

T.C.

Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**DİYARBAKIR İHTİSAS KÜTÜPHANESİ 101 NUMARALI ŞİİR
MECMUASI**

Fahrettin AKMAN
16915002

Danışman
Doç. Dr. Ramazan SARIÇİÇEK

Diyarbakır 2021

T.C.
Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**DİYARBAKIR İHTİSAS KÜTÜPHANESİ 101 NUMARALI
ŞİİR MECMUASI**

Fahrettin AKMAN
16915002

Danışman
Doç. Dr. Ramazan SARIÇİÇEK

Diyarbakır 2021

TAAHHÜTNAME

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Dicle Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “Diyarbakır İhtisas Kütüphanesi 101 Numaralı Şiir Mecmuası” adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve yararlandığım her bir çalışmayı kaynak olarak gösterdiğimi ve söz konusu çalışmayı ilgili enstitünün tez yazım kılavuzuna uygun olarak hazırladığımı taahhüt eder, çalışmamın gerek kağıt gerekse dijital ortamda kopyalarının Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde saklanmasına izin verdiğimi onaylarım. Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

11/10/2019

Fahrettin AKMAN

ÖN SÖZ

Klasik Türk edebiyatına kaynaklık eden birçok eser arasında tezkireler, biyografiler, divanlar, mesneviler, ansiklopediler, ve daha birçok tür vardır. Bu türlerdışındagenelde edebiyat özelde ise şiire ilgi duyanlar tarafından dönemin şiirlerini içeren şiir mecmuaları da bu sahada araştırma yapmak isteyenler için büyük önem arz etmektedir.

Şiir mecmuaları yazıldıkları dönemin edebiyatı hakkında bilgi vermeleri açısından oldukça önemli kaynaklardır. Söz gelimi kimi şairlerin divanlarında yer almayan şiirlerin söz konusu mecmualardatespit edilmeleri veya daha divanlarına ulaşılmamış ancak mecmualarda şiirlerine yer vermiş şairler hakkında bilgi vermeleri açısından gerek edebiyat araştırmacıları vegerekse edebiyat tarihi için önemli kaynaklardır.

Çalışmamızı dört bölüm olarak tertitledik. I. Bölümünde Diyarbakır İhtisas Kütüphanesindeki 101 numaralı şiir mecmuasını tanıtmaya çalıştık. Mecmuada yer alan şairleri, bu şairlere ait şiirleri, nazım şekillerini ve kullanılan vezinleri tablo halinde göstermeye çalıştık.

İkinci bölümde Diyarbakır İhtisas Kütüphanesi 101 numaralı mecmuayı çeviriyazılı hali ile vermeye çalıştık. Üçüncü bölümde mecmuanın muhtevası hakkında bilgi verdik. Dördüncü bölümde ise sonuç kısmına yer verdik. Bu çalışmayı yaparken mecmuanın aslına bağlı kalarak muhteva dahilindeki şiirleri yararlandığımız kaynaklar ile karşılaştırdık. Bu karşılaştırmada fazla veya eksik kısımları dipnot halinde verdik. Söz konusu mecmua üzerinde çalışırken yararlandığımız kaynakları “Kaynakça” başlığı altında tertitledik.

Süreç boyunca yorulmadan ve sıkılmadan ve birikimlerini esirgemeyen kıymetli hocalarım ve ulaşamadığım divanları temin etme konusunda bana yardımcı

olan Prof. Dr. Ahmet TANYILDIZ ve Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Uğurlu ARSLAN hocalarımaözellikle de danışman hocam Doç. Dr. Ramazan SARIÇİÇEK’e teşekkür ediyorum.

Fahrettin AKMAN
Diyarbakır 2021

ÖZET

Klasik Türk edebiyatı, Türk edebiyatının gerek şiir ve şair gerekse yazınsal tür ve dil zenginliği açısından en verimli devridir. Bu devirde dini, siyasi, ictimai, aşk ve daha birçok tema nazım ve nesir türlerine konu olmuştur. Söz konusu temalarklasik Türk edebiyatında bu denli geniş konulara kucak açmış veKlasik Türk edebiyatına adeta en parlak dönemini yaşatmıştır. Buna bağlı olarak Fuzûlî, Bâkî,Şeyhî, Nâbî, Nef'î, Şeyh Gâlip ve bir çok şâir ve bu şairlerin şaheserleri meydana gelmiştir.

Klasik Türk edebiyatında karşımıza çıkan en önemli tür şiir olmuştur. Şiir, dönemin toplumuna bir nevi ictimai bir reçete görevi görmüştür. Bu çerçevede kimi şair veya müstensihlerce dönemin şâirlerinin şiirlerine mecmualar aracılığıyla yer verilmiştir. Böylece söz konusu şiirlerdöneme gerek edebi ve gerekse tarihi açıdan kaynaklık emiştir.

Çalışmamızda Diyarbakır İhtisas Kütüphanesi 101 adlı şiir mecmuası üzerinde durulmuştur. Söz konusu çalışmada evvela mecmua kavramı üzerinde durulmuş ve mecmualar hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra söz konusu mecmua birçok açıdan ele alınmıştır. Çalışmada mecmuanın orijinaline bağlı kalınmış olup ilgili mecmuanın çeviriyazısı yapılmıştır. Ayrıca mecmuadaki şiirlerin türleri incelenerek söz konusu şiirlerin vezinleri tespit edilmiştir. Daha sonra mecmuadaki şiirlerin hangi şaire ait olduğu saptanmaya çalışılmış veşairi hakkında kısa dipnotlar düşülmüştür. Ayrıca inceleme kısmında da mecmuadaki şairler hakkında kısaca bilgi verilmiş olupsöz konusu şairlerin varsa divanındaki şiiri mecmuadaki şiir ile karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmadan sonra varsa farklılıklar belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Şair, Şiir, Edebiyat, Mecmua, Kütüphane, Divan Edebiyatı

ABSTRACT

Divan literature is the most productive period of Turkish literature in terms of both poetry and poet and literary genre and language richness. In this period, love, political, social, religion, politics and many other themes were the subject of verse and prose genres. Poetry, which embraces such a wide range of subjects in divan literature by theme, has given Turkish literature its most brilliant period. Consequently, great poets and masterpieces of these poets have been formed.

Poetry was the most important genre in Divan literature. Poetry which served as a sort of ictimai recipe to the society of the period. Within this framework, the magazines where elite poems are kept together by some poets or underdogs have absorbed both literary and historical sources.

In this study, the poem journal 101 of Diyarbakir Specialized Library is emphasized. In this study, firstly, the concept of magazine is emphasized and information is given about mecmualas. Later, the magazine was discussed in many respects. In the first stage, the original magazine was adhered to and translated from the Ottoman alphabet into the Latin alphabet. The types of poems in Mecmu were examined and their vizines were determined. Then, it was searched which poetry belongs to which poet and existing poems are in the poets' divans. A short note about the subject was reduced to a note. In addition, brief information was given about the poets in the magazine. After determining whether the poets had divan in question, the poem in the poet's divan was compared with the poem in the magazine. Later, if any, differences were noted.

Keywords

Poet, Poetry, Literature, Magazine, Library, Divan Literature

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No.
ÖN SÖZ.....	I
ÖZET	III
ABSTRACT	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
KISALTMALAR.....	VI
GİRİŞ.....	1
1. MECMUANIN TANIMI, GELİŞİMİ VE ÖNEMİ.....	2
1.1. Nazire Mecmuaları	4
1.2. Seçme Şiir Mecmuaları.....	4
1.3. Risale Mecmuaları	5
1.4. Tanınmış Kişilerin Hazırladıkları Mecmualar.....	5
2. DİYARBAKIR İHTİSAS KÜTÜPHANESİ 101 NUMARALI ŞİİR	
MECMUASINA DAİR	7
2.1.Mecmua Adı, Derleme Tarihi ve Müstensihi	7
2.2. Mecmuanın Fiziki Özellikleri.....	7
2.3. Mecmuanın Düzeni.....	8
2.4. Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Sistematik Tablosu.....	8
2.5.Mecmuada Yer Alan Şairlere Dair	68
2.6. Mecmûada Yer Alan Şâirlerin Sistematik Tablosu ve Mevcut Şiirleri	100
2.7. Çalışmada Takip Edilen Yöntem.....	104
3. TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ.....	106
BİRİNCİ BÖLÜM	
AHA 101 MECMÛA-I EŞ'ÂR TRANSKRİPSİYONLU METİN	
SONUÇ.....	530
KAYNAKÇA	532
EKLER.....	539

KISALTMALAR

AKM	Atatürk Kùltür Merkezi
bk.	Bakınız
C	Cilt
İST.	İstanbul
KTB	Kùltür ve Turizm Bakanlığı
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
s	Sayfa
S	Sayı
SBE	Sosyal Bilimler Enstitüsü
TDK	Türk Dil Kurumu
TDV	Türkiye Diyanet Vakfı
TTK	Türk Tarih Kurumu
Ü	Üniversitesi
Yay.	Yayın/Yayınları

GİRİŞ

Mecmualar, Türk edebiyatı, özellikle klasik Türk edebiyatı için önemli kaynaklardır. Kütüphanelerimizde binlercesi bulunan mecmuaların Türk edebiyatı; özellikle de Divan Edebiyatı için kaynak anlamında büyük önem arz ettiği bilinen bir gerçektir. Bu mecmuaların incelenmesi halinde pek çok sanatkar ve bu sanatkarlara ait eserler gün yüzüne çıkacaktır. Bundan ötürü edebiyata ilgi duyan özellikle de Divan Edebiyatı sahasında çalışmak isteyen araştırmacılar için mecmualar ciddi bir çalışma alanı oluşturmaktadır.

Şiir mecmualarının en önemli özellikleriderlendikleri dönemin beğenilerini, beğenilen şairlerin ve buşairlere ait şiirleri ortaya koymasdır. Yine hem şiir ve sanata ilgi duyanlar hem de edebiyat tarihimiz için söz konusu mecmualaroldukça önemlidirler. Ayrıca kaybolduğu sanılan eserleri; divanı bulunmayan ya da başka kaynaklarda adı geçmeyen şairlerin şiirlerini ihtiva etmeleri bakımından şiir mecmualrının önemi daha da artmaktadır. Bu yüzden mecmualar hem Divan neşirlerinde hem de karşılaştırmalı çalışmalarda önemli başvuru kaynağı niteliğindedir. Bununla beraber mecmualar ile ilgili yapılan çalışmalar sınırlı sayıdadır. Bunun için kütüphanelerin köşelerinde unutulmuş ve günyüzüne çıkarılmayı bekleyen binlercemecmuanın kültürümüze kazandırılması önemlidir.¹

Günümüzde mecmualar ile ilgili yapılan çalışmalarda epey mesafe katedilmiş olup bu çalışmaların bir proje ile bir araya getirilmesi faaliyetleri vardır. Kısa adı MESTAP olan “Mecmuaların Sistemati Tasnifi Projesi’ bu çalışmaların sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bu projenin asıl amacı mecmuaları her yönüyle incelemek ve edebiyatımızdaki kayıp halkaları yerlerine yerleştirmektir.

¹ Ramazan Sarıççek, Diyarbakır İhtisas Kütüphanesinde Bir Şiir Mecmûası “Çizgili Defterden Notlar-I-II, **Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic**, Volume 8/1, Winter 2013, ANKARA-TURKEY p. 429

1. MECMUANIN TANIMI, GELİŞİMİ VE ÖNEMİ

Mecmua, genel anlamda bir araya getirilmiş, cem edilmiş demektir. Sözlük anlamı ise içinde seçme yazıların bulunduğu elyazması eser. Arap alfabesiyle yazılmışlardır. Şekil itibarıyla bir defterden oluşmaktadır. Halk kültürüyle ilgili olan ve aşağıdan yukarıya açılanlarına cönk denir. Bu cönkler bir tür antoloji niteliğindedirler. Çoğunlukla yazarları ve yazıldıkları tarih belli değildir² şeklinde açıklanan mecmualar seçme şiirlerin ya da muhtelif konularda kaleme alınmış yazıların bir araya getirildiği eserlerin genel adıdır. Mecmûalar, genellikle bir ya da birden çok şâir ya da yazar tarafından yazılmış çeşitli şekil ve hacimlerdeki dinî ve ictimâî konularda yazılmış eserlerdir: Mecmûa-i fetâvâ, Mecmûatü'l-ehâdis, Mecmûatü'r-resâil, Mecmûa-i ed'îye gibi. Söz konusu mecmûalar, ilk etapta not defteri görevi görürken daha sonra gelişip düzenli ve tertipli bir şekle dönüşmüştür.

Günümüzde dergi olarak da karşılığını bulan mecmualar, yakın bir tarihe kadar da haftalık, aylık, üç aylık, vb. periyotlarla yayımlanan süreli yayınlar anlamında da kullanılmaktaydı. İslâm kültüründe ise mecmûa, daha adı konulmadan Hz. Muhammed'in hadis yazımına izin vermesi ile birlikte ortaya çıkmıştır.

Muhteva açısından muhtelif konuları manzum ve mensur olarak ihtiva eden mecmualar farklı dillerde, farklı edebî türleri de bir araya getirebilir. Ayrıca yazar ve yazıldıkları tarih belli olan mecmualar olduğu gibi yazar ve tarihi belli olmayan mecmualar da vardır. Mecmualar, genelde bir veya daha fazla yazar veya şaire ait olabilir. Aynı şekilde farklı şekil ve hacimlerdeki dinî, lâ-dinî nesir veya şiirlerden oluşan bir araya getirilmiş kitaplar da olabilir. Genel anlamda ise “Mecmua, birçok açıdan benzediği cönk gibi âyetler, hadisler, fetvalar, dualar, hutbeler, şiirler, ilâhiler, şarkılar, mektuplar, latifeler, lugaz ve muammalarla ilâç tariflerinin ve faydalı bilgilerin, notların, tarihî belge ve kayıtların (tevârih) derlendiği bir not defteri halinde ortaya çıkmış, zamanla gelişip düzenli bir tertip ve şekle kavuşarak türlerine göre bazı farklılıklar gösteren bir kitap veya telif çeşidi özelliği kazanmıştır.”³

Mecmualar, içerik ve tür itibarı ile oldukça zengin kaynaklardır. Genel olarak mecmualar, muhteva açısından şu konulara ayrılır:

²İskender Pala, **Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü**, İstanbul, 2013, s. 300

³ Daha geniş bilgi için bk. Mustafa Uzun, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, Ankara, 2003, C.28, s. 265-268

Agâh Sırrı Levend'e göre, olan mecmuaları şöyle tasnif etmek mümkündür:

- 1.1** Nazire mecmuaları,
- 1.2.** Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmuaları,
- 1.3.** Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar,
- 1.4.** Tanınmış kişilerce hazırlanmış birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar.

Mecmualar, bu başlık altında toplandığı gibi bunun dışında alt başlıklar altında da mecmualar genişletilebilir.

1.1.Nazire Mecmuaları

Nazire mecmuaları, Divan Edebiyatı'nın aydınlatılmasında ve mecmualar ile ilgili bilinmeyen malumatların ortaya çıkarılmasında oldukça önemli bir yere sahip olduğu herkesçe bilinmektedir. Söz konusu mecmualar, Divan Edebiyatı'nda yer edinmiş şairlerin birbirlerine karşı söyledikleri nazireleri bir arada tutar.

Klasik Türk edebiyat tarihine kaynaklık eden nazire mecmualarının edebiyatımızdaki yeri ve önemi oldukça büyüktür. Bu bağlamda“mecmualar, şairlerin birbirlerine söyledikleri nazireleri bir araya getiren derlemelerdir. Türlü devirlerde rağbet gören şairler ve şiirleriyle bunların ne derece ve ne kadar etkili oldukları, devir şairlerinin şiir anlayışları, eğilimleri, zevkleri, işledikleri konular, kafiye, redif ve vezin tercihleri gibi önemli bilgilerin çoğu bu nazire mecmualarının incelenip değerlendirilmesiyle ortaya çıkabilecektir.”⁴

Divanları dolduran manzumeler arasında başkalarına nazire olarak söylenmiş olanlar çoktur. Zamanında çok sürümde olan nazirecilik, edebiyat tarihçisi için kötü bir taklitçilik değildir. Bununla birlikte yüzlerce naziresi meydana getirilen bir gazelin aslını bulmak, edebiyat tarihçisinin işine yarayacaktır. Nazire mecmuaları bu yolda kılavuzluk edebilir.⁵

1.2. Seçme Şiir Mecmuaları

Şiir mecmuaları, nazım şekli ve türü aranmadan derleme ve bir araya getirilmiş şiir mecmualarına verilen addır. Bu mecmualar, kütüphanelerimizde şiir mecmuası olarak kayıtlıdır.

Seçme şiir veya şiir mecmuaları, genel anlamda kişinin zevkine ve tercihinine göre derlendiği için birçoğunda istinsah kaydı olmaz. Ayrıca mecmuaların derlendiği tarihin tespiti de kolay değildir. Derlenme tarihi belli olmayan mecmuanın diline ve kullanılan kağıt türüne bakılarak bulmak mümkün olabilir.

⁴Geniş bilgi için bk.; Ahmet Atilla Şentürk, Ahmet Kartal, **Eski Türk Edebiyatı Tarihi**, Dergah Yayınları, İstanbul, 2016, s.300. bk: Ömer Zülfe, “Biyografik Bilgiler Açısından İki Nazire Mecmuası”, **Uluslar arası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, C.4.S.18.s.151-169, Kamil Ali Gıynaş, “Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası”,**Selçuk Üniversitesi/Seljuk University Edebiyat Fakültesi Dergisi/Journal of Faculty of Letters**, 2011, s. 245-260

⁵ Agah Sırrı Levend, **Türk Edebiyatı Tarihi**, Dergah Yay. İstanbul 2015, s.167

Türk şiir tarihi açısından değerli kaynaklar olan şiir mecmuaları sayesinde, edebiyat tarihlerindeki bir kısım bilgiyi netleştirmek ve zaman zaman da düzeltmek, yeni yeni bilgiler eklemek mümkün olabilir. Derleyeni ve yılı tam olarak bilinmese de bir mecmuanın derleniş tarihi, içindeki metinlerden yaklaşık olarak tespit edilebildiği için, döneminin şiir zevkini, beğenilen şairlerini ve hatta toplanan şiirlere göre de yazıldığı dönemin en beğenilen şiirlerini belirleme imkanı verir. Yine mecmualarda divan sahibi olmayan, hatta divanı bulunduğu halde şiiri divanında bulunmayan şahsiyetlere, bilinmeyen eserlere rastlanabilir. Kısaca, Türk şiirinin gelişimini, değişimini ve geçirdiği merhaleleri tespitte mecmualar, özellikle seçme şiir mecmuaları ve nazire mecmualarının önemi küçümsenemez.⁶

1.3. Risale Mecmuaları

Küçük kitap ve broşür anlamı olan risalenin sözlük anlamı ise göndermektir. Bu tarzdaki mecmualar da kütüphanelerimizde çoktur. İçlerinde risalelerle birlikte şiirler bulunanlar da vardır.⁷

1.4. Tanınmış Kişilerin Hazırladıkları Mecmualar

Bu mecmualarda seçme şiirler, biyografyalar, küçük risaleler, önemli eserlerden seçilmiş parçalar, fıkralar, hikayeler, latifeler ve türlü türlü bilgiler bulunur.⁸

Mecmua/dergi/ defterlerin muhtevası genel anlamda şiirdir; fakat şiir dışında tarih, mektup ve farklı türler de mecmua türlerine girmektedir. Bunun dışında dini ilimler, falcılık gibi eski batıl ilimler, musiki, hat gibi sanat dalları da mecmuaların kapsamına girmektedir.

Kısacası mecmualar, muhteva olarak çok geniş konuları kapsamaktadır. Edebi türlerden tutun tarih konularına; mektuplardan akli ve nakli olan ilimlere kadar bir çok ilimmecmuaların konusu olmaktadır.

⁶ Kamil Ali Gıynaş, “Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası”, **Selçuk Üniversitesi/Seljuk University Edebiyat Fakültesi Dergisi/Journal of Faculty of Letters** Yıl/ Year: 2011, Sayı/Number: 25, Sayfa/Page: 247

⁷Levend, **Türk Edebiyatı Tarihi**, Dergah Yay. İstanbul 2015, s.170

⁸Levend, **Türk Edebiyatı Tarihi**, Dergah Yay. İstanbul 2015, s.174

Türkiye’deki mevcut kütüphanelerde yer alan binlerce mecmua vardır. Bunlar içinde en önemlileri edebi ve tarihi değeri olanlardır. Zira mecmualar sayesinde kimi yanlış bilgiler düzeltilmekte ve zaman zaman da yeni yeni bilgiler ortaya çıkarılabilmektedir. Mecmuanın derleyeni ve yazıldığı dönem kesin olmasa da içerisindeki verilerden hareketle yazıldığı dönem ve derleyeni hakkında bilgi de edinilebilmektedir.

2. DİYARBAKIR İHTİSAS KÜTÜPHANESİ 101 NUMARALI ŞİİR MECMUASINA DAİR

2.1.Mecmua Adı, Derleme Tarihi ve Müstensihi

Mecmuanın ön kapağının orta kısmına yazılan ve okunması güç olan bir not yer almaktadır. Mecmuada, mecmuanın istinsah tarihi, tam ismi ve müstensihi ile ilgili herhangi bir not tespit edilememiştir.

Mecmualar, genellikle içeriklerine göre adlandırılırlar. Söz konusu mecmuada yer yer nesir türüne yer verilmiş olsa da genel anlamda nazım türüne yer verilmiştir. Diyarbakır İhtisas Kütüphanesi AHA 101 adıyla kayıtlı olan mecmua genellikle nazım türüne yer verildiği için “Mecmua-i Eş’ar” olarak adlandırılabilir.

Mecmuanın istinsah tarihi hakkında kesin bir şey söylemek mümkün değildir; ancak mecmuadaki mevcut şairler ve bu şairlerin yaşadıkları yüzyıllara baktığımız vakit söz konusu mecmuanın kaçınıcı yüzyılda tertip edildiğini tahmin edebiliriz. Mecmuada Nahifi mahlasıyla Mehmet Süleyman Efendi’ye ait bir gazele yer verilmiştir. Söz konusu şairin 17. Asrın son yarısı ile 18. asrın ilk yarısında yaşadığı aşikardır. Bu malumattan hareketle mevcut mecmuanın 18. asrın ilk yarısından sonra tertip edildiği söylenebilir.

Mecmuanın herhangi bir kısmında bir müstensih adına rastlanmamıştır. Ancak mecmuadaki mevcut hatlardan yola çıkılarak söz konusu mecmuanın farklı kişi ve kişilerce derlendiği kanaatine varılabilir. Ayrıca mecmuada mahlassız olan birkaç şiirin mecmuayı derleyen kişiye ait olama ihtimali de vardır.

2.2. Mecmuanın Fiziki Özellikleri

Çalışma konumuz olan mecmua dijital ortamda temin edildiğinden “pdf” formatındadır. Mecmuadaki fiziki özellikler şu şekilde sıralanabilir: Mevcut mecmua, talik ve rika yazı türleri ile yazılmıştır. Mecmuada yazı tarzında birlik yoktur.Mecmuanın kapağında Arapça bir beyit yer almaktadır. Diyarbakır İhtisas Kütüphanesi’nde yer alan söz konusu mecmua AHA 101 numara ile kayıtlıdır. Mecmua, Nef’i’nin bir kasidesi ile başlar ve bir beyit ile sona erer. Mecmuada bazı varaklar okunaklı değildir. Bunun yanında mecmuada üzeri çizilmiş birkaç varak da vardır.

Mecmua, 142 varaktan oluşmaktadır. Dijital ortamda edinilen mecmuanın cildi hakkında kesin olmamakla beraber karton kapaklı bir kitap şeklinde muhafaza edildiği anlaşılmaktadır. Mecmuada yer alan 106,127, 141 ve 142.varaklar tamamen; 101, 102 ve 118. varakların sadece sağ tarafı boştur. Varaktaki şiirlerin türleri karışık verilmiştir. Yani gazel ile başlayan varak kaside ile başlayıp tekrar gazel ile devam edebilmektedir. Kimi şiirlerde mahlas yer almamaktadır.Söz konusu mecmuada kimi şiirlerin başlıkları kırmızı renkli mürekkep ile verilmiştir. Mecmuadaki ilk 12 varak çerçeve şeklinde verilmiş, diğer varaklar ise çerçevesizdir.

Mecmuada yer alan 73, 74 ve 75. varakların tamamı yazıldığı hattan dolayı okunamamıştır. Bununla beraber bazı varaklar üzeri çizilmiş kısımlar, iç içe girmiş beyitler okumayı oldukça zorlaştırdığından söz konusu kısımlar da okunmamıştır.

2.3. Mecmuanın Düzeni

Mecmua, mürettep değildir. Mecmuanın farklı kişilerce yazılmış olduğu ve her yazar kişinin kendine göre önemli gördüğü şiiri/şiirleri kaleme aldığı muhtemeldir. Söz konusu mecmua, karışık nazım türlerinden meydana gelmektedir.

Mecmuada yer alan şiirlerin beyit sayısı bazen divanlardaki şiirlerden fazla veya eksik olabilmektedir. Kimi şiirlerin başında şairin adı yer alırken kimi şiirlerin başında ise şairin adı ya da mahlası yer almamaktadır. Bazı şiirlerin mahlas beyitleri olmadığından söz konusu şiirlerin kime ait olduğu tespit edilememiştir. Bazen şiirin ihtiva ettiği mahlas da farklılık göstermektedir. Yani şiirin başındaki ad şiirin içerisinde zikredilen mahlas ile uyuşmamaktadır. Kimi şiirlerde ise mahlas bulunmamaktadır.

Kimi şiirlerde mahlas belli ancak ilgili şairin divanında söz konusu şiir yoktur ya da mecmuadaki şiire ait beyit/beyitler ile yararlanıp mukayesesini yaptığımız kaynaklardaki şiirler farklı olabilmektedir. Doğal olarak bu durum çalışmamızı zorlaştırmaktadır.

2.4.Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Sistematiik Tablosu

Bu doğrultuda MESTAP amaç ve ilkelerine uygun olarak mecmuanın içeriğinin dökümü yapılmış olup mecmuada yer alan şiirler tablo haline aktarılmıştır.

Tabloda her satır bir şaire ayrılmıştır. Söz konusu tabloda toplamda 8 sütun yer almaktadır.

Sıra no/Yaprak no	Mahlas	Maṭla' beyti / bendi	Mahlas/Makṭa' beyti/ bend	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezni	Açıklamalar
1(1a-1b-2a)	Nef'î	Ölmeden görmek naşib oldu hele didârıñı İtmesem şimden girü n'ola ğam-ı hicrânı yâd	Kablaya başdan başa dünyâyı nûr-ı kevkebi Göstere fermânuna şâhân-ı âlem inkiyâd	Ḳaside/43	Medhiye	---/---/---/---	Nef'î divanında 52 beyit olan kasşde mecmuada 43 beyitten oluşmaktadır.
2 (2a)	Rûhi	Sâkiyâ sāğar-ı şahbâyı getir nûş idelüm Mest olup ğuşsa-i devrânı ferâmûş idelüm	Pâydar olmayıcağ neyleyelüm dünyâyı Rûhiyâ kendümüzü yine abâ-pûş idelüm	Ġazel/5	ʿAşıkâne	---/---/---/---	Ġazel
3 (2)	Dürri	Rakîb el uzadurmuş o şüh-ı tannâze Nice cesâret idersün şikâr-ı şeh-bâze	Sezâ görölse ne var baña câme-i devlet Metâ'ı himmete Dürri olur mı endâze	Ġazel/5	ʿAşıkâne	---/---/---/---	Ġazel
4 (2b)	Mezâkî	Dil-ber dile dil dil-ber-i fettâna münâsib Gül bûlbûle bûlbûl gül-i ħandâna münâsib	Çek rişte-i nazma dürr-i ğüftâr-ı Mezâkî Dürr rişteye rişte dürr-i ğaltâna münâsib	Ġazel/7	ʿAşıkâne	--./--./--./--	Ġazel
5 (2b)	Tâ'ib	Ruhhâlüne hâli ruh-ı cânâna münâsib Meh kevkebe kevkeb meh-i tâbâna münâsib	Tâ'ib ğam-ı hicrânla nisbet-i ezelîdür Ġam ʿaşıkâ ʿaşık ğam-ı hicrâna münâsib	Ġazel/6	ʿAşıkâne	--./--./--./--	Şair ve gazeli tespit edilemedi.
6 (3a)	Behiştî	Şâhlar fâhrun için tâ caña güher qorlar Ĥâne-i dîni ħarâb itmege aḥker qorlar	Ehl-i dünyâ gibi olma ki Behiştî anlar Hep düzaḥuñ altına zehebler qorlar	Ġazel/5	Sûfiyâne	---/---/---/---	Ġazel
7 (3a)	Şabri	Şevk her dilde bulunmaz dil-i dânadâ olur Şeb-çerâğı arama cüyda deryâda olur	Nazm-ı Şabride n'ola zeng-i tekellûf yogusa Böyle pâkîze ğazel âyine-veş sâde olur	Ġazel/5	ʿAşıkâne	---/---/---/---	Ġazel
8 (3a)		Sebû zânûda sāğar elde yâr aĝuş-ı vuslatda Bu tarz-ı ħaşıla meclis aceb rind-âne olmaz mı		Beyit	Rindane	---/---/---/---	Tespit edilemedi.
9 (3a)	Vecdî	Dil-i çeşm âşinâ sâmanıla bî-gâne olmaz mı Hemîşe mest ile ülfet iden mest-âne olmaz [mı]	Bu mahsûd-ı tabâyi' sözleri kanda bulur sensin Küdûret virmen Vecdî aceb yârâne olmaz mı	Ġazel/6	ʿAşıkâne	---/---/---/---	Bâkî mahlasıyla verine ğazel Vecdî'ye aittir.
10 (3a-3b)	Nâ'ili	Felekler bâzgün mahmûrlar mest-âne olmaz mı Biraz def'-i küdûret eylese nûh peymâne olmaz mı	 zülâl-i feyz-i nuṭk itdûñ dehânuñdan Küdûret virmesen ey Nâ'ili yârâne olmaz mı	Ġazel/5	ʿAşıkâne	---/---/---/---	Ġazel

10 (3b)	Vecdî	Nice vaşf itsün o şühî dil-i hoş-dem ne disün Mişli yok beñzedicek hüsni-î müselleme ne disün	Komadın söz yiri i'câz-ı sühanda Vecdî Böyle mu'ciz-nefese 'İsâ-i Meryem ne disün	Ġazel/5	'Aşıkâne	...-/...-/.../-	Merhum Bâkî Beg başlığı ile ver, len gazel Vecdî'ye aittir.
11 (3b)	'İşmetî	Važ-ı nâ-sâzunı dehrûñ gören âdem ne desün Bilinür nesne degül meşreb-i 'âlem ne desün	'İşmetî süz-i dilin derdi o şühâ ammâ Şimdi firkatde ğam-ı hecr ile hem-dem ne desün	Ġazel/5	'Aşıkâne	...-/...-/.../-	Ġazel
12 (3b)	Şehrî	Ne kevkebümde şeref var ne bir eşer bulunur İdince fâ'ide ümmidini zarar bulunur	Şikâyet eyleme ey Şehrî türe bahtuñdan Senüñ de şem'-i murâdunı bir yaķar bulunur	Ġazel/5	'Aşıkâne	...-/...-/.../-	Ġazel
13 (3b)	'Arżî	Geh dîdeleri hecriyle hûn eylersün Geh sâġar-ı ümmîdi nigün eylersün Hercâyılıġa koydı o zâlim[ler] kemîne 'Arżî daġi sen meş-k-i cünün eylersün		Ruba'î	'Aşıkâne	--./...-/.../-	Ruba'î
14 (4a)	Nabî	Çeşmi o bütün ki cânı naġcîr eyler Müjġânı aña tehyi'e-i tîr eyler Haţţ-ı siyehî şaġife-i rüyunda Âyât-ı zevâl-i hüsni tefsîr eyler		Ruba'î	'Aşıkâne	--./...-/.../-	Söz konusu ruba'î Nâbî'ye aittir.
15 (4a)	Nâbî	Nice bir ġirye-i hicr ile gözüm kür olsun 'Arż-ı rûyî it ki naķar ġarķ-ı yem-i nûr olsun	Nev-nüvişte ġazelüñ Nâbî idüp dest-âvîz Şu'arâ-yı Haleb'e söyle ki ma'zûr olsun	Ġazel/7	'Aşıkâne	...-/...-/.../-	Ġazel
16 (4a)	Nâbî	Ta'n itme zâhid ehl-i ġamuñ süz ü nâbuna Baķ baķ i'zâr-ı dil-bere baķ âb u nâbuna	Nabîne hoş zamîr-şinâs oldu rûzġâr Yârüñ nezâket ile toķundi niķâbuna	Ġazel/7	Rindâne	--./...-/.../-	Ġazel
17 (4a)	'Abdulkerîm Efendi	Efsûs ki derd-i hicre mensûb oldum İhvân ile mübtelâ-yı âşûb oldum Ol Yûsuf-ı gül bedenden ayrı düşeli Derd aña enîs-i hüzn-i Ya'ķûb oldum		Ruba'î	Rindâne	--./...-/.../-	Söz konusu rubai Abdulkerîm Efendi adıyla kayıtlıdır.
18 (4b-5a- 5b-6a)	'Ubeydî	Ne 'aceb alķaķ olur bu felek-i bed-âyîn Toķunır ehl-i dile dâ'im ider zâr u ġazîn	Bu okundukça umarum ki beni yâd ideler Bir du'â ile daġi rûġumı şâd ideler	Ķaside	Şu'fiyâne	...-/...-/.../-	Ķaside

19 (6a-6b- 7a-7b- 8a)	Veysi	Yeter ey dil-heves-i zülf-i siyeh-kâr yeter Yeter ey cân-ı belâ-dîde bu efkâr yeter	Lutf idüp eylediği cürm ü günâha bakma Veysi-i rû-siyeh-i nâr-ı ceñime yakma	Terkib-i Bend	‘Aşkâne	...-/...-/.../-	Terkib-i Bend
20 (8a)	‘Ubeydî	Bu fânî evde tâk-ı günbed-i eyvânı neylersün Yerin zîr-i zemîn olur bülend-eyvânı neylersün	‘Ubeydî hâne-i tenden hürüc it beyt-i ma‘mûra Delû olma yûri bu menzîl-i vîrânı neylersün	‘Gazel/5	Şufiâne	...-/...-/.../-	‘Gazel
21 (8a)	‘Ubeydî	Bu fânî evde tâk-ı günbed-i eyvânı neylersün Yerin zîr-i zemîn olur bülend-eyvânı neylersün	‘Ubeydî hâne-i tenden hürüc it beyt-i ma‘mûra Delû olma yûri bu menzîl-i vîrânı neylersün	‘Gazel/5	Şufiâne	...-/...-/.../-	Tespit edilemedi.
22 (8a)		Tutdı şol deñlü sefer-i hâtırası dilde karar Ki gelür hâtıra her lahza hemân terk-i diyâr	Neyyir-i zâtuñ ola kevkeb bahş-ı aħbâbuñ Sâye-i ‘âtîfetünde olalar şükr-i güzâr	‘Kâşide/38	‘Aşkâne	...-/...-/.../-	Tespit edilemedi.
23 (9b)	Rûhî	Fakr ile gerçi ki biz sâkin-i beytû'l-hazenüz Yücedür mertebemüz mâlik-i mülk-i sühânüz	Uğramaz yanımıza kimse perî-rûlardan Meger ey Rûhî şanurlar bizi kim Ehremenüz	‘Gazel/5	‘Aşkâne	...-/...-/.../-	‘Gazel
24 (9b)	Güftî	Ol gamze ki âmâde-i efsün-ı nighedür Câdü-yı sıhr-sâz-ı dü çeşmân-ı siyehdür	Zerd olsa n’ola mihrün ile çehre-i Güftî Teşîr-i gam-ı ‘aşkuñula yerün giyehdür	‘Gazel/5	‘Aşkâne	...-/...-/.../-	Tespit edilemedi.
25 (10a)	Güftî	Çäre-cüy-ı merd-i gamdur bu dil-i âvâremüz Mübtelâ-yı derd-i ‘aşkuz kim bulunmaz çâremüz	İnşirâh-ı şadr bulduk şerhalarla Güftî biz Şerh olunmaz zevk-i çâk-i sîne-i şad-pâremüz	‘Gazel/5	‘Aşkâne	...-/...-/.../-	Tespit edilemedi.
26 (10a)	Güftî	Meclis-i gam yinecân oldu baña Câm-ı mey dîde-i hûbâna feşân oldu baña	Dil-i Güftî yine ser-mest-i mey-i ‘işve olup Hayret-efzâ-yı dil-i çeşm-i bütân oldu baña	‘Gazel/5	‘Aşkâne	...-/...-/.../-	Tespit edilemedi.
27 (10b)	Şanî	Pâdişâh-ı bahr ü ber şâhib-kıran-ı dehr kim Pâdişâhlar fakr ider fermânına teslimden	Şaniyâ gökde melekler didiler târîhünü Nûrdur geldi Muħammed şulb-ı İbrâhîmden	‘Kâşide	Medhiye	...-/...-/.../-	Tespit edilemedi.
28 (11a)	Güftî	Dil ey velî ni‘am-ı gamla derd-nâk oldu Şikence-i sitem-i dehrden helâk oldu	Dil-i Güftî yine ser-mest-i mey-i ‘işve olup Hayret-efzâ-yı dil-çeşm-i bütân oldu baña	‘Gazel/7	‘Aşkâne	...-/...-/.../-	Tespit edilemedi.

29 (11b)	Şanı	Şubh irüp oldı yine çünki şeb-i tār tamām Cāme-h'ābından o meh şīve ile kıldı kıyām Düş-ı rāh-ı kādeme başmağa itdi ikdām Kıldı ol serv seher nāz ile hammāma hıram Şem'-i ruhsārı ile oldı münevver hamām	Çekeyin yāre beyānı nice hemyān naqdūn Hep nişār eyleyeyin dīde-i giryān naqdūn Dökeyin ayağına eşk-i firāvān naqdūn Müzd-i hammām Fuzûlî virürem cān naqdūn Kılmasun şaf zer ol serv-i kād ü sīm-endām	Tahmis/10	ʿAşıkāne	---/---/---/---	Gazel-i Fuzûlî Tahmis-i Sānî başlığıyla verilen tahmis tespiti edilemeyit Sani adının Şani olması muhtemeldir.
30 (12a)	Şanı	Gözümün merdūmi ol gāmze-i mekkāra fidā Eşkimün dūrleri ʿaynıyla ol hūn-h'āra fidā Cümleten nem var ise eylerüm ol yāra fidā Cānumun güheri ol la'l-i şeker-bāra fida ʿOmrümün hāşılı ol şīve-i reftāra fidā	Neylesün yā bu beyānı vü hākīr ü nā-çiz Dem-be-dem çekmede ol yār tīg-i ser-tiz Korqarum katl ide nā-gāh o çeşm-i Hūn-riz Ey Fuzûlî yine gör şaklar isem cān-ı ʿaziz Vakt ola kim ola bir şūh-ı sitem-kāra fidā	Tahmis/5	ʿAşıkāne	---/---/---/---	Velehu Tahmis/Tespiti edilemedi.
31 (12b)	Şanı	Aç gözünü uyhuı ko iç şarāb Niceye dek dīdelerün ola h'āb Eyleme lutf it şeb-i lutfun hicāb Şubh şalup mäh yüzünden niķāb Çık ki temāşāya çıka āfitāb	Yāre beyānı bu su'ālün nedür Ortadaki kıl ile kālün nedür Çık bu kadar ince hayālün nedür Yār su'al itse ki hālün nedür Haste Fuzûlî ne virürsin cevāb	Tahmis/5	ʿAşıkāne	---/---/---/---	Velehu Tahmis/Tespiti edilemedi.
32 (13a)	Şanı	Dest-i kudret yapmışolresmi vü bārū koymış ad Nār-ı gayret kāmetine serv-i dil-cū koymış ad Dāne biñler virmiş aña hāl-i Hindū koymış ad Ol ki māha tevcih eylemiş rü koymış ad Nürdan bir nün peydā itmiş ebrü koymış ad	Evvel u āhir beyānı cün ider Hayy u Kadīm Şerh olunmaz hiç dil ile kudretullāh-ı ʿazim Lutfunun dārū'ş-şifāsundan bulur şıhhat sakīm Nokta deñlü nuţfeyi getürmüş ol hākīm Hikmeti gör kim Fuzûlî -i sūhan-gü koymış ad	Tahmis/5	Hakimāne	---/---/---/---	Velehu Tahmis/Tespiti edilemedi.
33 (13b)	Şafî	Zülf-i ʿanber müşgününden ki şabā-bū getürür Hātıra hālet-i sevdā eşerin o getürür	Dā'imā hem-ser idi düd-ı siyāh-ı āha Şafî -i zāre belā-yı gām-ı gīsü getürür	Ġazel/5	ʿAşıkāne	---/---/---/---	Müellif Sâfi tespiti edilemedi.
34 (13b)	ʿİsî	Turresin rüyuña her geh geh o meh-rü getürür Dil-i hōd refteye sevdā eşerin o getürür	Şahn-ı ma'nāda kemiyyet kalemün ey ʿİsî Öngül almağa şitāb ile tekāpü getürür	Ġazel/7	ʿAşıkāne	---/---/---/---	Müellif İsa tespiti edilemedi.
35 (14a)	Şevķi	Dile āşufteligüni baķş-ı gīsü getürür Ser-i sevdā-zedeye derd-i seri o getürür	Şevķiyā vaşl-ı hayālünü gider gönünden Bātıl-endişe durur dīdeye uyhu getürür	Ġazel/5	ʿAşıkāne	---/---/---/---	Müellif Şevķi tespiti edilemedi.
36 (14a)	Müfredî	Ey felek yā cānum ol hāk ile yeksān it beni Yā gedā-yı küy-ı cānān ile sulţān it beni	Cürʿadan-ı maʿrifet sen nazm ile ey Müfredî Gel bu gün esrār-ı Hākdan mest-i hayrān it beni	Ġazel/5	ʿAşıkāne	---/---/---/---	Tespiti edilemedi.

37 (14b)	Hālî	Âfitâba sâye şalmış zülf-i cânânı görüñ Ebrdür kim kaplamış hürşid-i rahşanı görüñ	Hağ getürdi gird-i ruhsârında cânân Hâliyâ Virdi revnağ-ı gül-sitâna hağt-ı reyhanı görüñ	Ġazel/7	ʿAşıkâne	---/---/---/---	Müellif Hâlî tespit edilemedi.
38 (14b)	Žiyâ	Gözüm yaşundan özge elde ʿâlemde nuķüdüm yok Ne ġam mâl u melâlüm yoġ ise bâri ġasûdüm yok	Žiyâ -i ben-kemâl u maʿrifet Kâfında ʿAnķayem Anun çün câhil-i ʿaşruñ öñünde hiç vücûdüm yok	Ġazel/5	ʿAşıkâne	---/---/---/---	Ġazel
39 (14b)		Ey mâh-ı recep şanman kim şaʿbânî dutalar Bunda ʿârifler var kim ramazânî bulurlar		Müfred	Şüfiyâne	Vezin kusuru	Tespit edilemedi.
40 (15a)	ʿAķlî	İtmese eger gün yüzüñ ey mâh-ı tecellî Bârî ġaber-i vuşlat ile kıl mütesellî	Diķkatle kıl ol müy-i miyân-vaşfını ʿAķlî Mihr-i ruķınuñ şöreti ġöð gün gibi belli	Ġazel/5	ʿAşıkâne	--/---/---/---	Müellif Aķlî tespit edilemedi.
41 (15a)	Hicâzî	Meded öldürdi beni ol göz ü kaş [u] o baķış O tebessüm o tekellüm o reviş ol şalıñış	Himmet eylerse Hicâzî saña Aşķab-ı Şuffâ Merve ġaķķı ġarem-i vaşla ne saʿy it ne yapış	Ġazel/5	ʿAşıkâne	---/---/---/---	Müellif Hicâzî tespit edilemedi.
44 (15a)	Şabrî	Saña der göñlümün meyli sözüm hep dâʿimâ birdür İki ʿâlemde maķşûdüm hemân sensin Ĥudâ birdür	Vefâsızdur diyü câna seni terk eylemez Şabrî Ne kim itsen aña şâbir ne felek aña şâkirdür	Ġazel/5	ʿAşıkâne	---/---/---/---	Tespit edilemedi.
43 (15b)	Gedâyî	Bu dâr-ı bî-beķâda kaşr-ı ʿâlî-şanı neylersün Ĥurî naķş-ı nigâra aldanup ʿunvânî neylersün Yûri divâne olma şöret-i divânî neylersün Bu fânî evde tāk-ı günbed-i gerdanı neylersün Yerün zîr-i zemîn olur bülend eyvânî neylersün	Gedâyî bî-ser ü pâ ol baş egme şâh-ı mesrûra Berâbersin Süleymân-ı zamân olsanda bir mûra Tevâzuʿ kıl tenezzül kılma (meyini?) kaşr-ı faġfûra ʿUbeydî ġâne-i tenden ʿurüc it beyt-i maʿmûra Delü olma yûri bu menzîl-i vîrânî neylersün	Tahmis/5	ʿAşıkâne	---/---/---/---	Tespit edilemedi.
44 (16a/16b)	ʿUlvi	Cihân bağında ġadd u zülf ü çeşm ü kaddüñü iy dil-ber Biri güldür biri sünbül biri ʿanber biri ʿarʿar	Ĥudâ-yı züʿl-celâl ü züʿl-kemâl u ġayy u kâdirdür Müyesser oldı saña taġt u baġt u efser u kişver	Ĥaşıde/23	ʿAşıkâne	---/---/---/---	Ĥaşıde
45 (16b)	Behiştî	Elâ yâ eyyüheʿs-şâķî edir keʿsen ve nâvil hâ Bizi öldürmedin ġam ġâfil olma çâremiz kıl hâ	Behiştî sâde rûlarla mûlakâta duʿâ kıl suñ Ĥabûl olmaġa göñlünde görünmez kıl kâdar ġıl hâ	Ġazel/5	ʿAşıkâne	---/---/---/---	Ġazel

46 (17-a)	Hilmî	Ğulām-ı ‘aşk-ı pāküz biz bizüm de şānumuz vardır Sürür-ı sīne-nūr-ı dīde bir sultānumuz vardır İrişdün ‘ıyd-ı vaşl-ı dil-bere kurbānumuz vardır Bî hāmdillāh cihān içre bu gün ‘unvānumuz vardır Şehīd-i ‘aşk-ı yār olduk fedā bir cānumuz vardır	İrüp sultān ‘adline ‘aşkuñı tarh eyledin zulmi Şi‘ār idinmişüz āzādı giyüp hil‘at-ı Hilmî Bu deñlü rif‘ata irdiñ tenezzül şimdi kâbil mi N’ola baş egmez isek şöyle heft iklime biz ‘İlmî Cihānda Hāzret-i Mollā gibi sultānumuz vardır	Ġazel/5	‘Aşkâne	.---/.---/.---/.---	Müellif Hilmî tespit edilemedi.
47 (17a)		Rüh-ı mevtāya du‘ā eylemege gel elün aç Belki bir gün olasın sen de du‘āya muhtāc		Müfred	Şüfıāne	-.--/..--/..--/..--	Tespit edilemedi.
48 (17b)	Sa‘dî	Alıpdur ‘aqlumı şimdi yine bir dil-ber-i maħbūb Ne dil-ber dil-ber-i ġarrā ne ne ġarrā ġarrā-i maṭlūb	İdelden şabrumı yağma benüm ol meh-veş ey Sa‘dî Alupdur ‘aqlumı hayret ne hayret hayret-i meczūp	Ġazel/5	‘Aşkâne	.---/.---/.---/.---	Müellif Sadî tespit edilemedi.
49 (17b)		Kocā revem ki be-ġayr-ı ez derd penāh nedārem Çerā astāne-i luṭf ki zîr-i kâne nedārem		Beyit	Hākımāne	.---/..--/..--/..--	Tespit edilemedi.
50 (17b)	Sa‘dî	Hör bakma zāhidā cem yādigārıdır şarāb Dem-be-dem bezm ehlinün şāhib-vaķarıdır şarāb	Döstüm yād-ı lebūñle içmemek mümkün midür Nev-cevānum Sa‘dî nün def‘-i hūmārıdır şarāb	Ġazel/5	Rindāne	-.--/..--/..--/..--	Müellif Sadî tespit edilemedi.
51 (18a)	Hāfız	Yine tāb u terāvet bulmuş ol gül gül-istānlanmış Kızarmış gül gül olmuş rüy-ı gül-gün argūvānlanmış	Belā-yı ‘aşkla terk-i ta‘alluk eylemiş tenden Düşüp pâyuna yārūñ Hāfızā rūḥuñ revānlanmış	Ġazel/5	‘Aşkâne	.---/.---/.---/.---	Ġazel
52 (18a)	Hāfız	Tāb-ı meyden ‘ārız-ı cānān rengīn güllen Karşusunda ‘āşık-ı şūrīdeler bülbüllenür	Hāfızā ruḥsār-ı dil-dāruñ bahār-ı hūsndür Ruḥlarında dāne dāne hāller fülfüllenür	Ġazel/5	‘Aşıkāne	-.--/..--/..--/..--	Ġazel
53 (18b)	Bākî	Ey cemālün pertev-i envār-ı şubḥ-ı lem-yezal Berter olsa menziliñ hūrşīd-i enverden maḥal Sende göstermiş kemāl-i şun‘ın üstād-ı ezel Kudretün izhār idüp Hāķķ hāzret-i ‘azze ve cel Cümle hūbān içre sen cānānı kılmiş bî-bedel	Bākî yā kūy-ı harābāt-ı nīşinem kıldugum Bezm-i ‘aşkı şem‘-i āhumla müzeyyen kıldugum Ser-nivüştim hālidür āfāķa rūşen kıldugum Ey Selim ebrū deyüp çeşm üze mesken kıldugum Alnuma ‘aşk ile yazılan yazulardur ezel	Taḥmis/6	‘Aşkâne	-.--/..--/..--/..--	Bākî’nin Sultan Selim Han’ın gazeline tamisi

54 (19a)	Cinānī	Âh kim bir gül için gām-zede-i hār oldum Ğuşşadan bülbül-i şūrīde sıfat-zār oldum Bir sehī kıdd-i ser-efrāza hevā-dār oldum Cūy-veş gönlüm akup ‘āşık-ı dīdār oldum Yine sevdā-zede-i zūlf-i siyeh-kār oldum Yine bir olmayacak derde giriftār oldum	Ey Cinānī n’ola bülbül gibi nālān olsam Gül-i şad-pāre gibi çāk-ı giribān olsam Tuyulup ‘āşıkla ‘ālemlere destān olsam Kākül-i yār gibi n’ola perişān olsam	Müseddes/ 5	‘Āşıkāne	...-/...-/...-/..	Söz konusu müseddesin iki beyti eksiktir.
55 (19b)	Celālī	Hāk iden sīnemi tīg-i gam-ı cānānumdur Fāş iden rāzımı āh dil-i sūzānumdur	Sāye-veş hākıla yeksān ide üftādeleri Ey Celālī benüm ol serv-i hūrāmānumdur	Ġazel/5	‘Āşıkāne	...-/...-/...-/..	Müellif Celālī tespit edilemedi.
56 (19b)	Feyzī	Severtüz dil-beri vebāl ise de Umaruz lūtfını muhāl ise de	Dağlar çekmediği bārī çeker Feyzī haste bī-mecāl ise de	Ġazel/5	‘Āşıkāne	...-/...-/..	Gazel
57 (19b)	Ġabūlī	Gönlüm aldı nāz ile bir gözleri ala yine Gözleri ālālaruñ cānlar fedā ālāyine	Ey Ġabūlī yār ile bir kez olur alış viriş Şanma kim bir gönlüñ alır bir dağı ala yine	Ġazel/5	‘Āşıkāne	..-/..-/..-/..	Ġazel
58 (20)	Dervīş	Hākīm-i mutlakuñ olmasa ger bir işde taqdīri Müfid olmaz hezār erbāb-ı ‘āklıñ re’y u tedbīri	Sa‘ādet ister iseñ ehl-i teslīm u tevekkül ol Ġabul it cān ile Dervīş pend-i Ġazret-i Pīri	Ġazel/9	Şūfiyāne	...-/...-/...-/...	Ġazel
59 (20a)	‘Ulvi	Şarāb-ı la‘lūñi nūş eyledik hātırda gām neyler Şafā-kesb idicek demler durur dilde elem neyler	Nihāl-i bāğa bakmaz serv-i kıddüñ vaşf ider ‘Ulvi Şu söz kim levh-i dilde yazılır aña kalem neyler	Ġazel/5	‘Āşıkāne	...-/...-/...-/...	Tespit edilemedi.
60 (20b)	Ra‘dī?	Şöyle cān vir yāre cism-i nā-tüvānuñ tuymasun Şöyle hāk it çeşmüñi yolunda cānuñ tuymasun	Dilde şakla ter-i ‘āşkı Ra‘dīyā? cānuñ gibi Fāş ider ‘ālemlere şakın dehānuñ tuymasun	Ġazel/5	‘Āşıkāne	..-/..-/..-/..	Tespit edilemedi.
61 (20b)	Şükrī	Arayan hākkı elif kāmētüni dāl eyler Püte-yi ‘āşka koyup kendüzini kāl eyler	Ġoma dilden gözüñ aç zıkr-i Ġudāyī Şükrī Nefs-i şūma şakın uyma seni izlāl eyler	Ġazel/5	Şūfiyāne	..-/..-/..-/..	Müellif Şükrī tespit edilemedi.
62 (21a)	Şükrī	Bu yokluk özge varlıkdur fakīr-i māsivāyum ben Anuñla fāhr ider oldum fenā-ender fenāyum ben	İki ‘ālemde maksūd u murādum hākdur ey Şükrī Tārīkat ehliyem bir derd-mend-i bī-riyā	Ġazel/6	Şūfiyāne	...-/...-/...-/...	Müellif Şükrī tespit edilemedi.

63 (21a)	Şânî	Qaddûn bağ-ı melâhatde nihâl-i argüvânîdür Dü çeşm-i mestûn ey meh-rû u bağûn dîde-bânîdur	Raķîbâ kes dilûn cānāna cānum dime gördükçe Hızır ile muķarrer bil sen anı ruh-ı Şânîdür	Ėazel/6	‘Aşķāne	---/---/---/---	Müellif Şânî tespit edilemedi.
64 (21b)	Mes‘ud?	Esās-ı kubbe-i Minā şun‘-ı Hüdādandur Meh u hūrşîd u seyyāre ziyā-i muntēhādandur Nice biñ enbiyā geldi şuhūrî kibriyādandur Mesîhûn mu‘cizi ihyā vü Musînûn ‘aşādandur Vücûdî külli eşyânûn habîb-i enbiyādandur	Niçe bir dilde bu ateş niçe bir yaşda bu sevdā Niçe bu şûh u şādîler niçe bir kuru ĖavĖa MuĖabbet itme dünyāya eĖer ‘ākîl iseñ dānā Hızırdan okurduñ ‘ilm-i ledünni pertevi ammā Yine maķşûd-ı Mes‘uduñ üsûli muştafādandur	Tahmis/5	Şufiyāne	---/---/---/---	Müellif Mes‘ud’un? Tahmisi tespit edilemedi.
65 (21)	Süheylî		Kızarmış tâb-ı meyden ruhları âlî ‘aķîķ olmış Bu Ėün içmiş Süheylî şol dūr-i yektâ Yemenlenmiş	Beyit	Şufiyāne	---/---/---/---	Beyit
66 (22)	Baķî	Fermān-ı ‘aşķa cānladur inķiyādımız Hük-m-i fezāya zerre kadar yok ‘inādımız	Minnet Hüdāya devlet-i dünyā fenā bulur Baķî kalur şağife-i ‘ālemde adımız	Ėazel/5	‘Aşķāne	--/---/---/---	Ėazel
67 (22a)	‘Ulvi	Nedür bu serv-ķaddîk lāle-höddîk mäh-peyķerlük Nedür bu sîm-tenlik nāzenînlük nāz-perverlük	Belā vādîlerün Ėeşt eyleyenler pâst-püş olmış Yaraşur ‘Ulviyā seyyāh olanlara ķalenderlük	Ėazel/5	‘Aşķāne	---/---/---/---	Ėazel
68 (22b)	Tığtî	Ne pâşādan dile maķşûduñı ne şāhdan iste Seni lutfuyla yokdan var iden Allāhdan iste	Tarıķ-i Ka‘beye olmaz ceressiz ķār-bān-ı sālîķ Vuşûl-i menzil maķşûd-ı Tığtî āhundān iste	Ėazel/5	Hāķimāne	---/---/---/---	Gazel
69 (22b)	Nāṭķî	Rûzî su‘āl benden eğer eylese su‘āl Dānā-yı küll-i Ėāl-i Hüdāvend-i kibriyā	Cem‘ iyleyüp ma‘āşî-i bî-Ėāre Nāṭķî Geldi ķapuna rahmet u Ėufrān ider recā	Ėazel/5	Hāķimāne	--/---/---/---	Tespit edilemedi.
70 (23a)		MuĖabbet mülķüne mālîķ sipāh-ı ‘aşķa serdāruz Velî ol zülf-i pür Ėîñûñ kemendüne Ėiriftāruz	Bizim esrārumuz bilmez eĖerĖi ta‘n ider şüfî Mükemmel ādemüz esmā-rumūzdan Ėāber-dāruz	Ėazel/6	‘Aşķāme	---/---/---/---	Mahlassız olan gazel tespit edilemedi.
71 (23a)	Üsûlî	Beri Ėel cān Ėözünü ‘aşķ ile bînā ķılalum Yār dîdārünü her şeyde temāşā ķılalum	Dürlü dürlü şunalum cām-ı şarāb-ı ‘aşķı Bir Üsûlî-i yine vālîh u şeydā ķılalum	Ėazel/6	‘Aşķāne	---/---/---/---	Ėazel
72 (23b)	Sun‘î	Dağl idüp yāre dime Ėayrıya Ėül-zāre ķıķar Böyledür tā ezeli şoğbet-i Ėül-Ėāre ķıķar	Bir ķul oğlı baña cev-r eylerdi geldi Ėaṭṭı Sun‘iyā ķim cürm ide seyyāre ķıķar	Ėazel/6	‘Aşķāne	---/---/---/---	Tespit edilemedi.

73 (23b)	Hayālī	Dilā mecnūn-şifat ʿuryān-ı ʿaşk ol pihenden geç Belā medyānınuñ gercek şehidiyseñ kefenden geç	Hayālī cāme-i zer-beft ü atlasdan olup fāriğ Libās-ı müsteʿāridür yüzüp mülk-i bedenden geç	Ġazel/5	ʿAşıkāne	.---/.---/.---/.---	Ġazel
74 (23b)	Ġabūlī	Gel naṭ-ı maḥabbetde şehā bir ben u bir sen Şatırac oyunın oynayalum māt ola düşmen	Leclāc ise de lec iderüz naṭ-ı cihānda Nā-dāna Ġabūlī yenilür şanma bizi sen	Ġazel/5	ʿAşıkāne	--/.---/.---/.--	Ġazel
75 (24a)	Hayālī	Çağlayub akar benüm eşk-i revānum sū-be-sū Olmağa sen ʿarız-ı gül-zāra cānā rū-be-rū	İtdügün yüz karalığın yüzüne urur şakın Ey Hayālī olma ol mirʿāt-ı hüsne rū-be-rū	Ġazel/5	ʿAşıkāne	---/.---/.---/.--	Ġazel
76 (24a)	Remzī	Aramızda olan hicrān efendi şanma bendendür Kaẓā-yı āsmānīdür ne sendendür ne bendendür	Kime ey Hüsrev-i ʿālem disem ahvālüm eydür Şuçı yok Remzī miskünün kamu işler haşeddendür	Ġazel/6	ʿAşıkāne	.---/.---/.---/.---	Müellif Remzī tespit edilemedi.
77 (24a)	Vuşulī	Ol miyān da güzel ol zülf-i semen-bū da güzel Kılca yok ʿİsā kim o da güzel bu da güzel	Seyr-i dildār ile dil gerçi Vuşulī geçinür Ele girince velī sādece pehlū da güzel	Ġazel/5	ʿAşıkāne	---/.---/.---/.--	Ġazel
79 (25a)	Hafī	Tavāf-ı haccuñ ey zāhid şevābı gerçi aʿlādur Velākin bir gönül yapmak cihānda andan aʿlādur	El irmez vuşlata çün kim hayālūñ gitmesün dilden Hafī nün gönli ey dil-ber anuñ ile tesellādur	Ġazel/5	Zahidāne	.---/.---/.---/.---	Ġazel
80 (25a)	Belīğī	Ol kadar bir pāredür gönüm görünmez yāreden Yāreden hulk itmiş beñzer vücūdum pāreden	Rāzı ol sen de Belīğī çekme ferdā guşşasın Egeñ itmez rızkuñı elbette virür yāreden	Ġazel/5	ʿAşıkāne	---/.---/.---/.--	Müellif Belīğī tespit edilemedi.
81 (25a)	Nevʿī	Çāk eyle libās-ı teni rusvāy-ı cihān ol Tut şıdk ile bir pīr etegin ʿarīf-i cān ol	Ālāyiş-ı şunʿunda koma tāb-ıñı Nevʿī Pāk eyle sözüñ gevherüñi āb-ı revān ol	Ġazel/5	Zahidāne	--/.---/.---/.--	Ġazel
82 (25b)	Nālī	Açup ʿibret gözün ey dil idinme ʿālem-i maṭbah Ki şādisi degül ğamsız çekilmişdür bu kula sahlı Ne ʿaşra ğam çeker ʿarīf ne lebde şād olur aşlah Anuñ çün kim buyurmuşdur bu hālī fehmi iden efşah İzā dāket bikeʿd-dünyā fefekkiʿ-r-fiʿl-elem neşreh Fe ʿusrun beynī yūsreyni izā fekkeh-tehu tefreh	 riyāzetle şevküm kesb-i harāc itmez Haḳīkatde aña vardı bend-i şeyḥ ʿilāc itmez Sülük ehli olanlar ğayre ʿarż-i ihtiyāc itmez Muḳarrer Nālīyā haḳ hażret-i kulların aç itmez İzā dāket fefekkir elem neşreh Fe ʿusrun beynī yūsreyni izā fekkeh-tehu tefreh	Tāmis/6	ʿAşıkāne	.---/.---/.---/.---	Tespit edilemedi.

83 (26a)	Cinânî	Nev-bahâr oldı güzellendi ser-â-ser âlem Oldı izhâr ile her güşe gül-istân-ı İrem Sîneler töldi şafâ yıkıldı endüh ile gam Eyledi müjde-i gül dilleri şâd u hurrem Göncsenüñ gönli açıldı güle düşdi şeb-nem	Ey Cinânî pür idüp şöhet âfâkı Haşre dek nâmuñ ola rûz-ı felekde bâkî Demidür sâkin idüp süz-i dil-i uşşâkı Âb-dâr olsa n'ola mîve-i şîr-i Bâkî Urmadı kimse bu bâğ içre dañı böyle kalem	Tahmis/5	Âşkâne	.../.../.../..	Cinânî'nin Bâkî'nin gazeline yaptığı tahmis
85 (26b)		O nihâl-i bâğ-ı işve saña da ider meyl A gönül şitâb itme buña rûzigâr dirler		Beyit	Âşkâne	.../.../.../..	Tespit edilemedi.
86 (26b)	Gedâyî	Virmez igen döstüm ben hâtıruñ dünyalara Sen beni şalmağ revâ mı va-de-i ferdalara	Ey Gedâyî bir kefendür âkıbet sermâyesi Cismi garğ itseñ ser-â-ser atlas u dîbâlara	Ėazel/7	Âşkâne	.../.../.../..	Tespit edilemedi.
87 (26b)	Nâşır-ı Tûsî	Ender- menĖân be sâl muğayyer gerded Der sâl-i Ėalaş zîr u zeber gerded Der sâl-i Ėamaş eger bemânî zinde Mülk-i mâlik ü millet ü dîn ber-gerded		Ruba'î	Hâkimâne	Tespit edilemedi.	Tespit edilemedi.
88 (27a)	Hâlîşî	Gedâlık zevkî baña mîr-i mîrân olmadan yegdûr Âzîzüm kuluñ olmağ dehre sultân olmadan yegdûr	Âdûlarla gelürsen Hâlîşinüñ bezmüne dâ'im Ėamuñdan aĖeh ölmek böyle ihsân olmadan yegdûr	Ėazel/5	Hâkimâne	.../.../.../...	Müellif Hâlîsî tespit edilemedi.
89 (27a)	Nihânî	Biz sâkin-i meyĖâne-i peymâne-keşânuz Biz ser-zede-i Ėâk-i reh-i pîr-i muğânuz	Eñ soñ iremez menzil-i mağşûda Nihânî Çün râh-ı muğabbetde bu Ėün râh-revânuz	Ėazel/5	Rindâne	--./--./--./--	Ėazel
90 (27a)	Nev'î	Tek gönül mağzen-i gencîne-i 'irfân olsun Tutalum Ėaşr-ı cinân ise de vîrân olsun	Bâğ-ı Ėüsn içre sen ey kebk-i melâğat gül-i ecel Yâraşur Nev'î ye bülbül gibi nâlân olsun	Ėazel/5	Şüfiyâne	.../.../.../..	Ėazel
91 (27b)		Şanma aşğ ehlüñi mevtiyle Ėüzâr eylediler Âşğa şabr idemeyüp terk-i diyâr eylediler	Arkasu üzre yatup ehl-i Ėubûr itdi Ėuzûr Ėam u miğnetle biri 'işreti zâr eylediler	Ėazel/5	Âşkâne	.../.../.../..	
92 (27b)	Veysî	Gülgüne-i reng-i Ėayâ pîrâyedür ruğşâruna Lû'lü-yî lâlâ-yî edep mengüşedür ĖulaĖuna	Bir pâdişâha mâliküz Veysî ki çıksa tahtuna Şems-i cihân-tâbı irmeye yüz sürmeğe ayağuna	Ėazel/6	Âşkâne	--./--./--./--	Tespit edilemedi.

93 (27b)	‘Avnî	Bend eylemiş ‘uşşâkunu dildâr-ı zûlf-i bâğuna Biñ nâz u şiveyle geçer bakmaz solına şağuna	‘Ayy eyleyüp ahhâb ile cām-ı mey al ‘Avnî ele ‘Âkil olan koymaz hele a‘dâ sözi kulağuna	Ġazel/5	‘Aşıkâne	--./--./--./--.	Tespit edilemedi.
94 (28a)		Bahâr olsun hele bir a‘zm şahrâ itmemiz vardır Lebûn yāduna nûşî cām-ı şahbâ itmemiz vardır	Benüm çün kâmetün tîr-i gama yâ eylemez dirsün Begüm ğam çekme tek yâ ölmemiz ya itmemiz vardur	Ġazel/6	‘Aşıkâne	.---./---./---./---	Mahlassız olan gazel tespit edilemedi.
95 (28a)	Bakî	La‘l-i dil-berden dil-i şeydâya söyleñ söylesün Kand vaşfuñ tûfî-ı güyâya söyleñ söylesün	Tab‘-ı Bakî kâf-ı istiğnâda pervâz itmesün Tercemân olsun aña ‘anķâya söyleñ söylesün	Ġazel/6	‘Aşıkâne	-.--./-.--./-.--./-.	Mahlas olarak Bâkî görünen gazel Gelibolulu Mustafâ‘Âlî’ye aittir.
96 (28a)	‘Âlî	Nazmun ihsân eylesün Hassâna söyleñ söylesün Ya‘nî kim pâşâ-yı ‘âlî-şâna söyleñ söylesün	Kaldı ayaklarda ‘Âlî-pâyeden pay almadı Muntazırdur emrüne sultâna söyleñ söylesün	Ġazel/5	Hakimâne	-.--./-.--./-.--./-.	Ġazel
97 (28b)	Nev‘î	Dil-berün vaşl-ı firāvânuna ikdâm itme Gönül ol sîm-i bedenden ta‘m-ı hām itme	Âteş-i âh-ı dilün hāme-şıfat çekme ‘alem Nev‘îyâ nāme gibi illere i‘lām itme	Ġazel/5	‘Aşıkâne	...-/...-/...-/..-	Ġazel
98 (28b)	Emrî	Dil reh-i ğamda cāna katlanmaz Cân ten-i nâ-tüvāna katlanmaz	Ölür Emrî lebünde yāra görüp Kimsene zaħm-ı yāre katlanmaz	Ġazel/5	‘Aşıkâne	...-/...-/..-	Ġazel
99 (28b)	Hâlişî	Yāre karşı sîneñe meclisde bir bir yāre aç Rāz-ı ‘aşkuñ bu bahāne ile gönül ol yāre aç	Sîne perdāğunı ‘arz it girîbân-ı çāk olup Yāre bir bir sîrruñ ey Hâlişî bî-çāre aç	Ġazel/5	‘Aşıkâne	-.--./-.--./-.--./-.	Müellif Hâlisî tespit edilemedi.
100 (28b)	‘Âlî	‘Aklum dağılur zûlf-i siyehkârûña baksam Bağrum delinür la‘l-i güher-bāruña baksam	‘Âlî gibi karşunda gözüm gönlüm açılsa Geh zûlfüne geh nergis-i bîmāruña baksam	Ġazel/5	‘Aşıkâne	--./--./--./--.	Ġazel
101 (29a)	Kahyâ?	Şubh-ı şâdık gibi ey ğâfil ağardı şakaluñ Haberün yok seni penbile boğazlar ecelün	Sözlerün mürşid ü kāmîl sözidür ey Kahyâ? Hâşılı haylî fenâ virdi bize bu ğazelün	Ġazel/5	‘Aşıkâne	...-/...-/...-/..-	Tespit edilemedi.
102 (29a)	Feyzî	Erbâb-ı belâ sinelere yara çekerler Her birüni bir ğüfte idüp yāre çekerler	Dünyâda şakın kimseye zulm eyleme Feyzî ‘Uķbâda seni kâzî-i cebbāra çekerler	Ġazel/7	‘Aşıkâne	--./--./--./--.	Gazel

103 (29b)		İftihār-ı ehl-i şehbā sāhib-i izz ü vaķar Qadri ʿālī artura mevlā dem-ā-dem ʿizzetün	Bir hüs-n-i sîret-i Hüseynî çıkdı târihün didi Eyledi icrâ Muḥammed Muştâfânuñ sünnetün	Manzûme? /9	Ḥakimâne	-.--/-.--/-.--/-.-	Tespit edilemedi.
104 (29b)		İntizârüm vasl-ı dil-dâra nîgeh-bânüm bu gün Cemʿüme şemʿ ola yârüm diyü şādânüm bu gün	Hüz-n ile Yaʿkûbüm olmışdur işim kan ağlamak Yûsuf için hen-nişin-i beytû'l-aḥzânüm bu gün	Ġazel/5	ʿAşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.-	Mahlasız gazel tespit edilemedi.
105 (29b)		ʿÂlemde zühür itmedün âşâr-ı muḥabbet Ġarķ itmişdi rûḥumı ebḥâr-ı muḥabbet	Dil nâle eyle rûz u şeb ârâm idebilmez Rencûrdur efgân ider âzâr-ı muḥabbet	Ġazel/5	Ḥakimâne	-.--/-.--/-.--/-.-	Mahlasız gazel tespit edilemedi.
106 (30a)	Bâķī	Ne ʿaceb alçaķ olur bu felek-i bed-âyîn Toķunur ehl-i dile dâ'im ider zâr ü ḥazîn	Çünkü bu ʿâlem-i fânî saña kalmaz Bâķī Erlük it pîre-zen-i dehre şaķın olma yakîn	Ġazel/10	Ḥakimâne	..--/.../.../..--	Tespit edilemedi.
107 (30a)		Der sāye-i kūh-ı kîne-yi mâ z'bulendi Âsûde şevd ḥalk z'germâ-yı kıyâmet		Beyit	Ḥakimâne	Tespit edilemedi.	Tespit edilemedi.
108 (30b)	Şadī	Mâ'ilem gerçi hevâ-yı nefsile dünyâya ben Şalmazam düzd-i dili taḥrîb için bir cāya ben	Sevķ-i ʿaşķ içre metâ-ı vaşl-ı yâr için bu gün Şadīyâ kıldum nuķûd-i cân ü dil sermāye ben	Ġazel/6	ʿAşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.-	Müellif Sadī tespit edilemedi.
109 (30b)	Şu'udī	Gör meyelden rüyını ey Hüsrev-i devrânümüz Dem-be-dem giryân olur bu çeşm-i ḥün-efşânümüz	Faşl-ı eyyâm-ı bahâr olsa bürüdet kalmasa Gülse açılsa Şu'udī ol gül-i ḥandânümüz	Ġazel/6	ʿAşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.-	Müellif Su'udī tespit edilemedi.
110 (31a)	Hâsmī	Bilişme degme kesle vaḥşet it dîâne semtün tüt Özüñle âşinâ ol ğayrile bigâne semtün tüt	Ko gitsün ʿıyd-geh semtine erbâb-ı ferruḥ seyre Yürü ey Hâsmī tenhâca sen ğâm-ḥâne semtün tüt	Ġazel/5	ʿAşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.-	Tespit edilemedi.
111 (31a)	Emrî	Leblerün ğonce yañağuñ gül-i ḥandân olmuş Hüsnüñ ey serv-i sehî tâze gül-istân olmuş	Ḥasret-i la'luñ ile cân virür Emrî şanemâ Gözleri kan akıdır üstüne giryân olmuş	Ġazel/5	ʿAşıkâne	..--/.../.../..--	Gazel
112 (31a)		Ez ḥekīm bâz pürsîdem men ez âvâzhâ Goft mâ râ çâr âvâz der-i cihân âmed pesend	Ġul-ġul-i cām-ı şarâb cüz ez sîḥ-i kebâb Niyet-i bûs-ı kenâr ḥîş ḥîş-i şalvâr bend	Kıṭ'a	Ḥakimâne	Tespit edilemedi.	Tespit edilemedi.
113 (31a)		Mâ leb-i âlûde behr-i tevbe nekeşim lîk Bang-ı ʿişyân mîzened nâķûs-ı istiġfâr-ı mâ		Beyit	Şu'fiyâne	-.--/-.--/-.--/-.-	Söz konusu beyit İranlı Şair ʿUrî Şîrâzî'ye aittir.

114 (31b)	‘Âlî	Hüb odur kim yüzi hüb ola sözi kâmil ola Ma’rifet ehlüne meyl eyleye şâhib-dil ola	Tütives kâl ide ol nâtıka-i hüsn-i ma’kâl Tab’-ı ‘Âlî da’hi ahsent diye kâ’ıl ola	Ġazel/5	Hâkimâne	...-/...-/...-/..-	Tespit edilemedi.
115 (31b)		Şems-i mihrün çâr-tâk-ı dilde toĝmış ey perî Toĝmadun bu günbed-i minâda mihr-i hâveri	Nâle hemdem eşk-i ney-ğam nu’l u ‘âlem olmadın Ehl-i derde eyledüm ‘Âlî-ziyâfet güsteri	Ġazel/5	‘Aşkâne	...-/...-/...-/..-	Tespit edilemedi.
116 (31b)	‘Âlî	Biz mest ile âmüz-ı debistân-ı kemâlüz Biz meş’ale-efrüz-ı şebistân-ı hayâlüz	‘Âlî güher-i nazm-ı dil-âviz eyle ha’kka Biz şâ’ir-i pâkize edâ tâze ma’kâlüz	Ġazel/5	Şüfiyâne	--./...-/...-/..-	Bosnevi’Âlî Efendi’ye ait olan gazelin son iki beyti tespit edilemedi.
117 (31b)		‘Aşk ba’ründen su’âl itdüm didi bir ehl-i dil İbtidâsundan haber yok intihâsun görmedük		Beyit	‘Aşkâne	...-/...-/...-/..-	Tespit edilemedi.
118 (32a)		Şarâbum bezm-i ğamda hün-ı eşki çeşm-i pür-nemdür Ġamu’la nice demler sürerüm ey şeh bu da bir demdür	Teĝâfûl cylemeyüp ‘aşkımdan ol şeh-i Ba’na ‘âşık mısun didi didüm sultânüm a’lemdür	Ġazel/5	‘Aşkâne	...-/...-/...-/...-	Mahlassız gazel tespit edilemedi.
119 (32a)		Gül gül oldı meyile ruhları her bir şanemün Yir yir açıldı yine gülleri bağ-ı İremün	Bülbül-i dil n’ola derd ile figân itse Hasan Hârlar aldı yine dâmenün ol ğonce-femün	Ġazel/5	‘Aşkâne	...-/...-/...-/..-	Tespit edilemedi.
120 (32a)	Behiştî	Ne hōş ‘âlemdür ey sâkî şabûhı bâde-i bâkî Kadeh tut pür-şafa’k olsun yüzün şubhunun âfâkı	Bihamdillâh Behiştî bezm-i ‘uşşâka ayak başdı Edür ke’sen ve nâvilhâ ilâ yâ eyyühe’s-sâkî	Ġazel/5	Rindâne	...-/...-/...-/...-	Gazel
121 (32a)		Görünmez nice günlerdür meded cânânumuz gelse Kudûmundan şafâ bulsak yerine cânumuz gelse Ġaddâr-ı nâbuna key gül gül olsa sâĝar-ı meyden Açılsa meclis içre ğonce-i ħandânumuz gelse		Ruba’i	‘Aşkâne	...-/...-/...-/...-	Tespit edilemedi.
122 (32b)	‘Ubeydî	Fenâ dârına gel gör şevket-i ehl-i ħarâbatı Ki dârâ görmedi ‘ömründe hergiz böyle dârâtı	Ĥarâbat ehlüne fenn-i fenâdan bir sibâk olsun ‘Ubeydinün mezârı levhüne yazuñ bu ebyâtı	Ġazel/5	Şüfiyâne	...-/...-/...-/...-	Gazel
123 (32b)	Hızır	Aĥer-i vücûdum eşk-i firâvâna ĝar’k olur Şol ĝeşte gibi kim bedeni ħana ĝar’k olur	Cûy-ı belâya uğramış âzâde-i ĥazîn Ey Hızır -ı ĥatt nîş kim o dîvâne ĝar’k olur	Ġazel/5	‘Aşkâne	--./...-/...-/..-	Müellif Hızır tespit edilemedi.

124 (32b)		Sâlik-i aşkum ser-i küy-ı fenâdur halvetüm Câm teşbihüm cünün pîrim gedâlık niyetüm	İçmeyen pîr-i harâbâtun şarâbın Hâlîşî Neş'em idrâk eylemez bilmez benüm keyfiyetüm	Ėazel/5	Rindâne	---/---/---/---	Müellif Hâlîsî tespit edilemedi.
125 (33a)	Ėabûlî	Bir nev-cüvâna aşık-ı dîdâr olam gibi Bir pâdişâha bende-i fermân olam gibi	Şöhret bulalı aşkla nâmun Ėabûliyâ Sultân-ı aşıkân-ı cevânân olam gibi	Ėazel/6	Ėaşıkâne	--/---/---/---	Gazel
126 (33a)	Necâtî	Tâ la'l-i lebûn ey meh şeker-şiken olmışdur Gül goncasının vallâh kefen olmışdur	Billâhî Necâtîye bu lutf u atâyı gör Şeyhî oldu Hüsrev nazm-ı hasen olmışdur	Ėazel/7	Ėaşıkâne	--/---/---/---	Gazel
127 (33a)	Necâtî	La'l-güher-engîzün şeker-şiken olmışdur Gîsü-yî dil-âvîzün müşg-i Hoten olmışdur	Hüsrev ideli himmet bî-çäre Necâtîye Şeyhî gibi eş'ârî hûb u hasen olmışdur	Ėazel/5	Ėaşıkâne	--/---/---/---	Gazel
128 (33b)	ĖÂlî	Meh-i şeh-r-i hilâfet mihr-i burc-ı evliyâyuz biz Eser yıllar gibi vâdî-neverd-i Kerbelâyuz biz	Ne âlî himmetüz ĖÂlî mişâl-i Ka'be-i ulyâ Bu günhîdmet-güzâr-ı âstân-ı Murtażâyuz biz	Ėazel/9	Şüfiyâne	---/---/---/---	Gazel
129 (33b)	Hâlîşî	Zülf-i miskînün kadd-i bâlâna hem-serdür bu gün Şöyle beñzer kim gice gündüz ber-â-berdür bu gün	Bu demi hõş gör gam-ı ferdâyı çekme Hâlîşî Vuşlat-ı dil-ber saña çün kim müyesserdür bu gün	Ėazel/6	Ėaşıkâne	---/---/---/---	Müellif Hâlîsî tespit edilemedi.
130 (34a)	Rûhî	Ne şâh-ı dehre mensûbuz ne mün'im ne gedâyuz biz Egerçi ehl-i fakruz lîk meslûbu'r- ricâyuz biz	Bu gün meddâhıyuz bir himmeti âlînün ey Rûhî Bülend-âvâzla erbâb-ı ırfâna şalâyuz biz	Ėazel/12	Rindâne	---/---/---/---	Gazel
131 (34b-35a-35b)	Nesîmî	Çün beni bezm-i ezelde eyledi şol yâr mest Ol cihetden görünür bu çeşmüme deyyâr mest	Ey Nesîmî sırr-ı Hakkın mahremi sensin bu gün Söyledün kudret dilünden ma'nî-i esrâr mest	Ėaşîde/30	Rindâne	---/---/---/---	Kaside
132 (35b)	Şevkî	Bu nâle-i dil-süzum gittikçe ziyâd oldu Bu âh-ı dil-efrüzum gittikçe ziyâd oldu	Şevkî ruh-ı meh-tâbuñ cem'iyeti ahibûbuñ Nâşîr-i mey-nâbuñ gittikçe ziyâd oldu	Ėazel/6	Ėaşıkâne	--/---/---/---	Müellif Şevkî tespit edilemedi.
133 (35b)	Hâsan	Mısr-ı hüsnünde ki güm itdi göñül cân u seri Şâm-ı zülfünde imiş aldı lebûnden haberi	Kâmeri bedr ü hilâl eyleyen Allah hakkı Hâsanuñ hüsnüñdür evvel ü ahîr nazarı	Ėazel/7	Ėaşıkâne	---/---/---/---	Gazel
134 (36a)	Nâbî	Fakr eriyüz mâl nedür bilmezüz Devlet ü ikbâl nedür bilmezüz	Şehd-i lebûn nûş ideli Nâbîyâ Zehr nedür bal nedür bilmezüz	Ėazel/7	Şüfiyâne	---/---/---/---	Gazel

135 (36a)	‘İydî	Key buved yâ Rabb ki gerded hüsnet ez dil ber-zenem Reved âncâ ki şûrb ber seng-i Ebu Tahâ ser zenem	Ger şevd ‘İydî müyesser ruḥṣatî ez lutf-ı hâkk Reved âncâ ki şûrb ber-seng-i be-Tahâ ser zenem	Ḳaşıde/8	Na‘at	---/---/---/---	Müellif İydî tespit edilemedi.
136 (36b-37a-37b-38a-38b)	Hemdemî	Ḥaṭâlardan emîn eyle ilâhî Âl-i ‘Osmânî Çün itdûñ bunları sen ehl-i İslâmın nıgeh-bânî	İlâhî ‘ömrün ezfün eyle anlar yirde yatduḡça İlâhî sen ḳabûl eyle du‘âyı müst-mendânî	Ḳaşıde/93	Münâca‘at	---/---/---/---	Ḳaşıde
137 (38b)	Nâşır-ı Tûsî	Ender mengân be sâl muḡayyer gerded Der sâl-i ḡalaş zîr u zeberter gerded Der sâl-i ḡamaş eger bemânî zinde Mülk ü melik ü millet u dîn ber gerded		Beyit	Ḥakimâne	Tespit edilemedi.	Tespit edilemedi.
138 (39a)		Ey serv-i nev-resîde-i gülzâr-ı i‘tidâl Vir ḡonce-i şükûfte-i gül-deste-i cemâl	Ḡuşsa ne deñlû olsa ḳavî nice ta‘am-hâr Olmaz çü sayd-gâhda ammâ hümâ şikâr	Terkîb-i bent/4	‘Aşḳâne	--/---/---/---	Söz konusu terkib-i bentin ilk ve son beyiteri alınmış olup müellifî tespit edilemedi.
139 (39a)		Dürler dökerse yoluña bî-gânenen şakın Cehd eyle dâma düşmeyesin dânenen şakın		Beyit	Ḥakimâne	--/---/---/---	Söz konusu beyit Bağdatlı Rûhî’ye aittir.
140 (39a)		Zinhâr ḡaflet ile bil kendü kendüñi? Meydân-ı hüsnde çekerek tut semendüñi		Beyit	Ḥakimâne	--/---/---/---	Tespit edilemedi.
141 (39a)		Olmaz çü pâk dâmen olan gül gibi hacî Bir hâlet itme kim olasın şoñra munfa‘il		Beyit	Ḥakimâne	--/---/---/---	Tespit edilemedi.
142 (39b)	Zihnî	Ḥaṭṭ-ı hayli hüsñ getir ne olmadın revân Maḡv itmedün sevâd-ı ḥaṭṭ-ı hüsñden nişân	Bi’t-tab‘-ı ehl-i hüsñ ḳamu bî-vefâ olur Ḥayf esîre kim bulara mübtelâ olur	Terkîb-i bent/4	‘Aşḳâne	--/---/---/---	Müellif Zihnî tespit edilemedi.
143 (39b)		Tenem hem çü dilem bî şu‘le efrûhte bih Leb-i nây-şîfat be nâle âmûhte bih	‘Aybem mekon ez keşîden Tembâkû Dil-sûhte râ refîḳ-i dil-sûhte bih	Ḳıṭ‘a	‘Aşḳâne	Tespit edilemedi.	Tespit edilemedi.
144 (39b)		Dil be-dest-âver ki hacc-ı ekber est Ez hezârân Ka‘be yek-dil bihter est	Ka‘be bünyâd-ı ḥalîl-i âzer est Dil nazar-gâh-ı celîl-i ekber est	Ḳıṭ‘a	Ḥakimâne	---/---/---	Tespit edilemedi.

145 (40a)		Kalb şebeş ez kalb-i kalb şebeş be-yefken der hisāb Tār-ı kalb kalb-i şebeş yābī to nām-ı dil-berem		Muʿamma	Hakīmān e	-.--/-.--/-.--/-.--	Tespit edilemedi.
146 (40a)		Ger beḥ'āhī tā be-dānī nām-ı ān sīmīn-zaḳān Kalb-i kalb-i kalb rā ber-ḳalb-i kalb-i kalb zen		Muʿamma	Hakīmān e	-.--/-.--/-.--/-.--	Tespit edilemedi.
147 (40a)		Nām-ı yārem se ḥarf-i dān bī birinc Her yekī der hisāb pence vū penc		Muʿamma	Hakīmā ne	-.--/-.--/-.--	Tespit edilemedi.
148 (40a)		Aḥer-i āyet-i pīçiden-i sāk er dānī Nām-ı ān yār şevēd ḥāşıl eger gerdānī		Muʿamma	Hakīmān e	..--/..--/..--/..--	Tespit edilemedi. Vezin kusurlu.
149 (40a)		Şod ān cān-ı cihān dāmen-keşān çün ez çemen bīrūn Revān şod cān-ı mürġān çemen güyī z ten bīrūn		Müfred	Hakīmān e	..--/..--/..--/..--	Tespit edilemedi.
150 (40a)		İnne ḥüsnen leke lā ḥadde lehu yā zi'ş-şimāl Seyyare'l-ʿākile mecnūnen keze'l-mecnūne ʿāķil				-.--/-.--/-.--/-.--	
151 (40a)		Ḥalāş olsa gönül cevruñden ey mäh Daḥi bir dağ ḳalmaz idi billāh		Muʿamma	ʿAşıkāne	..--/..--/..--	Tespit edilemedi.
152 (40a)		Bihā ḳışratan zāle şazleḥā Le deyhā zamīra kelbin lehā					
153 (40a)		Merdüm ez firāket nīst cān ender Ender üstüḥ'ānem sūḥt cānā kon	Āyed nāgehān der müzd-i fermān çün İzed rā ki feryād resed mā rā	Ḳaṭʿa	ʿAşıkāne	Tespit edilemedi.	Tespit edilemedi.
154 (40a)		Āl çıksun ḥancer-i müjġānuñ üzre peykānum al Al lişānuña Resūlullāh ile aşḥābın al Al yine aldanma çarḥuñ al idermiş şoñı al Al ile bend eyldi cān bülbülin ol la'l-i āl		Rubāʿi	ʿAşıkāne	-.--/-.--/-.--/-.--	Tespi edilemedi.
155 (40a)		Ḳul li'l-lezī yezkurunī fi ğaybeti beyne'l-beşer İn ḳāle ḥayren yelḳahu ve in yekul şerren fe şer					

156 (40a)		Seni bir görmege bahā dü cihān Bir daḥi görmege bahāne gerek		Müfred	‘Aşıkān e	.../-.../-	Tespit edilemedi.
157 (40b)	‘Adlī	İkbāl-i ‘izzet ile bile hem-‘inān idi Yād it o demleri ki şafā ol zamān idi	‘Adlī zamān-ı tāze gülūn yād idüp didi Demler o demler idi zamān ol zamān idi	Güfte/4	‘Aşıkāne	--/-.../-.../-	Tespit edilemedi.
158 (40b)		Resm-i merdūm nist ḥōdbīnī bibīn merdūm be-çeşm İn bīnāyist ber-ḥōd nengerd zān-ı ber-ser est		Müfred	Ḥakimāne	Tespit edilemedi.	Söz konusu müfred İranlı şair Emīr Hüseyn Dehlevī’ye aittir.
159 (40b)		Yek rüz porsīdem ez üstād ki z’ef‘āl Lā edrī çī bāşed belāgat goft nedānem	Goftem ki diger porsemet ez müşkil-i esmā Dānī ki nidā çist begūfta ki nedānem	Kıt‘a	Ḥakimāne	---/-.../-.../-	Tespit edilemedi.
160 (40b)		‘Uzleti’l-insāni ḥayrun min celīsi’s-su‘i ‘indehu Ve celīsu’l-ḥayr ḥayrun min culūsi’l-mer‘i vaḥdehu		Müfred			
161 (40b)		Hüsrev ki be-ser ḥ‘āniş zerrīn tere āvordī Zerrīn tere kū bāşed kemter kū ber-ḥ‘ā		Müfred	Ḥakimāne	--/-.../-.../-	Tespit edilemedi.
162 (40b)		Zerre ki ender heme arz u semāst Cins-i ḥōd rā hem-çün gāḥ kehribāst		Meşnevī/2	Ḥakimāne	-.../-.../-	Söz konusu iki beyit Mevlānā’nın Mesnevī’sinden iki beyittir.
163 (40b)		Mā ḥālet ḥayran el-‘ayn mā nazarat Ebha ve aḥsene minū’d-dehre insānā	Cā‘et termukuhu vucden femuz reca‘at Medhūşeten nnesiyyet fi’l-ḥaddi insāna				
164 (40b)		Göz merdūmeginden olsa ḥālī Göz merdūmegi olurdu ḥālī		Beyit	‘Aşıkāne	--/-.../-.../-	Söz konusu beyit Fuzûlī’nin Leyla ile Mecnun hikayesinin beyitlerinden birdir.
165 (40b)		 cān rā erzān-kaḍreş nedānistī Ki merdūm kaḍr kem dāned metā‘-ı rāyḡānī rā		Beyit	Ḥakimāne	-----	Tespit edilemedi.

166 (40b)		Rüy-ı zîbâ vu câme-i dîbâ °Araḡ u °ûd u reng u bûy-ı heves În heme zînet-i zenân bâşed Merd râ kîr u ḡâye zînet bes		Beyit	°Aşıkâne	..-/-.-/-..-	Söz konusu beyit Sadî-i Şîrâzî'ye aittir.
167 (40b)		Ne bâlâ nişesten ez şeref est Ne ber-merdûm nişesten ez edeb est	Ne şenîdî ki sûre-i Îhlâş Zîr-i tebbet yedâ Ebî Leheb est	Ḳıṭ'a	Ḥakimâne	.-.-/-.-/-.-.-	Tespit edilemedi.
168 (40b)		Ḳuddime'l-câhilüne bi'n-neşab Âḡîru'l-°âlimüne li'l-edeb	Mâ nazartum li-vaşfî ḡâlikinâ Tahte tebbet yedâ Ebî Leheb				Der in Maẓmûn
169 (41a)		Kûn ma'a'l-ḡaḡḡi bi's-şîdkî ve ma'a'n-nefsi bi'l-ḡaḡri ve ma'a'l-ḡaḡḡi bi'l-inşâfi ve ma'a'l-kebîri bi'l-ḡidmeti ve ma'a's-şâḡîri bi's-şefḡati ve ma'a'l-°aduvvi bi'l-ḡilmi ve ma'a's-şadîḡi bi'n-naşîḡati ve ma'a'l-°âlemi bi't- tevâḡu'i ve ma'a'l-câhili bi's-şamti.					Ḳâle ba'ḡu'l- ḡukemâ
170 (41a)		Lâ tebki ilfen ve lâ dâren Ve'd-dur ma'a'd-dehri keyfe dârâ	Veşbir °alâ ḡulḡi men tu°âşşîruhu Ve dârihi fe'l-lebîbu men dârâ	3 beyit			
171 (41a)	Kelîmî	Sevdûm yine bir âfet-i cân rûḡ-ı muşavver Ten taḡtına server	Câm-ı lebûñ emsendür anuñ ey lebi kevşer Cânına muḡarrer	Müstezâd/ 9	°Aşıkâne	--./.-.-./.-.-./.-	Tespit edilemedi.
172 (41a)		Görüp emri lebûñde ḡatre-i mey °Acebdür dôkdî çeşminden pey-a-pey		Mua°amm a	°Aşıkâne	.---/-.-.-/-.-	Tespit edilemedi.
173 (41a)		Înne ḡûsnen leke lâ ḡadde lehu yâ zi's-şemâ'il Şayyare'l-°âḡîle mecnûnen keze'l mecnûne °âḡil					
174 (41a)		Aḡsemtu enne lâ ḡadde fîhi inne mebsemehu Ke ennehu °alâ eserehu miḡ ḡayri teşbîḡ					
175 (41a)		Şana'tu ed'dem'a isme men lem ibnehu Şuḡûfu'l-islâm ba'de mâ taḡallabethu					

176 (41a)		Dilersen kim kalasın cāna dermān Gözün yaşın yakın eyle baña sen		Muʿamma	ʿAşıkāne	.---/.---/..--	Tespit edilemedi.
177 (41a)		Dilerseñ bilesün yārūn evini Çıkar hamsin içünden erbaʿini		Muʿamma	ʿAşıkāne	.---/.---/..--	Tespit edilemedi.
178 (41a)		Luṭf u iḥsān ü mürüvvet cümle kāmilden gelür Her maẓarrat kim gelür ʿālemde cāhilden gelür		Müfred		..--/.---/..--/..--	Tespit edilemedi.
179 (41a)		Ḥasbī bi ʿilmī in nafaʿa Mā eʿz-züllü illā fi ʿt-tamaʿ	Mā tāre ṭayren var ṭafaʿ İllā kemā tāre vaka	3 Beyit			İsmaʿīl el-Ḳirātī
180 (41a)		El-mevtū eshelü ʿindī Mineʿl-kenā veʿl-esinne	Min en yekūne li nezlīn ʿAleyye fazlun ve minne	3 Beyit			Lī Maṣṣūr-el-Faḳīḥ
181 (41b)		Merḥabā ṣad merḥabā irüp dem-i iḳbāl ʿıyd Oldı pür-zīb-i meserret şāhid-i ʿıyd	Dāim ol efzūn-ı ʿömr ile memdūḥ-ı cihān Kʿeylesün vāşıfların vāşıfla ʿālūʿl- ʿāl ʿıyd	Ḳāşide/12	Medḥiye	..--/.---/..--/..--	Tespit edilemedi.
182 (41b)	ʿİydī	Rinddür aşām-ı ʿaşka bī-keder mey isterüz Naʿra-i mest-āne sūz-efken-i ney isterüz	ʿİydī şeb-ferdeʿ cürm ü güneḥ-veş rüz-i ḥaşr Gülşen-i ʿavf-ı Ḥudādan ḥoş-hevā ney isterüz	Ġazel/7	ʿAşıkāne	..--/.---/..--/..--	Müellif İydī tespit edilemedi.
183 (42a)	ʿĀlī	Yine bir şāha esir itdi beni devr-i zamān Yine bir āteş ile oldı vücdum sūzān	Yine hiç cevri u cefāsından anuñ ağlamazam Terk idüp ol şanemi ġayra gönül bağlamazam	Müsemme n	ʿAşıkāne	..--/.---/..--/..--	Müsemmen
184 (42b)	Aḥmed	Benüm bu gönlümi gör kim yine cānānsuz egleñmez Nedür çāre bu düşvāre ki bu cānānsuz egleñmez	Dimiş kim niçün egleñmez beni görmeyecek Aḥmed Ne ḥācetdür bunı şormak ki tendür cānsuz egleñmez	Ġazel/5	ʿAşıkāne	..--/.---/..--/..--	Gazel
185 (42b)		Sensüzün dil cihānda egleñmez Mülk-i bağ-ı cinānda egleñmez	Kūyuña öğrenen gönül murğı Kūşe-i gül-sitānda egleñmez	Ġazel/5	ʿAşıkāne	..--/.---/..--	Mahlassız gazel tespit edilemedi.
186 (43a)	Ġazālī	Ḳara bağrumı ḥūn iden senūñ ruḥsār-ı ālūndür Derūnum nāfe-veş pür-ḥūn-ı sevdā-yı ḥālūndür	Düşüpdür ḥāk-ı pāyuna Ġazālīye teraḥḥüm kıl Ġarībūñ derd-mendūñ ḥasta ḥālūñ pay-mālūndür	Ġazel/5	ʿAşıkāne	..--/.---/..--/..--	Müellif Ġazālī tespit edilemedi.
187 (43a)	Selīḳī	Ol iki nergis-i fettān ki dile ġamz ideler Cīgerüm pāreleyüp bağrumı ol ġam-zedeler	Pāre pāre ola yolında Selīḳī bu gönül Ol iki nergis-i fettān ki dile ġamz ideler	Ġazel/5	ʿAşıkāne	..--/.---/..--/..--	Tespit edilemedi.

188 (43b)	Hayālî	Yâr cevri eylese ‘uşşâka n’ola nâzî geçer Bu cihân gülşeninüñ ser ü ser-efrâzî geçer	Ey Hayālî n’ola dil-ber bize cevri eyler ise Ayağı toprağıdır bendesidür nâzî geçer	Ġazel/5	‘Aşıkâne	...-/...-/...-/..	Tespit edilemedi.
189 (43b)	Ümîdî	Bağlayup gönlümüz ol kākül-i ‘anber-fama Âh kim murğ-ı dîli yine düşürdün dāma	Yazmağa levha-i hūrşide Ümîdî şi‘rin Destine aldı ‘utârid ü yine zerrîn hāme	Ġazel/5	‘Aşıkâne	...-/...-/...-/..	Gazel
190 (43b)	Emrî	Helāk olduk nedür cānā bu fūrkatler cūdālîklar N’olaydı olmayaydı tā ezelden āşinālîklar	Suçın bağışla Emrî’nün tapuña yüz süre geldi İder çün meskenet birle tevāzu‘lar gedālîklar	Ġazel/5	‘Aşıkâne	...-/...-/...-/...	Gazel
191 (44a)	Sa‘dî	Ruħuñ gül-zārına cānā olmadı zerrece ruħşat Olurdu cümle ‘uşşâka küyuñ mesken-i cennet	Şikest-i ta‘buña (.....) hākdan mā kâsemdür bu Rızauillāh olursa Sa‘dîyā bir gün olur vuşlat	Ġazel/5	‘Aşıkâne	...-/...-/...-/...	Müellif Sadî tespit edilemedi.
192 (44a)	Sa‘dî	Bih ne nāzūk bih ne meh-rū bih ne ra‘nā bih ne şūh Bih ne esmer bih ne zībā bih ne a‘lā bih ne şūh	Sa‘dîyā sen bu şıfatla nice bulduñ güzeli Beh ne ‘ālî beh ne hōş-ter beh ne ġarrā beh ne şūh	Ġazel/5	‘Aşıkâne	...-/...-/...-/..	Müellif Sadî tespit edilemedi.
193 (44b)		Bir ruħ-ı zībāya meyl itdüm ki ol nev-restedür Zūlf zencîrine anuñ tıfl-ı dil-peyvestedür	Nāz ila ġüftār-ı ‘uşşākı anuñ meh-veş ider Bu lisānuñ lezzeti hākka ki vaşlın istedür	Ġazel/5	‘Aşıkâne	...-/...-/...-/..	Mahlassız olan gazel tespit edilemedi.
194 (44b)	Sa‘dî	Yād-ı lebün ki aşîka āb-ı zülāl olur Fıkr eyledükçe şanki müyesser-i vişāl olur	Derd-i derün-ı Sa‘dîye bir çäre eyle gel Rüz-i kıyāmet olsa bilirsün vebāl olur	Ġazel/5	‘Aşıkâne	...-/...-/...-/..	Müellif Sadî tespit edilemedi.
195 (45a)	‘Ālî	Leblerün öpmede cānān ne ‘acep lezzet var Bā-huşuş ince bilin kuçmada çok hālet var	Ayağın tozını baş üze tutarmış ‘Ālî İtikādum bu ki başında anuñ devlet var	Ġazel/5	‘Aşıkâne	...-/...-/...-/..	Gazel
196 (45a)		Levh-i ruħuñ üstündeki ol haţ ki celidür Dil-hastelerün haţ-ı berāt ecelidür	Ey Hālîşî sînemde benüm kesdüğü her la‘l Sırr-ı hîle yazılmış şanasun ‘ayn-ı ‘alidür	Ġazel/5	‘Aşıkâne	...-/...-/...-/..	Müellif Hālîşî tespit edilemedi.
97 (45b)		Şevk-i la‘lünle gönül büt-hāne şeklin bağlamış Kana müstağrak cîger peymāne şeklin bağlamış	Şaydını esrār-ı la‘lün şöyle hayrān itdi kim İçmedin mey bir kadeh mest-āne şeklin bağlamış	Ġazel/5	‘Aşıkâne	...-/...-/...-/..	Mahlassız olan gazel tespit edilemedi.
198 (45b)	Rahmî	Mey şafak devr-i felek mey-hāne şeklin bağlamış Hāle içre mäh-rev peymāne şeklin bağlamış	Bir büt-i ferhār resmin dilde nakş idüp hayāl Rahmîyā gönlün senün büt-hāne şeklin bağlamış	Ġazel/5	‘Aşıkâne	...-/...-/...-/..	Gazel
199 (46a)	Veysî	Benüm ol bî-kes ü bîmār-ı ġarîb-i dil-teng Mest-i peymāne ġam-ı cür‘a-keş-i cām-ı şereng	Çünkü söz irdi yine ġāyete bundan böyle Eyledi Veysî-i dil-hāste du‘āya āheng	Ġazel/10	‘Aşıkâne	...-/...-/...-/..	Tespit edilemedi.

200 (46a)	Bâkî	Müje haylın dizer ol ğamze-i fettân şaf şaf Güyyâ cenge turur nîze-güzârân şaf şaf	Qadrûnî seng-i muşallâda bilüp ey Bâkî Turup el bağlayalar qarşuna yârân şaf şaf	Ġazel/8	ʿAşıkâne	...-/...-/...-/..-	Gazel
201 (46b)	Süheylî	Açılmış talʿat-ı renginüñ ey gül nesterenlenmiş Bülend olmuş nihâl-i pür-hırâmuñ nârvelenmiş	Kazarmış tâb-ı mülden çihre-i âli ʿaķîķ olmış Bu gün içmiş Süheylî ol dūr-i yek-tâ Yemenlenmiş	Ġazel/5	ʿAşıkâne	...-/...-/...-/...-	Gazel
202 (46b)	Cüdâyî	Ruĥuñ keyfiyet-i mülden kızarmış arguvânlanmış Açılmış ʿarzuñ gül gül cemâlün ğülsitânlanmış	Cüdâyî yâr kaddiyle elif tek şerhalar çekdi Mübârek daĝlar ile ĥamdülillâĥ kim nişânlanmış	Ġazel/5	ʿAşıkâne	...-/...-/...-/...-	Müellif Cüdâyî tespit edilemedi.
203 (46b)		Cihânun ĥâlünü nergis gibi yok añlayan zîrâ Daĥî tûrâb ʿademden açmadın çeşmün kefenlenmiş		Beyit	ʿAşıkâne	...-/...-/...-/...-	Tespit edilemedi.
204 (46b)	Vuķûfî	Cihânun ĥâlünü nergis gibi yok añlayan zîrâ Daĥî tûrâb ʿademden açmadın çeşmün kefenlenmiş	Kızardukça ruĥ-ı rengini ol naĥl-i dil-ârânun Vuķûfinün dıraĥt-ı ʿömrünün bergi ĥazânlanmış	Ġazel/5	ʿAşıkâne	...-/...-/...-/...-	Tespit edilemedi.
205 (47a)	Ķabûlî	Beni gördükçe ey kaşı yâ tûrçeker Ĥışm idüp ğamzelerün üstüme şemşir çeker	Dîde ağardı bükây ile Ķabûlî dil-şâd Zevķi derviş ider ammâ elemin pîr çeker	Ġazel/5	ʿAşıkâne	...-/...-/...-/...-	Gazel
206 (47a)	Meşâmî	Gönlüme her dem gelür hicrân hicrân üstüne Tekkedür lâ-büd konar miĥmân miĥmân üstüne	Pâdişâhum mülk-i nazm oldu Meşâmî bendenün Âsitânda turur divân divân üstüne	Ġazel/5	ʿAşıkâne	...-/...-/...-/...-	Gazel
207 (47a)	Fużûlî	Ġamzesün sevdün gönül cânun gerekmez saña Yiyĝa urduñ cism-i ʿuryânun gerekmez mi saña	Tutalum kim eşķ seyl-âbına yokdur iʿtibâr Ey Fużûlî çeşm-i ĝiryânun gerekmez mi saña	Ġazel/5	ʿAşıkâne	...-/...-/...-/...-	Gazel
208 (47b)	Nâdirî	Ġäre döndi gözlerüm anda hayâl-i yâr gör Merdüm-i bîmârî terk itmez o yâr-i ĝârî gör	Câm-ı meydür reh-nümâ-yı mülk-i ʿışķ ey Nâdirî Şâm-ı ĝamda seyr idüp ol kevkeb-i seyyârî gör	Ġazel/7	ʿAşıkâne	...-/...-/...-/...-	Gazel
209 (47b)		Gördüm ol meh mest olub aĝyäre yaşdanmış yatur Şan gül-i ĥoš-bû durur kim ĥäre yaşdanmış yatur	Kâtbinî? üftâde gördüm cünün-ı ʿışķla Niçe gündür âsitân-ı yäre yaşdanmış yatur	Ġazel/5	ʿAşıkâne	...-/...-/...-/...-	Mahlassız gazel tespit edilemedi.
210 (47b)	Emrî	Ten-i dil-berde mü-veş görinen şanmañ miyânıdır Der-aĝuş itmiş anı ben zaʿifün kılça cânıdır	Olup ter dîdeme vâķıf didi nükteyle bir ʿârif Ne olur Emrî ne bu ĥalka-i mîm-i miyânıdır	Ġazel/5	ʿAşıkâne	...-/...-/...-/...-	Gazel

211 (48a)	Veysi	Müjendür bîşe-zârî şîr-i merdüm-gîrdür ğamzeñ Anuñcün hûnına erbâb-ı aşkuñ sırdür ğamzeñ	Dil-i Veysi tûtalum tās-ı pûlâdî sipîhr olmış Geçer andan yine tîr-i kaẓâ-teşîrdür ğamzeñ	Ġazel/5	‘Aşıkâne	.---/.---/.---/.---	Gazel
212 (48a)	Baķı	Eyledi müjde-i gül bülbülü şâd ü hûrrem Ġoncanuñ göñli açıldı güle düşdi şeb-nem	Âbdâr olsa n’ola mîve-i şîr-i Baķı Urmadı kimse bu bâĝ içre daķı böyle kâlem	Ġazel/5	‘Aşıkâne	...-/...-/.../..-	Gazel
213 (48a)	Baķı	Gel ey sâķî bulunmaz böyle ‘âlî dil-güşâ meclis Gettîr câm-ı muşaffâyı kim olsun pûr-şafâ meclis	Ġadeh fıskıyye mey şu halka-i rindân anuñ havzı Sarây-ı ‘ıyd şâdırvân alupdur Baķıyâ meclis	Ġazel/5	Rindâne	.---/.---/.---/.---	Gazel
214 (48b)	Manţıķı	İsterse söyünsün felegûñ meş’ale-i mâhı Dünyâya yeter sînemizüñ şu’le-i âhı	Görmez gözümüz Manţıķıyâ h’âb-ı ferâġat Bâd-ı seher-i ġaflet eger esmesi ġâhı	Ġazel/5	‘Aşıkân e	--./--./--./--	Gazel
215 (48b)	Hilmî	Dil ü cāna olaldan fırkat-i yâr ile hem-dem hem Olupdur dîde-ġam-dîde pûr-nem sîne-i pûr-ġam hem	Ezelden bilür ‘am baña liken Ne virdi aldım Hilmî dil-i şeydāya bilsen hem	Ġazel/5	‘Aşıkâne	.---/.---/.---/.---	Müellif Hilmi tespit edilemedi.
216 (48b)		Efendi biz ne gedâyuz ne şâh-ı devrânuz Emîr-i meclis-i ‘aşkuz esîr-i yârânuz	Mükedder eyleyemez tab’ı cîfe-i dünyâ Ser-eş k-i çeşm ile sâķî mişâl-i ‘Ummânuz	Ġazel/5	Hâkimân e	.-./...-/.-./...-	Mahlassız olan gazel tespit edilemedi.
217 (49a)	Mişâlî	Dilde taşvîr-i ruñuñ oldı nigāra hâdiş Olmadıñ deyr-i cihānda bût-ihâdiş	Bu Mişâlî ham-ebrûñı hayâl eylerdi Mâh-ı nev olmadan ey kaşları ġarrâ hâdiş	Ġazel/5	‘Aşıkâne	...-/...-/.../..-	Müellif mahlaslı şair tespit edilemedi.
218 (49a)	Nev’î	Lebûñ ile şarâb hem-demdür N’ola kan ağlasa gözüm nemdür	Dehen ile miyânı vaşfında Nev’îyâ he ne dileseler kemdür	Ġazel/5	‘Aşıkâne	...-/...-/..-	Gazel
219 (49a)	Naķşî	‘Aşık olmadıysa kaşuñ yayuña cānâ eger Buyını karşunda niçün ġurre-i ġarra eger	Nice nefy iderdi hâţırdan güzeller fikrini Zülf-i kaddûñ Naķşî dilde olmasaydı lâ eger	Ġazel/7		.-./.-./.-./.-	Tespit edilemedi.
220 (49b)	Baķı	Ġam-ı haţtıyla yârûñ nice bir dil pûr-melâl olsun Sûr ey sâķî ayaġı mûr-ı ġuşşa pây-mâl olsun	Dirġ eyler mi Baķı cānı kurban olduġum senden Fidâ yolına varı tek hemân ‘ıyd-ı vişâl olsun	Ġazel/5	‘Aşıkâne	.---/.---/.---/.---	Gazel
221 (49b)	Baķı	Saña teşbîh itmek olmaz ey meh-i şâhib-cemâl Âfitâbda ger hilâl-ebur vü nâhid olsa hâl	Baķıyâ işrettedür ‘aşkıyla yârûñ kâ’inât Nuķl encüm mey şafaķ sâķî felek sāġar hilâl	Ġazel/5	‘Aşıkâne	.-./.-./.-./.-	Gazel

222 (49b)	Bâkî	Ruḥuñ ‘aksiyle sahn-ı dîde bağ u gül-sitānumdur Nihāl-i ser-bülendün ḥayliden ḥātır-nişānumdur	Yaşum deryādur ey Bâkî içinde şāh-ı mercānı Ḥayāl-i naḥl-i belā-yı nihāl-i ergüvānumdur	Ġazel/5	‘Aşıkāne	---/---/---/---	Gazel
223 (49a)	Naqşî		Gül-i yāre şanem şanma büt ü meh Cemālūñ Naqşī ñ ḥayrānıdır dîvāre yaşdanmış	Beyit	‘Aşıkāne	---/---/---/---	Tespit edilemedi.
224 (50a)	Raḥmî	Sūz-ı ‘aşkum zevk idüp bu zūlf-i ‘anber-sāye bak Ḥalet-i Mecnūnı seyr it turre-i Leylā’ya bak	Mümkinātuñ vācibe bilmek dilerseñ nisbetün Çü şeh gelse Raḥmīyā emvācla dūnyāya bak	Ġazel/7	‘Aşıkāne	---/---/---/---	Gazel
225 (50a)		Bu gün bir nev-cevān ser ü semen-ḳad Didi dūnyāya geldi bir lebi ḳand Yazıldı cān ü göñülden aña tārīḥ Ḳadd üşād itdi Aḥmed		Ḳıṭ‘a	‘Aşıkāne	---/---/---	Tespit edilemedi.
226 (50b)	Ḥayālî	Fer veren māha cemāl-i bā-kemālūñdür senūñ Mihre ḥançerler çeken iki hilālūñdür senūñ	Ġayrlarla yārdur şimdi Ḥayālî der iseñ Ḥāşā lillāh pādīşāhum ol ḥayālīñdür senūñ	Ġazel/5	‘Aşıkāne	---/---/---/---	Gazel
227 (50b)		Yā Rabb bu cihānda beni cānāndan ayırma Ben ḥasta-dilūñ derdūni dermāndan ayırma	Dūr itme ḥuzūrumı cemālīñden ilāhī Şoñ demde anuñ cānunu īmāndan ayırma	Ġazel/5	Şıfıyāne	---/---/---/---	Mahlassız gazel tespit edilemedi.
228 (50b)	Ḥuşū‘î	Kākūl-i başuña rūzī olmadı bir kerre lems Geçdi bu sevdāda sultānum niçe imrüz u mess	Şādumān olmaz Ḥuşū‘î görmeyince tã‘atūñ Gül açılmaz aña tã şīr itmeyince tãb-ı şems	Ġazel/5	‘Aşıkāne	---/---/---/---	Tespit edilemedi.
229 (51a)		Hātif-i ḡaybdan irdi bir nidā nā-gāhdan Maṭlabuñ ile temennā didi var Allāhundan	İḥtiyār it bu maḳām-ı ‘uzleti şimden girü Rāz-ı gül gül-i hem-nişm perḡarıyla bed-ḥ‘āhdan	Ġazel/5	Ḥākimāne	---/---/---/---	Mahlassız gazel tespit edilemedi.
230 (51a)	Necātî	Sırrını fāş eyleme nā-ehle cān elden gider Būlbūl-i şūrīde olma ḡulsitān elden gider	Ey Necātî dūnyā için zerrece ḡam yime kim Cidd ü cehd itmek ne lāzım çünki cān elden gider	Ġazel/5	Ḥākimāne	---/---/---/---	Gazel
231 (51a)	Ḥamdullah Ḥamdî	Ḳāl ü belāda iñdi çü toḡm-ı belā-yı ‘ışk Bitürdi āb-ı derdle beni bī-nevā-yı ‘ışk	Ḳalmadı gözde ḥ‘āb eßer-i tōldı ābıbla Bilmem ki ‘āḳıbet n’olisar mācerā-yı ‘ışk	Ġazel/5	‘Aşıkāne	---/---/---/---	Söz konusu gazel müellif Ḥamdullāh Ḥamdî’ye aittir.
232 (51b)	Riyāzî	‘İyd oldı şafā ni‘metine ḥālka şalādur Ehl-i dile ammā çekilen ḥān-ı cefādur	Gūyā ki simāt oldı bu tūmār-ı belāḡat Ḥaḳḳa ki Riyāzî sūhānuñ rūḥa ḡıdādur	Ġazel/5	Ḥākimāne	---/---/---/---	Müellif Riyāzî tespit edilemedi.

233 (51b)	‘Avnī	Sīnem ezeli çün hedef-i tūr-i kâzâdur Elden ne gelür çâresi teslî232m u rızâdur	Ṭūṭīyâ sūḥandân ise ger ‘Avnī şeydâdur Ruḥsârûña âyîne disün pâk-edâdur	Ġazel/5	Ḥakimâne	--./--./--./--	Tespit edilemedi.
234 (51b)	Rûḥī	Gör zâhidi kim şâhib-i irşâd olayım der Dün mektebe vardı bu gün üstâd olayım der		Müfred	Ḥakimâne	--./--./--./--	Söz konusu müfred Bağdatlı Rûhî’ye aittir.
235 (52a- b/53a- b/54a- b/55a)	Rûḥī	O gevher yektâ ki bulunmaz aña hemtâ Gelmez şâdef-i kevne bir öyle dūr-i yektâ	Hâlâ ki biz üftâde-i ḥübân-ı Dımışkuz Ser-ḥalka-i rindân-ı melâmet-keş-i ‘aşkuz	Terkib-i Bend/13	‘Aşkâne	--./--./--./--	Terkib-i Bend
236 (54a)		Geçmeyüp kurna kenârında ğusl ‘Aceb ider mi altındaki mermer		Müfred	Ḥakimâne	..--./--./..--	Tespit edilemedi.
237 (55a)	Naẓmī	İyduñ karîn sa‘id ola ey menba‘-ı ‘atâ Vir ma‘den-i semâhat ü ser-şuffe-i vefâ	Naẓmī fakîrûñüz didi târîḥ-i yümni-sâz ‘İyduñ sa‘id ola eyâ ‘ayn-ı seḥâ	Ķaşıdel	Medhiye	--./--./--./--	Tespit edilemedi.
238 (55b)	Naẓmī	Gözün ir şehlevendüm bir mestâna dönmişdür Müjeñden her biri bir ḥancer-i perrâna dönmişdür	Zebânum vaşf-ı ḥüsnünle ğazel-cevân olmada Neşât-ı efzâ olan Naẓmîḥöş elḥâna dönmişdür	Ġazel/5	‘Aşkâne	..--./--./--./--	Tespit edilemedi.
239 (55b- 56a-56b)	Fehîm	Figân ki ‘âşık-ı nâ-dîdegân-ı mehcûram Figân ki lezzet-i dîdâr-ı yârdan dūram	Fehîm-i pâk-i ḥayâlem tamâm kuvvet-i tab‘ Sözüm neticesi kâr-ı sūḥanda pūr-zūram	Ķaşıde/45	‘Aşkâne	..--./--./--./..--	Kaside
240 (56b)		Kerem kıl efendim sen kabûl eyle bu elüme Ḥaḳḳ Te‘âla naşib itsün saña firdevs-i a‘lâsun		Beyit	Ḥakimâne		Tespit edilemedi.
241 (56b)		Ya alma vir bi ḥaḳḳ-ı destini ḥabîbe Efendimsün merḥamet eyle ben ğarîbe		Beyit	Ḥakimâne		Tespit edilemedi.
242 (57a)	Fehîm	Ġarîk-i lücce-i aḥşam fenâ nedür bilmem Ümid-i sâḥil içün âşinâ nedür bilmem	Hemân vücudumı mahv eylesem yeterdi Fehîm Ümîd-i hestî-i beḳâ nedür bilmem	Ġazel/7	Rindâne	..--./--./--./..--	Gazel
243 (57a)	Şehrî	Figân ki muṭṭarib-i pîç ü tâb u devrânam Belâ budur ki ne zülfem ne kâfir-îmânam	Gelüp bu karye-i imkâna Şehrî olduğuma Be ḥaḳḳ şâm-ı ḥırrîṭ daḥî peşimânam	Ġazel/8	Rindâne	..--./--./--./..--	Gazel

244 (57b)	Vecdî	Düşüp ayağına gönlüm ki mest olup kalmış Piyâledür ki bezmde şikest olup kalmış	Ne nûş-ı bâdeye kâdür ne gitmeye Vecdî Hücum-ı keyf ile sâgar-perest olup kalmış	Ġazel/5	Rindâne	.-./.-./.-./.-	Gazel
245 (57b)	Vecdî	Hezârân kuvvet-i şamşâm var şemşîr-i âhumda Felek biñ baş ile dursun durursa şâh-ı râhda	Olanlar tâlib-i âb-ı hayât eş'aruma baksan Bulurlar Vecdîyâ biñ çeşme her satır-ı siyâhumda	Ġazel/5	Hakimân e	.-./.-./.-./.-	Gazel
246 (58a)	Vecdî	Şakla sîneñde gönül nâvek-i müjgânı ucın İtme pür-jeng nem-i eşk ile peykânı ucın	Nüşa-bendân-ı ma'ârif bulamaz Vecdî nün Târ-ı şîrâze-i mecmû'a-i 'îrfânı ucın	Ġazel/7	‘Âşkâ ne	.-./.-./.-./.-	Gazel
247 (58a)	Vecdî	İtdi dil rüyuña rüyuñ dil-i süz-âne hased İtdiler birbirine şem' ile pervâne hased	Bu Ġazel zîver-i mecmû'a-i yârân olalı Düşdi ey Vecdî nice defter u dîvâna hased	Ġazel/7	‘Âşkâne	.-./.-./.-./.-	Gazel
248 (58b)	Vecdî	Nice vaşf itsün o şühî dil-i hoş-dem ne disün Mişli yok beñzedicek hüs-n-i müselleme ne disün	Ġomadun sözi yiri i'câz-ı sühanda Vecdî Böyle mu'ciz-nefes 'İsî-i Meryem ne disün	Ġazel/5	Şühâne	.-./.-./.-./.-	Gazel
249 (58b)	Vecdî	Güle 'arz-ı cemâl it lüle-veş 'aşkuñla dâğ olsun Zamân-ı devlet-i hüsnuñde ol dahî çerâğ olsun	N'ola Bâķî vü Nefî gitdüĠin yâd itmese yârân Zarûret mi çekerler tâze şî're Vecdî sağ olsun	Ġazel/5	‘Âşkâne	.-./.-./.-./.-	Gazel
250 (59a)	Şeyhî	Nedür iki cihânda 'izzet u câh Eşer-i lâ ilâhe illallâh	Eyle Şeyhî ki hoş ticâretdür Sefer-i lâ ilâhe illallâh	Ġaşîde/20	Şüfiyâne	.-./.-./.-	Kaside
251 (59b)		Bu devletün ki cihânda vâkan bâķîdür 'Ale'd-devâm sentün i'tibârî bâķîdür	Murâd-ı dil ne Nicesi sentün ümîdvârî bâķîdür	Ġazel/8	‘Âşkâne	.-./.-./.-./.-	Okunaklı olmadıĠından gazelin bir kısmı boş bırakılmıştır.
252 (60a)	Ca'ferî	Muhabbet-nâme kim cânâne yazdum Yazınca haķķ bilür kim şâniye yazdum	Şaçuñ zencîrine bend ü Ġabîbüm Ca'ferî dîvâne yazdum	Ġazel/5	‘Âşkâne	.-./.-./.-	Tespit edilemedi.
253 (60b)	Fethî	Ca ca cân ile severdüm se se seni küçicek Ya ya yakmak ne revâdur be be benî küçicek	'A 'a 'aşkıñdan ölürse fe fe Fethî Ġam ile Bo bo boynuña düşer mi ka ka kanî küçicek	Ġazel/5	‘Âşkâne	.-./.-./.-./.-	Gazel
254 (60b)		Mâlikü'l-kitâbe 'âliyi'tü'l-hınnâ Fâsihe'l-rihâb hâmetike Vesaid düre ve da'vât Neltum turâbe iķdâme'd-destür					

255 (61a)		Meta taşhū fe kalbuki müstetārū Ve kad muni'al-ķarāru felā ķarāru	İzā mā ci'tuhā la'l-va'di ķālet Kelāmu'l-leylī yemhūhu'n-nehāru	3 beyit			
256 (61a)		Dumū'ī fikī arba'atun ğizāru Ve cefnī mā yakirru lehu ķarāru	Tusellīmu sā'eten ve takulu derrā Kelāmu'l-leylī yemhūhu'n-nehāru	3 beyit			
257 (61a)		Ve leyletin ekbele fi'l-ķasrī sekrā Ve zāte's-sekru ziyetū'l-veķārī	Fe ķultu'l-va'de seyyideti feķalet Kelāmu'l-leylī yemhūhu'n-nehāru	3 beyit			
258 (61b-62a)	Revānī	Kačan k'ire nešim-i nev-bahārī İdūn gül-gešt bağ [u] kūhsārī	Hāzānda eylenüz bezm-i bahārī Geçürdi 'ayş ile leyl ü nehārī	İşret-nāme/35	Rindāne	---/---/---	Söz konusu işretname Revānī'ye aittir.
259 (62a/62b)	Rahmī	Ķabza-i ķudretde himmetden kemānum var imiş Menzil aldum tūr-veş a'lā nişānum var imiş Mihr ile burc-ı felekde iķtirānum var imiş Tālī'-i ferħunde 'ömr-i cāvidānum var imiş Devlet [ü] iķbāl ü baħt-ı kāmranum var imiş Kim seni görmege bir daħı zamānum var imiş	Tengnā-yı ğamda igen Rahmī nā-geh bir seher Peyk-i şāhı irişüp virdi ķudūmuñdan Hasb-ı hāl oldu vü ol demde yolunuñ pür-güher Okudum bu beyti taħsīn itdi erbāb-ı nazar Devlet [ü] iķbāl ü baħt-ı kāmranum var imiş Kim seni görmege bir daħı zamānum var imiş	Tesdis/4	Hakimāne	---/---/---/---	Tesdis
260 (62b)	Baķī	Bād şol dem ki ğubār-ı reh-i cānān getürür Nazar-ı ehl-i dile külhl-i şifāhān getürür	Zülf-i endişe bakma şaķın ey Baķī Anda mecmū' ile den 'aqlı perişān getürür	Ġazel/5	'Aşıkāne	---/---/---/---	Gazel
261 (63a)	Nabī	Hezārān dil gezersin ey hayāl-i yār inşāf it Hele bu gezdüğün yirlerde bir ma'mūr gördüğün mi		Ferd	'Aşıkāne	---/---/---/---	Söz konusu ferd Nabī'ye aittir.
262 (63a)		Gezerken bī-sütūnda dūn buluşdum rūh-ı fermān Didim ey derd-i hāmānum derd-i māder-zad hoş geldüğün		Ferd	Şıfıyāne	---/---/---/---	Tespit edilemedi.
263 (63a)		Bed-du'ā itmege kıymam saña ey şūh ammā Sen daħı bencileyin derde ğiriftār olasun		Ferd	'Aşıkāne	---/---/---/---	Tespit edilemedi.
264 (63a)		Yine şeftālū yimişler sīb-i zeneħdānuñdan Yine şeftālū yimişler gibi būstānuñdan	 Yine diş yarası var sīb-i zeneħdānuñdan	Ķıf'a	'Aşıkāne	---/---/---/---	Tespit edilemedi.

265 (63a)	Fennî	Sikender-seyr iseñ de sedd-i nuṭṭ it pîş-i kâmilde Felâṭûn-ı ḥaḳîḳat-bîne nakl-i mâcerâ olmaz		Beyit	Hakimâne	.---/.---/.---/.---	Söz konusu beyit Fennî'ye aittir.
266 (63a)		Vefâ mes'ûl igen gül-berg-i ṭab'ı nâzenînüñden Yazıḳ ey ḡonca-i bâḡ-ı melâḥat bî-vefâ çıḳduñ		Beyit	Āşıkâne	.---/.---/.---/.---	Tespit edilemedi.
267 (63a)		Eger ḡarḳ-ı câhest eger dil-i ḳayd Men ez ḥaḳ şinâsem ne z 'ömr-i vezîr		Beyit	Hakimâne	.-./-./-./.-	Tespit edilemedi.
268 (63a)		Ördek ansız olmaz Sâḳî bâdesiz olmaz Hercâ-i yâr sevenler Başı ḳazâsız olmaz		Ma'nî		4+3= 7'li hece ölçüsü	
269 (63a)		Göçebe evli geldi Atlı develi geldi Başıma bu sevdalar Seni seveli geldi		Ma'nî		4+3= 7'li hece ölçüsü	
70 (63b)	Ġavrî	Na'ra-i mestânı ey dil rûz-ı 'ıyd olsun da gör Ḥavf-ı rûze ḥâne-i dilden bî-'ıyd olsun da gör	Nûr-baḥş olmaz mı Ġavrî çeşm-i Ya'ḳûb dile Nafḥa-i pirâhen-i dil-berden bir olsun da gör	Ġazel/5	Āşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.-	Tespit edilemedi.
271 (63b)	Necâtî	Var igen yüzüñ güle meyl eylemez cân bûlbûli 'Āşıkâ bir gül yeter lâzım degül tekrâr gül		Müfred	Āşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.-	Necâtî'nin kırk dört beyitlik "gül" redifli kasidesinden bir beyit.
272 (63b)	Ḥayâlî	Bâḡda olup şükûfe ḥaylına serdâr gül Od bıraḳdı ḥānumân-ı bûlbûle tekrâr gül	Ben fenâ bulsam sözüñ bāḳîdür ey Cemşîd-fer Kendü maḥv oldı gül-ābūndan ḳodı âsâr gül	Ḳaşıde/6	Medhiye	-.--/-.--/-.--/-.-	Söz konusu kaside Hayaâlî Bey'e ait olup kasidenin tamamı 27 beyitten oluşmaktadır.
273 (64a)		Sa'âdetlü semâhatlü ḥazretlerinüñ nâdî-i şerîf ü meclis-i irem rediflerü şavb-ı bâ-şavâniye cevâhiz-i da'vât-ı ḥulûş-ı ittişâf ü zevâhir-i teslimât ḥuşûs-ı evşâf-ı ittiḥâf olunub ḥâṭt-ḥaṭar u imzâc münîrleri istikşâ olunur.		Mektûb			Söz konusu mektub uzun olduğundan tamamını tabloya almadık.

275 (65a)	Nesîmî	Ey Resûl-i fahr-i âlem seyyid-i zât-ı şîfat Bağr-ı zâtuñ gevherisün hem şîfatuñ âyn-ı zât	Yâ şafî'a'l-müznibîn rahm it Nesîmiye bu gün Hâşılıım iki cihânda sensin ey pâkîze-zât	Kâşîde/14	Na'at	-.--/-.--/-.--/-.--	Kaside/Naat
276 (65b)	Lâmi'î	Ey cemâlûñ bezm-gâh-ı ravza-i dârû's-selâm Şerbet-i şîrîn-lebûñ sübhâna men yuhyî'l-îzzâm	Lâmi'î hüsni-i kelâmuñ gördi çün Ruhu'l-kudûs Didiler fevka's-semâdan fî ka kad tamma'l-kalâm	Gazel/4	Âşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.--	Söz konusu gazelin tamamı 5 beyitten ibarettir.
277 (65b)		Ey levh-i zamîrûñ raqam-ı lutfuña merkûm Mazmûn-ı kerem hâtır-ı feyyâzuna ma'lûm	Dest-i emelüm dâmen-i ihsânımı tutdı Hâşâ ki kemâl-i keremûñden ola mahrûm	Kıt'a	Hâkimâne	--./--./--./--	Tespit edilemedi.
278 (66a)		Ârızest in yâ kamer yâ lâle-i hamrâst in Yâ semâ'ı şems yâ âyîne-i dilhâst in	Tûfî-i şeker-zebân yâ kumrî-i bağ-ı cinân Yâ bülbül-i bî-hânûmân yâ câmî-i şeydâst in	Gazel/5	Âşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.--	Tespit edilemedi.
279 (66a)	Hayâlî	Da'vâ-yı hüsn kılmaga âlemde ey nigâr Sen dil-sitân ile bût-i Çîñûñ ne vechi var		Beyit	Âşıkâne	--./--./--./--	Söz konusu beyit Hayâlî Bey'e aittir.
280 (66a)		Eridirken sîne zemîninde muhabbet şecerîn Kağ'ı der anı sağıñseverîn		Beyit	Hâkimân e	-.--/-.--/-.--/-.--	Tespit edilemedi.
281 (66a)		Kem şalâ o hağğ-ı leh u rabi' buved Harf-i mankûteş be cây-ı hûd buved		Beyit	Hâkimân e	-.--/-.--/-.--	Tespit edilemedi.
283 (66b)		Der mevsîm-i gül bâde-yi gül-reng beğôr Bâ nâle-i feryâd ü nağme-i çeng beğôr Men âyş konem mîhõrem u nûşem bād Ger to neğõrî men çi konem neng beğôr		Ruba'î	Âşıkâne	--./--./--./--	Söz konusu rubai Ömer Hayyâm'a aittir.
284 (66b)		Ger bâde hõrî to bâ huredmendân hõr Yâ bâ şanemî lâle-ruhî hendân hõr Bisyâr meğôr fâş mekân vird mesâz Endek hõr u ger gâh hõr pinhân hõr		Ruba'î	Rindâne	--./--./--./--	Söz konusu rubai Ömer Hayyâm'a aittir.

285 (66b)		Yek dest be-muşhafım yek dest be-cām Geh nezd-i helālīm ü gehī nezd-i harām Māyīm der īn günbed-i firūze-rūhām Ne kāfir mutlak u ne müselmān tamām		Ruba'ī	Rindāne	--./.--./.--./.--	Söz konusu rubai İranlı şair Mehsetî-i Gencevî'ye aittir.
286 (66b)		Nā-kerde günāh der īn cihān kīst begū Bī-cūrm ü günāh çün tūvān-zīst begū Men bed konem u to bed mūkāfāt konī Pes fark-ı miyān-ı men u to çīst begū		Ruba'ī	Rindāne	--./.--./.--./.--	Söz konusu rubai Ömer Hayyām'a aittir.
287 (66b)		Ger gevher-i t̄ā'at nesoftem hergiz Der hāk-ı rahmet neruftem hergiz Novmīd nīyem z'bargāh-ı keremet Zirā yekī rā do negofterm hergiz		Ruba'ī	Rindāne	--./.--./.--./.--	Söz konusu rubai Ömer Hayyām'a aittir.
288 (67a)		Qalem feryād ider āğlar mūrekkeb Baña cāhil yüzün gösterme yaz		Beyit	Hākīmān e	-.--/-.--/-.--	Tespit edilemedi.
289 (67a)		Rakam ber-hōd be-nādānī keşīdī Ki nādān rā be-şoḡbet der gozīdī		Beyit	Hākīmān e	.---/---/-.--	Söz konusu beyit Sadī-i Şīrāzī'ye aittir.
290 (67a)		Ṭaleb kerdem z'dānāyān yek pend Merā gofte est bā dūnān mīpeyvend		Beyit	Hākīmān e	.---/---/-.--	Söz konusu beyit Sadī-i Şīrāzī'ye aittir.
292 (67a)		Qalem feryād ider āğlar mūrekkeb Baña cāhil yüzün gösterme yaz		Beyit	Hākīmān e	-.--/-.--/-.--	Tespit edilemedi.
293 (67b)		Çün fevt şevem be bāde şūyīd merā Telkīn u şarāb u cām gūyīd merā Ḥ'āhīd ki rūz-ı ḥaşr yābīd merā Ey hāk-ı der-i mey-kede cūyīd merā		Ruba'ī	Rindāne	---/---/-.--	Söz konusu rubai Ömer Hayyām'a aittir.

294 (67b)		Çendân be-hörem şarâb kîn bûy-ı şarâb Âyed z turâb çûn şevem zîr-i turâb Tâ ber-ser-i kûr-i men resed maḥmûrî Ez bûy-ı şarâb-ı men şevêd mes u ḥarâb		Ruba'î	Rindâne	--./.--./.--./.-	Söz konusu rubai Ömer Hayyâm'a aittir.
295 (67b)		Rûzem be-ğam-ı cihân-ı fersûde güzêşt Şeb der heves-i bûde vû nâbûde güzêşt "Ömri ki ez o demî cihâni erzed El-kışsa be-fikrhâ-yı beyhûde güzêşt		Ruba'î	Hâkimâne	--./.--./.--./.-	Söz konusu rubai Ömer Hayyâm'a aittir.
296 (67b)		Ger "ömr bûved vaşl-ı to râ çäre konem "İşk-ı to mebâd k'ez dil-âvâre konem Ba'd ez men eger be-hâk-ı men der güzêrî Bûy-ı to be-men resed kefen pâre konem		Ruba'î	"Aşkâne	--./.--./.--./.-	Tespit edilemedi.
297 (67b)		Z'şevk-i ḥançer-i bî-dârân şühî cefâ pîşe Be şahrâ-yı kıyâmet âyem u ḥünîn kefen raqam		Beyit	"Aşkâne	?	Tespit edilemedi.
298 (68a)		Güyend ki destêş ez hannâ gül-gün şod Nîni ğalaṭî bâ to be-güyem çûn şod Çûn şâne be-zülf-i ḥîş destî ḥîzed Nâḥun be-dilem zed u pûr-ḥûn şod		Ruba'î	Hâkimâne	--./.--./.--./.-	Söz konusu rubai İranlı şair Kudsî-i Meşhediye aittir.
299 (68a)		Men mey mîḥörem u muḥâlîfân ez çep [u] râst Güyend meḥör bâde ki dîn râ a'dâst Çûn dânistem ki mey "aduvv-ı dînest Vallâh be-hörem ḥûn-ı "aduvv râ ki revâst		Ruba'î	Rindâne	--./.--./.--./.-	Söz konusu rubai Ömer Hayyâm'a aittir.
300 (68a)		Men mîḥörem u her ki çû men elh bûd Mey ḥorden-i men be-nezd-i o sehl bûd Mey ḥorden-i men ḥak z'ezel mîdânîst Ger men neḥörem "ilm-i Ḥudâ cehl bûd		Ruba'î	Rindâne	--./.--./.--./.-	Söz konusu rubai Ömer Hayyâm'a aittir.

301 (68a)		Fāsık h'ânend merdümânem peyvest Men bî-günâhem hayâlîşân bîn ki çi hest Ber-men be-ḥilâf-ı şer' eyâ ehl-i şalâh Cüz hamr ü levât ü zenâ çîzî hest		Ruba'î	Rindâne	--./-./-./-./-	Söz konusu rubai Ömer Hayyâm'a aittir.
302 (68a)		Güyend meḥôr bâde ki Şa'bân ne revâst Ne nîz Receb ki ân meh-i ḥâş-ı Hudâst Şa'bân u Receb meh-i Hudâyend u Resûl Mâ der Ramazân ḥôrîm ki ân ḥâş-ı mâst		Ruba'î	Rindâne	--./-./-./-./-	Söz konusu rubai Ömer Hayyâm'a aittir.
303 (68a)	Hayyâm	Hayyâm ki haymhâ-yî ḥikmet mîdûḥt Nâgâh be-büte-i der üftâd sülḥt Mikrâz-ı ecel tanâb-ı 'ömreş bebürîd Dellâl-ı kazâ be-râygâneş be-fürûḥt		Ruba'î	Rindâne	--./-./-./-./-	Söz konusu rubai Ömer Hayyâm'a aittir.
304 (68b)	Câmî	Nûr-ı Hudâst lami' ez çehre-i to mâ râ Burka' ber-efken ez ruḥ tâ bengerem Hudâ râ		Müfred	Şufiyâne	-.--/-.-/-.-/---	Müfredat-ı Câmî başlığıyla verilen müfred tespit edilemedi.
305 (68b)	Câmî	Ey bād ger be-küyeş rûzî resî Hudâ râ Güyî z'men selâmî ân şûḥ-ı dil-rübâ râ		Müfred	Şufiyâne	--./-.-/-.-./-.-	Tespit edilemedi.
306 (68b)		Mâh-ı ruḥsâr-ı to râ bâ ḥatt-ı müşgîn şod nikât Şod miyân-ı merdümân gavgâ ki be-girih üftâd		Müfred	'Aşıkâne	-.--/-.-/-.-/-.-	Tespit edilemedi.
307 (68b)		Kesî ki 'ışk nedāned ne âdemî seng est Belâ-yî 'ışk koşed her ki âdemî neng est		Beyit	'Aşıkâne	.---/-.-/-.-/-.-	Söz konusu beyit Emîr Hüseyin Dehlevî'ye aittir.
308 (68b)		Merâ der âteş-i ğam-ı 'âşıkân zamân endâḥt Ki ebr-i rahmet-i Ḥaḳḳ sāye-i der cihân endâḥt		Beyit	'Aşıkâne	.---/-.-/-.-/-.-	Tespit edilemedi.
309 (68b)		Dîde ez dîdâr-ı ḥübân ber-giriften müşkil est Her ki mâ râ în naşîḥat mîkoned bî-ḥâsıl est		Beyit	'Aşıkâne	-.--/-.-/-.-/-.-	Söz konusu beyit Sadî Şîrâzî'ye aittir.
310 (68b)		Ez ḥörden-i mey men' konendem ki ḥarâm est Çîzî ki ḥelâl est der în şehr kudâm est		Beyit	Rindâne	--./-.-/-.-/-.-	Tespit edilemedi.

311 (68b)		Ey zâhid-i efsürde begü bâde harâm est Mestem be-nümâ şâ'ir-i mey-hâne kudâm est		Beyit	Rindâne	--./--./--	Tespit edilemedi.
312 (68b)		Eger Hüdâyî nebâşed z'ben de hōšnūd Şefâ'at-i heme peygamberân nedâred sūd		Beyit	Hâkimâne	---./---./---/---	Söz konusu beyit Sadî Şîrâzî'ye aittir.
313 (68b)		Eger du'â-yı men ez kûy-ı o müstecâb neşev Çonân be-derd be-giryem ki dil-i seng âb şev		Beyit	Şüfiyâne	---./---./---/---	Tespit edilemedi.
314 (68b)		Ger bâde hōrî to bâ hıredmendân hōr Yâ bâ şanemî lâlê-ruhî hendân hōr Bisyâr mehōr u red mekân fâş mesâz Endek hōr u geh gâh hōr u pinhân hōr		Rubâ'î	Rindâne	--./--./--./--	Söz konusu rubai Ömer Hayyâm'a aittir.
315 (69a)		Ey dil-i ser-geşte to ez cevri devrân gam mehōr Bâşed ahvâl-i cihân üftân ü hîzân gam mehōr		Beyit	Âşkâne	---./---./---/---	Tespit edilemedi.
316 (69a)		Bâz ey dil-i tâze gerded gülşen-i cân gam mehōr Be-şüküfed gülhâ be-cây-ı hâr hicrân-ı gam mehōr		Beyit	Hâkimâne	---./---./---/---	Söz konusu beyit Sadî Şîrâzî'ye aittir.
318 (69a)		Sirişkem refte refte bî-to deryâ şod temâşâ kon Beyâ der keştî-i çeşmem nişîn u seyr-i deryâ kon		Beyit	Âşkân e	---./---./---/---	Tespit edilemedi.
319 (69a)		Şehî ki hilkat-ı nâd-ı 'Alîst der ber-i o Nihâd-ı tâc-ı hilâfet-i Resûl ber-ser-i o		Beyit	Âşkâne	--./---./---/---	Tespit edilemedi.
320 (69a)		Haberî mîresed ez 'âlem-i gaybî beşînev Dest der dâmen lûtfiş zen u novmîd neşev		Beyit	Şüfiyâne	---./---./---/---	Tespit edilemedi.
321 (69a)		Dü gül'izâr ki şühende vü dil-sitânen her dü Merâ murâd-ı dilend dü belâ-yı cân her dü		Beyit	Âşkâne	---./---./---/---	Tespit edilemedi.
322 (69a)		Eger h'âhî ki gül-bînî ruh-ı hōd râ temâşâ kon Ve ger meyl-i hazândârî nigâh-ı cân-ı be-mâ kon		Beyit	Hâkimâne	---./---./---/---	Tespit edilemedi.

223 (69a)		Ber-ā-ber kūh u şahrā lāle rā yek yek temāşā kon Be-mānend-i dil-i pūr-hūn-ı men yek gonca peydā kon		Beyit	Hākīmān e	.---/---/---/---	Tespit edilemedi.
224 (69a)		Ey mey-fürüş mey-kede rā fetḥ-i bāb kon Bünyād-ı zühd ü ḥāne-i taḳvāyi ḥarāb kon		Beyit	Rindāne	---/---/---/---	Tespit edilemedi.
225 (69a)		Dilā begūzer z'şādī rū be-sūy-ı 'ālem ḡam kon Be-şehr cān-ı ḡam benişīn u zikr-i 'ayş-ı 'ālem kon		Beyit	'Aşıkāne	.---/---/---/..--	Tespit edilemedi.
326 (69a)		Ṭavāf-ı Ka'be vü renc-i şeref çi derd-i ser est īn Be-gerd-i kūy-ı to gerdem ki Ka'be-i diger est īn		Beyit	Şufiyāne	---/...---/..--	Tespit edilemedi.
227 (69a)		Tā mānde em be mülk-i vücūd-ı ez 'adem ḡadem Yek dem nebūde em men-i dil-ḡasta bī-elem		Beyit	Hākīmāne	---/..-/---/---	Tespit edilemedi.
328 (69a)		Mā'il-i şoḡbet-i zāhīd neşevēd ṭab'-ı selīm Rūḡ rā şoḡbet-i nā-cins ḡazāyist elīm		Beyit	Şufiyāne	.../.../.../..--	Söz konusu beyit İranlı şair Hâfız'a aittir.
329 (69b)		Her tūr-i ki ān şūḡ zened ber-dil ü cānem Servī beşevēd u sāye konēd ber-ser-i ḡākem		Beyit	'Aşıkāne	---/---/---/..--	Söz konusu beyit Çakeri Şirāzi'ye aittir.
330 (69b)		Zülāl-i hıẓr pinhān est der cāḡ-ı zenaḡdāneş Dehed cān mürde rā hem-çün Mesīḡā la'l-i hıẓrāneş		Beyit	'Aşıkān e	.---/---/---/---/..--	Tespit edilemedi.
331 (69b)		Ne kākül est to rā īnki çehārdeh ü penc To genc-i ḡüsnī vü mārī nişeste ber-ser-i genc		Beyit	'Aşıkāne	..-/..-/---/..--	Tespit edilemedi.
332 (69b)		Der īn zamāne refīkī ḡālī ez ḡilal est Şabūḡī vü mey-i nāb u sefine-i ḡazel est		Beyit	Hākīmān e	.---/.../---/..--	Söz konusu beyit İranlı şair Hâfız-ı Şirāzi'ye aittir.
333 (69b)		Terāzū der kef-i baḡḡāl u men der sūreteş ḡayrān Beyā ey Şehrī benger ḡamer der ḡāne-i mīzān		Beyit	Hākīmāne	.---/---/---/---	Söz konusu beyit Şerengiz Hekīm Şāḡ Muhammed'e aittir.
334 (69b)		Heves-dār oldı gerden-i dil-dār Meded aldı Bogazḡışārı küffār		Müfred	'Aşıkān e	.---/---/..--	Tespit edilemedi.

335 (69b)		Dil-berūñ gird-i lebünde görinen hālî degül der kim bâb-ı ʿömre yaşıdanur		Müfred	ʿAşıkâne	..-/-..-/-..-/-	Tespit edilemedi.
336 (69b)		Ruhsânî üzre ol hālḥāl üzre ol siyeh-mû Şan âteş üzre ʿanber ʿanberde dūd-ı hoş-bû		Müfred	ʿAşıkâne	--/-..-/-..-/-	Tespit edilemedi
337 (69b)		Yeridür şām u seher âh eylerüm bî-kıyās Ayrı düşdüm ʿişretünden âh eylerüm el-kıyās		Beyit	ʿAşıkâne	-.--/-..-/-..-/-	Tespit edilemedi
338 (69b)		Vuşlatı nîlûñ bekâsın eyle igen iltimās Durmayub barmağ ḥisâbın gösteririm el-kıyās		Beyit	ʿAşıkâne	-.--/-..-/-..-/-	Tespit edilemedi
339 (69b)		Nâz ile giymüş kıyâmet kıddüne gül-gün libās Gördüm ol meh-pāreyi seyr itmede ümmü'l-kıyās		Beyit	ʿAşıkâne	-.--/-..-/-..-/-	Tespit edilemedi
340 (69b)		Kem leyletin emseytu fî-kurbetin Yeḳādu'r-redû minhâ yeşîbu	Femâ câe's-subḥu illâ vakte etâ Mine'l-lâhi nasrun ve fatḥu'n-ḳarîb				
341 (70a)		Ey felek ḥāk-ı kitâbet ehlin Zîr-i pâ itmede maḳşûd [u] merâmuñ ne ola	Hükümüne karşı kıyub belki kalem katmadular Bu tecâhül ile taḳrîzde murâdın ne ola	Güfte	Hakimâne	-.--/-..-/-..-/-	Pâşâ-zâde/ Güfte-i Nâşîf başlığıyla verilmiştir.
342 (70a)		Hakîm-i muṭlaḳuñ olmazsa ger bir işde taḳdîri Müfîd olmaz hezâr erbâb-ı ʿaḳlın rây-ı tedbîri		Beyit	Hakimâne	..-/-..-/-..-/-	Müellifi tespit edilemedi.
343 (70a)		Maṭbah-ı dehr içinde aç olsañ Kimsenüñ niʿmetine itme ḥaşed	Rızık için fî'l-hakîḳa ḡam yime kim Zımn-ı Allâh rızık-ı gül-i aḥed		Hakimâne	-.--/-..-/-..-/-	Söz konusu beyitler Azmi Efendi'ye aittir.
344 (70a)		Şūḥî ez çeşm-i to ʿâceb nebüved Merdüm-i mest râ edeb nebüved	Pîş-i rüyet dü zülf tarfe fütâd Ez ânki yek rûz râ dü şeb nebüved	Ġazel	ʿAşıkâne	-.--/-..-/-..-/-	Saib başlığıyla verilen iki beyit İranlı şair Kemâl Hucendî'ye aittir.
345 (70a)	Sâʿib	Be-vakt-ı küştenem ez çeşm-i ḥalḳ pinhân kon Ki tâ çün men heme râ mürden ârzü neşevêd		Beyit	Hakimâne	..-/-..-/-..-/-	Sâib-i Tebrizi'nin divanında tespit edilemedi.

346 (70a)		Ber-levh-i mezār-ı her kesī nām nivîsind Men gom-şode-i ʿışk-ı to em nām nedārem		Beyit	ʿAşkâne	-.--/---/-.--	Tespit edilemedi.
347 (70a)	Sâib	Bî-ṭaleb zinhâr ber-hʿân-ı kesân mihmân meşev Ḥâk-ı h̄ôr ez behr-i hırş mağlûb-ı âb u nân meşev		Beyit	Hâkân e	-.--/---/---/-.--	Söz konusu beyit Sâib'in gazelinden bir beyittir.
352 (71b)		Tefekker fî ri-yâzi'l-arz-i venzur Îlâ aşâri mâ şana'a'l-meliku	ʿAla kazâbi'z-zümrüddi şâhidatin Bi enne'l-lâhe leyse lehu şerîku				
354 (72a)	Nesîmî	Gel bu demi h̄oş görelüm ol geçen dem dem degül Her ki dem-i kâdrüni bilmez öyle bil âdem degül	Dem geçer mi ki Nesîminüñ fiğân ü derdle Nâliş-i eflâke çıkmaz gözleri zemzem degül	Ġazel/7	Şuîyâne	-.--/---/---/-.--	Söz konusu gazel Nesîmî'ye ait olup mukayese edilen çalışmada sekiz beyitten oluşmaktadır.
355 (72a)		Tecrübe kıldım mürekkeb hûbdur Şol siyâh zülfiñ gibi merğûbdur		Beyit	ʿAşkâne	-.--/---/---	Tespit edilemedi.
337 (72a)		Tecrübe kıldım mürekkeb hûbdur Şol siyâh zülfiñ gibi merğûbdur		Beyit	ʿAşkâne	-.--/---/---	Söz konusu beyit iki defa artarda tekrarlanmış.
360 (75b)		Yazdı ṭâk-ı harem-i Kaʿbede bu satrı Ḥalîl Kaşlarıñ yayına kurban olayım İsmâʿîl		Müfred	ʿAşkâne	-.--/---/---/-.--	Tespit edilemedi.
361 (75b)		Zâhid bu bürüdetle eger düzeğe girseñ Bir lûle duḥân yakmağa âteş bulamazsın		Müfred	Şuîyâne	---/---/---/-.--	Tespit edilemedi.
362 (75b)		Beşer bürüdetle güzel ammâ Zâhid ki bes ağzına alsun mey-i duḥânı		Beyit	Şuîyâne	---/---/---/-.--	Tespit edilemedi.
263 (75b)		Güzel taşvîr edersin ḥaṭṭ-ı ḥâl-i dil-beri ammâ Fusûn-ı şîveye geldikde ey Behzâd neylersin		Müfred	ʿAşkâne	---/---/---/---	Söz konusu beyit Şeyhülislâm Bahâî'ye aittir.
364 (75b)	Nahîfî		Der-i dîvârına baksın Nahîfî-veş saña söyler Ne yüzler gördi bu dehr-i ḥarâb-âbâd	Beyit	ʿAşkân e	-.--/---/---/---	Söz konusu beyit Nahîfî'ye aittir.

366 (76b)	Şemsî	Bu bezm-i ʿâlem-ârânûñ geçüp cām-ı şafāsundan Çevirdüm yüzümü âyine-i ʿâlem-nümāsundan	Muhabbet bezminün nüş itdi Şemsî bir tolu cāmın Sen anı geçdi şanma yarınûñ zevk u sefāsundan	Ġazel/10	Hâkimâne	.---/.---/.---/.---	Ġazel
367 (77a)		Yolunda serverâ cism-i hâķrî hâķisâr itdüm Reh-i ʿaşķında serdānlıĝı ben baña kâr itdüm Hevâmî kâdd-i dil-cüyîñla göñlüm bî-karâr itdüm Kabûl it enik-i topraĝına cânım nişâr itdüm Seni âĝyâr ile gördüm bu ĝün ĝâyet de ʿâr itdüm Gel ey hûnî beni öldür ölümüm ihtiyâr itdüm	Rakîb ile şanma ĝamı şanursun kim zerâfetdür Cihānda ʿârla saĝ olmadan ölmek saʿâdetdür Seni âĝyâr ile gördüm bu ĝün ĝâyet de ʿâr itdüm Gel ey hûnî beni öldür ölümüm ihtiyâr itdüm	Müseddes/ 5	ʿAşķâne	.---/.---/.---/.---	Tespit edilemedi.
368 (77b)	Tiĝî	Çekerin cevriñi bir kaşı kemāñi severin Ġamzesi tîrine olmaĝa nişāñi severin Baĝlanub zûlfine ol müy-ı miyāñi severin Māʿil-i cezbe-i dîdâre hem anı sevdün Bir ĝüzel çihrede ān ol olsa ben anı severin	Tiĝîyâ kalbe şafâ virse küdüret defʿi Mümkin olmaz idi mihr [û] muhabbet refʿ-i Olsa ʿışķ zararı mahz mişālî efʿi Çâre yok sevmeĝe bir ĝüzeli ey Nefʿi Saña lâzım mı dimek işte filāñi severin	Tahmis/7	ʿAşķâne	...-/...-/...-/..-	Tespit edilemedi.
373 (80a)	Rûhî	Ġoncaya karşı ʿandelîb-şehir Dir yakası açılmağu sözler	Gözine çekmese izin tozını Rûhî kim bilürdi ehl-i nazar	Ġazel/5	ʿAşķâne	-.--/...-/..-	Gazel
374 (80a)	Rûhî	Şevk-i ruĝuñla sînde eylemez hiç karâr Ġüyâ öd üstüne oturur bu dil-fikâr	Rûhîñüñ aldı eliyle şabr u karârını Bir cevri çok terahümü yok şûh-ı şîve-kâr	Ġazel/5	ʿAşķâne	--/.--/.--/.--	Gazel
376 (80b)		Her harâm ger mest kerdi kâşķî hem-çün şarâb Ve ān gehî necû dām kânder cihân-ı hüşyâr kîst		Beyit	Şüfiyâne	-.--/---/---/-	Tespit edilemedi.
377 (80b)		Pederem ravza-i cennet be-dü gendüm firûht Nâ-halef bâşem eger men be-cüy nefirüşem		Beyit	Hâkimân e	-.--/...-/.../--	Söz konusu beyit İranlı şair Hâfız'a aittir.
378 (80b)		Men bed konem u to bed mükâfât konî Pes fark-ı miyân-ı men u to çîst [begû]		Beyit	Hâkimân e	--/.--/.--/.--	Söz konusu beyit İranlı şair Ömer Hayyâm'a ait
381 (80b)		To pâdişâh-ı cihânî cihân zʿdest mede Kî pâdişâh-ı cihân râ cihân be-kâr âyed		Beyit	Hâkimân e	-.--/---/---/-	Tespit edilemedi.

382 (80b)		Cihān hōş est veliken hayāt miyāyed Eger hayāt nebāşed cihān çi kār āyed		Beyit	Hakimān e	.-./.-./---	Tespit edilemedi.
383 (80b)		Cihān u hayāt hem der fenā Fenā rā nigāhdār aher fenā		Beyit	Hakimān e	.-./.-./.-	Tespit edilemedi.
384 (80b)		Sem'a-i āvāze-i şenlik tokundı nāgehān Nidūgin alsam haber dirken kamu māhiyyetün	Beyt içinden uçlar ile çıkdı bir kudsī didi Eyledi Seyyid 'Ömer icrā Muḥammed sünnetün	Kıt'a	Hakimā ne	.-./.-./.-./.-	Tespit edilemedi.
385 (81a)	Şa'ib	Ne ihtiyāc ki vire sākī şarāb saña Ki öz piyālesini virdi āfitāb saña	Senūñ şahife-i ḥüsnüñ kelām-ı Şa'ibdir Ki dağ-ı 'ayb-ı ḥāl olur intihāb saña	Ġazel/7	Rindāne	.-./.-./.-./.-	Gazel
386 (81a)	Şehrī	Gelürse keşret-i nezzareden ḥicāb saña O demde sürāḥī-i rüyūñ olur niḳāb saña	Sād āferin ğazel-i Rūmiyānuña Şa'ib Ki virdi Şehrī dü-şad şevḳ ile cevāb saña	Ġazel/6	Hakimāne	.-./.-./.-./.-	Gazel
387 (81b)	Neşāfī	Olursa bā'ışşarāb-ı [nāb] saña Bakınca lerze tutar çeşm-i āfitāb saña	Neşāfiyā ne bu feryād dirse ger dil-ber Nedür süküneden özge daḥi cevāb saña	Ġazel/5	'Aşıkāne	.-./.-./.-./.-	Gazel
388 (81b)	'Ārifī	Muḥāldür ey nigh-bedr-i āfitāb saña Hücüm-ı pertev-i ḥüsnin yeter niḳāb saña	Muḳarrer 'Ārifiyā ḥaşre dek ḥarāb olmak Keremler eyleye dil-ber vire şarāb saña	Ġazel/5	'Aşıkāne	.-./.-./.-./.-	Gazel
389 (81b)	Nedīm	Nigāh-ı mūmteni' ey eşküñ āfitāb saña Fürüg-ı dīden olsa eger niḳāb saña	Nedīmḥāk-ı derinden o şūḥuñ ayrılmasa Zamānı var olur elbette fetḥ-i bāb [saña]	Ġazel/5	'Aşıkāne	.-./.-./.-./.-	Gazel
390 (82a)	Nā'ilī	Şarāb-ı nāz getürdükçe nīm ḥ'āb saña Tutar elinde ḳadeḥ māh u āfitāb saña	Nigāh-ı mestūñ ile bildi āşinā idūgin Bakınca Nā'ilī-i dil-i ḥarāb saña	Ġazel/5	'Aşıkāne	.-./.-./.-./.-	Gazel
391 (82a)	Nā'ilī	Cihānı itmede bir laḫzada ḥarāb saña Yeter o nergis-i maḥmūr-ı nīm-ḥ'āb saña	Selām Nā'ilī-i zārdan mı incindūñ Nedendür ey ḥām-ı ebrū bu piç ü tāb saña	Ġazel/6	'Aşıkāne	.-./.-./.-./.-	Gazel
392 (82b)	Şābit	N'işlesem ben de dil-i ḥasteyle bilmem n'itsem Zehr ise işledemez zaḥmuma merhem itsem	Bu ḥarābatda Şābit olamam sulṭānum Dil-i vīrāne mi yapsaḥ da yıḳılsam gitsem	Ġazel/5	'Aşıkāne	.-./.-./.-./.-	Gazel

393 (82b)	Nâ'ili	Hevâ-yı aşka uyup küy-ı yâre dek giderüz Nesîm-i şubha refikûz bahâre dek giderüz	Felek girerse kef-i Nâ'iliye dâmânûñ Senûñle mahkeme-i Girdgâre dek giderüz	Ėazel/6	Ėaşıkâne	.-./.../-./...-	Gazel
394 (83a)		Ey nigâhı Ėazabı mest-i mey nahvet-i nâz Ėamzesi sâķi-i câm-ı ecel-i ehl-i niyâz	Ėh idersem n'ola sevdâ güle tolmuş Ėöñlüm Ėaberüm yok ki senûñ Ėaşıkûñ olmuş Ėöñlüm	Terkib-i Bent/5	Ėaşıkâne	.-./.../-./...-	Söz konusu terrib-i bent Fehîm-i Kadîm'e aittir.
395 (83a)		Ey Ėöz ol nergis-i hûn- Ė'âre nigâh etme daķi Rûzigârûm Ėam-ı Ėışķ ile siyâh etme daķi	Ey Ėöñül Ėömrümü verdüñ yele Ėaşıklık ile Baķma her Ėonca-leb ü Ėül-ruķa âh etme daķi	Ėazel/3	Ėaşıkâne	.-./.../-./...-	Söz konusu gazel Fuzûlî'ye aittir.
396 (83b)		Ėayf kim eyledi birden rahlet Dehrden bu sene Şâbit Nâbî	Ėavf-ı menkût ile oldu târîķ Ėalmadı kevnde Şâbit Nâbî	Târîķ/6	Mersiye	.../-./...-	Söz konusu tarih Seyyid Vehbî'ye aittir.
397 (84a)	Fuzûlî	Fiğân kim baĖrumuñ lâle-ruķ kan olduğun bilmez ĖîĖer pergâlesinden dâğ-ı pinhân olduğun bilmez	Fuzûlîhasteye düşmen söziyle döst cevri eyler Zihî sâde mu'âriż kavli bûhtân olduĖun bilme	Ėazel/5	Ėaşıkâne	.-./.../-./...-	Gazel
398 (84a)		Ėaşuñla kirpigüñ zülfüñ karadır Te'âlallâh ne şüretler belâdur	Saņa kederün? hûkmi hâķ degülken Seni hâķ bilmez Ėaķķdan cüdâdur	Ėazel/6	Hakîmâne	.-./.../-./...-	Tespit edilemedi.
401 (84a)		İlâ cenâbi fahri akrân ve Ėıldâna Ba'da takbîli eyâdi hazret-i ihsânâ					
402 (84b)		O şâhı medĖhin itmek saņa Ėadd yok andan Ėim ol a'lâdan a'lâ daķi a'lâsın kem ez kemsin?	O şâhı medĖhin itmek saņa Ėadd yok (.....) andan Ėim ol a'lâdan a'lâ daķi a'lâsın kem ez kemsin?	Ėaşıde/9	MedĖhiye	.-./.../-./...-	Tespit edilemedi.
403 (84b)		İķbâl râ beķâ nebuved dil ber o mebind İķbâl râ ķalb koni lâ-beķâ buved		Beyit	Hakîmâne	..-/.../-./...-	Söz konusu beyit Hoca Nasreddîn-i Tûsî'ye aittir.
404 (85a)		Lenâ min emrihi rûğun ve cismun Lenâ min cevheri el-eşyâ-i tılsım	Fevâ şevken müştâķin şevken Fe hazâ min cünûni'l Ėişķi kısmun				
405 (85a)		Ceneynâ mişle Mecnûnun bi-Leylâ Şeğebnâ Ėubbe cîrânun bi-selmâ Fe veylen şümme veylen şümme veylâ	Velem yeķtur Ėalâ ķalbi sivâhu Velem teşba' Ėuyûni min liķâhu min kelâmi men hevâhu				

408 (86a)		Şām-ı Şerîfden Mekke-i Mükerrremeye otuz sekiz konakdur. Ve dört yüz otuz tokuz bucuk sâ'atdür. Emir-i hâc olanların elinde olan meşbût defter konak be konak tâhîr olunmuşdur. Ziyâde nokşân degıldür hâcc eyledülmez sene-i şerîfem olunmuşdur.		Nesir/Târi h			Söz konusu notun altına "Sene 1102" şeklinde not alınmıştır.
410 (86b)	Fuzûlî	Ol mâh vişâliyle hûş it bir gice hâlûm Ey âhter-i tâlî' koma boynunda vebâlûm	Luţf eyle Fuzûlî benüm ahvâlimi 'arz it Ol serve ki söyleşmege koymadı mecâlûm	Ġazel/5	‘Aşıkâne	--./--./--./--	Gazel
411 (87a)\	Bâkî	Ne sâkîdür lebûn ğam bezmine yaşım şarâb eyler Ne âteşdür muhabet adı kim bağrum kebâb eyler	Yetişgil olmedin ey cân taibî dest-gîr ol kim Bedenden cân-ı Bâkî tırmayuben ızdırâb eyler	Ġazel/5	‘Aşıkâne	---./---./---./---	Gazel
412 (87a)		Sevdûn ey dil yine bir tâze gül-i ra'nâyı Arturursañ n'ola bûlbûl gibi vâveylâyı Mesken it künc-i harâbâtı olub rûsvâyı Def'-i ğam kılmağcûn al eline şahbâyı ‘Ayş [u] nûş eyle bu gün aña ğam-ı ferdâyı Saña ısmarladılar bu yalan dünyâyı	İde kûr marazımın sûy-ı miyânını kenâr Ola şol şartıla kim tutmaya anı ağıyar Gitti eyyâm-ı şitâ geldi çü eyyâm-ı bahâr Nice yir giçe bu ‘ömrin ğamla leyl [ü] nehâr ‘Ayş [u] nûş eyle bu gün aña ğam-ı ferdâyı Saña ısmarladılar bu yalan dünyâyı	Müseddes/ 3	‘Aşıkâne	---./---./---./---	Tespit edilemedi.
413 (87b)	Necâtî	‘Arızuñ gözleyelüm berg-i semenden ne biter Kâmetûñ özleyelüm serv-i çemenden ne biter	Ey Necâtî gül-i maşşûd girür şanma ele Dehr bağunda vefâ yok bu dikenden ne biter	Ġazel/6	‘Aşıkâne	---./---./---./---	Gazel
414 (87b)		Rûz-ı nevrûz u mey u muţrib u ma'sûk [u] bahâr Serv [u] bâdâm u gül u sünbûl u bih [u] sîb u enâr	Hûş bûved in heme ger dest dehed vakt Hûş bûved in heme ger dest dehed faşl-ı bahâr	Ġazel/9	‘Aşıkâne	---./---./---./---	Söz konusu gazel İranlı şair Haydar-ı Şîrâzî'ye aittir.
415 (88a)	Emrî	Diyâr-ı ‘ışkda sînem beyâbân-ı maħabetdür Degül cismimdeki mûlar giyâh-ı derd [ü] mişnetdür	Dil-i cân-ı nağdüni Emrî aña kıldığuma ikrâr Yazılmış âl kağıda haţt-ı ruhsânı hüccetdür	Ġazel/5	‘Aşıkâne	---./---./---./---	Gazel
416 (88a)	Emrî	Ten-i dil-berde mü-veş görinen şanmañ miyânıdur Der-âğuş itmiş anı ben za'ifûñ kılca cânıdur	Olur ter dideme vâkıf didi nûkteyle bir ‘arîf Ne oldur Emrî ne bu halka-i mîm-i miyânıdur	Ġazel/4	‘Aşıkâne	---./---./---./---	Gazel
417 (88a)		Miyân-ı servde yâ bûlbûl-i cân-ı âşiyânıdur Olur eğerine bu şıfata vâkıf Vecdî?		Beyit	‘Aşıkâne	---./---./---./---	Tespit edilemedi.

418 (88b)	Necâtî	Pâre pâre eyler ise bağrumı peykân-ı döst Dîdeden her pâresi çıkub diye kim kani döst	Ka'be-i der-gâhda kimdür Necâtî dir iseñ İyd-i vaşla cân virici ya'nî kim kurbân-ı döst	Ėazel/6	ĖAşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.--	Gazel
419 (88b)	Necâtî	Gel ey Ėamze-kerem eyle rakîb-i bed-fitneden Ėeç Beni anuñla bir Ėörme yâ andañ Ėeç yâ benden Ėeç	Levend olduñsa baş egme Necâtî važ° u destâra Özün meydân-ı Ėışk içre şehîd eyle kefenden [Ėeç]	Ėazel/6	ĖAşıkâne	..--/..--/..--/..--	Gazel
420 (89a)	Emrî	Aldı zerrîn Ėadehûñ mihr-i dirahşân elüne Bezme geldi ki şuna sâķî devrân elüne	Hazer eyleider ey Emrî Şîše-i Ėalbi şaķın virür oğlana	Ėazel/6	ĖAşıkâne	..--/..--/..--/..--	Tespit edilemedi.
421 (89a)		Važ° idelden bağbân-ı sun° hüsnuñ Ėülşenün Hâr-ı Ėayret Ėüllerün şad-pâre kılmışdur tenün	Şanma encüm tîr-i âh-ı Emrî sehminden felek Bile yatur gice egninden çıkarmaz cevşenün	Ėazel/7	ĖAşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.--	Gazel
422 (89b)	Bâķî	Ne sâķîdür lebün Ėam bezmine yaşum şarâb eyler Ne âteşdür maħabbet odı kim bağrum kebâb eyler	YitişĖil ölmedin ey cân tâbîbi dest-Ėîr ol kim Benden cân-ı Bâķî tırmayuben ıztırâb eyle	Ėazel/5	ĖAşıkâne	..--/..--/..--/..--	Gazel
432 (89b)	Necâtî	Zekân-ı yârda vefâ neyler Ser-niÇün Ėâh içinde mâ neyler	Şol Ėemende ki ide Necâtî fiğân ĖAndelîb-i sühân-serâ neyler	Ėazel/6	ĖAşıkâne	..--/..--/..--/..--	Gazel
424 (89b)	Cinânî	Belâ kūhunda Ėam Ėekmek dil-i nâ-şâda gelmişdür Ki şanmañ Ėışk-ı kâr itmek hemân Ferhâda gelmişdür	Ėamın tîmâr idüp cânân yazup virdi berâtünü Cinânî işdüp yârân-ı mübârek yâde gelmişdür	Ėazel/6	ĖAşıkâne	..--/..--/..--/..--	Tespit edilemedi.
425 (89b)	Cinânî	Göñlümün ey yüzi Ėül- bûlbûli Ėüyâlığı var Rûz [u] şeb nâliš idüp Ėarşuki şeydâlığı [var]	Dir Ėışk içre Cinânî n'ola taparsa aña Hâķ bu kim o şanemiñ yegliği ra'nâlığı var	Ėazel/4	ĖAşıkâne	..--/..--/..--/..--	Tespit edilemedi.
426 (90a)	Necâtî	Şol Ėara hâlün zehâhdânuñda ey Ėurşîd-hâd Bir Ėabeşdür Mışr zindânında maħbûs-ı ebed	Her ķişi bir mesned ile irişür bir Ėişrete Pâdişâhum eşĖiĖündür Necâtî ye sened	Ėazel/6	ĖAşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.--	Gazel
427 (90a)	Necâtî	Döstüm niçün ola sevmek seni Ėuşşâķa şuç Ben bu şuç ile cemâlünden ırağ olmak ne Ėüç	AĞzı Ėonca beli ince dil-rübâ yok dimez Ey Necâtî dimedüm sa'y-i ri'yâzunla gerekse ĖöĖe uç	Ėazel/4	ĖAşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.--	Gazel
428 (90a)	Necâtî	Hâķ-ı âlem Ėışķumı âh [û] fiğânımdan tıyar Gice âteş şu'lesi Ėündüz duħânımdan tıyar	Ben Necâtî yem didiğümdür Ėiriftâr olduğum Cümle dil-berler beni nâm u nişânudan tıyar	Ėazel/4	ĖAşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.--	Gazel

429 (90a)	Emrî	Müjemde katre katre çeşm-i hün-âb Dizilmiş rişteye güyâ ki ‘unnâb	Qurıtduñ ‘âlemi âhuñla Emrî Akmaz çeşme-i hürşiddin âb	Ġazel/5	‘Aşıkâne	.---/.---/..--	Gazel
430 (90b)		Ne bâğuñ bâğbânı beslemişdür kıdd-i şimşaduñ Ne bir toprağıdur hâküñ ne nehrin şuyudur âbuñ	Efendüm saña kim dirler ne yerdensün nedür aduñ Cefâ yı kimden örgendin a zalim kimdür üstaduñ	Kıt‘a	‘Aşıkâne	.---/.---/.---/.---	Söz konusu kıta Evliyâ Çelebi’ye aittir.
431 (90b)		Giçüb kurna kenâruna gasil eylese bir dil-ber ‘Aceb temâşâ ider mi senüñ altındaki mermer		Müfred	‘Aşıkâne	.---/.---/.---/.---	Tespit edilemedi.
432 (90b)		Tırâş eyler bu gün gördüm rakîbi yürür seker Cihân ol hâlete varmış ki dil-berler de		Müfred	‘Aşıkâne	.---/.---/.---/.---	Tespit edilemedi.
435 (90b)		Kaşları karası var Gözleri âlâsı var Dil-ber sevmek kolay mı Biñ dürlü belâsı var		Ma‘nî	‘Aşıkâne	3+4 hece ölçüsü	
436 (91a)	Fuzûlî	Şubh şalub mihr ruhuñda niķâb Çık ki temâşâya çıka âftâb	Yâr su‘âl itse ki hâlûñ nedür Haste Fuzûlî ne vîrsün cevâb	Ġazel/9	‘Aşıkâne	-.--/-.--/..--	Gazel
437 (91a)		Ramazânum nice bir sâ‘im-i hicrân olayum ‘İyd-ı vaşlunı ulaştır ki saña kurbân olayum		Beyit	‘Aşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.--	Tespit edilemedi.
438 (91a)		Dağlarda lâ‘lesisin Güzellerin a‘lâsısın Gel yavrum doğru söyle Sen kimin belâsısın		Ma‘nî	‘Aşıkâne	4+3 hece ölçüsü	
439 (91a)	Fuzûlî	 Kâbil-i cennet degil ehl-i ‘azâb	Yâr su‘âl itse ki hâlûñ nedür Haste Fuzûlî ne vîrsün cevâb	Ġazel/4	‘Aşıkâne	-.--/-.--/..--	Fuzûlî’nin gazeli 436 nolu şiir olarak daha önce gazelin tamamı tekrarlanmıştır.
440 (91b)		Bahâr irdi yine gösterdi ruhsârın ‘ayân gönçe Çemen mülkünde oldu pâdişâh-ı hüsn ü ân gönçe	Hezâran sözün hâr-ı cefâyı vire şancılmış Dil-zâr-ı nahtîfidür meger ey bâğbân-ı gönçe	Ġazel/6	‘Aşıkâne	.---/.---/.---/.---	Tespit edilemedi.

441 (91b)	Hayâlî	Dağlar kim zeyn olupdur çeşm-i şad-çak üstüne Berg-i güllerdür ki düşmüş güyiyâ hâk üstüne	Derd-i fûrkat bu Hayâlîyi kim bîmâr eyledi Bir qadem başşan yeridür çâk-ı gam-nâk üstüne	Ğazel/5	ʿAşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.--	Gazel
442 (91b)		Dünyâda denîlerden olursun taʿm-ı hām Ey hām-ı taʿm niçe bir dest tamʿ-ı hām		Ferd	ʿAşıkâne	--./--./--./--	Tespit edilemedi.
443 (92a)		Gülşen-i ğamda açılmış tâze tâne güllerün Sînemizde cā-be-cā feryād ider bûlbûllerün Sînede dâğ-ı derûn-ı dūd-ı âh eksik degül Dâʿimâ pejmürde olmaz güllerün sünbûllerün		Murabbaʿ	ʿAşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.--	Tespit edilemedi.
444 (92a)		Tene dir nâ diyü meclisde sürüd itseñ sen Başlar ey rûh-ı revân ditremege durur ten	Qul ʿuşşâka gelüp bezme şaklar dirseñ Nâleden nâye döner ditreyecek durur ten	Qıtʿa	ʿAşıkâne	...-/...-/...-/..	Söz konusu kıta Ramâzân Behiştî'ye aittir.
445 (92a)		Her kaçan bād-ı şabâ diredicek pirehenün Qorqarım ey gül-i nâzik ola erезде tenün	Sāye-i kadd-i nihālün görüb ey ğonce-dehen Yüz sürer āb-ı revāna pâyına sürdi çemenün	Qıtʿa	ʿAşıkâne	...-/...-/...-/..	Tespit edilemedi.
446 (92a)		Mübtelâsı olma her hûbuñ birin sev ey ğoñül Bir meşeldür ʿarîf olan kişiye bir gül yeter		Müfred	ʿAşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.--	Söz konusu müfred Revânî'ye aittir.
447 (92a)		Cân-ı ʿâlem sûretâ çokdur velî cânânı bir Nice yüz biñ necmün olur meh-i tâbânı bir		Beyit	ʿAşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.--	Söz konusu beyit Hayâlî'ye aittir.
448 (92a)		Yâr-ı ebrûsı ʿaraq-rîz olsağdş-ter gösterür Zâğlansa nitekim şemşîr ğüher gösterür		Beyit	ʿAşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.--	Tespit edilemedi.
449 (92a)		Qanum dökerse ğamzelerün ey perî-şîfat Şîrîn lebünden eyleme şakın aña ziyet		Beyit	ʿAşıkâne	--./--./--./--	Tespit edilemedi.
450 (92a)		Mâh mı girdi ʿaceb koynuna yâ sîne midür Yoksa bir şâf mücellâ ğümiş āyîne midür		Beyit	ʿAşıkâne	-.--/...-/...-/..	Tespit edilemedi.
451 (92a)		Saña öykünmege cânâ şanemün cânı mı var Yâ seni koyup aña tapanuñ îmânı mı [var]		Beyit	ʿAşıkâne	...-/...-/...-/..	Tespit edilemedi.

452 (92a)		Meded öldürdi beni ey şanem-i şeh-r-âşüb O levendâne revîşler o Hudâyî üslub		Beyit	‘Aşıkâne	..-./..-./..-./-	Söz konusu beyit 16. Yüzyıl şairlerinden Zineti/Zeyni’ye aittir.
453 (92a)		Cānumuñ cānısın ey kişver-i hūsnūñ hūbı Yārimūñ sevgilisi sevdüğümüñ mecnūnı		Beyit	‘Aşıkâne	-.--/-.--/-.--/--	Tespit edilemedi.
454 (92a)		Şāh-ı dehre n’ola baş egmezsem dünyāda Şimdi dīvār-ı gönül ‘ālem-i istiğnāda		Beyit	Hākīmā ne	-.--/-.--/-.--/--	Tespit edilemedi.
455 (92a)		Zūlfūñ şebinde virdim dil zūlfūñe gören dir Mağribde bir Kālander āyine şanmuş aye		Beyit	‘Aşıkâne	--./-.--/--./-.--	Tespit edilemedi.
456 (92a)		Dostum zūlfūñ gibi şalındı kolum boynuña Yā beni al koynuna yāhūd günāhum boynuña		Beyit	‘Aşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.--	Tespit edilemedi.
457 (92a)		Gelüb geçmek dilermiş sīneden peykānı cānānuñ Şakın ey zaḥm-ı zinhār aç gözün o yār-i cānānuñ		Beyit	‘Aşıkâne	..--/..--/..--/..--	Tespit edilemedi.
458 (92b)		‘Azimet deminūñ idüp şāh-ı mu‘azzam çi sene Ceng düşmez bize Sührāb ile Rüstem çi sene	Sākiyā vahşeti koymuş ol ādem çi sene Şun şarāb lebini ağzıma emsem çi sene	Kıt‘a	Şūfiyāne	-.--/-.--/-.--/-.--	Tespit edilemedi.
459 (92b)		Mīvelerle toptolıdır bağ-ı bostānuñ senūñ N’ola bir şeftālū virseñ görsün ihsānuñ senūñ		Müfred	‘Aşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.--	Tespit edilemedi.
460 (92b)		Gönül levhūñ koyub dīvān yazmış nakş-ı Şīrīn Hele ādāb-ı ‘aşkı bilmemiş Ferhād neylersün		Beyit	‘Aşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.--	Tespit edilemedi.
461 (92b)		Eyā zabayāti’l-kā-i kulne lenā Leylāyi min küñne em Leylā mine’l-beşeri					
462 (92b)		Leylāyi ‘arūs itdiği dem bu zen-i dünyā Mecnūn işidüp didi kim		Beyit	‘Aşıkâne	--./..--/..--/..--	Tespit edilemedi.

463 (92b)		Ḥatm eyleyen ey h'âce menem muşhaf-ı 'ışkı Ve'l- leyliye dek okumuş ancak anı Mecnûn		Ferd	ʿAşıkâne	--./--./--./..	Söz konusu ferd Gelibolulu Sun'î'ye aittir.
464 (92b)		Âyine her dem koyar dil-dâri tenhâ koynuna Şalınurum Yûsuf girer güya Züleyhâ koynuna		Ferd	ʿAşıkâne	---/---/---/..	Söz konusu ferd Hayâlî Bey'e aittir.
465 (92b)		Mâyiliz duhter-i bezm-i şahnuña girmez ele Sâkiyâ hû diyelüm şâyed bir ayagıyla gele		Ferd	ʿAşıkâne	---/---/---/..	Tespit edilemedi.
466 (92b)		Devrân keştî-i Nûha necât virmiş iştîdük O da bir zamânlar rûzigârûña düşmüş		Ferd	Hâkimân	Vezin kusuru	Tespit edilemedi.
467 (92b)		Sen gezdügiñ bu felâket ile der-be-der biz Ysenûñ ca gezdürdigi bu hırs-ı Hudâ nedür		Ferd	ʿAşıkâne	--./---/---/..	Tespit edilemedi.
468 (92b)		Belâ tûfânûña şabr eyleyen mânend-i Nûh ahır Çıkar deryâ-yı gamdan bir kenâra rûzigârıyla		Ferd	Hâkimâne	---/---/---/---	Tespit edilemedi.
469 (92b)		Yâr çâh-ı zeķanum 'ayn-ı vefâdur derse Şakın ey 'âşık şûrîdeye inanma çekme der		Ferd	ʿAşıkâne	---/---/---/..	Tespit edilemedi.
471 (93a)		Bezme gel bu gice ey 'âlem hûsnûñ mâhı Yoksa yirden göge dek incinirüm billâhi		Müfred	ʿAşıkâne	---/---/---/..	Söz konusu beyit Behiştî'ye aittir.
472 (93a)		Senûñle mâhı vezn itdüm terâzû-yı hayâlde O büryân göge ağdı kı ma'lûm oldu mîkdârı		Müfred	ʿAşıkâne	---/---/---/---	Tespit edilemedi.
473 (93a)		Seni bir görmege bahâr u cihân Bir dañi görmege bahâr gerek		Ferd	ʿAşıkâne	---/---/..	Tespit edilemedi.
474 (93a)		Seni görünce aylar ağıyâr ile ne dirler Mef'ûlû fâ'ilâtün mef'ûlû fe'ilâtün		Ferd	ʿAşıkâne	--./---/---/..	Tespit edilemedi.
475 (93a)		Neler çeker güzelim nerdibân-ı 'aşkuñda Ayır nice kaşr-ı vişâle ayak ayak		Ferd	ʿAşıkâne	---/---/---/..	Söz konusu ferd Feyzî-i Kefevî'ye aittir.

476 (93a)		Eger ān Türk-i Şirāzī be-dest āred dil-i mā rā Be-hāl-i Hindüyeş baḥşam Semerkand u Buḥārā rā		Beyit	°Aşıkāne	---/---/---/---	Söz konusu beyit Hâfız-ı Şîrâzî'ye aittir.
477 (93a)		Germ olub meclisde dil-ber gögsün açub didi kim Hâzâ cennât-ı °Adnin fedḥulühâ ḥâlidîn		Ferd	°Aşıkāne	---/---/---/---	Tespit edilemedi.
478 (93a)		Eger sen kerem olub dîrsen mu-°anber-kākülüm vardır Benüm de dūd-ı āhumdan başumda sünbülüm vardır	Gül açıldı sen açıldıñ gül-istân-ı cihân içre Gönül dirler benüm de bir nevâziş-bülbülüm vardır	Kıt'a	°Aşıkāne	---/---/---/---	Tespit edilemedi.
479 (93b)		İsterse n'ola ḥaste gönül yāre şarılmaḵ Mecrūḥ olıcaḵ lâzım olur yara şarılmaḵ		Müfred	°Aşıkāne	--/---/---/---	Söz konusu müfred Bâkî'ye aittir.
480 (93b)		Tevbe itdüm ki itmeyem tevbesün Tevbeye tevbe-i nāsūḥ olsun		Müfred	Şüfyan°e	---/---/---/---	Tespit edilemedi.
481 (93b)	Bâkî	Tevbe meyden Bâkîyâ āsāndur ammā korkarın Döymeyem sâķi-i sîmîn-sâ'idüñ ibrāmuna		Müfred	Rindāne	---/---/---/---	Söz konusu müfred Bâkî'ye aittir.
482 (93b)		Gelür olur cefā-cū ser-ḥōş kılıcı elinde kanlı Şavul ey gönül yolundan ki yaman gelen dūrür bu		Müfred	°Aşıkāne	---/---/---/---	Tespit edilemedi.
483 (93b)		Severüm sevdüğümü sevmezem anı seveni Severüm cân-ı gönülünden sevdüğüm sevse beni		Müfred	°Aşıkāne	---/---/---/---	Tespit edilemedi.
484 (93b)		Şîrîn be dilem zed müje âteş ten neşod āgāh Nāzem be sebük-i şu'le-i nāvek fikendeş	Binger be-ḥaṭṭ-ı yār-ı Ḥalîlî ki z'°icār-ı nefesî Ez âteş-i sūzān remîde çemeneş	Kıt'a	°Aşıkāne	---/---/---/---	Tespit edilemedi.
485 (93b)		Diye gördüm ki sūzımı eslemedi Düşdi bend oldı gönül zülf-i perişān ne maḥal		Müfred	°Aşıkāne	---/---/---/---	Tespit edilemedi.
486 (94a)	Aḥmed	Berg-i semenüñ lāle gibi ḥüb olacaḵdur Meh-tāb yüzün gün gibi maḥbūb olacaḵdur	Sen Hüsrev-i ḥübānuñ öger şîrini Aḥmed Kim nazm-ı ḥüsn gibi ḥōş üslub olacaḵdur	Ġazel/5	°Aşıkāne	---/---/---/---	Gazel
487 (94b)	Şemsî	Dilde yetmez mi ḡamuñ başumda sevdālar nedür Çeşm-i °uşşāķa görünmezken bu ḡavgālar nedür	°Ālem-i nāsūda bir ḥaṭṭa göz biraḵmaḡla Gördüğün rüyāda ey Şemsî temāşālar nedür	Ġazel/5	°Aşıkāne	---/---/---/---	Tespit edilemedi.
488 (94a)	Şemsî		°Ālem-i nāsūda bir ḥaṭṭa göz biraḵmaḡla Gördüğün rüyāda ey Şemsî temāşālar nedür	Beyit	°Aşıkāne	---/---/---/---	Tespit edilemedi.

490 (95a)		Gördüm rakīb oturmuş ol gül'izāre karşı Berde'l-ʿacūze beñzer evvel bahāra karşı		Müfred	ʿAşıkāne	--./--./--./--	Tespit edilemedi.
491 (95a)		Rakībūñ yūzi k̄ara sözi acı Hemān k̄az dağa vurmağdur ʿilācı		Müfred	ʿAşıkāne	--./--./--	Tespit edilemedi.
492 (95a)		Ne revādur ki rakīb ipe ber-dār ideler Yabān aşması şorarken ipi murdār ideler		Müfred	ʿAşıkāne	.../.../.../...	Tespit edilemedi.
493 (95a)		Tırāş it leşker-i hattūñ serine kākūlūñ dursun Kırıl̄sa ğam degül leşker hemān serdār şağ olsun		Müfred	ʿAşıkāne	.../.../.../...	Tespit edilemedi.
494 (95a)		Çend ey muʿallim her rüz tā şeb Başed ğazālīm maḥbūs-ı mekteb	Şod farş zībā ez sebze sahrā Ersele maʿnā yertaʿ ve yelʿab	Kıtʿa	Hakimāne	--./--.-	Tespit edilemedi.
496 (95a)		Gülūñ ortasında şu gelse ey cān Olur bir dil-ber adı anda pinhān		Muamma	ʿAşıkāne	.../.../...	Söz konusu Muʿammā b'ism-i 3014020 adıyla mecmuada kayıtlıdır.
497 (95a)		Dedenūñ beline soķıcağ dūduñ Anı bir dil-ber adıdır didūñ		Muamma	ʿAşıkāne	.../.../...	Söz konusu Muʿammā b'ism-i 410503 adıyla mecmuada kayıtlıdır.
498 (95a)		O nihāl-i bağ-ı ʿişve saña da ider meyl A göñül şitāb itme buña rüzigār dirler		Beyit	ʿAşıkāne	.../.../.../...	Tespit edilemedi.
499 (95a)		Ḳallimū ezāfirekum ʿala's-sünneti ve'l-edeb Mine'l-yumna ḥavvāsi ve nine'l-yusra uḥsab					
500 (95b)	ʿİydi	Ey naḥl-i nāz bād-ı bahānistemez misūn Yār niyāz-ı ʿāşık-ı zār istemez misūn	Yārūñ egerçi luṭfudur ʿarz ʿİydi düşerse bu sırā kenār istemez misūn	Ġazel/7	ʿAşıkāne	--./--./--./--	Tespit edilemedi.
501 (95b)		Penbe-i dağ-ı cūnūn içre nihāndur bedenüm Diri olduķça libāsum budur ölsem kefenüm	Gülbül-i ğam-zedeem bağ-ı bahārum sensūn Dehen ü ḳadd u ruḥūñ ğonce vū serv ü semenüm	Ġazel/5	ʿAşıkāne	.../.../.../...	Söz konusu gazel Fuzūlî'ye aittir.

502 (95b)		Dimek derd ü belāya sabr yok ‘aşık fenā eyler Benüm cānum muḥabbet onun bağı kan eyler		Beyit	‘Aşıkāne	.---/.---/.---/.---	Tespit edilemedi.
503 (96a)	Nāḳṣī	Kūh-ı ‘aşkıñ baña bir Tūr-ı tecellī görinür yā Resūlallāh Kalbūme ‘ıyd vişāliyle tesellī görinür yā Resūlallāh	Nāḳṣiyā ‘ālem-i bākīde üli’l-ebşāra Herkesiñ ḥālī maḳālīyle maḥallī görinür yā Resūlallāh	Ġazel/6	‘Aşıkāne	Serbest vezin	Gazel
505 (97b-98a-98b-99a)	‘Abulḳāhir	Bil ‘avāmil yüzdür fi’z-zāhir Şunuñ üzre düzdi ‘Abulḳāhir	Temme’l-idrāku bi-‘avni’l-meliki’l-ḥallaḳ Er-Rabbu’l-kerimu’l-lezī ḳāsimu’l-erzāk			---/---/---/---	Abdulkahir Cürḳānī’nin medreselerde ders olarak verilen avamili manzum şekilde yazılmıştır.
508 (99b)	Eşref Oğlu Rūmī	Ey gönül bir derde düş kim anda dermān gizlidür Gel ḳarış bir ḳaṭreye kim anda ‘Ummān gizlidür	Gör bu Eşref Oğlu Rūmī baḥr-ı ‘aşḳdan neyledi Cān [u] başı terk idüp yanında cānān gizlidür	Ġazel/4	Şūfiyāne	---/---/---/---	Gazel
513 (102b)		Ey şāḥib-i ḳudret ḳanı inşāf [u] mürüvvet Rindān-ı mey-āşāma niçün olmaya rağbet	Bīḥüde yeter döndi hemān terkinī ḳılsa Kim ‘aksine devr eylemeden yegdi yıkılsa	Terkib-i bent/8	Ḥakimāne	--/.--/.--/.--	Söz konusu terḳib-i bent Bağdatlı Rūḥī’ye aittir.
515 (103b)		Her derde virüb vücūd nālān olmam Eṭfāl-sıfat bahāne cüyān olmam Çāk-ı zirve-i bā-hem āsmāndan düşmem Minnet-keş mūmiyān-ı nādān olmam		Rubā‘i	‘Aşıkāne	--/.--/.--/---	Tespit edilemedi.
516 (103b)		Saḥa hicrān bil her beyt bu çarḥ-ı bī-vefānuñdur Şefā‘at merḥamet şefḳat Resūl-i kibriyānuñdur Ḥaṭā vü derd-i baḥş-ı Ḥālīḳ gūnāḥḳarınudır Dilā bīḥüde şanmasun bu söz bir nūktedānuñdur Erenlerden ümīdiñ kesme himmet evliyānuñdur Tevekkül ḳıl vişāl-i yāre virmek şon Ḥudānuñdur		Müseddes/ 1	‘Aşıkāne	.---/.---/.---/.---	Tespit edilemedi.
517 (103b)		Ḳanı İdrīs Yaḳūb ile Yūsuf Baña göster bulardan bir nişānı	Dil-āverdür bu çarḥ-ı pīre-zen kim Başıpdur nice yüz biñ pehlivānı	Ḳıṭa-i Kebire/8	Ḥakimāne	.---/.---/.---	Tespit edilemedi.
518 (104a)	Ḳabūlī	Yatur pīr-i muḡān evḡār olup destī ḳabaḳ tutmaz Şu deñlü bāde-nüş olmuş ki el ditrer ayak tutmaz	Ḳabūlī şimdi yaz armağanı bī-revāc oldı Anuñçün dürr-i pāk-ı naḡmına kimse ḳulaḳ tutmaz	Ġazel/4	Ḥakimāne	.---/.---/.---/.---	Gazel/Kabūlī

519 (104a)		Sāyesin dervīş-i bî-berg ü nevādan dūr eden Şaklasın ārayīş-i tābūta naḥl-i kāmētün		Beyit	‘Āşıkāne	---/---/---/---	Tespit edilemedi.
520 (104a)		Biz ki çekdük hırkaya ceyb-i seri şimden girü Başuna çalsın felek zıll-i hü mā-yı devletin		Beyit	Hākimāne	---/---/---/---	Söz konusu beyit Mantiki’ye aittir.
521 (104a)		Dilde fikr-i vaşl-ı dil-ber dil-ber ise biçer Bir ‘aceb sevdāya düşmüş derd-mend ol çüp-ı döner		Beyit	‘Āşıkāne	---/---/---/---	Tespit edilemedi.
522 (104b)	Vecdī	Eger müstelzim-i ihsān ise feryād kâbildür Kerem mebzûl olursa ‘arz-ı istidād kâbildür		Ġazel/6	Hākimāne	---/---/---/---	Mecmuada maktā beyiti okunaklı olmadığından ilgili kısım boş ırakılmıştır.
524 (105a)	Bâkī		Bir çākım kāv olur ġamında göñül	Ġazel/7	Şūfiyāne	---/---/---	Bâkī’ye ait olan gazelde boş bırakılan yerler mecmuada okunaklı değildir.
525 (105a)		Nevbet-i iştihārumuz bām-ı felekde çalınur Ġulğule şaldı ‘āleme velvele-i nekāremüz		Ferd	Rindāne	---/---/---/---	Söz konusu beyit Bâkī’ye aittir.
526 (105a)	Bâkī	‘Āşıklara çün derd ü belā zevk ü şafādur Yā zevk [ü] şafā derdüne düşmek ne belādur		Ġazel/7	‘Āşıkāne	---/---/---/---	Bâkī’ye ait olan yedi beyitlik gazelin dört beyti mecmuada okunaklı değildir.
527 (106b)		 ‘ibādet-ḥāneye imāndan soñra Gelür mest-āne başumı secdeye imāndan soñra	Benüm ol rûḥ-ı meşreb nuṭḡ-ı sākīdür ġidā cānā Baña lāzım degül şınmak meze peymāneden soñra	Ġüfte/2	Rindāne	---/---/---/---	Söz konusu ġüfte Fehīm-i Kadīm ‘e ait olup tespit edilememiştir.
528 (106b)	Fehīm-	Reḥne ver esbābı rind ol geçme zāhid bādeden Hem ḥalāş ol ol sebeble şiklet-i seccādeden	İstimā‘ it n’iydüġin sāmān-ı rind-i şūfiyā Ben Fehīm-i mest-i ‘aşk u bî-dil-i üftādeden	Ġazel/4	Rindāne	---/---/---/---	Gazel/ Fehīm-i Kadīm
529 (106b)	Fehīm	Ey bād-ı şabā zūlfine yārūn ġüzer eyle Ġāhī dil-i ‘uşşāka belādan ḥayr eyle	Hüy-gerde lebin resm idüp āteşle Fehīmā Her safḡa-i cān üstüne nakş-ı şerer eyle	Ġazel/8	‘Āşıkāne	---/---/---/---	Gazel/Fehīm-i Kadīm

530 (107a)		Cefā vü şīve vü nāz öğrenirsün Eyü varmaz yaramaz öğrenirsün Maķāmâtı ser-â-ser seyr edersün Gelirsün bizde şeh-nāz öğrenirsün O çok çok sevdiğimin şīvesini Bir ‘aşık sende az az öğrenirsün		Müseddes/ 1	Şühâne	...-/...-/..	Söz konusu müseddes Necâtî’ye aittir.
531 (107a)		Diyem cenâb-ı hâzret-i yevmi’l-su’âl eger Lutfıyla merhâmetiyle kolundan cevâb ala	Dünyâ evine konduk oturduk bir iki gün Lâyık mıdır kerîm konukdan hisâb ala	Kıt’a	Şufîyâne	--./...-/...-/..	Söz konusu kıta Fuzûlî’ye aittir.
532 (107a)		İçinde ne riyâ var ne telbis Şîre ne içün yalan diye halk Yalan ise de tefâvütü var Bir ola mı hiç zinâ ile calık		Rubâ’i	Şufîyâne	--./...-/...-/..	Söz konusu rubai Necâtî’ye aittir.
533 (107a)	Fehîm	Şarâb iç tâze dil-ber sev cihânda herçi bād-â-bād Fehîm inşâf pesdür pes ferâgat kıl şikâyetden		Ferd	‘Aşıkâne	...-/...-/...-/...	Ferd
534 (107a)		Evc-i felege başdı kâdem câh ile câhil Erbâb-ı kemâlün yiri yok zir-i felekde	Yâ Rabb bize bir er bulunur himmet ider mi Yohsa günümüz böyle felâketle giçer mi	Terkib-i bent	Hakimâne	--./...-/...-/..	Söz konusu beyitler Bağdatlı Rûhî’nin terkib-i bentinden iki beyit olarak mecmuada mevcuttur.
535 (107a)	Rûhî	Et loķması lâzım mı toyurmaz mı seni nân Zehr olsun o loķma k’ola mâ’ide-i dünân		Beyit	Hakimâne	--./...-/...-/..	Söz konusu beyit Bağdatlı Rûhî’ye aittir.
536 (107b)	Necâtî	Dime kim yârda yok cevır ü cefâdan ğayrı Ne dilerseñ bulunur mihr ü vefâdan ğayrı	Yüzne tutsa Necâtî ne ‘aceb haclet elün Nesi var yüzüne gelür dest-i du‘âdan ğayrı	Ġazel/6	‘Aşıkâne	...-/...-/...-/..	Gzel
537 (107b)	Necâtî	Avlayalum bir semen-sîmâyı bayram irtesi Eyleyelüm bir dağı bayramı bayram irtesi	Ey Necâtî uş göresin ta’n ider cām-ı Ceme Rûzigârûn rind ü derd-i âşâmı bayram irtesi	Ġazel/6	‘Aşıkâne	...-/...-/...-/..	Gazel
538 (108a)	Fehîm	Ey nigâh-ı ğazâb-ı mest-i mey-i naķvet-i nâz Ġamzesi sâķi-i cām-ı ecet-i ehl-i niyâz	Girde-bâlin gül-âgende idüp püte-i hâr Derd-i ğayretle helâk ola Fehîm-i bîmâr	Terkib-i bent/6	‘Aşıkâne	...-/...-/...-/..	Terkib-i bent
539 (109a)		Rûz u şeb ile eyyâmum siyeh-fâm itdüler Bu perî-ruhsârlar şubhüm menüm şâm itdüler	Yâr olmuş sâye-kîş halka-i bezm-i rakîb Ol hümâyı ‘âķıbet-dâm itdiler râm itdüler	Kıt’a	‘Aşıkâne	...-/...-/...-/..	Tespit edilemedi.

540 (109b)	Rûhî	Rûhîyâ "âlem zarîf oldı "aceb hayretdeyüz "Ayb-cüyân-ı cihânüñ her biri şu dil-pesend		Beyit	Rindâne	-.---/-.-/-.-/-.-	Beyit
541 (109b)		Söz ile nâme yazarsam saña "âlem tutışur Gül olur hâme vü kâğıd dil-i pür-gam tutışur Söylesem ger sözümün süzi ile fem tutışur Nice fem bileñ sözüm işiten âdem tutışur "Arz-ı hâl itmege cânâ seni tenhâ bulınam Seni tenhâ bulıcağ kendimi aşla bulınam		Müseddes/ 1	"Aşıkâne	..-/-..-/-..-/-..	Söz konusu müseddes Derzî- zâde Ulvî'ye aittir.
542 (109b)	Necâtî	Ey şohbet eyledüm diyen ol dil-sitân ile Yalanı şöyle şöyle ki bir az inanıla	Tutdı cihânı şöhet-i şî'rûñ Necâtîyâ Dünyâya sıgımaz olduñ o bir kaç yalan ile	Ėazel/5	"Aşıkâne	--./-.-./-.-./-.-	Gazel/ Necâtî
543 (110a)		Zâhidâ nâr "azâbıyla beni korkutma Şol cehennem dedüğün bes hicrân degül a	Beni içre diyü bilsem neye sevmez şöfî Meydir arada nizâ" itdüğümüz kan degül a	Kıt'a	Rindâne	..-/-..-/-..-/-..	Söz lkonusu kıta Necâtî'ye aittir.
544 (110a)	Necâtî	Yakış koluma cevır ü cefâ eyleme çokluk Ey mâh yaşmaz güneşe ide şovukluk	Ėamzeñ dir imiş hecrden ağladı Necâtî O kâfirî gör nice virür kana şonukluk	Ėazel/7	"Aşıkâne	--./-.-./-.-./-.-	Gazel
545 (110b)		Sürb-i cândur dudağün ey perî Deste-i güldür yanağın ser-be-ser	Mest oluben gözlerin kanum içre	Kıt'a	"Aşıkâne	-.---/-.-/-.-	Tespit edilemedi.
546 (110b)	Vefâ	Giderse kimse yolunda serine pâ diyerek Murâdı qarşular elbetde merhabâ diyerek	Hös ol zamânuña benüm katlûme çeküp.... O bî-vefâ güle kim Vefâ diyerek	Ėazel/7	"Aşıkâne	.-./-..-/-..-/-..	Tespit edilemedi.
547 (110b)		Şeker be-terâzû-yı vezâret ber-keş Şod hem-reh-i bülbül ü bülbül-i meh-veş		Ferd			
548 (110b)	Nazım	Bir nîm nigâh etse alır biñ dil [ü] cânı Destinde o hûn-rîz tutub hançeri neyler		Beyit	"Aşıkâne	--./-.-./-.-./-.-	Tespit edilemedi.
549 (110b)		Dil-berâ bûs eyleyüb la"l-i lebûñ emsem didüm Nâz ile geldi didi ağzından ammâ çıkmasun		Beyit	"Aşıkâne	-.---/-.-/-.-/-.-	Recâyî başlığı ile verilen beyit tespit edilemedi.
550 (110b)		"Aşk ile cân virdügiyçün anılur "âlemde Kays Yoksa şâh-ı dehr olanlar hep ferâmüş oldılar		Beyit	"Aşıkâne	-.---/-.-/-.-/-.-	Tespit edilemedi.

551 (111a)		Şaklasun baħr ile berr āh ‘uşşāk oldıǵı yirde Berr ħuşk ile ter elbette iħrāk oldıǵı yirde		Beyit	‘Aşıkāne	---/---/---/---	Vefā başlığıyla verilen beyit tespit edilemedi.
552 (111a)		‘Ālem oldu şād senden men esīr-i ğam henüz ‘Ālem etdi terk-i ğam bende ğam-ı ‘ālem henüz		Beyit	‘Aşıkāne	---/---/---/---	Söz konusu beyit Fuzûlî’ye aittir.
553 (111a)		Āsitānuñda bu gün minnet-i Ĥudāmuñ için Yūsuf-ı Mısrî-yi bāzāra giden itdi mesrūr		Beyit	‘Aşıkāne	---/---/---/---	Vefā başlığıyla verilen beyit tespit edilemedi.
554 (111a)		Ĥať ber-āverde olan tāze dem-i vuşlatda Başka bir zevk virūr geĉdi zamānum diyerek		Beyit	‘Aşıkāne	---/---/---/---	Söz konusu beyit Nābî’ye aittir.
555 (111a)	Faşıh	Kākūl-i yāre bu demler güzerūñ var mı şabā Dil-i güm-geşteden āyā ĥabertūñ var mı şabā	Dil-i bî-tāb-ı Faşıhāda perişānluk var Kākūl-i yāre bu demler güzerūñ var mı şabā	Ġazel/4	‘Aşıkāne	---/---/---/---	Gazel/Fāsīh
556 (111b)		Zūlf-i dil-ber dolamış ayak saña Ĥāy miskīn olmuş olıcaĥ saña	Ben saña Ĥaĥdan yaña ey bülheves Nice kerre dimedūm mi baĥ baña	Ġıřa	‘Aşıkāne	---/---/---/---	Söz konusu kıta Necātî’ye aittir.
557 (111b)	Necātî	Aldum aĥzuñ ölçüsini zerre deñlü yok vefā Pūr cefāsun hey güneş yüzlü ĥabībūm Muştafā	Acır iseñ gel Necātî derd-mende acı kim Ne leb-i dil-ber naşīb oldı ne ĥalvā-yı raĥīb	Ġazel/6	‘Aşıkāne	---/---/---/---	Gazel
558 (112a)		Nāle kıl kim alasuñ nā-merd-i dūnyādan murād Ana süd virmez aña tā kim ki oĥlan aĥlamaz		Ferd	‘Aşıkāne	---/---/---/---	Söz konusu beyit Necātî’ye aittir.
559 (112a)		Ĥōş geldi baña mey-kedenūñ āb u havāsı Va’llāhi güzel yerde yapılmış yıkılası		Müfred	‘Aşıkāne	---/---/---/---	Söz konusu beyit Bākî’ye aittir.
560 (112a)	Bākî	Bākîyi mey-i nāba yemīn itdi dimişler Gül gibi ele sāĥar alup içmez ol andı		Müfred	‘Aşıkāne	---/---/---/---	Makta beyit/Bākî
561 (112b)	Nihānî	Sevme şehri güzeli ger meh-i tābān ise de Virme hercāyîye dil mihr-i dıraĥşan ise de	Ey Nihānîruĥı her cem‘-i münevver idenūñ Olma pervānesi ol şem‘-i şebistān ise de	Ġazel/5	‘Aşıkāne	---/---/---/---	Gazel/Nihānî
562 (112b)	Figānî	Her kaçan ol bî-vefā aĥyār ile sāĥar ĉeker ‘Aşık-ı dil-ĥasteler kanlar yudar ĥamlar ĉeker	‘Ālemūñ sultānıyam dirse Figānî vechî var Ĥāk-ı pāyuñdan efendi başına āh sır ĉeker	Ġazel/5	‘Aşıkāne	---/---/---/---	Gazel/Figānî

563 (113a)	‘Ulvi	Sevdūn ey dil ne bir taze gül-i ra’nâyı Arturursañ n’ola bülbül gibi vaveylâyı Mesken it künc-i harâbâtı olub rüsvâyı Def-i gam kılmağ için al elüne şahbâyı ‘Ayš [u] nüş eyle bu gün añma şaķın ferdâyı Saña ısmarlamadular bu yalan dünyâyı	‘Ulviyâhırka giyüp kendüni ‘uryân eyle Dest-i şevk ile yakub çäk-ı giribân eyle Ber-ķarâr ola gezüb ‘âlemi seyrân eyle Her gice kendüni bir güşede mihmân eyle ‘Ayš [u] nüş eyle bu gün añma şaķın ferdâyı Saña ısmarlamadular bu yalan dünyâyı	Müseddes/ 5	‘Aşķâne	---/---/---/---	Müseddes/Derzî- zâde Ulvî
564 (113b)		Ey gönül diñle sözüñ ko bu ‘ayş-ı sevdâyı Dar kenâr eyleyi gör bir şanem-i zibâyı Diñleme zâhid-i nâ-dân hüsrev-höd Sözi öğretme yürî eyleme çok gavğâyı ‘Ayš [u] nüş eyle bu gün añma gam-ı ferdâyı Saña ısmarlamadular bu yalan dünyâyı	İde gör bir şanemüñ müy-ı miyânunı kenâr Ola ol şartla kim virmeye anı ağıyâr Gitti eyyâm-ı şitâ geldi çü eyyâm-ı bahâr Nice bir gice bu ‘ömrüñ gamla leyl ü nehâr ‘Ayš [u] nüş eyle bu gün añma gam-ı ferdâyı Saña ısmarlamadular bu yalan dünyâyı	Nazîre/5	‘Aşķâne	---/---/---/---	Söz konusu nazire Müyî’ye ait olup tespit edilemedi.
565 (114a)	Hatemî	Ey ‘aşķuñı öldürücü şâh-ı levendüm Ey bende senüñ hâlüne rahm itmez efendüm	İnkâr iderüz Hatemî bendiñ gerek oldur Vallâh sevüpdür Yâsini sulţanum efendüm	Ėazel/5	‘Aşķâne	--./--./--./--	Tespit edilemedi.
566 (114a)	Hâverî	Yay gibi egri bügri sîneye çekdi o nigar Ok gibi toğn olan ehl-i kabur olsa ne var	Ehl-i ‘irfânun olur cânuna şad tîr-i belâ Hâverî hânenün içinde olur nâle [ü] hezâr	Ėazel/5	‘Aşķâne	---/---/---/---	Tespit edilemedi.
567 (114b)		O şîvelerle tepsem o nâzlarla ‘itâb O hândelerle tekellüm o ‘işvelerle hitâb	Kirişmelerle nigâh idicek o şehr-i âşüb Ėalur mı sîreti dil ki etmeye harâb u yebâb	Ėazel/5	Şühâne	---/---/---/---	Söz konusu mahlassız gazel tespit edilemedi.
568 (114b)	Bâķî	Ėanâ’t kıl gönül pâ-büs-ı yâre Elinden büse alınmaz ne çâre	Saña açmaz efendi gerçi Bâķî Ėamuñdan gögsin itdi pâre pâre	Ėazel/5	‘Aşķâne	---/---/---	Gazel/Bâķî
569 (115a)	Bâķî	Câme-h’âb ol âfeti olduķça tenhâ koynına Şanuram ebrün girür mâh-ı şeb-ârâ koynına	RuĖhlaruñ şevķıyla pür-dâğ itdi Bâķî sînesün Bir avuÇ berg-i gül-i ter koydı güyâ koynına	Ėazel/5	‘Aşķân e	---/---/---/---	Gazel
570 (115a)		Ėam-ı zülfüñle siyeh şâla bürünsün yürüsün Sâye-veş ‘aşķ eri ysenüñ ca sürünsün yürüsün	Yâd kıl u ilahîyâ vaş-ı haţţ ü refţârın Ėazelüñ ger dilerseñ geh okunsun yürüsün	Ėazel/5	‘Aşķân e	---/---/---/---	Mahlassız gazel tespit edilemedi.
571 (115b)	Fiğânî	Yilsün yoluñda yıllar ile dil şabâ gibi Görsüñ cefânî cânuma cânâ vefâ gibi	Gördi Fiğânî râ kaşuñı fıkr idüp didi Ėaddüm iki büken benüm ahîr bura gibi	Ėazel/5	‘Aşķâne	--./--./--./---	Gazel
572 (115b)	‘Ulvi	Yetişdi nev-cevânım serv-i balâ oldu gitdükçe Açıldı gül gibi ol gonçe ra’nâ oldu gitdükçe	Ėamın afyümü ‘Ulvî nün şu denlü oldu ‘aķlın kim Yitürdi gitdigi yolın muğerrâ oldu gitdükçe	Ėazel/5	‘Aşķân e	---/---/---/---	Gazel

573 (116a)	Nihānī	Ruḥuṣṣuz lāle-i nuḥmān gerekmez Lebūṣṣuz ḡonce-i ḥandān gerekmez	Sevilmey ey Nihānī ehl-i ṭab'a Cihān içre güzel nā-dān gerekmez	Ġazel/5	ʿAşıkāne	.---/---/..--	Gazel
574 (116a)	Kerīmī	Yine gül bir güzel cem'iyet etmiş Şabā ortada bilüp ḥidmet etmiş	Kerīmī den şakınmış ḥançerün yār Bir içim şuya daḥi minnet etmiş	Ġazel/5	ʿAşıkāne	...-/...-/..--	Kerīmī'nin gazeli tespit edilemedi.
575 (116b)	Raḥmī	Firāk-ı yār ile zārem bahārı neyleyeyin Gözūme āteş olan lāle-zārı neyleyeyin	Ne kārūm idi benüm Raḥmī yā güzel sevmek Gözūl didükleri bī-iḥtiyārı neyleyeyin	Ġazel/5	ʿAşıkāne	...-/...-/...-/..--	Gazel
577 (117a)		Nedendür çeşm-i fettānum Kurutdūn cevri ile kanum Benüm ey māh-ı tībānum	ʿAşıkınım sürme beni bāḡından Hem çeşmle hem ḥaṭṭ u ʿizārın sevdüm Amān amān amān amān	Şarkı	ʿAşıkāne	Serbest ölçü	Şarkı
579 (118b)	Bākī	Ezelden şāh-ı ʿaşkuñ bende-i fermānıyuz cānā Maḥabbet mülkinün sultān-ı ʿālī-şānıyuz cānā	Cihānı cām-ı nazmum şī'r-i Bākī gibi devr eyler Bu bezmūñ şimdi biz de Cāmī-i devrānıyuz cānā	Ġazel/5	ʿAşıkāne	...-/...-/...-/...--	Gazel
580 (118b)		Çün ʿarız-ı to māh nebāşed rüşen Hem-reng-i ruḥet gül nebūved gülşen		Beyit	ʿAşıkāne	..-/...-/...-	Tespit edilemedi.
581 (118b)	Bākī	Ayaḡun topraḡun bulurken gökde yir kevkeb İşigūñ cānibūn gözler zehī ʿālī-naẓar kevkeb	Maḥabbet daḡı yak sīnede ferr-i devlet isterseñ Bilürsin olmaz ey Bākī saʿādet-baḥş her kevkeb	Ġazel/5	ʿAşıkāne	...-/...-/...-/...--	Gazel
582 (118b)		Gülşen isterseñ işte mey-ḥāne Gül-i ḥandān gerek peymāne	Süz-ı ʿāşkuñla bir şeb āh idicek Qorqaram o da yanar kāşāne	Ġazel/6	ʿAşıkāne	...-/...-/...-/..--	Bākī'ye ait gazelin makta beyiti mecmuada yoktur.
583 (119b)		Yār ez yār koned kesb-i kemāl Yār ez yār bord cāh-ı celāl		Beyit	Hakimān Hakimān	...-/...-/...-	Söz konusu beyit İranlı şair Mollā Cāmī'ye aittir.
584 (119b)		Seng ez pertev-ḥör gīred tīb Gerded ez şoḡbet-i gül āb gül-āb		Beyit	Hakimān Hakimān	...-/...-/...-	Tespit edilemedi.
585 (120a)		ʿÜzlet-i aḡyār bāyed ne z'yār Pūstīn behr-i dey āmed ne bahār		Beyit	Hakimāne	...-/...-/...-	Söz konusu beyit Mevlānā Celaledđin'i Rūmī'ye aittir.
586 (120a)		Pīr-i ḥarābāt der īn köhne dīr Ṭarḥ beyāndaḥt ki el-şulḥ-ı ḥayr		Beyit	Hakimā ne	...-/...-/...-	Tespit edilemedi.

587 (120b)	Ümîdî	Çan ağıladı fırâk-ı lebûnle şarâblar Gör nice döndi üstüne anuñ habâblar	Nâr-ı derûn-ı sînem-i görüp Ümîdiyâ Ser-geşte oldu bezm-i belâda kebâblar	Ġazel/5	ʿAşıkâne	--/./././././.	Gazel
588 (120b)	Ümîdî	Bir gördi meger Kaʿbe ile işigün anuñ Mîl çekdiler ey dil gözine kıble-nümānuñ	Şād eyledüñ ol yāri virtüp yolına cānı Şād ola Ümîdî göreyin rûh-ı revānuñ	Ġazel/5	ʿAşıkâne	--/./././././.	Gazel
589 (120b)	Muhibbî	Olaldan haste [dil] ʿışkıyla şeydā Gelüpdür başuna biñ dürlü gavgā	İçüb rûz-ı ezelde cām-ı ʿışkı Senüñ çündür Muhibbî böyle rûsvā	Ġazel/5	ʿAşıkâne	.---/././././.	Gaze
590 (120b)		Mābeynimüzde olmaz ise tañ mı ittiḥād Sen pādīşāh-ı ʿālem u ben izʿafuʿl-ibād		Beyit	Hakimān e	--/./././././.	Tespit edilemedi.
591 (121)	Zātî	Diñle bir ġarrā naşihāt Zātiden Kendüñi görme cihānda zinhār	Görmedüğüçün begüm göz kend’özin Her kişünün yüzi üzre yiri var	Kıṭʿa	Hakimāne	-.--/./././././.	Kıta/ Zātî
592 (121a)		Yüregin acısa şāyed çak çak Başarup söyle hāzer kıl sözünü	Göz yumup urma her mühlikeye Şakın üftāde açarlar gözünü	Kıṭʿa	ʿAşıkâne	...-/././././.	Söz konusu kıta Zātî’ye aittir.
593 (121a)		Didi dil başa nedür hālün eyā üftāde Virdi ol dem bu cevābı dile biñ lutf ile bāş	Çekmezin derd-i taʿab zaḥm-ı elemden bir isen Sen eger bulduğunu söylemezseñ kardaş	Kıṭʿa	ʿAşıkâne	...-/./././././.	Söz konusu kıta Zātî’ye aittir.
594 (121a)		Lî ʿalā maḥbûbî deynun külle yevmin büseyeyn Evvelen fî şaḥni vechin şāniyen fî şefeteyn					
595 (121a)		Güşe-i ḥatdan ḥatṭuñ didüm olmuş âşikār Didi muşḥafdur ki yazılmışdur āyet ber-kenār		Müfred	ʿAşıkâne	.-././././././.	Tespit edilemedi.
956 (121a)		Kassām-ı ezel topraġa çünki el urdı Ol dehre beni āb-ı bād ile yogurdı	Yā ben gamıñ atasıydım Yā hūn beni āhum ġamla bile toġurdı	Kıṭʿa	Hakimān e	--/./././././.	Tespit edilemedi.
597 (121a)		N’ola isterse haste gönül yāre şarılmağ Mecrûḥ olıcağ lâzım olur yara şarılmağ		Beyit	ʿAşıkâne	--/./././././.	Söz konusu beyit Bâkî’ye aittir.

598 (121b)	Mihri	Cânı gerekmez ehl-i dile dil-beri gerek Dil-berden özge her ne ise dil-beri gerek	Vaşluñ tâlib isteyecek meh-i cebin gerek Mihriye âfitâbî gibi müşteri gerek	Ġazel/5	°Aşıkâne	--./--./--./--	Tespit edilemedi.
599 (121b)	Ca'fer	Söylemek kaşd ittügümce yâre derd ü hasretüm Ağlamak tutar beni güftâra qalmaz kudretüm	Rûz-ı mahşerde diyem Mecnûna Ca'fer hâlûmi Kim dilûmi ol bilür ancak ol añlar hâletüm	Ġazel/5	°Aşıkâne	--./--./--./--	Gazel
600 (121b)	Revânî	Dutup meclisde dil-dârî güc ile büsesin alur Qosun billâhi ey sâkı hâramîligi peymâne	Revânî °arif ol elden düşürme hatem-i câmı Bilürsin qalmamışdur çün cihân mülk-i Süleymâne	Qıt'a	°Aşıkâne	---./---./---./---	Qıta/Revânî
602 (123a)		Âh kim oldum henüz şimden girü düçâr-ı °aşq Qoymadı cezmüme aşla beni her bâr-ı °aşq		Beyit	°Aşıkâne	--./--./--./--	Tespit edilemedi.
603 (123b)	Hüseyn Cân	Yine ey câme kıl der-i efsânı İdelüm vaşf-ı hatem-i şânî	Devletin bir devâm kıl yâ Rabb °Ömrün müstedâm kıl yâ Rabb	Meşnevi/29 6	°Aşıkâne	..--./--./..--	Hüseyn Cân başlığıyla verilen güfte tespit edilemedi.
604 (127b)		°Uşşâka şakın cevri o mâh itmesün efsün °Azline çıkar bir gün senüñ hatt-ı hümayû		Ferd	°Aşıkâne	--./--./--./--	Tespit edilemedi.
605 (127b)		°Uşşâka şakın cevri o mâh itmesün efsün °Azline çıkar bir gün anuñ hatt-ı hümayûn		Ferd	Hakim âne	--./--./--./--	Tespit edilemedi.
606 (127b)		Ey der-i ağâ ben bu akrabâda gördüğüm Akreb itmez akrabâda gördüğüm		Beyit	Hakimân e	Vezin kusuru	Tespit edilemedi.
607 (128a)		Çeşmünle zülf ağzuñla yâ büy-ı muntehâ Bu hadd-i cihânda dil ise ger cem°-i muntehâ		Ġazel/7	°Aşıkâne		
608 (128b)		Ey dil heme esbâb-ı cihân h°âte gır Bâğ-ı tarâbet be-sebze ârâste gır		Beyit	°Aşıkâne	--./--./--./--	Söz konusu beyit Ömer Hayyâm'a aittir.
609 (129a)		Mikraş-ı gamuñ bağrumı biñ mâye iderse Ser virmek olur sırrı °ayân itmek olmaz		Beyit	Hakimân e	--./--./--./--	Tespit edilemedi.
610 (129a)		°Uşşâka şakın cevri itmesün efsün °Azline çıkar bir gün hatt-ı hümayûn		Beyit	°Aşıkâne	--./--./--./--	Tespit edilemedi.

611 (129a)		Bir gün evvel tarafınıza güşe-i hâırdan ferâmüş buyura şimdi hemân şağ olasız.		Nesir			Söz konusu metin uzun olduğundan tamamını buraya almadık.
612 129b		Didim cânâ kuluñ dīvāna gelmiş Didi zencîr gör dīvāna gelmiş		Beyit	Hakimāne	.---/---/---	Tespit edilemedi.
613 (130a)	Fehimî	Luţf iderdüñ ğazab-âlûde hitâb itmez idüñ Beni gördükde ser-i rehûñde şitâb itmezdüñ	Girye bâlin-i gül iğen kendin idüp bûte-i hâr Derd-i ğaşretle helâk ola Fehimî bîmâr	Musamma t/4	‘Aşıkâne	.../.../.../...	Musammat
614 (130b)	‘Âlî	Yine bir serv-i belāya kûl oldum ihtiyârımla Görünmez derde düşdüm dîde-i gevher nişârımla	Eger ğaşr olmazsam ol kıyâmet-ġad niğârımla Gezem mağşerde sînem döğerek seng-i mezârımla	Terci-i Bend/5	‘Aşıkâne	---/---/---/---	Söz konusu bentlerin ilk ve son beyitleri verilmiştir.
615 (131b)	Bâkî	Açılsa ğonca mânend-i leb-i la‘-i nigâr olsa Şaçılsa ħurde-i pîrûze şahrâ sevre-zâr olsa	Piyâle dönse ey Bâkî yine gül devrini görsek Kenâr-ı cûda ‘ayş itdükçe dil-ber der-kenâr olsa	Ġazel/5	‘Aşıkâne	---/---/---/---	Gazel
616 (131b)	‘Âlî	Şanma âhumdan şeb-i hecrûñde ‘âlem târ olur Lem‘a şem‘a şu‘le şem‘a şem‘ana pür-envâr olur	Yârsuz gülşen-i bâğ itdükçe ‘Âlî ‘aynuma Nîze serv u tîğ süsen hâr ħancer-dâr olur	Ġazel/5	‘Aşıkâne	---/---/---/---	Gazel
617 (132a)	Bağdâdî	‘Aşık-ı şâdık benüm Mecnûnun ancak adı var Şayarum cevruñe deĥrûñ her ne deñlü cevri var	Sen mu‘ayyen ol yâ ilâhi bî-nevâ Bağdâdî Ġalmaya ğûrbetde dâ‘im intizâr-ı evlâd var	Ġazel/5	‘Aşıkâne	.../.../.../...	Şair Bağdâdî ve gazeli tespit edilemedi.
618 (132a)	Bağdâdî	Cihânda her ne fitne ola ħâdiş Sebeb her fitneye zulm oldu bâ‘iş	Bu Bağdâdî temennâsı Ĥudâdan Ola mazlûmlara luţfıyla ħârîş	Ġazel/5	Hakimāne	..-/..-/..-/..	Şair Bağdâdî ve gazeli tespit edilemedi.
619 (132b)	Bağdâdî	Ey semm-i fâĥr-i ‘âlem şâĥib-i tab‘-ı selîm Menba‘-ı ĥilm şaĥâsun ‘âleme luţfuñ ‘amîm	Hâlîş muĥlis du‘âcuñdur bu Bağdâdî ğarîb Sâili nehre eylemez herġiz su‘âlünden kerîm	Ġüfte/10	Hakimāne	---/---/---/---	Şair Bağdâdî ve ġüftesi tespit edilemedi.
620 (132b)	Bağdâdî	Ey ġöñül meddâĥı ol medĥe sezâdur Muştafâ Ġül gibi ġülmüş açılmış ġüyâ ol Muştafâ	Şad hezâr üftâdesi vardur veliken cümleden ‘Aşık-ı şâdık kuluñ Bağdâdî dür bil Muştafâ	Ġüfte/5	Hakimāne	---/---/---/---	Şair Bağdâdî ve ġüftesi tespit edilemedi.
621 (133a)	Bağdâdî	Düşti ġöze dem-i Bursaya gördüm ġüzeli çok Ammâ ne ġüzeli her birisi bir meh-rûdur	On beş yaşuna ġirse olur muĥliş-i tebdîl Her ġören anı söyleye bir ĥoşça añuzdur	Ġüfte/10	‘Aşıkâne		Şair Bağdâdî ve ġüftesi tespit edilemedi.
622 (133b)	Bağdâdî	Eskişehir ki dil-beri çok ġerġi cümle nâ-tırâş Şoĥbet iderken senûñle şanasın eyler şavaş	Âşinâlık itseler Bağdâdî ye virmez cevâb Budur der-i ma‘kûl olan vallâhi‘l-a‘lem bi‘ş-şevâb	Ġazel/10	Şühâne	---/---/---/---	Şair Bağdâdî ve gazeli tespit edilemedi.

623 (134a)	Bağdādî	Çalmadı şabr u kararum yâdigârum gel yeriş Göñüllere çıkdı fığānum nâle-zârum gel yeriş	Çoma Bağdādî ğarîbî dâr-ı ğûrbetde hazîn Senden ırak kimsesi yok gül-i Süleymānum [gel] yeriş	Ġazel/10	Şühâne	---/---/---/---	Şair Bağdādî ve gazeli tespit edilemedi.
624 (134a)	Bağdādî	Gel haber vir ey şabā n'oldı Süleymānum benüm Yâdigârum dil-nevâzum mäh-tâbânüm benüm	Eyle Bağdādî temennâsın İlahî sen kabûl Vuşlat-ı cânuñla def° ola ihzânüm benüm	Ġazel/9	°Aşıkâne	---/---/---/---	Şair Bağdādî ve gazeli tespit edilemedi.
625 (134b)	Bağdādî	Ġadr-i dil-ber bilmeyen aħmak gidi fikr eylese Revnağ-ı devlet olur mu nev-cevânân olmasa	İtme yâ Rabbi bu Bağdādî ğarîbî sen zebûn Zenneye meyl itmesün dünyâda dil-ber olmasa	Ġaşîde/25	Hakimān e	---/---/---/---	Şair Bağdādî ve kasidesi tespit edilemedi.
626 (136a)	Bağdādî	Ey dirîğâ vatanum zulmıyla ber-bād oldı Ġurbet ellerde işüm âhla feryād oldı	Çekme Bağdādî elem ola ki Nemrûd gibi Bir topal görecesinüñ senüñ qatlüne cellād oldı	Ġazel/7	Hakimān e	---/---/---/---	Şair Bağdādî ve gazeli tespit edilemedi.
627 (136b)	Nabî	Gülsitân-ı dehre geldük reng yok bû kalmamış Sâye-endâz-ı kerem bir naħl-i dil-cû kalmamış	Ceyş-i ğamda kanda itsün ilticâ ehl-i niyâz Ġal°a-i himmetde Nabî burc u bârû kalmamış	Güfte/5	Hakimān e	---/---/---/---	Güfte
650 (136b)	Nabî	Şanmañuz dil-dare ihsân eylemek mümkün degül Belki maħzûn perişā[n] eylemek mümkün degül	Himmet-i °ālî gerek Nabî vişâle irmege Sen ğamuñla ref°-i hicrân eylemek mümkün degül	Gazel/5	°Aşıkâne	---/---/---/---	Tespit edilemedi.
628 (137a)	Nabî	Atar tûr-i nigâhın °aşîka bigânededen soñra Yine eyle hedef dir sîneni ammâ neden soñra	Vücûdın şem°-i °aşka şive-i pervânededen soñra Görtür Nabî yine ol şem° imiş ammâ neden soñra	Gazel/5	°Aşıkâne	---/---/---/---	Tespit edilemedi.
629 (137a)	Nabî	Yâri açtım açıl ey gonce-dehānum diyerek Bezme geldi gel ey servî revānum diyerek	Yâr söyletdi baña bu gazeli ey Nabî Söyleye söyleye ey taze-zebānum diyerek	Ġazel/5	°Aşıkân e	---/---/---/---	Gazel
630 (137b)	Rûhî	Mest olup bezimde aġyâra dimekten öp elüm Bize ey şüh icâzet vir ayaġuñ öpelüm	Ġam yimem kadeh-i °adûdan ki ey Rûhî Bildürür rûtbemi erbâb-ı kemâla ğazelüm	Ġazel/5	°Aşıkân e	---/---/---/---	Gazel
631 (137b)	Bâķî	Levh-i hâţırda hâţtuñ naķsını yazmak °amelüm Künc-i ħalvetde senüñ fikr-i lebûñdür emelüm	Bâde-i mihr ü vefâ sāġarıdur ey Bâķî N°ola devr eyler ise bezm-i cihānı ğazelüm	Ġazel/5	°Aşıkân e	---/---/---/---	Gazel/Nazire
632 (138a)	Rāmî	Sifle dünyâ ile biz terk-i ħuzûr eylemişüz Dilimiz cur°a-keş-i bezm-i umûr eylemişüz	Biz nihân-ġâne-i iklîm-i °ademden Rāmî Nîk ü bed-çäre nedür böyle zuħûr eylemişüz	Ġazel/5	Rindâne	---/---/---/---	Gazel
633 (138a)	Râsiħ	Serûñden ger tırâş itmek istersen mû-yı sevdâyı Makâm-ı ħazret-i Selmân pāk kıl cebîn-sâyı	Tırâşı bî-bedel tırķı güzel üstâd-ı cân-perver N°ola vaşf itsem ey Râsiħ bu dükkân-ı dil-ârâyı	Ġazel/5	Hakimān e	---/---/---/---	Tespit edilemedi.

634 (138b)	‘Âlî	Hûbâna nihâyet yok bilmem ne temâşâdur Her kanda nazar kılsam bir âyîne peydâdur	‘İşkûn elemi yegdûr dünyâ ile ‘uqbâdan ‘Âlî bilûr ol zevkî bir ‘âlem-i uhûrâdur	Ġazel/5	‘Âşıkâne	--./---/--./---	Gazel
635 (138b)	Nahîfî	‘Arz-ı hâl eyledüm ol âfete cânım diyerek Bağ benüm hâlûme ey şâh-ı cihânum diyerek	Eyledüm yâre Nahîfî yine biñ ‘arz-ı niyâz Seni n’eyler göresin âh u fiğânum diyerek	Ġazel/5	‘Âşıkâne	.../.../.../...-	Gazel
636 (139a)	‘Âlî	İster iseñ kes başum isterseñ anı kıl terâş Ser-terâşam bağı taşam işte tîğûñ işte baş	Bir kün gavğâdur ey ‘Âlî belâ-yı hecr-i yâr Bilmezin ammâ nedendür ‘âşıkûñ çeşminde yaş	Ġazel/5	‘Âşıkâne	-.--/-.--/-.--/-.-	Gazel
637 (139a)	Vecdî	Tekmîl-i cünûn itmege hâmun ele girse Âvârelige vâdî-i Mecnûn ele girse	Hûbân-ı Sitanbul’a yetişmez yine Vecdî Bezl itmege ser-mâye-i Qârûn ele girse	Ġazel/7	Hakîmân e	--./---/--./---	Gazel
638 (139b)	Fehîm	Ey nigâh-ı ġažabı mest-i mey-i mağvet-i nâz Ġamzesi sâķî-i câm-ı eccl-i ehl-i niyâz	Evvel alûfteñe tâ böyle i’tâb itmez idûñ Biñ su’âl eylese bir tünd cevâb itmez idûñ	Terci-i Bend/3	‘Âşıkân e	.../.../.../...-	Söz konusu terci-i bendin ilk ve son beyitleri alınmıştır.

2.5.Mecmuada Yer Alan Şairlere Dair

Mecmuanın yüzyıl olarak kapsamına bakıldığında 15. Yüzyıl da dahil olmak üzere 18. Yüzyılın ilk çeyreğini de kapsadığı görülür. Tabi bu tarihi kesin bir çizgi ile belirtmek yanlış olacaktır. Ancak mecmuada yer alan tarihler, adı ve şiirleri zikredilen şairlerden yola çıkarak bu kanıya varmak mümkündür. Mecmuada tesit edilen şair sayısı 146 altıdır. Bazı şairlerin bir beyit ya da müfredine yer verilirken bazı şairlerin de birden fazla gazel ya da diğer nazım türlerine yer verilmiştir.

°Abdulkerim Efendi, Şānī, °Adlī, Aḥmed Pāšā, °Aḳlī, °Ālī, °Alī, °Ārifī, °Arzī °Ayıntabī, °Avnī, °Azmī Efendi, Bağdādī, Bağdatlı Rūḥī, Bākī, Behiştī, Belīgī, Ca°ferī, Celālī, Cinānī, Cüdāyī, Dürri Bağdādī, Derviş Çelebī, Emrī, Eşrefoğlu Rūmī, Evliyā Çelebī, Fāşih, Fehīm-i Kādīm, Fennī, Fethī, Fiğānī, Feyzī, Fuzūlī, Ğavrī, Ğazalī, Gedāyī, Güftī, Ḥāfī, Ḥāfız, Ḥālī, Ḥālisī, Ḥamdullāh Ḥamdī, Ḥaşan, Ḥāsmī, Ḥātemī, Ḥāverī, Ḥayālī Bey, Hemdemī, Hızır, Ḥicāzī, Ḥilmī, Ḥuşū°ī, Ḥüseyn Cān, °İlmī Efendi, °İsī, °İşmetī, °İşretī, °İydī, Ḳābūlī, Kātībī, Kelīmī, Kerīmī, Lāmi°ī, Mantıḳī, Mes°ūd?, Meşāmī, Mezākī, Mihrī, Mişālī, Muḥibbī, Mūyī, Müfredī, Nābī, Nādirī, Nāḥifī, Nā°ilī, Nālī, Nākşī, Nātıḳī, Naẓīm, Naẓmī, Necātī, Nedīm, Nef°ī, Nesīmī, Neşātī, Nev°ī, Nihānī, Rādī, Raḥmī, Rāmī, Rasīḥ, Recā°ī, Remzī, Revānī, Riyāzī, Şābit, Şabrī, Sādī, Şāfī, Sā°ib, Sānī, Selikī, Sun°ī, Su°ūdī, Süheyli, Şādī, Şehrī, Şemsī, Şevkī, Şeyḥī, Şeyḥülislam Bahāyī, Şükrī, Tā°ib, Tıgī, °Ubeydī, °Ulvī, Usūlī, Ümīdī, Vecdī, Vefā, Vehbī, Veysī, Vuḳūfī, Vusūlī, Yahyā, Zātī, Zīnetī/Zeynī, Ziyāī, Zinetī.

Bu şairler dışında mecmuada yer alan İranlı şairlerin isimleri de şu şekildedir: Cāmī, Ebu Sa°dī ebu Ḥayr, Emir Ḥüsrev Dehlevī, Ḥāfız Şirāzī, Ḥayyām, Ḥaydār-i Şirāzī, Ḥocā Nasreddin-i Tūsī, Kemāl Ḥucendī, Ḳudsī-i Meşhedī, Mehsetī/Mehsiti Gencevī, Mevlānā, Nāşır-ı Tūsī, Sa°dī-i Şirāzī, Şehrengīz Ḥekīm Şāh Muḥammed, °Urfī -i Şirāzī.

Abdulkerim Efendi?

Türk edebiyatında Abdulkerim Efendi adında iki şair, tespit edilmiştir. Mecmuada Abdulkerim Efendi'nin bir (1) rubaisine yer verilmiştir.

I. Abdulkerim Efendi:⁹Şairin hayatı hakkında fazla bilgi yoktur. Hayatının büyük bir bölümünü İstanbul'da geçirdiği rivayet edilmektedir. Söz konusu şairin ölümü 1160/1747 yılına intisap ettiği söylenmektedir.

II. Abdulkerîm Efendi:¹⁰17. Yüzyıl şairlerinden olan Abdulkerim Efendi İstanbul'da dünyaya geldi. Hayatı hakkında fazla bilgi yoktur.

Abdulkerîm Şânî Efendi:¹¹

17. Yüzyıl şairlerinden olan Şânî'nin mecmuada bir kasidesi mevcuttur. Kaynaklara göre divanı olmayan şairin Van'da doğduğu rivayet edilir.

Adlî:¹²Fatih Sultan Mehmed'in oğlu Sultan II. Bayeziddir.15. Yüzyılda yaşayan Adli'nin Mecmuada bir gazeli mevcut olup yapılan araştırmalar sonucu gazel şairin divanında tespit edilemedi.

Ahmed Pâşâ:¹³15. Yüzyıl şairlerinden olan Ahmed Paşa'nın mecmuada 2 gazeli yer almaktadır. Fatih devri şairlerinden olan şairin kendisine has bir üslubu vardır. Söz konusu şairin bir divanı vardır.

‘Aklî?

Türk edebiyatında ‘Aklî mahlaslı iki şair tespit edilmiştir. ‘Aklî mahlaslı şairin mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir.

I. ‘Aklî:¹⁴Asıl adı Mehmed olan şairin doğum yeri İştib'dir. Şair ilim tahsili için İstanbul'a gitmiştir. Akli'nin kadılık yaptığı rivayet edilir. 1687/88 yılında vefat etmiştir.

⁹Daha geniş bilgi için bk. Nuri Özcan, Abdulkerim Efendi, “Buhûrîzâde”, TDV İslâm Ansiklopedisi, İstanbul, 1998, C.1, s. 251

¹⁰<http://www.turkedebiyatisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3282> 15/08/2019

¹¹<http://www.turkedebiyatisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1425> 15/08/2019

¹²Daha geniş bilgi için bk. Şerafettin Turan, “Bayezid II”, TDV İslâm Ansiklopedisi, İstanbul, 1992, C.5, s. 234-238

¹³Daha geniş bilgi için bk. Ahmet Atilla Şentürk, Ahmet Kartal, Eski Türk Edebiyatı Tarihi, İstanbul, 2016, s. 233/234

II. ‘Akli:¹⁵Bursalı olan şair iyi bir eğitim görmüş olup sesi güzel müziğe ilgi duymuş ve müzik dersi almıştır. Tekkelerde hizmette bulunan Akli’nin şeyhinin vefatından sonra Bursa’da hizmetlerde bulundu. 701-02’de şeyh olan Akli 1704’te öldü.

‘Alî (Gelibolulu Mustafâ): 16. Yüzyıl şairlerinden olan Gelibolulu Mustafa Ali, 1541 yılında Gelibolu’da doğmuştur. Medrese tahsilinden sonra divan katibi olmuştur. 1600 yılında ölmüştür. Gelibolu Mustafa Ali’nin mecmuada 8 gazel, 1 terci-i bend ve 1 müsemmenine yer verilmiştir.

‘Alî: ¹⁶ 16. Yüzyıl şairlerinden Bosnevi Ali Efendi Bosna’da dünyaya gelmiştir. İlim tahsili görmüştür. 1593 yılında vefat eden Ali’nin mecmuada 1 gazelinden üç beyit tespit edildi. Kendisine ait olduğu muhtemel olan 2 gazel yapılan araştırmalar neticesinde tespit edilemedi.

‘Arîfî:¹⁷ 16. Asır şairlerinden olan Arifi İstanbul’da dünyaya gelmiştir. Asıl adı Hüseyin ancak Arifi mahlasını kullanmıştır. Kimi kaynaklarda adı Arifi Hüseyin şeklinde de geçmektedir. Arifi’nin mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir. Yapılan araştırmalar neticesinde söz konusu gazel tespit edilemedi.

‘Arzî ‘Ayıntabî:¹⁸Asıl adı Muhammed olan Arzi Mehmed Efendi Antep’te dünyaya gelmiştir. Küçük yaşlarda tasavvufa yönelen şair genç yaşlarda İstanbul’a gitmiştir. Galata mevlavianesi’nde 12 yıl hizmet yürüten Arzî Mehmed Dede 1664’te vefat etmiştir.

‘Avnî (1444-1446, 1451-1481):Avni mahlasıyla şiir söyleyen Fatih Sultan Mehmed Edirne’de dünyaya gelmiştir. İleriki yıllarda Osmanlı İmparatorluğu’na padişahlık yapan Avnî’nin mecmuada 2 gazeline yer verilmiştir.

¹⁴<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3769> 08/08/2019

¹⁵<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2271> 08/08/2019

¹⁶ Daha geniş bilgi için bk. Mehmet Serhan Tayşi, “Bosnevi Ali Dede”, TDV İslâm Ansiklopedisi, İstanbul, 1989, C. 2, s.386

¹⁷ Daha geniş bilgi için bk. Musafa İsen, “Arifi Hüseyin Çelebi”, TDV İslâm Ansiklopedisi, İstanbul, 1991, C.3, s.373

¹⁸<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1145> 17/08/2019

‘Azmi Efendi:¹⁹ 16. Asır şairlerinden olan Azmi Efendi’nin mecmuada iki beyitine yer verilmiştir. Şairin yaşadığı yüzyıl konusunda farklı görüşler mevcuttur. Şair, 16. asrın sonlarında yaşadığı tahmin edilen bir Bektaşî şairidir. Hayatı hakkında bilgi yoktur.

Bağdâdî: Kaçınıcı yüzyılda yaşadığı ve kendisi ile ilgili herhangi bir malumata ulaşılmayan şair Bağdâdî’nin mecmuada 5 gazel, 4 güfte, 1 kasidesine yer verilmiştir. Bağdâdinin şiirleri muhteva olarak müstehcendir. Bundan dolayı şiirlerinde kullanılan müstehcen kelimelerin sesli harflerini vermeyi uygun görmedik. 17. Yüzyılın diline yakın bir üslub kullanan müellif Bağdâdî tespit edilemedi.

Bağdatlı Rûhî (1535/1606): Asıl adı Osman olup Bağdat’ta dünyaya gelmiştir. 16. asrın en önemli şairlerinden olan Bağdatlı Ruhi, terakib-i bendleriyle meşhurdur. Ruhi’nin söz konusu mecmuada 6 gazel, 2 terakib-i bend ve 7 beyitine yer verilmiştir.

Bâkî: Şöhret ve tesiri asırlarca devam eden, klasik Osmanlı şiirine söyleyiş gücü kazandıran ve “Sultânü’ş-şuarâ” diye anılmış ve 16. yüzyıl şairlerinden olan ve Baki’nin mecmuada 19 gazel, 1 tahmis, 1 ferd, 1 müfred, 3 beyiti yer almaktadır.

Behiştî:²⁰ Ne zaman dünyaya geldiği ile ilgili malumat olamayan 16. asır şairlerinden Ramâzân Behiştî 1571 yılında vefat etmiştir. Şair hem alim, hem mutasavvuf idi. Behiştî’nin söz konusu mecmuada 3 gazel, 1 kıta, 1 müfredine yer verilmiştir.

Belîğî:²¹ 16. Yüzyıl şairlerinden olan Belîğî İstanbul’da dünyaya gelmiş olup kendisi bir asker çocuğudur. Asıl adı ve doğum tarihi ile ilgili bilgi yoktur. Şairin 1572-1573’de vefat ettiği rivayet edilir.

Ca’ferî:²² Osmanlı şairi münşi ve bir devlet adamı olan Tâcî-zâde Cafer Çelebî, 17. yüzyıl şairlerindendir. Ne zaman doğduğuyula ilgili kaynaklarda malumat olmayan şair 1515’te vefat etmiştir. Şairin mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir.

¹⁹<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5461> 15/08/2019

²⁰ Daha geniş bilgi için bk Mustafa Uzun, “Behiştî Ramazan Efendi”, TDV İslâm Ansiklopedisi, İstanbul, 1992, C. 6, s. 145-146

²¹<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=421> 15/08/2019

Celâlî: ²³16. asır şairlerinden olan şairingerçek adı Hüseyin'dir. Celâlî Bey diye de bilinen şair Manastır'da dünyaya gelmiştir. Şairindivanı dışında Sa'd ü Saîd, Manzum Şerh-i Avâmil, Kavâid-i Arûz, Hüsn-i Yûsuf eserleri de mevcuttur.

Cinânî: ²⁴16. asır şairlerinden olan Cinânî Bursa'da doğmuştur. Asıl adı Mustafa olan şair küçük yaşlarda tahsile başlamıştır.Şairinmecmuada 2 fazel, 1 tahmis ve 1 müseddesine yer verilmiştir.

Cüdâyî: ²⁵Şair, Anadolu'ya gelmiş, ilim erbabının hizmetine girmiştir. Şairin taun hastalığından vefat ettiği rivayet edilir.16. asır şairlerinden Cüdâyî'nin 1 gazeli mecmuada yer almaktadır.

Dürri: ²⁶Dürri Mehmed Efendi'nin hayatı hakkında kaynaklarda yeterli derecede bilgi bulunmamaktadır. Bununla birlikte gerek devrinin gerekse sonraki dönemlerin kaynakları tarandığında Dürri Mehmed Efendi'nin 17. yüzyılda yaşadığı anlaşılmaktadır. Bolu'da dünyaya gelen Dürri Mehmed Efendi'nin babası Ali Gıyaseddin'dir. 17. Yüzyıl şairlerinden olan Dürri Mehmed Efendi'nin mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir.

Dervîş Çelebî: ²⁷17. yüzyıl şairlerinden olan Dervîş Çelebi, Konyalı'dır. Hz. Mevlana'nın soyundan geldiği söylenir.Şair, Silistre'de vefat etti. Usta bir şairdir, ancak az sayıda şiiri günümüze ulaşmıştır. Şairin söz konusu mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir.

Emrî: ²⁸Emrî,Edirneli'dir. Kaynaklar ömrünü tevliyet hizmetleriyle geçirdiğini, Edirne ve İstanbul dışında herhangi bir yerde bulunmadığını ifade eder.16. yüzyıl şairlerinden olan Emri'nin mecmuada 9 gazeline yer verilmiş

²²Daha geniş bilgi için bk. İsmail E. Erünsal, "Tacizade Cafer Çelebi", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, İstanbul, 2010, C. 39, s. 353-356

²³<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=212> 11/07/2019

²⁴Şentürk, Kartal, **Eski Türk Edebiyatı Tarihi**, s. 365/366

²⁵<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3311> 11/12/2019

²⁶<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=916> 25/10/2019

²⁷<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1668> 17/08/2019

²⁸Daha geniş bilgi için bk. M.A. Yekta Saraç, "Emrullah Emri", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, İstanbul, 1995, C. 11, s.164

Eşrefoğlu Rûmî: 15. yüzyıl dini ve tasavvufî alanda söz sahibi olan şairlerdendir. Eşrefoğlu Rumi'nin mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir.

Evliyâ Çelebî: 17. yüzyıl büyük Türk seyyahlarından olan Evliya Çelebi'nin ilgili mecmuada 1 kıtası mevcuttur.

Fâsih:²⁹ 17. yüzyılda yetişen ve Mevlevî şairler arasında yer alan Fasih Ahmed Dede'nin mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir. Adı Ahmed olan şairin mahlası Fasih'tir. El yazısı ile tertip ettiği Türkçe Divanı vardır.

Fehîm-i Kadîm:³⁰ 17. asır şairlerinden olan Fehîm-i Kadîm'in asıl adı Mustafa Fehim'dir. Şair Arapça ve Farsçayı iyi bilmektedir. Kendisine has bir üslubu vardır. mecmuada 2 gazel, 1 kaside, 3 terkiib-i bent, 1 güfte ve 1 kıtasına yer verilmiştir.

Fennî:³¹ Yûsuf Sûkûtî Efendi, Üsküp doğumludur. İstanbul'a gelerek ilim tahsil etmiştir. Kalenderhane Medresesi'nde müderrislik görevinde bulunan şair, Medine ve Mekke kadılığı yapmıştır. 17. asır şairlerinden olan Fennî'nin mecmuada 1 beyitine yer verilmiştir.

Fethî:?

Divan edebiyatında Fethî mahlaslı birkaç şair vardır. Mecmuada Fethî mahlası ile pepegî (kekeme) bir gazel mevcuttur. Ancak mevcut kekeme gazelin hangi şaire ait olduğu yapılan araştırmalar neticesinde de tespit edilemedi.

I. Fethî:³² İstanbul'da doğan şairin asıl adı Abdülkerim'dir. Müderris olan şair, Safâyî tezkiresine göre 1107/1695-96 yıllarında vefat etmiştir.

II. Fethî:³³ 17. asır sanatçılarından olan ve asıl adı Fethullah veya Fethullah Çelebî'dir. Halepli olan şair gençliğinde Halep'ten İstanbul'a gelmiş, burada kâtiplik konusundaki hünerini arttırmıştır.

²⁹ Daha geniş bilgi için bk Mustafa Çıpan, "Fasih Ahmed Dede", TDV İslâm Ansiklopedisi, İstanbul, 1995, C. 12, s. 213-214

³⁰ Şentürk, Kartal, Eski Türk Edebiyatı Tarihi, s. 475

³¹ <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6778> 04/08/2019

³² <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3282> 24/07/2019

Figânî: ³⁴ 16. asır şairlerinden olan Figânî'nin asıl adı Ramazan olup Trabzon'da dünyaya gelmiştir. Medrese eğitimi alan şair kısa sürede kabiliyetinden ötürü edebiyata yöneldi. 1532 yılında idam edilen şairin mevcut mecmuada 2 gazeline yer verilmiştir.

Feyzî: ³⁵ Şairin ismi Feyzullah, Feyzi ve Mehmed Feyzi olarak geçer. 16. Yüzyılda yaşadığı tahmin edilen şairin Kırım'ın Kefe kasabasında doğduğu rivayet edilir.

Fuzûlî: 16. Asır şairlerinden olan Fuzuli'nin asıl adı Mehmed; babasının adı ise Süleyman'dır. Azeri sahasının en büyük şairlerinden olan Fuzuli'nin söz konusu mecmuada 6 gazel ve 2 beytine yer verilmiştir.

Gavrî: ³⁶ Şair, Seyfeddin ve Kansu lakaplarıyla tanınır. Doğum tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte yetmiş sekiz yaşlarında öldüğüne göre 1440-41 yıllarında doğmuş olduğu söylenebilir. 15. asır Memlûk sultanlarından olan Kansu Gavri'nin mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir.

Gazâlî: Mecmuada 1 gazeline yer verilen Gazali tespit edilemedi. Türk edebiyatında Gazali mahlaslı tespit edilen şair sayısı ikidir.

I. Gazâlî: ³⁷ Bursa'da doğan şairin asıl adı Mehmed'dir. Kaynaklar, şairin Deli Birader lakabıyla şöhret kazandığını belirtir.

II. Gazâlî: ³⁸ Aslen Slovenyalı olduğu rivayet edilen şahsın Osmanlı akıncıları tarafından esir alınıp İstanbul'a getirildiğinden bahsedilir. Memlûk Sultanı Kayıtbay'ın memlûklerinden olup Gazâlî nisbesini bir müddet idarecisi olarak bulunduğu Şarkîye'deki Minye Gazâl köyünden alır. XVI. yüzyıl Osmanlı kaynaklarında adı Canberd Gazâlî, Canberd Gazzâlî şekillerinde de geçmektedir.

³³ <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1224> 24/07/2019

³⁴ Şentürk, Kartal, **Eski Türk Edebiyatı Tarihi**, s. 355

³⁵ Daha geniş bilgi için bk. Muvaffak Eflatun, **Fevzi-i Kefevi Divânı**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2003, s. 5

³⁶ Daha geniş bilgi için bk. Seyyid Muhammed es-Seyyid, "Kansu Gavri", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, İstanbul, 2001, C. 24, s. 314-316

³⁷ Daha geniş bilgi için bk. Orhan Şaik Gökyay, "Deli Birader (Gazali)", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, İstanbul, 1994, C.9, s. 135-136

³⁸ Daha geniş bilgi için bk. Feridun Emecen, "Canbirdi Gazali", **İslâm Ansiklopedisi**, İstanbul, 1993, C.7, s. 141-143

Gedâyî: ³⁹15. yüzyılın önde gelen Çağatay şairlerinden biri de Gedâyî'dir. 15. asır Çağatay sahası şairlerinden olan Gedâyî'nin mecmuada 1 gazel ve 1 tahmisine yer verilmiştir.

Güftî: ⁴⁰Edirne'de dünyaya gelen şairin asıl adı Ali'dir. Şairin hayatı hakkında yeterli bilgi yoktur. Tahsilini Edirne'de bitirdikten sonra müderris olmuş, daha sonra kadılığa geçmiştir. 17. asır şair ve tezkire yazarı olan Güftî'nin mecmuada 4 gazeline yer verilmiştir.

Hâfî: ⁴¹15. asrın şairlerinden olan Hafî, Edirne' de esnaflık yaparak hayatını idame ettirmiştir. Katıldığı edebî meclislerin içinde yetişen bir isimdir. 15. yüzyıl şairlerinden olan Hafî'nin mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir.

Hâfız: ⁴²“Hâfız Ahmed Paşa, tahminen 1564 yılında doğmuştur. Babasının mesleğine izafetle Müezzinzâde diye de anılır. 17. yüzyıl şairlerinden olan Ahmed Hafız Paşa'nın söz konusu mecmuada 2 gazeline yer verilmiştir.

Hâlî:?

Söz konusu mecmuada Hali mahlasıyla 1 gazele yer verilmiştir. Ancak yapılan araştırmalara rağmen Hali mahlaslı şair tespit edilemedi. Türk edebiyatında Hali mahlasıyla tespit edilen 4 şair vardır.

I. Hâlî: ⁴³İstanbul'da büyüyen ve 16. yüzyıl şairlerinden olan Hali, Acemzâde sanıyla tanınır. İyi derecede Arapça ve Farsça bimektedir. Üç dilde şiirler yazan şair nestalik yazıda ustaydı. Kadılık yaptığı kendisiyle ilgili bilgiler arasındadır.

II. Hâlî: ⁴⁴Hâlî Efendi, İstanbullu' olup edepli, seçkin, zeki ve devrinde beğenilen bir şahıstır. Şiir alanında üslup sahibi, inşâda ise oldukça başarılıdır.

³⁹Daha geniş bilgi için bk. Kemal Eraslan, “Çağatay Edebiyatı”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, İstanbul, 1993, C. 8, s. 168-176

⁴⁰ Daha geniş bilgi için bk. Kaşif Yılmaz, “Güftî”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, İstanbul, 1996, C.14, s. 218-219

⁴¹ Sedanur Dinçer, **Hafî, Hayatı, Sanatı, Şiirleri**, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale, 2010, s. 9

⁴² Daha geniş bilgi için bk. Adem Uysal, **Hafız Ahmed Paşa Divânı (Metin-İnceleme)**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2010, s. 1

⁴³<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=7716> 20/06/2019

⁴⁴<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=7536> 13/08/2019

Farsçayı öğrenmiş olan şair, Ahmed Efendi'nin şiirleri hâlden uzak olmadığından âlim ve fâzıllardan Muslihiddin Lârî Efendi, onun şiirlerini duyduğunda ona Hâlî mahlasını vermiştir.

III. Hâlî:⁴⁵Bağdat'ta doğan Hali'nin hayatı hakkında bilgiler sınırlıdır. Hali Bey, birçok defa Anadolu ve Acem topraklarına giderek padişah hizmetinde bulunmuştur.

IV. Hâlî:⁴⁶Hayatı hakkında eldeki bilgiler son derece sınırlıdır. Asıl adı Mehmed'dir. Aşık Çelebi'nin küçük kardeşidir. Danişment iken vefat etti.

Hâlîsî:⁴⁷Söz konusu mecmuada 4 gazeline yer verilen şair Halisi yapılan araştırmalara rağmen tespit edilemedi. 16. asırda Halisi mahlaslı bir şair mevcuttur. Mevcut gazellerin kendisine ait olması muhtemeldir. Halisi'nin hayatı hakkında tezkirelerde ve biyografik herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Hamdullâh Hamdî:⁴⁸1449'te dünyaya gelen şair Akşemseddin'in en küçük oğlu olup gerçek adı Mehmed Hamdullah'tır. Daha çok Hamdi Çelebi diye anılmıştır. Hamdullah Hamdi'nin mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir.

Hasan:⁴⁹16. asır şairlerinden olan Hasan'ın söz konusu mecmuada 2 gazeline yer verilmiştir. Karaferye'de doğmuştur. Asıl adını mahlas olarak kullanmıştır.

Hâsmî:⁵⁰Doğum ve ölüm tarihi hakkında kesin bilgi bulunmayan şairin mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir. Tezkirelerde şairin adına değinilmemiştir. Bununla birlikte Behisni kazasından Tût nâm kırye ahâlîsinden Hâsmî İsmâ'îl Efendi'nin müdevven dîvânından kendi hattıyla intiḥâb itdigi ebyâtıdır" açıklamasından isminin "İsmail Efendi" olduğunu öğrenmekteyiz.

Hâtemî:?

⁴⁵<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6310> 02/09/2019

⁴⁶<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4667> 15/09/2019

⁴⁷<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1001> 05/09/2019

⁴⁸Daha geniş bilgi için bk. Zehra Öztürk, "Hamdullah Hamdi", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, İstanbul, 1997, C. 15, s. 452-454

⁴⁹<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=757> 16/09/2019

⁵⁰Daha geniş bilgi için bk. Engin Selçuk, **Hâsmî Dîvânı (İnceleme-Metin)**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2007, s. 1

Mecmuada 1 gazeli yer alan Hatemi ve gazeli tespit edilemedi. Türk edebiyatında 18. asırdan önce Hatemi mahlaslı üç şair tespit edilmiştir.

I. Hâtemî:⁵¹Edirne’de doğan zatın asıladı İbrahim’dir. Burgaz’da camisi olan Mehmned Paşa’nın evladı Zaim Divane Mahmud Çelebi’nin oğludur.

II. Hâtemî:⁵²1455-56 yıllarında Amasya’da dünyaya gelen Hâtemî’nin asıl adı Abdurrahmân’dır. Amasyalı Müeyyed-zâde Alî Efendi’nin oğludur. Bundan dolayı Müeyyed-zâde sanıyla meşhur olmuştur.

III. Hâtemî:⁵³Hatemi’nin hayatı hakkında eldeki bilgiler sınırlı olup asıl adı Mustafa’dır. Cafer Paşa’nın oğlu olan Hatemi 1564-65 yılında Maraş beylerbeyi olmuş, uzun bir müddet burada görev yapmıştır. 1578-79 yılında vefat eden Hatemi şairliği ile de tanınır. Şiirlerinde Hatemi mahlasını kullandı. Herhangi bir eserinin olup olmadığı bilinmemektedir.

Hâverî:⁵⁴Kesin olmamakla berbab 16. yüzyılda yaşadığı rivayet olunan Haveri’nin söz konusu mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir. Asıl adı Açuk Kadioğlu Ali olan Haveri akında kaynaklarda fazla bilgi bulunmamaktadır.

Hayâlî Bey:⁵⁵16. asır şairlerinden olan Hayali Bey’in asıl adı Mehmed, lakabı ise Bekar Memi’dir. Selanik’e bağlı Yenice vilayetinde dünyaya gelmiştir. Hayâlî Bey’in söz konusu mecmuada 5 gazel, 1 kaside ve 3 beyitine yer verilmiştir.

Hemdemi⁵⁶: 17. yüzyılda yaşayan Solakzade Mehmed Hemdemi, hem tarihçi hem de musikşinastır. Hemdemi, Fihrist-i Şahan adlı eserinde Osmanlı padişahlarının cülus tarihleri ile ilgili bilgi vermektedir. Söz konusu mecmuada da Fihrist-i Şahan’dan (manzum tarihçe) bir bölüme yer verilmiştir. Fihrist-i Şahan, ilk olarak

⁵¹<http://www.turkedebiyatilismlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1121> 05/06/2019

⁵²<http://www.turkedebiyatilismlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1097> 07/03/2019

⁵³<http://www.turkedebiyatilismlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4713> 02/04/2019

⁵⁴Daha geniş bilgi için bk. Berat Açıl, Haverî (Ö.1565) ve Divânçesi, **Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 8,

https://www.researchgate.net/publication/303242632_Haveri_o_1565_ve_Divancesi, 14/04/2019

⁵⁵Şentürk, Kartal, **Eski Türk Edebiyatı Tarihi**, s. 344/345

⁵⁶Daha geniş bilgi için bk. İdris Kadioğlu, **Solak-zâde Mehmed Hemdemi Çelebi’nin Fihrist-i Şâhân’ı ve Diyarbakırlı Şairler Lebîb ve Mülhem Efendi’nin Zeyilleri**, İlmi Araştırmalar 17, İstanbul, 2004 /1 <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/73492> 20/09/2019

Solak-zade Mehmed Hemdemî Çelebî(öl. 1068/1657-58) tarafından kaleme alınmıştır. Solak-zade'nin bu eserine farklı şairler muhtelif zeyiller yazmışlardır.

Hicâzî:?

Mecmuada Hicazi mahlaslı şairin 1 gazeline yer verilmiştir. Ancak yapılan araştırmalar neticesinde şairin hangi Hicazi olduğu tespit edilemedi. Türk edebiyatında tespit edilmiş Hicazi mahlaslı iki şair bulunmaktadır.

I. Hicâzî:⁵⁷ 17. asırda yaşadığı rivayet edilen Ahmed Hicâzî Efendi'nin gerçek adı Ahmed'dir. Hactan döndükten sonra Hicâzîmahlasını almıştır.1630-31 yıllarında vefat etmiştir. Mezarı Nahçıvan'dadır.

II. Hicâzî:⁵⁸ Dervîş Hicâzî, Şam'da dönemin önde gelen mevlevileriile birlikte bulundu. Ömrünü Hicaz'da geçirdi.

Hilmî:?

Mecmuda 1 gezel ve 1 tahmisine yer verilen şair Hilmi yapılan araştırmalar neticesinde tespit edilemedi.

I. Hilmî:⁵⁹ Asıl adı Abdullah Mehmed olan Hilmî'nin İznikte dünyaya geldiği rivayet edilir. Vahyizâde lakabıyla bilinen zatın babası müderris idi.

II. Hilmî:⁶⁰ Asıl adı Bostan Çelebî olan şahsın lakabı Bakkal-zâde'dir. Bursa'da dünyaya gelmiş olup1605 yılında, bu kentte yaşamını yitirdi. Kepecioğlu ise, 1595 yılında öldüğünü yazar.

Asıl adı Bostan Çelebî olan şahsın lakabı Bakkal-zâde'dir. Bursa'da dünyaya gelmiş olup1605 yılında, bu kentte yaşamını yitirdi. Kepecioğlu ise, 1595 yılında öldüğünü yazar.

⁵⁷<http://www.turkedebiyatisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1435> 20/09/2019

⁵⁸ Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkedebiyatisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3784> 20/09/2019

⁵⁹ Daha geniş bilgi için bk. <http://www.bursa.com/wiki/Hilmi>20/09/2019

⁶⁰Daha geniş bilgi için bk .http://www.bursa.com/wiki/Hilmi_Bostan 20/09/2019

III. Hilmi:⁶¹Bursa’da doğan şair, öğrenimini tamamladıktan sonra tasavvufa yöneldi. Daha genç yaşta yazmaya başladığı şiirlerini geliştirdi. Şairin XV. yüzyılda yaşadığı sanılmaktadır.

Huşû:⁶²16. asır şairlerinden olan Huşû’nin mecmuada 1 gazeli mevcuttur. Şairin hayatı hakkında bilgi yoktur. Kesin olmamakla beraber şairin 16. asırda yaşadığı belirtilir.

Hüseyin Cân:⁶³Bursa’da doğan şairin ne zaman yaşadığı ile ilgili kesin bilgi yoktur. Hüseyin Cân’ın şairliğinin yanı sıra katiplik yaptığı da rivayet edilir. 1695-1696 yıllarında vefat eden şairinsöz konusu mecmuada 296 beyitten oluşan bir mesnevisi yer almaktadır.

‘İlmî Efendi: 17. asır şairlerinden olan İlmî Efendi’nin mecmuada 1 kasidesine yer verilmiştir. Divanındaki mevcut şiirlerden hareketle şairin asıl adının İlmî Mustafa olduğu bellidir.

‘İsâ:?

Mecmuada 1 gazeline yer verilen şair İsa’nın hangi yüzyılda yaşadığı ve mecmuadaki mevcut gazeli tespit edilemedi.

I. ‘İsâ ⁶⁴: Asıl adı İsa olan zatın Bağdatlı Rûhî ile birlikte seyahatlerde bulunduğu rivayet edilir.

II. ‘İsâ⁶⁵:Kırşehirli İsâ’nın hayatı hakkında kaynaklarda herhangi bir bilgiye rastlanmamaktadır. Ancak kütüphanelerde şahsın adına mevcut bir çok eser vardır. Bu eserlerden en önemlisi şairin XIII. ya da XIV. yüzyıllarda yazdığı tahmin edilen Vefât-ı İbrâhîm veya Dâstân-ı İbrâhîm adlarıyla bilinen manzumedir.

⁶¹ Daha geniş bilgi için bk. http://www.bursa.com/wiki/Hilmi_Divân_Sairi 20/09/2019

⁶² <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=7373> 20/09/2019

⁶³ Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1834> 20/09/2019

⁶⁴ <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4290> 20/09/2019

⁶⁵ Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=7178> 21/08/2019

‘İşmetî: ⁶⁶Asıl adı Mehmed olan şair 1611-1613 tarihleri arasında İstanbul’da dünyaya gelen şairkültürlü bir muhit içerisinde yetişmiştir.17. asır şairlerinden olan İşmeti’nin mecmuda 1 gazeli mevcuttur.

‘İydî:?

Mecmuada ‘İydî mahlasıyla 3 gazele yer verilmiş olup bu gazellerden biri Farsça’dır. Türk edebiyatında ‘İydî mahlası tespit edilen şair sayısı ikidir.

I. ‘İydî: ⁶⁷ Kütahyalı olan şairin asıl adı Bayram’dır. Bundan dolayı mahlasını İydî olarak seçti. Derviş olmaya yatkın bir kişiliği vardır. Beyitleri aşıkaneştir.

II. ‘İydî: ⁶⁸ Lutfullah Çelebî olarak bilinen şair Ankara’da doğmuştur. Mevcut kaynaklarda şair hakkındaki bilgiler ihtilaflıdır. Kırım Han’da Bahâdır Han’ın nedimliğini yapan şair, İran, Hindistan, Kıpçak ve Kırım’ı gezdikten sonra Osmanlı diyarına gelmiştir.

Kâbûlî: ⁶⁹ŞairKâbûlî’nin asıl adı İbrahim’dir. Kınalı-zâde Hasan Çelebî’nin Tezkiretü’ş-Şuarâ adlı eserinde şâirin asıl adının Ahmed olduğu söylenmektedir.16. asır şairlerinden olan Kâbûlî’nin mecmuada 5 gazel ve 1 beyitine yer verilmiştir.

Kelîmî:?

Mecmuada Kelîmî mahlasıyla bir müstezad bulunmaktadır. Ancak söz konusu şair Kelîmî tespit edilemedi. Kelîmî mahlasıyla şu ana kadar tespit edilen şair sayısı ikidir.

I. Kelîmî: ⁷⁰ Mutasavvıf bir şair olanKelîmî’nin Ankara mı yoksa Bursa şehrinden mi olduğu belli değildir. Şairin doğum tarihi hakkında da kaynaklarda

⁶⁶ Daha geniş bilgi için bk. Şentürk, Kartal, **Eski Türk Edebiyatı Tarihi**, s. 478/479

⁶⁷ <http://www.turkedebiyatilisimlersonzugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=7531> 21/08/2019

⁶⁸ Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkedebiyatilisimlersonzugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6397> 21/08/2019

⁶⁹ Daha geniş bilgi için bk. Mustafa Erdoğan, **Kabûlî İbrâhîm Efendi, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin)**, Ankara, 2008, s.16

⁷⁰ <http://www.turkedebiyatilisimlersonzugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=412> 25/08/2019

kesin bir bilgi yoktur. Bursa’da şeyhlik yaptığı bilinmektedir. 1647’de vefat eden şair hakkında kaynaklarda bilgiye ulaşılamamıştır.

II. Kelîmî:⁷¹ Asıl adı Seyyit Musa olup Kırım’ın Kefe kasabasında dünyaya gelmiştir. Genç iken İstanbul’a gidip eğitimini tamamlamıştır. Daha sonra Rumeli başta olmak üzere bir çok vilayette kadılık yapmıştır.

Kerîmî:?

Söz konusu mecmuada Kerîmî mahlasıyla bir gazel yer almaktadır. Ancak bahse konu şairin kaçınıcı yüzyılda yaşadığı ile ilgili bir malumat söz konusu değildir. Türk edebiyatında Kerîmî mahlasıyla tespit edilen şair sayısı üçtür.

I. Kerîmî:⁷² Bursalı olup kaynaklarda, “ilim ehli” ve “müderris” olduğu dışında hayatına ilişkin fazla bir bilgi yoktur.

II. Kerîmî:⁷³ Kanunî dönemi şairlerinden olan Kerîmîgeçimini esnafılık yaparak sağlamıştır.

III. Kerîmî:⁷⁴ Asıl adı Abdulkerim olan Kerîmî, İstanbul’da dünyaya gelmiştir. Babası Yusuf Sinan Efendi, şeyhülhareme sıfatıyla Medine’ye taşındığı için Abdulkerim Efendi de “Şeyhülhareme-zâde” sanıyla meşhur olmuştur.

Lâmi’î:⁷⁵ 16. asır şairlerinden olan Lâmi’î’nin asıl adı Mahmud’dur. Hayatı Bursa’da geçen şair genç yaşta tasavvuf ve tarikat yoluna meyletmiştir. Şairin mevcut mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir.

Mantıkî: 17. asrın ilk yarısında yaşayan Mantıkî Ahmed Efendi, 1003/1594-95 tarihinde dünyaya gelmiştir. Mantıkî Ahmed Efendi’nin çalışma konusu olan mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir.

⁷¹ Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3899> 18/09/2019

⁷² Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=777> 18/09/2019

⁷³ Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5425> 18/09/2019

⁷⁴ Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3767> 18/09/2019

⁷⁵ Kartal, Şentürk, **Eski Türk Edebiyatı Tarihi**, s.351

Meşâmî:⁷⁶ 16. asır şairlerinden olan Meşâmî'nin mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir. Şair, Konya doğumlu olup Mustafa Çelebi'nin oğludur.

Mezâkî:⁷⁷ 17. asır şairlerinden olan Mezaki'nin mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir. Asıl adı Süleyman olan Mezaki'nin kaynaklarda “Derviş Süleyman” olarak da geçmektedir.

Mihri:⁷⁸ 16. asır bayan şairlerinden olan Mihri, Amasya’da dünyaya geldi. Hayatını bu şehirde geçiren şairin doğum tarihi bilinmeyip ölümü ise 1512’den sonralara tekabül eder. Söz konusu mecmuada Mihri Hatun’a ait bir gazel mevcuttur.

Misâli:⁷⁹ 17. asır şairlerinden olan Misâli'nin mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir. Misali mahlasıyla tespit edilen şair sayısı 1’dir. Asıl adı Hasan olup Edirneli’dir.

Muhibbî:⁸⁰ 16. asırda yaşayan Kanuni Sultan Süleyman, Osmanlı İmparatorluğu’nun onuncu hükümdarıdır. Trabzonda dünyaya gelen hükümdar ve şair “Muhibbî” mahlasıyla şiir yazmıştır. Söz konusu mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir.

Mûyî: 16. asır şairlerinden olan Mûyî, Nalan u Handan adlı mesnevisiyle bilinir. Mûyî’nin mesnevisi 2759 beyitten oluşmaktadır. Eserdeki Nalan, şairin kendisini temsil eder. Şairin söz konusu mecmuada 1 naziresine yer verilmiştir.

Müfredî:?

Türk edebiyatında “Müfredî” mahlaslı tespit edilmiş iki şair vardır. Mevcut mecmuada Müfredî mahlasıyla 1 gazele yer verilmiştir. Ancak bu gazelin hangi Müfredî’ye ait olduğu tespit edilemedi.

⁷⁶ Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1555> 19/08/2019

⁷⁷ Daha geniş bilgi için bk. Ahmet Mermer, **Mezâkî Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divân’ın Tenkidli Metni**, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını-Sayı: 87 Divânlar Dizisi-Sayı 3, Ankara, 1991, s.19

⁷⁸ Daha geniş bilgi için bk. İsmail E. Erünsal, “Mihri Hatun”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, İstanbul, 2005, C. 30, s. 35-38

⁷⁹ Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1558> 19/08/2019

⁸⁰ Şentürk, **Kartal, Eski Türk Edebiyatı**, s.356/357

I. Müfredî:⁸¹İsfahanlı olan şair kendini uzun süre insanlardan soyutlayarak tek başına yaşadığı için Müfredî mahlasını kullanmıştır.Bir çok diyarı gezen zat Andolu'ya gelerek şairlerle görüşmüştür.

II. Müfredî: Kaynaklarda yer almayan bu şairin hayatı hakkındaki bilgiye Sultân-ı Hûbâna Münâsib Eş'âr mecmuada yer alan bir beyit sayesinde haberdar olmaktadır. Hakkında başka bir bilgi yoktur.

Nâbî: 17. asır şairlerinden olan Nabi'nin asıl adı Yusuf'tur. Urfalı olan şair genç yaşta arzuhalcilik yapmıştır. Nabi'nin kaside, tarih düşürme, mesnevi, lügaz, muamma, seyahat, tarih ve mektup gibi çeşitli şekil ve türlerde eser vermiştir. Söz konusu mecmuada şairin 7 gazel, 1 güfte, 1 rubai, 3 beytine yer verilmiştir. Ancak 136b/137a numaralı gazeller tespit edilemedi.

Nâdirî: 17. asır şairlerinden olan Gânî-Zâde Nâdirî kültürlü bir aileye mensuptur. Aileden gelen bir tariat kültürü vardır. Nakşi tarikatine bağlı bulunmaları sebebiyle Nadiri iyi bir eğitimden geçmiştir. Nâdirî'nin mevcut mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir.

Nâhifî:⁸² 17. asrın sonları ile 18. Asrın ilk yarısında yaşayan Nâhifî'nin mecmuada 1 gazel ve 1 beytine yer verilmiştir. Şair,1646-47'de doğdu. Doğum tarihi kesin olmamakla beraber bu tarihte doğduğu bellidir muhtemeldir.

Nâ'ilî: ⁸³ 17. yüzyılda yaşayan Nâ'ilî İstanbullu olup asıl adı Mustafa'dır..Doğum tarihi bilinmeyen şaiirinölüm tarihi 1666 diye belirtilmektedir. Şairde Sebk-i Hindi akımının tesiri açıkça görülür. Söz konusu mecmuada Nailî'nin 4 gazeline yer verilmiştir.

Nâlî:?

⁸¹<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=7358> 19/09/2019

⁸² Daha geniş bilgi için bk. A. İrfan Aypay, **Nâhifî Süleymân Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divânının Tenkitli Metni)**, Seçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1992, s.2

⁸³ Daha geniş bilgi için bk. Ayşegül Mine, Yeşiloğlu, "Nâilî", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, İstanbul, 2006, C. 32, s. 315

Mecmuada Nâlî mahlasıyla 1 müseddese yer verilmiştir. Ancak mevcut Nâlî'nin hangisi olduğu tespit edilemedi.

I. Nâlî:⁸⁴Nâlî mahlasını kullanan sonraki şairlerden ayırmak için kendisinden Nâlî-i Kadîm olarak söz edilir. Nâlî-i Kadîm, Sultân II. Murâd devri şairlerinden olan şairin eseri olup olmadığına dair bilgi yoktur.

II. Nâlî:⁸⁵Nâlî Çelebi. IV. Mehmed devri şairlerinden olup Enderun'da yetişmiştir.

III. Nâlî:⁸⁶Mehmed Efendi diye bilinen şairin hayatı hakkında kaynaklarda bilgi yoktur.Şairin ne zaman doğduğu belli değildir. Konya'da doğan şair daha sonraİstanbul'a gelmiş, burada iyi bir eğitimden sonra müderris ve kadı olarak çeşitli yerlerde çalışmıştır.

Nakşî:⁸⁷17. asır şairlerinden olan Nakşî'nin söz konusu mecmuada 2 gazel ve 1 beytine yer verilmiştir. Şairin asıl adı İbrahim'dir. 1640 yılındaİstanbul'dadünyaya gelmiştir. Vüzeradan Deli Hüseyin Paşa'nın kedhüdası Mehmed Ağa'nın mahdumudur.

Nâtıkî:?

Söz konusu mecmuada Natiki mahlasıyla 1 gazele yer verilmiştir. Türk edebiyatında Divan Edebiyatında Natiki mahlasıyla tespit edilen şair sayısı ikidir.

I. Nâtıkî:⁸⁸Musullu olup Farsça ve Arapçayı iyi bilen şairin tasavvuf yoluna giren şairtasavvufî gazellerinin yanında terci-i bend, tahmis ve müseddesleri bulunmaktadır.

II. Nâtıkî:⁸⁹Mevcut kaynaklarda Edirneli olarak anılan Nâtık Mehmed Efendi'nin hayatı hakkında bilgi çok azdır.Zatın, Doğramacı Ahmed Paşa'ya intisap ettiği yazılıysa da bu bilgi doğru değildir.

⁸⁴<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3783> 14/09/2019

⁸⁵<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4348> 14/09/2019

⁸⁶<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=282> 14/09/2019

⁸⁷ Daha geniş bilgi için bk. Emrah Ayhan, **Nakşî Dîvânı**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2000, s. 15

⁸⁸<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=7387> 14/09/2019

Nazîm: ⁹⁰ Yahyâ Nazîm, kesin olmamayan bilgilere göre 1650 yılında doğmuş, 1727’de ise vefat etmiştir. Söz konusu şairinmecmuada Nazim başlığıyla 1 beyitine yer verilmiştir.

Nazmî: ⁹¹ 16. asır şairlerinden olan Nazmî’nin mecmuada 1 gazel ve 1 kasidesine yer verilmiştir. Şair, Edirne’de dünyaya geldi. Kaynaklarda asıl adı Mehmed diye geçmektedir.

Necâtî: 15. yüzyıl şairlerinden olan Necati Edirne’de dünyaya gelmiş olup Anadolu sahasında yetişen en büyük şairlerden biridir. Necati’nin söz konusu mecmuada 17 gazel, 2 rubai, 1 kıta, 1 ferdine yer verilmiştir.

Nedîm-i Kadîm: ⁹² 17. asır divan şairlerinden olan Nedîm-i Kadîm gazelleriyle ön plana çıkmaktadır. İsim benzerliği nedeniyle bir yüzyıl sonra yaşamış olan Lale Devri’nin ünlü şairi Nedim’le karıştırıldığından kimi şiirleri Nedim’e mal edilmiştir. Bundan ötürü kendisine Nedîm-i Kadîm denmiştir.

Nefî: 17. asır Osmanlı sahası Türk edebiyatının ilk yarısında yaşamış olup Divan şiirinin önde gelen isimlerindendir. Erzurum doğumlu olan Nefî’nin doğum tarihi kesin olmamakla beraber 1570 yılında doğduğu rivayet edilir. Çeşitli devlet hizmetlerinde bulunan Nefî, hicve olan düşkünlüğünden 1635’te idam edilmiştir. Söz konusu mecmuada Nefî’nin 1 gazel ve 1 kasidesine yer verilmiştir.

Nes’îmî: 14. asır Azeri sahasında yetişmiş ünlü sanatçı Nesîmî’nin hayatı hakkında kaynaklarda yeterli bilgi yoktur. Diyarbakır, Irak ve Tebriz taraflarında yaşadığı ve Ankara’ya kadar geldiği onunla ilgili söylenen rivayetler arasındadır. Ölüm tarihi hakkında da bir kesinlik yoktur. Mecmuada 1 gazel ve 2 kasidene yer verilmiştir.

⁸⁹ <http://www.turkedebiyatisimlersonzugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1037> 14/09/2019

⁹⁰ Mehmet Şimşek, **Yahya Nazîm Dîvânı (III. Divân)-Metin İnceleme**, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri, 2007, s. 4

⁹¹ Daha geniş bilgi için bk. Mustafa Özkan, “Edirneli Nazmî”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, İstanbul, 1994, C. 10, s. 450/451

⁹² Mine Mengi, **Eski Türk Edebiyatı Tarihi**, Akçağ yayınları, Ankara, 1995, s. 194

Neşâtî⁹³ : 17. asır şairlerinden olan Neşâtî'nin asıl adı Ahmed'dir. kaynaklarda Süleyman olarak zikredilir. İlk şiirlerini "Semendi" mahlasıyla yazmıştır.Şairin"Neşati" mahlasını daha sonra aldığı rivayet edilir. Neşati'nin mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir.

Nevî⁹⁴ : 16. asrın tanınmış şairlerinden olan Nevi Edirne'nin Malkara beldesinde dünyaya geldi. Nevî'nin asıl adı Yahya'dır. Makaralı Nevî diye de tanınır. İstanbul'da iyi bir öğrenim gören Nevî, dönemin tanınmış bilginlerinden ve Ahaveyn lakabıyla tanınan Ahmed ve Mehmed efendilerden ders almıştır.

Nihânî⁹⁵: 16. asır şairlerinden olan Nihânî'nin hayatı hakkında kaynaklarda yeterli bilgi yoktur. Nihânî'den kaynaklarda onun doğum tarihi ile ilgili herhangi bir bilgiye rastlanmaz. Hayatı hakkında bilgi veren kaynaklar, şairin doğum yerinin Edirne'de olduğunda birleşirler. Şair Nihânî'nin elimizdeki mevcut mecmuada 3 gazeline yer verilmiştir.

Rahmî⁹⁶: Kaynaklarda şair Rahmî'nin Bursa doğumlu olduğu rivayet edilir. Rahmî, muhtemelen Bursa'da doğmuş, fakat burada fazla kalmamış, küçük yaşlarda o devrin sanat, edebiyat ve cazibe merkezi olan İstanbul'a gelmiştir. Şairin söz konusu gazelde 2 gazel ve 1 tesdisine yer verilmiştir.

Râmî⁹⁷: 17. asır Divan Edebiyatı şairlerinden olan Râmî Çelebi hakkında yeteri kadar bilgi bulunmamaktadır. Şairden söz eden kaynaklara göre asıl adı Abdurrahmân olan Râmî Çelebi'nin doğumu hakkında hiçbir kayıt yoktur. Rami Çelebi'nin mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir.

⁹³ Daha geniş bilgi için bk. Şentürk, Kartal, **Eski Türk Edebiyatı Tarihi**, s. 473-474

⁹⁴ Daha geniş bilgi için bk. Mengi, **Eski Türk Edebiyatı Tarihi**, s. 163/164

⁹⁵ Daha geniş bilgi için bk. Kaplan, **Nihânî (İbrâhîm Çelebi) ve Gazelleri**, Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 5/4 Fall 2010, s. 1272

⁹⁶Daha geniş bilgi için bk. Mustafa Erdoğan, **Bursalı Rahmî ve Divânı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2017, s. belirtilmemiş

⁹⁷Daha geniş bilgi için bk. Fatma Zehra Kavukçu, **RâmîDivânı**, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2000, s. 2

Rasîh: ⁹⁸ Kaynaklar, 17. yüzyıl şairlerinden olan Sofyalı Yusuf Rasîh'in Sofya'da doğmuş olduğunu ve iyi bir tahsil gördükten sonra İstanbul'a gelip Divan-ı Hümayun katipleri arasına katıldığını nakleder. Şair Rasîh'in mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir.

Remzî:?

Mecmuada Remzi mahlasıyla 1 gazele yer verilmiştir. Edebiyatımızda Remzi mahlaslı birkaç şair vardır. Söz konusu gazelin hangi Remzî'ye ait olduğu tespit edilemedi.

I. Remzî: ⁹⁹ Edirneli Nazmî'nin Mecma'u'n-Nezâ'ir'inde "Remzî-i Âmid" başlığı altında beş adet naziresi bulunur. Ancak şairin hayatı ile ilgili bilgi biyografik kaynaklarda yer almamaktadır. Şuarâ tezkirelerinde ve diğer biyografik eserlerde Mecma'u'n-Nezâ'ir'de yazıldığı devirde yaşamış olması mümkün olan Âmîdli (Diyarbakırlı) bir Remzî görünmemektedir. Şiirlerinden yola çıkarak da hayatıyla ilgili bilgiye ulaşamadığımız Diyarbakırlı bu şairin söz konusu mecmuada şiirleri bulunmasından hareketle 15. veya 16. yüzyıl şairlerinden olması gerektiğini söylemek mümkündür.

II. Remzî: ¹⁰⁰ Asıl adı Muslihiddin olup Bursa'da dünyaya geldi. Remzî sanıyla tanınan şair Gelibolu kadılığı yapmıştır. Arapça, Farsça ve Türkçe şiirler yazan şair, zahir ilimlerle meşgul olmuştur.

III. Remzî: ¹⁰¹ 1463 yılında Karaman'da doğduğu tahmin edilmektedir. Konya Aksaray'ının Osmanlı topraklarına iltihakından sonra Amasya'ya tehcire mecbur edilen Muhyiddin Mehmed Çelebi'nin oğludur.

IV. Remzî ¹⁰² : Kayserili Abdullah Zührî adında bir zâtın oğludur. İlk bilgilerini Paşa İmamı Ali Efendi'den öğrendi. Ali Efendi'nin 1685-86 yılında vefat etmesi üzerine Avnî Abdülkâfi Efendi'nin dersine devam etti.

⁹⁸ Daha geniş bilgi için bk. Abdullah Bulut, **Sofyalı Yusuf Rasih, Hayatı Edebi Şahsiyeti Divânın Tenkitli Metni**, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 1998, s. 1

⁹⁹ <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=321> 16/07/2019

¹⁰⁰ <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=7730> 16/07/2019

¹⁰¹ Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=21760> 18/08/2019

V. Remzî: ¹⁰³ Hacı Hasan Efendi'nin oğlu olan Mustafa Remzî Efendi, Antakyalı'dır. Devrin bilinen alimlerinden eğitim aldı.

VI. Remzî :Ne zaman dünyaya geldiği ile ilgili kaynaklarda bilgi bulunmayan şair, Tekirdağ'da doğdu. Şair Vezmî Mehmed'in kardeşidir. 1724-25'te vefat etti.

VII. Remzî: Asıl adı Abdullah'tır. Müderristi. 1749-50'de vefat etti ve Eğrikapı'da defnedildi.

Revânî: ¹⁰⁴Şairin adı İlyas Şucâ olup babasının ismi Abdullah'tır. 16. asır şairlerinden olan Revani'nin söz konusu mecmuada 1 manzume, 1 müfred ve 2 beytine yer verilmiştir.

Riyâzî:?

Kaçıncı asırda yaşadığı ve hangi Riyazi olduğu saptanamayan şairin mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir. Türk edebiyatı müşahede edildiği vakit Riyazi mahlası ile birkaç şairin olduğu görülecektir.

I. Riyâzî:¹⁰⁵ 1572 yılında babası Birgili Mustafa Efendi'nin kadılık yaptığı Mekke'de doğdu. Asıl adı Mehmed olup anne tarafından da köklü bir ulemâ ailesine mensuptur. Düzenli bir medrese eğitimi görüp Müeyyedzâde Abdülkadir Şeyhî Efendi'den mülâzım oldu.

II. Riyâzî¹⁰⁶: “Asıl adı Mehmed olup Halk arasında Memi Şah adıyla da bilinir. Rızâyî'nin kardeşidir.

¹⁰²Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1412> 19/09/2019

¹⁰³Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2114> 19/09/2019

¹⁰⁴Daha geniş bilgi için bk. İsmail E. Erünsal, “Revânî”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, İstanbul, 2008, C. 38, s. 30-31

¹⁰⁵Daha geniş bilgi için bk. Namık Açıköz, “Riyâzî”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, İstanbul, 2008, C. 35, s. 144-145

¹⁰⁶Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=332> 19/09/2019

III. Riyâzî: 16. yy. şairlerinden olan Riyâzî, İstanbullu olup asıl adı Ali'dir. Kuloğlu sanıyla tanınan şair Kara Bâlî Çelebi tarafından evlat edinilip yetiştirildi. Şairliğinin ve kadılığının yanı sıra astronomi alanında da geniş bilgiye sahipti ve usta bir münecimdi.

VI. Riyâzî: İstanbullu olan şair, Eyyühümzâde sanıyla tanındı. Tuhfe-i Nâilî'de İhamzâde Riyâzî Efendi şeklinde geçmektedir. Kânûnî Sultân Süleymân devri şairlerindendir. Müderristir. Kaynaklara göre şairliği orta düzeyde olan Riyâzî'nin bir divanı vardır.

Sâbit:¹⁰⁷ 17. asır şairlerinden olan Sâbit'in mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir. Şair, Bosna'nın Uziçe kasabasında dünyaya geldi. Asıl adı Alâeddin Ali olup "Sâbit" mahlasını kullanmıştır. Doğum tarihi bilinmemekle birlikte hakkında araştırma yapan Rypka onun 1650 yılı civarında doğmuş olabileceğini söyler.

Sabrî:¹⁰⁸ 17. asır şairlerinden olan Sabri Şâkir'in söz konusu mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir. Kaynaklar, şairin Edirne'de doğduğunu, Safâyî de adını Mehmed olarak verirken, "Şerîf Sabrî demekle karîn-i iştihâr olmuştur" dediğini nakleder. Bu ilk kaynakların aksine Müstakimzâde adını Seyyid Ahmed diye zikreder.

Sa'dî:?

Mecmuada Sadi mahlasıyla 5 gazel yer almaktadır. Ancak söz konusu şair Sadi tespit edilemedi. Türk edebiyatında Sadi mahlaslı birkaç şair mevcuttur.

I. Sa'dî:¹⁰⁹ Asıl adı Hâfız-zade Seyyid Mehmed Efendi olan zatın kaynaklarda Zeyrek-zâde Hafız Hafız Mustafa Efendi'nin oğlu olduğu rivayetler arasındadır. Esad-zâde Efendi'nin kız kardeşinin çocuğu olarak tanıtılmaktadır.

¹⁰⁷ Daha geniş bilgi için bk. Turgut Karacan, "Sâbit", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, İstanbul, 2008, C. 35, s. 349-350

¹⁰⁸ Daha geniş bilgi için bk. Sadık Erdem, "Sabrî", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, İstanbul, 2008, C. 35, s. 356-357

¹⁰⁹ Sema Uralçın, **Sadî Dîvânı (İnceleme-Metin-İndeks)**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2009

II. Sa'dî¹¹⁰: Söz konusu zatın Kastamonu'nun Daday ilçesinde doğduğu ve Murâd Paşa Camii imamı İsâ Efendi'nin oğlu olduğunu nakleder. Sa'dî müderris ve kadılık yapmış. Sahn müderrisliğinden, İstanbul kadılığına ve oradan da şeyhülislamlığa yükselmiştir.

III. Sa'dî: ¹¹¹1536-37 yılında İstanbul'da doğdu. Asıl adı Sadeddin Mehmed Efendidir.

Sâfi:?

Mecmuada Safi mahlasıyla 1 gazele yer verilmiştir. Türk edebiyatında Safi mahlaslı bir kaç şair tespit edilmiştir.

I. Sâfi: Hayatı hakkında çok fazla bilgi bulunmayan Safi Ahmed Dede 16. asırda yaşamış bir mutasavvıftır.

II. Sâfi: ¹¹²Cezeri Kasım Paşa 15. asrın hatırı sayılır devlet adamlarından olup Necati gibi büyük bir şiir dehasına üstatlık etmiş kuvvetli bir şairdir.

III. Sâfi: Serezli olan şairin asıl adı Ahmed'dir. Mevlevî tarikatına mensub olan şair, önce Kerîm Dede'in terbiyesinde yetişti. Daha sonra Yenişehir Fenerde Vecdî Dede diye bilinen Mevlevî şeyhine intisab etmiştir.

VI. Sâfi: Diyarbakır'da doğan şairin asıl adı Mustafa'dır. Şeyhtir. 1846/47'de vefat etti.

Sâ'ib: ¹¹³17. asır Azeri sahası şairlerinden olan Tebrizli Saib'in mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir. Yaklaşık 1603-4 tarihinde Tebriz'de doğan şairin ailesi, kendisini henüz çok küçükken I. Şah Abbas'ın (1587/1628) emri ile Tebriz'den İsfahan'a göçtü.

¹¹⁰ Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4680> 19/09/2019

¹¹¹ Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1426> 19/09/ 2019

¹¹² Daha geniş bilgi için bk. Ahmet Sevgi, Hakan Sevindik, **Cezerî Kâsım Pâşâ Sâfi Dîvânı**, Palet Yayınları, Konya, 2016, s. 11

¹¹³ Daha geniş bilgi için bk. Şentürk, Kartal, **Eski Türk Edebiyatı Tarihi**, s. 446/447/448

Selikî: ¹¹⁴ 16. asır şairlerinden olan Selikî'nin mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir. Kaynaklardaki bilgiye göre Selikî Isparta [Hamîd]'lıdır. Ancak söz konusu kaynaklar, zatın doğum yılı konusunda herhangi bir bilgi vermezler.

Sun'î: ¹¹⁵ Mecmuada Sun'î mahlasıyla bir gazele yer verilmiştir.. Gelibolulu Sun'î'nin doğum tarihi hakkında herhangi bir bilgi yoktur. Hakkında bilgi veren bütün tezkireler, doğum yerinin Gelibolu olduğu konusunda hemfikirdirler.

Su'ûdî: ¹¹⁶ Mecmuada Su'ûdî mahlasıyla 1 gazele yer verilmiştir..Türk edebiyatında bu mahlas ile tespit edilmiş bir şair mevcuttur. Su'ûdî Mehmed Efendi, 16. asırda yaşamıştır.Devlet adamı, âlim ve edebiyatçı yetiştiren bir aileye mensuptur.

Süheyli: ¹¹⁷ 16. asır şairlerinden olan Süheyli adına 1 gazel ve 1 beyit mevcuttur. Süheyli mahlası ile tanınan şair ve münşî sanatçının asıl adı Ahmed, künyesi Süheyli Ahmed bin Hemdem Kethudâ'dır. Eserlerinde daha çok mahlasını kullanmış, onu asıl ismi gibi benimsemiştir.

Şâdî: Mecmuada 1 gazeline yer verilen Şâdî mahlaslı şair hakkında herhangi bir bilgiye erişilemedi.

Şehrî: ¹¹⁸ 17. yüzyıl şairlerinden olan Şehrî'nin ne ailesi ile ilgili ne de ne zaman doğduğu ile ilgili kaynaklarda herhangi bir bilgi bulunmaktadır. Ancak başta tezkireler olmak üzere şairden bahseden kaynakların tamamı adının Âli, memleketinin de Malatya olduğu konusunda hemfikirdirler.Şehrî'nin mecmuada 3 gazeline yer verilmiştir.

¹¹⁴ Daha geniş bilgi için bk. Ömer Zülfe, **On Altıncı Yüzyıl Şairi Selikî ve Şiirleri**, T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Ankara, 2009, s. 15

¹¹⁵ Daha geniş bilgi için bk. Halil İbrahim Yakar, **Gelibolulu Sun'î Dîvânı**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Gaziantep, 2009, s. 9

¹¹⁶ Daha geniş bilgi için bk. Cevat İzgi, "Su'ûdî", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, Ankara, 2003, C.28, s. 526-527

¹¹⁷ Daha geniş bilgi için bk. M. Esat Harmancı, **Süheyli Dîvânı**, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2017, s. 9

¹¹⁸ Daha geniş bilgi için bk. Şener Şener, **Şehrî Dîvânı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları Ankara, 2017, s. 4

Şemsî: ¹¹⁹16. asır şairlerinden olan Şemsî Pâşâ'nın doğumu hakkında kesin bir bilgi yoktur. Ancak 1580 yılında öldüğü düşünülürse Paşa'nın 16. asrın başında dünyaya geldiği söylenebilir. Şemsî'nin mecmuada 2 gazel 1 beytine yer verilmiştir.

Şevkî:?

Mecmuada Şevki mahlasıyla 2 gazele yer verilmiştir. Ancak söz konusu gazellerin hangi şair Şevki'ye ait olduğu tespit edilemedi. Divan Edebiyatı incelendiğinde Şevki mahlasına sahip ondan fazla şair mevcuttur.

I. Şevkî: ¹²⁰“15. yüzyılın sonu ile 16. yüzyılın başlarında yaşamış olan Şevki'nin asıl adı Yusuf'tur.

II. Şevkî: ¹²¹Şair, Osmanlı Müellifleri'nde “Ömer Şevki Efendi (Mardinî),” olarak yer almaktadır. Divanın Ali Emirî nüshasının müstensihisi olan Yusuf Sıtkı, Ömer Şevki'nin oğludur.

III. Şevkî: ¹²²Şevkî İbrahim Efendi'nin hayatı hakkında yeterli bilgi yazılı kaynaklarda mevcut değildir. Doğum tarihi kesin olarak bilinmemektedir.

VI. Şevkî: ¹²³Bursa'da doğdu. Asıl adı Mehmed'dir. Çömez-zâde diye tanınır.

V. Şevkî: ¹²⁴Nevâyî, Mecâlisü'n-Nefâ'is adlı esinde söz konusu şairin başarılı şiirler kaleme aldığını nakleder.

VI. Şevkî: Asıl adı Hasan ŞevkîBey, 1832'da İstanbul'da doğdu. 1903'te vefat etti.

¹¹⁹ Daha geniş bilgi için bk. Mehmet Akkaya, **Şemsî Pâşâ Dîvânı**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1992, s.13

¹²⁰ Daha geniş bilgi için bk. Halil İbrahim Yakar, **Edirneli Şevkî Dîvânı**, Palet Yayınları, Konya, 2010, s. 1

¹²¹ Daha geniş bilgi için bk. Fatma Esra Kanmaz, **Ömer Şevkî Mardînî ve Dîvânı**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2010. s. 1

¹²² Daha geniş bilgi için bk. Esmâ Tezcan, **Şevkî İbrâhîm Efendi Dîvânı (İnceleme-Transkripsiyonlu Metin)**, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya – 2007. s. 8

¹²³ Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1909> 09/08/ 2019

¹²⁴ Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=7788> 09/08/2019

Şeyhî: 15. asrın en önemli isimlerinden olan Şeyhi, Germiyanogulları sınırları içinde yetişmiş büyük bir sanatkardır. Hiciv ve mizah edebiyatımızın bir şaheseri olan Harname'si oldukça meşhurdur. Şeyhi'nin söz konusu mecmuada 1 kasidesine yer verilmiştir.

Şeyhülislâm Bahâyî: 1595 tarihinde İstanbul'da doğduğu tahmin edilen Şeyhülislam Bahayi, Kazasker Abdülaziz Efendi'nin oğludur. 1654 tarihinde vefat etmiştir. Bahayi'nin söz konusu mecmuada 1 müfredine yer verilmiştir.

Şükrî:?

Mecmuada Şükri mahlasıyla 2 gazele yer verilmiştir. Divan edebiyatında Şükrî mahlasıyla tespit edilen şair sayısı altı civarındadır.

I. Şükrî:¹²⁵ 15. yüzyılın ikinci yarısında Bitlis'te doğdu. İlk eğitimini gençliğinde bir süre dolaştığı Gılân ve Herât'ta aldı.

II. Şükrî:¹²⁶ Sofya'da doğan zatın asıl adı İbrâhîm'dir. İstanbul'a gelerek eğitimini tamamlayıp Allâme Efendi'den mülazım oldu. Bir müddet müderrislik yaptıktan sonra Sofya'ya kadı olarak atandı.

III. Şükrî: Rize doğumlu Mustafa Şükrü Efendi'nin doğum tarihi tam olarak belirli değildir. Şefkat'in Tezkire-i Şuarâ adlı tezkiresinde darphane küttabından Davud İsmail Efendi-zâde olduğu ifade edilmiştir.

VI. Şükrî:¹²⁷ Şükrî Çelebî demekle meşhurdur. Sinopta doğan şair Kanuni Sultan Süleyman dönemi şairlerindendir. Latifî, öğrenci şairlerden olduğunu ve genç vefat ettiğini belirtir. Sicillî Osmânî'de ölüm tarihi 1552 yılı olarak verilir.

V. Şükrî: 17. yüzyıl şairlerinden Şükrî'nin hayatı hakkında kaynaklarda bilgi yoktur. Nevâyî tarzında şiirler yazdığı için Şükrî-i Nevâyî adıyla tanınmıştır.

Tâ'ib:?

¹²⁵ Abdülkadir Özcan, "Şükri-i Bitlisi", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, İstanbul, 2010, C.39, s. 254-256

¹²⁶ Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1175> 09/08/2019

¹²⁷ Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=900> 15/08/2019

Mecmuada Tâ'ib mahlasıyla 1 gazele yer verilmiştir. Divan edebiyatında Tâ'ib mahlaslı birkaç şair tespit edilmiştir.

I. Tâ'ib:¹²⁸ Tâ'ib Abbâs Pâşâ, asıl adı Abbas'tır. Eğitimi İran'da aldıktan sonra Anadolu'ya gelip buraya yerleşti.

II. Tâ'ib: İstanbullu olan zatıngerçek adı İsmail'dir. Galata Mevlevihanesi şeyhlerinden Gavsî Ahmed Dede'nin küçük kardeşidir. 1715'te İstanbul'da vefat etti.

III. Tâ'ib: Hayatı hakkında bilinenler sınırlıdır. İstanbul'da doğmuştur. 1694'te vefat etmiştir.

VI. Tâ'ib:¹²⁹ İbrâhâm Tâ'ib'in yaşadığı dönem olan 19. yüzyıl ve sonraki dönemlere ait tezkire ve diğer kaynaklarda şairle ilgili herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır.

V. Tâ'ib: Asıl adı Hacı Mehmed Efendi olan Tâ'ib Efendi, Edirne'de doğdu. 1779'da Edirne'de vefat etti.

VI. Tâ'ib: Hayatına dair pek bilgi bulunmamaktadır. Asıl adı İbrahim olup Hazineî İbrahim Tâ'ib Efendi olarak bilinmektedir. Has Ahur Kâtibi İlyas Efendi'nin oğludur. Enderun'da yetişmiştir.

VII. Tâ'ib: Asıl adı İsmail Efendi'dir. Erzurum'un Şeki-sûr köyünde doğdu.

VIII. Tâ'ib: Şairin hakkında bilgi veren iki kaynak bulunmaktadır. Şair Taib'in asıl adı Ömer olup İstanbul doğumludur. Diğer kaynak olan Seyrekzade Âsım Zeyl-i Zübdetü'l-Eş'ar'ında Tâ'ib'in bir mecmuası olduğu kaydetmiştir.

Tîğî:¹³⁰ Edirnelidir. Asıl adı Mehmed olan şair Tîğî mahlasını kullandı. Riyâzî, şairin Üsküplü olduğunu belirtir. Edirne sarayında yetişti ve buradan sipahi

¹²⁸Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6543> 15/08/2019

¹²⁹Daha geniş bilgi için bk. Erol Gündüz, **İbrâhîm Tâ'ib Dîvânı (İnceleme-Metin)**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2009, s. 17

¹³⁰Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2365> 15/08/2019

olarak çıktı. Söz konusu mecmuada Tiğî mahlasıyla 1 gazel ve 1 Kaside'ye yer verilmiştir.

Ubeydî:¹³¹16. Asırda yaşayan Ubeydî'nin mecmuada 2 gazel ve 1 kasidesine yer verilmiştir. Şair hakkında kaynaklarda Ubeydî'nin doğum tarihi ile ilgili bir bilgi bulunmamaktadır. Tezkire sahipleri, Ubeydî mahlasını seçen şairin asıl adının Abdurrahman ve memleketinin Edirne olduğunu bildirmektedirler.

Ulvî: 16. asır şairlerinden olan Derzî-zâde Ulvî'nin asıl adı Derzî-zâde UlvîÇelebî'dir. Doğum tarihi hakkında kaynaklarda bilgi yer almayan şairin ölüm tarihi ise 1885'tir. Şairin mecmuada 3 gazel, 1 kaside, 1 müseddes, 1 tesdisine yer verilmiştir. Şairin 20a varağındaki gazeli tespit edilemedi.

Usûlî:¹³² 16. asır şairlerinden olan Usûlî'nin mevcut mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir. Vardar Yenicesi'nde doğmuştur. Kınalızade adı geçen şehir için Mecma-ı Şuara ve Menba-ı Zurafa ifadesini kullanır.

Ümîdî:¹³³16. yüzyıl şairlerinden olan Ümîdî, İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Doğum yılı ile ilgili olarak kaynaklarda herhangi bir bilgi yer almamaktadır. Asıl adı Ahmet'tir. Öğrenimine Bostan Efendi'nin yanında başlamış ve Kadızade'den mülazım olmuştur. 16. asır şairlerinden olan Ümid Ahmed'in mecmuada 3 gazeline yer verilmiştir.

Vecdî:¹³⁴Doğum tarihi kesin olarak bilinmemektedir. İstanbullu olup Boğuk lakabıyla tanınan Mustafa Ağa'nın oğludur.17. asır şairlerinden olan Vecdî'nin mecmuada 10 gazeline yer verilmiştir.

Vefâ:?

¹³¹Daha geniş bilgi için bk. Ömer Arslan, **Ubeydî Dîvânı (Metin ve İnceleme)**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2013, s. 5

¹³²Daha geniş bilgi için bk. Ayşe Yaşar, **Usûlî Divânı'da Dini ve Tasavvufi Unsurlar**, Elazığ, 1990, s. 4

¹³³Daha geniş bilgi için bk. İbrahim Etem Buyruk, **Ümîdî Ahmet Divânı (İnceleme-Metin-Özel Adlar Dizini)**, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2009, s. 4

¹³⁴Şentürk, Kartal, **Eski Türk Edebiyatı Tarihi**, s. 479/480

Vefâ mahlasıyla mecmuada 1 gazel, 2 beyite yer verilmiştir. Ancak söz konusu gazel ve beyitler tespit edilemedi. Türk edebiyatında “Vefâ” mahlasıyla mevcut iki şair tespit edilmiştir.

I. Vefâ: ¹³⁵Mehmed Vefâ Efendi, aslen Belgratlı olup asıl adı Mehmed’dir. Müslüm Ahmed Efendi (ö. 1752)’nin oğlu olupölüm tarihi bilinmemektedir.

II. Vefâ: ¹³⁶Şeyh Vefâ olarak tanınan Muslihiddîn Mustafâ mutasavvıf, âlim ve şairdir. Bir kitabının kapağında künyesini “Mustafâ b. Ahmed es-Sadrî el-Konevî el-Med’uv bi-Vefâ” şeklinde kaydeden Şeyh Vefâ’dan kaynaklar “Vefâ, İbnü’l-vefâ, İbn Vefâ, Vefâ-zâde, Ebu’l-Vefâ” gibi lakaplarla da söz etmiştir. Ancak mahlası “Vefâ” diğerlerinden daha çok yaygınlık kazanmıştır.

Vehbî: ¹³⁷ 18. asır şairlerinden olan Seyyid Vehbi’nin mecmuada 1 manzumesine yer verilmiştir. İstanbul’da doğdu. Asıl adı Hüseyin’dir. Babası büyük bilginlerden Hacı Ahmed Efendi’dir.

Veysî: ¹³⁸16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın başlarında yaşayan şair Veysi (Üveys b. Mehmed)’nin söz konusu mecmuada 3 gazel ve 1 terki-i bendine yer verilmiştir. Şair Veysi, 1561-2 yılında Aydın’a bağlı Alaşehir kasabasında dünyaya geldi. 1627-8’de vefat etti.

Vukûfî: Mecmuada Vukufî mahlaslı şairin 1 gazeline yer verilmiştir. Ancak söz konusu şair hakkında herhangi bir bilgi edinilemedi.

Vusûlî: ¹³⁹16. asır şairlerinden olan Vusuli’nin ilgili mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir. Vusûlî ölüm tarihi kesin olmamakla beraber 1592 yılında vefat ettiği söylenir. Şair hakkında kaynakların verdiği bilgiler sınırlıdır. Kimi kaynaklar, Üsküplü olduğunu ifade ederler.

¹³⁵ Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4915> 15/08/2019

¹³⁶ Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5998> 15/08/2019

¹³⁷ Daha geniş bilgi için bk. Şentürk, Kartal, **Eski Türk Edebiyatı Tarihi**, 556/557

¹³⁸ Daha geniş bilgi için bk. Zehra Toska, **Veysî Dîvânı (Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği)**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1985, s. 19

¹³⁹ Daha geniş bilgi için bk. Hakan Taş, **Divân [İnceleme-Metin-Çeviri-Açıklamalar-Dizin]**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2010, s.13

Zâtî: 16. asır şairlerinden olan Zâtî'nin asıl rivayetlere göre adı Bahşi, kendisine göre de İvaz'dır. Latîfî'ye göre şair 1546'da vefat etmiştir. Zâtî'nin mevcut mecmuada 3 kıtasına yer verilmiştir.

Zînetî/Zeynî: ¹⁴⁰16. asır şairlerinden olan Zeynî'nin mecmuada 1 beytine yer verilmiştir. Ahdî'nin Gülşen-i Şuarası'nda Zînetî mahlaslı iki şair bulunmaktadır.

Ziyâî: ¹⁴¹16. yüzyıl şairlerinden olan Mostarlı Hasan Ziyâî'nin mevcut mecmuada 1 gazeline yer verilmiştir. Mostarlı Hasan Ziyâî, Boşnakların divan sahibi en eski klasik şairidir. Balkanlarda, özellikle de Bosna'da büyük bir şöhrete sahiptir.

Diğer Şairler

Câmî: ¹⁴²15. asır İran şairlerinden olan Molla Camî'nin mecmuada 1 beytine yer verilmiştir. Memuada müfredat-ı Camî başlığına yer verilse de söz konusu beyitlerin kendisine ait olduğu saptanamadı. Molla Câmî unvanıyla tanınır. Birinci divanının mukaddimesinde (s. 290) Câm şehrine nisbetle ve Ahmed-i Nâmekî-yi Câmî'nin (ö. 536/1141) hâtırasına saygısının bir ifadesi olarak Câmî mahlasını aldığını söyler.

Ebu Sa'îd ebu Hayr: ¹⁴³16. asır şairlerinden olan Ebu Sa'îd ebu Hayr'ın mecmuada 1 beytine yer verilmiştir. 1 Muharrem 357 (7 Aralık 967) tarihinde Horasan'da Serahs ile Ebîverd arasında bulunan Havran bölgesinde Meyhene (Mehne) kentinde dünyaya geldi. Babası Ebü'l-Hayr Ahmed sûfilerin dostu olan ve semâ meclislerine devam eden bir atardı.

Emir Hüsrev Dehlevî: ¹⁴⁴14. asır şairlerinden olan Emir Hüsrev Dehlevî'nin mecmuada 1 beytine yer verilmiştir. Moğollar devri şairlerinden olan Emir Hüsrev

¹⁴⁰ Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkedyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5107> 15/08/2019

¹⁴¹ Müberra Gürgendereli, **Mostarlı Hasan Ziyâî Dîvânı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2017

¹⁴² Daha geniş bilgi için bk. Ömer Okumuş, "Câmî Abdurrahman", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, İstanbul, 1993, C. 7, s.94-99

¹⁴³ Daha geniş bilgi için bk. Tahsin Yazıcı, "Ebu Sa'îd-i Ebu'l-Hayr", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, İstanbul, 1994, C.10, s. 220-222

¹⁴⁴ Rıvan Canım, **Türk Edebiyatı'nda Sakinameler ve İşret-name**, Akçağ Yayınları, Ankara, 1998, s. 33

Dehlevi'nin babası aslen Türkistan'ın Keş şehridir. Genç yaşında Farsça şiirler söylemeye başladığı söylenir.

Hâfız-ı Şîrâzî: ¹⁴⁵14. Asırda yaşamış Hafız Şirazi'nin mecmuada 5 beytine yer verilmiştir. Şiraz kentinde dünyaya geldi; doğumu kesin olmamakla beraber 1317 ile 1326 arasında değişmektedir. Büyük şöhretine rağmen hayatı hakkında pek az bilgi vardır.

Hayyâm: ¹⁴⁶17. asır filozof ve şairlerinden olan Ömer Hayyam'ın mecmuada 14 rubaisine yer verilmiştir. Ömer Hayyam, 1039-1048 yılları arasında Horasan eyaletinin merkezi Nîşâbur'da dünyaya geldi. Öğrenimini ve hayatının büyük bir kısmını Nîşâbur ve Semerkant'ta geçirdi. Sözlükte hayyâm kelimesi “çadır yapımcısı” anlamına gelmekle birlikte onun İran'da yerleşmiş Arap asıllı Hayyâmî kabilesine mensup olabileceği de düşünülmektedir.

Haydar-ı Şîrâzî: Mecmuada 5 beytine yer verilen Haydar Şirazi'nin hayatı hakkında bilgiye ulaşılamadı.

Nasreddîn-i Tûsî: ¹⁴⁷1201'de Tus'ta dünyaya gelen şair Hoca Nasreddin-i Tusi diye de bilinir. Aynı zamanda İran'ın önemli alim ve filozoflarından. Şairin mecmuada 2 beytine yer verilmiştir.

Kemâl-i Hucendî: Doğum yılı hakkında malumat bulunmayan İranlı Şair Kemal-i Hacendi'nin mecmuada 1 beytine yer verilmiştir. “Mâverâünnehir bölgesinde bulunan Hucend'de doğdu. Ailesi ve öğrenim durumu hakkında bilgi yoktur. Tanınmış bir şeyh olmasına rağmen hangi tarikata mensup olduğu dahi bilinmemektedir.”¹⁴⁸

¹⁴⁵ Daha geniş bilgi için bk. Tahsin Yazıcı, “Hafız-ı Şîrâzî”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, İstanbul, 2012, C. 15, s. 103-106

¹⁴⁶ Daha geniş bilgi için bk. Yavuz Unat, “Ömer Hayyâm”, , **TDV İslâm Ansiklopedisi**, İstanbul, 2007, C.34, s. 68/70

¹⁴⁷ Daha geniş bilgi için bk. Agil Şirinov, “Nasiruddin-i Tûsî”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, İstanbul, 1997, C. 41, s. 437-442

¹⁴⁸ Daha geniş bilgi için bk. M. Nazif Şahinoğlu, Kemal-i Hucendi, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, Ankara, 2002, C.25, s.226

Kudsî-i Meşhedî: ¹⁴⁹Hacı Muhammed Can Kudsi Meşhedi İran'ın hicri 11. yüzyıl şairlerindendir. Daha önce bakkal olan Meşhedi şair olup meşhur olduktan sonra Hindistan'a gitti. Söz konusu şairin mecmuada 1 beytine yer verilmiştir.

Mehsîî Gencevî: ¹⁵⁰Fars dili Azerbaycan edebiyatının bilinen ilk kadın şairi olan Meseti Gencevi, 1113 tarihinde Gence kasabasında doğduğu ve 12. asrın sonlarında aynı şehirde vefat ettiği söylenmektedir.

Mevlânâ: ¹⁵¹13. asır şairlerinden olan Mevlana Celaleddin-i Rumi'nin mecmuada 3 beytine yer verilmiştir. 30 Eylül 1207 yılında Horasan'ın Belh şehrinde dünyaya geldi. Öte yandan Dîvân-ı Kebîr'deki bir şiirinden hareketle Şems-i Tebrîzî ile buluştuğunda altmış iki yaşında olduğu, dolayısıyla doğum tarihinin 1184 olması gerektiği ileri sürmüştür.

Sa'dî-i Şîrâzî: ¹⁵²14. yüzyıl şairlerinden olan Sadi Şirazi'nin mecmuada 6 beyit yer almaktadır. Şîraz'da dünyaya gelen şairin doğum tarihiyle ilgili olarak farklı rivayetler nakledilmektedir.

Şehrengîz Hekîm Şâh Muhammed: ¹⁵³Şah Muhammed, hekim bir babanın oğlu olarak dünyaya gelmiştir. Bazı kaynaklara göre gerçek adının Şah Muhammed Kazvini olarak belirtmektedir. Mecmuada 1 beytine yer verilmiştir.

‘Urfî-i Şîrâzî: ¹⁵⁴Mecmuada 1 beytine yer verilen şair Urf-i Şirazi, 1590 yılında vefat etmiştir. Asıl adı Cemaleddin Mehmed olup Şîraz şehrinde dünyaya gelmiştir.

¹⁴⁹<https://ganjoor.net/ghodsi/> 20/09/2019

¹⁵⁰ Daha geniş bilgi için bk.

<http://www.turkdebiyatisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=7216> 25/09/2019

¹⁵¹Daha geniş bilgi için bk. Reşat Öngören, “Mevlânâ Celaleddîn-i Rûmî”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, Ankara, 2004, C. 29, s. 441/448

¹⁵² Daha geniş bilgi için bk. Mustafa Çiçekler, “Sadî-i Şîrâzî”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, İstanbul, 2008, C. 35, s. 405-497

¹⁵³ Daha geniş bilgi için bk. Eyüp Sabri Fani, “Hakim Şâh el-Kazvinî”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, İstanbul, 1997, C. 15, s. 194/195

¹⁵⁴Rıdvan Canım, **Türk Edebiyatında Sakinâmeler ve İşretnâme**, Akçağ Yayınları, Ankara, 1998, s.36

2.7. Mecmûada Yer Alan Şâirlerin Alfabetik Dağılımı

Diyarbakır İhtisas Kütüphanesinde bulunan AHA 101 numaralı mecmûada 138 tespit edilmiştir. Mecmuada gazel, kaside, yahmis, muhammes, musammat, terrib-i bent, terci-i bent, müsemmen, kıta, rubai, mani türkü, ferd, müfred, muamma ve bir çok beyit bulunmaktadır. Mecmuada yer alan şairler ve bu şairlere ait şiir sayıları nazım şekilleriyle birlikte aşağıdaki tabloda detaylı bir şekilde gösterilmiştir.

°Abdulkerim Efendi, °Abdulkerim Şânî Efendi, °Adlî, Aḥmed Pāşā, °Aḳlî, °Ālî, °Alî, °Ārifî, °Arzî °Ayıntabî, °Avnî, °İşmetî, °Azmî Efendi, Bağdādî, Bağdatlı Rūhî, Bākî, Behişti, Belîgî, Ca°ferî, Celālî, Cinānî, Cüdāyî, Dürrî Bağdādî, Derviş Çelebî, Emrî, Eşrefoğlu Rūmî, Evliyā Çelebî, Fāşih, Fehîm-i Kādîm, Fennî, Fethî, Fiğānî, Feyzî, Fuzûlî, Ğavrî, Ğazalî, Gedāyî, Güftî, Ḥāfî, Ḥāfız, Ḥālî, Ḥālisî, Ḥamdullāh Ḥamdî, Ḥaşan, Ḥāsmî, Ḥātemî, Ḥāverî, Ḥayālî Bey, Hemdemî, Ḥicāzî, Ḥilmî, Ḥuşû°î, Ḥüseyyin Cān, °İlmî Efendi, °İsî, °İşmetî, °İydî, Kābülî, Kātibî, Kelîmî, Kerîmî, Lāmi°î, Mantıḳî, Mes°ūd°, Meşāmî, Mezākî, Mihrî, Mişālî, Muḥibbî, Mūyî, Müfredî, Nābî, Nādirî, Nāḥifî, Nā°ilî, Nālî, Nāḳşî, Nātıḳî, Nazîm, Nazmî, Necātî, Nedîm, Nef°î, Nesîmî, Neşātî, Nev°î, Nihānî, Raḥmî, Rāmî, Rasîḥ, Remzî, Revānî, Riyāzî, Şābit, Şabrî, Sādî, Şāfî, Sā°ib, Sānî, Selikî, Sun°î, Su°ūdî, Süheylî, Şādî, Şehrî, Şemsî, Şevḳî, Şeyḥî, Şeyḥülislām Bahāyî, Şükrî, Tā°ib, Tîgî, °Ubeydî, °Ulvî, Usûlî, Ümîdî, Vecdî, Vefā, Vehbî, Veysî, Vuḳûfî, Vusûlî, Yaḥyā, Zātî, Zînetî/Zeynî, Ziyāî,

Bu şairler dışında mecmuada yer alan İranlı şairlerin isimleri de şu şekildedir: Cāmî, Ebu Sa°dî ebu Ḥayr, Emir Ḥüsrev Dehlevî, Ḥāfîz-ı Şîrāzî, Ḥayyām, Ḥaydār-ı Şîrāzî, Ḥocā Nasreddin-i Tūsî, Kemāl Ḥācendî, Kudsî-i Meşhedî, Mehsetî-i Gencevî, Mevlānā, Nāsır-ı Tūsî, Sa°dî-i Şîrāzî, Şehrengiz Ḥekîm Şāh Muḥammed,, °Urfî -i Şîrāzî.

2.6. Mecmûada Yer Alan Şâirlerin Sistematiik Tablosu ve Mevcut Şiirleri

Tablo 1.

ŞÂİR ADI	ŞİİR SAYISI VE NAZIM ŞEKLİ
°Abdulkerim Efendi	1 Rubai

°Abdulkerīm Şānī Efendi	1 Kaside
°Adlī	1 Gazel
Aḥmed Pāşā	2 Gazel
°Aḳlī	1 Gazel
°Ālī	8 Gazel, 1 Terci-i Bent, 1 Müsemmen
°Ārifī	1 Gazel
°Arzī °Ayıntabī	1 Ruba
°Avnī	2 Gazel
°Azmī Efendi	2 Beyit
Bağdādī	5 Gazel, 4 Güfte, 1 Kaside
Bağdatlı Rūḥī	6 Gazel, 3 Terkib-i Bent, 1 Müfred, 5 Beyit
Bāḳī	20 Gazel, 1 Tahmis, 1 Ferd, 1 Müfred, 3 Beyit
Behiştī	3 Gazel, 1 Kıta, 1 Müfred
Belīḡī	1 Gazel
Bosnevi °Alī Efendi	3 Gazel
Ca°ferī	2 Gazel
Celālī	1 Gazel
Cinānī	2 Gazel, 1 Tahmis, 1 Müseddes
Cüdāyī	1 Gazel
Dürrī Bağdādī	1 Gazel
Derviş Çelebī	1 Gazel
Emrī	9 Gazel
Eşrefoğlu Rūmī	1 Gazel
Evliyā Çelebī	1 Kıta
Fāşih	1 Gazel
Fehīm-i Kādim	2 Gazel, 1 Kaside, 3 Terkib-i Bent, 1 Güfte, 1 Kıta
Fennī	1 Beyit
Fethī	1 Gazel
Fiḡānī	2 Gazel
Feyzī	2 Gazel, 1 Ferd
Fuzūlī	6 Gazel, 2 Beyit
Ġavrī	1 Gazel
Ġazalī	1 Gazel
Gedāyī	1 Gazel, 1 Tahmis
Güftī	4 Gazel
Ḥāfī	1 Gazel
Ḥāfız	2 Gazel
Ḥālī	1 Gazel
Ḥālisī	5 Gazel
Ḥamdullāh Ḥamdī	1 Gazel
Ḥaşan	2 Gazel
Ḥāsmī	1 Gazel
Ḥātemī	1 Gazel
Ḥāverī	1 Gazel
Ḥayālī Bey	5 Gazel, 1 Kaside, 2 beyit, 1 Ferd

Hemdemī	1 Kaside
Ḥicāzī	1 Gazel
Ḥilmī	1 Gazel, 1 Tahmis
Ḥuṣūcī	1 Gazel
Ḥüseyn Cān	1 Mesnevi
°İlmī Efendi	1 Kaside
°İsī	1Gazel
°İşmetī	1 Gazel
°İydī	2 Gazel, 1 Kaside
Ḳābūlī	5 Gazel, 1 Beyit
Kelīmī	1 Müstezat
Kerīmī	1 Gazel
Lāmi°ī	1 Gazel
Mantıķī	1 Gazel
Mes°ūd?	1 Tahmis
Meşāmī	1 Gazel
Mezākī	1 Gazel
Mihrī	1 Gazel
Mişālī	1 Gazel
Muḥibbī	1 Gazel
Mūyī	1 Gazel
Müfredī	1 Gazel
Nābī	7 Gazel, 1 Güfte, 1 Rubai, 3 Beyit
Nādirī	1 Gazel
Nāḥifī	1 Gazel, 1Beyit
Nā°ilī	4 Gazel
Nālī	1 Müseddes
Nākşī	2 Gazel, 1 Ferd
Nātıķī	1 Gazel
Nazīm	1 Beyit
Nazmī	1 Gazel, 1 Kaside
Necātī	17 Gazel, 2 Rubai, 1 Kıta, 1 Ferd
Nedīm	1 Gazel
Nef°ī	1 Kaside
Nesīmī	2 Gazel, 2 Kaside
Neşāfī	1 Gazel
Nev°ī	4 Gazel
Nihānī	3 Gazel
Raḥmī	3 Gazel, 4 Tesdis
Rāmī	1 Gazel
Rasīḥ	1 Gazel
Remzī	1 Gazel
Revānī	1 Manzume, 1 Müfred, 2 Beyit
Riyāzī	1 Gazel
Şābit	1 Gazel
Şabrī	2 Gazel, 1 Beyit

Sādī	5 Gazel
Şāfī	1 Gazel
Sā'ib	1 Gazel, 1 Beyit
Sānī	1 Gazel, 4 Tahmis
Seliķī	1 Gazel
Sun'ī	1 Gazel, 1 Beyit
Su'ūdī	1 Gazel
Süheylī	1 Gazel, 1 Beyit
Şādī	1 Gazel
Şehrī	3 Gazel
Şemsī	2 Gazel, 1 Beyit
Şevķī	2 Gazel
Şeyhī	1 Kaside
Şeyhülislām Bahāyī	1 Müfred
Şükrī	2 Gazel
Tā'ib	1 Gazel
Tiġī	1 Gazel, 1 Tahmis
°Ubeydī	2 Gazel, 1 Kaside
°Ulvī	3 Gazel, 1 Kaside, 1 Müseddes, 1 Tesdis
Usūlī	1 Gazel
Ümīdī	3 Gazel
Vecdī	10 Gazel
Vefā	1 Gazel, 2 Beyit
Vehbī	1 Kaside
Veysī	3 Gazel, 1 Terkib-i Bend
Vuķūfī	1 Gazel
Vusūlī	1 Gazel
Zātī	3 Kıta
Zīnetī/Zeynī	1 Beyit
Ziyāī	1 Gazel
Diġer Şâirler (İranlı Şâirler)	
Cāmī	1 Beyit
Ebu Sa'id ebu Ḥayr	1 Rubai
Emir Ḥüsrev Dehlevī	2 Beyit
Ḥāfız Şirāzī	5 Beyit
Ḥayyām	14 Rubai
Ḥaydār Şirāzī	1Gazel, 1 Beyit
Ḥocā Nasreddin-i Ṭūsī	1 Beyit
Kemāl Ḥācendī	1 Beyit
Ḳudsī Meşhedī	1 Beyit
Mehsetī Gencevī	1 Beyit
Mevlānā	3 Beyit
Nāşır Ṭūsī	2 Beyit
Sa'dī Şirāzī	6 Beyit
Şehrengiz Ḥekīm Şāh Muḥammed	1 Beyit

°Urfî Şirāzî	1 Beyit
Mahlassız Şiirler	22 Gazel, 2 Kaside, 1 Tahmis, 1 Müsessedes, 2 Terkib-i Bent, 91Beyit, 5 Rubai, 9 Muamma, 3 Mani, 10 Kıta, 1 Murabba, 1 Güfte, 26 Müfred, 5 Ferd, 2 Türkü
TOPLAM	270 Gazel, 16 Kaside, 7 Güfte, 1 Mesnevi, 11 Tahmis, 4 Müsessedes, 9 Terkib-i Bent, 1 Terci-i Bent, 1 Müstezat, 23 Rubai, 17 Kıta, 1 Müsemmen, 1 Tesdis, 9 Muamma, 1 Murabba, 31 Müfred, 9 Ferd, 149 Beyit, 2 Türkü

2.7. Çalışmada Takip Edilen Yöntem

Metni okurken aşağıdaki hususlar takip edilmiştir,

1. Varak numaraları, başlıkların yanında ya da varağın başladığı ilk dizenin sonunda parantez içinde gösterilmiştir. ((27b) vb.).
2. Çalışmada her şiir ya da metin mecmuadaki sırasına göre numaralandırılmıştır.
3. Mecmuada olup da daha önce çalışılmış şiir ya da divanın mukayesesi yapılmış, farklılıklar ya da fazlalıklar dipnotta gösterilmiştir.
4. Divandaki beyit sıralaması farklı olan şiirlerde, dipnotta bu fark izah edilmiştir.
5. Vezni uydurmak için ya da divandaki doğru okunuşu sağlamak için metne yapılan eklemeler “[]” yay ayraç içinde gösterilmiştir.
6. Okunuşundan emin olunamayan kelimeler, yanında “(?)” soru işareti ile belirtilmiştir.
7. Veznin bozuk olduğu mısralar için dipnot kısmına “vezin kusuru” notu düşülmüştür.
8. Mecmuadaki şiirlerin beyit ve bendleri numaralandırılmıştır.

9. Metinde büyük harf kullanılmış ancak özel isimlere gelen ekler kesme işaretiyle ayrılmamıştır.

10. Okunamayan kısımlar “...” üç nokta ile gösterilmiştir.

3. TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ

ا	e,a	غ	ğ
آ	a,ā	ف	f
ب	b	ق	k
پ	p	ک	g, k, ñ
ت	t	گ	g
ث	s	ل	l
ج	c	م	m
چ	ç	ن	n
ح	h	و	v, o, ö, u, ū
خ	h	ه	h, a, e
د	d	ی	y, ı, i, ī
ذ	z		
ر	r		
ز	z		
ژ	j		
س	s		
ش	ş		
ص	ş		
ض	ž-d		
ط	ṭ		
ظ	ẓ		

Farsça kelimelerdeki “vāv-ı ma‘dūle”, “v” işareti ile gösterilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

AHA 101MECMÛ'A-İ EŞ'ÂRTRANSKRİPSİYONLU METİN

(1a)

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

1. Ölmeden görmek naşīb oldu hele dīdāruñı
İtmesem şimden girü n'ola ğam-ı hicrānı yād
2. Başlasam bu şevkle fevrī hemān evşāfuña
Dürr-i medhūñ eylesem āvīze-i gūş-ı bilād
3. Ya çıkarsam nāmuñı medh-i bülendümle göge
Eylesem mühr-i zer-i mihr üzre bu gūne sevād
4. Pādişāh-ı şūret u ma'ni-hıdv-i ehl-i dil
Nüktedān-ı Skender-i Cem cāh u Eflātūn-reşād
5. Hüsrev-i şahīb-taşrruf mū-şikāf-ı 'ağd ü hāl
Nağd-i vaqt-i 'ağl-ı küll sermāye-i rüşd ü sedād
6. 'Ālem-efrūz āfitāb-ı āsumān-ı 'izz ü cāh
Mesned-ārā tācdār-ı taht-gāh-ı 'adl ü dād
7. Kāmkār-ı pür-kerem şāhen-şeh-i 'ālī-himem
Saltanat-pirā-yı 'ālem hāzret-i Sultān Murād
8. Ol şehen-şāh-ı bülend-ikbāl-ı 'ālī-mertebe
Kim ider der-gāhına şāhān-ı dervrān istinād
9. Ol cihān-bān-ı 'azimü'ş-şān ki lāyıkdur eger

¹⁵⁵ Metin Akkuş, **Nef'i Divanı**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2018, E-Kitap, (sayfa numarası belirtilmemiştir) Söz konusu şiir ilgili eserde kaside olarak mevcuttur ve toplamda elli iki (52) beyitten oluşmaktadır. Karşılaştırmada mecmua esas alınmış olup kaside

1. Merhabā ey pādişāh-ı 'ādil-i 'ālī-nijād
Oldu teşrifinle şehr-i Edirne reşk-i bilād
beyiti ile başlamaktadır.

Olsa cārüb-ı der-i beher külāh-ı Keykubād

10. Ol Hudāvend-i sühan-ver kim sözün fehmi eylemez
Bulsa ruhsatı meclis-i hāşuna ʿakl-ı müstefād

11. Kudsiyān olurdu nakd-i cān-ıla hep müştəri
ʿAkd-ı mürvarid-i nazmuñ ger felek itse mezād

12. Olsa bıkır-i fikri ger meşşata-i mülk-i cihān
Rūzigāra ğamzeler eylerdi taşır-i cemād

13. Görmedi işitmedi bu aña dek kimse daħı
Böyle istiʿdāda mālīk bir şeh-i merdüm-nihād

14. Cān virir gūş itse Hallak-ı meʿānī şîrine
Reşk ider görse hatt-ı taʿlīkını rūh-ı ʿimād

15. Nūkhet-i hulkı muʿaṭṭar eylese ger ʿālemi
Hāk ile yeksān olurdu kıymet-i müşk ü zebād

16. Virse ṭabʿ-ı āteşe ger nūr-ı rāy-ı terbiyet
Tūtiyā-yı dīde-i hūrşīd olur gerd-i remād

(1b)

17. Ol kadar rūşen ki gāhī yazdığımca vaşfunı
Māh-ı Nahşeb gibi berķ urur devāt içre midād

18. Çarh urur berk-i hazān gibi felekde şābitāt
Kuvveti kaħrıyla ger çıksa havāya gird u bād

19. Dād-güster dāverā şahen-şehā dīn-perverā
Ey Hudāvend-i ʿÖmer-i ʿadl u Ebūbekr-i ʿtikād

20. Nice beñzer saña tarz-ı pādişāhān-ı selef
Bir midür pervāz-ı ʿanķa ile pervāz-ı cerād
21. Sen tamām aḥvāl-i dīn u devlete virdüñ niẓām
Eyledüñ Ḥaḳķa umūr-ı salṭanatuñ ictihād
22. Bir ġazā itdüñ ki hīç itmiş degül bir pādişāh
İşidüp olsa n’ola Sultān Selīm’ün rūḥı şād
23. Bir ġazā itdüñ ki ʿālem eyledi taḥsīn saña
Āferīn ey Ḥüsrev-i ġāzī ġazā ferḥunde bād
24. Bir ġazā itdüñ ki memnūn eylediñ peygāmberi
Belki Cibril’i daḥi vallah u aʿlem birre şād
25. Qatl idüp ol fāsidi bozduñ tılsım-ı fitneyi
Buldı bazār-ı fesād-ı icrayı ḥükmünle kesād
26. İki ḥāyin idi bunlar kim işābet oldı pek
İkisinüñ daḥi qatli bir sebīl-i ittırād
27. Biri bir iblīs-i pür-telbīs-i fettān kim müdām
İtmedeydi fitnede āşūba tertīb-i mevvād
28. Bir de ol ʿifrīt-i kāfir-kīş-i küfr-endīş kim
Aña mensūb idi hep erbāb-ı baġy u ictidād
29. İkisi de tīg-i qahruñla cezāsın buldılar
Qoluña kuvvet ola günden güne ʿömrün ziyād
30. Fitne bir yerde daḥi baş qaldırtmaz gör nice

Ėamzesi dil-ber gibi pinh n olur ehl-i fes d

31. Belki dil-berler  alur c mle ha - ver olmadan
Ol  adar r h-ı z h r-ı fitne bulur insid d

32. Ne mem likde olur hi  i tim l-i i til l
Ne  adu-b c u  ar cı virmede eyler  in d

(2a)

33.  Ar a a   imden gir   em  r-i cevher-daru ı
Anı ta l k itmede l y k deg l seb -i  id d

34. D  di ger i  avf-ı t    la  ul ba tefr  a
 tdi amm  birbiriyle d n u devlet itti  d

35. Sa a  imden so ra yokdur hi  bir emr-i mu  l
Buldu  a l  zab  u rab -ı memleketde i tiy d

36. Devlete l zım um r oldu tam m ill  hem n
 aldı erb b-ı tar  -i  ilmi itmek intik d

37. A a da k f d r edn  iltif t-ı himmet  
Ne mur d eyler ki olmaz sendeki r  d   sed d

38. Ba la  imden gir  ey **Nef ** du  ya  ıdk  ile
T   ab l ide du   ı  azret-i rabb 'l- ib b

39. T  ki burcundan ide bir burca ta v l  fit b
Ru  u  eb g    bula nok   n u g    izdiy d

40. Ola devletle ser r-i sal anatda ber- ar r
 de  adl u d d ile d ny yı mesr r 'l-fu  d

41. Geh İstanbul ola gāhī Edirne cevelān-gāhı
Geh çeküp a°dāya şemşīr eyleye °azm-i cihād

42. Kāplaya başdan başa dünyāyı nūr-ı kevkebi
Göstere fermānuna şāhān-ı °ālem inkıyād

2¹⁵⁶

(2a)

Ġazel-i Rūhī

Fe°ilātün/ Fe°ilātün/ Fe°ilātün/ Fe°ilün

1. Sākīyā sāgar-ı şahbāyı getür nūş idelüm
Mest olup ğuşşa-i devrānı ferāmūş idelüm
2. Ser-nigūn eyleyelüm keştī-i endūh-ı ğamı
Mest-i lā ya°kıl olup baħr-i şıfat¹⁵⁷-cūş idelüm
3. Çekelüm yer yer elif-sīne-i bī-kīnemize
Giceler¹⁵⁸ ħasret-i ķaddūnle der-āĝūş idelüm
4. Vaşf idüp ħüsnūñi ğüyā olalum ğülşende¹⁵⁹
Ġülü şermende idüp bülbuli ħāmūş idelüm
5. Pāydār olmayıcaķ neyleyelüm dünyāyı¹⁶⁰
Rūħiyā kendümüzü yine °abā-pūş idelüm

3¹⁶¹

¹⁵⁶SaniyeRukiye Erten, **Kayseri Raşit Efendi Eski Eserler Kütüphanesi'ndeki Bağdâtlı Rūhī Dīvânı Nüshası (Metin-İnceleme)**, Yozgat Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Yozgat, 2018, s. 351'de mevcuttur.

Kaşılaştırmada mecmuaya baĝlı kalınmış olup söz konusu farklılıklar aşağıdaki gibidir:

¹⁵⁷Şıfat: a.g.e. sefid

¹⁵⁸Giceler: a.g.e. şubha dek

¹⁵⁹Söz konusu mısra da vezinde eksiklik var

¹⁶⁰Söz konusu mısra da vezinde eksiklik var

(2b)

Dürri-i Bağdādî

Mefā'ilün /Fe'ilātün /Mefā'ilün/ Fe'ilün

1. Raķīb el uzadurmuş o şūh-ı ʔannāze
Nice¹⁶² cesāret idersūñ şikār-ı şeh-bāze
2. Felek varakları ber-bād olurdu āhumdan
Eger ki rişte-i mihr olmasaydı şirāze
3. İderdi sīm-i sirişkūm ile naķd-i şabruma meyl
Eger o şāh-ı kerem ʔalmasa ʔoĝa aza
4. Hicāb idüp kızarır dem-be-dem ruḥ-ı āli
Meger ki mülket-i gūlzāra geldi gül-i tāze
5. Sezā görölse ne var baña cāme-i devlet
Metā'ı himmete **Dürri** olurmu endāze

4¹⁶³

(2b)

Mezākî Efendi

Mef'ülü /Mefā'ilü /Mefā'ilü /Fe'ülün

1. Dil-ber dile dil dil-ber-i fettāna münāsib
Gül bülbüle bülbül gül-i ḥandāna münāsib
2. La'el-i leb-i dildār ile dürr dişlerini gör
Hoķķa dürr dürr hoķķa-i mercāna münāsib

¹⁶¹ <http://www.turkedebiyatisimlersonzugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=916> 12/06/ 2019 söz konusu kaynakta Mehmed Dürri Bağdadi'nin gazel mevcut olup mecmua ile ilgili çalışma arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

¹⁶² Nice: a.d.e. niçün

¹⁶³ Ahmet Mermer, **Mezākî Hayatı, Edebi Kişiliĝi ve Dîvân'ın Tenkidli Metni**, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını-Sayı: 87 Divânlar Dizisi-Sayı 3, Ankara, 1991, s.296'da gazel olarak aynen mevcuttur.

3. Gül sünbül ü sünbül gül-i h̄oş-bū ile h̄oşdur
Ruḥ ṭurreye ṭurre ruḥ-ı cānāna münāsib
4. Gülşende ḳadd-i yār ile baḳ serv-i bülende
Serve ḳadd ü ḳadd serv-i hırāmāna münāsib
5. Peygüle-i fūrḳatde ḡam-ı hicr ile şimdi
Ḡam ḥātıra ḥātır ḡam-ı hicrāna münāsib
6. Muṭrıb n'ola nāyuñla göñül nāleler itse¹⁶⁴
Ney nāleye nāle ney-i nālāna münāsib
7. Çek rişte-i nazma dürr-i güftār-ı **Mezāḳī**
Dürr rişteye rişte dürr-i ḡaltāna münāsib

5¹⁶⁵

(2b)

Nazīre-i Tā'ib

Mef'ülü /Mefā'ilü /Mefā'ilü /Fe'ülün

1. Ruḥḥālüne ḥālī ruḥ-ı cānāna münāsib
Meh kevkebe kevkeb meh-i tābāna münāsib
2. °Ārız gül ü ḥatt ise çemen-zār-ı melāḥat
Gül gülşene gülşen gül-i ḥandāna münāsib
3. °Aşḳ mey ü la'l-i lebi ise aña sāḡar
Sāḡar meye mey sāḡar-ı raḥşāna münāsib
4. Ḥancer o miyāna meh-i nev olsa sezādur

¹⁶⁴Seher Tetik Işık, **İtrî'nin Edebiyattaki Yeri**, s. 121'de söz konusu beyit şarkı nazım şekli olarak zikredilmektedir.

¹⁶⁵Müellif **Tā'ib**'in naziresi tespit edilemedi.

Hancer bile bil hancer-i bürrāna münāsib

5. Kār-ı dil-zārun ğam-ı ʿaşkuñdur ezelden
Dil ʿaşkuña ʿaşkuñ dil-i sūzāna münāsib

6. **Tāʾib** ğam-ı hicrānla nisbet-i ezelīdür
Ġam ʿāşıkā ʿāşık ğam-ı hicrāna münāsib

6¹⁶⁶

(3a)

Behiştî Efendi

Feʿilātün/ Feʿilātün /Feʿilātün /Feʿlün

1. Şāhlar fahruñ¹⁶⁷ içün tā cāña güher qorlar
Hāne-i dīni harāb itmege aḥker qorlar
2. Pādişāh olduñ ise zulmı gider kim yarın
Haḳḳ huzūrunda iki ḥaşımı berāber qorlar
3. Ger hücum eyler ise bir gün ecel bāġileri
Ne şehen-şāh-ı hızye ve ne ʿasker qorlar
4. Nakd-i ʿömrüñ yine ruḥ oldı ḥisāb eyle diyü
Rüz-ı mahşerde dilā¹⁶⁸ öñüñe defter qorlar
5. Ehl-i dünyā gibi olma ki **Behiştî** anlar
Hep düzaḥuñ altına zehebler qorlar

7¹⁶⁹

¹⁶⁶Yaşar Aydemir, **Ramâzân Behiştî Dîvânı**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2018, e-Kitap, s. 192, Mecmuanın aslına bağlı kalınmış farklılıklar aşağıdaki gibidir:

¹⁶⁷Fahruñ: D. zīnet

¹⁶⁸Dilā: D. şehā

¹⁶⁹**Sabrî Şâkir**'in matbu Divânında söz konusu gazel mevcuttur.

(3a)

Şabrī

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Şevk her dilde bulunmaz dil-i dānāda olur
Şeb-çerāğ ı arama cūyda deryāda olur
2. ʿAşk tursun ʿo mecāzī ise de gönlünde
Āb-ı engūr hāmır içre turarak bāde olur
3. Gerçi ki ʿāqıl gider varılacak mey-gedeye
Hele bir yāre kişi kayıddan āzāde olur
4. Çok zamāndur ıkalı hātır-ı virānumdan
Şimdi dīvānegöñül kūy-ı dil-ārāda olur
5. Nazm-ı **Şabride** n'ola zeng-i tekellūf yōgusa
Böyle pākīze gāzel āyine-veş sāde olur

8¹⁷⁰

(3a)

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Sebū zānūda sāğar elde yār āğūş-ı vuslatda
Bu tarz-ı hāşıla meclis ʿaceb rind-āne olmaz mı

9¹⁷¹

(3a)

Merhūm Bākī Efendi

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Dil-i çeşm āşinā sāmānıla bī-gāne olmaz mı

[file:///C:/Users/New%20Bilgisayar/Downloads/Sabri%20%C5%9Eakir%20Divān%C4%B1%20\(Orijinal%20TBMM\).pdf](file:///C:/Users/New%20Bilgisayar/Downloads/Sabri%20%C5%9Eakir%20Divān%C4%B1%20(Orijinal%20TBMM).pdf) 08/06/ 2019

¹⁷⁰ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

¹⁷¹ Söz konusu gazel Vecdi'ye aittir. Ahmet Mermer, **Vecdi ve Divānçesi**, MEB Yay. Ankara, 2002, s.141

Hemîşe mest ile ülfet iden mest-âne olmaz [mı]

2. Hevâ hōş her taraf gülzâr bülbül-zâr u gül-i handân
Bu esbâb-ı cünûnı seyr iden mest-âne olmaz mı
3. Kenâr-ı âb u sâkî taze vü mey köhne dil pür-şevk
Bu bezme tövbeler nuql u verâ peymâne olmaz mı
4. Mey anda dil-ber anda cümle yârân-ı şafâ anda
Geçüp cennetden âdem sâkin-i mey-hâne olmaz mı
5. Açılmış gül gibi pehlû-ruḥ âteş-bâr olub meyden
Göñül hem bülbül-i şûrîde hem pervâne olmaz mı
6. Bu maḥsûd-ı ṭabâyi° sözleri kıanda bulur sensün
Küdûret virmen **Vecdî** °aceb yârâne olmaz mı

10¹⁷²

(3a)

Nazîre-i Nâilî

Mefâ°lün/ Mefâ°lün/ Mefâ°lün /Mefâ°lün

1. Felekler bâzgûn maḥmûrlar mest-âne olmaz mı
Biraz def°-i küdûret eylese¹⁷³ nüh peymâne olmaz mı
2. Şarâbun nûş idüp âheste döksek cür°asın ḥâke
Kadeḥ destinde sâkî subḥa-i şad dâne olmaz mı
3. Olup¹⁷⁴ gâhî leb u geh ğamzeden dil bezm u rezm-ârâ
°Aceb şeh-nâme-iḥân-ı meclis-i cânâne olmaz mı

¹⁷² Haluk İpekten, **Nâilî Dîvânı**, Akçağ Yay. Ankara, 1990, s. 317’de gazel olarak geçmektedir.
Mecmuanın aslına bağlı kalınmış olup farklılıklar aşağıdaki gibidir:

¹⁷³Küdûret eylese: a.g.e. keder kılsa bu

¹⁷⁴Olub: a.g.e. olur

(3b)

4. Fūrūzān ol ruḥ-ı cānāneden bir kerre gör ey şem^c
O ḥākister ki dāmānundadır pervāne olmaz mı
5. Yeter neşr-i zülāl-i feyż-i nuṭk itdūñ dehānuñdan¹⁷⁵
Küdūret virmesen ey **Nā'ili** yārāna olmaz mı

11¹⁷⁶

(3b)

Bākī Beg Merḥūm

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Nice vaşf itsün o şūḥı dil-i ḥōş-dem ne disün
Mişli yok beñzedücek ḥüsn-i müselleme ne disün
2. Ne niyāza müteḥammil ne recādan maḥzūz
O perīye nice söz söylesün ādem ne disün
3. Her kişi dil-berinūñ luṭfunı zıkr itdükde
Ey cefa-cū dil-i bī-çāre vü pür-ğam ne disün
4. Nāmuna mürde igen viridi ḥayāt-ı ebedī
Āb-ı ḥayvān dimesün bādesine cem ne disün
5. Kōmadun söz yiri i'cāz-ı sūḥanda **Vecdī**
Böyle mu'ciz-nefese 'İsā-i Meryem ne disün

12¹⁷⁷

¹⁷⁵A.g.e.'de söz konusu beyit

1. Harem-gāh-ı dil-i cānāneden āzürde ḥatıralar

°Aceb ey Nā'ili Mecnūn-şıfat efsāne olmaz mı

şeklinde geçmektedir.

¹⁷⁶ Her ne kadar Merhum Baki Beg dese de şiir Vecdi'ye aittir. Mermer, **Vecdī ve Dīvānçesi**, s.121

(3b)

Nazîre-i ʿİşmetî

Feʿilâtün/ Feʿilâtün /Feʿilâtün/ Feʿilün

1. Važ^c-ı nâ-sâzunı dehrüñ gören âdem ne disün
Bilinür nesne degül meşreb-i ʿâlem ne disün
2. Güle hem-sâye-i hâr¹⁷⁸ olma demek mümkün mi
Bülbül olmuş tütalum bezmüne muharrem ne disün
3. Bî-vefâsın dimedün gerçi saklamaz o perî
Bağsa âdem yine her hâli müselleme ne disün
4. Sen de inşâf eyle ey muğ-beçe gördükde seni
Hây cânım dimesün bir dil-i pür-ğam ne disün
5. ʿİşmetî sūz-i dilüñ derdi o şūha ammā
Şimdi fırkatde ğam-ı hecr ile hem-dem ne disün

13¹⁷⁹

(3b)

Şehrî

Mefāʿilün /Feʿilâtün /Mefāʿilün /Feʿilün

1. Ne kevkebümde şeref var ne bir eşer bulunur
İdince fāʾide ümmîdünü zarar bulunur
2. Ne deñlü müflis isek mihmân-ı derd ü ğamı
Tesellî eyleyicek pâre-i cîger bulunur

¹⁷⁷ Serdar Yüksel, **İşmetî Dîvânı'nın Gramer İndeksi**, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın, 2005, s. 77'de gazel olarak mevcut olup Mecmua ile söz konusu eser karşılaştırılması yapılmış olup farklılıklar aşağıdaki gibidir:

¹⁷⁸ Hemsâye-i hâr: a.g.e. hem-h^vâbe-i hâr

¹⁷⁹ ŞenerŞener, **Şehrî Dîvânı**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2017, e-Kitap, s. 78'de gazel olarak geçmektedir.

3. Bulınmaz ise n'ola bāğ-ı gülşen-i ʿays
Nihāl-i āh gibi naḥl-i şuʿle-ver bulınur
4. Murādı ehl-i dilüñ nā-murād olmaḳdur
Felekde yoḥsa ne ḥātem-cenābları bulınur
5. Şikāyet eyleme ey Şehrī tīre baḥtuñdan
Senüñ de şemʿ-i murādunı bir yaḳar bulınur

14¹⁸⁰

(3b)

ʿArzī ʿAyıntābī

Mefʿülü/ Mefāʿilü/ Mefāʿilün/ Faʿ

Geh dīdeleri hecriyle ḥün eylersün

Geh sāğar-ı ümmīdi nigün eylersün

Hercāylığa koydı o zālīm kemīne

ʿArzī daḥi sen meşk-i cünün eylersün

15¹⁸¹

(4a)

Rubāʿi-yi Nābī Efendi

Mefʿülü/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Faʿ

Çeşmi o bütüñ ki cānı naḥcīr eyler

Müjgānı aña tehyiʿe-i tīr eyler

Ḥaṭṭ-ı siyehi şaḥīfe-i rūyuñda

Āyāt-ı zevāl-i ḥüsni tefsīr eyler

16¹⁸²

¹⁸⁰ Arzî-yi Ayıntabî'nin rubaisi tespit edilemedi.

¹⁸¹ Ali Fuat Bilkan, Nâbî Dîvânı, MEB Yayınları, Ankara, 1997, C.2 s. 1185'de rubai olarak mevcuttur.

(4a)

Nâbî Efendi

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

1. Nice bir girye-i hicr ile gözüm kūr olsun
°Arz-ı rûyı it ki nazar ğark-ı yem-i nūr olsun
2. Şarşar-ı ğam götürür vādî-i hırmana atar
Dil-girān bārî-i ğamdan koma mehcūr olsun
3. Āmed u reft-i hayāl-i leb-i yārūñ rehidür¹⁸³
Her zamān sīnedeki zaḥmı қо nāsūr olsun
4. İtdi bir cām ile iḥyā dil-i vīrān şüdemo
Mey-furūşuñ o herze-hānesi ma°mūr olsun
5. Lāyık-ı devlet zaḥm-ı köhnesi sīnemdür
Nā-maḥaller nazarundan o şehūñ dūr olsun
6. Günde biñ¹⁸⁴hāne-i şabrı eyle tārāc hele
Ġamzesi¹⁸⁵ çeşmüne sermāye-dih-i zūr olsun
7. Nev-nüvişte ğazelūñ **Nâbî** idüp dest-āvīz
Şu°arā-yı Haleb'e söyle ki ma°zūr olsun

17¹⁸⁶

(4a)

Velehu Eyzen

Mef'ülü/Fā'îlâtü/ Mefā'îlü /Fā'îlün

¹⁸²Bilkan, **Nâbî Dîvânı**,C. 2, s. 927'de gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu çalışma arasındaki farklılıklar aşğıdaki gibidir:

¹⁸³Rehidür: D. Yeridür

¹⁸⁴Biñ: D.Şad

¹⁸⁵Ġamzesi: D. Nigeḥi

¹⁸⁶Bilkan, **Nâbî Dîvânı**,C. 2, s. 1045'te gazel olarak mevcuttur.

1. Ȧn itme zāhid ehl-i ğamuñ sūz ü tābuna
Bağ bağ i'zār-ı dil-bere bağ āb u tābuna
2. Būlbūl sedāsunı kesme ki nā-şükūfte ğoncanuñ
Dūzd-i nesīm girmeye cāme h^vābuna
3. Devrān-ı aķıtdı cevriyle seyl-āb-ı çeşümü
Bir böyle hānenūñ sebeb oldu harābuna
4. Şanmañ şafağ ki yandı ser-i dāmen-i felek
Biz her belānuñ āteş ururken kebābuna
5. Döndürhamīde kadd ü siyeh ser-gūşuñıla
Mecmu'a-i ğamuñ varağ-ı intiḥābuna
6. Bir nice cām virse de biñ nağd-i ğam nişār
Pīr-i muğānuñ itsemayağı türābuna
7. **Nābī** ne hōş zamīr-şinās oldu rūzgār
Yārūñ nezāket ile toğundı niķābuna

18¹⁸⁷

(4a)

Abdulkerīm Efendi

Mef'ulū /Mefā'ilūn /Mefā'ilūn /Fa'

1. Efsūs ki derd-i hicre mensūb oldum
İhvān ile mübtelā-yı āşūb oldum
Ol Yūsuf-ı gül-bedenden ayrı düşeli
Derd aña enīs-i ḥūzn-i Ya'ķūb oldum

19¹⁸⁸

¹⁸⁷ Abdulkerim Efendi tespit edilemedi.

(4b)

Kaşide-i ‘Ubeydî

Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilün

1. Ne ‘aceb alçağ olur bu felek-i bed-âyîn
Tökünür ehl-i dile dâ‘im ider zâr u hâzîn
2. Kimi kim vuşlatla bir gün ider hürrem u şâd
Firqatiyle niçe yıllar ider anı ğam-gîn
3. Bir zamân şöyle güler yüzüne şanursun kim
Artuğ itmez ğam u derd ile cebînüñ pür-çîn
4. Bir gün ammâ yine bir od bırakur hırmenüne¹⁸⁹
Yedi deryâyı dökerseñ idemezsin teskîn¹⁹⁰
5. Pertev-i mihr ile gündüz giyürür câme-i zer
Şeb-i ğamda seni kor bir kara şâl ile hemîn
6. Sen şanursun ki cân virüp iylik eyler
Haberüñ yok seni ol çāha atar ey miskîn
7. Elüñ alup dutalum şimdi çıkardı ‘arşa¹⁹¹
Bir zamân ola ki ide yerüñi zîr-i zemîn
8. İmdi hāk eylemedün menzilüñi çarh senüñ
Cehd idüp eyleyigör yerüñi Firdevs-i berîn
9. Çünkü bu ‘ālem-i fānî saña kalmaz bâķī

¹⁸⁸ Ömer Arslan, **Ubeydî Dîvânı (Metin ve İnceleme)**, Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2013, s.237-38-39-40-241’de kaside olarak mevcuttur, Mecmuanın aslına bağlı kalınarak söz konusu farklılıklar aşağıdaki gibidir:

¹⁸⁹Hırmenine: a.g.e. Cānuña kim

¹⁹⁰İdemezsin teskîn: D. Añi itmez teskîn

¹⁹¹Dutalum: a.g.e. Duta kim

Erlük it pîrezen-i dehre şaķın olma yakîn

10. °Āķil olan kişi dünyāya muħabbet mi ider
Naķd-i °ōmrün çüridüp yok yire ğaflet mi ider

11. Dutalum cümle cihān mülkine olduñ server
Bir gün olur ecelüñdür ki saña gelivirse¹⁹²

12. Ĥāk ile tölmadı mı kāse-i çeşm-i faġfūr
°Aķıbet şanmadı mı āyine-i Ĭskender

13. Taħtunı taħtaya tebdıl idüp Keykāvus
Yakılup ĥāk-ı reh olmadı mı kaşr-ı Kayser

14. Koyalum bunları kim her biri bir ednīdür
Kanı ol iki cihān serveri ĥaķķ peygamber

15. Yerlere düşmez iġen sāyeleri āĥır-i kār
Ten-i nāzüklerüne olmadı mı ĥāk maķar

(5a)

16. Ne ķadar böyle başıñ irişe çāk-ı eflāka¹⁹³
Seni de dest-i każā bir gün ider zır u zeber

17. Nergīs-āsā gözüñi göke dikersün āĥır
Şimdi giydüñ dutalum başuna zerrīn-efser

18. Tımturaķ ü ĥaşemī nāyī yūri terk eyle
Bir gedā ol bu cihān zīnetüne itme nażar

¹⁹²Gelivirse: a.g.e. Gel server

¹⁹³Ne ķadar böyle başıñ irişe çāk-ı eflāka: a.g.e.

Ne ķadar ķadr ile başıñ göge de irişse

19. Dehr-i fānīde kim¹⁹⁴ bir iki günlük   mre
Bu nice   av  ayı ki  i g    una¹⁹⁵ alup neyler

20. G  z  n   a     afleti   o fikr u fir  set eyle¹⁹⁶
Nefs-i emm  reyi ir    -ı t  r  kat eyle

21. Ey g  n  l t    at-i b  r  de   a  ın itme   u    r
Sen de isterse   eger ravza-i cennetde   u    r

22.   imdiden z  d u   ib  d  t   m  heyy   eyle
N  -geh  n bir g  n iders  n r  h-ı   u  b  ya m  r  r

23. Kimsen  n g  n  li ev  n   yı  up oda ya  ma
Dir ise  n d  r-ı   ar  ru  n ola Beyt  'l-Ma  m  r

24.   aybet  nde bu cih  n h  lk  n     ıybet itme
R  z-ı ma    er olıca   eyleyesen t   ki h  z  r

25.   urre olma t  yanub   a  r-ı h  y  ta bir g  n
H  k-ı r  h eyler anı b  d-ı fen   ey ma  h  r¹⁹⁷

26. Dutalum   imdi S  leym  n-ı zam  n olmu    n
  A  ıbet yise gerekd  r ten  n   m  r ile m  r¹⁹⁸

27. Dutu  ub   a    la g  l-ge  te-i   ev   ile   z  n  
  em  ve   her gice yansun dir ise  n   st  ne n  r

28. Nefs  n   t  vbe-i   ıddı   ile y  ri   ahr eyle

¹⁹⁴Kim: a.g.e Bug  n

¹⁹⁵G    na: a.g.e. ba  ına

¹⁹⁶Eyle: a.g.e. demid  r

¹⁹⁷Ma  h  r: a.g.e. ma  r  r

¹⁹⁸  A  ıbet yise gerekd  r tenini m  r ile m  r: a.g.e.

  A  ıbet yise gerekd  r ten-i fers  deni m  r

ıımadun mre¹⁹⁹ seni dehr-i fenāda mahr

29. Aıbet-i sen daı bu bezm-i fenāda ey dil
Gtirp ayaı ubāya ider ser-menzıl²⁰⁰

(5b)

30. anı ol Őāh-ı Hseynm anı ol hb-hıŐāl
anı ol hl-ı ĥasen pādiŐeh-i hsn  cemāl

31. Kerbelā-yı ademe gidp o Őāh-ı Őhedā
Dd-ı dilden bu ben abdāla geyrdi ara Őāl

32. Bezm-i devrānda Őafā srmedn ol māh dirĝ
Ayaĝun alub ecel cra-veş itd pāmāl

33. Gn gibi hsnle ālemdede zhr itmiş ĝen
Dndi doĝmaduĝa Şimdi o meh-i ferru-fāl

34. İstikāmetde nazri yoĝ idi ammā kim
Yerlere ĝirdi ĥicābundan o hrŐid miŐāl²⁰¹

35. Şol adar iiyub aĝladı gzm Şanma Şafak
Oldı hn-ābe-i eşk ile felek māl-ā-māl

36. Ey gnl var yri Şabr eyle yeter āh itdn
Byle oldu nidelm emr-i Hdā-yı mteāl

37. Derdmi bilseyidn byle dimezdn dir idn²⁰²
Bilrin derdni ammā nidelm āre muāl

¹⁹⁹ıımadun mre: a.g.e. itmedin mevt

²⁰⁰Gtirp ayaı ubāya ider ser-menzıl: a.g.e.

Gtirp ayaı ubāda idersin menzıl

²⁰¹Eyledi bād-ı fenā addini al servn dāl: a.g.e.

²⁰²Dir idin: a.g.e dirsen

38. Var hemān ravza-i²⁰³ şıdkla duª eyleyigör
Hayrıla yād eyledüp medh u şenā eyleyigör

39. Yā ilahī kerem u luṭf u ¢ināyet eyle
Ḳabrin ol hūr-veşin ravza-i cennet eyle

40. Çünki ol bülbül-i cān uçmağa itdi pervāz
Åşiyānun gül-i gülzārı saªadet eyle

41. Daḫi mizān-ı günü ol Yūsuf-ı Mısr-ı ḫüsnün
Ḳadrüni yüce idüp ḫürmet ü ¢izzet eyle

42. Arḳası üzre yatup tā ki ide zevḳ u ḫuzūr
ªAvf idüp cümle suçın lāyık-ı merḫamet eyle

43. Bu güneḫkār ¢Ubeydī ḳulıñuñ da yā Rabb
Raḫmet u luṭfuñla cānunı raḫat eyle

(6a)

44. Nefs-i emmāre elünden anı āzād kılup
Her²⁰⁴ nefis tövbe vü tevfiḳü hidāyet eyle

45. Rüz-ı maḫşerde cehennem odına yanmaḳdan
Cümle mūminlerüyle ḫıfz u ḫarāset²⁰⁵ eyle

46. Dürlü dürlü niªam u luṭfuñ ile yā Rabbi
Her birin dār-ı naªim içre ziyāfet eyle

47. Bu duªayı işidüp kim ki dir ise āmīn

²⁰³Ravza-i: a.g.e. rūḫuna

²⁰⁴Her: a.g.e. şoñ

²⁰⁵Ḫarāset: a.g.e. ḫimāyet

Yā Rabb anı ḥarem-i ḥāṣuṣna da°vet eyle

48. Bu okundukça umarum ki beni yād ideler²⁰⁶

Bir du°ā ile daḥi rūḥımı ṣād ideler²⁰⁷

20²⁰⁸

(6a)

Terkīb-i Bend-i Veysī

Fe°ilātün /Fe°ilātün /Fe°ilātün /Fe°ilün

I

1. Yeter ey dil-heves-i zūlf-i siyeh-kār yeter
Yeter ey cān-ı belā-dīde bu efkār yeter
2. Ceyb- i endīşeye çek başuñı fıkır it hālūñ
Ḥalkıla eyledüñiñ beyhūde efgān yeter
3. Rişte-i fikre dūr-i eşk-i nedāmet nazm it
Ārzū-yı dil için didiğūñ eş°ār yeter
4. Murğ-ı °anka per-i nazmuñ yiter ol yirlere kim
Şāh-bāz-ı nazar-ı himmet-i ebrār yeter
5. Der-i Mevlāya yüzūñ sür yiter itdūñ kendūñ
Bende-i ḥalka be-gūş-ı der-i eşrār yeter
6. Yiter ey dil bu hevā vü hevesi terk idelüm
Yönelüp Ḥakka reh-i şıdk u sedāda gidelüm

(6b)

²⁰⁶Bu du°āyı okudukça umarım yād ideler: a.g.e.

²⁰⁷ Bu du°ā ile daḥi rūḥımı dīlşād

²⁰⁸ Zehra Toska, **Veysī Dīvānı (Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği)**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1985, s.163-64-65-66-67-168'de terkiḥ-i bent olarak mevcuttur.

II

1. Evvelâ ʿazm idelüm bārgēh-i iclāle
Ravza-i šāh-ı rūsūl merķad-i šaḥb u āle
2. Ol şehūñ ğaşıye ber-düş olalum maḥmilüne
Yüz sürüb ḥāk-ı reh-i nāka-i zer ḥālḥāle
3. Yollaruñ ḥār [u] muġaylānuna yüzler sürelüm
Lāle-veş ğark idelüm çihre-i ḥūn-ı āle
4. Eşk-i ḥaşret şaçalum reh-güzer-i ḥaccāca
Şüre-zārunda Ḥicāzun bite sünbül lāle
5. Sünbülü āteş-i dilden saçılan dūd-ı kebūd
Lālesi ḥūn-ı cīgerden dökülen pergāle
6. Gel senūñle varalum yüz sürelüm der-ġāha
Yaʿnī dergāh-ı muʿallā-yı Resūlullāha

III

1. Ravzası ḥākina fersūde kılup pīşānı
Lāle-gūn eyleyelüm dīde-i hūn-efşānı
1. Diyelüm aña eyā ümmetūñ ğam-ḥ^vārı
Ḥasteler çāresi bī-çārelerūñ dermānı
3. Enbiyā mefḥarı Ḥallaḳ-ı cihān maḥbūbı
İki ʿālem güneşi iki cihān sultānı
4. Feyz-i luṭf [u] keremūñden bizi maḥrūm itme
Raḥmet-i ʿālem igen devletiñ ʿunvānı

5. Yüz sürerken o şafāgāh-ı bülend-eyvāna
Būs iderken o kademgāh-ı celülü'ş-şānı
6. Kaldırup dest-i duā kıblegeh-i a'lāya
Yalvaralum bizi yokdan yaradan Mevlāya

IV

1. Diyelüm ey bizi yokdan getirüp var iden
Cevher-i  aql ile tıfl-ı dil-i h     r iden

(7a)

2. T  c-ı   m  n [u] i      le ser-efr  z k  lup
D  n-i   sl  ma kemer-beste-i ahr  r iden
3. K  lbim  z g  nca-i ser-beste-i ta     k id  p
Dilim  z b  lb  l-i dest  n-zen-i i  r  r iden
4. Kimim  z devlet ile     h-ı cih  n-d  r ir  p
Kimim  z g  nca-i k  n     le seb  k-b  r iden
5.   y bizi ma    -ı kem  l-i kerem [  ] l    fundan
D  r-ı d  ny  da bu el    fa seza-v  r iden
6.      ra l  y  k m   bizi h  ste-i hicr  n itmek
M  btel  -y   elem-i   te  -i s  z  n itmek

V

1. Ge  di     mr  m heves-i z  lf-i mu  anberde ben  m
Kaldı     lum girih-k  k  l-i dil-berde ben  m
2. T    na h  ancerine m    il olup dil-d  r    n
  ekd    m derd    bel   s  ylene dillerde ben  m

3. Şāh-bāz-ı nazarum niceye dek dem-beste kılop
Dām-ı dil-gīr-i ḥaṭṭ-ı yār-i semen-berde benüm
4. Seyyiātum yazan ol kātib-i aʿmāl-nüvīs
Vāy eger itdügimi hep yaza defterde benüm
5. Şaḳalum vü yüzüm ḳara sözüm ʿaynı ḥaṭā
Baña ağlan baña kim ʿarşa-i maḥşerde benüm
6. Ne üzüm var nazar-ı ḥazret-i Ḥaḳḳa varacak
Ne sözüm varacak ḥazretüne yalvarıcaḳ

VI

1. Şadme-i ḳahr ile bir gün yıķıla ṭāḳ-be-ṭāḳ
Bu bir efrāşte-i eyvān-ı zer-endūd-ı revāk
2. Vaḳtidür āhunu tīre ḳadūñü eyle kemān
Sefer-i aḥirete saña görükmez mi burāk
3. Āh kim fişḳla geçdi giceler dündüzler
Ne ʿibādet ne teheccüd ne şalavat-ı eşrāk
4. İtdüğüm cürme benüm yer ile gök şāhiddür
Bende yirden göke dekdür ʿazaba istiḥḳāk

(7b)

5. Virme dāmānumı dest-i ḥüşemāya yā Rabb
Varıcaḳ ḥazretüne başı ḳaba yalın ayak
6. Virmek olursa eger ḥaşma benüm dāmānum
Yine iḥsān ü kerem senden olur sulṭānum

VII²⁰⁹

1. Mest olup bâde-i ğafletle yitürüdk özümüz
Bilmedük düş gibi geçdi gicemüz gündizümüz
2. Zıkr ü tesbihüne şarf eylemedük   mrimizi
  azret-i   a  a niy  z itmege yokdur s  zimiz
3.   ihre-fers  de-i evb  b-ı er  zil olduk
  almadı   azretine varma  a hergiz y  zimiz
4. Ten-i      mizi bir g  n get  re şarşar-ı merg
   yle ber-b  d ola kim g  rmeye kimse tozımız
5. Z  'l-cel  l   ba  a ol demleri   s  n eyle
    mi zıkr-i cemil  n e    m   m  n eyle

VIII²¹⁰

1. Tevbe y   Rabb girift  r-ı bel   oldu  ma
Tevbe y   Rabb   alab-k  r-ı bel   oldu  ma
2.   rz  -yı şanem-i meh-li  a itd  gime
M  btel  -yı heves-i mihr-i vef   oldu  ma
3. Pey-rev oldum o s    an-ı pervere itd  m tevbe
D   im reh-siper-i   amd      a  a oldu  ma

²⁰⁹ 1. G  rs  n ey d  de neler gelse gerek ba  ımuza
Biles  n ey dil ki neler g  rse gerek   z  m  z
beyiti mecmuada mevcut de  ildir.

²¹⁰ 1. Tevbe y   Rabb es  r-i mey-i g  -reng olup
Bende-i mu  -be   e-i     ve-n  m   oldu  guma
beyiti mecmuada mevcut de  ildir.

4. Tevbe yâ Rabb ʿibâdat şanub itdüklerüme
Dâmen-âlûde-i çirk-âb-ı riyâ olduğuma
5. Tevbe yâ Rabb haṭâ yoluna gitdüklerüme
Bilüp itdüklerime bilmeyüp itdüklerüme

IX

1. Yâ ilahî şeref-i ḥazret-i peygamber için
Siper-i mâhı iki pâre iden server için
2. Şeb-i İsrâdan olan sırr-ı muḳaddes ḥaḳḳı
Leyle-i Ḳadirdeki vaḳt-i şafâ-güster için
3. Ḥande-i âh-ı cihân-süzü için Sıddîḳun
Girye-i ḥazret-i Yaʿḳûb-ı belâ-perver için

(8a)

4. Nûr-ı şıddîḳ-ı ben-i muʿadelet-i Fârûḳı
Ḥilm-i ʿOşmân u kerem-güster Ḥaydar için
5. Ol iki dürr-i dil-efrûz-ı binâ-güş-ı felek
Yaʿnî ol Ḳuret'ül-ʿAyn-ı şeh-i Ḥayber için
6. Luṭf idüp eyledügi cürm ü günâha bakma
Veysî-i rû-siyeh-i nâr-ı ceḥîme yakma

21²¹¹

(8a)

Ġazel-i ʿUbeydî

Mefâʿîlün/ Mefâʿîlün /Mefâʿîlün/ Mefâʿîlün

1. Bu fânî evde tāḳ-ı günbed-i eyvânı neylersün

²¹¹ Arslan, **Ubeydî Dîvânı**, s. 461'de gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu çalışma arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

Yerin zîr-i zemîn olur bülend-eyvânı neylersün

2. °Adem mülkine bir gün yaluñuz gitseñ gerek şāhum
Öñüñce şimdi kullar yürüdüp °unvânı neylersün

3. Ölürsün ğayret-i aķran-ıla bir manşıba t̄alib²¹²
Yā °uķbāda menāzili²¹³ kaç° iden yārānı neylersün

4. Esîr-i cāh olanlar silsile dîvānesi olur
Alup boynuña kayd-ı devlet-i dünyāyı²¹⁴ neylersün

5. °Ubeydihāne-i tenden hūrūc²¹⁵ it beyt-i ma°mūra
Delü olma yūri bu menzîl-i vîrānı neylersün

22²¹⁶

(8a)

Kaşide-i °İlmî Efendi

Fe°ilātün/ Fe°ilātün /Fe°ilātün /Fe°ilün

1. Tıtdı şol deñlü sefer-i hātırası dilde karar
Ki gelür hātıra her lahza hemān terk-i diyār

2. Dār-ı şevķem şu kadar bādiye peymālīga kim
Gül-i ter gibi gelür pâyuma vādideki hār

3. Meyl ile kuhl gelür dīde-i hūn-efşāna
Rāh-ı ğurbetde hevā bile kopan hār u ğubār

4. Merkez-āsā niçe bir bekleyeyin dā°ire mi

²¹²Bir manşıba t̄alib: a.g.e. ey t̄alib-i manşın

²¹³ Menāzili: a.g.e merātib

²¹⁴ Devlet-i dünyāyı: a.g.e. °izzet-i devrānı

²¹⁵ Hūrūc: a.g.e. °urūc

²¹⁶ Çetinkaya, Bekir, **İlmî Dîvânı**, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli, 2003
adlı çalışmada söz konusu kaside tespit edilemedi.

Yine tolunmayayın dehri mişāl-i pergār

(8b)

5. Şāhbāz-ı hünerüm maʿrifetümdür iki bāl
Āşiyāndan ne içün itmeyeyin ʿazm-ı şikār
6. Yügrük at kendü yemün artura gelmiş çün kim
Tevsen-i himmetüm itse n'ola her semte güzār
7. Vaţanumda nice bir ola metāʿum kāsīd
Görine halka dürr-i maʿrifetüm bī-mikdār
8. Çünkü sâbit kadem olduğda sitârem yokdur
İmtihânâ olayın nice müddet seyyār
9. Yâ ebed cehd olam maqşad ile hem-hâne
Yâ bu hasretle gidenlerle bulam kurb-ı civār
10. Bulınur nice hüner gerçi her engüştümde
Yine bezm-i ʿamd nâleyle benüm mūsîkar
11. Ne eyle neşv ü nümâbuları nihâl-i kademüm
Ki virür semm-i zarar şâhibüne mîve vü bār
12. Mār sürâhı görünür gözüme şekl-i devât
Vireli kilki bediʿüm baña haşiyet-i mār
13. Fi'l-haķîkâ duracak yer midür ol kişver kim
Geçmeye anda hazef yirüne dürr-i şeh-vār
14. Ne belâdur saña pā-bend ola fikr-i zer ü kefş
Başuña kayd-ı ʿazîm ola bahār-ı destār

15. Kānı ʿizzet ki eger bī-ser ü pā seyr itseñ
Ne ʔalur taʿn saña kimse ne dirler bī-ʿār
16. Ne alur gözle görür ʿaybunı bir kimse senüñ
Ne gelür yanuña hālünden ider istifsād
17. Āb-veş ʔıl hareket tā olasın rüşen-dil
Gül-i maʔşūd saña göstere her dem dīdār
18. İtme bir yirde ikāmet ki nihāl-i gülşen
Sākin olmaʔla ʔeker bād-ı hāzāndan āzār
- (9a)
19. Ne şafādur ki alāyıkdan alup āzāde
Mütevekkil olasın tevsen-i maʔşūda süvār
20. Ben iderdüm anı olmasa ayağum bağı
Rište-i ʿāṭıfetün hākim-i ʿālī-miḫdār
21. Şāhib-i aşl u neseb faḥr u ḥesāb Meʿmūn Beg
İftihār-ı ümerā-zübde-i aʿyān u kibār
22. Ol bülend-aḥter ü ʿālī-neseb u rüşen-reʿy
Ol felek-rütbe hümāyün-fer u hūrşīd-aşār
23. Ne anuñ rütbe-i hālātuna imkān-ı vüşül
Ne anuñ faẓl u kemālātuna imkān-ı şümār
24. ʿİzzet ü ʔadr-i meʿābuñda bülend-āvāze
Zāt-ı pür-ḥaşmet ü devründe girān-māye vaḫār

25. Gölün rengini kiliddür gencine-i fehmi
Gerçi kim dide-i aḍāya görünür mismār
26. Şāhdan berg-i şükûfe gibi kim hāka düşe
Dest-i zer-bahşī ider sī-i saḥāsı īşār
27. Kim ki çıkmazsa eger dāire-i hükminden
Redd-i āşibe aña olmaz anuñ gibi hışār
28. Şehriyārā saña arz eyleyeyin ahvālüm
Gelmesün āyine-i hātıra ammā ki ğubār
29. Nice yıldur ki der-i devletün çakeriyem
Dönmedi maḥşadum üzere felek-i kec-reftār
30. Şimdi bir hālete vardı ki berāber görünür
Gözüme rāḥat iḳbāllec renc-i idbār
31. Baña şimden girü teşrīf gerekmez dehrün
Sīm ü zer virmegi lāzım degül itmek ızhār
32. Penbe-i zaḥm-ı ten-i zāruma lebsdür cāme
Bī-aded dağlarum elde yeter der-i dīnār
- (9b)**
33. Hevesüm ḳalmadı taḥşīlüne cāh-ı ḳadrün
Cehdüm oldur ola taḥşīl-i maārif baña kār
34. Bī-sebāt olduğını devlet-i dünyā bildüm
Şimdi itdüm talebe-i maārifetullāh-ı ḳarār
35. Var ümīdüm saña ruḥsat diyü iḥsānuñdan

İdesün hāme-i güher raḳamuñ ʿanber-fām

36. ʿİlmī-i ḡam-zede her yerde duʿā-gūyuñdur
Yine ol bende-i muḥliş yine ol hıẓmetkār

37. Mihr tā ḡāh ṭulūʿ eyleye vü ḡāh ḡurūb
Müteʿākib bula bu leyl ü nehār istimrār

38. Neyyir-i zātuñ ola kevkeb-baḥş-ı aḥbābuñ
Sāye-i ʿatıfetünde olalar şükr-i güzār

23²¹⁷

(9b)

Feʿilātün /Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilün

1. Faḳr ile gerçi ki biz sākin-i beytü'l-hazenüz
Yücedür mertebemüz mālīk-i mülk-i sūḥanüz
2. Kimi çekmez bizi Ḥalıḳuñ kimi el üzre dutar
Dōst yanında gülüz çeşm-i ʿadūya dikenüz
3. Ḡāh ḡam-ı firḳate ḡāh genc-i visāle irerüz
Ḡāh ḡam-nāk oluruz anuñçün ḡāh şenüz
4. Severüz laʿl-i lebüyle ruḥun ol serv-ḳadūñ
Māʿil-i ḡonce-i bī-hār gül-i nesterenüz
5. Uḡramaz yanumuza kimse perī-rūlardan
Meger ey **Rūḥī** şanurlar bizi kim Ehremenüz

²¹⁷ Rūḥī Bağdādī'nin matbuu Divânında söz konusu gazeli mevcuttur.
<file:///C:/Users/New%20Bilgisayar/Desktop/Divânlar/R%C3%BBh%C3%AE-i%20Bagd%C3%A2d%C3%AE-K%C3%BClly%C3%A2t-%C4%B1%20E%C5%9F%C3%A2r.pdf> 13/04/2019

24²¹⁸

(9b)

Ġazel-i Güfti

Mef'ülü /Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fe'ülün

1. Ol ġamze ki āmāde-i efsün-ı nigehtür
Cādū-yı sihr-sāz-ı dü çeşmān-ı siyehdür

(10a)

2. Oldı şeb-i sevdāda yine ser-zede diller
Ol zülf-i ħam-ender-ħamı tārīkī-i rehdür
3. Ya'qūb-ı dil eylerse n'ola giryesün efsün
Kim Yūsuf-i ümmīd-i esir-i ġam-ı çehtür
4. Ser-mest-i mey-i 'işve olub ġamze-i şūhı
Hep ser-şiken-i fitne olan taraf küledür
5. Zerd olsa n'ola mihriñ ile çehre-i **Güfti**
Te'sir-i ġam-ı aşkuñula yerüñ giyehdür

25²¹⁹

(10a)

Velehu

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Çāre-cūy-ı merd-i gamdur bu dil-i āvāremüz
Mübtelā-yı derd-i aşkuz kim bulunmaz çāremüz
2. Feyz-baḥş-ı çeşm-i hürşid olsa n'ola zerresi
Mihir-rüy-ı şahid-i ümmīdedür nezzāremüz

²¹⁸ Müellif **Güfti**'nin gazeli tespit edilemedi.

²¹⁹ Müellif **Güfti**'nin gazeli tespit edilemedi.

3. N'ola lerzide olursa gelen şah-ı emel
Âteş-efrüz-ı teb-i gamdur gül-i ruh-sārumuz
4. Hande-i şīrīn ile bir dem nemek-pāş it lebūñ
Dilde pürdür zahm-ı tīg-ı gamze-i hūn-h^vārumuz
5. İnşirāh-ı şadr bulduk şerhalarla **Güftü** biz
Şerh olunmaz zevk-i çāk-i sīne-i şad-pāremüz

26²²⁰

(10a)

Velehu

Fe'ilātün/ Fe'ilātün /Fe'ilātün/ fe'ilün

1. Meclis-i gam yinecān oldu baña
Cām-ı mey dīde-i hūbāna feşān oldu baña
2. Olmadı çeşm-i girān h^vāb-ı ümīdüm bī-dār
Bāliš-i rāhat-dil seng-feşān oldu baña
3. Dest-i gam perdedür ey şahid-i işmet olalı
Farṭ-ı rusvāyī-i cāvīd-i resān oldu baña
4. Olalı hāk-i reh-i semm-i semend-i dil-ber
Tevsen-i baht yine germ-īnān oldu baña

(10b)

5. Dil-i **Güftü** yine ser-mest-i mey-i işve olup
Hayret-efzā-yı dil-i çeşm-i bütān oldu baña

27²²¹

²²⁰Müellif **Güftü**'nin gazeli tespit edilemedi.

²²¹Abdulkerim Şânî Efendi'in manzumesinin mahlas beyiti haricindeki diğer beyitler tespit edilemedi.
<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1425> 03/03/2019

(10b)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Pādişāh-ı baħr ü ber şāhib-kıran-ı dehr kim
Pādişāhlar faħr ider fermānuna teslīmden
2. İmtisāl-i emrüne te'hīre olmaz ihtimāl
Hizmetünde ibtihāc eyler cihān taqđīmden
3. Mülke ziynet virdi taħşīş-i ʿuluvv-ı nisbeti
Dehre revnaķ virdi feyz-i luṭfunı tamīmden
4. ʿĀlemüñ şāhib-kıranıdur diyü ehl-i nücüm
Böyle istidlāl iderler şüret-i tencīmden
5. Ol şehen-şāh-ı cihān ol Hüsrev-i deryā-dilüñ
Naħl-i ʿömrüñ mīve-dār itdi Hudā tekrīmden
6. Ḥamdülillāh tāze bir gül geldi bāğ-ı ʿāleme
Gül-sitān-ı ḥazret-i sultān-ı İbrāhīmden
7. Vālid-i vālā-maķāmın ide mevlā müstedām
Bürç-i baħt-ı taħt-ı suʿūd-ı aḥter-i demūmden
8. Mülkünüñ maʿmūresi olsun birün-ı ḥā vü dā
ʿÖmrünüñ iʿdādı efzūn ola ḥāv-ı meyden
9. Sāyesinde ber-ķarār olsun ebed şeh-zādesi
Ḥaķķ emin itsün zevāl ü naķş u ḥavf-ı bīmden
10. Kaldı naķķāş-ı ķader bir şüret-i ḥüb āşikār
Māverā-i perdehā-yı aḥsen-i taķvīmden

11. Tālî°-i sa°d u hümāyūn sa°at-ı ferhunde-dem
Sa°d-ı nāzır-ı naḥs-ı ġārib cedvel-i tehm̃nden

12. Āsumān-ı salṭanatdan toġrı bir mihr-i Münir
İrtifā°-ı kadr-i zāyid pāye-i tefh̃inden

13. Çarḥ-ı heştümden irişdi yanuñ mā-hazā beşer
Çıkdı eflāke şarāy-ı hüveydā ikl̃inden

(11a)

14. Kāġıd-ı şubḥı mücellā kıldı mihrüñ mūhresi
Māh birisi pāre yazdı levḥ-i sāde s̃imden

15. Mekteb-i taḥm̃irde oldı mu°allim aña ḥaḳ
Şāhluk dirsün okutdı levḥa-i ta°al̃imden

16. Cünbiş itdi Mehdī olmaḳ ārzūsıyla felek
Bend̃iler düzdi cihāt ıtnāb tetm̃imden

17. Dāyesi nāhid ola bir p̃ir-i lālāsı felek
İmtidād-ı °ömr-i aṭvel rişte-i terk̃imden

18. Şaġ ola dā°im şolaġı ola māh-ı t̃iz-rev
Atı önünce piyāde seyr ide ta°z̃imden

19. Şāniyā gökde melekler didiler tārīḥüni
Nūrdur geldi Muḥammed şulb-ı İbrāh̃imden

28²²²

(11a)

Mef°ülü/ Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilün

²²²Müellif Güftî'nin gazeli tespit edilemedi.

1. Dil ey velī ni'am-ı ğamla derd-nāk oldu
Şikence-i sitem-i dehrden helāk oldu
2. Bu rûzigârda bir şûf-ferâcemüz var idi
Mişâl-i ceyb-i dil ol dâhi çāk çāk oldu
3. Neden dilûñ ğam-ı 'âlemle derd-nāk olmak
Mişâl-i şûf görüp mevc-i ğam helāk olmak
4. Hemîşe terzî Muḥammed yanında ḥâzır igen
Neden ferâce-i dil böyle çāk çāk olmak
5. Eyâ velî-yi ni'am bir ferâce vir yohsa
Diyâr-ı cismümi feryâd ile ḥarâb iderem
6. Egerçi terzî Muḥammed yanumdadur ammâ
Libâs-ı köhnemi 'arz itmege ḥicâb iderem

(11b)

7. Dil-i **Güftî** yine ser-mest-i mey-i 'işve olup
Ḥayret-efzâ-yı dil-çeşm-i bütân oldu baña

29²²³

(11b)

Ġazel-i Fuzûlî - Tahmîs-i Sâni²²⁴

Fâ'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

1. Şubḥ irüp oldu yine çünkü şeb-i târ tamâm
Câme-ḥ^vâbundan o meh şîve ile kıldı kıyâm
Düş-ı râh-ı kâdeme başmağa itdi ikdâm

²²³ Müellif Sâni'nin tahmisi tespit edilemedi.

²²⁴ Sâni başlığıyla verilen ve Fuzûlî'nin gazeline tahmis yapan müellifin isminin شانى (Şânî) değil de سانى (Sânî) şeklinde yanlış yazıldığı muhtemeldir. Fuzûlî'nin söz konusu gazeli Hossein Mohammedzadeh Sadigh, **Divân-ı Eşâr-ı Türki**, Exter Yayınları, Tebriz, 174 numaralı gazel olarak kayıtlıdır.

ıldı ol serv seher n z ile h mm ma h r m
em -i ruhs rı ile oldu m nevver h m m

2. C meden ayru g ren dir o per n n   n n
Meger ind rdi felek seyre meh-i t b n n
 ıkarup p rehen-i m  g-i g l- b-ef  n n
N l-g n f taya  ardı beden-i  ury n n
San benef e i ine d  di mu asser b d m

3.   ne el urma ıla oldu peri  n g s 
Yine cem  itdi ne sihr itdi o  e m-i c z 
Y re   b n ezil p s rdi rev n aya a r 
T s el n  pdi h sed  ıldı  ara ba runu  u
Yetdi  u cism ne gitdi beden nden  r m

4.  ub -ı k zibde g r p  ub   ananlar  afa ı
Fark ider mi  ara c hild r o  arayla a ı
S hanu  budur e   ı v  s z   m - ada ı
 andular kim²²⁵  atılur d ne-i d rr-i  ara ı
 oklar el k seye urdı id p end  e-i h m

5. Y zi r  en idi dehr n meh-i t b n ndan
N r-ba   idi ruh -ı mihr-i d ra    n ndan
Yegidi  ara -ı b  u  g l-i h and n ndan
G rin rdi bedeni   k-ı gir b n ndan
C meden  ı dı ye i ayu  g sterdi tam m

6.  ıldı sevd -zede  f   o z lf-i p r-  n
D men- l de cih n olalı p yine  ar n
Pertev-i mihr-i ruh  da i birle z y landı zem n

²²⁵ Kim: a.g.e. kes 

Kāküliñ şāne açup kıldı hevā-yı müşgīn
Tīg-ı mūyın dağıdup itdi būyın ʿanber-fām

7. Hicrile geçmiş iğen hāşıl-ı rûz u şeb-i havz
Cām-ı laʿliyle şafālandı yine meşreb-i havz
Hazz idüp pertev-i nûrundan anuñ kevkeb-i havz
Oldı pā-bûs-ı şerîfiyle müşerref leb-i havz
Buldı dīdār-ı laţîfiyle ziyā dīde-i cām

8. Cāmlar üstüne hayr oluban göz dökdi
Tākılar hıfzı içün hizmetüne bil bükdi
Lûlû-i āb-ı sükûn itdi zebānun çekdi
Merdüm-i dīde ayağuna revān şu dökdi
Ki gerek şu döküle servûñ ayağuna mūdām

9 Yüz cilā buldı yine hüsniye yunup arınup
Oldı pākize melāhatde meh bedre dönüp
Gün gibi yine tülû' itdi felekde görünüp
Çıkdı hāmmāmdan o perde-i çeşmüm şarınup
Dutdı āsāyiş ile gūşe-i çeşmümde mekân

10. Çekeyin yāre beyānı nice hemyān nağdün
Hep nişār eyleyeyin dīde-i giryān nağdün
Dökeyin ayağına eşk-i firāvān nağdün
Müzd-i hāmmām **Fuzûlî** virürem cān nağdün
Kılmasun şaf²²⁶ zer ol serv-i kad ü sīm-endām

30²²⁷

(12a)

Velehu Tahmīs

²²⁶Şaf: a.g.e. şırf

²²⁷Müellif **Şanî**'nin tahmisi tespit edilemedi. Ancak Fuzûlî'nin gazeli Abdülbaki Gölpınarlı, **Fuzûlî Divânı**, İnkılap Yayınları, İstanbul, 2016 adlı çalışmada IV numaralı gazel mevcuttur.

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Gözümün merdümü ol ğamze-i mekkāra fidā
Eşkimün dürleri ʿaynıyla ol hūn-h̄vāra fidā
Cümleten nem var ise eylerüm ol yāra fidā
Cānumun güheri²²⁸ ol laʿl-i şeker²²⁹-bāra fidā
ʿÖmrümün hāşılı ol şive-i reftāra fidā
 2. Aña ʿāşık mı dinür kim sive²³⁰ bir cānānı
Dil ne derd virmeye ʿarz eyleye aña anı
Cāna minnetdür anuñ yoluna virmek cānı
Derd çekmiş başum ol hāl-i siyeh kurbānı
Tāb görmüş tenüm ol turre-i tarrāra fidā
- (12b)
3. Seg-i kūyuñ uyumaz nāle-i efgānumdan
Aldı derd-ü elem ise beni her cānibden
İl degül kendüm uşandum hele ben cānumdan
Pāre pāre dil-i mecrūh-ı perişānumdan
Seg²³¹-i kūyuñda yatan²³² her ite bir pāre fidā
 4. Ğam degül itmese miḥnetde baña dil yardum
O da derde düşe diyü ben korkardum²³³
Dil ü cān çekişüp gerçi çok aldum virdüm
Cān u dil kaydunı çekmekden özüm kırtardum
Cānı cānāneye virdüm²³⁴ dili dil-dāra fidā
 5. Neylesün yā bu beyānı vü ḥaķīr ü nā-çīz
Dem-be-dem çekmede ol yār tīg-i ser-tīz

²²⁸Güher: a.g.e. cevher

²²⁹Şeker : a.g.e. güher

²³⁰Sive: Seve

²³¹Seg: a.g.e. ser

²³²Yatan: a.g.e. olan

²³³Vezin kusuru

²³⁴Virdüm: a.g.e. etdim

orarum katl ide nā-gāh o eřm-i Hūn-rīz
Ey **Fuzūlī** yine gr řalar isem cān-ı azīz
Vat ola kim ola bir řūh-ı sitem-kāra fidā

31²³⁵

(12b)

Velehu Tahmīs

Fā'ilātūn/ Fā'ilātūn /Fā'ilūn

1. A gzūñi uyuyı ko i řarāb
Niceye dek dīdelerūñ ola h'āb
Eyleme luf it şeb-i lufuñ hicāb
řub řalup māh yūzūñden niāb
ık ki temāřāya ıa āfitāb
2. Añla szūm diñle kula dut baña
Eyleyigr bezm-i şarab dā'imā
Nūř idegr ime dimem ben saña
Mest ıup şalma nazār her yaña
Grme revā kim ola ālemarāb
3. ok mı gre asen-i alādan
Dut bu uřūli reh-i eřvādan
Eyle azer eyle ki Hāllādan
Kesme nazār cānib-i uřřādan
Nāle-i dil-sūzdan it ictināb

(13a)

4. Gzle hemīře er iseñ a-ı nān
Bāı degūl kimseye hergiz cihān
Rast-sūandur bu sze reh-i iyān
Dūzaa girmez sitemūñden yanan

²³⁵ Mellif **řānī**'nin tahmisi tespit edilemedi. Ancak Fuzūlī'nin gazeli Glpınarlı, **Fuzūlī Dīvānı**adlı alıřmada XXVII numaralı gazel olarak mevcuttur.

Ḳābil-i cennet degül ehl-i ʿazāb

4. Yāre beyānı bu suʿālūñ nedür
Ortakı kıl ile ḳālūñ nedür
Çık bu ḳadar ince ḥayālūñ nedür
Yār suʿāl itse ki ḥālūñ nedür
Ḥaste **Fuzūlī** ne virürsin cevāb

32²³⁶

(13a)²³⁷

Velehu Tahmīs

Fāʿilātūn /Fāʿilātūn /Fāʿilātūn/ Fāʿilūn

1. Dest-i ḳudret yapmışolresmi vü bārū ḳoymış ad
Nār-ı ḡayret ḳāmetüne serv-i dil-cū ḳoymış ad
Dāne beñler virmiş aña ḥāl-i Hindū ḳoymış ad
Ol ki māha tevcīh eylemiş rū ḳoymış ad²³⁸
Nūrdan bir nūn peydā itmiş ebrū ḳoymış ad
2. Şuʿle –i billūr mıdur pertev uran yā aḳ gümüş
Gör ne şanʿat ḥarc olunmuş der ki gözler görmemiş
Az olur bir böylece pākīze-rüşen gösterüş
Şemʿ-i kāfūrı fūrūzān eyleyüp gerden dimüş
Ḥalḳa-i dūd-ı siyāha şemʿ-i ḡīsū ḳoymış ad
3. Var mıdur ol dil-rübā gibi bu gün nāzūk güzel
Kim ola şāyeste-i medḥ ü sezā-vār ḡazel
Naḳşunuñ ḥayrānı Mānī ḥaṭṭ-ı yāḳūta bedel
Sīmden bir levḥ taşvīr itmiş üstād-ı ezel
Rişteler tahrīr idüp eṭrāfuna mū ḳoymış ad

²³⁶ Müellif **Şânî**’nin tahmisi tespit edilemedi.

²³⁷ Söz konusu tahmiste yer alan Fuzulî’nin “koymuş ad” redifli gazeli tespit edilemedi.

²³⁸ Vezin kusuru

4. Cem° olup her bir yere ser-tâc-ı üstādān kudüs
Tā'ir-i evc-i hümā pervāz-ı şehbāzdan kudüs
Mālik-i naķş-ı şūver hünkār-ı naķķāşān-ı kudüs
Çehre-perdāz-ı taşāvir-i nigāristān-ı kudüs
Bir cemāl ārāyiş itmiş rüy-ı nīkū koymış ad

5. Evvel u āhir beyānı çün ider Hayy u Qādīm
Şerh olunmaz hīç dil ile kudretullāh-ı °azīm
Luţfunuñ dārü'ş-şifāsundan bulur şihhat sakīm
Nokta deñlü nuţfeyi getürmüş ol hakīm²³⁹
Hikmeti gör kim **Fuzūli**-i sühan-gū koymış ad

33²⁴⁰

(13b)

Fā'ilātün /Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Zülf-i °anber müşgīnünden ki şabā-bū getürür
Hātıra hālet-i sevdā eşerin o getürür
2. Bir nigh-i çeşmüñi °atād? dil eylerse hayāl
Ser-i meydān-ı ümīde iki āhū getürür
3. Bir tehī cām-ı şafāyı bize sākī-i felek
Şunmaz ammā ki sebūy-ı gamı memlū getürür
4. Çeşm-i dil-hüşkī-i hırmān ile qalmaz lābūd
Eşer-i girye-i handānı gelür şu getürür
5. Dā'imā hem-ser idi dūd-ı siyāh-ı āha

²³⁹ Vezin kusuru

²⁴⁰ Söz konusu gazel Ahmet Sevgi, Hakan Sevindik, **Cezerî Kâsım Pâşâ Sâfî Dîvânı**, Palet Yayınları, Konya, 2016 ve Özlem Ercan, **Sâfî Dîvânı**, Gaye Kitabevi, İstanbul, 2014 adlı çalışmalarda tespit edilemedi.

Şāfi-i zāre belā-yı ğam-ı gīsū getürür

34²⁴¹

(13b)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Tırrresin rūyuña her geh geh o meh-rū getürür
Dil-i hōd-refteye sevdā eşerin o getürür
2. Uğrayup zūlf-i nigāra yelerek bād-ı seher
Gülşenüñ sünbül-i nev-restesine bū getürür
3. Hatt-ı nev-hīzine öykündi gül-i nā-fermān
Bāğ-bān anuñçün meclise baĝlu getürür
4. Ağzına nokta-i şek baĝşin idüp hurde-şinās
Olıcağ zıkr-i meyānı araya mū getürür
5. Bulmasun reh-güzer aĝyār-ı deryāda diyü
Āl idüp çeşm-terüm her dereden şu getürür
6. Hidmet-i pīr-i muĝāna gelicek ʿāşık-ı zār
Çeşme-i çeşmümle müjĝānuñı cādū getürür
7. Şahñ-ı maʿnāda kemiyyet kalemün ey ʿİsī
Öñgül almağa şitāb ile tekāpū getürür

35²⁴²

²⁴¹Müellif İsa ve gazeli tespit edilemedi.

²⁴²Müellif Şevkî'nin gazeli

Tuna Işınsoy Durmuş, Rıdvan Canım, **Edirneli Şevkî Dîvânı**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, e-Kitap, Ankara, 2018

Halil İbrahim Yakar, **Edirneli Şevkî Dîvânı**, Palet Yayınları, Konya, 2010

Fatma Esra Kanmaz, **Ömer Şevkî Mardîni ve Dîvânı**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2010

Esma Tezcan, **Şevkî İbrâhîm Efendi**, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya, 2007 adlı çalışmalarda tespit edilemedi.

(14a)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Dile āşūftelüğüni bahş-ı gīsū getürür
Ser-i sevdā-zedeye derd-i seri o getürür
2. Özünü zülfüne beñzedügi çün sünbül-i ter
Bāğ-bān bende çeküp meclise bağıu getürür
3. Fıkr-i dendānuñ ile ğavṭa-ger-i baḥr-ı ḥayāl
Ceyb ü dāmānumı lü'lü ile memlū getürür
4. Rāhumı küfre şalan ḥam-be-ḥam-ı zülfündür
Bizi miḥrāba hele gūşe-i ebrū getürür
5. Şevḳiyā vaşl-ı ḥayālünü gider gönölünden
Bāṭıl-endīşe durur dīdeye uyḥu getürür

36²⁴³

(14a)²⁴⁴

Ġazel-i Müfredī

Fā'ilātün/ Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ey felek yā cānum ol ḥāk ile yeksān it beni
Yā gedā-yı kūy-ı cānān ile sulṭān it beni
2. Miḥnet-i ḥicrāna ṭāḳat ḳalmadı gel ḥız-gīr
İyd-ı vaşluñda şehā luṭf ile ḳurbān it beni
3. Gel beni ʿuşşāk içinde ibtidā öldür hemān

²⁴³ Müellif Müfredī'nin gazeli tespit edilemedi.

²⁴⁴ 14a varağında yer alan ve teze bir katkısı olmadığını düşündüğümüz kısmı dipnot şeklinde vermeyi uygun gördük:

Ey felek yā cānum

İlā cenābi ḥazreti'l-aḥḥi aʿazzi'l-ekrem el-muḥterem Muḥammed sellemellahu teʿāla ve ebḳāhu ve ḥarremehu.

Şafda mahşer günü ser-hayl-i şehīdān it beni

4. Olmuşum āşūfte-hātır tā ser-i zūlfūñ görüp
Kākülūñ göster yine başdan perişān it beni
5. Cürʿadan-ı maʿrifet sen nazm ile ey **Müfredī**
Gel bu gün esrār-ı Hāḡdan mest-i hayrān it beni

37²⁴⁵

(14b)

Hālī

Fāʿilātūn/ Fāʿilātūn /Fāʿilātūn/ Fāʿilūn

1. Āfitāba sāye şalmış zūlf-i cānānı görüñ
Ebrdür kim kaplamış hūrşīd-i rahşānı görüñ
2. Cān virüp dil bağlayaldan zūlf-i tārūna anuñ
Kaldı cānsuz sāye gibi dil-perīşānı görüñ
3. Sāye-veş düşdüm yolunda nāz ile bir gün gelüp
Hākden refʿ itmez ol serv-i hırāmānı görüñ
4. Gül gül olmuş reng-i müldeñ şafḡa-i ruḡsār-ı yār
Virdi ḡusne çok leṭāfet şāh-ı ḡubānı görüñ
5. Leblerüñ laʿlin görüp şarrāf-ı dīl cānı bahā
Virdi ammā alımı laʿl-i Bedehşānı görüñ
6. Tāb-ı hūrşīd-i ruḡuyula ḡāl-i miskīn yanmasun
Çekdi kendü sāyesüñden zūlf-i bī-cānı görüñ
7. Hāḡ getürdi gird-i ruḡsāruñda cānān **Hālīyā**
Virdi revnaḡ-ı gül-sitāna ḡaṭṭ-ı reyḡānı görüñ

38²⁴⁶

²⁴⁵Müellif **Hālī**ve gazeli tespit edilemedi.

²⁴⁶Müberra Gürgendereli,**Mostarlı Hasan Ziyâʿî Dīvânı**, Kùltür ve Turizm Bakanlıḡı Yayınları, Ankara, 2017, e-Kitap. s. (belirtilmemiş) olup gazel olarak mevcuttur.

(14b)

Ġazel-i Ziyāi

Mefāʿilün / Mefāʿilün / Mefāʿilün/ Mefāʿilün

1. Gözüm yaşımdan özge elde ʿālemde nuḳūdum yok
Ne ğam māl u melālüm yoĝ ise bāri ḥasūdum yok
2. Ne aldum vü ne satdum nesnesin bu fānī dünyānuñ
Bu gün ʿālem metāʿından ziyānum daḥi sūdum yok
3. Niyāz idüp yüzüm urmam yere bāb-ı erāzilde
Ġanī-i lem-yezelden ğayru ʿālemde sücūdum yok
4. Muḳadder bir każā gelse rızādan ğayrı fikrüm yok
Cihānuñ nefʿine çokluḳ sürürüm yok sürūdum yok
5. **Ziyā-i** ben-kemāl u maʿrifet Ḳāfında ʿAnḳayem
Anun çün cāhil-i ʿaşruñ önünde hīç vücūdum yok

39²⁴⁷

(14b)

Müfred

1. Ey māh-ı recep şanman kim şaʿbānı dutalar²⁴⁸
Bunda ʿārifler var kim ramazānı bulurlar

40²⁴⁹

(15a)

Mefʿülü/ Mefāʿilü/ Mefāʿilü/ Feʿülün

1. İtmese eger gün yüzüñ ey māh-ı tecellī
Bārī ḥaber-i vuşlat ile ḳıl mütesellī
2. Evşāf-ı ḥadd u ḥaṭṭı cāna nice yazmam

²⁴⁷ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

²⁴⁸ Vezin kusuru

²⁴⁹ Doĝan Karacoşkun, Osman Köse, **İlk Çağlardan Modern Döneme T a r i h t e n İ z l e r II**, Berikan Yayınevi, Ankara, 2018, s. 197’de aşağıdaki beyit tespit edilmiştir:

1. **İtmezse eger gün yüzüñ ey māh-ı tecellī**

Bārī ḥaber-i vuşlat ile ḳıl mütesellī

beyit haricindeki beyitler tespit edilemedi.

Kāğız bir iki yüzlü kalem bir iki dilli

3. Vakf eyleyüm emlāk dilüm kūyuña kıblem
Çeşmüñ aña nāzār ola ğamzeñ mütevellī
4. Hāl itmiş idüm hūn-ı dilüm yazmağa medhūñ
Şimdi hatt-ı sebzūñ irişüb geldi maḥallī²⁵⁰
5. Diġkatle kıl ol mūy-ı miyān-vaşfını °Aḳlī
Mihr-i ruḥunuñ şöhreti hōd gün gibi belli

41²⁵¹

Ḥicāzī

(15a)

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Meded öldürdi beni ol göz ü kaş [u] o bakış
O tebessüm o tekellüm o reviş ol şalınış
2. Yaḳdı vü yıkdı göñül ḳal'asını cünd-i ğamuñ
Serverā saña yaḳışmaz bu bakışla bu yaḳış
3. Giceler seyre çıkup yār olasın ağyāre
Gündüzün cevır idesün bize çıkışmaz bu çıkış
4. At şalup naṭ-ı felekde beni māt itmek çün
Bildüġi hāl-i ruḥun gösterüp ol şeh didi keş
5. Himmet eylerse **Ḥicāzī** saña Aşḥāb-ı Şuffā
Merve ḥaḳkı ḥarem-i vaşla ne sa'y it ne yapış

42²⁵²

²⁵⁰Söz konusu mısradaki vezin bozuktur.

²⁵¹Müellif **Ḥicāzī**'nin gazeli tespit edilemedi.

(15a)

Şabrî

Mefâ'ılün / Mefâ'ılün / Mefâ'ılün / Mefâ'ılün

1. Saña der gönümün meyli sözüm hep dâ'imâ birdür
İki 'âlemde maşşûdum hemân sensin Hudâ birdür
2. Baña itdüklerin cevri senünle söyleşem bir bir
O dergâh-ı mu'allâda ki şâhıyla gedâ birdür
3. Añu geçün iki gün bir 'âşıka yâr olmadı kendi
Müdâm ağyâr-ı bed kirdârla ol bî-vefâ birdür
4. Nice teşbîh idem hûbân dehrün o mihrüye
Egerçi encüm-i rahşanda çün bedr-i dücâ birdür
5. Vefâsızdur diyü câna seni terk eylemez **Şabrî**
Ne kim itsen aña şâbir ne felek aña şâkirdür

43²⁵³

(15b)

Ġazel-i 'Ubeydî Tahmîs-i Gedâyî

Mefâ'ılün / Mefâ'ılün / Mefâ'ılün / Mefâ'ılün

1. Bu dâr-ı bî-beğâda kaşr-ı 'âlî-şânı neylersün
Kurı naşş-ı nigâra aldanup 'unvânı neylersün
Yüri dîvâne olma şöhret-i dîvânı neylersün
Bu fânî evde tāk-ı günbed-i gerdanı neylersün
Yerün zîr-i zemîn olur bülend eyvânı neylersün
2. Niye büyüklenirsün bilsem âyâ var diyü cāhum

²⁵² Söz konusu gazel **Sabrî Şâkir**'in matbu Divânında tespit edilemedi.
[file:///C:/Users/New%20Bilgisayar/Downloads/Sabri%20%C5%9Eakir%20Divân%C4%B1%20\(Orijinal%20TBMM\).pdf](file:///C:/Users/New%20Bilgisayar/Downloads/Sabri%20%C5%9Eakir%20Divân%C4%B1%20(Orijinal%20TBMM).pdf) 15/05/2019

²⁵³ Müellif **Gedâî**'nin tahmisi tespit edilemedi.

Saňa ıřmarlamadı h d yalan d ny yı All hum
Tek u tenh  d ş p r h-ı fen dan  akıbet-m hum
 Adem m lk ne bir g n yaln z gitsen gerek ş hum
    nce şimdi k llar y rid p  unv n  neylers n

3.  dersin ibtiz li ehl-i d ny ya olup r g p
Olursun c n u dilden devlet d ny ya sen t lip
Mur dun bu dem-a-dem olasın akr nu a g lip
 l r sn gayret-i akr nu a ey t lip-i manş b
Y  d ny da mer tib ka   id p y r n  neylers n

4. Kimi  aş k bu halkun kimisi c n nesi olur
Kimi şem -i bezm-i devlet   perv nesi olur
Kimi mecn n-şıfat-d r-ı fen  b -g nesi olur
Es r-i c n olanlar silsile d v nesi olur
 d p boyn nda kayd-ı  izzet-i r z n  neylers n

5. **Ged yi** b -ser   p  ol baş egme ş h-ı mesr ra
Ber bersin S leyman-ı zam n olsanda bir m ra
Tev zu  k l tenezz l k lma (meyini?) kaş-ı fağf ra

 Ubeyd    ne-i tenden  ur c it beyt-i ma m ra

Del  olma y ri bu menz l-i v r n  neylers n

44²⁵⁴

(16a)

 aş de-i  Ulv 

Mef  l n /Mef  l n /Mef  l n /Mef  l n

1. Cih n b gu da h dd u z lf    eşm   k dd    iy dil-ber
Biri g ld r biri s nb l biri  anber biri  ar ar

²⁵⁴İsmail  etin, **Derz -z de Ulv  (Hayat , Edebi şahsiyeti ve Div nının Tenkidli Metni)**, F rat  niversitesi Sosyal Bilimler Enstit s , Elaz ğ, 1993, s. 66-70'te elli iki beyitlik bir kaside olarak mevcut olup mecmua ile s z konusu eser arasındaki fark aşağdaki gibidir:

2. Hayāl ü hasret ü derd ü firāķunla perī-simā
Karār u °aql ü fikr ü şabrı yağma kıldı ser-tā-ser
3. Bu hüsnuñle bu ruhsārun bu elfāz u bu güftāruñ
Dil-ārā vü şafā-bahş u hayāt-efzā vü cān-perver
4. Cebīnuñle ruħuñla °arızunla gerdenüñ oldı
Cihān-gīr ü cihān-sūz u şeb-efrūz u ziyā-güster
5. Leb-i la°l u dürr-i dendān u būy-ı zülf ü ruhsāruñ
Olupdur her biri sultān-ı²⁵⁵ şark u ğarp u baħr u ber
6. Müjeñle ğamzeñ ile çeşmüñ ile kaşuñla kuldur
Kemān-keşler °adū-guşlar bahādurlar dil-āverler
7. Cemālūñle dehānuñla zebānuñla kelāmuñla
Beden büryān cīger sūzān u dil nālān u cān bā-fer
8. Ne Rūm u Şām içinde var ne yirde gökde mānendüñ
Güneş yüzlü hilāl-ebrū Mesīhā-leb perī-peyker
9. Ne hōş demdür ne kutlu gün ne zibā vaķt u sē°atdür
Ola meclisde sāz u söz u dil-ber bāde-i aħmar
10. Lebi Şīrīn saçı Leylā özi Yūsuf yüzi °Azrā
°Aceb zibā °aceb ra°nā °aceb ğarrā °aceb hōş ter
11. Hükümetle şeca°atle vecāhetle °adaletle
Enūşirvān-ı Ferruħ-ruħ Ğazanfer-fer Skender-der
12. Selīm Hān kim olupdur hüsñ ü hulķ u °adl u dād ile

²⁵⁵Sultān: a.g.e memdūh-ı

Esed-heybet ʿAlī-sīret Ḥasan-şūret-i melek-manzar

13. Şadaqatle meḥabetle feşāḥetle şecaʿatle
Şehā sensin Ebū Bekr u ʿÖmer ʿOsmān u hem Ḥaydar
14. Olupdur derd-mendūñ müstemendūñ benden efgenden
Nice dārā nice ḥaḳan nice Ḥüsrev u nice Sencer
15. Bu eyvān u bu dīvān u bu ʿayş u nūşuñı görse
Olur Efrāsiyāb u Ḳayser u Cemşīd u Cem çāker
16. Şeḥer bezm itseñ olur zevḳ u şevḳ u ʿayş nūşuñ çün
Felek şofra mülk sākī şafaḳ bāde güneş sāḡar
- (16b)**
17. Enīsūñ şevket u şavlet-i celīsūñ ʿizzet u devlet
Zihī nuşret zihī furşat zihī ḳudret zihī leşker
18. Ḳarīnūñdür rehīnūñdür zahīrūñdür esīrūñdür
Ḳamu fetḥ u zafer birle ḳamu begler ḳamu ʿasker
19. N’ola luṭf u şehā vüçüd u iḥsānuñ recā kılsam
Göñül zilletde cān ḥaste beden ʿuryān u ten aḥḳar
20. Ğarīb u bī-kes u bī-çāre vü āşūfte-ḥāl oldum
Yolum rāh-ı ʿadem ḡam-zād u hem āh u elem reh-ber
21. Şehā ʿadl ile dādūñ medḥ u vaşfiñ itmede ʿUlvi
Kemāl-i ehl ü kân-ı faẓl u ḥōş ṭabīʿ vü süḥan-perver
22. Duʿā ile şenā ile feşāḥatle belāḡatle
Ḳaşīdem bī-naẓar u bī-teşbīh u bī-mişāl u ter

23. Hüdā-yı zü'l-celāl ü zü'l-kemāl u hayy u kâdirdür
Müyesser oldu saña taht u baht u efser u kişver

45²⁵⁶

(16b)

Mefāʿilün / Mefāʿilün / Mefāʿilün / Mefāʿilün

1. Elā yā eyyühe's-şākī edür ke^{sen} ve nāvil hā²⁵⁷
Bizi öldürmedün gam gāfil olma çāremiz kıl hā
2. Ezelden mekteb-i aşkuñ bir üstād-ı şafā-baḥşı
Görüp āyine-i ta^{bum} dimiş bu ḥaylī ḳabil hā
3. Görürseñ muğ-beçe yanuñda bir gülüş²⁵⁸ ḥayāl itme
Beni²⁵⁹ ey pīr-i meyhāne hemān oğluñ gibi bil hā
4. Olurmuş²⁶⁰ dīden-i dīdāra perde eşk-i ḥūn-ālūd
İrişdi cilve eyyāmı gönül-demdūr gözüñ sil hā
5. **Behiştī** sāde rūlarla mülākāta du^{cā} kılsıñ
Ḳabūl olmağa gönölünde²⁶¹ görünmez kıl ḳadar ḡıl hā

46²⁶²

(17-a)

²⁵⁶ Aydemir, **Ramâzân Behiştī Dîvânı**, s. 105-106'da gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu eser arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

²⁵⁷ Ey saki, içki bardağını dolaştır ve onu içtir

1. Perī-rū dil-rübālarda saña beñzer melek yokdur

Kemāl ehlini sevmezsın muşāhibüñ erāzil hā

beyiti mecmuada yer almamaktadır.

²⁵⁸ Gülüş: a.g.e. yañlış

²⁵⁹ Beni: a.g.e. bizi

²⁶⁰ Olurmuş: a.g.e. olur mı

²⁶¹ Gönölünde: a.g.e. sīnede

²⁶² söz konusu çalışmada İlmî Efendi'nin gazeli yer almaktadır. Ancak müellif Hilmî'nin tahmisi tespit edilemedi.

<file:///C:/Users/New%20Bilgisayar/Downloads/0471->

[Sefineyi Nefiseyi Mevleviyandaki Turkce Shiirler \(Kiye Qazan\)%20\(1\).pdf](Sefineyi Nefiseyi Mevleviyandaki Turkce Shiirler (Kiye Qazan)%20(1).pdf) 11/06/ 2019

Mefāʿilün / Mefāʿilün / Mefāʿilün / Mefāʿilün

1. Ğulām-ı ʿaşk-ı pāküz biz bizüm de şānumuz vardur
Sürür-ı sīne-nūr-ı dīde bir sultānumuz vardur
İrişdüñ ʿıyd-ı vaşl-ı dil-bere kurbānumuz vardur
Bi ḥamdillāḥ cihān içre bu gün ʿunvānumuz vardur
Şehīd-i ʿaşk-ı yār olduḡ fedā bir cānumuz vardur
2. Muḥabbet meclinde sākī-i cāna olup maḥrem
İçüp cām-ı şarāb-ı ʿaşk-ı kıldıḡ yaʿnī defʿ-i ḡam
İrüp bezm-i vişāle ḥamdilillāḥ olmuşuz ḥürrem
Semā²⁶³ u deff u nāy ile n’ola rakş eylesek her dem
Şadā-yı lā-mekān-ı semʿ ider iḡānumuz vardur
3. Bize taʿlīm-i ders-i ʿaşk kalmıḡ ḥ^vāce-i maʿnī
Rümüz-ı müşkilāt-ı ʿaşka vāḡıf olmuşuz yaʿnī
Ne var nā-dān u bī-idrāk olanlar eylese taʿnı
Ne ḡam fehmi itmese güftārımız her cān-ı bī-maʿnī
Meʿārif baḡrinüñ ḡavvāşıyuz bürhānumuz vardur
4. Olaldan ʿaşk baña bende bī-ṭabl u ʿālem-şāhuz²⁶⁴
Ne ʿālemde esīr-i silsile ne ṭālib-i cāhuz
Faḡīrüz bī-nevā ammā fenā fennüñde āḡāhuz
Gedāyuz gerçi şüretde meʿānī mülkine şāhuz
Niçe şehler aña der-bān olur dīvānumuz vardur
5. İrüp sultān ʿadline ʿaşkıñı ṭarḡ eyledin ḡulmi
Şiʿār idinmişüz āzādı giyüp ḡilʿat-ı **Ḥilmī**
Bu deñlü rifʿata irdiñ tenezzül şimdi ḡābil mi
N’ola baş egmez isek şöyle heft iḡlīme biz ʿ**İlmī**
Cihānda Ḥāzret-i Mollā gibi sultānumuz vardur

²⁶³ Semāʿ: a.g.e. ḡudūm

²⁶⁴Söz konusu mısradaki vezin eksiktir.

47²⁶⁵

(17a)

Müfred

Fā'ilātün Fe'ilātün fe'ilātün Fe'ülün

1. Rūḥ-ı mevtāya du'ā eylemege gel elüñ aç
Belki bir gün olasın sen de du'āya muhtāc

48²⁶⁶

(17b)

Mefā'ılün / Mefā'ılün / Mefā'ılün / Mefā'ılün

1. Alıpdur 'aqlumu şimdi yine bir dil-ber-i maḥbūb
Ne dil-ber dil-ber-i ğarrā ne ne ğarrā ğarrā-i maṭlūb
2. Nedür ol fülful-i esved ne fülful fülful-i Hindū
Nedür ol turre-i sünbül ne sünbül sünbül-i mergūb
3. Dehānı gūyā ğonca ne ğonca ğonca-i nāzūk
Ne nāzūk nāzūk-i dil-keş ne dil-keş dil-keş-i maşhūb
4. Nedür ol sa'id u bāzū ne nāz u şem'e-i kāfūrī
Nedür ol kālīb-i sīne ne sīne sīne-i maḳlūb
5. İdelden şabrumı yağma benüm ol meh-veş ey **Sa'dī**
Alupdur 'aqlumu ḥayret ne ḥayret ḥayret-i meczūb

49²⁶⁷

(17b)

Huve'l-aziz

Mefā'ılün/Fe'ilātün/Mefā'ilün/Fe'ilün

1. Kocā revem ki be-ğayr-ı ez derd penāh nedārem

²⁶⁵Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

²⁶⁶ Uralçin, **Sadī Dīvānı**, adlı çalışmada söz konusu gazel tespit edilemedi.

²⁶⁷Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

Çerā astāne-i luṭf ki zīr-i kāne nedārem

50²⁶⁸

(17b)

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. H̱ōr bakma zāhidā cem yādigāridur şarāb
Dem-be-dem bezm ehlinūñ şāhib-vaqaridur şarāb
2. Lāle vū sūnbül giderse ğam yimezler ʿārifān
Ehl-i ʿaşkuñ rūz u şeb her dem bahāridur şerāb
3. Ehl-i dil-i ẖārīñ ğamından aĝlama bülbul gibi
Her ne vakit isterse ẖāzır gül-ʿizāridur şarāb
4. Ṭabʿ-ı nā-dān gibi dānā bī-vefā yār istemez
Kūnc-i ğam içre muşāhib yār-ı ğārīdür şarāb
5. Dōstum yād-ı lebūñle içmemek mümkün midür
Nev-cevānum Saʿdīnūñ defʿ-i ẖumāridur şarāb

51²⁶⁹

(18a)

Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

1. Yine tāb u terāvet bulmuş ol gül gül-istānlanmış
Kızarmış gül gül olmuş rüy-ı gül-gün argūvānlanmış
2. Daḥi²⁷⁰ āyīnesin seyr ittirüp refʿ-i hicāb itmiş
Şafā virmiş dil-i ʿuşşāka ol meh mihribānlanmış

²⁶⁸Uralçin, **Sadī Dīvānı**, adlı çalışmada söz konusu gazel tespit edilemedi.

²⁶⁹ Adem Uysal, **Hâfız Ahmed Pâşâ Dīvānı (Metin-İnceleme)**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2010, s.150'de gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu kaynak arasında geçen farklılıklar aşağıdaki gibidir:

²⁷⁰ Daḥi: a.g.e. ruḥı

3. H̱adeng-i nāz ile erbāb-ı  aşku  delme ki ba run
O h n-ı  amze t r olmu  ol ebr lar kem nlanmı 
4.  eh d-i  a k-ı y r   vehmi yok n r-ı d zahdan
Gir p efg n²⁷¹ ile hicr  te ine imti  nlanmı ²⁷²
5. Bel -yı  a kla terk-i ta allu  eylemi  tenden
D   p p yu a y r   **H f z ** r     rev nlanmı 

52²⁷³

(18a)

F  il t n/ F  il t n/ F  il t n/ F  il n

1. T b-ı meyden   r  -ı c n n reng n g llen r
 ar usunda      -ı   r deler b lb llen r
2. La llenmi  l le-i nu man-ı  ade  n   olmadan
Arg v n  aksiyle  b-ı c y-ı g l  en m llen r
3.   ve-i reft r ile  u    -ı p ym l eyley p
 allanur n   ol    -ı cih n  eng llen r
4. Ol  adar virm   le  fet b  a b de  ub  kim
  leler l  l  len r her berg-i ter²⁷⁴ s n llen r
5. **H f z ** ru s r-ı dil-d r   bah r-ı h snd r
Ru larında d ne d ne h ller f lf llen r

53²⁷⁵

²⁷¹ Efg n: a.g.e. def at

²⁷² İmti  nlanmı : a.g.e. imtihanlanmı 

²⁷³ Uysal, **H f z P    D v m **, s.151'de gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile s z konusu kaynak arasında ge en farklılıklar a a ıdaki gibidir:

²⁷⁴ Berg-i ter: a.g.e. berk-i ser

(18b)

Fā'ilātün Fā'ilātün fā'ilātün Fā'ilün

1. Ey cemālūñ pertev-i envār-ı şubḥ-ı lem-yezal
Berter olsa menzilūñ ḥūrşīd-i enverden maḥal
Sende göstermiş kemāl-i şun'ın üstād-ı ezel
Ḳudretūñ izhār idüp Ḥaḳḳ ḥazret-i 'azze ve cel
Cümle ḥübān içre sen cānānı kılmış bī-bedel
2. İşigūñ üftādesi kemter gedā mihr-i münir
Pençe-i ḥūrşīd-i 'ālem-tāba ḥüsnūñ dest-gīr
Her gedā-yı āsitānuñ bir şeh-i şāhib-serīr
Mısr-ı dilde şāh olur yüzūñ görüp olan esīr
Ḥüsni ey Yūsufdan güzel aḥsen ey güzellerden güzel
3. 'Āşīḳa yād-ı lebūñ cām-ı şarāb-ı dil-gūşā
Cāna ol la'l-i muşaffādur mey-i bezm-i şafā
Rūḥ-baḥş olmuş Mesīḥā-veş o la'l-i cān-fezā
La'l-i mey-gūnuñ görüp cān virmeyen kimdür şehā
Pes meger ādem degül 'aḳlında vardur yā ḥalel
4. Ḥalka-i zūlf-i siyāhuñ ey saç-ı misk-i Hoten
Na'l-i şeb-dīz-i ḥaṭṭuñdur dirler erbāb-ı sūḥan
Kimdür ol ruḥsāra gül-gūn ile senden geçen
Ḥüsnuñi bir dem gören ey Ḥüsrev-i Şīrīn dehen
'Aşḳuñā Ferhād olup yoluñda cān virse maḥal
5. Gözde ḳan ḥūn-ābe-i ālum görüp raḥm itmedūñ
Yollar üzre cism-i pā-mālüm görüp raḥm itmedūñ
Perişān olmuş aḥvālüm görüp raḥm itmedūñ
Derd-mend-i 'aşḳunam ḥālüm görüp raḥm itmedūñ

²⁷⁵Sabahattin Küçük, **Bâkî Dîvânı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, (Tarihsiz). e-Kitap, s.66-67-68'de Yavuz Sultan Selim Han'ın gazeline tahmis yapmıştır. Söz konusu tahmis Tahmîs-i gazel-i Sultân Selîm Hânadıyla kayıtlıdır.

Yol olur dilden dile dirlerdi h d vardur me el

6. **B kiy ** k y-ı h r b t-ı n   nem k ldugum
Bezmi-ı  a k   em -i  humla m zeyyen k ldugum
Ser-niv  tim h lid r  f  ka r  en k ldugum
Ey **Selim** ebr  dey p    m  zre mesken k ldugum
Alnuma  a k  ile yazılan yazulardur ezel

54²⁷⁶

(19a)

Fe il t n/ Fe il t n/ Fe il t n/ Fe il n

1.  h kim bir g l i  n  am-zede-i h r oldum
 u  adan b lb l-i   r de  ıfat-z r oldum
Bir seh   add-i ser-efr za hev -d r oldum
C y-ve  g  l m a up     -ı d d r oldum
Yine sevd -zede-i z lf-i siyeh-k r oldum
Yine bir olmıyacak derde girift r oldum
2. S nede mihr-i mu abbet e er-i    ib igen
H blar sevmede   r de g   l t  ib igen
    -ı ma l b [u] h red h yl     a   lib igen
C mleden el  ek b  z delige t lib igen
Yine sevd -zede-i z lf-i siyeh-k r oldum
Yine bir olmıyacak derde girift r oldum
2. Dil-i d v ne u landı  anup h lk -ı cih n
Ber-taraf olmu  igen meyl-i hev -y  h b n
Yine bir    -ı cef -p   eye meyl itdi hem n
H   lı k lmadı  abr itmege hergiz imk n
Yine sevd -zede-i z lf-i siyeh-k r oldum
Yine bir olmıyacak derde girift r oldum

²⁷⁶Cihan Okuyucu, **Cin n  (Hayatı, Eserleri ve D v nının Tenkidli Metni)**, T rk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1994, s. 279/280

4. Sā'id-i sīm-i ucundan ʔama°-ı hāma düşüp
Kadd-i bālāsı belāsı ile ālāma düşüp
Lebleri şevki ile bāde-i gül-fāma düşüp
Āh kim murğ-ı dil bilmezlik ile dāma düşüp
Yine sevdā-zede-i zülf-i siyehkār oldum
Yine bir olmıyacak derde giriftār oldum

5. Ey **Cinānī** n'ola bülbül gibi nālān olsam
Gül-i şad-pāre gibi çāk-ı giribān olsam
Tuyulup °aşkla °ālemlere destān olsam
Kākül-i yār gibi n'ola perişān olsam

55²⁷⁷

(19b)

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Hāk iden sīnemi tīg-i gam-ı cānānumdur
Fāş iden rāzumı āh dil-i sūzānumdur
3. Gün degüldür görünen dehr-i felekde her gün
°Aks-i taşvīr-i cemāl ruh-ı cānānumdur
3. Dağlar güldür elifler şanemā serv-i sehī
Cism-i şad pāre benüm nāza gül-istānumdur
4. Ne kadar varsa meh-i pāre kulağı küpeli
Bende-i halka begüş der-i cānānumdur
5. Sāye-veş hākıla yeksān ide üftādeleri
Ey **Celālī** benüm ol serv-i hırāmānumdur

²⁷⁷ Müellif **Celālī** ve gazeli tespit edilemedi.

(19b)

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Severüz dil-beri vebāl ise de
Umaruz luṭfını muḥāl ise de
2. Vuşlat endişesiyle eglenürüz
Gerçi beyhūde bir ḥayāl ise de
3. Ele al serverā başup geçme
Dil-i ūftāde peymāl ise de
4. Fāriğ olmaz hevā-yı zūlfūnden
Murğ-ı cānum şikeste-bāl ise de
5. Dağlar çekmedüğü bārī çeker
Feyzīhaste bī-mecāl ise de

(19b)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Gönlüm aldı nāz ile bir gözleri ala yine
Gözleri ālālaruñ cānlar fedā ālāyine
2. Āl tūṭīdür femūñ güyā şekerdür leblerüñ
Anı seyr itmek dilerseñ destüñe ālā yine
3. Ārzū-yı dāne-i ḥālūñle ṭarf-ı bābuña
Şakf-ı gerdündan kebūter-veş nice ala yine

²⁷⁸ Muvaffak Eflatun, **Fevzî-i Kefevî Dîvânı**, Gazi Üniversitesi Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2003, s. 530'da gazel olarak mevcuttur.

²⁷⁹ Mustafa Erdoğan, **Kabûli İbrâhîm Efendi, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin)**, Doktora Tezi olarak yay, Ankara, 2008, s. 693'te gazel olarak mevcuttur.

4. Ehl-i ʿaşk ʾālāyınıñ ʾālāyı ğamdur yidügi
Bu simât-ı bezm-i ğamdur bunda çok ala yine
5. Ey **Ḳabūlī** yār ile bir kez olur alış viriş
Şanma kim bir göñlüñ alır bir daḥi ala yine

58²⁸⁰

(20a)

Mefāʿılün / Mefāʿılün / Mefāʿılün / Mefāʿılün

1. Ḥakīm-i muṭlaḳıñ olmasa ger bir işde taḳdīri
Müfid olmaz hezār erbāb-ı ʿaḳluñ reʿy u tedbīri
2. Ḥazer menʿ-i ḳader ḳılmaz ne deñlü küşiş eylerseñ
Ḳazā-yı mübremüñ mümkün degil saʿ ile taḡyīri
3. Muḳadder ğinā u faḳr u nīk ü bed elem çekme
Nedür “naḥnü ḳasemnā” āyetinüñ aña tefsīri
4. Ne naḳş itdiyse üstād-ı ezel bī-ʿaybdur cümle
Kemāl-i şunʿuna eyler dalālet ḥüsn-i taşvīri
5. ʿİnāyet eylese bir bendesine ḥazret-i Mevlā
Sevāb olur ḥaṭāsı hep kemāl-i maḥẓ taḳşīri
6. Hezārān cūş u pülād ile ḳat ḳat zırh giyse
Kişi defʿ eylemez ḳavs-ı ḳazādan atılan tīri
7. Müʿessirdür muḥaḳḳaḳ fāʿil muḥtār her işde
Kevākible felekden ey münneccīm bilme teʿşīri

²⁸⁰Derviş Çelebî'ye ait gazel söz konusu adreste mecuttur.

<http://www.turkedebiyatisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1668> 04/05/2019

8. ʿĀlāyıkdan mücerred ol ki hūrşīd-i cihān-āsā
Tecerrüdden Mesīhūñ oldı çarh-ı çārümīn yiri
9. Saʿādet ister iseñ ehl-i teslīm u tevekkül ol
Kabül it cān ile **Dervīş** pend-i Hāzret-i Pīri

59²⁸¹

(20a)

Mefāʿilün / Mefāʿilün / Mefāʿilün / Mefāʿilün

1. Şarāb-ı laʿlūñi nūş eyledük hātırda ğam neyler
Şafā-kesb idicek demler durur dilde elem neyler
2. Seg-i dil-ber sefāletden mey içmek ağzuña düşmez
Gedā-yı bī-nevāsın sende ey dil-cām-ı cem neyler
3. Muḥabbet gencine vīrāne ḳalbi maḥzen olmuşken
Ne lāzım kīse-i ʿārifde dīnar u direm neyler
4. Cihānuñ tūmturaḳından ne zevḳ olsun dil-i ʿāşık
Şeh-i iḳlīm-i ʿaşḳa leşker-i ṭabl u ʿālem neyler
5. Nihāl-i bāğa bakmaz serv-i ḳaddūñ vaşf ider ʿUlvi
Şu söz kim levḥ-i dilde yazılır aña ḳalem neyler

60²⁸²

(20b)

Fāʿilātün/ Fāʿilātün Fāʿilātün/ Fāʿilün

1. Şöyle cān vir yāre cism-i nā-tüvānūñ tuymasun
Şöyle ḥāk it çeşmüñi yolunda cānuñ tuymasun

²⁸¹Çetin, **Derzî-zâde Ulvî, (Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Divânının Tenkidli Metni)**, adlı çalışmada söz konusu gazel tespit edilemedi.

²⁸² Müellif **Şükrî** ve gazeli tespit edilemedi.

2. Şöyle rindâne nazar kııl âsitân-ı dil-bere
Hâne-i çeşmünde çeşm-i hûn-feşānuñ tuymasun
3. Ey zebānum viridiñ olsun rüşen-i zıkr-i habīb
Şöyle çāpük depren ammā kim dehānuñ tuymasun
4. Kūy-ı yāre uğradıkça eyle āh u nāleler
Līk-i āhuñ nālesin laʿl-i figānuñ tuymasun
5. Dilde şakla ter-i ʿaşkı **Raʿdiyā**? cānuñ gibi
Fāş ider ʿālemlere şakın dehānuñ tuymasun

61²⁸³

(20b)

Fāʿilātün/ Fāʿilātün Fāʿilātün/ Feʿülün

1. Arayan haqqı elif kāmētüñi dāl eyler
Püte-yi ʿaşka koyup kendüzini kāl eyler
2. Bülbül-āsā döğünüp dem-be-dem ağlar ʿāşık
Kānlu yaşıla fenā gülşenüni āl eyler
3. Yemez içmez uyumaz fıkır-i Hudādur dāʿim
Terk idüp atlasunı egnine bir şāl eyler
4. Dāmen-i pīri kıomaz destüñi kaṭʿ itseñ senüñ
Evliyā meclisine kendüyi idhāl eyler
5. Kıoma dilden gözüñ aç zıkr-i Hudāyı **Şükri**
Nefs-i şūma şakın uyma seni izlāl eyler

62²⁸⁴

(21a)

Mefāʿilün / Mefāʿilün / Mefāʿilün / Mefāʿilün

1. Bu yokluk özge varlıkdur fakîr-i mâsivâyum ben
Anuñla fahr ider oldum fenâ-ender fenâyum ben
2. Libās-ı nev ile köhne yanımda bes berâberdur
Hudâdan gayrı bilmez kimse hâlim bir gedâyum ben
3. Tûlû° itdi yine mihr-i maʿârif-hâne-i dilde
Münevver oldı qalbim hamdillâh pür ziyâyum ben
4. Qamı derd ehli var mı hâl-i dilden bir haber olsun
Suʿâl itsün baña her ne ise müşkil-küşâyum ben
5. İşigi bendesiyem çâr-yâr-ı bâ-şafâ hâkkı
Yüzüm döndürmezem aşla muhibb-i muştafâyum ben
6. İki ʿâlemde maksûd u murâdum hâkdur ey **Şükrî**
Tarîkat ehliyem bir derd-mend-i bî-riyâyum ben

63²⁸⁵

(21a)

Fāʿilātün/ Fāʿilātün Fāʿilātün/ Fāʿilün

1. Qaddüñ bâğ-ı melâhatde nihâl-i argüvânîdür
Dü çeşm-i mestüñ ey meh-rû u bâğıñ dîde-bânıdur
2. Vişâlûñ âb-ı ʿuşşâka senüñ ey hıızır-ı ʿibādum
Ne deñlü mürde-dil olsa hayât-cāvîdânîdür

²⁸⁴ Müellif **Şükrî** ve gazeli tespit edilemedi.

²⁸⁵ Müellif **Sâni** (ثانى) 'nin gazeli tespit edilemedi.

4. Meded nā-ḥayr idüp ferdāya şalma mīve-i vaşluñ
Bu gün luṭf eyle iḥsān eyle sultānum zamānidur
4. Dilā sevdüğimi kimdur şorarsañ şehr-i ḥüsn içre
Güzeller ḥaylinüñ ḥaylī zarīf u nüktedānidur
5. Gören ebrū-yı cānānı şanur müjgānı üstünde
Atar can almağa tır u kemān-ı ḳahramānīdür
6. Raḳībā kes dilüñ cānāna cānum dime gördükçe
Hızır ile muḳarrer bil sen anı rūḥ-ı Şānidür

64²⁸⁶

(21b)

Mefāʿilün / Mefāʿilün / Mefāʿilün / Mefāʿilün

1. Esās-ı ḳubbe-i Minā şun^e-ı Ḥudādandur
Meh u ḥürşid u seyyāre ziyā-i müntehādandur
Nice biñ enbiyā geldi şuhūrī kibriyādandur
Mesīhiñ mu^ecizi iḥyā vü Musīnün^e aşādandur
Vücūdı külli eşyānuñ ḥabīb-i enbiyādandur
2. Muḥibb-i çār-yārüm ben vücūdum şāhidur şiddīḳ
Ömerdür ḥüsnümiñ cānı degilse olayum zındīḳ
Arz eyle Oşmānı Ḥudādan bulmasun tevfiḳ
Yezīd İbn-i Yezīd olsun ° Alīye eyleyen tefriḳ
Ne sözüñ vardur ey mülḥid bunlar evliyādandur
3. Tevekkül eyle Allāha ki oldur fāʿil-i muḥtār
Ḳadir oldur bâşir oldur semī^e-i ʿālemü'ül-esrār
Göñüldeñ çār-yarı sev diñleseñ mezheb-i zünnār
Yarın maḥşer günü vardur Ḥudāya eyleme inkār

²⁸⁶ Müellif **Mesud**'un tahmisi tespit edilemedi.

Ne şüphe tañrıdan ğayrı kamu hāk-ı fenādandır

4. Dilā ey t̄alib-i maḳṣūd Hudā emrüne ol ḳāil
Anı çek cümle eşyādan eger ʿāḳıl iseñ
Mübberā ol bu ʿālemden fenāya olmağıl māʿil
Yalancı fānī dünyāda yaşaduñ tatalum biñ yıl
Ġurūr itme hayāt ile ki ʿAzrāʿil ḳazādandır
5. Niçe bir dilde bu āteş niçe bir yaşda bu sevdā
Niçe bu şūh u şādiler niçe bir ḳuru ğavğa
Muḥabbet itme dünyāya eger ʿāḳıl iseñ dānā
Hızırdan okurduñ ʿilm-i ledünni pertevi ammā
Yine maḳṣūd-ı **Mesʿuduñ** üsüli Muştafādandır

65²⁸⁷

(21b)

Mefāʿilün / Mefāʿilün / Mefāʿilün / Mefāʿilün

1. Ḳızarmış t̄ab-ı meyden ruḥları ālī ʿaḳıḳ olmış
Bu gün içmiş **Süheylī** şol dūr-i yektā Yemenlenmiş

66²⁸⁸

(22a)

Mefʿülü/ Fāʿilātü /Mefāʿilü /Fāʿilün

1. Fermān-ı ʿaşḳa cānladur inḳıyādımız
Ḥükm-i feżāya zerre ḳadar yok ʿinādımız
2. Baş egmezüz edāniye dünyā-yı dūn içün
Allāhadur tevekkülümüz iʿtimādınız

²⁸⁷M. Esat Harmancı, **Süheylī Dīvānı**, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2017, e-Kitap, s. Belirtilmemiş olup söz konusu beyit bir gazelinmakta beyitidir.

²⁸⁸Küçük, **Bâkî Dīvānı**, s. 161’de gazel olarak mevcuttur. Söz konusu gazel ilgili kaynakta altı beyitte oluşmakta olup mecmuada yer almayan beyit aşağıdaki gibidir:

1. Meyden şafā-yı bātın-ı ḥumdur ğaraż hemān
Erbāb-ı zāhir añlayamazlar murādımız

3. Biz müttekā-yı zer-keş-i cāha dayanmayuz
Haḳḳuñ kemāl-i luṭfinadur istinādumuz
4. Zühd ü şalāḥa eylemezüz ilticā hele
Tutdu egerçi ʿālem-i kevni ḳanadımız
5. Minnet Hudāya devlet-i dünyā fenā bulur
Bāḳī ḳalur şaḥīfe-i ʿālemde adımız

67²⁸⁹

(22a)

Mefāʿilün / Mefāʿilün / Mefāʿilün / Mefāʿilün

1. Nedür bu serv-ḳaddlük lāle-ḥödlik māh-peykerlük
Nedür bu sīm-tenlük nāzenīnlük nāz-perverlük
2. Nice ḳanlar döküp diller alur her dem kesüp başlar
Müjeñ tīḡuñda ḥatm olmuş dil-āverlük cīger-derlük
3. Mesīḥā-veş tecerrüd ḳaşdın itse baḳmadan dehre
Ana meyl eylemek olmaz degildür ey gönül erlük
4. Levend-āne güzelsiñ sīne-çāk olsun münāsibdür
Senüñ şānuñdadur şāḥā çü dil-berlük semen-berlük
5. Belā vādīlerün geşt eyleyenler pāst-püş olmuş
Yaraşur ʿ**Ulvīyā** seyyāḥ olanlara ḳalenderlük

68²⁹⁰

(22b)

Mefāʿilün / Mefāʿilün / Mefāʿilün / Mefāʿilün

²⁸⁹Çetin, **Derzî-zâde Ulvî** s. 369'da gazel olarak mevcuttur.

²⁹⁰Müellif **Tiḡi**'nin gazeli tespit edilemedi.

1. Ne paşādan dile maḳṣūdıñı ne şāhdan iste
Seni luṭfuyla yoḳdan var iden Allāhdan iste
2. Şaḳın dūnyā içün gerdūn-ı dūna ibtizāl itme
Eliñ ḳaldur murāduñ ol yüce dergāhtan iste
3. Ṭarīḳat ehline yār ol sülūk it rāh-ı maṭlūba
Hidāyet ister iseñ yol bilen hem-rāhdan iste
4. Ne isterseñ ʿadüvv bed mesālik ḳulm-i cevrenden
Vefā mihri ise maḳṣūduñ ol dil-hʿāhdan iste
5. Ṭarīḳ-i Kaʿbeye olmaz ceressiz kār-bān-ı sālīk
Vuṣūl-i menzil maḳṣūd-ı **Ṭıḡī** āhından iste

69²⁹¹

(22b)

Mefʿülü/ Fāʿilātü/ Mefāʿilü/ Fāʿilün

1. Rūzī suʿāl benden eger eylese suʿāl
Dānā-yı küll-i ḫāl-i Ḥudāvend-i kibriyā
2. Kem dūnyādan baña ne getürdüñ beyān ḳıl
Zār u niyāzıñı baña ʿarz eyle bī-riyā
3. Diyem ki ey Müheymin u Settār-ı küll-i ʿayb
Dūnyāya sicn didi Resūlūñ ʿaleʿl-melā
4. Sükkān-ı sicn-i zād u zevādı saña ʿayān
Cürm ü günāhumdur daḫi ʿişyānıla ḫaṭā

²⁹¹Sait Özer, **Nâtıkî Dîvânı (Karşılaştırmalı Metin – İnceleme)**, Cumhuriyet Üniversitesi Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas, 2006 adlı çalışmada söz konusu çalışma tespit edilemedi.

5. Cem° iyleyüp ma°āşī-i bī-çāre **Nāṭıķī**
Geldi ķapuna raķmet u ğufrān ider recā

70²⁹²

(23a)

Mefā°ılün / Mefā°ılün / Mefā°ılün / Mefā°ılün

1. Muķabbet mülkine mālİK sipāh-ı °aşķa serdāruz
Velī ol zülf-i pür çīnūñ kemendüne giriftāruz
2. Göñüller mülkine mālİK tarīķ-i vaķdete tālİK
°Adūy-ı nefsi ķatl itmiş mihr u cihān-dāruz
3. Gehī siķr oduna batmaķ gehī seyl-āba ğarķ olmaķ
Gehī ğonca gibi dil-teng gehī bülbul gibi zāruz
4. Şehīd-i °aşķ olan āzādedür düzeķ °azābından
Bi ķamdillāh ki biz ol küşte-i şūķ-ı sitem-kāruz
5. Rucū° itsün bize °aķl bīnāsuna ħalel-peyķān
Bir avuķ ħāķüz ammā bīnā-yı °aşķa mi°maruz
6. Bizim esrārumuz bilmez egerçi ta°n ider şūfī
Mükemmel ādemüz esmā-rumūzdan ħaber-dāruz

71²⁹³

(23a)

Fe°ilātün/Fe°ilātün /Fe°ilātün /Fe°ilün

1. Beri gel cān gözüni °aşķ ile bīnā ķılalum

²⁹²Söz konusu gazelin müellifi tespit edilemedi.

²⁹³Mustafa İsen, **UsûlîDîvânı**, Akçağ Yay, Ankara, 1990, s. belirtilmemiş olup söz konusu çalışmada gazel yedi beyitten oluşmaktadır. Mecmuada yer almayan beyit aşağıdaki gibidir:

1. **Çünkü murdar durur mā ü meni kendimizi**

Cümleden arıdahm bī-men ü bī-mā ķılalum

Mecmua ile ilgili çalışma aşağıdaki gibidir:

Yār dīdārını her şeyde temāşā kılalum

2. Tā ki yüz göstere evşāf-ı tecellī-i qādīm
Göñül āyīnesüñi şūf u mücellā kılalum

3. Tūṭī-i nāṭıkayı Hind-i ʿademden çıkarup
Yine mirʿāt-ı tecellī ile gūyā kılalum

4. Tā taʿalluḵ bula ser-rişte-i tevḥīd-i dili
İkilükden geçelüm vāḥid [u] yektā kılalum

5. Āteş-i ʿaşkla pervāne-şıfat tutuşalum
Yār dīdārına karşı yañalum yaqılalum

6. Dürlü dürlü²⁹⁴ şunalum cām-ı şarāb-ı ʿaşkı
Bir Ūsūlī-i yine vālih u şeydā kılalum

72²⁹⁵

(23b)

Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilün

1. Daḥl idüp yāre dime ğayrıya gül-zāre çıkar
Böyledür tā ezelī şoḥbet-i gül-hāre çıkar

2. Derd-i cānāne içün her kime bir çāre dīdem
Bir cefā-kāruñ elinden oda bī-çāre çıkar

3. Vaşl-ı hicrānı eger ḵurʿa ile baḥş itseñ
Vuşlat aġyāre vü hicr-i ʿāşık ğam-h^vāre çıkar

4. Seḫeri ğün yüzini görmek ise maḵsūduñ

²⁹⁴ Dürlü dürlü: a.g.e. tolu tolu

²⁹⁵ Halil İbrahim Yakar, **Gelibolulu Sunʿî Dîvânı**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Gaziantep, 2009, E-Kitap, adlı çalışmada gazel tespit edilemedi.

Bekle ol rāhı dilā kim der-i dil-dāre çıkar

5. Bir kul oğlu baña cevı eylerdi geldi hattı
Sun'iyā kim cürm ide seyyāre çıkar

73²⁹⁶

(23b)

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Dilā mecnūn-şıfat uryān-ı aşk ol pırehenden geç
Belā medyānının gerçek şehīdiyseñ kefenden geç
2. Yüri bir²⁹⁷ servi belāya kanma²⁹⁸ şu gibi gönümün
Fenā gül-zārının el çek gönünden gel dikenden geç
3. Çekilmiş derd²⁹⁹ ü hasretdür bu yağan serv-i dil-cüsü
Dökülmüş zehr-i miñnetdür ruh u hāke çemenden geç
4. Gönül şeh-bāzunı sīmurğ-ı Kāfa hem-cenāh eyle
Bu alçaqlarda pervāz eyleyen zāğ u zāğandan geç

5. **Hayālī** cāme-i zer-beft ü atlasdan olup fāriğ
Libās-ı müste'ārīdür yüzüp mülk-i³⁰⁰ bedenden geç

74³⁰¹

(23b)

Mef'ülü/ Mefā'ılı /Mefā'ılı /Fe'ülün

1. Gel naç-ı maħabbetde şehā bir ben u bir sen

²⁹⁶Ali Nihat Tarlan, **Hayālī Bey Dīvānı**, İstanbul Üniversitesi Yay. İstanbul, 1945, s. 118'de gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu kaynak arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

²⁹⁷Bir: a.g.e. her

²⁹⁸Kanma: a.g.e. akıtma

²⁹⁹Derd: a.g.e. dūd

³⁰⁰Mülk: a.g.e. belki

³⁰¹Erdoğan, **Kabûlî İbrâhîm Efendi, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dīvânı**, s.681'de gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu kaynak arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

Şatranc oyunun oynayalum mât ola düşmen

2. Ferzîn gibi kec-revlük iden şâha muķârin
Doğrı yürüyen rūḥ gibi baķa ırakdan
3. Üt esb-i murâdun ruh-ı cānāna ķarşu
°Alemdede piyâde yürime merd iseñ atlan
4. Bir lu°b ile rūḥun alup açmaz ķodı ol şâh
Daḥi ne oyunlar geķer ey dil saña ķatlan
5. Leclâc ise de lec iderüz naṭ°-ı cihānda
Nā-dāna **ķabûlî** yenilür şanma bizi sen

75³⁰²

(24a)

Fā°ilātün/ Fā°ilātün Fā°ilātün/ Fā°ilün

1. Çağlayub aķar benüm eşk-i revānum sū-be-sū
Olmağā sen °arız-ı gül-zāra³⁰³ cānā rū-be-rū
2. Bāde virdi cev-be cev āhum vücūdum ḥırmenin
Dāne-i ḥālūñ ğam-ı eşküm edelden cū-be-cū
3. Hey kıyāmet ḥaşre dek dūkenmeye bu ķıl u ķāl
Sīnede bir ķalem şerḥ itse zūlfüñ mū-be-mū
4. Ey saçı sūnbül senüñ her şubḥ-dem bād-ı şabā
Zūlfüñüñ būyın arar menzil-be-menzil kū-be-kū
5. İtdüğüñ yüz ķaralıgun yüzüñe urur şaķın

³⁰²Tarlan, **Hayâlî Bey Dîvânı**, s. 339’da gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu kaynak arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

³⁰³ Dil-dāra: a.g.e. gül-zāra

Ey **Hayālī** olma ol mir'āt-ı hüsne rû-be-rû

76³⁰⁴

(24a)

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Aramızda olan hicrân efendi şanma bendendür
Kazâ-yı âsmânîdür ne sendendür ne bendendür
2. Ben ey mâh-ı cevân sühanum gün senden cüdâ düşmek
Benüm haḥs-ı sitâremden sipihr-i pire-zendendür
3. Begüm sensin baña devlet saña bendiledür şöhet
Şeref-i cām ile vir cisme zühür cān-ı bedendür
4. Liḳāna göz dikerler var anuñçündür benüm nālem
Fiḡanı bülbulün gülden degüldür hep dikendendür
5. Şaḳın mestān u sun'undan dil-i şeydānuñ incinme
Senüñ ḡayet muḥibbūñdi bu ḥāletler hep andandır
6. Kime ey Hüsrev-i 'ālem disem aḥvālüm eydür
Şuçı yok **Remzî** miskīnün kamu işler ḥaşeddendür

77³⁰⁵

(24a)

Fe'ılātün/ Fe'ılātün/ Fe'ılātün/ Fe'ılün

1. Ol miyān da güzel ol zülf-i semen-bū da güzel
Kılca yok 'İsā kim o da güzel bu da güzel

³⁰⁴ Bahadır Kurt, **Remzî Dîvânı (İnceleme-Metin)**, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya, 2017 adlı çalışmada söz konusu gazel tespit edilemedi.

³⁰⁵ Hakan Taş, **Vusûlî Dîvânı (İnceleme-Metin-Çeviri-Açıklamalar-Dizin)**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2010, e-Kitap. s. 145'te gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu kaynak arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

2. Leb-i cān-ı miḥnetüne hīç dünyāda sūd yok ammā
°Arz u ḥāl-i³⁰⁶ laṭīf ol ḳadd-i dil-cū da güzel

3. Fitne-i rūz-ı ḳıyāmetden °alāmet mi °aceb
Yalñız ḳaddi çeşmle ebrūda güzel

4. Sā°id-i sīmīn dūrūr başı egilen elde velī
Başdan ayağa ḳamu tā ḳalem de yazu da güzel

5. Seyr-i dildār ile dil gerçi **Vuṣūlī** geçinür
Ele girince velī sādece pehlū da güzel

78³⁰⁷

(24b)

Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilün

1. Gūş-ı murğ-ı dile gökden gelür āvāz-ı ḥorūs
Kendiñi eyleme tezyīn çü mişāl-i ṭāvūs
Deyr-i °ālemde ne der diñle şadā-yı nāḳūs
Vaḳtidür na°raları añla ne der ṭablıla kūş
Ḳanı Keyḥüsrev-i dārā vü ḳanı Keyḳāvūs

2. Murğ-ı cān-ı bāz-ı ecelden bulamaz istiḥlāş
Cām-ı pūr-zehrīn iḳer felegüñ °ām ile ḥāş
Yok ecelden ḳişi ḳurtulmağa bir cā-yı menāş
Olmadı ḳılıcundan eceliñ Zāl ḥalāş
Bulmadı marāż-ı mevte Cālīnūs

3. Bülbül-i ḳuds igen rūḥa ḳafes oldu bu ten
Anı āzād idegör kesr-i ḳafes eyleyü ben
Ḳapar emel şāhini ḳıl sidre bu dağında vaṭan
Sen melekden ulu insān igen ol gökde vesen

³⁰⁶ Arz u ḥāl-i: a.g.e. āb-ı ruyīñda

³⁰⁷ Söz konusu tahmisin müellifi tespit edilemedi.

Hāk-ı süflîde kalasın kanı ʿār u nāmūs

4. Dime hüküm eylemişem dehre dil-āverlük ile
Tutmuşam ʿālemi başdan başa serverlük ile
Server oldur ki giçe ʿömri kalendarlük ile
Er degüldür o ki dünyâyı tuta erlük ile
Er odur pîre-zen-i dehr ile olmaz māʾnūs

5. Er iseñ pîre-zen-i dehre igen aldanma
Zāhiren nakşı görüp anı cevāndur şanma
Āteş hîlesine key şaķın senüñ yanma
Pîre-dünyā yüzüñe güldüğüñe inanma
Ki olupdur o ʿacüze nice dāmāda ʿarūs

79³⁰⁸

(25a)

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

1. Tavāf-ı haccuñ ey zāhid şevābı gerçi aʿlādur
Velākin bir gönül yapmak cihānda andan aʿlādur³⁰⁹
2. Gel ey haķķ isteyen tālib vişāle³¹⁰ irmek isterseñ
Gönülden iste kim gönül maķāmı sırrı Mevlādur
3. Gönül tırında ey cān gel tecellî³¹¹ eyle Mūsā-veş
Ki³¹² anda görünen ʿaynʿel-yaķīn nūr-ı tecellādur

³⁰⁸Sedanur Dinçer, **Hafî Hayatı, Sanatı, Şiirleri**, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale, 2010, s. 58’de gazel olarak mevcuttur. İlgili çalışmada gazel altı beyitten oluşup mecmuada yer almayan beyit aşağıdaki gibidir:

**1. Şular kim ʿāşık-ı didār olupdur cenneti n’etsün
Ki hür u cennet ü Kevşer şamu anuñ tufeylādur**

mecmua ile söz konusu çalışma arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

³⁰⁹ **1. Velākin bir gönül yapmak cihānda andan aʿlādur:** a.g.e.

Veli gönül tavāf itmek bilesin andan evlādur

³¹⁰ Vişāle: a.g.e. murāda

³¹¹ Tecellî: a.g.e. münācāt

³¹²Ki: a.g.e. kim

4. Ki her kim nesnei sevse ol olur zikri vü fikri
Nite³¹³ Mecnûn-ı şeydānuñ dün u gün zikr-i Leylâdur

4. El irmez vuşlata çün kim hayâlün gitmesün dilden³¹⁴
Hafinün gönli ey dil-ber³¹⁵ anuñ ile tesellâdur

80³¹⁶

(25a)

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Ol kadar bir pâredür gönlüm görünmez yâreden
Yâreden hulķ itmiş beñzer vücûdum pâreden
2. Bâliş-i zerkâre başa kim cihânda Hüsrevâ
Seng-i hâre yek güldür Ferhâda rengin hâreden
3. °Aşķıla yektâ olup giydüm libâs-ı vahdeti
°Âdiyyet bir hırķadur ten üç yüz altmış pâreden
4. Aramızda yâriyle nâşî gerekmez ey gönül
İki gözümüñ biri otursa çıķsun aradan
5. Râzı ol sen de **Belîğî** çekme ferdâ guşşasın
Egseñ itmez rızķıñı elbette virir yâreden

81³¹⁷

(25a)

Mef'ülü /Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü /Fe'ülün

³¹³Nite: a.g.e. nitekim

³¹⁴Dilden: a.g.e. gözden

³¹⁵Dilber: a.g.e. bir pâre

³¹⁶Müellif **Belîğî**'nin gazeli tespit edilemedi.

³¹⁷Mertol Tulum, Ali Tanyeri, **Nev'î Dîvânı**, yayın evi, yeri ve yılı belirtilmemiş, s. 297'de gazel olarak mevcuttur.

1. Çāk eyle libās-ı teni rusvāy-ı cihān ol
Tut şıdk ile bir pīr etegin ʿārif-i cān ol
2. Tağlarda kavuş ʿaşk ile Ferhād nişāne
Sen ʿārif iseñ ʿaşkla bī-nām u nişān ol
3. Gül gonca gibi hānde zenān olma zenāne
Bülbül gibi derdile dilā naʿra-i zenān ol
4. Ey dil niçe bir şūret-i zāhirde tevaḳḳuf
Gel ʿārif gencīne-i esrār-ı zamān ol
5. Ālāyış-i şunʿunda ḳoma tāb-ıñı **Nevʿī**
Pāk eyle sözün gevherini āb-ı revān ol

82³¹⁸

(25b)

Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün

1. Açıb ʿibret gözün ey dil idinme ʿālem-i maṭbah
Ki şādisi degül ğamsız çekilmişdür bu ḳula saḥḥ
Ne ʿaşra ğam çeker ʿārif ne lebde şād olur aşlah
Anuñ çün kim buyurmuşdur bu ḥālī fehm iden efşah
İzā dāḳet bikeʿd-dünyā fefekkiʿr-fiʿl-elem neşreh
Fe ʿusrun beynī yūsreynī izā fekkeh-tehu tefreh
2. Kimi aḥlaḳıñ irişür refʿine ʿizz ü saʿādetle
Kimi vāşıl olur maḳşūd-ı aşlına hidāyetle
Kimine ğam virür derd ü belā u ğuşşe ğayetle
Nazar olur kimine luṭf idüp ʿayn-ı ʿināyetle
İzā dāḳet fefekkür elem neşreh
Fe ʿusrun beynī yūsreynī izā fekkeh-tehu tefreh

³¹⁸Süleyman Çaldak, **Nālī Dīvānı**, Kesit Yayınları, 2010 adlı çalışmada tespit edilemedi.

3. zevkini ʿālem şanup hatt itme ʿālemden
.....oluruz Fārūkı beşer-i semden
Hı̄ş olmaz hasta-dil aşla tabībünden
Ġam şādī vü şād leb-i ġamuñ hālī degül ġamdan
İzā dāķet fefekkir elem neşreh
Fe ʿusrun beynī yūsreynī izā fekkeh-tehu tefreh
4. Ne ġam şādī ne şādī ġamz olmaz bu muķarrerdür
Meserret üzre olmak dāʿimā kime müyesserdür
Göñül mirʿatı ġāh miyānı olur ġāhī mükedderdür
Şafā u zevķ şādī ġuşsa u ġam hep muķadderdür
İzā dāķet fefekkür elem neşreh
Fe ʿusrun beynī yūsreynī izā fekkeh-tehu tefreh
5. Gidüp māl ü menāl ü mülk destünden fakīr olsa
Bir ʿālem hālidür ġāh fedā ġāhī emīr olsa
Düşüp bend-i belāya nāgehān yāhūd esīr olsa
Hallāş olmak sırdur ʿināyet ü destgīr olsa
İzā dāķet fefekkir elem neşreh
Fe ʿusrun beynī yūsreynī izā fekkeh-tehu tefreh
6. Hazer kıl takdür bulsun takrib-i şāh-ı devrāna
Ki pervāne bakar per uğradıķça nār-ı sūzāna
Hasedden incinüp şaķın maʿşiyet itme ilhvāna
Tevekkül eyle Yūsuf gibi düşersen de zindāna
İzā dāķet fefekkir elem neşreh
Fe ʿusrun beynī yūsreynī izā fekkeh-tehu tefreh
7. riyāzetle şevküm kesb-i harāc itmez
Haķīkatde aña vardı bend-i şeyh ʿilāc itmez
Sülūk ehli olanlar ġayre ʿarz-i ihtiyāc itmez

Muḳarrer Nāliyā ḥaḳ ḥazret-i ḳulların aç itmez
İzā dāḳet fefekkir elem neşreh
Fe ʿusrun beynī yūsreynī izā fekkeh-tehu tefreh

83³¹⁹

(26a)

Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilün

1. Nev-bahār oldı güzellendi ser-ā-ser ʿālem
Oldı izhār ile her gūşe gül-istān-ı İrem
Sīneler tıldı şafā yıķıldı endūh ile ğam
Eyledi müjde-i gül dilleri şād u ḥurrem
Ġoncsenūñ göñli açıldı güle düşdi şeb-nem
2. Cūy-bārun baña ʿarz itme kenārun sensüz
Oda yansun nideyüm serv ü çenārun sensüz
Bāġ-ı dehrūñ kim güft-i güzārun sensüz
ʿĀlemiñ nʼeyleyeyin bāġ u bahārun sensüz
Baña sen ruḥları gül-zār ile ḥōşdur ʿālem
3. İderüz şavmaʿa küncüñde iḳāmet geh geh
Ḳıluruz anda namāz itmege niyyet geh geh
Demidür sende ide luṭf u mürüvvet geh geh
Dil-i şūrīdeye ḳıl pend ü naşīhat geh geh
Nefsūñ gelsün eyā şūfī-i nāsiḥ dem dem
4. Nedür ol tarz-ı reviş şīve-i reftārunda
Nedür ol ḥüsn-ārā nāz ile güftārunda
Şabra tākāt mi ḳalır cezbe-i dīdārunda
Dāne-i ḥālüne baḳ cennet-i ruḥşarunda
Nice şabr eylesün Allāhı severseñ ādem

³¹⁹ Söz konusu Tahmis Cihan Okuyucu, **Cinānī (Hayatı, Eserleri ve Divānının Tenkidli Metni)**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1994

5. Ey **Cinānī** pür idüp şöhret āfākı
Haşre dek nāmıñ ola rüz-ı felekde bākī
Demidür sākin idüp sūz-ı dil-i ʿuşşākı
Āb-dār olsa n'ola mīve-i şîr-i **Bākī**
Urmadı kimse bu bāğ içre daḥi böyle kalem

84³²⁰

(26a)

1. Hakk Te'ālā kütünü hıfz

85³²¹

(26b)

Fecilātün/ Fecilātün/ Fecilātün/ Fecilün

1. O nihāl-i bāğ-ı ʿişve saña da ider meyl
A gönül şitāb itme buña rüzigār dirler

86³²²

(26b)

Fācīlātün/ Fācīlātün/ Fācīlātün/ Fācīlün

1. Virmez igen dōstum ben ḥātıruñ dünyālara
Sen beni şalmaḳ revā mı vaʿde-i ferdālara

³²⁰ Söz konusu beyitin üzeri çizili olduğundan beyit okunamadı.

³²¹ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

³²² Müellif **Gedâyî**'nin gazeli tespit edilemedi.

2. Pes degül mi ta'c n a'dādan gelen miḥnet-i dile
İki günde bir nedür ba'ışnev istiğnālara
3. Göñlümi zülfüñ perīşān itdi 'aqlum tār-mār
Virdi çeşmüñ şabrumı iki gözüm yağmalara
4. Çünkü var gögsüñde īmānuñ göñülde şefkatüñ
Yā niçün rahm eylemezsün 'āşık-ı şeydālara
5. 'Āşık oldum bir perīye oldı (ḥüsnüñden?)nihān
Tek тұrurken varduñ uğratduñ başuñ ğavġālara
6. Mürdan da kemterüz gerçi ayak toprağıyuz
Fāriğüz dünyā içün baş egmezüz dār[ā]lara
7. Ey **Gedāyī** bir kefindür 'ākıbet sermāyesi³²³
Cismi ğark itseñ ser-ā-ser atlas u dībālara

87³²⁴

(26b)

Naşır-ı Tûsī

1. Ender- menġān be sāl muġayyer gerded
Der sāl-i ğalaş zīr u zeber gerded
Der sāl-i ğamaş eger bemānī zinde
Mülk-i mālīk ü millet ü dīn ber-gerded

Fī-biḍc-i sinīn (1132)³²⁵

88³²⁶

³²³ İranlı Şair Nâsır-ı Tûsî'nin beyiti tespit edilemedi.

³²⁴ Söz konusu beyit tespit edilemedi.

³²⁵ Söz konusu tarih miladi takvime göre 1719'a denk gelmektedir.

³²⁶ Müellif Halîsî ve gazeli tespit edilemedi.

(27a)

Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün

1. Gedalık zevki baña mîr-i mîrân olmadan yegdür
°Azîzim kuluñ olmak dehre sulţân olmadan yegdür
2. Senüñ sāyeñ düşen yerlerde bir yir hāka yüz sürmek
Yanumca bir nice serv-i hırāmān olmadan yegdür
3. Ne ʿālemdür ki ʿāşık yāre karşı ağlaya hālün
O ʿālem şāhlar bezmünde handān olmadan yegdür
4. Belā vü derd ü gāmdan gerçi şekvā eylerüz ammā
Hele cemʿiyyet-i hātır perişān olmadan yegdür
5. ʿAdūlarla gelürsen **Hālişinüñ** bezmüne dāʿim
Ġamuñdan ageh ölmek böyle ihsān olmadan yegdür

89³²⁷

(27a)

Mefʿülü/Mefāʿilü/Mefāʿilü/Feʿülün

1. Biz sākin-i meyḥāne-i peymāne-keşānuz
Biz ser-zede-i hāk-i reh-i pîr-i muġānuz
2. Biz diñlemezüz ġulġulesin bûlbûl-i bâġuñ
Bir murġ-ı hōş-elḥān ġül-istān-ı zamānuz
3. Geh maḥrem-i ʿirfān gehī hem-dem-i sulţān
Geh hāk-ı reh-i pā-yı gedāyān-ı cihānuz
4. Sehm-i ġam itse taġdir-i ġavs-ı ġaderden

³²⁷Yunus Kaplan, **Nihânî (İbrâhîm Çelebî) ve Gazelleri** Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 5/4 Fall 2010, s. 1288’de gazel olarak mevcuttur.

Meydān-ı rızāda āña cānla nişānuz

5. Eñ şoñ iremez menzil-i maķşūda **Nihānī**
Çün rāh-ı muḥabbetde bu gün rāh-revānuz

90³²⁸

(27a)

Fe'īlātūn/ Fe'īlātūn/ Fe'īlātūn/ Fe'īlūn

1. Tek göñül maḥzen-i gencīne-i 'irfān olsun
Ṭotalum kaşr-ı cinān ise de vīrān olsun
2. Yedüğim ḥūn-ı gamuñ bilmez isem 'aşkıñda
Gözüme ṭursun efendi göreyin ḳan olsun
3. Olayım ta'ma ola işlerdeki cism-i nizār
Tek hemān bā'is-i cem'iyet-i yārān olsun
4. Görelim dil kime mā'il uralım mīzāna
Gelsün ol iki gözüm Yūsuf-ı Ken'āna [olsun]
5. Bāğ-ı ḥüsn içre sen ey kebk-i melāḥat gül-i ecel
Yāraşur **Nev'iye** bülbul gibi nālān olsun

91³²⁹

(27b)

Fe'īlātūn Fe'īlātūn Fe'īlātūn Fe'īlūn

1. Şanma 'aşḳ ehlini mevtüyle güzār eyledüler
'Aşḳa şabr idemeyüp terk-i diyār eyledüler
2. Şüretā görmeyelüm diyü ḥasūduñ yüzüñi
Bendiler maḥmel-i tābūta firār eyledüler

³²⁸Tulum, Tanyeri, **Nev'i Dāvānı**, s. 319'da gazel olarak mevcuttur.

³²⁹Mahlassız olan gazelin müellifi tespit edilemedi.

3. Götürüp ayağı bu mülk-i fâniden
Vardular ʿâlem-i bâkîde karar eyledüler
2. Terk idüp tâc u kabâyı sarılup bir kefene
Hilʿat-i ʿâriyeti giymeye ʿâr eylediler
5. Arkasu üzre yatup ehl-i kubûr itdi huzûr
Ġam u miḥnetle biri ʿişreti zâr eylediler

92³³⁰

(27b)

Müstefʿilün/ Müstefʿilün/Müstefʿilün/Müstefʿilün

1. Gülgüne-i reng-i ḥayâ pîrâyedür ruḥsâruna
Lûʿlû-yı lâlâ-yı edep mengüşedür kulağuna
2. Berg-i ehl-i sebz olmadın geldüñ bu dehrüñ bağuna
Bu rûzigârıñ degmedük biz bir yeşil yaprağuna
3. Târ-ı siyâh-ı kâküli düşmüş zemîne görmedüñ
Bu cürmümüz ʿavf eylemez tırmaz tular barmağuna
4. ʿUşşâk-ı cām-ı vaşıl umarın derd-i hicrânunı
İller ayağına düşer ben ayağı toprağuna
5. Cismin ḥalâle döndürüp tırmaz figân eyler rakîb
Minnet Hudâya ol gülüñ hîç girmedi kulağuna
6. Bir pâdişâha mâliküz **Veysî** ki çıkısa tahtuna
Şems-i cihân-tâbı ırmeye yüz sürmege ayağuna

³³⁰Toska, **Veysî Dîvânı**, adlı çalışmada gazel tespit edilemedi.

(27b)

Müstefîlün/ Müstefîlün/ Müstefîlün/ Müstefîlün

1. Bend eylemiş °uşşâkını dildâr-ı zûlf-i bâğuna
Biñ nâz u şîveyle geçer bakmaz şolına şağuna
2. Kılısam mey-i vaşluñ ricâ olmağca eyle âbâ
Mest-âneler şubh u mesâ kevkeb düşer ayağuna
3. Ben nâ-tüvân-ı bî-mecâl kıddüm büküldi oldı dâl
Ol dil-ber-i nev-res hilâl geldi yetiştı çağuna
4. Şunî Hakk olub âşikâr geldi yetiştı nev-bahâr
Reşk itse °aşk ehli nev-zârım tâze sînem dâğuna
3. °Ayş eyleyüp aħbâb ile cām-ı mey al °Avnî ele
°Âkıl olan kıymaz hele a°dâ sözi kılağuna

(28a)

Mefâîlün/ Mefâîlün/ Mefâîlün/ Mefâîlün

1. Bahâr olsun hele bir a°zm şahrâ itmemiz vardur
Lebüñ yâdına nüşı cām-ı şahbâ itmemiz vardur
2. Meh-i nev gibi bir maħbûb peydâ olsa şehir içre
Biz ol maħbûb-ı nev-pirây-ı peydâ itmemiz vardur
3. İçüp cām-ı sürür-encām-ı devrân-ı hakîmâne
Göñül âyînesi ğamdan mücellâ itmemiz vardur

³³¹ Muhammed Nur, Doğan, **Avnî (Fâtih) Dîvânı**, Kùltür ve Turizm Bakanlığı Yayınları. adlı çalışmada söz konusu gazel tespit edilemedi.

³³² Söz konusu gazelin müellifi tespit edilemedi.

4. Ser-ā-ser dağ yağıdık cism-i zāre cāmeden geçdük
İrüp ʿıyd-ı vişāle ʿarz-ı kālā itmemiz vardır
5. Hicābıref idüp bezm-i şafāda her çi bād-ā-bād
Vişāl-i yāri bir kerre temennā itmemiz vardır
6. Benüm çün kâmetün tır-i gama yā eylemez dırsün
Begüm gam çekme tek yā ölmemiz ya itmemiz vardır

95³³³

(28a)

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/Fāʿilün

1. Laʿl-i dil-berden dil-i şeydāya söyleñ söylesün
Kand vaşfın tūṭi-i gūyāya söyleñ söylesün
2. Ol perinüñ seyr-i pehlūsuna fetvā isterüz
Halvet-i germ-ābe-i monlāya söyleñ söylesün
3. Naʿra-i yā hūsina bāʿiṣ nedür ʿāşıkıların
Nālelerle kubb-i Mīnāya söyleñ söylesün
4. Āh-ı Mecnūndan eser kalmış mı bildirsün bize
Çağırın kühşār-ı bī-pervāya söyleñ söylesün
5. Hasretinden bādenüñ ʿĀlī ne gamlar çekdügün
Her tehī kalmış hūm-ı şahbāya söyleñ söylesün
6. Tabʿ-ı **Bākī**³³⁴ kâf-ı istignāda pervāz itmesün
Tercemān olsun aña ʿankāya söyleñ söylesün

³³³ Aksoyak, **Gelibolulu Mustafâ Âlî Dîvânı** s 1053'de gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu kaynak arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

³³⁴Bākī: a.g.e. ʿĀlī

(28a)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Naẓmuñ ihsān eylesün Ḥassāna söyleñ söylesün
Ya'nī kim pāṣā-yı ʿālī-ṣāna söylen söylesün
2. Ḥüsrev-i Rūma ğazellerle kaṣā'id nüktesin
Cāmī-i devrān olan Selmāna söyleñ söylesün
3. Tercümān-ı nāle aḥlatmazsa ḥālüm neydügin
Şāha ʿarz itsün beni derbāna söyleñ söylesün
4. Göñlüne varuñ giruñ nālemden oy versün size
Yād idüñ Ferhādı³³⁶ kūhistāna söyleñ söylesün
5. Kaldı ayaklarda ʿĀlī-pāyeden pay almadı
Muntaẓırdur emrine sultāna söyleñ söylesün

(28b)

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Dil-berüñ vaşl-ı fīrāvānuna iḳdām itme
Göñül ol sīm-i bedenden ta'm-ı ḥām itme
2. Her zamān devr murādınca dönmez mi kişinüñ
Muttaşıl gül heves-i sāğar-ı gül-fām itme
3. Fi'l-meşel bāğ-ı İrem şaydı olursa bir dem
Saña rām olmayan āhūsıyla ārām itme

³³⁵Aksoyak, **Gelibolulu Mustafâ Âlî Dîvânı**, s. 1052-1053'te gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu kaynak arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

³³⁶Ferhādı: a.g.e. Mecnūn-ı ser-gerdāna

³³⁷Tulum, Tanyeri, **Nev'î Dîvânı**, s. 354'te gazel olarak mevcuttur.

4. Cām-ı ğamdan yükümüz yetdi bu meclisde bizim
Yeter ey sākī-i gerdūn meded ibrām itme

5. Āteş-i āh-ı diliñ hāme-şıfat çekme ʿalem
Nevʿiyā nāme gibi illere iʿlām itme

98³³⁸

(28b)

Feʿilātün/Mefāʿilün/Feʿilün

1. Dil reh-i ğamda cāna katlanmaz
Cān ten-i nā-tüvāna katlanmaz
2. ʿAql-ı kâdrüm cünün yolın tutdum
Yol bilen kār baña katlanmaz
3. Bāğ-ı kūyın hevāsın añduqça
Göñül eşk-i revāna katlanmaz
4. Kākülün müddet-i medīd ister
ʿÖmr ise ol zamāne katlanmaz
5. Ölür **Emrī** lebünde yāra görüp
Kimsene zaḥm-ı yāre³³⁹ katlanmaz

99³⁴⁰

(28b)

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

1. Yāre karşı sīneñe meclisde bir bir yāre aç

³³⁸M. Yekta,Saraç, **Emrî Dîvânı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yayınları, Ankara, e-Kitap. s. Belirtilmemiş olup mecmua ile söz konusu kaynak arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

³³⁹ Yāre: a.g.e cāna

³⁴⁰ Müellif **Hâlisîve** gazeli tespit edilemedi.

Rāz-ı ʿaşkuñ bu bahāne ile gönül ol yāre aç

2. Bülbül-i dil kışsa-i ʿaşkı hikāyet eylesün
Gülsitān-ı sīne gibi ey serv-ḳadd pür yāre aç
3. Āfitāb-ı nūr-ı ḥüsnüñ şalsun āfāḳa ziyā
Bürḳaʿ-i zülfüñ yüzünden refʿ it ey meh-pāre aç
4. Laʿlüne dil virdigün fāş ider çeşmüñ ʿāleme
Saña kim dir ger bu rāzuñ merdüm-i ʿayyāre aç
5. Sīne perdāğıñı ʿarz it girībān-ı çāk olup
Yāre bir bir sırruñı ey **Haliş** bī-çāre aç

100³⁴¹

(28b)

Mefʿülü/ Mefāʿilü/ Mefāʿilü/ Feʿülün

1. ʿAqlum dağılur zülf-i siyeh-kāruña baḳsam
Baḡrum delinür laʿl-i güher-bāruña baḳsam
2. Gönün tolanur āteş-i ruḥsāruña ḳarşu
Cānum sevinür şīve reftāruña baḳsam
3. Nuṭḳum tutulur lezzet-i güftāruñ işitsem
Şabrum gider evzāʿuña eṭvāruña baḳsam
4. Toymaz gözüm olmaz yine gönüm mütesellī
Ben her ne ḳadar şevḳle dīdāruña baḳsam
5. ʿĀlī gibi ḳarşunda gözüm gönüm açılsa
Geh zülfüne geh nergis-i bīmāruña baḳsam

³⁴¹ Aksoyak, **Gelibolulu Mustafâ ÂlîDîvânı**, s. 938’de gazel olarak mevcut olupmecnua ile söz konusu kaynak arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

101³⁴²

(29a)

Fe'îlâtün/Fe'îlâün/Fe'îlâtün/Fe'îlün

1. Şubh-ı şâdık gibi ey gâfil ağardı şaḡaluñ
Haberüñ yok seni penbile boğazlar ecelüñ
2. Kākül-i yârda gön̄lüñ ḡadd-i dil-berde gözüñ
Seni meftün ider el-ḡıṣṣa-i tül-i emelüñ
3. Üstüne geḡse n'ola her ḡara cāhil zîrā
Yücedür mertebesi şems ü ḡamerden züḡalüñ
4. Faḡr ile kāf-ı ḡana'atde yûri 'anḡā ol
Hanuna düşme meges şüher-i mübtezelüñ
5. Seni yaṣuñ gibi başdan ḡıḡarur āḡer-i kār
Zāhidā öldi riṡāyile riṡāzet 'amelüñ
6. Hürmet it ṡālik-i meczūba ki senüñ gibiler
Mest ü ḡayrānlarıdur 'ālem bezm-i ezelüñ
7. Geceyi gündüze ḡatup geliyor peyk-i ecel
Ya'nī ey pīr siyāḡ igen ağardı şaḡaluñ
8. Sözleryñ mürşid ü kāmail sözidür ey Kaḡyā?
Ḥāşılı ḡaylī fenā virdi bize bu ḡazelüñ

102³⁴³

(29a)

Mef'ülü/ Mefā'ülü/ Mefā'ülü/ Fe'ülün

³⁴²Söz konusu gazelin müellifi tespit edilemedi.

³⁴³ Eflatun, **Fevzî-i Kefevî Divânı**, s. 404'te gazel olarak mevcuttur.

1. Erbāb-ı belā sīnelere yara çekerler
Her birini bir güfte idüp yāre çekerler
1. Zühd-i vera^ü ʿaql u ʿamel nüshalarına
ʿAşk ehli haṭā haṭṭını hemvāre çekerler
3. ʿAşkına göre virile ʿuşşāka merātib
Gör kimini eflāke kimin dāra çekerler
4. Öldürmege kaşd eyledi ebruları yārūñ
Her demde şehā üstüme ğaddāre çekerler
5. Zerd oldı yüzüm şöyle nizār³⁴⁴ oldı vücūdum
Döndüm miḡl-i izāre ki dīvāre çekerler
6. Şāhān-ı hūsen māʿil olurlar niyeti zulme
Ġam ʿaskerūni mülk-i dil-i zāre çekerler
4. Dünyāda şaķın kimseye zulm eyleme **Feyzi**
ʿUķbāda seni kāzī-i cebbāra çekerler

103³⁴⁵

(29b)

Tārīh-i Sünnet-i Ḥazret-i Muştafa Ağa

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

1. İftihār-ı ehl-i şehbā şāhib-i ʿizz ü vaķar
Kadri ʿālī artura mevlā dem-ā-dem ʿizzetün
2. Zātıdur baķr-ı mekārim kān-ı fehmi ü pür-dükā
Hāş u ʿāma şunmada hemvāre luṭf-ı şerbetün

³⁴⁴نظار şeklinde yazılmıştır.

³⁴⁵Söz konusu tarih manzumesinin müellifi tespit edilemedi.

3. Hüsni hulk-ı lutfına had yok dilir-i ma'rifet
Her cihetle zâtıdur yektâ sevâdı mürvetün
4. Zâbıt-ı evkâf-ı Sultân Gavrî u ehl-i kemâl
Ol semiyî-i şâh-ı kevneyn idüp a'le himmetün
5. Eyledi nahl-ı sa'îdi sünneti çün sūr-ı tām
e'âl u dūna dem-be-dem bezl itdi lutf u ni'metün
5. Hakk mübârek eyleye evlād ü ensabun güruh
e'Ömrin efzūn eyleyüp ide ziyāde devletün
7. Bir mekāna cem' olup yārānuyla zevk itmege
Medh iderdik vaşf-ı pākıyla o dem cem'iyyetün
8. Nā-gehān āvāze-i şenlik zuhūr itdi yine
Niydügün alsağ haber dirken kamu māhiyyetün
9. Bir hüsni sîret-i Hüseyinî çıkdı tārîhin didi
Eyledi icrā Muḥammed Muştafānuñ sünnetün
(1083)³⁴⁶

104³⁴⁷

(29b)

Lenā Meḳameh

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. İntizārum vasl-ı dil-dāra nigeḥ-bānum bu gün
Cem'ime şem' ola yārüm diyü şādānum bu gün
2. Şerbet-i aşkı benüm nüş eyleyen rüz-ı elest
Tā ezelden aşka hem-dem mest ü ḥayrānum bu gün

³⁴⁶Söz konusu tarih miladi takvime göre 1672 yılına denk gelmektedir.

³⁴⁷Söz konusu gazelin müellifi tespit edilemedi.

3. Ğonca-i nüh-şüküfteden düşmiş cüdā bir bī-kesem³⁴⁸
Āşināyum āh ü zārıyla pür-efgānum bu gün
4. Deşt-i hasretde benüm mecnūn-ı bendem zülf-i yār
Anuñ çün böyle aḥvāl-i perişānum bu gün
5. Hüzni ile Yaḳūbum olmışdur işüm kan ağlamak
Yūsuf için hen-nişin-i beytü'l-aḥzānum bu gün

105³⁴⁹

(29b]

Velehu

Mefʿülü/ Mefāʿilü/Mefāʿilü/ Feʿülün

1. ʿĀlemde zuhūr itmedin āşār-ı muḥabbet
Ğarḳ itmişdi rûhımı ebḥār-ı muḥabbet
2. Tā rûz-ı ezel naḳş olıcak şüret-i ḥübān
Dilde daḥi teskīn olımaz nār-ı muḥabbet
3. ʿAşḳı daḥi bilmez igen ol Ḳays-ı ceger-süz
Ben olmuşdım ʿaşḳıyla hemvār-ı muḥabbet
4. Çün nāliş ider bülbül-i dil gül hevesiyle
Şad pâre kılar sînemi ol ḥār-ı muḥabbet
5. Dil nāle eyle rûz u şeb ārām idebilmez
Rencûrdur efgān ider āzār-ı muḥabbet

106³⁵⁰

³⁴⁸Söz konusu mısra da vezin fazlalığı vardır.

³⁴⁹Söz konusu gazelin müellifi tespit edilemedi.

³⁵⁰ Söz konusu gazel tespit edilemedi. Mevcut gazelin sonunda

(30a)

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Ne ʿaceb alçağ olur bu felek-i bed-āyīn
Tokuñur ehl-i dile dā'im ider zār ü ḥazīn
2. Kimi kim vuşlat ile bir gün ider ḥürrem ü şād
Fırkat ile nice yıllar ider anı ğam-gīn
3. Bir zamān şöyle güler yüzine şanarsun kim
Artuğ itmez ğam ü derdiyle çīnūñ pür-çīn
4. Bir gün eyyāmuna bir od bırağur cānuña kim
Yedi deryāyı dökersin anı itmez teskīn
5. Pertev-i mihriyle gündüz giydirür cāme-i zer
Şeb-i ğamda koyuben bir kara şālıla hemīn
6. Sen şanasın ki saña cān virüp iylik eyler
Ḥaberūñ yok seni ol çāha atar ey miskīn
7. Eliñ alup tūtalum şimdi çıkardı başa
Bir zamān ola ki seyrūni iderüz pür-zemīn
8. İmdi ḥāk eylemedūñ menziliñi çerḥsenūñ
Cehd idüp eyleyi gör yirini Firdevs-i berīn
9. Çünkü bu ʿālem-i fānī saña kalmaz **Bākī**
Erlük it pīre-zen-i dehre şakın olma yakīn

1. Ey diken sīne zemīnine muḥabbet-i seçerin

Kaṭʿ ider anı şakın izze-sīn-iseverin gazelden bağımsız bir beyit olarak yer almaktadır.

107³⁵¹

(30a)

Beyit

1. Der sāye-i kūh-ı kīne-yi mā z'bülendi
Āsūde şeved halk z'germā-yı kıyāmet

108³⁵²

(30b)

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Mā'ilem gerçi hevā-yı nefsile dünyāya ben
Şalmazam düzd-i dili tahrib için bir cāya ben
2. Cāh-ı dehr için miḥnet itmezem bir kimseye
Yüz tutub kıldum tevekkül hazret-i mevlāya ben
3. Cümleñ emvāl ü erzağın viren çün haq durur
İtmezem minnet dilā hergiz şeh ü pāşāya ben
4. İbn-i vaqt olup didüm yevm-i cedīd-i rızq-ı cedīd
Çekmezem gam hırşıla nān u dem-i ferdāya ben
5. Çok terennüm eyledüm ta'lüm için ey gonca-leb
Gül-sitān-ı aşk içinde bülbül-i şeydāya ben
6. Sevḳ-i aşk içre metā'-ı vaşl-ı yār için bu gün
Şādiyā kıldum nuḳūd-ı cān ü dil sermāye ben

109³⁵³

(30b)

³⁵¹ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi. Vezin tespit edilemedi.

³⁵² Söz konusu gazel Süleymān Şādī'nin matbu Divânında tespit edilemedi.
<https://acikerisim.tbmm.gov.tr/xmlui/bitstream/handle/11543/996/197307876.pdf?sequence=1&isAllowed=y> 28/09/2019

³⁵³ Müellif Su'ûdî'nin gazeli tespit edilemedi.

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Görmeyelden rüyânı ey Hüsrev-i devrānumuz
Dem-be-dem giryān olur bu çeşm-i hūn-efşānumuz
2. Dīdeden her dem revān olsa ʿaceb mi seyl-i ğam
Bezm-i vuşlatdan bizi dūr eyledi cānānumuz
3. Bağlayup zincir-i zülfiyle karar itmezdi dil
Olmasa çāh-ı zenehdānı eger zindānumuz
4. Zulmet-i ğamdan halāş eyledi ben bī-çāresin
Göstereydi mihr-i ruhsāruñ meh-i tābānumuz
5. Mazhar-ı lutf-ı hitāb-ı dil-ber oldukça rakīb
Meclis-i meyde yine āheng olur efgānumuz
6. Faşl-ı eyyām-ı bahār olsa bürüdet kalmasa
Gülse açılsa **Şuʿūdī** ol gül-i handānumuz

110³⁵⁴

(31a)

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/Mefā'ilün

1. Bilişme degme kesle vahşet it dīāne semtin tūt
Özüñle āşinā ol ğayrile bīgāne semtin tūt
2. Eger vādīde olmak ister iseñ rāh-ı ʿaşk içre
Dilā mecnūn-şifat sen de yūri dīvāne semtün tūt
3. Harāb-ābād-ı dehri añladuñsa n'olısar ahır
Giçüp ma'mūresinden ʿālemüñ vīrāne semtin tūt

³⁵⁴ Engin Selçuk, **Hasmî Dîvânı (İnceleme-Metin)**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2007 adlı çalışmada söz konusu gazel tespit edilemedi.

4. Saña mı kaldı gezmek deridür şehir-i muhabbetde
Yüri şimden girü ey dil der-i cânâne semtin tut
5. Kõo gitsün ıyd-geh semtine erbâb-ı ferruḥ seyre
Yüri ey **Hâsmî** tenhâca sen ğâm-hâne semtün tut

111³⁵⁵

(31a)

Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün

1. Leblerün ğonce yañağun ğül-i ḥandân olmış
Ḥüsniün ey serv-i sehî tâze ğül-istân olmış
2. °Anberîn kâkülüne sünbüli benzetdügini
İşidüp ol şanemün zülfî perişân olmış
3. Kâküli cîm anuñ kaddi elif kaşları nün
Ne diyem başdan ayağa degil cân olmış
4. Halka halka görinen kâkül-i perçîn³⁵⁶ degil
Dîdelerde kim anuñ ḥüsnine ḥayrân olmış
5. Ḥasret-i la'îlün ile cân virür **Emrî** şanemâ
Gözleri kan ağıdur üstüne giryân olmış

112³⁵⁷

(31a)

1. Ez ḥakîm bâz pürsîdem men ez âvâzhâ
Goft mâ râ çâr âvâz der-i cihân âmed pesend

³⁵⁵ Saraç, **Emrî Dîvânı**, s. Sayfa numarası belirtilmemiş olup ilgili şiir gazel olarak geçmektedir.
Mecmua ile söz konusu kaynak arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

³⁵⁶Kâkül-i perçîn: a.g.e. zülf-i girih-gîr

³⁵⁷Söz konusu farsça iki beyitin müellifi tespit edilemedi. Vezin tespit edilemedi.

2. Ğul-ğul-i cām-ı şarāb cüz ez sīh-i kebāb
Niyet-i būs-ı kenār hīş hīş-i şalvār bend

113³⁵⁸

(31a)

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Mā leb-i ālūde behr-i tevbe nekeşīm līk
Bang-ı işyān mīzened nākūs-ı istiğfār-ı mā

114³⁵⁹

(31b)

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Hüb odur kim yüzi hüb ola sözi kāmīl ola
Ma'rifet ehüine meyl eyleye şāhib-dil ola
2. Rāy-ı ağıyār gibi sevmeye egrileri ol
Kadd-i bālāsı gibi toğrılara māyıl ola
3. Dest-res bulmaya dāmānuna dest-i Fikret
Rūh-ı rifatde ne mihr aña ne meh nā'il ola
4. Dökmeye her külliye yüzi şuyın āb mişāl
Pāk dāmān ola eşkim gibi deryā-dil ola
5. Tūtīveş kāl ide ol nātıka-i hüsn-i maḳāl
Ṭab'-ı 'Ālī daḥi aḥsent diye ḳā'il ola

115³⁶⁰

(31b)

³⁵⁸ Söz konusu beyit İranlı şair Urfî-i Şirâzî'nin yirmi dört numaralı altı beyitlik gazelinden bir beyit
.file:///C:/Users/New%20Bilgisayar/Downloads/11747-f-13940820-orfi.htm 02/03/2019

³⁵⁹ Söz konusu gazel Gelibolulu Mustafa Ali Divânı'nda tespit edilemedi.

³⁶⁰ Söz konusu gazel Gelibolulu Mustafa Ali Divânı'nda tespit edilemedi.

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Şems-i mihriüñ çār-ťāk-ı dilde ťoğmıř ey perĩ
Ŧoğmadın bu günbed-i mināda mihr-i ĥāveri
2. Çār-ı erkān-ı esās-ı aşķ kıldum istivār
Urmadın dest-i ķazā bünyād-ı çarĥ-ı çenberi
3. Gülşen-i ĥüsnüñde dil gūyā idi bülbül henüz
Olmadın āvāze-sāzı meclis-i vird ťarı
4. Nāşır-ı nāzır idi  ayn-ı  ibretle ruh-ı zibā ki dil
Açmadın ķudret nesīmi dīde-i nilūferi
5. Nāle hemdem eşķ-i ney-ğam nuķl u  ālem olmadın
Ehl-i derde eyledüm  Ālĩ-ziyāfet gūsteri

116³⁶¹

(31b)

Mef ul / Mef  l / Mef  l / Fe ul n

1. Biz mest ile³⁶² ām z-ı debist n-ı kem l z
Biz meş ale-efr z-ı şebist n-ı ĥay l z
2. Maĥr m-ı ĥar m-i ĥarem-i vuşlatuz ammA
Biz maĥrem-i esr r-ı ĥam-ı derd   mel l z
3. Mey-ĥ areler z s kin-i ĥam-ĥ ne-i  aşķda³⁶³
Rind z ezeli ř ĥib-i  unv n-ı cel l z

³⁶¹ S z konusu  alışmada **Bonev  Āl  Efendi**'nin gazelinden ilk    beyit mevcuttur. Gazelin son iki beyiti tespit edilemedi.

http://docs.neu.edu.tr/library/nadir_eserler_el_yazmalari/Edebiyat/tezkireler/Zehri_marzade_seyyid_mehmed_riza_tezkirei_riza/metin.pdf 19/02/2019

³⁶² Mest ile: a.g.e. mes ele

³⁶³  aşķda: a.g.e.  aşķuz

4. Ğāret-ger-i dūnān-ı cihānuz yine ammā
Hāk-ı kadem ehl-i dilüz pāk-ıhışālüz
5. °Ālī güher-i nazm-ı dil-āviz eyle hākka
Biz şā°ir-i pākīze edā tāze maķālüz

117³⁶⁴

(31b)

Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilün

1. °Aşk baħrinden su°āl itdüm didi bir ehl-i dil
İbtidāsından ħaber yok intihāsın görmedük

118³⁶⁵

(32a)

Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün

1. Şarābum bezm-i ğamda ħūn-ı eşki çeşm-i pūr-nemdür
Ğamıñla nice demler sürerüm ey şeh bu da bir demdür³⁶⁶
2. Der-i meyħānenüñ her şafāsı bir sedd-i İskender
Hırabāt-ı muġānuñ her safāsı sıfālı Cemdür
3. Oķuñla na°ller dilüme yerün şaff-ı ni°āl itme
Mekānı añun ey ebrū-kemānum şadr-ı sīnemdür
4. Vişāl-i dil-beri şanma hemān dünyāda sen °ālem
Firāķa daħi şabr eyle bura bir özge °ālemdür
5. Tegāfül eylemeyüp °aşķumdan ol şeh-i
Baña °āşık mısın didi didüm sulţānum a°lemdür

³⁶⁴Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

³⁶⁵Söz konusu gazelin müellifi tespit edilemedi.

³⁶⁶ Vezin kusuru

(32a)

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilatün/ Fā'ilün

1. Gül gül oldu meyile ruhları her bir şanemün
Yir yir açıldı yine gülleri bāğ-ı İremün
2. Hün-ı ʿuṣṣākı içersin mey-i gülgün yerüne
Nūṣ-i cān ey gözi mest-āne ziyād ola demün
3. Halk rağbetler ider kühle egerçi umarın
Bize ol minneti çekdirmeye hāk-ı kademün
4. Şanma şüret-ger-i çin ol büti taṣvīr itdüm
İsmüni eyler igen düşmiş elünden kalemün
6. Bülbül-i dil n'ola derd ile fiğān itse **Hasan**
Hārılar aldı yine dāmenün ol gonce-femün

(32a)

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Ne hōṣ ʿālemdür ey sāķī ṣabūhı bāde-i bākī
Kadeh tut pür-şafaķ olsun yüzün ṣubhunuñ āfākı
2. Bu mey yā Rabb nice hum-hāneden cūṣ eylemişdür kim
Bir ednā cür'asın ser-minnet³⁶⁹ idüpdür cümle ʿuṣṣākı
3. Ezel bezminde bir cāmın içen³⁷⁰ şol deñlü mest olmuş
Fenā dīrinde bir sayar habāba bu tokuz tākı

³⁶⁷Müellifi Hasan olan gazel tespit edilemedi.

³⁶⁸Aydemir, **Ramâzân Behiştî Dîvânı**, s. 405'te gazel olarak mevcut olup mecmua ile söz konusu kaynak arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

³⁶⁹Ser-minnet: a.g.e. ser-mest

³⁷⁰İçen: a.g.e. çeken

4. Benüm peymāne-i ʿışka düşüpdür defter-i ʿabʿum
Nasīhat nakşuna kâbil degüldür ʿaqlum evrākı
5. Bihamdillāh **Behiştî** bezm-i ʿuşşāka ayak başdı
Edür keʿsen ve nāvilhā ilā yā eyyüheʿs-sākī

121³⁷¹

(32a)

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

1. Görünmez nice günlerdür meded cānānumuz gelse
Ḳudūmundan şafā bulsak yerine cānumuz gelse
Ġaddār-ı nābına key gül gül olsa sāġar-ı meyden
Açılsa meclis içre ġonce-i ħandānumuz gelse

122³⁷²

(32b)

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

1. Fenā dāruna gel gör şevket-i ehl-i ħarābātı
Ki dārā görmedi ʿömründe hergiz böyle dārātı
2. Ĥarābāt erlerini söyledüp al kışşadan ħişşe
Ki her biri fenā pīrinden eylerler rivāyātı³⁷³
3. Ĥarābāt erlerin³⁷⁴ gördüm fenā cāmıyla mest olmuş
İçüp ben de melāmet cāmını oldum ħarābātī
4. Ĥarābāt ehlüne pīr-i fenā bir ʿilm okıtmış kim
Lisān-ı ħāl ile taʿbīr olur ancak ʿibārātı

³⁷¹ Söz konusu rubainin müellifi tespit edilemedi.

³⁷² Arslan, **Ubeydî Divânı (Metin ve İnceleme)**, s. 533'te gazel olarak mevcut olup mecmua ile söz konusu kaynak arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

³⁷³ Rivāyātı: a.g.e. ħikāyātı

³⁷⁴ Erlerin: a.g.e. ehlini

5. H̱arābāt ehlüne fenn-i fenādan bir sibāk olsun
‘Ubeydīnūñ mezārı levhine yazuñ bu ebyātı

123³⁷⁵

(32b)

Mef‘ülü/ Fā‘ilātü/Mefā‘ilü/Fā‘ilün

1. Aher-i vucūdum eşk-i firāvāna ğarķ olur
Şol geşte gibi kim bedeni kana ğarķ olur
2. Tāb-ı cemāle ğarķ olur ben gāhī nittigüm
Zerre şu‘ā‘ mihr-i dırahşāna ğarķ olur
3. Baħr-ı belā başımdan aşarsa ‘aceb degül
Her kim düşerse baħr-ı ‘Ummāna ğarķ olur
4. Sulţān-ı ‘aşķ ol kadar eyler ‘atāyı kim
Her kim ki bī-meded ola ihsāna ğarķ olur
5. Cūy-ı belāya uğramış āzāde-i ẖazīn
Ey H̱ızır-ı ẖaṭṭ nış kim o dīvāne ğarķ olur

124³⁷⁶

(32b)

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilün

1. Sālīk-i ‘aşķum ser-i kūy-ı fenādur ẖalvetüm
Cām teşbihüm cünün pīrüm gedālīķ niyetüm
2. Şāh-bāzum evc-i istignāda pervāz eylerüm
Lāşe-i dünyāya meyl itmez ẖümā-yı himmetüm

³⁷⁵Müellif H̱ızır’ın gazeli tespit edilemedi.

³⁷⁶Müellif H̱ālīsī’nin gazeli tespit edilemedi.

3. Bildi derdüm çehre-i düzdüm temâşâ eyleyen
Şâhid-i ma'naya şan âyîne oldı şüretüm
4. Lezzet-i güftarımı fehm eylemez hüşyâr olan
Mest-i rüsvây olmayan bilmez şafâ-yı şoḥbetüm
5. İçmeyen pîr-i ḥarâbâtîñ şarâbın **Hâlişî**
Neş'em idrâk eylemez bilmez benüm keyfiyetüm

125³⁷⁷

(33a)

Mef'ûlû/Fâ'ilâtü/Mefâ'îlû/Fâ'ilün

1. Bir nev-cüvâna 'âşık-ı dîdâr³⁷⁸ olam gibi
Bir pâdişâha bende-i fermân olam gibi
2. Bir bârgâh-ı 'izzete mensûb olup yine
Bir âstân-ı devlete derbân olam gibi
3. Ser-geşte-i hevâ-yı ser-i zülf-i yâr olup
Âşüfte-ḥâl ü zâr [u] perişân olam gibi
4. Mânend-i gûy-ı 'arşa-geh-i kûy-ı yârda
Çevgân-ı zülf-i yâr ile ğaltân olam gibi
5. Âlûde-i ğubâr-ı reh-i kûy-ı 'aşk olup
Meydân-ı ğamda ḥâkla yeksân olam gibi
6. Şöhret bulalı 'aşkla nāmım **Ḳabûliyâ**

³⁷⁷Erdoğan, **Kabûlî İbrâhîm Efendi, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dîvânı** s. 724'te gazel olarak mevcut olup söz konusu gazel ilgili kaynakta yedi beyitten oluşmaktadır. Beyit şu şekildedir:

1. Seyr-i ğubâr-ı ḥaṭṭ ile ḥayrân olam gibi
Keyfiyyet-i şarâb-ı ğam-ı 'İşkdan geçüp

Mecmua ile söz konusu kaynak arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

³⁷⁸Dîdâr: a.g.e. nālân

Sulṭān-ı ʿāşıkān-ı cevānān olam gibi

126³⁷⁹

(33a)

Mefʿülü/Mefāʿilün/ Mefʿülü/Mefāʿilün

1. Tā laʿl-i lebün ey meh³⁸⁰ şeker-şiken olmuşdur
Gül goncasının vallāh kefen³⁸¹ olmuşdur
2. Hüsnuñ şıfatuñ tā kim diye işide dāʿim
Gülşende gül ü gonca güş u dehen olmuşdur
3. Kaddüñle ʿizārundañ ayru düşeli cānā
Tābūt u kefen baña serv ü semen olmuşdur
4. Bayram-ı vişālünde şalınmağa ʿāşıklar
Meydān-ı cemālünde zülfüñ sen olmuşdur
5. Haddünde görüp zülfüñ ben günü kara ʿāşık
ʿĀlemde perişānlık bildüm neden olmuşdur
6. Bīmār-ı gamem benden bī-çāre ṭabīb el çek
İtme emegün zāyiḥ baña olan olmuşdur
7. Billāhi **Necātiye** bu luṭf u ʿaṭāyı gör
Şeyḫi oldı Hüsrev nazm-ı ḥasen olmuşdur

127³⁸²

³⁷⁹ Necâtî'nin gazeli ilgili çalışmada mevcuttur.

http://courses.washington.edu/otap/archive/data/arch_txt/texts/a_Necâti1.html, 01/15/2019 Mecnua ile söz konusu çalışma arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

³⁸⁰ Tā laʿl-i lebün ey meh: a.g.e o büt-i şîrîn-leb

³⁸¹ Kefen: a.g.e. diken

³⁸² Necâtî'nin gazeli ilgili çalışmada mevcuttur.

http://courses.washington.edu/otap/archive/data/arch_txt/texts/a_Necâti1.html, 15/02/2019. Mecnua ile söz konusu çalışma arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

(33a)

Mef'ülü/Mefā'ilün/ Mef'ülü/Mefā'ilün

1. La'l-i güher-engîzüñ şekker-şiken olmuşdur
Gîsû-yı dîl-âvîzüñ müşg-i Hîoten olmuşdur
2. Hâl-i ruhî dil-dâruñ ol bir kara kulluğcı
Şol Mısrâ 'azîz olmak yâ Rabb neden olmuşdur
3. Ey Rûma 'aķîķ ilten şaķın ki ziyân eyler
Kıanlı başum ucından 'âlem Yemen olmuşdur
4. Yâ Rabb ne cemâl olur bu çihre ki 'uşşâķı
'İyd ayı gibi dâ'im her merd ü zen olmuşdur
5. Hüsrev ideli himmet bî-çâre **Necâtiye**
Şeyhî gibi eş'ârı hûb u hasen olmuşdur

128³⁸³

(33b)

Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

1. Meh-i şehir-i hilâfet mihr-i burc-ı evliyâyuz biz
Eser yiller gibi vâdî-neverd-i Kerbelâyuz biz
2. Gül-i gülzâr-ı Zehrâ ğuşşasından zehirler yutmuş
Cîger kan³⁸⁴cîger giryân bülbül-i mâtem-serâyuz biz
3. Geh abdâl-ı nemed-ber-düş u geh rind-i 'abâ-püşuz
Meger âyînedâr-ı tal'at-i âl-i 'abâyuz biz
4. Nice Hâllâc yansun çekmiş atmuş merdüm-i şaştuz

³⁸³ Aksoyak, **Gelibolulu Mustafâ Âlî Dîvânı**, s. 746-747'de gazel olarak mevcuttur.Mecmua ile söz konusu kaynak arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

³⁸⁴ Kan kelimesi كَان şeklinde yazılmıştır.

Bu gün meydān-ı³⁸⁵ tīr-endāz-ı kavş-ı münyehāyuz biz

5. Şabā vir müjdemüz [āb-ı] Furāt u hāk-ı Bağdāda
Fuzūlirūhın ihyā eyleyen ʿabā-ārāyuz³⁸⁶ biz
6. Bizi sen meḥāsib şanma defterdār-ı aʿmālüz³⁸⁷
Meʿālī mālā virmez³⁸⁸ hāzin-i müşkil-güşāyuz biz
7. Qader ger қadre irgörsün қazā ger nā-murād itsün
Muṭīʿ-i muṭlaқuz bī-қayd-ı meslūbūʾr-recāyuz biz
8. Süleymān maқdemün teşrīfe gelmiş mūr-ı ednāyuz
Şenākārān-ı bezm-i Dāver u Āşaf şafāyuz biz
9. Ne ʿālī himmetüz ʿĀlī mişāl-i Kaʿbe-i ʿulyā
Bu günhidmet-güzār-ı āstān-ı Murtażāyuz biz

129³⁸⁹

(33b)

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

1. Zūlf-i miskīnūñ қadd-i bālāña hem-serdür bu gün
Şöyle beñzer kim gice gündüz ber-ā-berdür bu gün
2. Āsmān-ı ḥüsnūñ üzre ebr-i ḥaṭṭ neyler ʿaceb
Rūz-ı nevrüz ile ʿālem çün münevverdür bu gün
3. Rūze-i hicrānı maḥv itse n'ola şubḥ-ı vişāl
Ey hilāl-ebrū cemālūñ ʿıyd-ı ekberdür bu gün

³⁸⁵Medyān-ı: a.g.e. meydānda

³⁸⁶ʿAbā-ārāyuz:a.g.e. ʿİsā-edāyuz

³⁸⁷Aʿmālüz:a.g.e. emvālüz

³⁸⁸Virmez: a.g.e. virmiş

³⁸⁹Müellif **Halīsī**'nin gazeli tespit edilemedi.

4. °Anberîn gîsûmu gördüm vâkı°amda dün gice
Bûy-ı zülfûñden meşâmm-ı cân mu°attardur bu gün
5. Kâmet-i bālâ belâ haṭṭuñ belâ ḥālûñ belâ
Râh-ı gamda bu belâlar baña rehberdür bu gün
6. Bu demi ḥōş gör gam-ı ferdâyı çekme **Hâlişî**
Vuşlat-ı dil-ber saña çün kim müyesserdür bu gün

130³⁹⁰

(34a)

Mefā°ılün/Mefā°ılün/Mefā°ılün/Mefā°ılün

1. Ne şâh-ı dehre mensûbuz ne mün°im ne gedâyuz biz
Egerçi ehl-i fakruz lîk meslûbu'r- ricâyuz biz
2. Edânî kısmuna baş egmezüz yüz ser-bülend olsa
Kemâl ehli olan yârâna ammâ ḥâk-ı pâyuz biz
3. Ne deñlü ḥâksâr isek yine ser-tâcıyuz çarḥuñ
Şeref var zâtımızda ḥâk-ı burc-ı evliyâyuz biz
4. Pesenddür nüktemüz her tâlib-i °irfân olan rinde
Mürîd-i pîr-i °aşkuz °ârif-ı sırr-ı ḥudâyuz biz
5. Ğam-ı dünyâ ile dil-teng olanlardan kıyâsın itmen
Küşâda meşrebüz hem-şoḥbet-i ehl-i şafâyuz biz
6. Mey-i gülgûna inkâr eyleyenlerden şafâmuz yok
Sözûñ taḥḳîki bu kim münkir-i ehl-i riyâyuz biz

³⁹⁰ Erten, **Bağdatlı Rûhî DîvânıNüshası**, s. 275-276'da gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu kaynak arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

7. Ne şekl olduğunu sâğarda gördüñ zāl-ı dünyānuñ
Hemîşe nâzır-ı âyîne-i ʿâlem-nümâyuz biz
8. Diyâr-ı ʿaşkda çok mâcerâmuz geçdi Vâmıkla
Ezelden ol ğarîķ-i baħr-ı ğamla âşinâyuz biz
9. ʿAceb mi şiʿrimüz pür-süz olursa sende ey muṭrıb
Bilürsün bûlbûl-i gül-i berg-i bâğı innemayuz biz
10. N’ola eşʿarımız maķbûl-ı ṭabʿı ol yârānuñ
Feridüz ʿaşrımızda başķa bir şāhib-edāyuz biz
11. Alanlar şiʿrimüz keyfiyetin elden bırakmazlar
Şarāb-ı rûz-perver gibi dāʾim dil-güşâyuz biz
12. Bu ğün meddāħıyuz bir himmeti ʿālīnūñ ey **Rūhî**
Bülend-āvāzla erbāb-ı ʿirfāna şalāyuz biz

131³⁹¹

(34b)

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

1. Çün beni bezm-i ezelde eyledi şol³⁹² yâr mest
Ol cihetden görünür bu çeşmüme deyyâr mest
2. Mest-i der-ġāhum ne mestem bu şarāb-u cüzʾiden³⁹³
Şanma ey ẖʿāce beni kim olmuşam evkār³⁹⁴ mest
3. Şöyle mestem tā kıyāmet daħi hüşyār olmazam

³⁹¹ Nesîmî’nin matbu Divânında kasidesi mevcuttur.

[file:///C:/Users/New%20Bilgisayar/Downloads/Nesimi%20Divân%C4%B1%20\(1260\).pdf](file:///C:/Users/New%20Bilgisayar/Downloads/Nesimi%20Divân%C4%B1%20(1260).pdf)

12/04/2019 Farklılıklar aşağıdaki gibidir:

³⁹² Şol: a.g.e. ol

³⁹³ Cezvden: a.g.e. cüzʾiden

³⁹⁴ Evkār: a.g.e. bîkār

Çün beni vahdet meyinden eyledi dil-dār³⁹⁵ mest

4. Rind-i ʿuṣṣākum³⁹⁶ maḳāmum gūṣe-i meyhānedür
Gelmişüm ḳāl u belādan ʿāşık-ı ḥammār mest

5. Cūş kıldı ʿaql-ı küḷ geldi vücūda kāʿināt
Kāf [u] nūn emründen oldı bu cihān yek bār mest

6. İns mest cın mest u cümle vaḥş u ṭuyūr
Ḥāk mest ü āb mest ü bād mest ü nār mest

7. Cümle bu meyden olupdur bu cihān ḥayrān u mest³⁹⁷
ʿArş mest ü ferş mest ü günbed-i devār mest

8. Nüh felek bu çarḥ-ı gerdün mest olup girdişde şems³⁹⁸
Mest ü māh mest ü kevkeb u seyyār mest

9. ʿAşık-ı sübhānı meyinden vālih oldı şöyle bil
ʿArş u kürsī her dü ʿālem bu ḳamu kirdār mest

10. Yeddi yer gök yeddi deryā yedi Muşhaf yeddi ḥat
Nuṭḳ-ı Ḥaḳḳdan mest olupdur heft ü penc ü çār mest

11. Şöyle kim taḥt-ı şarādan tā Süreyyā her ne var
Oldılar ḥaḳ meclisünde³⁹⁹ ez mey-i cebbār mest

12. Ādem u Ḥavvā melāʾik ḥūr u ḡılman u beşer
Kevşer u Ṭübā vü Rıdvān-ı cennet dīdār mest

³⁹⁵Dil-dār: ol yār

³⁹⁶Rind-i ʿuṣṣākam: rind u ḳalāşam

³⁹⁷Ḥayrān u mest: a.g.e. yek bāregi

³⁹⁸Nesîmî'nin Divânında söz konusu beyit mevcut değildir.

³⁹⁹Oldılar ḥaḳ meclisinde: oldı ey ḥʿāce ser-ā-ser

13. Nüh İbrāhīm Dāvud u Süleymān u Hızır⁴⁰⁰
İsā mest u Mūsā mest u Ahmed-i muhtār mest

(35a)

14. Şāh-ı merdān şīr-i yezdān pīşevā-yı ehl-i dīn
Kāşif-i sırr-ı vilāyet Haydar-ı Kerrār mest

15. Evliyā vü enbiyā vü aşfıyā vü etkıyā
Oldılar haqq meclisünde söyleyiben⁴⁰¹ hüşyār mest

16. Kādı mest ü müftī mest ü şūfī mest ü şākī mest
Cür'a-i cām-ı elestden mu'min ü küffār mest

17. H̄vāce-i mey-hāne mest oldı vü hem-pīr-i muğān
Ka'be vü mey-hāne mest ü deyr⁴⁰² mest zünnār mest

18. Küfr mest imān mest ü cümle ʿayn hem⁴⁰³-diger
ʿĀşık u ʿaşk⁴⁰⁴ u muhabbet-i yār mest ağıyār mest

19. Münkirūn inkārı gitti çünki geldi devr-i cām
Şūfī mest oldı bu meyden eyledi ikrār mest

20. Cür'a-i cām-ı ilahî ʿāşıkı mest eyledi
Bāde mest ü cām mest ü sākī-i ebrār mest

21. Çün şarāb-ı cānumuz⁴⁰⁵ geldi çün hum-hāneden
Oldı anuñ kaṭresnden bu ser ü destār mest

⁴⁰⁰Nüh İbrāhīm Dāvud u Süleymān u Hızır: a.g.e.

Nüh u Dāvud u Süleymān u Zekerıyyā Şu'ayb

⁴⁰¹Söyleyiben: a.g.e. şöyle bī-hüşyār

⁴⁰²Deyr: a.g.e. hırka

⁴⁰³Hem: a.g.e. yek

⁴⁰⁴ʿĀşık: a.g.e. maʿşūk

⁴⁰⁵Cānumuz:a.g.e. cān-fezā

22. Çeng ü def ü °üd u ney ser-mest olup efgân ider
Bu ħarâbātuñ içinde söylenen güftâr mest

23. Mîr mest ü ħ^vâce mest ü bende mest ez cām-ı °aşık
Zâr⁴⁰⁶ mest ü ħâne mest bu der u dîvâr⁴⁰⁷ mest

24. Mest olup söyler ene'l-ħaķ °aşķla °ālemdē var⁴⁰⁸
Ya°nî kim manşûr-ı °aşık oluben ber-dâr mest

25. Devlet-i dîdâra vaşl olduk ezel bulduk vişâl⁴⁰⁹
Ġaflet uyħusundan olduk ħunki biz bîdâr mest

26. Çeşmümüz⁴¹⁰ nûr- tecellî cismimüzdür kûh-ı Tûr
Cānumuz dîdâra ħarşu oldu Mûsî-vâr mest

27. Devr-i Mehdîdür hidâyet eyledi şâħib-i zamân
Eyledi gün ü mekânı sözle envâr mest

28. Cennet-i °Adnun gül-istānuñda bûlbûldür dilin
Nağme-i cān-sûzu her dem eylegil tekrâr mest

(35b)

29. Ey **Nesîmî** sırr-ı Ħaķķun maħremi sensin bu gün
Söyledün ħudret dilûñden ma°nî-i esrâr mest

132⁴¹¹

(35b)

Mef°ülü/Mefā°lün Mef°ülü/Mefā°lün

⁴⁰⁶Zâr:a.g.e. rāh

⁴⁰⁷Dîvâr: a.g.e. diyâr

⁴⁰⁸Var: a.g.e. bil

⁴⁰⁹Nesîmî'nin Divânında söz konusu beyit mevcut değildir.

⁴¹⁰Çeşmümüz: a.g.e. gönlümüz

⁴¹¹Müellif **Şevkî**tespit edilemedi.

1. Bu nāle-i dil-sūzum gittikçe ziyād oldu
Bu āh-ı dil-efrūzum gittikçe ziyād oldu
10. Yakdı kamu āfākı eflākı vü tākı
°Aşk āteşi ey sākī gittikçe ziyād oldu
3. °Aşıkdaki vāveylā dil-berdeki istiğnā
İkisi daḥi Ḥakka gittikçe ziyād oldu
4. Teng oldu baña °ālem hīç bulduğımı bilmem
Göze nem u dilde ğam gittikçe ziyād oldu
5. Dildāre-i maḥbūbān āşūfte-i meh-rüyān
Sevdā-i ğam-ı cānān gittikçe ziyād oldu
6. Şevķī ruh-ı meh-tābuñ cem°iyyeti aḥbābuñ
Nāşir-i mey-nābuñ gittikçe ziyād oldu

133⁴¹²

(35b)

Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilün

1. Mışr-ı ḥüsnüñde ki güm itdi göñül cān u seri
Şām-ı zülfüñde imiş aldı lebünden ḥaberi
2. Ḥaber-i fūrkat-i gülden geh kelām itdi şabā
Bülbülüñ lāle-şıfat kan ile doldı cīgeri
3. Cīgeri ğamzeñ oķı deldi vü dilden geçūben
Cānuma oldu⁴¹³ revān tutmadı sīnem siperī

⁴¹² Müellif **Hasan**'ın gazeli mevcut olup mecmua ile ilgili adresteki gazel arsındaki fark aşağıdaki gibidir:

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=757> 11/08/2019

⁴¹³ Oldı:a.g.e. geçdi

4. Siperi pāreleyüp tīrūne⁴¹⁴ cānlar verin
Başuma toğarsa bu devlet güneşinüñ eseri
5. Eseri kılca belürmez belinüñ çün şanemā⁴¹⁵
Ne ümīdin tolnur işbu saʿādet kemeri
6. Kemer-i himmet ile belüne bağladı ilah
Kİ kemer-beste kul itdi saña şems u kameri
7. Kāmeri bedr ü hilāl eyleyen Allah⁴¹⁶ haqqı
Hasanuñ hüsñüñdür evvel ü ahir nazarı

134⁴¹⁷

(36a)

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿliün

1. Faqr eriyüz māl nedür bilmezüz
Devlet ü iqbāl nedür bilmezüz
2. Ruḥların ālın bilirüz biz hemīn
Hile ile āl nedür bilmezüz
3. Kaşuñ u zülfüñ hevesiyle müdām
Māh nedür sāl nedür bilmezüz
4. Yoluña bezl eylemege cānumuz
Zerrece ihmāl nedür bilmezüz
5. Laʿl-i lebüñdür emelüm şubḥ u şām

⁴¹⁴Tīrīne: a.g.e. tīguna

⁴¹⁵Çün şanemā: a.g.e. belinüñ bilmezem

⁴¹⁶Allah:a.g.e. mihir

⁴¹⁷Bilkan, **Nâbî Dîvânı**, s.672’de gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu kaynak arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

Daḥi biz āmāl nedür bilmezüz

7. Baş açub abdāluñ olaldan senüñ⁴¹⁸
Hırka ile şāl nedür bilmezüz

7. Şehd-i lebüñ nüş ideli **Nābiyā**
Zehr nedür bal nedür bilmezüz

135⁴¹⁹

(36a)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

Na't-ı Şerīf.....

1. Key buved yā Rabb ki gerded ḥüsnet ez dil ber-zenem
Reved āncā ki şürb ber seng-i Ebu Ṭaḥā ser zenem
2. Sāz-ı şevk inki bāşed būved zīr-i efkenem
Mīrevem sü-yı Hicāz ü nağme bālāter zenem
3. Der Medine ki konem āheng-i teslīm ü şalāt
Ki be-Mekke na'ra-i Allāh ü ekber der zenem
4. Ki nebūved seng-i dīde ḥōş dārem u gāh
Ki bebūsem āsitān-ı cebhe ber gevher zenem
5. Teşne ki bā āb u raḥmet mīberem ez cān revā
Ber-kenār-ı çāh-ı zemzem nehr-i kevşer mīzenem
6. Ger be-bend cürm ü işyān be-dūzeh mīkoşend
Cüz der şāhib-i şefa'āt key der-i dīger zenem

⁴¹⁸ İlgili beyit söz konusu kaynakta yer almamaktadır.

⁴¹⁹Müellif 'İydī ve kasidesi tespit edilemedi.

7. Yā Resūlallāh z-elṭāf-ı ʿazīmet-i rûz-ı ḥaşr
Hest ümīdem ser ez mağfiret mafʿur zenem
8. Ger şevēd ʿİyḏī müyesser ruḥṣatī ez luṭf-ı ḥaḳḳ
Reved āncā ki şûrb ber-seng-i be-Ṭaḥā ser zenem

136⁴²⁰

(36b)

Tevārīḥ-i Āl-i ʿOṣmān

Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün

1. Ḥaṭālardan emīn eyle ilāhi Āl-i ʿOṣmānī
Çün itdūn bunları sen ehl-i İslāmın nıgehbanı
2. Bu nesl-i pāk ile dīn-i Muḥammed taḳviyet buldı
Şeref-baḥş oldu dīne bunların āyīn ü erkānı
3. İṭāʿat üzredür şerʿ-i mübīne dāʿimā bunlar
Ḳavīdür Ḥaḳ bu kim bu ḥānedānuñ şıḍḳ u imānı
4. ʿAdaletle şecāʿatle seḥāvetle mürüvvetle
Nizām-ı ʿālem içün itidler saʿy-ı firāvānı
5. İdindün bunların tārīḫini diḳḳat idüp maʿlūm
Getürdüm nazma luṭf-ı Ḥaḳla Fihrist-i Şāḥānı
6. Ola tā herkesün ḥāṭır-nişānı cümleten tārīḫ
Gele her söz ki nazma vardur anuñ ḥıfz u imkānı

⁴²⁰ İdris Kadioğlu, **Solak-zâde Mehmed Hemdemî Çelebî'nin Fihrist-i Şâhânı ve Diyarbakırlı Şairler Lebîb ve Mülhem Efendinin Zeyilleri**, İlmi Araştırmalar 17, İstanbul 2004 /1 s. 120 adlı çalışmada Hemdemi Merhûmun Fihrist-i Şiihan-ı Al-i 'Osmanî adıyla kayıtlıdır.Mecmua ile söz konusu çalışma arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

7. İdüp mevzûn hemvâr oldı bir şāhnāme-i icmāl
Recām oldur ola maʿzûr eger var ise noķşānı
8. Kāmunın evveli Sultān ʿOsmān İbn-i Ertuğrul
Ki oldur cümleden evvel kuran resm-i cihānbānı
9. ʿAlāeddin-i Selcuķı idüp tabl u ʿalemi irsāl
Muḥakķak altı yüz toķsan toķuzdur ḥutbe ʿunvānı
10. Yigirmiyle yedi yıl salṭanat sürdi ʿadaletle
Bu devletde bu vaż itdi kamu tertīb-i dīvānı
11. Cihān-ı bī-beķādan ʿazm idüp ol server-i ʿālem
Yirine gördi lāyık oğlını Sultān Orḥanı
12. Cülūs itdi yedi yüzle yigirmi altı sālinde
Saʿādetle otuz beş yıl cihānuñ oldı sultānı
13. Ğazāya şarf idüp evķātını hīç ṭurmadı ḥālī
Tasaḥḥur eyledi tedric ile eṭrāf-ı büldānı
14. Bu gülzār-ı fenādan o da itdi ʿaķıbet rıḥlet
O serv-i bāğ-ı devlet gitdi ʿuķbāya ḥırāmānı
15. Cülūs itdi yirine oğlı Gāzī Ḥan Murād anuñ
Tamāmet-i Rūm ilin fetḥ itdi açdı kāfiristānı
16. Cülūsına yedi yüz daḥi altmış bir olur tārīḥ
Budur el-ḥaķ selāṭīnūñ ṣecīʿ-i merd-i merdānı
17. Otuz bir yıl sürüp devlet ğazā yolında ser virdi
Şehādetle o server ḥāşıl itdi kurb-ı Raḥmānı

18. Şehīd oldı çün ol Sultān Ğāzī ʿasker-i İslām
Cülūs ittirdiler fi'l-hāl oğlu Yıldırım Hānı
19. Cülūsına yedi yüz daḥi toḵsan ikidür tārīḥ
Şecāʿatde selāṭīn içre yoḵdur anuñ akrānı
20. Ne dem ʿazm eyleyüp meydāna at şalaydı küffāra
Şanayduñ berḵ-i ḥāṭīfdür elinde tīġ-ı ʿuryānı

(37a)

21. Serīr-i salṭanatda eyledi on dördi çün tekmiḥ
Sekiz yüz beşde āḥir itdi terk-i ʿālem-i fānī
22. Süleymān Begle Mūsī Beg sürüp bir nice dem devlet
İkisi de atup tutdı bulup ḥālī bu meydānı
23. Sekiz yüzle on altıda zuḥūr itdi Muḥammed Hān
Teġallüb eyleyüp defʿ eyledi ġavġā-yı ihvānı
24. Sekiz yıl müstaḵillen pādīşāh oldı idüp rıḥlet
Sifāriş itdi oğlu Hān Murād cümle erkānı
25. Cülūsına sekiz yüz hem yigirmi dört olur tārīḥ
Olupdur Hān Murād evvel bu isme şānī
26. Qarār itdi otuz yıl altı ay devlet serīrinde
Ġazālar itdi küffāra çeküp şemşīr-i berrānı
27. Tamām oldı anuñ da devri rıḥlet itdi dünyādan
Kotup Sultān Muḥammed Hān şāniye meydānı

28. Cülüs itdi sekiz yüz elli beşde şeh-i ʿādil
Otuz bir yıl cihānda berr ü ferrle sürdi devrānı
29. Budur İstanbulı fetḥ eyleyen Ġāzī Muḥemmed Ḥan
N’ola ecdāduna ġālip olursa şevket ü şānı
30. Cihānda defʿ u refʿe himmet itdi zulmet-i küfri
Ziyā-yı seyfle rū-yı zemīni kıldı nūrānı
31. İrüp pāyāna ʿömri ol daḥi ʿazm-ı behişt itdi
Yerüni oğlu Sultān Bāyezīde gördi erzānı
32. Sekiz yüz seksen altıda cülüs itmişdür ol sultān
Odur Ḥaḳḳuñ velīsi andadu esrār-ı pinhānı
33. Anuñ daḥi zamānında nice fetḥ fütūḥ oldu
Ḳurup küffārı icrā eyledi āyīn-i şāhānı
34. Otuzla hem iki yıl pādişāh oldu cihānda ol
Ferāġat eyleyüp terk eyledi bu dār-ı aḥzānı
35. Yerin Sultān Selīme eyledi teklif soñ demde
Bilürdi kimseye bal bākī degül bu çarḥ-ı gerdānı
36. Cülüs itdi toḳuz yüz on sekizde çünki ol ġāzī
Şecāʿatle n’ola terciḥ idersem cümleden anı
37. Alup Mısrı sefer kıldı ʿAcem iḳlīmine soñra
Şikest idüp kaçırđı Çaldırānda şāh-ı İrānı
38. Sekiz yıl hem sekiz ay oldu aña salṭanat devri
Ḳoyup gitdi yerine ʿaḳıbet Sultān Süleymānı

39. Cülūsuna tođuz yüz hem yigirmi altıdur tārīh
Bunuñ eyyām-ı ʿadlünde bu devlet buldı mīzānı

40. Cihānda Hān Süleymān kırk sekiz yıl pādişāh oldu
Vilāyetler musahhar bilüp arturdı ʿunvānı

(37b)

41. Cihān maʿmūr ābādān olup halk oldu āsūde
Zamānunda zūhūr itdi nice āşār-ı subhānı

42. Bu da gitdi cihāndan tāk u tahtı terk idüp aħır
Yerine Hān Selīm oldu budur evvelkiye şānı

43. Cülūsuna tođuz yüz yetmiş ile dōrt olur tārīh
Budur bu nesl-i pākıñ haq bu kim sultān-ı zī-şānı

44. Zamānunda bunuñ Kıbrıs gibi bir ūlke fetħ oldu
Bunun şemşiri küffār-ı Frenke virdi hūsrānı

45. Sekiz yıl hem beş ay ol serdār-ı ʿālem sürüp devlet
Sefer itdi cihāndan mesken itdi Bāğ-ı Rızvānı

46. Anuñ mesned-i nişini Hān Murād şālīş olmuşdır
Budur cümle selātinüñ güzini ehl-i ʿirfānı

47. Toğuz yüz hem daħi seksan iki çün geçdi hicretten
Cülūs itdi müyesser oldu aña tāk-ı hākānı

48. Olup şābit kadem tahtında zahmet çekmeyüp aşla
İdüp serdārını irsāl alup Tebrīz u Şirvānı

49. Yigirmi yıl sekiz ay ʿāleme hüküm itdi ʿadl üzre
Kırup gitdi o daḥi ʿākcıbet bu köhne eyvānı
50. Anuñ da oğlu kim Sultān Meḥemmed Hān-ı şālīşdür
Cülūs itdi biñ üçde oldı cārī emr-i fermānı
51. Bu devletde budur hünkār gāzī fātih-i ekber
Karn-ı küffārı ser tā pā idüp ceng-i firāvānı
52. Toḳuz yıl altmış üç gün saltanat sürdi idüp rıḥlet
Bu mihmān-hānenüñ bir kaç gün oldı o da mihmānı
53. Geçüp anuñ yerine ʿadl ile Sultān Aḥmed Hān
Yeniden oldı iḥyā ḥaḳ bu kim āyīn-i ʿOsmānı
54. Cülūs-ı hicretüñ biñ on ikisinde olup vāḳıʿ
Aña bu saltanat oldı Hudā'nın luṭf u iḥsānı
55. Zamānunda Anaṭol semtinüñ eṭrāf u eknāfi
Celālī eşkıyāsı cümleten itmişdi tālānı
56. Tevekkül eyleyüp Allah'a itdi bir ḳulın irsāl
Geçürdi tīg-ı ḳahrından ser-ā-ser ehl-i tuḡyānı
57. Hükümet kıldı on dört yılla dört ay itdi çün rıḥlet
Cülūs itdirdiler anuñ yerine Mustafā Hān'ı
58. Cülūsı biñ yigirmi altıda vāḳıʿ olup anuñ
Müyesser oldı aña gerçi ḳurb-ı taḥt-ı sultānı
59. Ne ḥāl ise üç ay on gün ḳarār itdi velī soñra
İdüp gavḡāyı ʿālemden ferāḡat çekdi dāmānı

60. Anuñ ardınca °Oşmān Hān-ı şānī pādişāh oldu
Hāḡīkatde budur bu hānedānuñ şīr-i gurrānı

61. Cülūsı biñ yigirmiyle yedide vāḡi° olmışdur
Olup dört yılla dört ay on gün senüñ cümle devrānı

(38a)

62. Ġazā yolına bezl-i himmet itdi ol şeh-i gāzī
Cihān serverligin işbāt idüp gösterdi bürhānı

63. Ne çāre neylesün ammā ki taḡtı olmadı yāver
Cihāndan almayup kāmı felek kıldı hebā anı

64. Bu ḡālet çün zuhūr itdi ḡamunın ittifāḡıyla
Cülūs itdirdiler tekrār Sulṡān Mustafā Hān'ı

65. Ne fetretler ne ġavġālar olupdur biñ otuzunda
On altı ay zamāne gösterüb rüy-ı perişānı

67. Müşevveş oldu çün aḡvāl-i °ālem gördiler aḡır
Gelüp cem° oldılar bir yere cümle devlet a°yānı

68. Cülūs itdirdiler Sulṡān Murād-ı rābi° ol dem
Umūr-ı salṡanat buldı yine evvelki mizānı

69. Geçüp taḡta biñ otuz ikide ol Hüsrev-i gāzī
Bu devlet oldu ol şāh-ı güzīne ḡaḡḡuñ iḡsānı

70. Meḡabetde şalābetde olup ecdādı ġālib
Budur şāḡib-ḡırān °ālemiñ Şām u Nerīmānı

71.  Ad nu  kesdi  ır un e  ıy dan intik m aldı
Elinden ol g r hu  h   biri  urtarmadı c n 
72.  d p  zh r  uvvet-i fitne-i Yec ce sed  ekdi
Saz dur a a dirlerse eger  skender-i   n 
73. Rav n ile alup Ba d dı  ahr itdi  ızılba ı
 alıbd   a  eger alurd  hep  r n u T r n 
74. Cih nda on yedi yıl k mr nl k eyley p a ır
Nih yet buld  emr-i H   ile anu  da devr n 
75. C l s itdi  arında ı yerine H n  br h m
Bunu  da old  heft i l me c r  h  m u ferm n 
76. Olup bi  kır   okuzunda a a r z  ta t-  fir z 
Get rd   adre a ır r zg r  ol z ll-  Yezd n' 
77. Bi- amdill h zam nuda Girid de H nya feth  old 
Aza dan h d Kaz klar  utdılar semt-i Kizir n 
78.  okuz yıldan    ay eksik h   met eyley p a ır
Fer  at itdi a a ke f olup bir sırr-  vicd n 
79. Na  b old   eh det  a  bet ol   h-  mazl ma
Ne   re bu imi    n t  ezel ta d r-i Rabb n 
80. Anu  ferzend-i   l -  n  devletle sa adetle
Ge  p evreng-i   h na m   ref kıld  d v n 
81. C l s-  H n Me hemmed eyledi  s de d ny y 
Didi t r h ni erb b-  nazmu  bir s  hand n 

92. İlāhi eyle ervāḥ-ı selāṭīn dem-ā-dem şād
İlāhi sen ḥaṭālardan emin it şāh-ı devrānı

93. İlāhi ʿömrin efzūn eyle anlar yirde yatduḳça
İlāhi sen ḳabūl eyle duʿāyı müst-mendānı

137⁴²¹

(38b)

Naşır-ı Tûsî

1. Ender mengān be sāl muḡayyer gerded
Der sāl-i ḡalaş zîr u zeberter gerded
Der sāl-i ḡamaş eger bemānî zinde
Mülk ü melik ü millet u dîn ber gerded

Fî-biḍʿ-i seneyn-i 1132⁴²²

138⁴²³

(39a)

Mefʿülü/Fāʿilātü/Mefāʿilü/ Fāʿilün

I

1. Ey serv-i nev-resīde-i gülzār-ı iʿtidāl
Vir ḡonce-i şükūfte-i gül-deste-i cemāl
2. Nesrīn-ʿizār u ḡonce-leb u şekerīn-maḳāl
Ḥürşīd-cebhe māh-ruḥ u ʿanberīn-hilāl
3. Ḥüsnuñ fūrūḡ-ı şemʿ ṭarab-ḥāne-i ḡayāl
Merdüm ḡayāl-i nergis-müşk ile ḡasta-ḡāl

⁴²¹İranlı şair Nâsır-ı Tûsî başlığı ile verilen beyit “26b”varaḡında tekrar edilmiştir. Beyit ile ilgili açıklama yapılmıştır.

⁴²²Söz konusu tarih Miladi Takvime göre 1720 senesine denk gelmektedir.

⁴²³Söz konusu terhib-i bent’in müellifi tespit edilemedi.

4. Āşüb-ı ʿaql u fitne-i dīndār u zūlf ü hāl
Virmişdürür Hūdā saña çün hüsni-i bī-miṣāl
5. Hūrşīd itmese idi eger daʿvī-i kemāl
Başına gelmez idi anuñ günde bir zevāl

II

1. Āl-i güher-kelāmı eger hörde-bīn iseñ
Ol silk-i intizāmdadur semīn iseñ
2. ʿAdl ile mülk-i hüsnde mesned-nişān iseñ
Saʿy it kemāle mäh-ı saʿādet-ķarīn iseñ
3. Ālūde olma zūlmete nūr-ı mübīn iseñ
Eksikligiñi bil ne ķadar meh-cebīn iseñ
4. Çok nāz itme her ne ķadar nāzenīn iseñ
Hāk ol eger müsellemin-i rüy-ı zermīn iseñ

III

1. Ben tūt ki şunmuşum saña şerbet ne fāʿide
İdrāk olımayınca bu lezzet ne fāʿide
2. Virmek ʿadūya dāmen-i ʿişmet ne fāʿide
Olmaķ hemīşe halka melāmet ne fāʿide
3. Yār olsa saña ehl-i fazilet ne fāʿide
Çün sende yok maʿārifet raġbet ne fāʿide
4. Maḥbūb-ı olmayana muḥabbet ne fāʿide
Ger hüsni olmasa ķurı zīnet ne fāʿide

IV

1. Ehl-i vefā mülâzemetin eyle ihtiyâr
Öz ihtiyârın ehl-i şafâ itme zinhâr
2. Her an ʿâşıkum diyene itme ʿtibâr
Koymaz yerinden egse eger şâh-ı rûzigâr
3. Nâz giderür igen dil-i ʿuşşâka bî-karâr
Âyîne seng-i cevri ile bulmaz mı inkisâr
4. Guşşa ne deñlü olsa kavî nice taʿam-hâr
Olmaz çü şayd-gâhda ammâ hümâ şikâr

139⁴²⁴

(39a)

Mefʿûlü/Fāʿilâtü/Mefāʿilü/ Fāʿilün

1. Dürler dökerse yoluña bî-gânedan şakın
Cehd eyle dâma düşmeysin dânedan şakın

140⁴²⁵

(39a)

Mefʿûlü/Fāʿilâtü/Mefāʿilü/ Fāʿilün

1. Zinhâr gaflet ile bil kendü kendüñi?
Meydân-ı hüsnde çekerek tut semendüñi

141⁴²⁶

(39a)

Mefʿûlü/Fāʿilâtü/Mefāʿilü/ Fāʿilün

1. Olmaz çü pâk dâmen olan gül gibi hacı

⁴²⁴ söz konusu beyit Bağdatlı Rûhî'ye aittir. <http://docplayer.biz.tr/59553298-Klasdk-turk-sddrdnde-nazim-sekdllernden-sosyal-hayatin-yansimalari.html> 25/06/2019

⁴²⁵ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁴²⁶ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

Bir hālet itme kim olasın şöra munfa'il

142⁴²⁷

(39b)

Mef'ülü/Fā'ilātü/Mefā'ilü/ Fā'ilün

-I-

1. Hatt-ı hayli hüsñ getür ne olmadın revān
Maḥv itmedin sevād-ı hatt-ı hüsñden nişān
2. Zinhār içmedin dehen-i ol °anberīn-kemān
Yār belāya şābir igen cism-i nā-tüvān
3. Evrāk-ı hüsñüñi daḥi tayy itmedin cihān
Ġamzeñ okına manẓar igen henüz cān
4. Sermāye-i cemāle henüz irmedin ziyān
Medḥ ü şenā ki cārī igen muttaşıl zebān
5. Söyletme halk-ı °ālemi söz çok ziyān ider
Aḥir beni melāmet ile dāstān ider

-II-

1. Mağrūr olma hüsñüñe her iltiyāmdan
Tığ ol velīk çıkma maḥalsiz niyāmdan
2. Güher gibi baş üzre yer it ihtirāmdan
Bir silke gir ki düşmeyesin intizāmdan
3. Mey içme şunsalar saña zīrīn-cāmdan
Meclisde kıl mulāḥaza şürb-i medāmdan

⁴²⁷Zihni mahlasının kullanıldığı terrib-i bent tespit edilemedi.

4. Yār ol eyle °avāmdan
Bed-nāmlıkden eyle hıred geçme nāmdan

-III-

1. Ālūde-ṭab° olanlaradur hep ri°āyeti
Osaydı āhum āteşinüñ bir sirāyeti
2. Olurdu bendesine daḥi bir ḥimāyeti
El-kıṣṣa tūt zebānın uzatma ḥikāyeti
3. Ey **Zihni** yok çü derdünüñ aḥz u °ādeti
Ol şāh-ı ḥüsnden yeter itdüñ şikāyeti
4. Şıgmaz bu muḥtaşarda ğam-ı bī-nihāyeti
Yārān-ı pāk meşrebe yokdur °ināyeti

-IV-

1. Bāde ile gerçi zevk-i ṭabī°at ziyād olur
Az açmasın arada anı çün fesād olur
2. Bi't-ṭab°-ı ehl-i ḥüsñ kamu bī-vefā olur
Ḥayf esīre kim bulara mübtelā olur

143⁴²⁸

(39b)

Der Ḥaḳḳ-ı Tembākū Keşiden

1. Tenem hem çü dilem bī şu°le efrūḥte bih
Leb-i nāy-şıfat be nāle āmūḥte bih
2. °Aybem mekon ez keşiden Tembākū
Dil-sūḥte rā refīḳ-i dil-sūḥte bih

⁴²⁸Söz konusu rubainin müellifi tespit edilemedi.

144⁴²⁹

(39b)

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Dil be-dest-āver ki ḥacc-ı ekber est
Ez hezārān Ka'be yek-dil bihter est
2. Ka'be bünyād-ı ḥalīl-i āzer est
Dil naẓar-gāh-i celīl-i ekber est

145⁴³⁰

(40a)

Mu'ammā Be Nām-ı Maḥmūd

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Qalb ūbeŷ ez qalb-i qalb ūbeŷ be-yefken der ḥisāb
Tār-ı qalb qalb-i ūbeŷ yābī to nām-ı dil-berem

146⁴³¹

(40a)

Be Nām-ı Belqıs

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Ger beḥ'āhī tā be-dānī nām-ı ān sīmīn-zaqān
Qalb-i qalb-i qalb rā ber-qalb-i qalb-i qalb zen

147⁴³²

(40a)

Be Nām-ı Tīb

Fā'ilātün/Mefā'ilün/Fe'ülün

1. Nām-ı yārem se ḥarf-i dān bī birinc

⁴²⁹Söz konusu kıtanın müellifli tespit edilemedi.

⁴³⁰Söz konusu muamma tespit edilemedi.

⁴³¹Söz konusu muamma tespit edilemedi.

⁴³²Söz konusu muamma tespit edilemedi.

Her yekī der hisāb pence vü penc

148⁴³³

(40a)

Be Nām-ı Kāsım

Fe'īlātün/Fe'īlātün/Fe'īlātün/Fe'īlün

1. Aḥer-i āyet-i pīçiden-i sāk er dānī
Nām-ı ān yār şeved ḥāşıl eger gerdānī

149⁴³⁴

(40a)

Müfred

Mefā'īlün/Mefā'īlün/Mefā'īlün/Mefā'īlün

1. Şod ān cān-ı cihān dāmen-keşān çün ez çemen bīrūn
Revān şod cān-ı mürgān çemen gūyī z ten bīrūn

150

(40a)

Hisām

Fā'īlātün /Fā'īlātün/ Fā'īlātün/Fe'ūlün

1. İnne ḥüsnen leke lā ḥadde lehu yā zi'ş-şimāl
Seyyare'l-ākīle mecnūnen keze'l-mecnūne ʿākīl

151⁴³⁵

(40a)

Li Muḥarrirhi Nām-ı Şālīḥ

Mefā'īlün/Mefā'īlün/Fā'īlün

1. Ḥalāş olsa gönül cevruñden ey mäh
Daḥi bir dağ qalmaz idi billāh

⁴³³ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi. Beyit vezin açısından kusurludur.

⁴³⁴ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁴³⁵ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

(40a)

Lügaz

Ebū's-Su'ūd Efendi Hāzretlerine su'āl eylediler ki
 ahvenüñ el-cevāb buyurulur ki:

1. Bihā ışratan zāle şazlea
 Le deyhā zamīra kelbin lehā

(40a)

Mabūke'l-arafeyn

1. Merdüm ez firāet nīst cān ender
 Ender üstü^vānem sūt cānā kon
2. Āyed nāgehān der müzd-i fermān ün
 Īzed rā ki feryād resed mā rā

(40a)

Fāilātün/ Fāilātün/ Fāilātün/ Fāilün

1. Āl ısun ancer-i müjgānuñ üzre peykānum al
 Al lisānua Resūlullā ile aşābın al
 Al yine aldanma aruñ al idermiş soı al
 Al ile bend eyldi cān bülbülün ol la-i āl

(40a)

Ve minhu

1. ul li'l-lezī yezkurunī fi aybeti beyne'l-beşer
 İn āle ayren yelahu ve in yeul şerren fe şer

⁴³⁶Söz konusu kıtanın müellifi tespit edilemedi. Vezin tespit edilemedi.

⁴³⁷Söz konusu rubainin müellifi tespit edilemedi.

156⁴³⁸

(40a)

Müfred

Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün

1. Seni bir görmege bahā dü cihān
Bir daḥi görmege bahāne gerek

157⁴³⁹

(40b)

Lenā maḳame'n-Nazmī Bir zebān-ı 'Adlī-i Güfte

Mef'ülü/ Fā'îlâtü/ Mefā'ilü/ Fā'îlün

1. İkbāl-i 'izzet ile bile hem-'inān idi
Yād it o demleri ki şafā ol zamān idi
2. Yatsam meserret ile uyansam sürür ile
Zevḳ [ü] şafā-yı o zamān-ı tev-amān idi
3. Bazār-ı ḥüsnde şaff-ı ḥübān-nişīn igen
Maḥż-ı vücūdum anda kesād-benān idi
4. Rīş-i müfīd gönlümi rīş etdi şad dirīḡ
Ol derde kim metā'-ı ḥüsn rāyigān idi
5. 'Adlī zamān-ı tāze gülün yād idüp didi
Demler o demler idi zamān ol zamān idi

158⁴⁴⁰

(40b)

Müfred

⁴³⁸ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁴³⁹ Yavuz Bayram, **Adlī Dîvânı (Divân-ı Sultan Bayezîd-i Sâni)**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Ankara, 2018 adlı çalışmada söz konusu güfte tespit edilemedi.

⁴⁴⁰ Söz konusu beyit İranlı şair **Emîr Hüsrev Dehlevî**'ye aittir. Vezin tespit edilemedi.
<http://www.jasjoo.com/books/poem/dehlavi/ghasideh/3/2/> 08/05/2019

1. Resm-i merdüm nist ḥōdbīnī bibīn merdüm be-çeşm
İn bīnāyist ber-ḥōd nengerd zān-ı ber-ser est

159⁴⁴¹

(40b)

1. Yek rüz porsīdem ez üstād ki z'ef'āl
Lā edrī çī bāşed belāgat goft nedānem
2. Goftem ki digər porsemet ez müşkil-i esmā
Dānī ki nidā çist begūfta ki nedānem

160

(40b)

Müfred

1. °Uzleti'l-insāni ḥayrun min celīsi's-su'i °indehu
Ve celīsu'l-ḥayr ḥayrun min culūsi'l-mer'i vaḥdehu

161⁴⁴²

(40b)

Müfred

Mef'ülü/Mefā'ilün/Müstef'ilün/Mef'ilün

1. Ḥüsrev ki be-ser ḥ'vāniş zerrīn tere āvordī
Zerrīn tere kū bāşed kemter kū ber-ḥ'vān

162⁴⁴³

(40b)

Cāmī Ḳuddisī Sirruhu

Fā'latün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Zerre ki ender heme arz u semāst

⁴⁴¹ Söz konusu kıtanın müellifi tespit edilemedi.

⁴⁴² Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁴⁴³ Söz konusu iki beyit Mesnevi-i Şerif'te yer almaktadır.

<https://ganjoor.net/moulavi/masnavi/daftar6/sh89/> 26/02/2019

Cins-i h̄öd rā hem-çün gāh⁴⁴⁴ kehribāst

2. Ehl-i⁴⁴⁵ bāṭıl baṭılān rā mikoşend
Ehl-i ḥaḳ ez ehl-i ḥaḳ ser-h̄ōşend

163

(40b)

Der Ḥaḳḳ-ı Hāl-i Pür-ruh

1. Mā h̄ālet ḥayran el-°ayn mā nazarat
Ebha ve aḥsene minū'd-dehre insānā
2. Cā°et termuḳuhu vucden femuz reca°at
Medhūşeten nnesiyyet fī'l-ḥaddi insāna

164⁴⁴⁶

(40b)

Der in Mazmūn

Mef°ülü/ Mefā°ilün/ Fe°ülün

1. Göz merdümeginden olsa h̄ālī
Göz merdümegi olurdu h̄ālī

165⁴⁴⁷

(40b)

Lā edrī

1. cān rā erzān-ḳadreş nedānistī
Ki merdüm ḳadr kem dāned metā°-ı rāygānī rā

166⁴⁴⁸

⁴⁴⁴ hem-çün gāh: a.g.e. هر يك چون (her yek çün)

⁴⁴⁵ Ehl-i: a.g.e. ز انكه (z'an ki)

⁴⁴⁶ Söz konusu beyit Fuzûlî'nin Leyla ile Mecnun hikayesinin başlangıç beyitlerinden biridir. <https://www.antoloji.com/mecnun-un-korkakligi-leyla-nin-yuceligi-leyla-ile-mecnun-hikayesine-bir-baska-acidan-bakmak-duz-yazi-siiri/> 24/05/2019

⁴⁴⁷ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi. Beytin tamamı okunamadığından vezin tespit edilemedi.

(40b)

Şeyh Sa'dî Ẕuddisî Sirruhu

Fe'îlâtûn Mefâ'ilûn Fe'îlûn

1. Rûy-ı zîbâ vü câme-i dibâ °
°Araḡ u °ûd u reng u bûy-ı heves
În heme zînet-i zenân bâşed
Merd râ kîr u ḡāye zînet bes

167⁴⁴⁹

(40b)

Fe'îlâtûn/Mefâ'ilûn /Fe'îlûn

1. Ne bālā nişesten ez şeref est
Ne ber-merdûm nişesten ez edeb est
2. Ne şenîdî ki sûre-i İhlâş
Zîr-i tebbet yedâ Ebî Leheb est

168

(40b)

Der in Maẓmûn

1. Ẕuddime'l-câhilûne bi'n-neşab
Âḡiru'l-°âlimûne li'l-edeb
2. Mâ naẓartum li-vaşfî ḡâliḡinâ
Taḡte tebbet yedâ Ebî Leheb

169

(41a)

Ẕâle ba'du'l-ḡukemâ

⁴⁴⁸ Söz konus beyit İranlı şair Sadî-i Şirâzî'nin Gülistan adlı eserinde mevcuttur.
<https://ganjoor.net/saadi/golestan/gbab6/sh2/> 10/03/2019

⁴⁴⁹ Söz konusu rubainin müellifî tespit edilemedi.

Kün ma'a'l-ḥaḳḳı bi's-sıdḳı ve ma'a'n-nefsi bi'l-ḳaḥri ve
ma'a'l-ḥaḳḳı bi'l-inṣāfi ve ma'a'l-kebīri bi'l-ḥidmeti ve ma'a's-ṣaḡīri
bi's-ṣefḳati ve ma'a'l-ʿaduvvi bi'l-ḥilmi ve ma'a's-ṣadīḳı bi'n-naṣīḥati
ve ma'a'l-ʿālemi bi't-tevāḍuʿi ve ma'a'l-cāhili bi's-ṣamti.

170

(41a)

Ḳāle el-İmāmu's-Şāfi'ci Raḥimehullāhi Te'ālā:

1. Lā tebki ilfen ve lā dāren
Ve'd-dur ma'a'd-dehri keyfe dārā
2. Ve't-teḥizi'n-nāse külleḥüm sekenen
Ve meṣṣili'l-ʿarḍa külleḥā dārā
3. Veşbir ʿalā ḥulḳı men tuʿāşşiruhu
Ve dārihi fe'l-lebību men dārā

171⁴⁵⁰

(41a)

Müstezād-ı Kelīmī

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. Sevdüm yine bir āfet-i cān rūḥ-ı muşavver
Ten taḥtuna server
2. Ser ü ḳaddi ḥūrşīd cihān-tāba ber-ā-ber
Bir ḳameti ʿar ʿar
3. Ceng itmege meydāna inüp bendeleriyle
Efkenmeleriyle
4. Bir yanuna tīgın toḳunur ol şeh-i ḳişver
Bir yanuna ḥancer
5. Bir vecihle ben işigüñe nice sürem yüz
Düşüp gice gündüz

⁴⁵⁰ Müellif **Kelīmī** tespit edilemedi.

5. apuñda senüñ bendedür ey üsrev-i āver
Cemşid ü Ğazanfer
6. Hemser geçinürmiş saña ol serv-i bülendi
Gördüm ki efendi
7. Ey bād-ı şabā senden irişmezse meded ger
Yıkar anı sarsar
8. Cān virdi **Kelīmiye** yetiş yokla abībüm
Derdime abībüm
9. Cām-ı lebūñ emsemdür anuñ ey lebi kevşer
Cānına muarrer

172⁴⁵¹

(41a)

Be Nām-ı Receb

Mefā‘lün/ Mefā‘lün/ Fe‘ülün

1. Görüp emri lebūñde atre-i mey
‘Acebdür dökdi eşmünden pey-a-pey

173

(41a)

Nām-ı isām

1. İñne üsnen leke lā adde lehu yā zi’ş-şemā‘il
Şayyare’l-‘āķile mecnūnen keze’l mecnūne ‘āķil

174

(41a)

İlyās

1. Aķsemtu enne lā adde fīhi inne mebsemehu
Ke ennehu ‘alā eserehu mih ğayri teşbīh

175

⁴⁵¹ Söz konusu muamma tespit edilemedi.

(41a)

Yunus

1. Şana⁴⁵²tu ed'dem⁴⁵²a isme men lem ibnehu
Şuḥūfu'l-islām ba⁴⁵²de mā taḳallabethu

176⁴⁵²

(41a)

ʿAlī

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Feʿülün

1. Dilersen kim ḳalasın cāna dermān
Gözün yaşın yakın eyle baña sen

177⁴⁵³

(41a)

Hüseyn

Mefāʿilün/Mefāʿilün/Feʿülün

1. Dilerseñ bilesün yārün evüni
Çıḳar ḥamsīn içünden erbaʿini

178⁴⁵⁴

(41a)

Müfred

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

1. Luṭf u iḥsān ü mürüvvet cümle kāmilden gelür
Her mażarrat kim gelür ʿālemde cāhilden gelür

179

(41a)

İsmaʿil el-Ḳırātī

1. Ḥasbī bi ʿilmī in nafaʿa

⁴⁵² Söz konusu muamma tespit edilemedi.

⁴⁵³ Söz konusu muamma tespit edilemedi.

⁴⁵⁴ Söz konusu müfredin müellifi tespit edilemedi.

Mā e'z-züllü illā fi't-ṭama°

2. Men rāḳabe'llāhe feze°
Min sūi mā kāne ṣana°

3. Mā ṭāre ṭayren var ṭafa°
İllā kemā tāre vaka°

180

(41a)

Lī Maṣṣūr-el-Faḳih

1. El-mevtü eshelü °indī
Mine'l-kenā ve'l-esinne

2. Ve'l-ḥaylü tecrī sirā'an
Muḳaṭṭa°āti'l-e °inne

3. Min en yeküne li nezlin
°Aleyye faḫlun ve minne

181⁴⁵⁵

(41b)

Tārīḥ

°İydiyye-i Berāy-ı Meḫmed Efendi

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Merḫabā ṣad merḫabā irüp dem-i iḳbāl °ıyd
Oldı pür-zīb-i meserret ṣāhid-i °ıyd

2. Tāze revnaḳ buldı °ālem ḡurre-i ṣevvālden
Ṣāhid-i ṣavm ayaḡuna ṭaḳa bir ḥāl ḥāl °ıyd

⁴⁵⁵Söz konusu kasidenin müellifi tespit edilemedi.

3. Vaktidür ehl-i hevâ eylerse âheng-i nevâ
Buldı şehbâ ğurre-i luţfuyla istiqlâl ʿıyd
4. Ğurre-i şehir-i Haleb ağâ-yı Ğavri'n-neseb
Zîver-i zâtıyla oldı hürrem-i iclâl ʿıyd
5. Maʿden-i luţf u kerem kân-ı himem cûy-ı niʿam
..... haqq zâtunı maʿmûrı ıtlâl ʿıyd
6. Şâhid-i dil-cûy-ı şehbâ vechî var olsa fahûr
Oldur ʿayn-ı zâti ile neşʿedâr-ı hâl ʿıyd
7. Vechi var ehl-i Haleb olursa maʿmûr-ı tarab
İtdi ceşş-i miḥneti luţfuyla istişâl ʿıyd
8. Ey cihân-ı mekremet vir ḥânedâna merḥamet
Ehl-i ʿirfân vücûduñdur hümâyûn-ı fâl ʿıyd
9. Ḥân-ı luţf u iltifâtuñdan oluben ḥişşe-dâr
Nazmî ʿâciz daḥî görse n'ola efdâl ʿıyd
10. Rûz-ı firûz-ı murâda irgür ol bî-çâreyi
Tâ hücum-ı miḥnet ile olmasun pâmâl ʿıyd
11. Haqq vücûd-ı pâküñi ḥıfz eylesün ekdârdan
Müddetü'l-ʿömr eyleyüp der-gâhuñ istiḳbâl ʿıyd
12. Dâim ol efzûn-ı ʿömr ile memdûḥ-ı cihân
K'eylesün vâsıflaruñ vâşfuñla ʿâlû'l- ʿâl ʿıyd

⁴⁵⁶ Müellif İydî ve gazeli tespit edilemedi.

(41b)

Fa'îlâtün/ Fa'îlâtün/ Fa'îlâtün/ Fa'îlün

1. Rinddür aşâm-ı aşka bî-keder mey isterüz
Na'ra-i mest-âne sūz-efken-i ney isterüz
2. İtmezüz her bî-eşer mir'at-ı pür-jenge nazar
Sāgar-ı cān perver-i reşk-i cem ü key isterüz
3. Şoḡbet-i hem-cinsden üns ü tesellîdür garaž
Yoksa ne neşr-i ni'am ne Ḥâtem-i Tayy isterüz
4. Mey-perest-i bezm-i luṭf-ı vüs'at-i rahmetlerüz
..... cām-ı peyāmı isterüz
5. Zîkr-i la'l-i yār n'ola olsa kânûn-ı şifā
Ol şeker-lebden dilā-cān-baḡş bir şey isterüz
6. Ḥüsni zandur hırz-ı cāndur zāhid olma bed-gümān
Yārdan yokdur yamān yahşi bu kim ay isterüz
7. 'İydi şeb-ferde? cürm ü güneş-veş rüz-i ḡaşr
Gülşen-i 'avf-ı Hudādan ḡoş-hevā ney isterüz

183⁴⁵⁷

(42a)

Fa'îlâtün/ Fa'îlâtün/ Fa'îlâtün/ Fa'îlün

I

1. Yine bir şāha esîr itdi beni devr-i zamān
Yine bir āteş ile oldı vücūdum sūzān
2. Ne nazîri bulunur ne olur aña aḡrān

⁴⁵⁷Aksoyak, **Gelibolulu Mustafâ Alî Dîvânı**, s.450/451/452'de müsemmen olarak kayıtlıdır. Mecmua ile ilgili çalışma arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

İ'tikādum bu durur mişli bulunmaz el-ān

3. Nedür ol kâmet-i bālā nedür ol nāzla ān
Togrısın söyleyeyin aña kıyās ile hemān
4. Hecr-i Yūsuf'da benüm Yūsuf'ımı görse °ayān
Giryeden el yur idi Hāzret-i Pīr-i Ken°ān

II

1. Luṭf u kahrımı görüp vuşlat ile hicrānuñ
Gerçi çok mihrine dil virmiş idüm devrānuñ
2. Bu harāretlerini görmiş idüm anuñ⁴⁵⁸
Böyle rüsvālığı olmazdı dil-i şeydānuñ⁴⁵⁹
3. Böyle mümtāz güzel nādir olur °ālemde
Böyle meh-pāreye kim kādür olur °ālemde
4. Nāzla şīveler itdükçe işüm bitmekde
Gözi şebbāzı da cān murğını ürkütmekde

III

1. Muttaşıl göñlüm alup °ālemi⁴⁶⁰ cezb itmekde
Hāne-i şabr ise virān oluben gitmekde
2. Gice gündüz dile cevır eyleyüp incitmekde
Bezme geldükçe bu ben °āşık ise gitmekde
3. Gitdi zulm ile harāb oldu dil-i vīrānum⁴⁶¹

⁴⁵⁸ Anuñ: a.g.e. cānānuñ

⁴⁵⁹ Şeydānuñ: a.g.e. nālānuñ

⁴⁶⁰ °ālemi: a.g.e. kalbümü

⁴⁶¹ Vīrānum: a.g.e. nālānum

Ağlatsam h ndeler eyler sevin r c n num

4. Gayra dil virme diy  ba a na ihatler ider
Benden artu  o ba a  arz-ı mu abbetler ider

IV

1. H lelerle dil   c n m lkini g retler ider
G nl mi almada g rse  ne zer fetler ider
2. Ger i halk i re g r p lu f u  in yetler⁴⁶² ider
Dem olur g mzeleri ile ih netler ider
3. Kimseler t ze g zel⁴⁶³ sevmeye meyl eyles n⁴⁶⁴
Tıfl-ı nev-reste seven va luma irsem dimes n
4. T tulum   ve u n z ile hel k ide beni
D  meye gerden ne k k l-i  anber- iken

V

1. Dem-i vu latda gir p aramuza p r heni
 omaya s neye  arma a o n z k bedeni
2. O ma alde ba a y z vermeye vech-i  asen
- Ne beni  oya anun g mzesi     ne seni
3. Yine hi  cevri u cef sundan anu  a lamazam
Terk id p ol  anemi gayra g   l⁴⁶⁵ ba lamazam

184⁴⁶⁶

⁴⁶²  n yetler: a.g.e. ri  yetler

⁴⁶³ G zel: a.g.e. cev n

⁴⁶⁴Eyles n: a.g.e. itmes n

⁴⁶⁵G   l:a.g.e dil

⁴⁶⁶Ahmed P   'nın ilgili  alı mada s z konusu gazeli mevcuttur.

(42b)

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün⁴⁶⁷

1. Benüm bu gönlümü gör kim yine cānānsız egleñmez
Nedür çāre bu düşvāre ki bu cānānsuz egleñmez
2. Göñüller almasa⁴⁶⁸ kıalmaz kararı zülfinün bir dem
Nice kāfir durur⁴⁶⁹ yā Rabb bu kim mihmānsuz egleñmez
3. Nedendür bu ki ol meh rū rakıbi idinür mahrem⁴⁷⁰
Melekdür ol perī-peykerden velī şeytānsuz egleñmez
4. Kesilmez mäh-rûlardan dil-i dīvāneyi gör kim⁴⁷¹
Gedādur gerçi⁴⁷² şüretde velī sultānsuz egleñmez
5. Dimiş kim⁴⁷³ niçün egleñmez beni⁴⁷⁴ görmiycek **Aḥmed**
Ne ḥācetdür bunu şormaḳ ki tendür cānsuz egleñmez

185⁴⁷⁵

(42b)

Fe'ılātün/Mefā'ılün/Fe'lün

1. Sensüzün dil cihānda egleñmez
Mülk-i bāğ-ı cinānda egleñmez
2. Görmese gül yüzünü bād-ı şabā

http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt7/sayi29pdf/poyraz_yakupx.pdf 01/01/2019

⁴⁶⁷ A.g.e.'de söz konusu gazel altı beyitten oluşmaktadır. Mecmuada yer almayan beyit şu şekildedir:

1. Benimle hem-dem olmakdan seni men' eylemiş düşmen

Anı bilmez ki sultān-ı Veys olan Selmānsız egleñmez

Söz konusu kaynak ve mecmuadaki farklılıklar şu şekildedir:

⁴⁶⁸ Almasa: a.g.e. olmasa

⁴⁶⁹ Durur: a.g.e. dūrür

⁴⁷⁰ Mahrem: a.g.e. hem-dem

⁴⁷¹ A.g.e. Kesilmez mihr-i meh-rūdan dil-i divāne gör kim

⁴⁷² Gerçi: a.g.e. gör ki

⁴⁷³ Kim: a.g.e. ki

⁴⁷⁴ Beni: a.g.e. bizi

⁴⁷⁵ Söz konusu gazelin müellifi tespit edilemedi.

Bir nefes gül-istānda egleñmez

3. °Aşkdur egleyen apunda beni
Kimse işsüz cihānda egleñmez
4. Aldı şuyun arārını şevķin
Ki bir an hīç mekānda egleñmez
5. Kūyuña öğrenen gönül murğı
Kūşe-i gül-sitānda eglenmez

186⁴⁷⁶

(43a)

Mefā‘lün/ Mefā‘lün/ Mefā‘lün/ Mefā‘lün

1. ara bağrumı hūn iden senün ruhsār-ı ālūndür
Derūnum nāfe-veş pūr-hūn-ı sevdā-yı hālūndür
2. Ne Tūbiā fikr-i var bende ne hōd °ar °ar temennāsı
Gönül levhünde naķş olan senün nāzūk zebānuñdur
3. Sikender-veş hayāt-ābun taleb itmez gönül sensüz
Hayāt-ı cāvidān dirler senün fikr-i vişālūndür
4. Eger Ferhād eger Mecnūn eger Vāmıķ eger °Azrā
Olarun ışşası ey dil senün heb haşb-i hālūndür
5. Düşüpdür hāk-i pāyuna **Ġazāliye** terahhüm ıl
Ġarībūn derd-mendiñ hasta hālūñ pay-mālūndür

187⁴⁷⁷

⁴⁷⁶Gazali'nin gazeli tespiti dilemedi.

(43a)

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Ol iki nergis-i fettân ki dile ğamz ideler
Cîgerüm pâreleyüp bağrumı ol ğam-zedeler
2. Allâh sîb ü zenaḥdânunı yârũñ o raķîb
Mîve-i ʿayş u şafâ perver-i mey ğamzeler
3. Kaçan ol ğamze deler bağrumı müjġânlar ile
Ḥançer-i reşke düşüp cân vireler ğam-zedeler
4. ʿAşķla ğam-zedesi olduġum aʿdâ tıydı
Korķarın kim beni ol dōstuma ğamz ideler
5. Pâre pâre ola yolında **Selîķî** bu gönül
Ol iki nergis-i fettân ki dile ğamz ideler

188⁴⁷⁸

(43b)

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Yâr cevır eylese ʿuşşāķa n'ola nâzı geçer
Bu cihân gülşeninũñ ser ü ser-efrâzı geçer
2. Yine bir aķt-i devrâna şikâr oldı gönül
Şimdi ḥüsn-i iķlîminũñ dil-ber mümtâzı geçer
3. O gözüm şâhuna dil-murġını kapdırmaya gör
Ġâfil olma gözũñ aç Rûm ili şeh-bâzı geçer

⁴⁷⁷ Ömer Zülfe, **On Altıncı Yüzyıl Şairi Selîķî ve Şiirleri**, Kùltür ve Turizm Bakanlıķı Kùtùphamneler ve Yayınlar Genel Mùdùrlùġù, Ankara, 2009 , e-Kitap, adlı çalışmada söz konusu gazel tespit edilemedi.

⁴⁷⁸ Tarlan, **Hayâlî Bey Dîvânı** adlı çalışmada söz konusu gazel tespit edilemedi.

4. N'ola cān oynasa meydān-ı muḥabbetde gönül
Resen-i zūlf-i nigāruñ cāna kalmaz geçer
5. Ey **Ḥayālī** n'ola dil-ber bize cevri eyler ise
Ayağı toprağıdır bendesidür nāzı geçer

189⁴⁷⁹

(43b)

Fe'īlātün/ fe'īlātün /fe'īlātün/ fe'īlün

1. Bağlayup gönümüz ol kākül-i 'anber-fāma
Āh kim murğ-ı dili yine düşürdüñ dāma
2. Ğam-ı zūlfüñle beyābān-ı maḥabbetde gönül
Beñzer ol rāh-ı reve kalmış ola aḥşama
3. Biñ bir ibrām ile bir būsesin aldık yārūñ
Ḥūblar şimdi igen duymaz imiş ibrāma
4. Ḥalka esrār-ı mey-i la'liñi fāş itdi diyü
Dil uzatsa n'ola meclisde harābı cāme
5. Yazmağa levḥa-i hūrşīde **Ümîdî** şî'rin
Destine aldı 'uṭārid ü yine zerrīn ḥāme

190⁴⁸⁰

(43b)

Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün

1. Helāk olduk⁴⁸¹ nedür cānā bu fūrkatler cüdālıklar
N'olaydı olmayaydı tā ezelden āşinālıklar

⁴⁷⁹ İbrahim Etem Buyruk, **Ümîdî Ahmed Dîvânı**, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2009, s. 360'da gazel olarak mevcuttur.

⁴⁸⁰ Saraç, **Emrî Dîvânı**, s. Sayfa numarası belirtilmemiş olup mecmuanın aslına bağlı kalınarak farklılıklar aşağıdaki gibidir:

⁴⁸¹ Olduk:a.g.e oldum

2. Belā baħrüne ğarķ oldum yitiş ey Hızr-ı devrānum
Bu gözüm yaşını silmek demidür dil-rübālķlar
3. Baña yār olmaduñ gitdüñ niçün gelmezsin inřāfa
Ben öldüm a benüm   mr  m ned  r bu b  -vef  lķlar
4. şakın mazl  mun⁴⁸²   hundan bilirs  n p  yid  r olmaz
Efend  m bu g  zellikler beg  m bu p  diř  hlķlar
5. řuĉın bağışla **Emr  **'n  ñ   apu  a y  z s  re geldi
  der ĉ  n⁴⁸³ meskenet birle tev  zu  lar ged  lķlar

191⁴⁸⁴

(44a)

Mef   l  n/ Mef   l  n/ Mef   l  n/ Mef   l  n

1. Ruĥu  n g  l-z  runa c  n   olmadı zerrece ruĥřat
Olurdu c  mle   uřř  ķa k  yu  n mesken-i cennet
2.   tokunsa g  neşe   eşm  n iders  n bendelerden    r
Olursun r  z u şeb her dem ed  n  lere hem-řoĥbet
3. Bu ğayretlerle hep d  ğ-ı der  num   şik  r oldu
Muĥařřal ey melek-s  ret m  s   id olmadı devlet
4. S  r  r eyy  mı g  l vaĳti teferr  c k  n-ı ferind  r
Get  r s  k   mey-i n  b   dizils  n meclis-i   şret
5. şikest-i ta  bu  a ĥaĳdan m     asemd  r bu
R  zaull  h olursa **Sa  di  ** bir g  n olur vuşlat

⁴⁸²Mazl  mun: a.g.e. ma  l  mun

⁴⁸³   n: a.g.e. y  z

⁴⁸⁴Uralĉin, **Sa  di D  v  n  **, adlı   alışmada s  z konusu gazel tespit edilemedi.

(44a)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Bih ne nāzūk bih ne meh-rū bih ne ra'cā bih ne şūh
Bih ne esmer bih ne zībā bih ne a'cā bih ne şūh
2. Lebi mül saçları sünbül gözi bādem yüzü gül
Beh ne şīrīn beh ne nergis beh ne hamrā beh ne şūh
3. Gelse reftāra vü güftāra görenler dir kim
Beh ne serv beh ne dil-cū beh ne gūyā beh ne şūh
4. Tīr-i dil-dūzı cīger delmede gāyet de seri°
Beh ne ebrū beh ne hōş-bū beh ne havrā beh ne şūh
5. Sa'diyā sen bu şıfatla nice bulduñ güzeli
Beh ne cālī beh ne hōş-ter beh ne ğarrā beh ne şūh

(44b)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Bir ruh-ı zībāya meyl itdüm ki ol nev-restedür
Zülf zencīrine anuñ tıfl-ı dil-peyvestedür
2. Ol perīde hīç miyān kıldan görünmez haq bilür
Şöyle nāzīkdür dehānı ğonce-i dem-bestedür
3. Çeşm-i nergisler süzülmiş şanasın mest-ānedür
Ġamze-i hūn-rīz-i kıttālüne diller bestedür

⁴⁸⁵Uralçin, **Sa'dî Dîvânı**, adlı çalışmada söz konusu gazel tespit edilemedi.

⁴⁸⁶Söz konusu şiir tespit edilemedi.

4. Sâ'id-i sîmîn ile ol la'î-i leb dendânedur
Turre-i kâkülleriyle şanki sünbül-destedür
5. Nâz ila güftâr-ı ʿuşşâkı anuñ meh-veş ider
Bu lisânuñ lezzeti haqqâ ki vaşlun istedür

194⁴⁸⁷

(44b)

Mefʿülü/ Fâʿilâtü/ Mefāʿilü/ Fâʿilün

1. Yâd-ı lebüñ ki âşîka âb-ı zülâl olur
Fikr eyledükçe şanki müyesser-i vişâl olur
2. Hâl-i rûhuñla ğamzeñe kim baksa ey perî
Mest ola ʿaqlıgelmege çok kıl ü kâl olur
3. Tîr-i cefâyı yağdurasun nice bir baña
Ol ğamzelerle haqq bu ki ceng ü cidâl olur
4. Seyr-i bedende müşterüñ ağıyâr ey şanem
Hâr-ı ğamuñla bendelerüñ pür-melâl olur
5. Derd-i derün-ı **Saʿdi**ye bir çâre eyle gel
Rûz-i kıyâmet olsa bilirsün vebâl olur

195⁴⁸⁸

(45a)

Feʿilâtün/ Feʿilâtün /Feʿilâtün/ Feʿilün

1. Leblerüñ öpmeye cânân ne ʿacep lezzet var
Bâ-huşuş ince biliñ kuçmada çok hâlet var

⁴⁸⁷Uralçin, **Sa'dî Dîvânı**, adlı çalışmada söz konusu gazel tespit edilemedi.

⁴⁸⁸Aksoyak, **Gelibolulu Mustafâ Âlî Dîvânı**, s. 557. sayfada gazel olarak mevcuttur. Söz konusu mecmua ile ilgili eserdeki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

2. Revîşîñ⁴⁸⁹ derde devâ söylesüñ cāna şifā
Yalañuz hūsn degül sende begüm hikmet var
3. Görmez isem ölürin görmege hōd cān viririn
Sende ey rūḥ-ı revānum ne ʿaceb ḥaşlet var
4. Bilmem baña ne sihr oldı ki kendüm bilemem
Şuñı ancak bilürin bende katı hayret var
5. Ayağıñ tozını baş üzre tutarmış ʿĀlî
İtikādum bu ki başında anuñ devlet var

196⁴⁹⁰

(45a)

Mefʿülü/Mefāʿlū/Mefāʿlū/Feʿülün

1. Levḥ-i ruḥıñ üstündeki ol ḥaṭṭ ki celîdür
Dil-ḥastelerin ḥaṭṭ-ı berāt ecelîdür
2. Ben maḥrem idüm ʿālem-i kuds içre senüñle
Mihrüm saña ey rūḥ-ımuşavver ezelîdür
3. Cān nakdüñe itdüñ lebiñüñ büsesin ikrār
Ḥaḳḳa bu ki cān ile seni bilmelidür
4. Eyyām-ı şitā oldı kışaldı yine günler
Ey sākī yürüt cām-ı cemi gün gicelidür
5. Ey **Hālişî** sînemde benüm kesdügi her laʿl
Sırr-ı ḥîle yazılmış şanasın ʿayn-ı ʿalîdür

197⁴⁹¹

⁴⁸⁹ Revîşîñ: a.g.e. cünbişüñ

⁴⁹⁰ Müellif Halisi'nin gazeli tespit edilemedi.

(45b)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şevk-i la'lüñle gönül büt-hâne şeklün bağlamış
Kana müstağrak cîger peymâne şeklün bağlamış
2. Murğ-ı cānum ey gözi şāhīn şikāruñdur senüñ
Dām-ı resmünzülfi-i hālūñ dāne şeklün bağlamış
3. Dil ser-i zülfüñ hevesiyle olup aşüfte-hāl
Yolda zencirüñ sürer dīvāne şeklün bağlamış
4. Pîr-i gerdün aşk-ı zinnārun kuşatmış belüme
Naş-ı aşnāmıla dil-i büthāne şeklün bağlamış
5. Şaydını esrār-ı la'lüñ şöyle hayrān itdi kim
İçmedin mey bir kadeh mest-āne şeklün bağlamış

198⁴⁹²

(45b)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Mey şafağ devr-i felek mey-hâne şeklün bağlamış
Hāle içre mäh-rev⁴⁹³ peymāne şeklün bağlamış
2. Ser-fürü gördüm çemen bezmünde cānā⁴⁹⁴ lāleyi
Elde cāmūn kej tutar⁴⁹⁵ mest-āne şeklün bağlamış
3. Şem'e-i meclis göricek cānā müselsel kākülüñ

⁴⁹¹ Söz konusu gazelin müellifi tespit edilemedi.

⁴⁹² Mustafa Erdoğan, **Bursalı Rahmî ve Dîvânı**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2017, e-Kitap, s. 209'da gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu Divândaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

⁴⁹³ Mäh-rev: a.g.e. mäh-sân

⁴⁹⁴ Cānā: a.g.e. nā-geh

⁴⁹⁵ Tutar: a.g.e. tutup

Düdeden zencîr-i var dîvâne şeklün bağlamış

4. Bir perîdür her biri bâğ-ı İrem'den geldiler
Şem'ine per yakmağa pervâne şeklün bağlamış
5. Bir büt-i ferhâr resmün dilde nakş idüp hayâl
Rahmiyâ gönülün⁴⁹⁶ senün büt-hâne şeklün bağlamış

199⁴⁹⁷

(46a)

Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün

1. Benüm ol bî-kes ü bîmâr-ı ğarîb-i dil-teng
Mest-i peymâne ğam-ı cür'a-keş-i cām-ı şereng
2. Menem ol silsile-cünbân-ı beyābân-ı cünün
Geçmişüm dā'ire-i 'aql-ı hezārān-ı ferseng
3. Def'-i ğam kıлмаğa gül-geşt-i gül-istān itsem
Gözüme ğoncası peykân görünür serv-i ĥadeng
4. Atarın nāvek-i āhı felek-i bed-mihre
İderin bahtum ile her gice bir 'Ālî-ceng
5. Gāh bir şevk irişür kim şıgmam dünyāya
Gāh derd ü ğam ile çarĥ olur başuma teng
6. Nice şad pāre cîger olmasun erbāb-ı hüner
Nice pā-māl-i cefā olmasun ehl-i ferheng
7. Gökde turma ile hem-ser her ĥas ü ĥār
Eylen çarĥ ile hem-güş geçer her ĥar-ı leng

⁴⁹⁶ Gönülün: a.g.e sîneñ

⁴⁹⁷ Zehra Toska, **Veysî Dîvânı**, söz konusu gazel ilgili Divânda tespit edilemedi.

8. Beni nā-sāze devr-i felek eylerdi helāk
Olmasam muṭrıb-ıhōş-lehçe ile sākī şeng
9. Vaşfını itmededür ol zāt-ı ʿazimü’ş-şānuñ
Kelimātum şatılursa n’aceb kâfiye teng
10. Çünkü söz irdi yine ğāyete bundan böyle
Eyledi **Veysī**-i dil-hāste duʿāya āheng

200⁴⁹⁸

(46a)

Fe’ilātün/ Fe’ilātün/ Fe’ilātün/ Fe’ilün

1. Müje ḥaylin dizer ol ğamze-i fettān şaf şaf
Gūyiyā cenge ṭurur nīze-güzārān şaf şaf
2. Seni seyr itmek için reh-güzer-i gülşende
İki cānibde ṭurur serv-i ḥırāmān şaf şaf
3. Leş-ger-i eşk-i firāvān ile ceng itmek için
Gönderür mevclerin lücce-i ʿUmmān şaf şaf
4. Cāmiʿ içre göre tā kimlere hem-zānūsın
Şekl-i saḳḳāda gezer dīde-i giryān şaf şaf
5. Gökde efġān iderek şanma geçer ḥayl-i küleṅ
Çekilür kūyına mürġān-ı dil ü cān şaf şaf
6. Ehl-i dil derd ü ğamuñ niʿmetine müstaġrak

⁴⁹⁸ Küçük, **Bâkî Dîvânı**, s. 177-178’de gazel olarak mevcut olup söz konusu kaynakta gazel dokuz beyittir. Mecmuada yer almayan beyit şu şekildedir:

1. Kūyuñ eṭrāfına ʿuşşāk dizilmiş gūyā
Harem-i Ka’bede her cānibe erkān şaf şaf

Dizilür kerem çün hânına mihmân şaf şaf

7. Vaşf-ı kıddüñle hırām itse ʿalem gibi kalem

Leşger-i şatırı çeker defter ü dīvān şaf şaf

8. Kıadrüñi seng-i muşallāda bilüp ey **Bākī**

Țurup el bağlayalar karşıuna yārān şaf şaf

201⁴⁹⁹

(46b)

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

1. Açılmış talʿat-ı renginüñ ey gül nesterenlenmiş

Bülend olmuş nihāl-i pür-hırāmuñ nārvelenmiş

2. Bahār-ı hüsni virmiş gülşen-i ruhsārına revnağ

Yaşıllar giymiş ol serv-i semen-simā çemenlenmiş

3. ʿAceb mi kılmasa şimden girü hāl ehline rağbet

Erāzil kısmına olmuş muķārın Ehremenlenmiş

4. Vücūdın kablamış başdan ayağā penbe-i dāğā

Dil-şūrīde gūyā ölmesin bilmiş kefenlenmiş

14. Kıazarmış tāb-ı müldeñ çihre-i āli ʿaķık olmuş

Bu gün içmiş **Süheyli** ol dūr-i yek-tā Yemenlenmiş

202⁵⁰⁰

(46b)

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

1. Ruḥıñ keyfiyet-i müldeñ kızarmış arguvānlanmış

Açılmış ʿarzuñ gül gül cemālün gülsitānlanmış

⁴⁹⁹Harmancı, **Süheyli Dīvānı**, s. belirtilmemiş olup gazel olarak mevcuttur.

⁵⁰⁰Müellif **Cüdāyî** ve gazeli tespit edilemedi.

2. Degül hāl-i siyeh la'lıñde gāvur-ter zülf-i miskinüñ
Hızırdu ab-ı hayvān üzre varmış sāyebānlanmış
3. Ne bıkı-i pākdür rez-i duhter-i hāşiyetün gör kim
Bu gün pır-i muğān hem-şoḥbet olmağla cevānlanmış
4. Bahār eyyāmı ğarsin bāğa yaymışlar güher-bāruñ
Çemen ra'naların mürde yaturken cümle cānlanmış
5. Cüdāyī yār kıddiyle elif tek şerḥalar çekdi
Mübārek dağlar ile ḥamdülillāh kim nişānlanmış

203⁵⁰¹

(46b)

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Cihānuñ ḥālini nergis gibi yok añlayan zīrā
Daḥi tūrāb 'ademden açmadın çeşmüñ kefenlenmiş

204⁵⁰²

(46b)

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Açub keyfiyet-i müldeñ o şūḥuñ gözi kıanlanmış
Nice merdümler öldürmiş o ḥūñi kıahramānlanmış
2. Bu gün binmiş semend ḥasta ol māḥ-ı perī-peyker
Ğazabdan ğamzesi ḥūñ-rīz olub kıaşı kemānlanmış
3. Mezāhirde görüp gök şanmanız bu çarḥ-ı mināyı
Benüm sūz-ı dilimden dūd-ı āhumla duḥānlanmış

⁵⁰¹ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁵⁰² Müellif Vukûfî'nin gazeli tespit edilemedi.

4. Bahār eyyāmı gül devri ne hōşdur bāğ-ı ʿālem kim
Pür olmuş hūrī-veşlerle cihān şahın-ı şafālanmış
5. Kızardukça ruh-ı rengini ol nahl-i dil-ārānuñ
Vukūfinūñ dıraht-ı ʿömrünüñ bergi hazānlanmış

205⁵⁰³

(47a)

Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilün

1. Beni gördükçe ey kaşı yā tırçeker
Hışm idüp ğamzelerün üstüme şemsîr çeker
2. Hāşıye yazdı hattūñ metn-i kitāb-ı hüsne
Kıl kalemle saçūñ etrāfuna tahrîr çeker
3. Dil-i dīvāne esîrūñdür esîrge şāhum
Niçe yıldur ğam-ı gîsūñ ile zencîr çeker
4. Cāy-gîr olmasa dilde n'ola harf-i tedbîr
Dest-i takdîr aña hāme-i tagyîr çeker
5. Dîde ağardı bükāy ile **Kabûlî** dil-şād
Zevkî dervîş ider ammā elemin pîr çeker

206⁵⁰⁴

(47a)

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

1. Göñlüme her dem gelür hicrān hicrān üstine
Tekkedür lâ-büd konar mihmān mihmān üstüne

⁵⁰³ Erdoğan, **Kabûlî İbrâhîm Efendi, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divânı**, s. 581'de gazel olarak mevcuttur.

⁵⁰⁴ Müellif Meşâmî'nin gazeli mevcuttur.

<file:///C:/Users/New%20Bilgisayar/Downloads/me%C5%9Fami.pdf> 14/04/2019

2. Sīnede her yaqtuğın dağ üzre gel bir yāre gör
Beglere lāzım durur ihsān ihsān üstüne
3. Var igen dilde hayālün gelmesün şāhā ğamın
Konmak olmaz dōstum sulṭān sulṭān üstüne
4. Eşlerün⁵⁰⁵üzre itdügüm ʿayb olmasun
Bī-tekellūf oturur yārān yārān üstüne
5. Pādişāhum mülk-i nazm oldu **Meşāmī** bendenün
Āsitānda turur dīvān dīvān üstüne

207⁵⁰⁶

(47a)

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

1. Ğamzesiñ sevdün gönül cānın gerekmez saña
Yiyğa urduñ cism-i ʿuryānuñ gerekmez mi saña
2. Āteş-i āhumla eylersin baña teklīf-i bāğ
Bāğ-bān-ı gül-berg-i handānuñ gerekmez mi saña
3. Küfr-i zülfünden seni menʿ eylemek lāyık mıdır⁵⁰⁷
Sūfī inşāf eyle imānuñ gerekmez mi saña
4. Ey kemān-ebrū raķībine virme ğamzeden naşīb
Ok atarsın taşā peykānuñ gerekmez mi saña
5. Tūtalum kim eşk seyl-ābuna yokdur iʿtibār

⁵⁰⁵Eşlerün: a.g.e. beylerin

⁵⁰⁶Gölpınarlı, **Fuzûlî Dîvânı**, s. 17’de gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu Divândaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

⁵⁰⁷Lāyık mıdır: a.g.e. lāyık degül

Ey **Fuzûlî** çeşm-i giryānuñ gerekmez mi saña

208⁵⁰⁸

(47b)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ğāre döndi gözlerüm anda hayāl-i yār gör
Merdüm-i bīmārı terk itmez o yār-ı ğārı gör
2. Kimse görmez ol perīnūñ gerçi insāniyyetin
Līk me'yūs olma luṭfundan hemān yalvarı gör
3. Mıstar olmışdur usūl-i şevķi taḥrīr itmege
Muṭrıbuñ destündeki kânūn-ı pūr-evṭārı gör
4. Bir ʿaceb āyīne-i ʿālem-nümādur rûy-ı yār
Çeşm-i ʿibretle nazar kııl ʿālem-i envārı gör
5. Kaşların gör ʿārızun seyr it ğubār-ı ḥaṭ ile
Maṭlaʿından ibtidā kııl maḥzenü'l-esrārı gör
15. Murğ-ı tır ü beyza-i seng ile itdüñ āşiyān
ʿĀşık-i divānenüñ başındaki destārı gör
7. Cām-ı meydür reh-nümā-yı mülk-i ıışk ey **Nâdirî**
Şām-ı ğamda seyr idüp ol kevkeb-i seyyārı gör

209⁵⁰⁹

(47b)

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

⁵⁰⁸ Numan Külekçi, **Gânî-zâde Nâdirî Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserler: Dîvân ve Şāhnâme'nin Tenkidli Metni** Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 1985, s.237'de gazel olarak mevcuttur.

⁵⁰⁹ Söz konusu gazelin müellifi tespit edilemedi.

1. Gördüm ol meh mest olub ağıyāre yaşdanmuş yatur
Şan gül-i hōş-bū durur kim hāre yaşdanmuş yatur
2.  Arz-ı dīdār eylemişdür darılsa ol meh-ceb n
Sāye-veş  ft deler d v re yaşdanmuş yatur
3. K h-ı ğam-ı Ferh dın n vardum fir rı yanına
G rd m ol  ft de seg-i h re yaşdanmuş yatur
4. Dil-ber  h l-i ruh n z lf n ba ındadur g ren
K fir Hind  durur kim t re yaşdanmuş yatur
4. K tbini?  ft de g rd m c n n-ı    la
Ni e g nd r  sit n-ı y re yaşdanmuş yatur

210⁵¹⁰

(47b)

Mef  l n/ Mef  l n/ Mef  l n/ Mef  l n

1. Ten-i dil-berde m -veş g rinen  anma  miy nıdur
Der-ağ   itmi  anı ben z  f n k l a c nıdur
2. Ğala  did m ki ben z r   z  f ey dil h y l mde
 olum  oladum ol n zik tene an n ni  nıdur
3. G r p cism nde n - oten did m a  ğoncasıdur y 
Y   pmi  anı bir b lb l sen n c y-ı deh nıdur
4. Y  bezm-i g lde g l-berg i re  almı  s m-i s  ardur
Miy n-ı servde y  b lb l-i c n-ı   iy ndur
5. Olup ter d deme v  ıf didi n kteyle bir   rif

⁵¹⁰Sara , **Emr  D v n **, s. Belirtilmemi  olup s z konusu kaynakta gazel olarak mevcuttur.

Ne olur **Emrî** ne bu halka-i mîm-i miyânıdur

211⁵¹¹

(48a)

Mefâ'ılün/ Mefâ'ılün/ Mefâ'ılün/ Mefâ'ılün

1. Müjeñdür bîşe-zârı şîr-i merdüm-gîrdür gamzeñ
Anuñçün hûnına⁵¹² erbâb-ı aşkuñ sırdür gamzeñ
2. Ne mümkindür bakılmağ âfitâb-ı rûy-ı dil-cûña
Çekilmiş yaydur kaşuñ atılmış tîrdür gamzeñ
3. Ser-i zülf-i hum-ender humdan aldı kan-ı bîmârı⁵¹³
Şikâruñ ejder ağzından kapar bir şîrdür gamzeñ
4. Gözüñ cellâd-ı bî-rahm-ı siyâsetgâh-ı miñnetdür
Kaşuñ şemşîr-i tîz ü şu'le-i şemşirdür gamzeñ
5. Dil-i **Veysî** tûtalum tās-ı pûlâdı sipîhr olmuş
Geçer andan⁵¹⁴ yine tîr-i kazâ-te'sîrdür gamzeñ

212⁵¹⁵

(48a)

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

1. Eyledi müjde-i gül bülbülü şâd ü hürrem
Goncanuñ göñli açıldı güle düşdi şeb-nem
2. Âlemüñ neyleyeyin bâğ u bahârı sensüz

⁵¹¹Toska, **Veysî Dîvânı**, s. 402'de gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile Divânın mukayesesi yapılmış olup farklılıklar aşağıdaki gibidir:

⁵¹²Hûnına: a.g.e k. kanına

⁵¹³Kan-ı bîmârı: a.g.e. cân-ı bîmârı

⁵¹⁴Geçer andan: a.g.e. halâş olmaz

⁵¹⁵Küçük, **Bâkî Dîvânı**, s. 221'de gazel olarak mevcut olup Mecmua ile Divânın mukayesesi yapılmış olup farklılıklar aşağıdaki gibidir:

Baňa sen ruhları gül-zār ile hōşdur   lem

3. D  ne-i h  line ba  cennet-i ruhs  rında
Nice şabr eyles n All  h'ı seversen  dem
4. Dil-i ş  r  deye k l pend   na  hat geh geh
Nefs n gels n ey  ş  f -i n     dem dem
5.  bd r olsa n'ola m  ve-i ş  r-i **B   **
Urmadı kimse bu b    i re da i b  yle  alem

213⁵¹⁶

(48a)

Mef      n/ Mef      n/ Mef      n/ Mef      n

1. Gel ey s     bulunmaz b  yle      dil-g     meclis
Get r c  m-  mu  aff  y  kim olsun p  r- af  meclis
2. Piy  le  aksi mir    -  felekde   fit  b olsun
F  r    -  s    r-  ş   b  dan olsun p  r- iy  meclis
3. Ş  r  b-    b-  h  y  t u c  m-  zerr  n   fit  b olsa
  y  l⁵¹⁷ i re gerekmez baňa sensiz dil-ber  ⁵¹⁸ meclis
4.         n a  layup def s  ne de er ney fi    n eyler
Meger derd     m-       a olupdur deilber  ⁵¹⁹ meclis
5.       f     yye mey  u h     -i rind  n anu  h  v  ı
Sar  y-    yd ş    rv  n alupdur **B       ** meclis

⁵¹⁶K     , **B     D  v  n **, s. 168'de gazel olarak mevcuttur.Mecmua ile Div  n n mukayesesi yapılm   olup farklılıklar a    daki gibidir:

⁵¹⁷  y  l: a.g.e. cin  n

⁵¹⁸ Sensiz dil-ber  : a.g.e. c  n  n olmasa

⁵¹⁹Dil-ber  : a.g.e. m  btel  

(48b)

Mef'ülü/Mefā'ülü/Mefā'ülü/Fe'ülün⁵²¹

1. İsterse söyünsün felegün meş'ale-i māhı
Dünyāya yeter sīnemizün şu'le-i āhı
2. Şimden girü yāhū sizi ey şabr u taḥammül
Sulṭān-ı ğamuñ ḳalbe hücüm itdi sipāhı
3. Zāhid yüregiñ taş itse de gör tayanur mı
Bir kez hele gözden geçür ol tır-i nigāhı
4. Bir gün düşürür seni aşḳ çāh-ı belāya
Elden ḳoma ey dil-resen-i zülf-i siyāhı
5. Görmez gözümüz **Mantıḳi**yā h'āb-ı ferāġat
Bād-ı seḫer-i ğaflet eger esmese gāhı

(48b)

Mefā'ülün/Mefā'ülün/Mefā'ülün/Mefā'ülün

1. Dil ü cāna olaldan firḳat-i yār ile hem-dem hem
Olupdur dīde-ġam-dīde pür-nem sīne-i pür-ġam hem
2. Raḳībā sen vişāl-i yār ile gerçi teşrifsin
Firāḳundan iripdür ehl-i aşḳa özge ālem hem

⁵²⁰Bilge Kaya, 17. Yüzyıl Divân Şairi Mantıkî Ahmed Efendi ve Divânçesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1991 s.139'da gazel olarak mevcuttur. Söz konusu gazel adı geçen eserde yedi beyitten oluşmaktadır. Mecmuada yer almayan iki beyit aşağıdaki gibidir:

1. **Hākister-i pervāneyi gör neyledi şem'e**
Tācı zer iken bir nemede itdi külāhı

2. **Her nesnede hem rengine var idi te'alluk**
Şimdi sezemem kāh-rübā cezb ide gāhı

⁵²² Müellif **Hilmî**'nin gazeli tespit edilemedi.

3. Hayāl-i yār ile vaḥdetdeyüm ey ʿaql luṭf eyle
Ḳo māniʿ olma tā maḥrem görüñmez baña maḥrem hem
4. Perişān itdi ʿaqlum fikr-i zülf-i ol perişānuñ
Beni başdan çıġardı āh kim sevdā-yı pīr hem menem
5. Ezelden bilür ʿam baña liken
Ne virdi aldım **Hilmī** dil-i şeydāya bilsem hem

216⁵²³

(48b)

Mefāʿilün/ Feʿilātün/ Mefāʿilün/Feʿilün

1. Efendi biz ne gedāyuz ne şāh-ı devrānuz
Emīr-i meclis-i ʿaşķuz esīr-i yārānuz
2. Füsūn-ı ğam ķondı gerķi dilde şu ķāta
Sipihr-i hem muḥabbetde māh-ı tābānuz
3. Tōķunsa tīr-i ḫarāret ʿaceb mi sīnemüze
Belāya yek mi cihānda ķazāya ķalkānuz
4. Zamāneḫaylī ğazāb eyler oldı cānumuza
Günāhumuz budur añķaķ ki ehl-i ʿirfānuz
5. Mükedder eyleyemez ṭabʿı cīfe-i dünyā
Sirişķ-i ķeşm ile sākī mişāl-i ʿummānuz

217⁵²⁴

(49a)

Feʿilātün/ Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿülün

⁵²³Söz konusu gazelin müellifi tespit edilemedi.

⁵²⁴Müellif Misali ve gazeli tespit edilemedi.

1. Dilde taşvîr-i ruḥuñ oldu nigāra ḥādis
Olmadın deyr-i cihānda büt-iḥādis
2. Bāğ-ı çemende gönül dikdi nihāl-i ḳaddūñ
Daḥi serv olmadın ey ḳāmet-i bālā ḥādis
3. Saña Mecnūn igen ey gönül Leylā gönülüm
Daḥi olmamışdı Vāmıḳ-ı °Azra ḥādis
4. Ḥāme aldum elüme la°l-i lebūñ vaşfunda
Oldı ey meh yine bu muḳaṭṭi°-i ğarrā ḥādis
5. Bu **Miṣālī**ḥam-ebrūñı ḥayāl eylerdi
Māh-ı nev olmadın ey ḳaşları ğarrā ḥādis

218⁵²⁵

(49a)

Fe°ilātün/Mefā°lün/Fe°ilün

1. Lebūñ ile şarāb hem-demdür
N'ola ḳan ağlasa gözüm nemdür
2. Mürde ḥaḳḳı lebūñ hevāsiyle
Gözimūñ yaşı °ayn-ı zemzemdür
3. Gerçi dünyā döñer seni görmek
Vaşluña irmek özge °ālemdür
4. Naẓar ol müstaḥaḳ o ruḥ-ı yāre
Neye yarar iki gözüm nemdür
5. Dehen ile miyānı vaşfunda

⁵²⁵ Tulum, Tanyeri, **Nev°î Dîvānı**, s. 220'de gazel olarak kayıtlıdır.

Nev'iyā he ne dileseler kemdür

219⁵²⁶

(49a)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Ğāşık olmadıysa kaçuñ yayına cānā eger
Buyını karşıunda niçün ğurre-i ğarra eger
2. Gece niçün yumdı kirpükli gözin tā seher
Çeşmümle Ğāşık degilse nergis-i şühedā eger
3. Cūy-ı hüsnuñden çıkan hātruña Ğanber vireydüm
Tatlu şu içre bulunsa Ğanber-sāya eger
4. Lāledür dem-i şeb-nem içinde hayāl-i haddüñe
Yer içinde igen açılsa lāle hamrā eger
5.oldı ey şīrīn-dehen yaşum gibi
Ebr-i çeşmünden degülse māye vü deryā eger
6. Dem-be-dem komadı ol büt ayağında başını
Büt-perest olmasına ol ğīsū-yı Ğanber-sā eger
7. Nice nefy iderdi hātırdan güzeller fikrini
Zülf-i kaddüñ **Nakşī** dilde olmasaydı lā eger

220⁵²⁷

(49b)

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Ğam-ı hāttıyla yāruñ nice bir dil pür-melāl olsun

⁵²⁶Emrah Ayhan, **Nakşī Dīvānı**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2000 adlı çalışmada söz konusu gazel tespit edilemedi.

⁵²⁷Küçük, **Bâkî Dīvānı**, s. 238-239'da gazel olarak mevcuttur.

Sür ey sâķī ayađı mūr-ı ğuşsa pāy-māl olsun

2. Vişālün bezmine tek maħrem eyle cān-ı maħrūmı
İçerlerse ħarāmı gözlerüñ ħanum helāl olsun
3. Yiter şīt ü sadā-yı cān-ı nālānum bu gülzāre
Çemen bülbülleri şimden girü ħāmūş u lāl [olsun]
2. Ser-i kūyında ger ğavġa-i ʿuşşāk olmasun dirseñ
ʿĀdū-yı kāfiri öldür ne ceng ü ne cidāl [olsun]
5. Dirġ eyler mi **Bāķī** cānı ħurban olduğum senden
Fidā yolına varı tek hemān ʿıyd-ı vişāl olsun

221⁵²⁸

(49b)

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

1. Saña teşbīh itmek olmaz ey meh-i şāħib-cemāl
Āfitābda ger hilāl-ebrū vü Nāhid olsa ħāl
2. Rūy-ı mūy-ı yāre beñzer daħi nesne görmedüm
Gerçi gördüm bī-vefā dünyāda nice māħ u sāl
3. Diķķat itdüm şol ħadar vaşf-ı miyānuñ kılmağa
Bulamadum aña münāsib hīç bir nāzik ħayāl
4. Gördüm ol çeşm ü çerāĖ-ı cānı şevķum var yine
Şemʿ-i ʿaşķa yakmaga pervāne-āsā per ü bāl
5. **Bāķiyā** işretdedür ʿaşķıyla yārün kāʿināt
Nuķl encüm mey şafaķ sâķī felek sāĖar hilāl

⁵²⁸Küçük, **Bâkî Dîvânı**, s. 204-205'te gazel olarak mevcuttur.

222⁵²⁹

(49b)

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

1. Ruḥuñ ʿaksiyle sahn-ı dīde bāğ u gül-sitānumdur
Nihāl-i ser-bülendüñ ḥayliden ḥātır-nişānumdur
2. Göñül inler ğamuñdan dem-be-dem rūḥ-ı revān ağlar
Bu bāğüñ çeşme-sarı hep benüm eşk-i revānumdur
3. Temāşā-yı gül-i gülşende ārām eylemez cānum
Ser-i kūyında cānānuñ ğaraz ārām-ı cānumdur
4. Şirār-ı nār-ı āhumuñ sipiḥrūñ ṭās-ı pülādīñ⁵³⁰
Döner her şeb belā bezminde cām-ı zer nişānumdur
3. Yaşum deryādur ey **Bākī** içinde şāh-ı mercānı
Ḥayāl-i naḥl-i belā-yı nihāl-i erguvānumdur

223⁵³¹

(49b)

Ferd

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

1. Gül-i yāre şanem şanma büt ü meh
Cemālūñ **Nakşinūñ** ḥayrānıdur dīvāre yaşdanmış

224⁵³²

(50a)

⁵²⁹ Küçük, **Bākī Dīvânı**, s. 131-132’de gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu kaynak arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

⁵³⁰ Pülādı: a.g.e pülādīñ

⁵³¹ Nakşî’ye ait beyit tespit edilemedi.

⁵³² Erdoğan, **Bursalı Rahmî ve Dīvânı**, adlı çalışmada söz konusu gazel tespit edilemedi.

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Sūz-ı ʿaşkı̄m zevk̄ idüp bu zūlf-i ʿanber-sāye bak
Hālet-i Mecnūnı seyr it turre-i Leylā'ya bak
2. Halka-i zūlfünde rūy-ı yāri seyrān eylegil
Leyle-i Kadr irişe şekl-i hāle içre aya bak
3. Pertev-i hüsün temāşā it cebīn-i yārda
Nūr-ı hāḳḳa mazher olmışdur yed-i beyzāya bak
4. Sırr-ı zāta manzar olmuş her biri āyīnedür
İtibār ile dilā māhiyyet-i eşyāya bak
5. Gün gibi bir celīl-i el-ḳadr dāmānun tutub
Cūylar itdi yaşın dīde-i sahraya bak
6. Dest-i cemde görmek isterseñ murzı^c-ı cāmını
Dürr-i şeb-nemle müzeyyen nergis-i şehlāya bak
7. Mümkinātuñ vācibe bilmek dilerseñ nisbetin
Çü şeh gelse **Rahmiyā** emvācla dünyāya bak

225⁵³³

(50a)

Tārīḥ

Mevlūd-ı Aḥmed bin Muştafā Ağa bin Meḥmed Ağa el-

Fevzī

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Bu gün bir nev-cevān ser ü semen-ḳad
Didi dünyāya geldi bir lebi ḳand
Yazıldı cān ü gönülden aña tārīḥ

⁵³³ Söz konusu kıta tespit edilemedi.

Ḳadd üşād itdi Aḥmed

1098⁵³⁴

226⁵³⁵

(50b)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Fer veren māha cemāl-i bā-kemālūndür senūñ
Mihre ḥaṇçerler çeken iki hilālūndür senūñ
2. Cānuna ʿaşıqlaruñ ey lāle-ruḥ dāğ-ı belā
Ol leb-i cān-baḥşuñ üstündeki ḥālūndür senūñ
3. Kāse-i ḥūn-ı muḥabbet eyleyüp her dāğumı
Cismümi zeyn eyleyen ʿasr-ı⁵³⁶ visālūndür senūñ
4. Gerdenünde zülfini gördüm suʿāl etdüm dedi
Ey fütāde boynuma düşmiş vebālūndür senūñ
5. Ğayrlarla yārdur şimdi **Ḥayālī** der iseñ
Ḥāşā lillāḥ pādişāhum ol ḥayālūndür senūñ

227⁵³⁷

(50b)

Mefʿülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. Yā Rabb bu cihānda beni cānāndan ayurma
Ben ḥasta-dilūñ derdüni dermāndan ayurma
2. Çeşmümden ırağ eyleme gül-i gülşen-i ḥüsnün
Cān-ı bülbulün ol tāze gül-istāndan ayurma

⁵³⁴Miladi takvime göre tarih 1686 yılına denk gelmektedir.

⁵³⁵Tarlan, **Ḥayālī Bey Dīvānı**, s. 246'da gazel olarak mevcuttur.

⁵³⁶Asr: a.g.e. ʿayn

⁵³⁷Söz konusu gazelin müellifi tespit edilemedi.

3. Dür eylemeyüp andan beni dür itme ğarîbem
Ya'qûbumı ol Yûsuf-ı Ken'ân'dan ayurma
4. Ben bendesinüñ hâlini sultânuma bildür
Bu mür-ı za'îfî o Süleymân'dan ayurma
5. Dür itme huzûrumı cemâlünden ilâhî
Şoñ demde anuñ cânunı îmândan ayurma

228⁵³⁸

(50b)

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Kâkül-i başuña rûzî olmadı bir kerre lems
Geçdi bu sevdâda sultânım niçe imrûz u mess
2. Yevm-i 'aşûrada hınnâ yakma girme şanuma
İtme 'ömrüm hâşılı destüñ dem-i mazlûma ğams
3. Tâbiş-i hürşîde dâyirdür vücûd-ı zerrenüñ
Vecd-i Mevlânâya bârî nitekim irşâd-ı Şems
4. Büş daḥi virem metâ'-ı vaşla 'aşka naḳd-i cânıla⁵³⁹
Daḥi ibn-i Âdeme farz olmadan evḳât-ı ḥams
5. Şādumân olmaz **Huṣû'î** görmeyince tã'atüñ
Gül açılmaz aña tâ şîr itmeyince tâb-ı şems

229⁵⁴⁰

(51a)

⁵³⁸Müellif **Huṣû'î** ve gazeli tespit edilemedi.

⁵³⁹Söz konusu mısradaki vezin fazlalığı vardır.

⁵⁴⁰Söz konusu gazelin müellifi tespit edilemedi.

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Hātif-i ğaybdan irdi bir nidā nā-ğāhdan
Maṭlabuñ ile temennā didi var Allāhundan
2. Nefsüne uyma şaķın ʿuķbāyı ḥayra rāġıb ol
Kim vefā gelmez bilürsin bī-vefā hem-rāhdan
3. Çün bilürsin manşıb-ı dünyā fenādur ʿāķıbet
Cāhuma baķma yüz çevürme şol ulu der-ğāhdan
4. Bezm-i ğamda iñle derd ü ğamla her dem ben gibi
Şu'le-i şem'îñ ziyāsın yok şerār-ı āhumdan
5. İhtiyār it bu maķām-ı ʿuzleti şimden girü
Rāz-ı gül gül-i hem-nişîn pergāryla bed-ḥ'āhdan

230⁵⁴¹

(51a)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün⁵⁴²

1. Sırrunı fāş eyleme nā-ehle cān⁵⁴³ elden gider
Bülbül-i şūrīde olma gül-istān elden gider
2. Ehl-i ʿaşķ ile dem-ā-dem ʿayş ü ʿişret eyle kim⁵⁴⁴
Serverā bāķī degildür bu zamān elden gider⁵⁴⁵

⁵⁴¹ Söz konusu çalışmada Necâtî'nin gazeli mevcuttur. <http://niyaziimisri.blogspot.com/2012/10/srrn-nadana-izhar-itme-canan-elden-gider.html> 07/16/2018 Mecmua ile ilgili çalışma arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

⁵⁴² Söz konusu kaynakta gazel altı beyitten oluşmaktadır.

⁵⁴³ Fāş eyleme nā-ehle cān: a.g.e. nā-dāna izhār itme cānān

⁵⁴⁴ Ehl-i ʿaşķ ile dem-ā-dem ʿayş ü ʿişret eyle kim:a.g.e.
Dā'imā ʿaşķ ehliyle aşinalık eyle kim

⁵⁴⁵ Serverā bāķī degildür bu zamān elden gider: a.g.e.
Yād ile biliş olunca aşinā elden gider

3. Hüsline mağrūr olup ʿuṣṣāka cevır itme igen
Pāyidār olmaz güzellik nāgehān elden gider
4. Yūsuf-ı sulṭān olursun Mıṣr-ı hüsniñ içre ger⁵⁴⁶
Bī-mürüvvetdür bu dünyā bī-gümān elden gider⁵⁴⁷
5. Ey **Necāti**⁵⁴⁸ dünyā içün zerrece ğam yime⁵⁴⁹ kim
Cidd ü cehd⁵⁵⁰ itmek ne lāzım çünki cān elden gider

231⁵⁵¹

(51a)

Mefʿülü/ Fāʿilātü/ Mefāʿilü/Fāʿilün

1. Kāl ü belāda iñdi çü toḥm-ı belā-yı ʿıṣk
Bitürdi āb-ı derdle beni bī-nevā-yı ʿıṣk
2. Çün ḥāşıl itdi döñe döñe ḥırmenümi derd
Bir demde ḥāşılum bile virdi hevā-yı ʿıṣk
3. Göñlüm āşinā olalı derd-i yār ile
Bīgāne itdi beni kamu āşinā-yı ʿıṣk
4. Benden selāmı kesdi selāmet çün eyledi
Dest-i melāmeti eyle baña merḥabā-yı ʿıṣk
5. Kalmadı gözde ḥvāb eşer-i tıldı ābıla
Bilmem ki ʿāķıbet nʼolısar mācerā-yı ʿıṣk

⁵⁴⁶ Yūsuf-ı sulṭān olursun Mıṣr-ı hüsniñ içre ger: a.g.e.

Yūsufı gör kim Mıṣıra pādişāhdı bir zamān

⁵⁴⁷ Bī-mürüvvetdir bu dünyā bī-gümān elden gider: a.g.e.

⁵⁴⁸ Necāti: a.g.e. Niyāzī

⁵⁴⁹ Yime: a.g.e. çekme

⁵⁵⁰ Cidd ü cehd: a.g.e. cidd-i cehd

⁵⁵¹ Söz konusu adreste **Hamdullāh Hamdī**’nin gazeli mevcuttur.

<https://edebiyatvesanatakademisi.com/Divān-siiri-ve-sairler/hamdullah-hamdi-hayati-ve-edebi-kisiligi/650>05/05/2019

(51b)

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. °İyd oldı şafā ni°metüne halka şalādur
Ehl-i dile ammā çekilen hān-ı cefādur
2. Nā-dānuñ öñine konılan hān-ı felekde
Dānānuñ elünden alınan şehir-i °atādur
3. Bīmār-ı ğamum şimdi mezāķ-ı dil ü cāna
Pür oldı gerek zehr u gerek kand-ı şafādur
4. Abdāl-şıfat beş açık azade ol eyā dil
Şol tāt-ı sa°adet didigün başa belādur
5. Gūyā ki simāt oldı bu tūmār-ı belāğat
Haķķa ki **Riyāzī** sūhānuñ rūħa ğıdādur

(51b)

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. Sīnem ezeli çün hedef-i tīr-i każādur
Elden ne gelür çāresi teslīm u rızādur
2. Şanmañki ola tāt ü kabā ehl-i şafāda
Dünyānuñ iden zevķini hep ehl-i fenādur
3. Jeng-i keseli pāk iden āyīne-dilden
Maħbūb u mey-i nāb u kemāl-i şu°arādur

⁵⁵²Müellif **Riyāzī** ve gazeli tespit edilemedi.

⁵⁵³Muhammed Nur Doğan, **Avnī (Fatih) Dīvānı**, Kūltūr ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü adlı çalışmada söz konusu gazel tespit edilemedi.

4. Sākī mey-i gül-gūnı getür bezme safādur
Muṭrıb niḳāt eyle biraz rūḥa ğıdādur
5. Tūṭıyā sūḥandān ise ger ‘Avnī şeydādur
Ruḥsāruña āyīne disün pāk-edādur

234⁵⁵⁴

(51b)

Müfred

Mef‘ülü/Mefā‘ilü/Mefā‘ilü/Fe‘ülün

1. Gör zāhidi kim şāḥib-i irşād olayum der
Dün mektebe vardı bu gün üstād olayum der

235⁵⁵⁵

(52a)

Mef‘ülü/Mefā‘ilü/Mefā‘ilü/Fe‘ülün

I

1. O gevher yektā ki bulunmaz aña hemtā
Gelmez şadef-i kevne bir öyle dūr-i yektā
2. Ol zāt-ı şerīfe yaraşur da‘vī-i himmet
Kim aña ne dünyā ola maḳsūd ne ‘uḳbā
3. Kim derk ider anı ki ola zātına ma‘lūm
Remz-i kütüb-i medrese-i ‘ālem-i bālā
4. Ol zāhidüñ aĝlar yir ü gök ḥāline yārin
Kim içmeye destinden cām-ı muşaffā

⁵⁵⁴Erten, Kayseri Raşit Efendi Eski Eserler Kütüphanesi’ndeki Bağdatlı Rûhî Dîvânı Nüshası (Metin-İnceleme), s. 21’de terkeb-i bentten bir beyit.

⁵⁵⁵Erten, Kayseri R. Efendi Es. Eser. Kütüphanesi’ndeki Bağdatlı Rûhî Dîvânı Nüshası, s. 111-127, söz konusu terkeb-i bent a.g.e.’de 133 beyitten oluşmaktadır. Mecmua ile ilgili çalışma arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

5. Bir noktadadır sırrı didi çār kitābuñ
Ol çārdadır sırr-ı kütüb-hāne-i eşyā
6. Ol nokta⁵⁵⁶ benüm didi dönüp remzini seyr it
Ya'ñi ki benem cümle-i esmāya müsem mā
7. Çün hisse imiş kıssadan ehl-i dile maşşūd
Maşşūd nedür aña gül ey 'ārif ü dānā
8. Hep mağlaṭa vü ḥalḥaledür bāṭın u zāhir
Bir nokta imiş aşı-ı sūḥan evvel ü ahir

II

1. Ey şāhib-i kudret ḳanı inşāf ü mürüvvet
Rindān-ı mey-āşāma niçün olmaya rağbet
2. Kısmetleri dersen ki ezeli cevri ü cefādır
Cevri ola niçün zevḳ u şafā olmaya kısmet
3. Dirsın ki bu gün eylemeyen yarın irer zevḳe
Çok mı iki gün bendelerüñ eylese 'işret
4. Hācetlerimiz kādür igen itmege ḥāşıl
Şalmaḳ kerimüñden bizi ferdā idene ḥācet
5. Nāçār çeker ḥalḳ bu muḥannetleri yoksa
Ādem ḳara ṭağ olsa getürmez buña ṭāḳat
6. Hālüñ kime açsañ saña dir ḥikmeti vardur
Öldürdi bizi āh bilmez mi bu ḥikmet

⁵⁵⁶ Nokta: a.g.e. nokşa

7. Bîhûde dönüp neyler ola başımız üzre
Halkun bu felek didigi dolâb-ı meşakkat

8. Bîhûde yeter döndi hemân terkini ursa
Kim ʿaksine devr eylemeden yegdi yıkılsa

(52b)

III

1. Çarhuñ ki ne saʿdinde ne naḥsinde beḳā var
Dehründe ne ḥāşında ne ʿāmında vefā var

2. Aldanma anuñ saʿdine naḥsinden eylenme
Naḥsinde dime miḥnet ü saʿdinde şafā var

3. Meyl itme anuñ ḥāşına ʿāmından üşenme
ʿĀmında dime ḥisset ü ḥāşında ʿatā var

4. Cehd eyle hemân gayr eline bakmaya gör kim
Benden ne saña fāʿide senden ne baña var

5. Egnünde görüp gayrileruñ atlas ü dibā
Ġam çekme ki egnümde benüm köhne ʿabā var

6. Geç cümle bu efkârdan ü ʿārif-i vaḳt ol
Ser-geşte bil anı ki serinde bu hevā var

7. Ferdā elemün çekme mey iç baḳ ruḥ-ı ḥūba
ʿĀşıqlara ferdāda daḥi vaʿd-i liḳā var

8. Al şafā fırsatı fevt eyleme bir dem
Dünyā aña degmez ki cefāsın çeke ādem

IV

1. Giryen par ey h^yace meger kim cger nden
Kim ıkdı cger-p releri em-i ter nden
2. Bi giry e iderse seni air ayırurlar
Ferzend   zen   aana-i sm   zer nden
3. Bu m lk-i fen ya ki  ademden sefer itd 
S du ned r anı bilse sefer nden
4. Yok ıkmaa g  l  der-i d ny -y den den
Bill h di h -n d musun yoksa yer nden
5. Bu mezbeleden  yle g zer eyleyi g r kim
Bir zerre gub r irmeye t  reh-g zer nden
6. Sm ile zeri sen saa at at siper itd 
Merg okını gemez mi anursn siper nden
7.  Aql adn aup kend i tev e d  rme
D v ne olup ref -i alem l  zer nden
8. Ey  h^yace eger kim sen ise   il   d n 
eyd lı bi  aqla deimez dil-i eyd 

(53a)

V

1. anma bizi kim  re-i eng r ile mest z
Biz ehl-i ar batdanuz mest-i elest z
2. Ter-d men olanlar bizi  l de anur l k
Biz m  il-i b s- leb-i c m u kef-i dest z

3. Şadrun gözedüp bezm-i cihānuñ nidelüm biz
Pā-yı hūm-ı meydür yerimüz bâde-perestüz
4. Mā'il degilüz kimsenüñ āzārına ammā
Hātır-şiken-i zāhid-i peymāne-şikestüz
5. Erbāb-ı ğaraż bizden ırağ olduğı yegdür
Düşmez yire zīrā oğumuz şāhib-i şaştuz
6. Biz ʿālem-i fānīde ne mīr ü ne gedāyuz⁵⁵⁷
Aʿlālara aʿlālanuruz pest ile pestüz
7. Hem-kāse-i erbāb-ı dilüz ʿarbedemüz yok
Mey-hānedeyüz gerçi velī ʿaşk ile mestüz
8. Biz mest-i mey-i mey-gede-i ʿālem-i cānuz
Ser-ħalka-i cemʿiyyet-i peymāne-güşāyüz

VI

1. Sāķī getür ol bâde-yi kim dāfiʿ-i ğamdur
Şayķal ur o mirʿate ki pür-jeng ü elemdür
2. Dil-bestelerüz bizden ırağ eyleme bir dem
Ol bâdeyi kim nūr-ı dil ü dīde-i Cemdür
3. Ey hūāce fenā ehline zinhār ululanma
Dervīşi bu mülküñ şeh-i bā-ħayl ü ğaşemdür
4. Hāk ol ki Hudā mertebenü eyleye aʿlā
Tāc-ı ser-i ʿālemdür o kim hāk-i ķademdür

⁵⁵⁷ Biz ʿālem-i fānīde ne mīr ü ne gedāyuz: a.g.e.
Bu ʿālem-i fanīde ne mi ne gedāyuz

5. Gel ٲođrulalum mey-kedeye rağmına anuñ
Kim bār-ı riyādan ƙad-i ber-geştesi ĥamdur
6. Mey şun bize sākī bizüz ol ƙavm ki dirler
Rindān-ı řabūĥī-zāde-i bezm-i ƙıdemdür
7. Bu nuĥ-ı⁵⁵⁸ Peyāmīden işit ĥāle münāsib
Kim zübde-i yārān-ı sūĥandān-ı °Acemdür

VII

1. Mā rind-i řabūĥī-zāde-i mest-i elestīm
Pīř ez heme derd-keş u pīř ez heme mestīm

(53b)

2. Ĥōř-gūře-i zevĥ idi řafā ehlüne °ālem
Bir ĥāl ile sūrseydi eger °ömrünü ādem
3. řıĥĥat řoñı derd olmasa vuşlat demi hicrān
Nūř aĥiri nīř olmasa sūr aĥiri mātem
4. Bu °ālem-i fānīde řafāyı ol ider kim
Yeksān ola yanunda eger zevĥ eger ġam
5. Dā°im ola hem-řoĥbet-i yārān ƙadeĥ-nūř
Varın ƙoya meydāna eger bīř eger kem
6. řūfī ki řafāda geĥinür mālīk-i dīnār
Bir dirhemünü alsañ olur ĥāĥır derhem
7. Zāĥir bu ki aĥir yiri ĥāk olsa gerekdür

⁵⁵⁸ Nuĥ-ı: a.g.e. nazmı

Yanında anuñ dürr ü güher seng-i hazefdür

(54a)

IX

1. Āyā nice devr ide bu çār °anāsır
Kim añā ne evvel ola ma°lūm ne ahır
2. Gāh eyleye °ālem-i tefrīdde seyrān
Gāhī olalar °ālem-i terkībde sāyır
3. Tefrīdde çār ola vü nāçār ola devri
Terkībe gelince şe-mevālīd ola zāhir
4. Bu cümle mezāhirden ola mu°teber insān
İnsāna ola cümle tufeyli bu mezāhir
5. Nefsüni bilenler getüre Hālīk'a īmān
Bilmezlere īmān getürenler ola kāfir
6. Kāfir ki yerin duzeḥ ider cehliden eyler
Çün cehl ḥaḳīḳatde ola küfr °aceb sır
7. Dünyā vire cāhillere er kāmīl olanlar
Ayakda ḳala olmayalar ḥabbeye ḳādir
8. Çün cehldedür zevḳ ü şafāyı n'eydelüm biz
Ḳāl ehli şafā eyleye ḥālī n'idelüm biz

X

1. Şūfī ki riyā ile ider kendüyi mevşūf
Evḳāt-ı şerīfi ola taklīd ile maşrūf

2. Minberde haṭīb ola vü maḥfelde muʿarrif
ʿĀr eyleye olduĝuna cehl ile o maʿrûf
3. Āyīne-i ḳalbini kûdûret ide tîre
Rûşenüñ feyz-i Ḥaḳḳ ile olmaya meḳşûf
4. Cemʿ-i kütüb itmekle ne mümkin ola vâḳıf
Esrâr-ı Hüdâya ki ola mürşide mevḳûf
5. Cān u dilinüñ revzenesi olmaya pür-nûr
Dāʾim biri maḥsûf ola anun biri meḳsûf
6. Zâtındaki âşâr-ı kemāl olmaya ḥardur
Yâ şâl-ı siyeh giymiş ola eĝnine yâ şûf
7. ʿĀlemde ki kâmil çeke ĝam zevḳ ide cāhil
Yirden göĝe dek yûf baña ger dimez isem yûf
8. Çün Ḥaḳḳ diyeni eylediler zûlm ile ber-dâr
Bâṭıl söze âĝâz idelûm biz daḥi nâçâr

(54b)

XI

1. Yuf ḥârına dehrin gül ü gülzârına hem yuf
Aĝyârına yuf yâr-ı vefâdârına hem yuf
2. Bir ʿıyş ki mevḳûf ola keyfiyet-i ḥamre
ʿAyyaşına yuf ḥamrına ḥammarına hem yuf
3. Zî-kıymet olunca nidelûm cāh u celâli
Yuf⁵⁶¹ anı şatan dūn u ḥırdârına hem yuf

⁵⁶¹Yuf: a.g.e. yok

4. Çün ehl-i vücūduñ yiri şāhra-yı ʿademdür
Yuf kıāfile vü kıāfile-sālārına hem yuf
5. ʿĀlemde ki bengiler ola vākıf-ı esrār
Ḥayrānına yuf anlaruñ esrārına hem yuf
6. ʿĀrif ki ola müdbir ü nādān ola muķbil
İķbāline yuf anlar idbārına hem yuf
7. Çarḥ-ı felegüñ saʿdine vü naḥsine laʿnet
Kevkeblerinüñ şābit ü seyyārına hem yuf
8. Çün oldı ḥaram ehl-i dile dünyā vü ʿuķbā
Cehd ile ne dünyā ola ḥātırdā ne ʿuķbā

XII

1. Kimi oturup zevķ ile dünyāyı yimekte
Dünyā talebiyle kimisi ḥalkın emekte
2. Yok ḥālüne⁵⁶² bī-çāre ider mīr ü gedādan
Sen çekdigüñ ālāmı gerek şakla gerek de
3. Ebnā-i zamāndan⁵⁶³ kerem umma anı şanma
Āşār-ı ʿatā ola yā pāşāda yā begde
4. Matbaḥlarına ac varan ādem degenek yir
Derbānları var göz kıapuda el degeneklerde
5. Bir devrde geldük bu fenā ʿāleme biz kim
Āşār-ı kerem yok ne beşerde ne melekde

⁵⁶²Ḥālüne: a.g.e. derdüne

⁵⁶³ Ebnā-i zamāndan: a.g.e. aʿyān-ı cihāndan

6. Ağyār vefādan dem urur yār cefādan
Ādemde vefā olmaya vü ola köpekde
7. Evc-i felege başdı kadem cāh ile cāhil
Erbāb-ı kemālūñ yiri yok zīr-i felekde
8. Yā Rabb bize bir er bulunur himmet ider mi
Yoksa günümüz böyle felāketle geçer mi

(55a)

XIII

1. Virdük dil ü cān ile rızā biz ki qazāya
Ġam eylemezüz⁵⁶⁴ eger uğrasağ derd ü belāya
2. Koyduğ vaṭanı ğurbete bu fīkr ile çıkarduğ
Kim renc-i sefer bāʿiṣ ola ʿizz ü aʿlāya
3. Devr eylemedük yir kıomaduk bir nice yıldur
Uyduğ dil-i dīvāneye dil uydu hevāya
4. Olduğ ne yire varduğ ise ʿaşka giriftār
Alındı göñül bir şanem-i māh-likāya
5. Bağdād'a yoluñ düşse ey bād-ı seher-ḥīz
Ādāb ile var ḥīzmet-i yārān-ı şafāya
6. **Rūḥi**yi eger bir şorar ister bulınursa
Dirlerse buluşdun mı o bī-berg-i nevāya
7. Bu maṭlaʿ-i⁵⁶⁵ ğarrāyı okı ebsem ol andan

⁵⁶⁴Eylemezüz: a.g.e. çekmezüz

Ma'lûm olur aḥvālümüz erbâb-ı vefâya

8. Hâlâ ki biz üftâde-i ḥübân-ı Dımışkuz
Ser-ḥalka-i rindân-ı melâmet-keş-i aşkuz

236⁵⁶⁶

(54a)

Müfred

Fe'îlâtün/Mefâ'ilü/Fe'îlün

1. Geçmeyüp kurna kenârında ğusl
°Aceb ider mi altındaki mermer

237⁵⁶⁷

(55a)

°İydiyye-i Berây-ı Muştafâ Aga bin Mehmed Aga bin
°Avnî.....

Mef'ûlü/ Fâ'îlâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'îlün

1. °İydiñ qarîn sa'id ola ey menba°-ı atâ
Vir ma°den-i semâhat ü ser-şuffe-i vefâ
2. Senin o zât-ı pāk sūtûde-şıfat kim
Ehl-i kemâle mekremeti eylemiş revâ
3. Hıfz ide Hakk vücdıñı ekdâr-ı dehrin
Tâ ḥaşre dek selâmet ile ola âşinâ
4. Dâ'im şafâ vü zevkden olmayasın cüdâ
Bâ-ḥürmet-i Resûl-i Hudâvend-i Muştafâ

⁵⁶⁵Matla°-i: a.g.e. makta°i

⁵⁶⁶ Söz konusu müfredin müellifi tespit edilemedi.

⁵⁶⁷Sibel Üst, **Edirneli Nazmî Dîvânı (İnceleme-Metin)**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü Yayınları, basım yeri belirtilmemiş, 2012, e-Kitap, söz konusu çalışmada mevcut kaside tespit edilemedi.

5. Aşl-ı fūrū'ıñı ya'ñī yārānuñı kamu
Manzūr-ı 'ayn-ı luṭf-ı 'ināyet ide Hudā
6. 'Ālem çü şevk-i 'ıyd ile pūr-zevk oldılar
Dā'iler gide luṭfuñ ile bulıcaḡ şafā
7. **Nazmī** fakīrūñüz didi tārīḡ-i yümni-sāz
'İydīñ sa'īd ola eyā 'ayn-ı sehā

238⁵⁶⁸

(55b)

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Gözüñ ir şehlevendüm bir mestāna dönmişdür
Müjeñden her biri bir hancer-i perrāna dönmişdür
2. Gül-i ruḡsāruña mā'il olub ey bī-vefā göñlüm
Cemālūñ ü vechünde bülbül-i nālāna dönmişdür
3. Leb-i la'lüñi seyr itmekde ey cevri-liḡā çeşmüm
Mey-i aḡmer ile memlū olan fincāna dönmişdür
4. Ğam-ı 'ıḡkuñla nārdur u hicrānuñdan ey bī-dād
Cīger bir yana cismüm nā-tüvān-ı bī-cāna dönmişdür
5. Zebānum vaşf-ı ḡüsñüñle ġazel-cevān olmada
Neşāt-ı efzā olan **Nazmī**hōş elḡāna dönmişdür

239⁵⁶⁹

⁵⁶⁸ Sibel Üst, **Edirneli Nazmī Dīvânı (İnceleme-Metin)**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü Yayınları, basım yeri belirtilmemiş, 2012, e-Kitap, söz konusu çalışmada mevcut gazel tespit edilemedi.

⁵⁶⁹ Tahir Üzgör, **Fehîm-i Kadim, Hayatı, Sanatı, Dīvânı ve Metnin Bugünkü Türkçesi**, Atatürk, Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını-Sayı:44, Ankara, 1991, s.

(55b)

Fiğān ki Fehīm

Fe'īlātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Fiğān ki ʿāşık-ı nā-dīdegān-ı mehcūram
Fiğān ki lezzet-i dīdār-ı yārdan dūram
2. Fiğān ki neşve-i keyfiyyetüm bilinmedi hīç
Fiğān ki sākī-i nā-hurde cām-ı maḥmūram
3. Fiğān ki beççe-i ʿanķā-yı āfitābum līk
Henüz beyza-i subḥ-ı ḥafāda mestūram
4. Egerçi maʿden-i elmās-ı şeb-çerāğam hem
Bilür āyīne-veş līk-i mihr-i bī-nūram
5. Mişāl-i āyīne-i āfitāb igen ḳalbüm
Sifāl-i māh gibi şubḥ u şām meksūram
6. Ḥazef-veş olmadayam peymāl-i bed-güherān
Dirīğ bilmediler ki ne künce gencūram
7. Siyāh kāselerin mizbān-ı çarḥuñ gör
Geh kāse-i kīs-i sulṭānem egerçi fağfūram
8. Ğurende şīr-i ḳavī-pençeyem ne fāʿide līk
Hemīşe zaḥm-ı ḥōr-ı nevk-i nāḥun-ı mūram
9. Egerçi ben leb-i dil-berde ḥāl-i mūyīn-veş
Girifte-pā meges-i bend-i nūş [u] bī-zāram
10. Tenümde mūy degül ṭaʿn-ı bī-meżākāndan

178/186'da kaside olarak mevcut olup mecmua ile söz konusu kaynağın mukayesesindeki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

Şükûfe-veş hedef-i tîr-i nîş-i zenbûram

11. Beni bu kûr-ı dilân tırma etmede pâ-mâl
Hâzîz-i hâk-i mezelletde dürr-i menşûram

12. Benem o cevher-i gül taşdur benüm şanum
Velîki dîde-i hussâdgân-ı billûram

13. Ümîddür ki hâlâş ide Dâver-i Qahhâr
Ki rûh-ı kudsiyem İblîs elinde maḫhûram

(56a)

14. Cihânı eylese ber-bâd bârî seyr itsem
Müdâm gûş-be-âvâz nefhâ-i şûram

15. Olursa bahtum eger nâhudâ-yı zevraḫı
Yine ğarîḫ-i siyeh-baḫr-ı şâm-ı decûram

16. Ben aḫterüm bilirüm kimdür eyleyen menḫûs
Felekde itmez isem âh ü şekve maʿzûram

17. Ğam itdi kân-ı nemek giryeden mesâmmâtum
Ṭabîb-i müşfikam u cümle zaḫm-ı nâsûram

18. Hilâl şanma ki şekvâ idüp dimekte felek
Zebân-ı ḫâl ile ben de esîr ü mecbûram

19. Tenümde zaʿf ile mıştâr-veş üstüḫvân görünür
Yed-i ṭabîb-i ecelde kitâb-ı meştûram

20. Ne pîç ü tâbuma nâzır-ı cihân ne emrûme râm
Hemân nümüne-i tuğrâ-yı köhne menşûram

21. Yıkılmadur baña vech-i ma'âş bî-minnet
Bir iki gün ki harâbât-ı ğamda müzdûram
22. Za'îf oldu tenüm meşk-i nâleden o kadar
Ki muṭrīb-ı ecele şimdi târ-ı ṭanbûram
23. Tamâm girye-i şevkâm tamâm ḥande-i ğam
Benem 'âciz-i temyîz-i mâtem u sûram
24. Ḥazan-ı zerd-i ğam bâğ-ı çehremüñ gülidür
Bahâr-ı gülşen-i şâdiyye fazl-ı fağfûram
25. Cünûn-ı 'aşk baña bir müferriḥ itdi 'atâ
Odur ki ḥâlet-i giryânluğumda mesrûram
26. Müdâm itmedeyüm taḥt taḥt kendü tenüm
Ġarîbdür ki ne kaşşabam u ne sâtûram
27. Pür itdi şerḥa vü dâğ ile levḥ-i şebnem
Belî defâtir-i a'mâl-i aşka destûram
28. Ne dil-beri ki görem 'âşık oluram fi'l-ḥâl
Geh emr-i şâh-ı hevesle bu kâra ma'mûram
29. Müdâm dünyede fikrüm şarâb u dil-berdür
Ne teşne-i leb-i kevşer ne mâ'il-i ḥûram
30. Kõo zâhid ehl-i dile ṭa'n-ı ṭâ'atüñ ile
Geh sen ḥürriyetle ben güneḥle meşhûram

31. Penāhum oldı benüm “İnne rebbenā le-ğafüren”⁵⁷⁰
Ne deñlü isem ol kadar da mağfūram

32. Sen öl haşedle ki ben rağmuna senüñ zāhid
Kazā-yı haşrde de dil-berümle maşşūram

33. Ben eyledüm çü süveydāmı sa’y ile Ka’be
Benem ki vāşl-ı ma’nā-yı sa’y-ı meşkūram

34. Harīmüm ehl-i harābāt ider tavāf müdām
Zemīn-i şehr-i muḥabbetde Beyt-i ma’mūram

(56b)

35. Kelīmem [u] yed-i beyzādur āh-ı serd baña
Harīm-i Tūr-ı tecellīde şem’-i kāfūram

36. Şerār-ı Tūr-ı tecellīde erzenüm zīrā
Gıdā-yı nār-ı muḥabbet za’if usfūram

37. Şu’ā-i dīde-i Musā’dan eyledüm ḥas u ḥār
Ki lāne-sāz-ı tecellī-i gülşen-i Tūram

38. Yeg-āne mālīk-i Dārü’s-Selām-ı tevḥīdem
Dilīr-i mīr-i “ene’l-ḥaḳ” sipāh-ı Manşūram

39. Tabīb-i aşḳ didi eyle şıḥḥate perhīz
Marīz-i derd-i cünūnam ğarīb rencūram

40. Serāb itdi beni baḥr-ı eşke itmedi ğarḳ
Bu şüre-zārda memnūn-ı cism-i maḥrūram

⁵⁷⁰Fatır/34

41. Dilüm ki şalup vücūd içre nokṭa-i ʿaşkum
Ġarîk-i kaṭre olan ṭurfa bahr-ı pür-şūram
42. Sebū-be-düş-ı mey-i feyz-i ʿaşk olam tā kim
Mişāl-i pîr-i muġān hūşe-çîn-i engūram
43. Geh iltifāt-ı hazānam geh ʿİsî-i ʿaşram
Ve vahşetüm gören âdem şanur ki maġrūram
44. Cihān beni göze göstermezem şanur ammā
Naẓîr-i merdüm-i çeşmem hemîşe manzūram
45. **Fehîm**-i pâk-i hayālem tamām kuvvet-i tab^c
Sözüm neticesi kâr-ı süḥanda pür-zūram

240⁵⁷¹

(56b)

1. Kerem kıl efendüm sen kabûl eyle bu elüme
Ḥaḳḳ Teʿāla naşîb itsün saña firdevs-i aʿlâsın

241⁵⁷²

(56b)

1. Ya alma vir bi ḥaḳḳ-ı destüni ḥabîbe
Efendümsün merḥamet eyle ben ġarîbe

242⁵⁷³

(57a)

Ġazel-i Fehîm

Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilün

1. Ġarîk-i lücce-i aḥşam fenâ nedür bilmem

⁵⁷¹ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi. Vezin kusurlu.

⁵⁷² Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi. Vezin kusurlu

⁵⁷³ Üzgör, **Fehîm-i Kadîm Dîvânı**, s.374-376’da gazel olarak mevcuttur.

Ümid-i sâhil için âşinâ nedür bilmem

2. Ne cāme geysem ider âteş-i dilüm sūzān
Cihānda şu^çleden özge kabā nedür bilmem
3. Hemişe şaykal-i āyīnem oldı jeng-i belā
Henüz pertev-i rüy-ı şafā nedür bilmem
4. Ne bīm-i miḥneti düzeḥ ne ārzū-yı behişt
Şarāb-ı ʿaşk ile ḥavf u recā nedür bilmem
5. Belā-yı hükm-i kazāya tereddüd itsem
Velī o ḡamzeye çün u çerā nedür bilmem
6. Nigāh-ı çeşmi nedür luṭf ile tebessümi ne
Bu şīveden o şehün müdde^çā nedür bilmem
7. Hemān vücūdumı maḥv eylesem yeterdi **Fehīm**
Ümīd-i hestī-i bekā nedür bilmem

243⁵⁷⁴

(57a)

Mefāʿilün/Feʿilātün/Mefāʿilün/Feʿilün

1. Fiḡān ki muṣṭarīb-i pīç ü tāb u devrānam
Belā budur ki ne zülfem ne kāfir-īmānam
2. Fiḡān ki olmada hemvāre ḥātırūm meksūr
Velī ne taḡat-ı ʿāşık ne ʿahd-i ḥübānam
3. Fiḡān ki ṭālīʿüm itmez kabūl-i cemʿiyyet
Meger nezāregeh-i çeşm-i zaḥm-ı devrānam

⁵⁷⁴ Demirel, *Şehrî Dîvânı*, s. 108'de gazel olarak mevcuttur.

4. Fiğān ki tîregî-i baht-ı tâbe tâli'eden
Mişāl-i rûşenî-i çeşm-i kûr-pinhānem
5. Bu gül-istān-ı h̄azān-perver-i emelde dirîğ
Yetîm-i gōnca-i bî-reng ü bûy-ı hıramānam
6. Bu zāt-ı pür-hüner-i kül-i pesend ile hayf
Mülāzim-i der-i temyîz-i kûre-fihmānam
7. Bu rûzgār-ı hüner-düşmenüñ huzûrında
Hemān kuşûrum odur kim tamām-iz'ānam
8. Gelüp bu kıyâ-i imkāna Şehrî olduğuma
Be hakk şām-ı hırrît daḥi peşimānam

244⁵⁷⁵

(57b)

Mefā'ilün/Fe'ilātün/Mefā'ilün/Fe'ilün

1. Düşüp ayağına gön'lüm ki mest olup kalmış
Piyaledür ki bezmde şikest olup kalmış
2. Nişān-ı sümm-i semendi değil meh-i nevdür
Ki pây-bûsı ümîdiyle pest olup kalmış
3. Olurdu züh'd ile ma'mûr dil daḥi ammā
Harāb-ı neşve-i bezm-i elest olup kalmış
4. Hayāl-i rûyı zülfi içre dil gūyā
Diyār-ı Hind'de âteş-perest olup kalmış

⁵⁷⁵Mermer, *Vecdî ve Divânçesi*, s. 100/101

5. Ne nûş-ı bâdeye kâdür ne gitmeye **Vecdî**
Hücûm-ı keyf ile sâgar-perest olup kalmış

245⁵⁷⁶

(57b)

Mefâ'ılün/ Mefâ'ılün/ Mefâ'ılün/ Mefâ'ılün

1. Hezārān kuvvet-i şamşām var şemşîr-i âhumda
Felek biñ baş ile dursun durursa şāh-ı rāhda⁵⁷⁷
2. Ben ol hāk ile yeksān delķ-püşem kim hākīkatde
Görür ma'nā-yı 'arşı ehl-i di taraf-ı külāhumda
3. Olurdı hep sevāb-ı kudsiyāna reh-ber-i gufrān
Selāsil olmasaydı şermden pāy-ı günāhumda
4. Benüm tātgehüm mescid midür mey-hāne mi bilmem
Ki rind-i naķş ider taķva 'ibādet secdegāhumda
5. Olanlar tālib-i āb-ı hayāt eş'āruma baķsan
Bulurlar **Vecdiyā** biñ çeşme her satır-ı siyāhumda

246⁵⁷⁸

(58a)

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Şakla sineñde gönül nāvek-i müjgānı ucın
İtme pür-jeng nem-i eşk ile peykānı ucın
2. 'Uķde-i derdümi hāl itmedi dest-i keremi
Çok görür bendesine nāhun-ı ihsānı ucın

⁵⁷⁶Mermer, **Vecdî ve Dîvânçesi**, s. 130

⁵⁷⁷Şāh-ı rāhda: a.g.e. hāk-ı rāhumda

⁵⁷⁸Mermer, **Vecdî ve Dîvânçesi**, s. 121/122

3. Kimsenüñ destine ser-rişte-i şekvâ mı virür
Kime gösterdi daği zülf-i perîşânı ucın
4. Berzede-dâmen-i nâz olmuş ol âfet °acebâ
Ser-i mûya nice bend eyledi dâmânı ucın
5. Doğınurdu saña ey sîne-i süzân ammâ
Nâr-ı dilden şaķınur ħançer-i bürrânı ucın
6. Dest-i ħasretle ulaşırdı dil-i dîvâne
Kûşe-i dâmenüne çāk-ı girîbânı ucın
7. Nüşa-bendân-ı ma°ârif bulamaz **Vecdinüñ**
Târ-ı şîrâze-i mecmû°a-i °irfânı ucın

247⁵⁷⁹

(58a)

Fe°ilâtün/ Fe°ilâtün/ Fe°ilâtün/ Fe°ilün

1. İtdi dil rûyuña rûyuñ dil-i süzâne ħased
İtdiler birbirine şem° ile pervâne ħased
2. Cân fedâ-yı nigeĥi oldu vü ten ħāk-i reĥi
Eyledi cân bedene reşk ü beden cânâ ħased
3. Raĥne-i erre kanı şerĥa-i müjgân kanı
Dil-i şad-pâreme eylerse n'ola şâne ħased
4. Rûyuña germ nigâĥ itdüĥi te°şîr itmiş
Kuvvet-i tâli°-i ĥürşîd-i dıraĥşâna ħased
5. Eyle maĥsûd beni ruĥsat-ı pâ-bûsuñ ile

⁵⁷⁹Mermer, **Vecdî ve Dîvânçesi**, s. 75/76

Nice bir eyleyeyin kûşe-i dāmāna ḥased

6. Tā cünün itdi seni lāyık-ı bend-i kākül
Saña çok ʿākil ider ey dil-i dīvāne ḥased
7. Bu ğazel zīver-i mecmūʿa-i yārān olalı
Düşdi ey **Vecdī** nice defter u dīvāna ḥased

248⁵⁸⁰

(58b)

Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilün

1. Nice vaşf itsün o şūhı dil-i hōş-dem ne disün
Mişli yok beñzedicek ḥüsn-i müselleme ne disün
2. Ne niyāza müteḥammil ne recādan maḥzūz
O perīye nice söz söylesün ādem ne disün
3. Her kişi dil-berinüñ luṭfını vaşf itdükde
Ey cefā-cū dil-i bī-çāre-i pür-ġam ne disün
4. Nāmuna mürde iġen virdi ḥayāt-ı ebedī
Āb-ı ḥayvān dimesün bādesine Cem ne disün
5. Kōmaduñ sözi yiri iʿcāz-ı sūḥanda **Vecdī**
Böyle muʿciz-nefes ʿİsī-i Meryem ne disün

249⁵⁸¹

(58b)

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

⁵⁸⁰Mermer, **Vecdī ve Dīvānçesi** s. 121

⁵⁸¹Mermer, **Vecdī ve Dīvānçesi** , s. 124

1. Güle ʿarz-ı cemāl it lāle-veş ʿaşkuñla dāğ olsun
Zamān-ı devlet-i ḥüsnünde ol daḥi çerāğ olsun
2. Görüp ʿaks-i müjem incinme rūy-ı tāb-dārunda
O ḥār-ı ter gül-i ruḥsāruña dīvār-ı bāğ olsun
3. Dem-i gül-geştedür kūşe-nişinānı ayaklandur
Meded imdād-ı reftār ile sākī ber-ayağ olsun
4. Şeb-i ʿişretde yoksun şemʿ-i zevkī şuʿle-i sāğar
Elümde cām-ı dāğ-ı cān-ı eyyām-ı ferāğ olsun
5. N’ola Bākī vü Nef’ī gitdügin yād itmese yārān
Zarūret mi çekerler tāze şiʿre **Vecdī** sağ olsun

250⁵⁸²

(59a)

Feʿilātün/ Mefāʿilün/ Feʿilün

1. Nedür iki cihānda ʿizzet u cāh
Eşer-i lā ilāhe illāllāh
2. Kim düşse olur saʿīd-i ebed
Nazar-ı lā ilāhe illāllāh
3. İtdi dünyā yüzünü⁵⁸³ nūrānī
Kamer-ilā ilāhe illāllāh

⁵⁸² Halit Biltekin, *Şeyhî Dîvânı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Ankara, 2018, e-Kitap, s. 21’de kaside olarak mevcuttur. Kaside söz konusu çalışmada yirmi iki beyitten oluşmaktadır. Mecmuada yer almayan iki beyit aşağıdaki gibidir:

1. Gerden-i çarḥ u püşt-i ʿarşı бүкер
Çenber-i lā ilāhe illāllāh

2. Cünd-i ḥaḳdur ki şır hevā çerisin
Leşker-i lā ilāhe illāllāh

⁵⁸³Yüzünü: a.g.e. dünini

4. Ālem ü ādemün zuhūru nedür
Mazhar-ı lā ilāhe illāllāh
5. Toludur ʿarş u ferş ü kevn ü mekân
Haber-i lā ilāhe illāllāh
6. Kimiyādur ki kalbi hālîş ider
Cevher-i lā ilāhe illāllāh
7. Açıcak tayy olur sicill-i vücūd
Mazhâr-ı lā ilāhe illāllāh
8. “Li-meni’l-mülk” hutbesin okunur⁵⁸⁴
Minber-i lā ilāhe illāllāh
9. Gösterür rûha kârib-i “ev ednâ”
Reh-ber-i lā ilāhe illāllāh
10. Şâm-ı şîrk ü zalâm-ı küfrü sürer
Seher-i lā ilāhe illāllāh
11. Kıymetinde görür dü ʿâlem-i hâk
Gevher-i lā ilāhe illāllāh
12. Hûş penâh oldu tîr-i hâdiseden
Siper-i lā ilāhe illāllāh
13. Baḥr-i ḥayrettedür sefîne-i rûḥ
Lengeri lā ilāhe illāllāh
14. Dü cihân bende cāndan olanadur
Çâker-i lā ilāhe illāllāh

⁵⁸⁴Oçunur: a.g.e. ırlar

Cihāna feyz-i Hudānun nişānı bākīdür

5. °Aceb mi gelmeſe mīzān-ı çarḥa bir kāmīl
Geçerdi nākış-ı kāmīl °ıyyādı bākīdür

6. Serāb-ı çeşmüñhūrşīde eyler istiğnā
Geh bizde āb-ı kerem cūy-bārı bākīdür

7. Ne vaſf-ı Husrevi gūş eylerüz ne Cemşīdi
Bizüm ki °aşrımızuñbākīdür

8. Murād-ı dil ne
Nicesi senüñ ümīdvārı bākīdür

252⁵⁸⁵

(60a)

Mefāʿlün/Mefāʿlün/Feʿülün

1. Muḥabbet-nāme kim cānāne yazdum
Yazınca ḥaḳḳ bilür kim şāniye yazdum

2. Ğamuñ fikrin ider hem gitdi °aḳlum
°Aceb ben yā İlahi⁵⁸⁶ yazdum

3. Dil-süzunda eyle cism ü⁵⁸⁷
Cemāliñ şemʿine pervāne yazdum

4. Seni şāhum güzeller defteründe
Nāzirü yok diyü bir dāne yazdum

⁵⁸⁵ Üzeyir Dereli, **Caʿferî'nin Hayatı, Eseri, Edebi Kişiliği ve Divânının Tenkitli Metni**, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli, 2003 adlı çalışmada söz konusu gazel tespit edilemedi.

⁵⁸⁶ Boş kısım mecmuada üzeri çizili olduğu için okunamadı.

⁵⁸⁷ Boş kısım mecmuada üzeri çizili olduğu için okunamadı.

5. Şaṣuñ zencīrine bend ü
Ḥabībüm **Caʿferī** dīvāne yazdum

253⁵⁸⁸

(60b)

Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün

1. Ca ca cān ile severdüm se se seni küçecek
Ya ya yakmak ne revādur be be beni küçecek
2. Ya ya yañuma ki didüler bu bu olmaz saña yār
Ge ge gerçek mi didüler ya ya yalan küçecek
3. Me me menbaʿ-ı ıaplun olmuş lu lu luṭfuyla kerem
Gö gö gözlerüm akıdur ға ға ғанı küçecek
4. Di di dimez miydin olsam se se senüñ ile yār
Be be benüm ile ʿahdün ға ға ғанı küçecek
5. ʿA ʿa ʿaşkuñdan ölürse fe fe **Fethī** ğam ile
Bo bo boynuña düşer mi ға ға ғанı küçecek

254

(60b)

1. Mālīkūʾl-kitābe ʿāliyüʾl-ḥinnā
Fāsiḥeʾl-riḥāb ḥāmetike
2. Vesaid dūre ve daʿvāt
Neltum turābe iḳdāmeʾd-destūr

⁵⁸⁸ Amil Çelebioğlu, “**Kekeme Dili (Lisan-ı Pepegî) ile Şiirler**”, Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları, MEB. Yay., İstanbul 1998, s. 497 vd. Ayrıca bk: Cemal Kurnaz, “Lüknet”, Halk ve Divân Şiirinin Müsterekleri Üzerine Denemeler, Akçağ Yay., Ankara 1990, s. 117 -1123.

(61a)**Fe-Ḳāle**

1. Meta taṣḥū fe ḳalbuki müstetārun
Ve ḳad muni°al-ḳarāru felā ḳarāru
2. Le ḳad ve°adet bi-vaşilin şümme şadda
Felātun lā tezūrrū velā tezārū
3. İzā mā ci°tuhā la°l-va°di ḳālet
Kelāmu°l-leylī yemḥūhu°n-nehāru

(61a)**Er-Riḳāşī**

1. Dumū°i fīkī arba°atun ğizāru
Ve cefnī mā yaḳirru lehu ḳarāru
2. Ve fi°l-eḣşā°i minki lehibu nāru
Ke enne ve ḳūduhā ḥuṭabu°n-nāru
3. Tusellīmu sā°eten ve taḳulu derrā
Kelāmu°l-leylī yemḥūhu°n-nehāru

(61a)**Ebū Nevvās**

1. Ve leyletin ekbele fi°l-ḳaşrī sekrā
Ve zāte°s-sekru ziyetü°l-veḳāri

2. Ve hezze'r-riḥu erdāfrn şikāla
Ve şadren fihi rummānun şigāru
3. Ve kad saḳeṭe'r-ridā ʿan menḳibeyhā
Mine't-taḥmişi ve ḥalle'l-izāru
4. Fe ḳultu'l-vaʿde seyyideti feḳalet
Kelāmu'l-leylī yemḥūhu'n-nehāru

258⁵⁸⁹

(61b)

Mefāʿlün/Mefāʿlün/ Feʿülün

1. Kaḳan k'ire nesīm-i nev-bahārı
İdün gül-geşt bāğ [u] kūhsārı
2. Bu mevsümde oturmañ ḥānelerde
Geh olur aşūfteler⁵⁹⁰ vīrānelerde
3. Yigitlik çağıdır ʿişret zamānı
Gül-istānda nedür saʿdī kelāmı⁵⁹¹
4. Ne söyler gör Bahāristān-ı ḥāmil
Bu remzi añlayandur şimdi kāmil
5. Ki yaʿnī şoḥbet idiñ ḥūblar ile
Şarāb içün güzel maḥbūblar ile
6. Şabā zeyn eylemişdür her arayı
Yazar naḳḳāş olup Rūmı Hıṭāyı

⁵⁸⁹ Rıdvan Canım, **Türk Edebiyatında Sakinameler ve İşretname**, Akçağ yayınları, Ankara, 1998, s. 230

⁵⁹⁰ Geh olur aşūfteler: a.g.e. işi ne bülbülün

⁵⁹¹ Gül-istānda nedür saʿdī kelāmı: a.g.e. temāşā-gāh idinün gül-istānı

7. Çeker her yire varsa naķş-ı dil-keş
Bu ʿiřret-hāneler andandur mūnaķķaş
8. Semen gül bezmine peymān olmuş
Çemenler şimdi ʿiřret-hāne olmuş
9. Mūnnever kılmak i  n bezm-i bā ı
Yine p r p r yanar l le- er  ı
10. Ne dem kim ide b lb ller ser-   z
 riş r c na h tifden bir  v z
11. Mu ann  oldu g lşende    b lb l
Eline  almak   n aldı def g l
13. Nice terk its n g l şo bet-i b d
Ki g lşen gibi yokdur ʿiřret- b d
14. G miş tepsiye d nmiş a  g ller
  ekler her biri bill r s  ar
15. Get rme bezme her h rd v t 
Ki şeb-nem nu l i  n d kmiş neb t 
16. Diler devr itd re şo betde r  ı
Elinde zanba   s m n s r  ı
17.   eklerle d şenmiş g l-i b dem
Yine g  l   e olmiş bir g l-end m
18. Ayak seyran  ider verd-i nesr n

Giyüp başına nârenci ʿarâk-çîn

19. Dolanup gül-sitânda mâi sel
Tutar ayağına sîm-i halhâl

20. Gül olmuş bâğ içinde kimyâ-ger
Yanında külçe külçe sîm-i zer

21. Çemen bezmünde akçe saçdı çok gül
Ne var bulmuş ise saçımı sünbül

22. Tolaşmasa şabâ gülşende her yıl
Yanunda akçeden talmazdı zenbil

23. Yine abdâl-ı Rûm olmuş semenler
Elifler çeker gögsine çemenler

24. Şabâ şahrâlara olmuş ekinci
Kızıl bôrk ile lâle bir akıncı

25. Eline süsen almışdur kılıçlar
Şarâb içmeyenin gögsin kılıçlar

26. İrişse mevsim-i gül olmaz mı mül
Yaraşmaz mûlsüz ola şoḥbet-i gül

(62a)

27. Hâzân ile cihân çün oldu hurrem
Yine köhne bahâr oldu bu ʿâlem

28. Yine bir renge daḥi girdi devrân
Teferrüc-gâh oldu bâğ u bostân

29. Naẓar ilen görüñ berg-i ḥazāna

Olur maʿşūk-ı ʿāşıkdan nişāne

30. Neler itdi yine çarḥ-ı devriñi

Bahār ile ḥazāna döndi rengi

31. Bu sırra nice olmaz kişi ḥayrān

İki yüzlülük itdi yine devrān

32. Gelüñ biz de buña bir iş idelüm

Gice gündüz dimeyüp ʿayş idelüm

33. Bu devrāndan alalum intiḳāmı

Ḳomayalum yire bir laḫza cāmı

34. Temāşā vaḳti seyrān ʿālemidür

Yimek içmek gerek ʿişret demidür

35. Ḥazānda eyleñüz bezm-i bahārı

Geçürdi ʿayş ile leyl ü nehārı

259⁵⁹²

(62a)

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

1. Ḳabẓa-i ḳudretde himmetden kemānum var imiş

⁵⁹²Erdoğan, **Bursalı Rahmî Dîvânı**, s. 266/267/268’de tesdis olarak kayıtlıdır. İlgili kaynakta söz konusu tesdisin beyit sayısı on beş iken mecmuada beyit sayısı on ikidir. Mecuada yer almayan kısım aşağıdaki gibidir:

1. **Ben ki bir seyyah-ı ʿışḳam gam diyārın seyr idüp**

Yār-ı gâruz Kūhkenle kūh-sārın seyr idüp

Kesb-i hālet eyledüm Mecnūn mezārın seyr idüp

Ḥāsılı dehrüñ ser-ā-ser geşt-zārın seyr idüp

Devlet [ü] iḳbāl ü baḫt-ı kāmranum var imiş

Kim seni görmege bir dahı zamānum var imiş

Mecmua ile söz konusu eser arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

Menzil aldum tîr-veş a^{elā} nişānum var imiş
Mihir ile burc-ı felekde⁵⁹³ iktirānum var imiş
Tālî^c-i ferhunde ^cömr-i cāvidānum var imiş
Devlet [ü] ikbāl ü baht-ı kāmranum var imiş
Kim seni görmege bir dahı zamānum var imiş

2. Üştür-i gerdūna bār-ı ^cışkı maḥmil eyledüm
Pertev-i ḥurşidden zerrîn selāsıl eyledüm
Beyz-i sîm-i ten-i māhuñ aña zîl eyledüm
Gün gibi her rûz [u] şeb kat^c-ı menāzil eyledüm
Devlet [ü] ikbāl ü baht-ı kāmranum var imiş
Kim seni görmege bir dahı zamānum var imiş

(62b)

3. Niçe eyyām idi gerçi hıdmetünden dūr idüm
Yād olup her āşnādan ḥalkdan mahmūr idüm
Taⁿ-ı a^{dā} ile ḳahr-ı dehr ile maḳhūr idüm
İttişālūñ gerçi yād itdikçe key mesrūr idüm
Devlet [ü] ikbāl ü baht-ı kāmranum var imiş
Kim dahı var imiş⁵⁹⁴

4. Tengnā-yı ğamda igen **Rahmî** nā-geh bir seḥer
Peyk-i şāhı⁵⁹⁵ irişüp virdi ḳudūmuñdan
Ḥasb-ı ḥāl oldı vü ol demde yolınuñ pür-güher
Okudum bu beyti taḥsîn itdi erbāb-ı nazār⁵⁹⁶
Devlet [ü] ikbāl ü baht-ı kāmranum var imiş
Kim seni görmege bir dahı zamānum var imiş

⁵⁹³ Felekde: a.g.e. şerefde

⁵⁹⁴ Beyiite boş kalan kısımlar mecmuada da boş bırakılmıştır. Boş bırakılan yerler nakarat kısmı olduğundan

Kim seni görmege bir dahı zamānum var imiş şeklinde olması muhtemeldir.

⁵⁹⁵ Şāhı: a.g.e. şādî

⁵⁹⁶ Nazār: a.g.e. hüner

(62b)

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Bād şol dem ki ğubār-ı reh-i cānān getürür
Nazar-ı ehl-i dile kühl-i şıfāhān getürür
2. Göricek mu'cize-i nağşını sûretger-i Çîn
Getürüb hāme-şıfat barmağın imān [getürür]
3. Çehresinden lebi yādıyla gelür dil gūyā
Şarkdan hoca gelür la'ı Bedahşān getürür
4. Eşk-i hasret yüzümüz āl ider andıkça lebin
Mey-i gül-gün içerüz beñzümüze kan getürür
5. Zülf-i endişe bakma şakın ey **Bākī**
Anda mecmū' ile den 'aqlı perīşān getürür

(63a)

Ferd**Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün**

1. Hezārān dil gezersin ey hayāl-i yār inşāf it
Hele bu gezdüğün yirlerde bir ma'mūr gördün mi

(63a)

Ferd**Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün**

1. Gezerken bī-sütūnda dün buluşdum rūh-ı fermān

⁵⁹⁷Küçük, **Bâkî Dîvânı**, s. 133'te gazel olarak mevcuttur.

⁵⁹⁸Bilkan, **Nâbi Dîvânı**, s. 1114'te 872 no'lu ogazelden bir beyit.

⁵⁹⁹Söz konusu gazelin müellifi tespit edilemedi.

Didüüm ey derd-i hāmānum derd-i māder-zad hōş geldüñ

263⁶⁰⁰

(63a)

Ferd

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Bed-du'ā itmege kıymam saña ey şūh ammā
Sen daḥi bencileyin derde giriftār olasın

264⁶⁰¹

(63a)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Yine şeftālū yimişler sīb-i zeneḥdānuñdan
Yine şeftālū yimişler gibi büstānundan
2.⁶⁰²
Yine diş yarası var sīb-i zeneḥdānuñdan

265⁶⁰³

(63a)

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Sikender-seyr iseñ de sedd-i nuṭṭ it pīş-i kāmilde
Felātün-ı ḥaḳīkat-bīne naḳl-i mācerā olmaz

266⁶⁰⁴

(63a)

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Vefā mes'ul igen gül-berg-i ṭab'-ı nāzenīnūñden

⁶⁰⁰ Söz konusu şiirin müellifi tespit edilemedi.

⁶⁰¹ Söz konusu kıtanın müellifi tespit edilemedi.

⁶⁰² Bir matla beyitinden sonra gelen mısra da önceki mısranın unutulduğu muhtemeldir.

⁶⁰³ Söz konusu beyit **Fennî**'ye aittir. <https://edebiyatvesanatakademisi.com/edebiyat-terimleri-mazmunlar/eflatun-siir-dunyamizda-felatun-platon/5110> 29/12/2019

⁶⁰⁴ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

Yazık ey gonca-i bağ-ı melâhat bî-vefâ çıkdıñ

267⁶⁰⁵

(63a)

Mefâ'ilü/Müstef'ilün/Fe'ilün

1. Eger ğarķ-ı cāhest eger dil-i kayd
Men ez hāķ şināsem ne z ʿömr-i vezīr

268⁶⁰⁶

(63a)

4+3= 7'li hece ölçüsü

1. Ördek ansız olmaz
Sāķī bādesiz olmaz
Hercā-i yār sevenler
Başı kazāsız olmaz

269⁶⁰⁷

(63a)

4+3= 7'li hece ölçüsü

1. Göçebe evli geldi
Atlı develi geldi
Başuma bu sevdalar
Seni seveli geldi

270⁶⁰⁸

(63b)

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Na'ra-i mestānı ey dil rūz-ı ʿıyd olsun da gör

⁶⁰⁶Söz konus mani tespit edilemedi.

⁶⁰⁷Söz konus mani tespit edilemedi.

⁶⁰⁸ Orhan Yavuz, **Kansu Gavri'nin Türkçe Dîvânı (Metin-İnceleme-Tıpkıbasım)**, Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yayınları: 2, Konya, 2002 adlı çalışmada söz konusu gazel tespit edilemedi.

Havf-ı rûze hâne-i dilden bî-ıyd olsun da gör

2. Feth olup hum-hâne çıksun duhter-i rez perdeden
Şāhid-i maḫṣūdumuz bürka-keşīd olsun da gör

3. Āşık-ı bî-çārenüñ cūş-ı hurūşın eyā gönül
Pāy-būs-ı dil-rübādan mütazīd olsun da gör

4. Bağbāna güllerin resm-i şikest-i kıymetin
Halka-i gīsūdan ol ruḫlar bir bir olsun da gör

5. Nūr-baḫş olmaz mı Ğavrī çeşm-i Yaḫūb dile
Nafḫa-i pirāhen-i dil-berden bir olsun da gör

271⁶⁰⁹

(63b)

Müfred

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Var igen yüzün güle meyl eylemez cān bülbüli
Āşıkā bir gül yeter lāzım degül tekrār gül

272⁶¹⁰

(63b)

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Bāğda olup şükūfe ḫayluna serdār gül
Od bıraḫdı ḫānumān-ı bülbüle tekrār gül

2. Yüzünde⁶¹¹ goncsenün zer ḫāliş eyler andelīb

⁶⁰⁹ Necâtî'nin kırk dört beyitlik "gül" redifli kasidesinden bir beyit. Daha geniş bilgi için bk: <https://dergipark.org.tr/download/article-file/543114> 02/02/ 2019

⁶¹⁰ Tarlan, **Hayâlî Bey Dîvânı**, s. 37/38/39'da yirmi yedi beyitlik bir kaside olarak mevcuttur. Sultan Süleyman Han için yazılan "gül" kasidesinin sadece altı beyiti mecmuada yer almaktadır. Mecmua ile söz konusu eser arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

⁶¹¹ Yüzünde: a.g.e. pestinde

Güşvāre itmege kulağına zekār gül

3. Nice şeh Sultān Süleymān-ı selimü'l-ķalb kim

Ṭaķ-ı eyvānında hūrşīd oldı bir zekār gül

4. İtlerinüñ izlerine yüz sürmek çün Hüsrevā⁶¹²

Gülşeninde °ālemün oldı baña bī-hār gül

5. Kanlu kanlu dağlarda ziynet idüp kendümi

Oldın sultān-ı hüsne °āşık-ı dīdār gül

6. Ben fenā bulsam sözüüm bākīdür ey Cemşīd-fer

Kendü maḥv oldı gül-ābından kōdı āsār gül

273

(64a)

Sa°ādetlü semāḥatlü ḥazretlerinüñ nādī-i şerīf ü meclis-i irem rediflerü şavb-ı bā-şavāniye cevāhiz-i da°vāt-ı hulūş-ı ittişāf ü zevāhir-i teslimāt huşūs-ı evşāf-ı ittiḥāf olunub ḥātīt-ḥaṭar u imzāc münīrleri istikşā olunur. Hevāya feyz-yāb-ı hibāb-ı feyyāz olunmadan ḥālī olmayub ni°am-ı cemiñ sıḥḥat ü °āfiyet ile mütena°im u muḡtanim olalar. Ġazā taraf-ı muḥliş-i sa°ādetlerü istifsār-ı layiḥa-zamīr-i cihān-gīrleri buyurulur ise ḥamde'l-vāhib ilahī henüz gūşe-nişīn-i şahın olup aḥbāb-ı kirāmdan isticlāb-ı ḥayr ü du°ā üzere olduğumuz mı iştibāhdır? Ma°müldür ki cānīb-i muḥlişlerin ḥātīr-ı ḳudsī ve muḳaddeslerinden ib°ād buyurmayub mazanne-i isticābet olan ezmine ve emkine de du°ā-i bi'l-ḥayr ile yāruvār-ı dīn vukū°unda mektüb-ı behcet-baḥşları vurūdıyla dil-şād ü mesrūrū'l-ḡavvādü'l-būyın necābetlü maḥdūm-ı mükerrerem ḥuzūrlarına ve meclis-i şerīfleri müştemil olduğu aḥbāba °arz-ı şānımız ifāde olunup isticlāb-ı ḥayr-ı du°ā olunur.

274⁶¹³

⁶¹²İtlerinüñ izine geldüm Hüsrevā yüz sürmege

⁶¹³ (64b) söz konusu kısım okunamadı.

(65a)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ey⁶¹⁵ Resül-i fahr-i âlem seyyid-i zât-ı sıfat
Baħr-ı zātuñ gevherisün hem şıfatuñ ayn-ı⁶¹⁶ zāt
2. Kuvvet-i zāt-ı ezel dā'im senüñ le müstakīm
Hikmet-i dārü'l-ebed kâ'im sañadur muħkemāt
3. Mazħar-ı sırr-ı haķâyık matla°-ı nūr-ı ezel
Mazħar-ı sırr-ı⁶¹⁷ deķâyık menba°-ı her mu°cizāt
4. Aħmed u Maħmūd u Kâsım şāh-ı Sultān-ı Resül⁶¹⁸
Kuntu kenziñ ma°deni hem keşf-i ħall-i müşkilāt
5. Vaşfına ve'ş-şemsi ve'n-necmi tebāreke söyledi
Şānuña ıa vü yes geldi Ĥaķdan beyyināt
6. Şüretüñ envāruña her zerresi şems ü kamer
Turre-i °anber-feşānuñ Leyletü'l-Ĥadr ü Berāt
7. °İzz ü ħālindən⁶¹⁹ ötürü oldı terkīb-i cihān
Yir ü gök ins ü melā'ik aşl u fer° u kâ'ināt
8. Gevheri deryā-yı °ışķuñ katresindendür yaķın
İsm ü resm ü fevķ u taħt dört tabāyi°-i şeş cihān

⁶¹⁴ Söz konusu adreste **Nesîmî**'nin matbu Divânında kaside olarak yer almaktadır.
[file:///C:/Users/New%20Bilgisayar/Downloads/Nesimi%20Divân%C4%B1%20\(1260\).pdf](file:///C:/Users/New%20Bilgisayar/Downloads/Nesimi%20Divân%C4%B1%20(1260).pdf)

06/24/2019 Matbu Divân ile mecmua arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

⁶¹⁵ Ey: a.g.e. yā

⁶¹⁶ °Ayn:a.g.e. baħr

⁶¹⁷ Sır: a.g.e. kân

⁶¹⁸ Resül: a.g.e. رسل şeklinde yazılmıştır.

⁶¹⁹ Ĥalinden: iķbālindən

9. Ey muṭahhar geldüğüñ demde vücūda anadan
Kāfirūñ deyri yıķıldı ditredi lāt ü Menāt

10. °İlmle ḥilm ü ḥayā vü tevbe vü zühd ü verā°
Ḥalka faẓluñda irişdi rûze vü ḥacc ü şalat

11. Her kim îmān-ı yakîn itdi saña ey pāk-ı dîn
Lā yezāl oldı hemîşe cāvidān ender-ḥayāt

12. Mü'min-i şādık-ı muvaḥḥid-i cān-efşān idi⁶²⁰ saña
Gerçi müşrik şübheden arınmadı⁶²¹ ol bî-şebāt

13. °Aql-ı her cāndın ü dil ey güher-i kevn ü mekân⁶²²
Senden oldı cümle eşyā şeker ü kand ü nebāt

14. Yā şafi'a'l-müzñibîn raḥm it **Nesîmiye** bu gün
Ḥāşılım iki cihānda sensin ey pākîze-zāt

276⁶²³

(65b)

Ġazel-i Lāmi°ı

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ey cemālūñ bezm-gāh-ı ravza-i dārū's-selām
Şerbet-i şîrîn-lebüñ sübhāna men yuḥyi'l-izām

2. Ḥaymeler çekmiş kaşuñ etrāf-ı bāğ-ı ḥüsnüñe
Gözlerüñ çün kâşırātu't-ṭarfi fî-taḥti'l-yenām

⁶²⁰İdi: a.g.e. oldı

⁶²¹Arınmadı: a.g.e. pāk olmadı

⁶²²Söz konusu beyit **Nesîmî**'nin matbu Divânında yer almamaktadır.

⁶²³Ahmet Bellibaş, **Milli Kütüphane 06 HK 319/1 NO'lu Şiir Mecmuası (İnceleme-Metin-Dizin)**, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adıyaman, 2014, s. 510'da gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu sitede yer alan kaside rasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

3. Nūr-ı çeşmin⁶²⁴ etrāf-ı kūyuñ şahın-ı cennātu'n-na'ım
Bülbül-i temcīd-ḥ^vānuñ nağmesi fihā selām

4. **Lāmi'** ḥüsn-i kelāmuñ gördi çün Ruḥu'l-ḳudüs
Didiler fevḳa's-semādan fī ka ḳad tamma'l-kalām

277⁶²⁵

(65b)

Ḳıṭ'a

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fe'ülün

1. Ey levḥ-i zamīriñ raḳam-ı luṭfuña merḳūm
Maẓmūn-ı kerem ḥātır-ı feyyāzına ma'lūm
2. Dest-i emelüm dāmen-i iḥsānını tutdı
Ḥaṣā ki kemāl-i keremünden ola maḥrūm

278⁶²⁶

(66a)

Der Medḥ-i Maḥbūb

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. °Arızest īn yā ḳamer yā lāle-i ḥamrāst īn
Yā semā°-ı şems yā āyīne-i dilhāst īn
2. Çeşme-i cādüst yā āhüst yā şeyyād-ı ḥalḳ
Yā dü bādām-ı siyeh yā °anber-i saḳāst īn
3. Ḳāmetet īn elif bā serv bā naḥl-i murād
Yā meger gül-deste-i bāğ-ı cihān-ārāst īn

⁶²⁴Nūr-ı çeşmin: a.g.e. gül-şen-i

⁶²⁵Söz konusu kıtanın müellifi tespit edilemedi.

⁶²⁶Söz konusu gazelin müellifi tespit edilemedi.

4. Kūy-ı to yā ravẓa-i a'ġāst yā ħuld-i ber īn
Yā gül-istān-ı İrem yā ħaytū'l-muẓāst īn
5. Tūtī-i ūeker-zebān yā ẓumrī-i bāġ-ı cinān
Yā bŭlbŭl-i bī-ħānumān yā cāmī-i ūeydāst īn

279⁶²⁷

(66a)

Mef'ŭlŭ/Fā'ilātŭ/Mefā'ilŭ/Fā'ilŭn

1. Da'vā-yı ħŭsn ẓılmaga 'ālemde ey nigār
Sen dil-sitān ile bŭt-i Ćinŭñ ne vechi var

280⁶²⁸

(66a)

Fā'ilātŭn/ Fā'ilātŭn/ Fā'ilātŭn/ Fā'ilātŭn

1. Eridirken sīne zemīnŭnde muħabbet ūecerīn
Ẓaṭ' ider anı saẓınseverin

281⁶²⁹

(66a)

Fā'ilāt/Fā'ilātŭn/Fā'ilŭn

1. Kem ūalā o ħaṭṭ-ı leh u rabi' buved
Ĥarf-i manẓŭṭeū be cāy-ı ħōd buved

282⁶³⁰

283⁶³¹

⁶²⁷ Tarlan, **Hayālī Bey Dīvānı**, s. 127'de söz konusu beyit gazelin bir beyiti olarak mevcuttur.

⁶²⁸ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁶²⁹ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁶³⁰ (66a) varaġında söz konusu kısım okunamadı.

⁶³¹ Söz konusu adreste İranlı ūair Ömer Hayyām'ın rubaisi mevcuttur.

<http://mozdeeshtiagh.blogfa.com/post/32> 03/16/2019

(66b)

Rubā'iyāt-ı ʿÖmer Ḥayyām

Mefʿülü/Mefāʿilü/Mefaʿilü/Fecülün

1. Der mevsīm-i gül bāde-yi gül-reng behōr
Bā nāle-i feryād ü nağme-i çeng behōr
Men ʿayş konem mīhōrem u nūşem bād
Ger to nehōrī men çi konem neng behōr

284⁶³²

(66b)

Mefʿülü/Mefāʿilü/Mefaʿilü/Fecülün

1. Ger bāde hōrī to bā hıredmendān hōr
Yā bā şanemī lāle-ruḥī hendān hōr
Bisyār meḥōr fāş mekān vird mesāz
Endek hōr u ger gāh hōr pinhān hōr

285⁶³³

(66b)

Mefʿülü/Mefāʿilü/Mefaʿilü/Fecülün

1. Yek dest be-muşḥafīm yek dest be-cām
Geh nezd-i ḥelālīm ü gehī nezd-i ḥarām
Māyīm der īn günbed-i firūze-rūḥām
Ne kāfir muṭlaḳ u ne müselmān tamām

286⁶³⁴

(66b)

Mefʿülü/Mefaʿilün/Mefāʿilü/Fecülün

1. Nā-kerde günāh der īn cihān kīst begū

⁶³² Bahāeddin Hürremşahi, **Hayyām Rubaileri**, Nâhid Yayınları, Tahran, 2005, s. 141’de rubai mevcuttur.

⁶³³ Söz konusu rubainin müellifi İranlı şair **Mehsiti-i Gencevî**’ye aittir.
<http://1351-467.blogfa.com/post/273> 04/27/2019

⁶³⁴ Söz konusu rubai İranlı şair **Ömer Hayyām**’a aittir.
<http://figmentsshadow.com/pages/view/pageid/47/lang/fa> 04/05/2019

Bī-cürm ü günāh çün tüvān⁶³⁵ -zīst begū
Men bed konem u to bed mükāfāt konī⁶³⁶
Pes fark-ı miyān-ı men u to çīst begū

287⁶³⁷

(66b)

Mefʿülü/Mefāʿilü/Mefaʿilü/Feʿülün

1. Ger gevher-i ʿāʿat nesoftem hergiz
Der hāk-ı rahmet⁶³⁸ neruftem hergiz
Novmīd nīyem zʾbārgāh-ı keremet
Zirā yekī rā do negofterem hergiz

288⁶³⁹

(67a)

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/Fāʿilün

1. Qalem feryād ider aqlar mürkkeb
Baña cāhil yüzün gösterme yaz

289⁶⁴⁰

(67a)

Mefāʿilün/Mefāʿilün/Feʿülün

1. Raqam ber-hūd be-nādānī keşīdī
Ki nādān rā be-şoḥbet der gozīdī

290⁶⁴¹

⁶³⁵ Bī-cürm ü günāhçün tüvān: a.g.e.

Ān kes ki güneḥ nekerd çün zīst be-gū

⁶³⁶ Konī: a.g.s. dehī

⁶³⁷ Söz konusu rubai İranlı şair Ömer Hayyām'a aittir.

<http://figmentsshadow.com/pages/view/pageid/124/lang/fa> 04/27/2019

⁶³⁸ Der hāk-ı rahmet: a.g.s: ver gerd kone zʾruḥ

⁶³⁹ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁶⁴⁰ İranlı şair Sadī-i Şīrāzī'nin Gülistān adlı eserlerinden bir beyit.

<file:///C:/Users/New%20Bilgisayar/Desktop/Fars%C3%A7a%20Divānlar/%DA%AF%D9%84%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86%20-%20%D8%B3%D8%B9%D8%AF%DB%8C.pdf>

25/06/2019

⁶⁴¹ İranlı şair Sadī-i Şīrāzī'nin Gülistān adlı eserlerinden bir beyit.

(67a)

Mefāʿilün/Mefāʿilün/Feʿülün

1. Taleb kerdem z'dānāyān yek pend
Merā gofte est bā dūnān mīpeyvend

291

(67a)

Ketebe faḡīrū'l-ḡaḡīrū'l-yedi sübhānehu ve teʿālā

Efkarū ʿibādullāhi teʿālā ʿOṣmān İbnü'l-Ḥac Receb Aḡa Ġavrī evāḡīrū
rebiu'l-evvel fī 1134⁶⁴²

292⁶⁴³

(67a)

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/Fāʿilün

1. Kalem feryād ider aḡlar mürekkeb
Baḡa cāhil yüzün gösterme yaz

293⁶⁴⁴

(67b)

Rubaʿiyyāt-ı Ḥayyām

Müstefʿilün/Müstefʿilün/Fāʿilün

1. Çün fevt şevem be bāde şüyīd merā
Telḡīn u şarāb u cām gūyīd merā
Ḥʿāhīd ki rüz-ı ḡaşr yābīd merā
Ey ḡāk-ı der-i mey-kede cūyīd merā

294⁶⁴⁵

<file:///C:/Users/New%20Bilgisayar/Desktop/Fars%C3%A7a%20Divânlar/%DA%AF%D9%84%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86%20-%20%D8%B3%D8%B9%D8%AF%DB%8C.pdf>

25/06/2019

⁶⁴² Miladi takvime göre söz konusu tarih 1721'e denk gelmektedir.

⁶⁴³ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁶⁴⁴ Söz konusu rubai İranlı şair **Ömer Hayyām**'a aittir. <https://ganjoor.net/khayyam/tarane/tkh6/sh6/>
06/08/2019

(67b)

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefa'ilü/Fec'ülün

1. Çendān be-ḥōrem şarāb kīn bŷy-ı şarāb
Āyed z turāb çŷn şevem zīr-i turāb
Tā ber-ser-i kŷr-i men resed maḥmŷrī
Ez bŷy-ı şarāb-ı men şeved mes u ḥarāb

295⁶⁴⁶

(67b)

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefa'ilü/Fec'ülün

1. Rŷzem be-ḡam-ı cihān-ı fersŷde gŷzeşt
Şeb der heves-i bŷde vŷ nābŷde gŷzeşt
Ömri ki ez o demī cihāni erzed
El-kışşa be-fikrhā-yı beyhŷde gŷzeşt

296⁶⁴⁷

(67b)

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefa'ilü/Fec'ülün

1. Ger ömr bŷved vaşl-ı to rā çāre konem
İşk-ı to mebād k'ez dil-āvāre konem
Ba'd ez men eger be-ḥāk-ı men der gŷzerī
Bŷy-ı to be-men resed kefen pāre konem

297⁶⁴⁸

(67b)

1. Z'şevķ-i ḥanķer-i bī-dārān şŷḥī cefā pīşe
Be şahrā-yı kıyāmet āyemḥŷnīn kefen raķam

⁶⁴⁵ Söz konusu rubai İranlı Şair Ömer Hayyâm'a aittir. <https://ganjoor.net/khayyam/tarane/tkh6/sh7/>
05/06/2019

⁶⁴⁶ Söz konusu rubai Ebu Sadî Ebu Hayr'a aittir. <https://ganjoor.net/abusaeed/robaee-aa/sh162/>
05/06/2019

⁶⁴⁷ Söz konusu rubainin müellifi tespit edilemedi.

⁶⁴⁸ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi. Vezin tespit edilemedi.

298⁶⁴⁹

(68a)

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fa'l

1. Güyend ki desteş ez Һannā gül-gün şod
Nīnī ğalaṭī bā to be-güyem çün şod
Çün şāne be-zülf-i hīş destī hīzed
Nāhun be-dilem zed u pür-hün şod

299⁶⁵⁰

(68a)

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fa'l

1. Men mey mīhōrem u muḥālifān ez çep [u] rāst
Güyend meḥōr bāde ki dīn rā a'dāst
Çün dānistem ki mey 'aduvv-ı dīnest
Vallāh be-hōrem hūn-ı 'aduvv rā ki revāst

300⁶⁵¹

(68a)

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fa'l

1. Men mīhōrem u her ki çū men elh būd
Mey horden-i men be-nezd-i o sehl būd
Mey horden-i men ḥaḫ z'ezel mīdānīst
Ger men neḥōrem 'ilm-i Hudā cehl būd

301⁶⁵²

(68a)

Müstef'ilü/Fā'ilātün/ Müstef'ilü/Fa'l

⁶⁴⁹ Hayyâm Rubaileri başlığı altında verilen rubai İranlı şair Kudsî-i Meşedî'ye aittir.

<https://ganjoor.net/ghodsi/robghm/sh254/> 14/03/2019

⁶⁵⁰ söz konusu rubai İranlı şair Ömer Hayyâm'a aittir. <https://www.cloob.com/u/magitup/102332193> 22/06/2019

⁶⁵¹ Söz konusu rubai İranlı şair Ömer Hayyâm'a aittir.

<https://ganjoor.net/khayyam/robaee/sh70/> 22/12/2019

⁶⁵² Söz konusu rubai İranlı şair Ömer Hayyâm'a aittir. <https://razmandehghadim.wordpress.com/2011/08/05/4/> 22/12/2019

1. Fāsık ḥ^vānend merdümānem peyvest
Men bī-günāhem ḥayālīṣān bīn ki çi hest
Ber-men be-ḥilāf-ı şer^c eyā ehl-i şalāḥ
Cüz ḥamr ü levāt ü zenā çizī hest

302⁶⁵³

(68a)

Mef^cülü/Mefā^cilü/Mefa^cilü/Fe^cül

1. Gūyend meḥōr bāde ki Şa^cbān ne revāst
Ne nīz Receb ki ān meh-i ḥāş-ı Hudāst
Şa^cbān u Receb meh-i Hudāyend u Resūl
Mā der Ramażān ḥōrīm ki ān ḥāş-ı māst

303⁶⁵⁴

(68a)

Mef^cülü/Mefā^cilü/Mefa^cilü/Fe^cül

1. Ḥayyām ki ḥaymhā-yı ḥikmet mīdūḥt
Nāgāḥ be-būte-i der ūftād sūḥt
Mikrāz-ı ecel ṭanāb-ı ʿömreş bebürīd
Dellāl-ı kazā be-rāygāneş be-fürūḥt

304⁶⁵⁵

(68b)

Müfredāt-ı Cāmī

Fāilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün /Mef^cülün

1. Nūr-ı Hudāst lami^c ez çehre-i to mā rā
Burqa^c ber-efken ez ruḥ tā bengerem Hudā rā

⁶⁵³ Söz konusu rubai İranlı şair Ömer Hayyâm'a aittir.
<http://www.soroosh-azadi.blogfa.com/post/328/04/2019>

⁶⁵⁴ Söz konusu rubai İranlı şair Ömer Hayyâm'a aittir.
<https://facenama.com/post/66584624> 07/07/2019

⁶⁵⁵ Söz konusu müfred Cāmî'nin Divânında tespit edilemedi.

305⁶⁵⁶

(68b)

Mef'ülü/Fā'ilātün/Müfte'ilün/Fe'ülün

1. Ey bād ger be-kūyeş rüzī resī Hudā rā
Gūyī z'men selāmī ān şūh-ı dil-rübā rā

306⁶⁵⁷

(68b)

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Māh-ı ruhsār-ı to rā bā hatt-ı müşgīn şod niķāt
Şod miyān-ı merdümān ğavġā ki be-girih üftād

307⁶⁵⁸

(68b)

Mefā'ilün/Fā'ilātün/Mefā'ilün/Fā'ilün

1. Kesī ki ıışķ nedāned⁶⁵⁹ ne ādemī seng est
Belā-yı ıışķ koşed her ki ādemī neng est

308⁶⁶⁰

(68b)

Mefā'ilün/Müfte'ilün/Mefā'ilün-Mef'ül

1. Merā der āteş-i ğam-ı ʿāşıkān zamān endāht
Ki ebr-i rahmet-i Hakk sāye-i der cihān endāht

309⁶⁶¹

(68b)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

⁶⁵⁶ Söz konusu müfred Câmî'nin Divânında tespit edilemedi.

⁶⁵⁷ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁶⁵⁸ Söz konusu beyit İranlı şair Emîr Hüseyin Dehlevî'ye aittir. Daha geniş bilgi için bk. <https://ganjoor.net/khosro/gozide/ghazalamkh/sh328/> 10/02/2019

⁶⁵⁹ Nedāned:a.g.e. نَبَاذ (nebāzed)

⁶⁶⁰ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁶⁶¹ Söz konusu beyit İranlı şair **Sadî-i Şîrâzî**'ye aittir.

<https://ganjoor.net/saadi/Divân/ghazals/sh73/> 24/05/2019

1. Dīde ez dīdār-ı hūbān ber-giriften müşkil est
Her ki mā rā īn naṣīḥat mīkoned bī-hāşıl est

310⁶⁶²

(68b)

Müstef'ilü/Müstef'ilün/Müstef'ilün/Fa'

1. Ez hörden-i mey men' konendem ki ḥarām est
Çizî ki ḥelāl est der īn şehr kudām est

311⁶⁶³

(68b)

Müstef'ilü/Müstef'ilü/Fā'ilün

1. Ey zāhid-i efsūrde begū bāde ḥarām est
Mestem be-nümā şā'ir-i mey-hāne kudām est

312⁶⁶⁴

(68b)

Mefā'ilün/Fc'ilātün/Mefā'ilün/Fa'lün

1. Eger Hudāyī nebāşed z'bende hōş-nūd
Şefā'at-i heme peygamberān nedāred sūd

313⁶⁶⁵

(68b)

Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün/Müfte'ilün

1. Eger du'ā-yı men ez kūy-ı o müstecāb neşaved
Çonān be-derd be-giryem ki dil-i seng āb şeved

314⁶⁶⁶

⁶⁶² Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁶⁶³ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁶⁶⁴ Söz konusu beyit İranlı şair **Sadî-i Şîrâzî**'ye aittir. Söz konusu beyit on iki beyitlik bir gazelin beytinden biridir. <https://ganjoor.net/saadi/mavaez/ghazal2/sh25/> 29/06/ 2019

⁶⁶⁵ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁶⁶⁶ Söz konusu rubai İranlı şair **Ömer Hayyâm**'a aittir.

(68b)

Rubā'iyāt-ı Hayyām

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefa'ilü/Fe'ül

1. Ger bāde hōrī to bā hıredmendān hōr
Yā bā şanemī lāle-ruhī hendān hōr
Bisyār mehōr u red mekān fāş mesāz
Endek hōr u geh gāh hōr u pinhān hōr

315⁶⁶⁷

(69a)

Fā'ilātün/Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ey dil-i ser-geşte to ez cevri devrān ğam mehōr
Bāşed aḥvāl-i cihān üftān ü hīzān ğam mehōr

316⁶⁶⁸

(69a)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Bāz ey dil-i tāze gerded gülşen-i cān ğam mehōr
Be-şükūfed gülhā be-cāy-ı hār hicrān-ı ğam mehōr

317⁶⁶⁹

318⁶⁷⁰

(69a)

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Sırışkem refte refte bī-to deryā şod temāşā kon
Beyā der keştī-i çeşmem nişīn u seyr-i deryā kon

<https://ganjoor.net/khayyam/robaee/sh109/> 07/12/2019

⁶⁶⁷Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁶⁶⁸ Söz konusu beyit İranlı şair Hâfız-ı Şîrâzî'ye aittir.

<http://ensani.ir/file/download/article/20150629142109-9889-62.pdf> 23/02/ 2019

⁶⁶⁹ Söz konusu kısım okunamadı. (69a)

⁶⁷⁰ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

319⁶⁷¹

(69a)

Mefāʿilün/Feʿilātü/Mefāʿilün/Feʿülün

1. Şehî ki hilkat-ı nâd-ı ʿAlîst der ber-i o
Nihâd-ı tâc-ı hîlâfet-i Resûl ber-ser-i o

320⁶⁷²

(69a)

Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün

1. Haberî mîresed ez ʿâlem-i ğaybî beşînev
Dest der dâmen luţfeş zen u novmîd neşev

321⁶⁷³

(69a)

Mefāʿilün/Mefāʿilü/Mefāʿilün/Feʿülün

1. Dü gülʿizâr ki şûhede vü dil-sitânen her dü
Merâ murâd-ı dilend dü belâ-yı cân her dü

322⁶⁷⁴

(69a)

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Fāʿilātün/ Mefāʿilün

1. Eger hʿâhî ki gül-bînî ruh-ı hûd râ temâşâ kon
Ve ger meyl-i hâzândârî nigâh-ı cân-ı be-mâ kon

323⁶⁷⁵

(69a)

Mefāʿilün/ Mefʿülün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

1. Ber-â-ber kûh u şahrâ lâle râ yek yek temâşâ kon

⁶⁷¹ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁶⁷² Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁶⁷³ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁶⁷⁴ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁶⁷⁵ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

Be-mānend-i dil-i pür-ḥūn-ı men yek ḡonca peydā kon

324⁶⁷⁶

(69a)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün

1. Ey mey-fürüş mey-kede rā feth-i bāb kon
Bünyād-ı zühd ü ḥāne-i taḳvāyī ḥarāb kon

325⁶⁷⁷

(69a)

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Fe'ilātün

1. Dilā begüzer z'şādī rū be-sūy-ı 'ālem ḡam kon
Be-şehir cān-ı ḡam benişīn u zıkr-i 'ayş-ı 'ālem kon

326⁶⁷⁸

(69a)

Mefā'ilün/Fe'ilātün/ Mefā'ilün/ Fe'ülün

1. Ṭavāf-ı Ka'be vü renc-i şeref çi derd-i ser est īn
Be-gerd-i kūy-ı to gerdem ki Ka'be-i diger est īn

327⁶⁷⁹

(69a)

Fā'liātün/Fe'ilātü/Fā'ilātün/Mefā'ilün

1. Tā mānde em be mülk-i vücūd-ı ez 'adem ḳadem
Yek dem nebūde em men-i dil-ḥasta bī-elem

328⁶⁸⁰

(69a)

⁶⁷⁶ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁶⁷⁷ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁶⁷⁸ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁶⁷⁹ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁶⁸⁰ Söz konusu beyit İranlı şair **Hâfız**'a ait olup on bir beyitlik gazelinden bir beyittir.
<https://ganjoor.net/hafez/ghazal/sh367/> 06/06/2019

Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fa'îlün

1. Mâ'il-i şoḥbet-i zāhîd neşevêd ṭab'ı selîm
Rûḥ rā şoḥbet-i nā-cins gazâyist elîm

329⁶⁸¹

(69b)

Fā'îlâtün/Fā'îlâtün/Fā'îlâtü/Fā'îlün

1. Her tîr-i ki ān şūḥ zened ber-dil ü cānem
Servî beşevêd u sāye koned ber-ser-i ḥākem

330⁶⁸²

(69b)

Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün/Müstef'îlū/Fe'ûlün

1. Zülâl-i hıızr pinhān est der çāḥ-ı zenaḥdāneş
Dehed cān mürde rā hem-çün Mesîḥā la'l-i hıızrāneş

331⁶⁸³

(69b)

Mefā'îlün/Mefā'îlū/Mefā'îlün/Fe'ûlün

1. Ne kākül est to rā ĩnki çehārdeh ü penc
To genc-i ḥüsnî vü mārî nişeste ber-ser-i genc

332⁶⁸⁴

(69b)

Mefā'îlün/Fe'îlâtün/Mefā'îlün/Fa'îlün

1. Der ĩn zamāne refîḳî ḥālî ez ḥilal est
Şabūḥî⁶⁸⁵ vü mey-i nāb u sefîne-i ğazel est

⁶⁸¹ Söz konusu beyit **Çâkerî-i Şîrâzî**'ye aittir. <http://takbayti.blogfa.com/1394/04> 09/07/2019

⁶⁸² Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁶⁸³ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁶⁸⁴ Söz konusu beyit İranlı şair **Hâfız**'ın yedi beyitlik gazelinin matla beyitidir. İlgili gazel kırk beş numaralı gazel olarak mevcuttur.

file:///C:/Users/New%20Bilgisayar/Downloads/Divân_Hafez.pdf 12/04/2019

⁶⁸⁵ صَبُوحِي (şabūḥî): a.g.e. صَرَاحِي (sarāḥî)

333⁶⁸⁶

(69b)

Mefāʿlün/ Mefāʿlün/ Mefāʿlün/ Mefāʿlün

1. Terāzū der kef-i baḳḳāl u men der şūreteş hayrān
Beyā ey Şehrī benger ḳamer der ḥāne-i mīzān

334⁶⁸⁷

(69b)

Müfred

Mefāʿlün/Mefāʿlün/Feʿülün

1. Heves-dār oldı gerden-i dil-dār
Meded aldı Bogazhişārı küffār

335⁶⁸⁸

(69b)

Müfred

Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilün

1. Dil-berüñ gird-i lebünde görinen ḥālī degül
..... der kim bāb-ı ʿömre yaşdanur

336⁶⁸⁹

(69b)

Müfred

Mefʿülü/Fāʿilātün/Mefʿülü/Fāʿilātün

1. Ruḥsārı üzre ol ḥālḥāl üzre ol siyeh-mū
Şān āteş üzre ʿanber ʿanberde dūd-ı ḥoş-bū

337⁶⁹⁰

⁶⁸⁶ Söz konusu beyit İranlı şair Şehrengîz Hekim Şâh Muhammed'e aittir.
<http://rayailnur.blogfa.com/post/29> 29/07/2019

⁶⁸⁷ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi

⁶⁸⁸ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁶⁸⁹ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi

⁶⁹⁰ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi

(69b)

Mıŝır Kāhire El-Kıyās Hakkına

Fā'ılātün/ Fā'ılātün/ Fā'ılātün/Fā'ilün

1. Yeridür ŝām u seher āh eylerüm bî-kıyās
Ayrı düşdüm 'işretüñden āh eylerüm el-kıyās

338⁶⁹¹

(69b)

Fā'ılātün/ Fā'ılātün/ Fā'ılātün/Fā'ilün

1. Vuşlatı nîlün beķāsın eyle igen iltimās
Durmayup barmaķ hisābun gösteririm el-kıyās

339⁶⁹²

(69b)

Fā'ılātün/ Fā'ılātün/ Fā'ılātün/Fā'ilün

1. Nāz ile giymüş kıyāmet ķaddüne gül-gün libās
Gördüm ol meh-pāreyi seyr itmede ümmü'l-kıyās

340

(69b)

1. Kem leyletin emseytu fî-ķurbetin
Yeķādu'r-redū minhā yeŝību
2. Femā cāe's-ŝubḥu illā vakte etā
Mine'l-lāhi nasrun ve fatḥu'n-ķarīb

341⁶⁹³

(70a)

Pāŝā-zāde/ Güfte-i Nāŝif

Fā'ılātün/ Fā'ılātün/ Fā'ılātün/Fā'ilün

⁶⁹¹Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi

⁶⁹²Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁶⁹³Müellif Nasif ve güftesi tespit edilemedi.

1. Ey felek hāk-ı kitābet ehlin
Zīr-i pā itmede maḳṣūd [u] merāmuñ ne ola
2. Hükmine karşı kuyub belki kalem katmadular
Bu tecāhül ile takrizde murāduñ ne ola

342⁶⁹⁴

(70a)

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Hākīm-i muṭlaḳıñ olmazsa ger bir işde taḳdīri
Müfid olmaz hezār erbāb-ı 'aḳlıñ rāy-ı tedbīri

343⁶⁹⁵

(70a)

Fā'ilātün-Fē'ilātün/Fē'ülün

1. Maṭbaḥ-ı dehr içinde aç olsañ
Kimsenüñ ni'metine itme ḥaṣed
2. Rızık içün fi'l-ḥaḳīḳa ḡam yime kim
Zımn-ı Allāh rızık-i gül-i aḥed

344⁶⁹⁶

(70a)

Şā'ib

Fā'ilātün/Mefā'ilün/Fa'lün

1. Şūḫī ez çeşm-i to 'āceb nebūved
Merdüm-i mest rā edeb nebūved

⁶⁹⁴Mahmut Karakaş, **Şanlıurfa Mezar Taşları**, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Konya, 2012, E-Kitap, s.269'da Ulucamii Mezarlığı'nda hicri 1280 (miladi 1863)'te vefat eden Kaplamalardan Ömer Ağa ve Ahmed Naim'in mezar kitabelerinden bir beyit.

⁶⁹⁵İlgili çalışmada https://archive.org/stream/BilgeliklerDivan/30_djvu.txt 09/08/2019

Kimsenüñ ni'metine itme ḥaṣed

mısranın **Azmî Efendi**'ye ait olduğu saptanmıştır. Ancak diğer üç mısra ile ilgili herhangi bir bilgiye rastlanamadı.

⁶⁹⁶**Sâib** başlığıyla verilen beyitler **Kemâl Hucendî**'nin yedi beyitlik gazelinden iki beyit olarak mevcuttur. . <https://ganjoor.net/khojandi/ghazalkk/sh456/> 24/03/2019

2. Pîş-i rüyet dü zülf ıarfe fütād
Ez ānki yek rüz rā dü şeb nebūved

345⁶⁹⁷

(70a)

Şāib

Mefāʿilün/Feʿilātün/Mefāʿilün/Faʿ

1. Be-vakt-ı küştenem ez çeşm-i halk pinhān kon
Ki tā çün men heme rā mürden ārzū neşev

346⁶⁹⁸

(70a)

Müfteʿilün/Mefāʿilün/Fāʿilün

1. Ber-levh-i mezār-ı her kesī nām nivīsind
Men gom-şode-i ıışk-ı to em nām nedārem

347⁶⁹⁹

(70a)

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

1. Bī-ıaleb zinhār ber-hʿān-ı kesān mihmān meşev
Hāk-ı hōr ez behr-i hırş mağlūb-ı āb u nān meşev

348

(70b)

Tablo 3. Mısır Kahireden Mekke-i Şerife Varınca Konakları Beyān İder

⁶⁹⁷ **Sâib** başlığıyla verilen beyitsöz konusu şairin şiirleri içerisinde tespit edilemedi.

Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁶⁹⁸ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁶⁹⁹ **Tebrîzli Sâib**'in 92 no'lu gazelin matla beyiti.

<http://www.nosokhan.com/library/Topic/0NUC> 20/04/2019

1- Konağ-ı evvel /bürke/ 2 sâ'at /şuyı var	2- Dâr-ı Hamra/ 12 sâ'at/ şu yok/ yolu kum	3-°Acerûd /11 sâ'at /şuyı var/ yolu kum	4-Nab°a /8 sâ'at şuyı var/ ama yoldan şape
5- Cibâl-i Hasan /13 sâ'at şuyı /yok yolu gayet taşlık	6-Ğal°a-i Nahl /15 sâ'at şuyı var/ biraz şûr	7-Ğirtaş/ 12 sâ'at şuyı yok/ İki sâ'at şaba/ şu vardır	8-Şaṭḥ/ 13 sâ'at/şu yok
9-Ğal°a-i °Aḳabe/ 6 sâ'at ħal°a içindedir/ şu deryâ kenârındadır	10-Ğafir-i Nahl/8 sâ'at şuyı var/ bu def°a deryâ kenârında	11-Şerafetü'l- Recm/13 sâ'at/ şuyı yok	12- Megâyir-i 18 sâ'at aḳarşuyı vardır
13- °Ayvanü'l- Ğaşab/ 14 sâ'at/ aḳarşu var	14- Ğal°ası/ 14 sâ'at /şuyı var/deryâ kenârında	15- Daba/ 14 sâ'at/ şuyı var /yolu boğaz	16- Ğal°a-i Eznem/ 13 sâ'at/ şuyı var ama şûr
17-Ehl-i Ğatar /12 sâ'at /şuyı var/ boğaz	18- Kal°a-i Derviş/ 14 sâ'at/ şuyı var acı	19- °Aka/ 18 sâ'at/şuyı var acı	20-°Acle/ 12 sâ'at/şu yok
21- Maḥûra/14 sâ'at/ şuyı yok	22- Ğatar /14 sâ'at/ şu var	23-Ğazîra/11 sâ'at/ şu yok	24-Yabğu'l-Nahl/ 12 sâ'at/ şu var
25- Bedr-i Ḥuneyn/15 sâ'at /şu var			

26-Ḍabt-ı Bezvā/ 12 sâat/şu yok	27-Râbıķ/ 13sâat/ şu var	28-Ḳarır/10 sâat/ şu var	29-°Affân/15 sâat/şuyı var
	30-Vād-ı Māṭem/ 13 sâat/şu var	31-Mekke-i Mükarreme 6... sâat	

Malikü'l Küttâb Vech-i Tahrîr olunur.

350

(71a)

Mektûb

Mıṣır'dan Mekke-i Mükerreme'ye otuz bir konağa üç yüz seksan beş buçuk sâatdır. Mekke-i şerîfî Şerîf Sa'd ibn-i Şerîf ile ḥacc eyledüğümüz senede tahrîr edilmişdür. Tahrîr fî şehir-i şevvâl menzil-be-menzil.

Fî 1103⁷⁰⁰

Tārîḥ-i mezbûrdan Şerîf Sa'd ile Mıṣır üzerine varılup Mübârek Ramazân-ı şerîfe Mıṣır'da aparup yigirmi sekizinci günü Mıṣır'dan °azimet edüp °adliye nam-ı mekâna varılup sekiz gün meks olunup mübârek-i şevvalüñ sekizinde Mekke-i Mükerreme'ye °azimet eyledük.

351

(71b)

⁷⁰⁰Hicrî 1103 tarihi Miladî olarak 1692 yılına denk gelmektedir.

Tārīh

Berāy-ı senetün maḥdūmā-ı İsmāʿil Efendi monlā-yı Haleb nişin-i ḥalvet-i ḡam seyr-i yuḥibbu fikret-i ḥāl toḡundı. Cenāb-ı hātif-i ḡaybdan oldu bu tārīḥ.

352

(71b)

1. Tefekker fī riyāzi'l-arz-i venzur
İlā aşāri mā şanaʿa'l-meliku
2. ʿUyūnun min lüceynin şāḥişātın
Bi eḥdāḡin kema zehebu's-sebiku
3. ʿAla ḡazabi'z-zümrüddi şāhidatin
Bi enne'l-lāhe leyse lehu şerīku

353

(71b)

Suʿāl-i Ḥalīfe

Çist pinhān-ı zīr-i dāmen-i to ey sīmīn-beden?

Cevāb-ı maḥbūbe:

Naḥl-i semm-i āhū-yı Çīn est. Ber-berek-i Ḥoten.

Bāz suʿāl-i ḥalīfe:

Ḡonca-i seyr-āb rā mānd şüküfte der dehen

354⁷⁰¹

⁷⁰¹ Nesîmî'nin mevcut gazeli Hseyin Ayan, **Nesimi Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divânının Tenkitli Metni**, TDK Yay., s. 230 adlı çalışmada yedi beyitten oluşmaktadır.

(72a)

Ġazel-i Nesīmī

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

1. Gel bu demi ẖōş görelüm ol geçen dem dem degül
Her ki dem-i ƙadrüni bilmez öyle bil ādem degül
2. Bī-dem olma dem gözet ƙoma bu demi fevt ola
Ol geçen demden ne ẖāşıl çün bize hem-dem degül
3. Bu dem ol demdür Muḥammed seyr-i Mirʿāc eyledi
Gel ğanimet gör bu demi kim bu dem kim dem degül
4. Dünyāya arƙa tutarsan māl ü mülk ü devlete
Bī-beƙā bünyādı yoƙdur ol daḥi muḥkem degül
5. Zāhid ü raʿnā öĝüşdür Şiblī vü Zü'n-Nün-veş
Adı İbrāhīm çok neyleyem Edhem degül
6. Yār ile hem-dem olanlar ẖiç dem urmaz özgeden
Ṭālib-i dīdār olanlar dünyeye hem-dem degül
7. Dem geçer mi ki **Nesīmī**nün fiĝān ü derdle
Nāliš-i eflāke çıƙmaz gözleri zemzem degül

355⁷⁰²

(72a)

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

1. Tecrübe ƙıldım mürekkeb ẖübdur
Şol siyāh zülfün gibi mergübdur

[file:///C:/Users/New%20Bilgisayar/Downloads/Nesimi%20Divân%C4%B1%20\(1260\).pdf](file:///C:/Users/New%20Bilgisayar/Downloads/Nesimi%20Divân%C4%B1%20(1260).pdf)

09/08/2019

⁷⁰² İlgili beyitin müellifi tespit edilemedi.

337⁷⁰³

(72a)

Fā'ilātün/Failātün/Fa'ılün

1. Tecrübe kıldum mürekkeb hūbdur
Şol siyāh zülfüñ gibi mergūbdur

358⁷⁰⁴

(72a)

Fe'ilātün /Fe'ilātün /Fe'ilātün /Fe'ilün

1. Bād şol dem ki 'innār-ı reh cā getürür

705

359⁷⁰⁶

Okunamadı.

360⁷⁰⁷

(75b)

Müfred

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Yazdı tāk-ı harem-i Ka'bede bu satrı Halil
Kaşlaruñ yayına kurban olayım İsmā'il

361⁷⁰⁸

(75b)

Müfred

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

⁷⁰³ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

<https://docplayer.biz.tr/10378340-Eski-murekkebciligimiz.html> 01/03/2019

⁷⁰⁴ Küçük, **Bâkî Dîvânı**, s. 133'te 131 no'lu gazelin matla beyitidir.

⁷⁰⁵ Yazılmayan ya da unutulduğu muhtemel olan mısra aşağıdaki gibidir:

Naẓar-ı ehl-i dile kühl-i Sıfâhân getürür

⁷⁰⁶ (72b-73a-73b-74a-75b-) varaklarındaki kısımlar okunamadı.

⁷⁰⁷ Söz konusu müfredin müellifi tespit edilemedi.

⁷⁰⁸ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

1. Zâhid bu bürüdetle eger düzehe girseñ
Bir lûle duḥān yaḳmağa âteş bulamazsın

362⁷⁰⁹

(75b)

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

Cevāb-ı Nābī Efendi

1. Beşer bürüdetle güzel ammā
Zâhid ki bes ağzına alsun mey-i duḥānı

363⁷¹⁰

(75b)

Müfred

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Güzel taşvîr edersin ḥaṭṭ-ı ḥāl-i dil-beri ammā
Fusûn-ı şîveye geldikde ey Behzād neylersin

364⁷¹¹

(75b)

Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

1. Der-i dîvârına bakşın **Nahîfî**-veş saña söyler
Ne yüzler gördi bu dehr-i ḥarâb-âbād

365

(76a)

..... Ber-ḥördâr gayr-ı ber-muḥterem

İzzetlü, sa'âdetlü, kerâmetlü, şadâkatlü, 'aziz muḥterem sultânım Şeyḥ

Aḥmed Efendi

⁷⁰⁹ Nābî'ye ait beyit tespit edilemedi.

⁷¹⁰ Söz konusu beyit **Şeyḥülislâm Bahâ'î**'ye aittir.

<https://www.liseedebiyat.com/metn-ncelimes/5341-neylersin-seyhulislam-bahai.html>12/06/2019

⁷¹¹ A. İrfan Aypay, **Nahîfî Süleymân Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkitli Metni)**, Doktora Tezi, Cilt I ,Konya, (1992). adlı çalışmada söz konusu beyit tespit edilemedi.

Hużūr-ı pür-nūr-ı maʿārif mağfurları şavb-ı şerīf ona kemāl-i iʿzāz ü ikrām ü envāʿ-ı tebcīl ihtirām ile cevāhīr-i ʿadiye-i hūlūş-ı irtisām ithāfıyla hātır-ı āgāh-ı haḳāyık-ı intibāhları istiḥbār olunur. Dāʿimā meşmūl-i fuyūzāt-ı ilāhiyye olalar. Ğıbb-ı zi ecānib-i muḥliş-ilerinden) istinḥār buyurulur ise be-ḥamde sübhāne meşhūbe'l-ʿaḳıbe olub aḥbāb-ı ülü'l-elbāb ezkār-ı ḥayr ile evḳāt igen bir ḥīn-i meymenet ḳurbunda mektūb-ı mevzet maşḥūb-ı mergūbları vurūdı bāʿiş-i sürūr-ı nükūr olmuştır. Fī-mā baʿd daḥi duʿā-yı ḥaberlerinden ferāmūş buyurmayub iḥbār-ı selāmete ve ʿāfiyet-i meserrete aşār-ı maḳtūʿ buyurmaya. Maḥdūmları ʿizzetlü çelebīlere selām-ı müşemmil-i alā-kirām iblāğ olur. Bāḳī benüm saʿādetlü üç nebʿāşı iḥdā olundı ḳabūliyle memnūn oluruz. Meclis-i şerīfleri müşerref olan ecnāb ü iḥvāna selām ve duʿālar olur.

366⁷¹²

(76b)

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

1. Bu bezm-i ʿālem-ārānuñ geḳüp cām-ı şafāsundan⁷¹³
Çevirdüm yüzümi āyine-i ʿālem-nümāsundan
2. Aradım bulamadım būy-ı muḥabbet lāle-ruḥlardan⁷¹⁴
Ferāğat eyledüm āḥir bu bāğıñ bu hevāsundan
3. Ne ḥazḳım var vefāsından ne vehmüm var cefāsundan⁷¹⁵
Cefāsı senüñ olsun geḳdüm senüñ ben vefāsundan

⁷¹² Mehmet Akkaya, **Şemsî Pâşâ Dîvânı**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1992, s. 480'de gazel olarak mevcuttur.

1. El ur nabżuma ḥikmet bu-durur benden cevābuñ al
Marīz-i ʿışḳ olan geḳdi eḳıbbānuñ devāsından
beyiti mecmuada tspit edilemedi.

⁷¹³ Söz konusu beyit adı a.g.ç. da tespiti edilemedi.

⁷¹⁴ Söz konusu beyit adı a.g.ç. da tespiti edilemedi.

⁷¹⁵ Söz konusu beyit adı a.g.ç. da tespiti edilemedi.

Gel ey hūnī beni öldür ölümüm ihtiyār itdüm

2. Revā mıdur senüñle ola hem-dem bir gibi nā-ķābil
Kütbünñ hem-zebānı dōstum kāmīl gerek kāmīl
Yaraşmaz maħrem nā-ehil ola  ālemde bir  āķil
Baña senden cüdā olmaķdan ölmek yegdür el-hāşıl
Seni aġyār ile gördüm bu gün ġāyet de  ār itdüm
Gel ey hūnī beni öldür ölümüm ihtiyār itdüm

3. Cemālünñden cüdā āfāķı tutdı āh efġānum
Ġamuñla  ayş-ı deryā oldı bu çeşmimdür efşānum
Ser-ā-ser dāġ-ı ħasretle pür oldı cism-i  üryānum
Uşandum derdünden saña teslīm iderüm cānum
Seni aġyār ile gördüm bu gün ġāyet de  ār itdüm
Gel ey hūnī beni öldür ölümüm ihtiyār itdüm

4. Düşelden  aşķuña cānıla dile ķalmadı rāħat
Vefā yok sende öldürdi beni bu ħasret ü miħnet
Aşum ķan oldı dem-ā-dem ey mülk-i şüret
Taħammül idemem yok bende ķaťan dürc-i tākāt
Eşķ-i aġyār dehr-i dem luťf-i iħsān mürüvetdür
Beni gördükçe cevır itmek efendüm saña  ādetdür

5. Raķīb ile şanma ġamı şanursun kim zerafetdür
Cihānda  ārla şaġ olmadan ölmek sa ādetdür
Seni aġyār ile gördüm bu gün ġāyet de  ār itdüm
Gel ey hūnī beni öldür ölümüm ihtiyār itdüm

368⁷²⁰

(77b)

Ġazel-i Nef  Taħmīs-i Tıġ 

⁷²⁰ Muhammed Altınışık, “Tıġ ’nin Taħmīs ”, *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (Ersosde)  S-III: 247-256, 2016, s.249

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Çekerin cevri bir kaşı kemāni severin
Ġamzesi tūrine olmağa nişāni severin
Baġlanub zülfine ol mūy-ı miyāni severin
Mā'il-i cezbe-i dīdāre hem anı sevdün
Bir güzel çihrede ān ol olsa ben anı severin
2. °Ayn-ı iz°ānıla mīzāne çeküb hūbānı
İsterin kim ola bir mānend meh-i Ken°ānı
Göricek şūfet u sīret ile muḳayyed anı
Dilerin hūsnı gibi hūlkı güzel cānānı
Muṭlaḳa böyle olan şūḥ-ı cihānı severin
11. Göricek bir yüzi gül ḡonce-dehen dildārı
İderin °aşḳla açmazdan anuñ çün zārı
Saklayub mihrini ḡöñlümde mu°ammā-vārı
Severin zāhir ü bāṭın göricek bir yārı
°Arz-ı ḡāle meded olmazsa nihānı severin
4. Sevmeyüp her meh-i bī-mihr-i cihān-āşūbı
Degme Rüstem sītemüñ olmaz igen maḡlūbı
Her çi kim sevdü ḡöñül gördüḡi her bir hūnı
Sevmezsin sevmezsin ammā sevicek maḡbūbı
Nerde var ise bir āfet-i cān olsa cevānı severin
5. Ḥaşş u °āma taḳılan lāle-°izārı sevmem
Ḥüsni Yūsufı giçen köhne bahārı sevmem
Ger Züleyḡā-yı zamān olsa da ḳarı sevmem
Ne ḳadar nāzik ü nerm olsa nigārı sevmem
Ne ḳadar āfet-i cān olsa cevānı severin
6. Bir naẓar-ı °ayn-ı ḡaḳīḳatle nigāḡ itdüm aña

Şu gibi akdı gönül sūy-ı bedenden o yaña
Münkeşif olmadı bu ʿālem-i zarūrī çü saña
İhtiyār elde degül şūfī ne dirsən di baña
Severin hāşılı ol rūḥ-ı revānı severin

7. **Tıgīyā** ʔalbe şafā virse ʔūdūret def^{ci}
Mümkin olmaz idi mihr [ü] muḥabbet ref^{c-i}
Olsa ʿışk zararı maḥẓ mişālī ef^{ci}
Çāre yok sevmege bir güzeli ey **Nefʿī**
Saña lāzım mı demek işte filānı severin

369

(78a)

Tablo 3. Osmanlı padişahlarının tahtta kalma süreleri

Cülūs-ı Sultān ʿOsmān bin Sultān Muştafā sene 1148	Cülūs-ı Sultān Muştfā Difʿa-yi fī sene 1031 müddet-i salṭnat 9 sene	Cülūs-ı Sultān Murād Ġāzī fī sene 1032 müddet-i salṭanat 16 sene	Cülūs-ı Sultān İbrāhīm fī sene 1048 müddet-i salṭnat 10 sene
Cülūs-ı Sultān Meḥmed Ġāzī fī sene 1058 müddet- i salṭanat 40 sene	Cülūs-ı Sultān Süleymān Şānī fī sene 1099 müddet-i salṭanat 3 sene	Cülūs-ı Sultān Aḥmed fī sene 1102 müddet-i salṭanat 3 sene	Cülūs-ı Sultān Muştafā fī sene 1106 müddet-i salṭanat sene 8
		Cülūs-ı Sultān Aḥmed bin Meḥmed Ġāzī fī sene 1172 müddet- i salṭanat 14 sene	

(79a)

Fī nurīdu izā ḥaṭebe bintu ʿÖmer ve şağīretu li ibn-i Bekrin eʾz-ẓamīru feḳālek ʿÖmer ve Bekri aʿṭaytuhu iyahā ve ḳāle nurīdu ḳabeltehā lehu ve lem yezḳuren mehren ve lem yeki el meclis u meclisun ʿaḳdun fehel yenʿaḳidüʾl-nikāḥu bi hazel lafzi veʾl ḥāletü hazīhi evelen eftünā mā cūrid.

El-cevāb:

Lā yenʿaḳid veʾl-lāhu aʿlem.

Ketebehu Ebuʾl-Suʿūd el-Ḥaḳīr el-Müfti Medinehu ḡaferelehu.

371

(79b-79a)

Tablo 4. Haleb diyārına vālī olan beglerbegiler ve ne senelerde

İbrāhīm Pāşā fī sene 1002	Ḳurd Pāşā fī sene 1005	Vezīr Muştafā Pāşā fī sene 1006	Ḥacı İbrāhīm Pāşā fī sene 1007
Ḥarābī Aḥmed Pāşā fī sene 1008	(...) Dehān ʿĀlī Pāşā fī sene 1009	Münşīr Pāşā fī sene 1010	(ʿAlvend?) Pāşā fī sene 1011
Nasūḥ Pāşā fī sene 1012	İbn-i Cān (....) Pāşā fī sene 1013	İbn-i Cān (....)ʿĀlī Paşa fī sene 1016	Dişlek Ḥasan Pāşā fī sene 1017

Sinān Pāšā fī sene 1018	Def‘ā Dişlek Hasan Pāšā fī sene 1019	Diger Sinān Pāšā fī sene 1020	Qara Dāvud Pāšā fī sene 1021
(....) Oğlu Aḥmed Pāšā fī sene 1025	Qara Qaş Meḥmed Pāšā fī sene 1027	Bostāncı Meḥmed Pāšā fī sene 1028	Abāza Meḥmed Pāšā fī sene 1029
Tulek Yūsuf Pāšā fī sene 1030	Meḥmed Pāšā fī sene 1031	Kösedār Pāšā fī sene 1033	Ṭayr Muştafa Pāšā fī sene 1034
Diger Muştafa Pāšā fī sene 1035	Noğāy Meḥmed Pāšā fī sene 1036	Süleymān Pāšā fī sene 1037	Def‘ā Noğāy Meḥmed Pāšā fī sene 1039
Surūcī Aḥmed Pāšā fī sene 1044	Deli Hasan Pāšā fī sene 1045	Burnı Eğri Meḥmed Pāšā fī sene 1046	Melik Aḥmed Pāšā fī sene 1050
Nuḥ Oğlu Hüseyn Pāšā fī sene 1051	Siyāvuş Pāšā fī sene 1052	Cüftlī ‘Oşmān Pāšā fī sene 1053	Derviş Meḥmed Pāšā fī sene 1054
Hacı İbrāhīm Pāšā fī sene 1055	Gözcī Meḥmed Pāšā fī sene 1055	Def‘āy-i Şānī Hacı İbrāhīm Pāšā fī sene 1056	Helvācı Hasan Pāšā fī sene 1057
Dabāğ Meḥmed Pāšā fī sene 1057	(....) Mustafa Pāšā fī sene 1058	Noğāydāde Aşlan Pāšā fī sene 1059	(....)Hüseyn Pāšā fī sene 1060

(.....) Mustafa Pāşā fī sene 1060	Cafer Pāşā fī sene 1061	İpşir Pāşā fī sene 1062	Ṭayyār oğlu Aḥmed Pāşā fī sene 1065
Mezār Muṣṭafā Pāşā fī sene 1065	Seyyid Aḥmed Pāşā fī sene 1066	Murtezā Pāşā fī sene 1066	Ḥasan Pāşā fī sene 1067
Edenli Maḥmūd Pāşā fī sene 1069	Duşāk ʿĀlī Pāşā fī sene 1069	Ḥaseki Meḥmed Pāşā fī sene 1070	Mīr-i Aḥūr Yūsuf Pāşā fī sene 1071
Vezir Kethudāsı Meḥmed Pāşā fī sene 1072	Şarı Ḥüseyin Pāşā fī sene 1075	İbrāhīm Pāşā fī sene 1079	Silahdār Ḥüseyin Pāşā fī sene 1080
Defʿay-ı Şānī Ḥüseyin Pāşā fī sene 1081	Ḥalīl Pāşā fī sene 1082	(.....) Pāşā fī sene 1082	Diger İbrāhīm Pāşā fī sene 1084
Qara Meḥmed Pāşā fī sene 1085	Qara Bekir Pāşā fī sene 1089	Maḥmūd Pāşā fī sene 1091	Defʿā Qara Bekir Pāşā fī sene 1094
Çerkez Aḥmed Pāşā fī sene 1095	(...) Kethudāsı Muṣṭafā Pāşā fī sene 1096	İbrāhīm Pāşā fī sene 1096	ʿAbdī Pāşā fī sene 1097
Aḥmed Pāşā fī sene 1097	Siyāvuş Pāşā fī sene 1098	Ḥaznedār Ḥüseyin Pāşā fī sene 1099	Yegen ʿOsmān Pāşā fī sene 1100

Receb Pāṣā fī sene 1101	Halīl Pāṣā fī sene 1102	Topal Hüseyn Pāṣā fī sene 1103	Cafer Pāṣā fī sene 1104
----------------------------	----------------------------	-----------------------------------	----------------------------

372

(79b)

Tablo 5.Şām-ı şerīfden Mekke-i Mükerreme'ye varınca yol üzerinde olan menāzil

Menzil-i Hān Tarḥān/ sā°at 5 /şuyı vardır/ yolu düzdür	Bīkār Başı /sā°at 11/ şuyı vardır yolu düzdür	Ḳal°a-i Mezārib /sā°at 10 /şuyı vardır	°Azrā /sā°at 4/ şuyı vardır
Müferriḳ/ sā°at 9/ şuyı yok /yolu dere depe	°Ayn Zarḳa/ sā°at 14 /şuyı bikredir/ yolu ḳumdur	Ḳal°a-yi Ḳaṭrān/ sā°at 14 /şuyı bikredir/ yolu ḳumdur	Balkar Zebire?/ sā°at 11/ şuyı yoktur/yolu şarpdır
Tābūt-ı Mursī /sā°at 14/ şuyı vardır/ yolu şarpdır	°Anza/ sā°at 11/ Şuyı vardır/yolu zaḥmetlidür	Kal°a-yi Mu°an /sā°at 9/ şuyı vardır	Zuhru'l-°Akābe /sā°at 15/ şuyı yokdur/ yolu ḡāyet muḥālifdir
Ra°sü'l-°Akābe/ sā°at 11 /şuyı yokdur/ yolu dere depe	(.....) /sā°at 10 /şuyı vardır/ yolu düzdür	Kā°ü'l- Basāt/sā°at 11/ şuyı yokdur /yolu dere depe	Kal°a-yi Betül/ sā°at 11 /şuyı bürkedir
Megāyirü'l-	Kal°a-yi Ḥaydar	Bürke-i Maşālī	Megāreş-i Erze/

Ġulbenderiye /sā°at 10 /şuyı yokdur /yolu °azim	/sā°at 14/ şuyı vardır/ yolu düzdür	/sā°at 17 /şuyı gāh bulunur gāh bulunmaz	sā°at 12 /şuyı yokdur
---	--	--	--------------------------

373⁷²¹

(80a)

Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilün

1. Ġoncaya karşı °andelīb-şehir
Dir yakası açılmadık sözler
2. Yakañı yāre karşı çāk itme
Kanı çok açılsa ey gül-i ter
12. Ehl-i hāl olmayan ne bilür hāl⁷²²
°Āşikuñ nālesi neye beñzer
4. °Ālemi kırdı⁷²³ rā kaşı tanmaz
Bilmez ol serv-şadd burayı meger
5. Gözine çekmese izin tozını
Rūhī kim bilürdi ehl-i nazar

374⁷²⁴

(80a)

Mef°ülü/Fā°ilātü/Mefā°lü/Fā°ilün

1. Şevk-i ruhuñla sīnede eylemez hīç karar

⁷²¹ Rūhī Bağdādī'nin matbu Divânında gazel olarak mevcuttur.
<file:///C:/Users/New%20Bilgisayar/Desktop/Divânlar/R%C3%BBh%C3%AE-i%20Bagd%C3%A2d%C3%AE-K%C3%BClliy%C3%A2t-%C4%B1%20E%C5%9F%C3%A2r.pdf> 05/09/2019

⁷²² Hāl: a.g.e. kişi

⁷²³ Kırdı: a.g.e. kırsa

⁷²⁴ Erten, **Kay. Raşit Efendi E.E.K'sındaki Bağdath Rūhī Dīvânı Nūshası**, s.144/145'inci ayfalarda 139 no'lu gazel olarak mevcuttur.

Gūyā ōd üstüne oturur bu dil-fikār

2. Āhumla kāy'inātı virirdüm fenāya līk
Mir'ātı kalbine irişür kōrkarum ğubar
3. Bir kız ayağıñ altına bak gör neler döker
İzüñ tozına merdüm-i çeşm-i güher nişār
4. Susuzluĝını kesmek içün teşne-dillerüñ
Almış eline ğamzesi bir tīĝ-i āb-dār
5. **Rūhinüñ** aldı eliyle şabr u qarārını
Bir cevri çok terahūmi yok şūh-ı şīve-kār

375

(80a)

Şam-ı Şerif'den Mekke-i Mükerreminin Saatlerinin Cem'i

Saat: 005, 011, 010, 004, 009, 014, 014, 011, 014, 011, 009, 015, 011, 010,
011, 011, 010, 014, 017, 016= 227

376⁷²⁵

(80b)

Fā'ilātün/Mef'ülün/Müstef'ilün/Fa'

1. Her hārām ger mest kerdī kāşkī hem-çün şarāb
Ve ān gehī necū dām kānder cihān-ı hüşyār kīst

377⁷²⁶

(80b)

Fā'ilātün/ Fef'ilātün/Fef'ilātün/Fa'lün

1. Pederem ravza-i cennet be-dü gendüm firūht

⁷²⁵ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁷²⁶ Hamid Farrukh, (ديوان حافظ زلها) **Divân-e Hafez (Qazalha)**, yayın evi belirtilmemiş, basım yeri belirtilmemiş, 2015, s. 342'de dokuz beyitlen oluşan bir gazel olarak mevcuttur.

Nā-ḥalef bâşem eger men be-cūy nefirūşem

378⁷²⁷

(80b)

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fa'l

1. Men bed konem u to bed mükāfāt konī
Pes fark-ı miyān-ı men u to çīst [begū]

379

(80b)

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fa'l

1. Bīş ḥaḳ cürm-i nihān bebūved ez tāt fāş

728

380

(80b)

Bir pādişāhın üç ḥüsündār cāriyesi var idi ve şulālesi daḥi şā'ir idiler. Ve birinün muḥliş-i cihān idi. Ve birinin ḥayāt idi. Ve birinün muḥliş-fenā idi. Pes pādişāh-ı ʿālem-penāh onlara emr eyldi ki her biri kendü ḥasb-i ḥāline bir beyit söylesün. Evvelā cihān didi ki:

381⁷²⁹

(80b)

Mefā'ilün/Fe'ilātün/Mefā'ilün/Fā'ilün

1. To pādişāh-ı cihānī cihān z'dest mede
Ki pādişāh-ı cihān rā cihān be-kār āyed

⁷²⁷Söz konusu beyit İranlı şair **Ömer Hayyâm**'a ait olup bir rubaiden alınmıştır.
<http://figmentsshadow.com/pages/view/pageid/47/lang/fa> 30/07/2019

⁷²⁸ Beyitin ikinci mısrasının unutulduğu kuvvetle muhtemeldir.

⁷²⁹Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

382⁷³⁰

(80b)

Ḥayāt

Mefāʿilün/Mefāʾilün/Mefʿülün

1. Cihān ḥōṣ est veliken ḥayāt miyāyed
Eger ḥayāt nebāṣed cihān i kār āyed

383⁷³¹

(80b)

Fenā

Mefāʾilü/Mefʿülü/ Fāʿilün

1. Cihān u ḥayāt hem der fenā
Fenā rā nigāhdār aḥer fenā

384⁷³²

(80b)

Tārīḥ-i berāy sened-i maḥdūm ʿÖmer Efendi naḳīb-i šehr-i šehbā Ḥazret-i Muḥammed Saʿid Efendi Seyidullāh:

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

1. Semʿa-i āvāze-i šenlik toḳundı nāgehān
Nidügin alsam ḥaber dirken kamu māḥiyyetin
2. Beyt içinden uçlar ile çıkdı bir ḳudsī didi
Eyledi Seyyid ʿÖmer icrā Muḥammed sünnetin

385⁷³³

⁷³⁰ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁷³¹ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁷³² Söz konusu iki kıtanın müellifi tespit edilemedi.

(81a)

Mefā'ilün/Fe'ilātün/Mefā'ilün/Fe'ilün

1. Ne ihtiyāc ki vire sākī şarāb saña⁷³⁴
Ki öz piyālesini virdi āfitāb saña
2. Şarābdan ne ʿaceb olmasuñ eger ser-hōş
Bu tuzlu lebler ile neylesün şarāb saña
3. Kurutma terlü ʿizāruñ içinde bāde-i nāb
Ki gül gibi⁷³⁵ yaraşur çihre-i türāb saña
4. Bu āteşin yüziyle⁷³⁶ kim tutar senüñ etegüñ
Helāl ider kanı tābi kebāb saña
5. Didim çıkara⁷³⁷ seni haṭ hicābdan gāfil
Ki haṭṭ-ı gubārı olur perde-i hicāb saña
6. Çıkar ʿinānı elden şükūh-ı hüsnünden
Eger sipihr-i berrīn olsa hem-riḳāb saña
7. Senüñ şahife-i hüsnüñ kelām-ı Şā'ibdür
Ki dağ-ı ʿayb-ı hāl olur intihāb saña

386⁷³⁸

⁷³³Ahmet Kartal, **Türk-Fars Kültür Coğrafyası Üzerine Araştırmalar (Sâ'ib-i Tebrîzî ve Türkçe Şiirleri)**, Kurruha Kitap: 16 Türk Edebiyatı: 1, İstanbul, 2010, s. 230'da bir no'lu gazel olarak mevcuttur. Söz konusu çalışmada gazel dokuz beyitten oluşmaktadır. Mecmuada yer almayan diğer iki beyit aşağıdaki gibi olup mecmua ile söz konusu çalışma arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

**1. Şarāb-ı la'li için tökme āb-ı rû zinhār
Ki dem-be-dem leb-i la'lini virür şarāb sene**

**2. Eger uram daşa peymāneni giçür menden
Şarābdan niçe göz tikse her ḥabāb sene**

⁷³⁴Saña: a.g.e. sene

⁷³⁵Gibi: a.g.e. gibi

⁷³⁶Yüziyle:a.g.e. yüz ilen

⁷³⁷Çıkara:a.g.e. çıkara

(81a)

Mefā'ilün/Fe'ilātün/Mefā'ilün/Fe'ilün

1. Gelürse keşret-i nezzareden hicāb saña
O demde sürāhī-i rūyuñ olur niķāb saña
2. Nice itsün āyine mihr-i ruħuñla ʿaksini fark
Sen āftāba müşābihsin āftāb saña
3. Şerāre-veş iderüm düde-i cīgerden redd
Ger eylemezse eşer āh-ı şu'le-tāb saña
4. Bu⁷³⁹ āb [u] tāb ki var ʿarīzuñda keşf eyler
Olursa ķalb-i bütāndan eger niķāb saña
5. Mey-i tegāfūli nūş itme girme ķanumuza
Siyeh-mest-i çeşmüñ yiter şarāb saña
6. Sād āferīn ğazel-i Rūmiyānuña Şā'ib
Ki virdi **Şehrī** dü-şad şevķ ile cevāb saña

387⁷⁴⁰

(81b)

Mefā'ilün/Fe'ilātün/Mefā'ilün/Fe'ilün

1. Olursa bā'iş⁷⁴¹ şarāb-ı [nāb] saña
Baķınca lerze tutar⁷⁴² çeşm-i āfitāb saña
2. O şūħa hūn-ı dilüm ey cerrāhī ʿarz eyle⁷⁴³

⁷³⁸ Mustafa Aslan, **Şehrī Dīvānı**, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri, 1990, s. 41'de gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu çalışma arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

⁷³⁹Bu: a.g.e. ol

⁷⁴⁰Mahmut Kaplan, **NeşâtîDīvānı**, Akademi Yay, İzmir, 1996, s. 93/94

⁷⁴¹Bā'iş olursa: a.g.e. nedür bu tāb ki virmüş

⁷⁴²Lerze tutar: a.g.e. hūre olur

⁷⁴³**O şūħa hūn-ı dilim ey cerrāhī ʿarz eyle**
Düşerse meclis-i cānāndan hīķāb saña: a.g.e.

Düſerse meclis-i cānāndan ẖitāb saña

3. Şabā mıdur ʈoķınan zūlfine yāhōd şāne
Nedendür ey dil-i şeydā bu ıztırāb saña
4. Gören olur seni lābūd olursa ger Cibril
Siyāh-ı mest-i çeşmüñ dil-i ẖarāb saña
5. Neşāṭiyā ne bu feryād dirse ger dil-ber⁷⁴⁴
Nedür sükūnetden özge daḥi cevāb saña

388⁷⁴⁵

(81b)

Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün/Feʿilün

1. Muḥāldür ey nigeḥ-bedr-i āfitāb saña
Hücūm-ı pertev-i ḥüsnün yeter niķāb saña
2. Sen ol şüküfte-i gül-i gülşen-şabāsın kim
Raḥv-i ʿizāruñ olur jāle-i ḥicāb saña
3. Ḥayāl-i çeşmüñ olur tāb-ı dilden āzāde
Meger beyāze-i çeşm ola cāme-i ẖvāb saña
4. Zemīn sīne-i rāy-ı mest-i nāz teşrīf it
Şarāb-ı ḥūnī-i çeşm-i cīger kebāb saña
5. Muķarrer ʿĀrifiyā ḥaşre dek ẖarāb olmaķ

1. Ḥōş u leṭāfet-i teʿşīr-i feyz kim vermiş
Şarāba tāb u ʈerāvet ruḥuñ şarāb saña
⁷⁴⁴Neşāṭiyā ne bu feryād dirse ger dil-ber
Nedür sükūnetden daḥi özge cevāb saña: a.g.e.

2. Virürse ğamzesi ruḥsat Neşāṭiyā yārūñ
Nezzāre-i ruḥma var mı dīde-tāb saña
⁷⁴⁵Söz konusu gazel ve müellifi Arifî tespit edilemedi.

Keremler eyleye dil-ber vire şarāb saña

389⁷⁴⁶

(81b)

Mefā'ilün/Fe'ilātün/Mefā'ilün/Fe'ilün

1. Nigāh-ı mümteni^c ey eşküñ⁷⁴⁷ āfitāb saña
Fürüg-ı dīden olsa eger niķāb saña
2. Murād-ı ʿaks-ı ruḥıñ sīnesine çekmekdür
İder mi beyhūde⁷⁴⁸ āyīne intisāb saña
3. Alınca cāmı ele gül gül oldu ruḥsārun
Meger itdi eşer-viren ḥibāb saña
4. Dil-i şikestemüzüñ alduñ zihī ey zülf
Ḥayādan oldu şanursun bu pīç u tāb [saña]
5. **Nedīm**ḥāk-i derinden o şūḥuñ ayrılmasa
Zamānı var olur elbette fetḥ-i bāb [saña]

390⁷⁴⁹

(82a)

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Şarāb-ı nāz⁷⁵⁰ getürdükçe nīm ḥ^vāb saña
Tutar elinde ķadeḥ māh u āfitāb saña
2. Hezār pāre dile leblerüñden it sākī
Eger düşerse nemek-rīz-i kebāb saña

⁷⁴⁶Osman Horata, **Nedīm-i Kadīm ve Dīvānçesi**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1987 s.100

⁷⁴⁷Eşkin: a.g.e. reşk-i

⁷⁴⁸İder mi beyhūde: a.g.e. o yüzden eyledi

⁷⁴⁹İpekten, **Nâilî Dîvânı**, s. 159/160'da sekiz nolu gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu çalışma arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

⁷⁵⁰Nāz: a.g.e. nāb

3. Muḥāldir eṣer ol çeşm-i ser-girāna hemān
Ḥamīr-i māye-i nāz olmasun şarāb saña
4. Bir olsa Zühre-i⁷⁵¹ Mirriḥ ile dil-i Behrām
Yine getürmeyeler bir nigāha tāb saña
5. Nigāh-ı mestüñ ile bildi āşinā idügin
Bağunca Nā'ili-i dil-i ḥarāb saña

391⁷⁵²

(82a)

Mefā'ilün/Fec'ilātün/Mefā'ilün/Fec'ilün

1. Cihānı itmede⁷⁵³ bir laḥẓada ḥarāb saña
Yeter o nergis-i maḥmūr-ı nīm-ḥ^vāb saña
2. Ḥazer ğurūrdan ey āfitāb-ı behcet kim
Zamān ola gele her zerreden ḥicāb saña
3. Yeter ḥarābī-i rindāna bir nigh ṣāḳī
Girān gelürse eger cām-ı pür-şārāb saña
4. Düşerdi manẓara-i çār-tāḳ-ı naḥvetden
Bu ḥüsn ile nazar itseydi āfitāb saña
5. Nedür bu feyẓ-i serāb ki sāḳīyā virmiş
Lebüñ şarāba leṭāfet şarāb-ı [nāb] saña
6. Selām Nā'ili-i zārdan mı incindüñ

⁷⁵¹ Zühre-i: a.g.e. zehre

⁷⁵² İpekten, **Nâilî Dîvânı**, s. 160'da dokuz no'lu gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu çalışma arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

⁷⁵³ İtmede: a.g.e. etmeğe

Nedendür ey hām-ı ebrū bu pīç ü tāb saña

392⁷⁵⁴

(82b)

Fāʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Faʿlün

1. N’işlesem ben de dil-i hasteye bilmem n’itsem
Zehr ise işledemez zaḥmuma merhem itsem
2. Beni ḥumma-yı ḡam u miḥneti çok incitdi
Tutsam ol şūḥı biraz örselesem incitsem
3. Kālīb-ı havzda⁷⁵⁵ durmu varup ol serv-i revān
Varsam ardından uşūl ile toḡunsam itsem
4. Döñme yanuma dir iseñ şāʿika-i āteş u āh
Dāne-i eşk ʿacebdür mi ki ögsem binsem
5. Bu ḥarābatda **Şābit** olamam sultānum
Dil-i vīrāne mi yapsañ da yıķılsam gitsem

393⁷⁵⁶

(82b)

Mefāʿilün/Feʿilātün/Mefāʿilün/Feʿilün

1. Hevā-yı ʿaşka uyup kūy-ı yāre dek giderüz
Nesīm-i şubḡa refīküz bahāre dek giderüz

⁷⁵⁴ Söz konusu çalışmada müellif Sabit’in

https://www.academia.edu/25923912/S%C3%82B%C4%B0T%C4%B0N_T%C3%9CRK_EDEB%C4%B0YATINDAK%C4%B0_YER%C4%B0_%C3%9CZER%C4%B0NE_BAZI_SORULAR
19/04/2019

1. Beni ḥumma-yı ḡam u miḥneti çok incitdi
Tutsam ol şūḥı biraz örselesem incitsem

2. Kālīb-ı havzda durmu varup ol serv-i revān

Varsam ardından uşūl ile toḡunsam itsem beyitleri haricindeki beyitler tespit edilemedi.

⁷⁵⁵ Kālīb-ı havzda: a.g.e. tā leb-i havzda

⁷⁵⁶ İpekten, *Nāilî Dîvânı*, s. 277’de 166 no’lu gazel olarak mevcuttur.

2. Pelās-pāre-i rindī be-dūş u kāse be-kef
Zekāt-ı mey virilür bir diyāre dek giderüz

3. Tārik-i fākda hem-kefş olup Senāīye
Cenāb-ı külhānī-i Lāyh^vāre dek giderüz

13. Virüp tezelzül-i manşuru sāk-ı ʿarşa tamām
Hudā Hudā diyerek pā-yı dāre dek giderüz

5. İderse kand-ı lebün hātır-ı mezāka huṭūr
Diyār-ı Mışra degül Qandehāre dek giderüz

6. Felek girerse kef-i Nā^{ili}ye dāmānuñ
Senünle maḥkeme-i Girdgāre dek giderüz

394⁷⁵⁷

(83a)

Fāʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün

1. Ey nigāhı ğazabı mest-i mey naḥvet-i nāz
Ġamzesi sākī-i cām-ı eccl-i ehl-i niyāz

2. Ey fūrūĝ-ı ruḥ-ı hūy-gerdesi hūrşīd- güdāz
Ey leb-i nādire gül-berg-i gül-i gülşen-i rāz

3. Korkaram rāzumı fāş ide o çeşm-i gammāz
Āşinā oldı dile ğamze-i peykāne nevāz

4. Şeb-i hicr ü gam-ı zülf ü dil-i sevdā-perdāz
İhtiyārī degül āh eyler isem dūr u dirāz

⁷⁵⁷Üzgör, **Fehîm-i Kadîm, Hayatı, Sanatı, ve Metnin Bugünkü Türkçesi**, s. 264'te terkeb-i bent olarak mevcuttur.

14. Āh idersem n'ola sevdā güle tolmuş gönüm
Haberüm yok ki senün 'āşıkun olmuş gönüm

395⁷⁵⁸

(83a)

Fā'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Ey göz ol nergis-i hūn- h^vāre nigāh etme dahī
Rūzigārum ğam-ı ıışk ile siyāh etme dahī
2. Ey gözüm yaşı bu ser-geşteligün terkin ur
Serv u kāmetslere kat^c-ı ser-i rāh etme dahī
3. Ey gönül 'ömrümü verdün yele 'āşıklık ile
Bağma her gonca-leb ü gül-ruha āh etme dahī

396⁷⁵⁹

(83b)

Vehbī Efendi

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Hayf kim eyledi birden rahlet
Dehrden bu sene Sābit Nābī

⁷⁵⁸Gölpınarlı, **Fuzûlî Dîvânı**, s.161'de yedi beyitlik gazel olarak mevcuttur. Mecmuada olmayıp da söz konusu çalışmada olan diğer dört beyit aşağıdaki gibidir:

1. **Bağma ey cān haṭ u ruhsārına maḥbūbların**
İhtiyāt eyle gühāh üzre günāh itme dahī

2. **Kılma ey ıışk baña 'arz perī-çihreleri**
Şüret-i ḥālīmī sūz ile ṭebāḥ etme dahī

3. **Götür ey nefis hevā vü hevesin 'ālemden**
Herze-herze ṭaleb u rif'at u cāh etme dahī

4. **Ey Fuzûlī mey u ma'sûk mezākın terk et**
Özünü 'āşī -i der-gāh-ı ilāh etme dahī

⁷⁵⁹ Söz konusu tarih Seyyîd Vehbî Hüseyin'e aittir.

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=201823/04/2019>

2. Hakk bu kim her birinin fikdānı
İtdi mātem-keş-i hecr aḥbābı
3. Şi'irde pey-rev-i yek-diger olup
Hîç çekmezler idi bî-tābı
4. Biri biriyle olup yine refîk
İtdiler °azm-ı reh-i Vehhābı
5. Şu°ārānuñ iki pîri gitdi
Pîrsiz kaldı hūner erbābı
6. Havf-ı menkūt ile oldu tārîḥ
Kalmadı kevnde Sābit Nābī

1124⁷⁶⁰

397⁷⁶¹

(84a)

Mefā°ılün/ Mefā°ılün/ Mefā°ılün/ Mefā°ılün

1. Fiğān kim bağrumuñ lāle-ruḥ ған olduğun bilmez
Cîger pergālesinden dāğ-ı pinhān olduğun bilmez
2. Ḥabībüm gönlümi cem° eylemez ruḥsārı devrinde
Meger zülfi gibi ḥālüm perîşān olduğun bilmez
3. Qılur taqşîr idüp bir luṭf her dem gönlüm almaqla
Vefā resmin şānur düşvār āsān olduğun bilmez

⁷⁶⁰ Söz konusu tarih Miladi Takvime göre 1712 yılına denk gelmektedir.

⁷⁶¹ Gölpınarlı, **Fuzûlî Dîvânı**, s. 70'te yedi beyitlik gazel olarak mevcuttur. Mecmuada yer almayan iki beyit aşağıdagibidir:

**1. Güzeller devlet-i vaşlın bulan mağrūr olan °aşıq
Neşāt-ı vaşlda endūh-ı hicrān olduğun bilmez**

**2. Dil-i şad-pāreden bîdād kesmez gamze-i mestin
Ne gafil pādişehtür mülk-i virān olduğun bilmez**

4. Şanur zāhid özin ḥālī ḥayālūñden ğaletdür bu
Bu ḥayrān olduğındandır ki ḥayrān olduğın bilmez
5. **Fuzūlī** hasteye düşmen söziyle dōst cevri eyler
Zihī sāde muʿariz kavli bühtān olduğın bilmez

398⁷⁶²

(84a)

Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün

1. Kaşuñla kirpigüñ zülfüñ qaradır
Teʿālallāh ne şüretler belādur
2. Belādur ʿaynuñ ammā ḥācibinüñ
Belā üstünde bir ırak belādur
3. Beyān eyler ḥatt ü ḥālūñ yüzüñden
Kim anuñ naķşunı yazan Hudādur
4. Kelāmullāh ile sebʿa'l-meşānī
Eger yüzündür öpdürsem revādur
5. Baña dünyā vü ʿuķbādasın sen
Allāhum kıblem uş yönüm sañadur
15. Saña kederün? ḥükmi ḥaķ degülken
Seni ḥaķ bilmez Ḥaķķdan cüdādur

399⁷⁶³

⁷⁶²Söz konusu gazelin müellifi tespit edilemedi.

⁷⁶³ Söz konusu kısım (84a) okunamadı.

400

(84a)

1. El-ḥaṭṭu yebka zamānen ba°de kātibihi. Ve'l-kātibi'l-ḥaṭṭi taḥte'l °arz-i medfūnun. Yā Rabb taġfir li °abidi kāne kātibehu. Billāhi ya kane'l-ḥaṭṭi kul amīn.

401

(84a)

1. İlā cenābi faḥri akrān ve ḥildāna
Ba°da taḫbīli eyādi hazret-i iḥsānā

402⁷⁶⁴

(84b)

Mefā°lün/ Mefā°lün/ Mefā°lün/ Mefā°lün

1. Ḥabīb-i Ḥaḫ Te°āla eşref-i evlād-ı ādemsün
Cemī°-i enbiyādan hem mu°azzez nem mükerremsün
2. Egerçi ḥātem oldıñ zāhiren ḥayl-i Resūl üzre
Velī ma°nada ey sālār ādemden muḫaddemsün
3. Rumūz-ı °ilmü'l-esmā-yı ādem senden örgendi
Senüñ tıfl-ı sebaḫ ḥānuñdur ol sen andan °ālemsün
4. Ḳamu esrār-ı °ilm-i mi'n-ledün göñlünde maḥfīdür
Niçün kim Ḥazret-i Ḥaḫḫ ḥalvet-i ḥāşında maḥremsün
5. Nebīler içre kāfīdür saña yokdur rif°at kim
Müdām ol zāt gibi hemtā igen hem rāz-ı hem-demsün
6. Ṭufeyl-i ḥil°at-ı pākūñle °ālem ḥulḫ olub Ḥaḫḫa

⁷⁶⁴Söz konusu kaside müellifi tespit edilemedi.

Saňa cānlar fedā kim bāʿiṣ-i icād-ı der ʿālemsün

7.
Benüm cürmümde ey mürüvvet gerçi dirhemsün
8. Ve mā naḳṭaʿu ricāi enā ʿabduke ente mevlāi
Devāsız derde dermān-ı dil-i mecrūḥa merhemsün
9. O ṣāhı medḥün itmek saňa ḥadd yok andan
Kim ol aʿlādan aʿlā daḥi aʿlāsın kem ez kemsün?

403⁷⁶⁵

(84b)

Beyit

Mefʿülü/Feʿilātü/Faʿ/Fāʿlün

1. İkbāl rā beḳā nebuved dil ber o mebind
İkbāl rā ḳalb koni lā-beḳā buved

404

(85a)

1. Lenā min emrihi rūḥun ve cismun
Lenā min cevheri el-eṣyā-i ṭılsım
2. Lenā fī mecmaʿiʿl-esmā-i ismun
Fe hazā min cünūniʿl ʿiṣḳi ḳısmun
3. Feṣirnā keʿl-burūciʿl-ʿāliyāti
Bi āyātin bilā müteṣābihāti
4. Şifāti zātinā zāti şifāti
Fe hazā min cünūniʿl ʿiṣḳi ḳısmun

⁷⁶⁵ Söz konusu beyit Hoca Nasreddin-i Tûsî'ye aittir. <http://www.2noor.com/article/article12371/>
04/08/2019

5. Şaribnā min kusi'l-ıışķi dehķen
Kefeynā minhu enşāben ve sa'ķen
6. Fevā şevķen müştakın şevķen
Fe hazā min cünūni'l ıışķi kısmun

405

(85a)

1. Ceneynā mişle Mecnūnun bi-Leylā
Şeğebnā ħubbe cīrānun bi-selmā
Fe veylen şümme veylen şümme veylā
2. Fe eyyednā bi-rūĥi ķudsi emrā
Melet minnā şihāfi ıışķi ħemrā
Tereknā Ĥāliden Zeyden ve ıAmrā
3. Te'allemnā bilā ĥrfın ve şavtin
Ķare'nāhu bilā sehvin ve fevtin
Ve ĥabebnā bi-ĥişārin ve mevtin
4. Velem yeĥtur ıalā ķalbi sivāhu
Velem teşba' ıuyūni min liķāhu
..... min kelāmi men hevāhu

406

(85b)

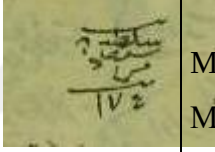
Tablo 7. Tārīĥ-i Āl-i ıOşmān Ĥamdullah Mülūke-i Emr

..... Sultān °Osmān/ fī sene 622/ müddet-i saltanat sene 60	Cülūs-ı Sultān Orhān/ fī sene 682/ müddet-i saltanat sene 39	Cülūs-ı Sultān Murād/ fī sene 721/ müddet-i saltanat sene 31	Cülūs-ı Sultān Yıldırım Bāyezīd/ fī sene 752/ müddet-i saltanat sene 39
Cülūs-ı Sultān Meḥmed/ fī sene 791/ müddet-i saltanat sene 31	Cülūs-ı Sultān Murād-ı Şānī/ fī sene 822 /müddet-i saltanat sene 31	Cülūs-ı Sultān Meḥmed Fātiḥ-i Konstantiniye/ fī sene 853/ müddet-i saltanat sene 31	Cülūs-ı Sultān Bāyezīd-i Velī /fī sene 884/ müddet-i saltanat sene 33
Cülūs-ı Sultān Selīm/ fī sene 917 /müddet-i saltanat sene 9	Cülūs-ı Sultān Süleyman/ fī sene 926/ müddet-i saltanat sene 47	Cülūs-ı Sultān Selīm-i Şānī/ fī sene 974/ müddet-i saltanat sene 8	Cülūs-ı Sultān Murād-ı Sālīs /fī sene 982/ müddet-i saltanat sene 21
Cülūs-ı Sultān Meḥmed Sālīs/ fī sene 1003/ müddet- i saltanat sene 9	Cülūs-ı Sultān Aḥmed/ fī sene 1012/ müddet-i saltanat sene 14	Cülūs-ı Sultān Muştafā/ fī sene 1026/ müddet-i saltanat sene 3	Cülūs-ı Sultān °Osmān-ı Şānī/fī sene 1026/ müddet- i saltanat sene 5

407

(86a)

Ebyār-ı Şālīḥ /sā°at 14/ şuyı vardır/ yolı kumdur	Mürid-i İ°lā/ sā°at 5/ şuyı vardır/ evvel ḥurmālīḳ	Zümrüd-i Mebyusī /sā°at 12 /şuyı var amā acı /yolı °aḳabdedir	Sa°bü'l-Ne°ām/ sā°at 13 /şuyı kumdur /yolı kumda bir (....)
---	--	--	--

			var
Helen Eşmesi/ sâ'at 11 /şuyı enlemdir	Mühleteyn /sâ'at 13 /şuyı yoktur	Vādiyü'l-°Āri/ sâ'at 13/ şuyı yoktur	Medine-i Münevvere/ sâ'at 14/ şuyı gāyet a°lā °ayneynü'l-rızzıka
İcbār-ı A°lā/ sâ'at 12/ yolu vardır/ Haccāc İhrām eder	Matbur-ı Şühedā/ sâ'at 12/ şuyı yoktur/ sāmveli ider olur	Celīle/ sâ'at 15 /şuyı vardır/ gāyet hurmāsı var	
Rābi°a Eşmesi /şaat 9/ şuyı eşmedir	Nedīd / sâ'at 14/ şuyı vardır	(.....) /sâ'at 16/ şuyı yoktur	°Āfān/ sâ'at 6 /şuyı vardır
°İzāf/sâ'at 68/şuyı vardır		Mekke-i Mükerrreme /sâ'at 7	Vādiy-i Hātem /sâ'at 19/ şuyı vardır

408

(86a)

Şām-ı Şerīfden Mekke-i Mükerrremeye otuz sekiz konaktır. Ve dört yüz otuz
toğuz bucuk sâ'atdır. Emir-i hāc olanların elinde olan meşbūt defter konak be
konak tāhrir olunmuşdur. Ziyāde noqşān degıldür hācc eyledülmez sene-i şerīfem
olunmuşdur. Sene 1102⁷⁶⁶

409

⁷⁶⁶Miladi Takvime göre söz konusu tarih 1960 yılına denk gelmektedir.

(86b)

Mā kavlü fî'z-zeyti izā teneccese he'l-yethuru bi'l-ğusli izā vudi'a fî innā mahruki's-sefel ve şubbet 'aleyhi māen tahūren ve hurrike şümme uhi'ze'l-māi min esfelihi ve fu'ile zalike şelāsete merāti eftūna. El-cevāb Allāhu a'lem

Na'am yethuru zeytu bi hazā şun'ci kemā eftābihi e'ta'alletetān Kāsım El-Hanefi şāhibü'l-taşıh ve'l-fakihu'l-umde e's-Şeyh Hayruddin er-Ramelī vellāhu a'lem.

Ketebehu Ebu Su'ūd el-Müfti bi'l-Haleb

410⁷⁶⁷

(86b)

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. Ol mäh vişāliyle hōş it bir gice hālüm
Ey āhter-i tāli' koma boynunda vebālüm
2. Feryād ki bir serv idi bī-dāddan özge
Göz yaşıyla besledigüm turfa nihālüm
3. Sūzāndur ödumdan tenüme sancılan oklar
Pervāne em ey şem'c tutuşmuş per ü bālüm
4. Sākī ğam-ı devrān ile ğayetde melülüm
Bir cām-ı feraḥ-baḥş-ı def' ile melālüm
5. Luṭf eyle **Fuzûlî** benüm aḥvālümü 'arz it
Ol serve ki söyleşmege koymadı mecālüm

411⁷⁶⁸

⁷⁶⁷Gölpınarlı, **Fuzûlî Divânı**, s. 104'te gazel olarak mevcuttur.

(87a)

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

1. Ne sâķīdūr lebūñ ğam bezmine yaşum şarāb eyler
Ne āteşdür muḥabet adı kim baġrum kebāb eyler
2. Ne ser-keş servdir ḳaddün ol naḥl-ı ʿālemdür anuñ
Cemāli nūrına zūlf-i şeb-asāsuñ ḥicāb eyler
3. Naʿim-i vaşluñ ańsam dūzaḥ-ı hecre şalar cānum
Baña bī-mūcib ol ḳaddi ḳıyāmet çok ʿazāb [eyler]
4. Ḥisāb olmaz benüm yolında cānlar verdüğüm amma
Baña bir buse virse kendü yüz kerre ḥisāb [eyler]
5. Yetişgil olmedin ey cān ṭabībi dest-gīr ol kim
Bedenden cān-ı **Bâķī** ṭurmayuben ızdırāb eyler

412⁷⁶⁹

(87a)

Fāʿilātün/feʿilātün/Feʿilātün/Feʿülün

1. Sevdūñ ey dil yine bir tāze gül-i raʿnāyı
Arturursañ n'ola bülbul gibi vāveylāyı
2. Mesken it künc-i ḥarābatı olub rüsvāyı
Defʿ-i ğam ḳılmağçün al elüne şahbāyı
3. ʿAyş [u] nüş eyle bu gün ańma ğam-ı ferdāyı
Saña işmarladular bu yalan dünyāyı
4. Ḳāniʿ ol firḳat olub vuşlat-ı cānāndan geç
Māyil-i zillet olub devlet-i ʿunvāndan geç

⁷⁶⁸Küçük, **Bâķī Dîvânı**, s. 150'de 167 no'lu gazel olarak mevcuttur.

⁷⁶⁹Söz konusu müseddesin müellifi tespit edilemedi.

5. Yüzi cennet lebi kevşer boyı tûbâ var igen
Zühd-i huşgi nideyin ben baña andan ne biter

6. Ey **Necâtî** gül-i maşşûd girür şanma ele
Dehr bâğunda vefâ yok bu dikenden ne biter

414⁷⁷²

(87b)

Fe'îlâtü/Fe'îlâtü/Fe'îlâtü/Fe'îlün

1. Rûz-ı nevrûz u mey u muṭrib u ma'şûḳ [u] bahâr
Serv [u] bādām u gül u sünbül u bih [u] sîb u enâr

2. Kām [u] ârām u neşât u ṭarab u 'ayş u hōşî
Mestî u 'işret u âğuş u ber u būs [u] kenâr

3. Semen ü nesteren ü yâsemen ü serv [ü] çemen
Süsen ü berg-i gül u cām-ı mey ü rûy-ı nigâr

4. Mestî-i nergis [u] reng-i çemen u sāye-i bîd
Ġulgul-i bülbül ü bûy-ı gül ü âvâz-ı hezâr

5. Bâğ-ı sahrâ vü leb-cûy-ı ḳadd ü serv-i sehbâ
'Anber ü 'ûd u 'anber ü semen ü müşg-nişâr

6. Şîve ü nâz u 'itâb şanem-i sîm-endām
Şâhid ü şem' ü şarâb ü bût ü şîrîn-gütâr

7. Çeşm-i der-i şâhid ü gül-i der-i ber ü sāğar-ı ber-kef⁷⁷³

⁷⁷¹ Saḥn-ı çemen: a.g.e. serv-i semen

⁷⁷² Söz konusu gazel İranlı şâir Hâfız'ın çağdaşı **Haydar-ı Şîrâzî**'ye aittir.
<http://ensani.ir/file/download/article/20120828102739-2183-813.pdf> 03/03/2019

⁷⁷³ Ber-kef (بر کف): a.g.e. der-dest (در دست)

Güş-ı ber-muṭrıb ü mey-i ber-kef ü leb-i ber-leb-i yār

8. Bāde der meclis ü meh der hūrşīd u bā dōst⁷⁷⁴

Bāde der sāğar cān der ber ü dil-i bā dīdār

8. Hōş būved īn heme ger dest dehed vaḳt⁷⁷⁵

Hōş būved īn heme ger dest dehed faşl-ı bahār

415⁷⁷⁶

(88a)

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

1. Diyār-ı ʿışḳda sīnem beyābān-ı maḥabetdür

Degül cismümdeki mûlar giyāh-ı derd [ü] miḥnetdür

2. Ğam-ı ebrūñla ḥālüm göricek ḥayret varmış

Dehānı çarḥdan ey hilāl engüşt-i ḥayretdür

3. Nücümüñ gündüzüñ ey meh görünmedükleri bu kim

Giceyle cāmuña⁷⁷⁷ baḳdıḳları anlara töhmetdür

4. Gözi ābuñ pür-āb beñz şararduğı ayvanuñ

Bu kim ikisi de sīb-i zenahdānuñ ḥasretdür

5. Dil-i cān-ı naḳdüni **Emrī** aña kıldıḳuma ikrār

Yazılmış āl ḳağıda ḥaṭṭ-ı ruḥsārı ḥüccetdür

416⁷⁷⁸

⁷⁷⁴Bāde der meclis ü meh der hūrşīd u bā dōst: a.g.e.

باده در ساغر و جان دز بر و دل با دلدار (bāde der sāğar u der ber u dil bā dil-dār)

⁷⁷⁵Adı zikredilen çalışmada söz konusu beyit mevcut değildir.

⁷⁷⁶Saraç, **Emrī Dîvânı**, sayfa numarası belirtilmemiş olup söz konusu gazel 158 no'lu gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu çalışma arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

⁷⁷⁷Cāmuña: a.g.e. ḥānene

(88a)

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

1. Ten-i dil-berde mû-veş görinen şanmañ miyânıdur
Der-âgûş itmiş anı ben zaʿifüñ kılca cânıdur
2. Ğalaţ didüm ki ben zâr [u] zaʿif ey dil hayâlümde
Kolum tıladum ol nâzûk tene anun nişânıdur
3. Yâ bezm-i gülde gül-berg içre sîm sâğardur
Miyân-ı servde yâ bülbül-i cân-âşiyânıdur
4. Olur ter dîdeme vâkıf didi nükteyle bir ʿârif
Ne oldur **Emrî** ne bu halka-i mîm-i miyânıdur

417⁷⁷⁹

(88a)

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

1. Miyân-ı servde yâ bülbül-i cân-ı âşiyânıdur
Olur eşerine bu şıfata vâkıf Vecdî?

418⁷⁸⁰

(88b)

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

1. Pâre pâre eyler ise bağrumı peykân-ı döst
Dîdeden her pâresi çıkub diye kim kani döst

⁷⁷⁸ Saraç, **Emrî Dîvânı**, sayfa numarası belirtilmemiş olup söz konusu çalışmada 167 no'lu gazel olarak beş beyit şeklinde mevcuttur. Mecmua ile söz konusu çalışma arasındaki fark aşağıdaki gibi olup mecmuada yer almayan beyit aşağıdaki gibidir:

1. **Görüp cisminde nâfe didüm aķ gül gönca-sıdur bu**
Yâ öpmiş anı bir gönca-dehen cây-ı dehânıdur

⁷⁷⁹ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁷⁸⁰ Söz konusu gazel Necâtî'ye aittir.

http://courses.washington.edu/otap/archive/data/arch_txt/texts/a_Necâtî1.html 03/03/2019 Mecmua ile söz konusu çalışma arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

2. Ol boyı şimşād⁷⁸¹ yarın yapışursa dūd-ı⁷⁸²h^vāh
Serv gibi her ʔarafdan dest ola dāmen-i dōst
3. Külbe-i aḥzānumuz ğamla müşerrefdür bu gün⁷⁸³
Şād ol ey dil şād ki oldu dōst [lar mihmān-ı dōst]
4. Rūmdur bu Rūmda ʔömr-i derāz olmaz dimeñ
Ḳo uzasun ruh_hlarında zülf-i müşg-efşān-ı [dōst]
5. Vaşla dermān isteyenler derde dermān itmesün
Derde dermān eylesün kim derddürdermān-ı dōst
6. Kaʔbe-i der-ġāhda kimdür **Necātī** dir iseñ
ʔıyd-i vaşla cān virici yaʔnī kim ḳurbān-ı dōst

419⁷⁸⁴

(88b)

Mefāʔlün/ Mefāʔlün/ Mefāʔlün/ Mefāʔlün

1. Gel ey ğamze-kerem eyle raḳīb-i bed⁷⁸⁵-fitneden geç
Beni anuñla bir görme⁷⁸⁶ yā andañ geç yā benden geç
2. Kemān ebrūlaruñā incinüb dil-i ğamzene⁷⁸⁷ geçdi
Gel ey tır-i müje bi'llāhi [luṭf] eyle geçenden geç
3. Gül-istān mevsimi geldi nidersin çār dīvārı
Ruḥ-ı dil-dārı⁷⁸⁸ ʔazm eyle gönül ḳayd-ı bedenden geç

⁷⁸¹ Şimşād: a.g.e. şimşāda

⁷⁸² Dūd: a.g.e. dād

⁷⁸³ Bu gün: a.g.e. yine

⁷⁸⁴ Söz konusu gazel Necātī'ye aittir.

http://courses.washington.edu/otap/archive/data/arch_txt/texts/a_Necātī1.html 03/03/2019 Mecmua ile söz konusu çalışma arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

⁷⁸⁵ Bed: a.g.e. pür

⁷⁸⁶ Görme: a.g.e. itme

⁷⁸⁷ Ğamzene: a.g.e. peykānuñā

⁷⁸⁸ Dil-dārı: a.g.e. cānāna

4. Şanavber ayağın öpmege Tübā gibi baş egmiş
Şu gibi bir kez ey serv-i revān sahn-ı çemenden [geç]
5. Didüm rüz-ı ezel oldum bu bezm-i hüsne pervāne
Gelüb didi ki gelmedi bu bezme kimse senden [geç]
6. Levend olduñsa baş egme **Necātī** vaz° u destāra
Özün meydān-ı ışık içre şehīd eyle kefenden [geç]

420⁷⁸⁹

(89a)

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Aldı zerrīn kadehiñ mihr-i dirahşān eline
Bezme geldi ki şuna sāķī devrān eline
2. Çarh-ı toķuz tutuşub hademine geldi memlū
Sīm-i ibriķle şu koymağā alıp cānān [eline]
3. Görelī derd-ila°l-i güher yaşıñla
Gitdi lü°lü°-i °adn-ı la°l-i Bedahşān eline
4. Bir leng gibi şehā pādişeh-i mülk-i sühan
Gelmedi bir dahī °oşmān eline
5. Umaruz luţfıla tahsiline sābāş ideler
Her kaçan bu ğazelüm irişe sultān eline
6. Hazer eyleider ey **Emrī**
Şişe-i kalbişakın virir oğlana

⁷⁸⁹Saraç, **Emrī Dīvānı**, adlı çalışmada söz konusu gazel tespit edilemedi.

(89a)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Važ° idelden bağbān-ı sun° hüsniñ gülşenün
Hār-ı gayret güllerüñ şad-pāre kılmışdur tenün
2. Gül gam-ı haddüñle düşmiş hançer-i hār üstüne
Gülşen içre kan bulaşuk buldılar pīrāhenüñ
3. Gördi kaşr-ı çarhda āhum yelinden söyünür
Eyledi hāle çerāg-ı māha perde dāmenüñ
4. Ger toğar şanma melāid hāne-i çarhuñ şehir
Āfitāb-ı hüsniñe karşı açarlar revzenün
5. Şanma kim peykān-ı tīrūñ dilde kandan sürh olur
Āteş-i gam tābıdur anuñ kızardan damenüñ
6. Gördi kim her dem sütün-ı hāne āhından yanar
Bī-sütün itdi varup Ferhād-ı miskīn meskenüñ
7. Şanma encüm tīr-i āh-ı **Emrī** sehmünden⁷⁹¹ felek
Bile yatur gice egninden çıkarmaz cevşenüñ

(89b)

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Ne sākīdür lebüñ gam bezmine yaşum şarāb eyler
Ne āteşdür maḥabbet odı⁷⁹³ kim bağrum kebāb eyler

⁷⁹⁰ Saraç, **Emrī Dīvānı**, sayfa numarası belirtilmemiş olup söz konusu gazel ilgili çalışmada mevcuttur. Mecmua ile ilgili çalışma arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

⁷⁹¹Sehminden: a.g.e. vehminden

⁷⁹² Küçük, **Bâkī Dīvānı**, s. 150'de 167 no'lu gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu çalışma arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

2. Ne ser-keş servdür kıddü o naḥl-i⁷⁹⁴ ʿālem-ārānuḥ⁷⁹⁵
Cemāli nūr⁷⁹⁶ zūlf-i şeb-āsāsın ḥicāb eyler
3. Naʿīm-i vaşl⁷⁹⁷ aḥsam dūzaḥ-ı hecre şalar cānum
Baña bī-mūcib ol kıddi kıyāmet çok ʿazāb [eyler]
4. Ḥisāb olmaz benüm yolında cānlar verdüğim amma
Baña bir buse vırse kendü yüz kerre ḥisāb eyler
5. Yitişgil ölmedin ey cān tābībi dest-gīr ol kim
Benden cān-ı **Bākī** tırmayuben ıztırāb eyler

423⁷⁹⁸

(89b)

Feʿilātün/Mefāʿilün/Feʿilün

1. Zekān-ı yārda vefā neyler
Ser-nigün çāh içinde mā neyler
2. Dimedūñ yād idüp beni bir dem⁷⁹⁹
ʿAceb ol derde mübtelā neyler
3. Bülbülün dūd-ı āhı ey yüzi gül
Göresin ʿākıbet saña neyler
4. Hele derd ü belāya şabr idelüm
Görelüm şoñ Ḥudā neyler

⁷⁹³ Odi: a.g.e. oldı

⁷⁹⁴ O naḥl-i: a.g.e. benüm ey

⁷⁹⁵ ʿĀlem-ārānuḥ: a.g.e. büstānum

⁷⁹⁶ Nūr: a.g.e. nūrına

⁷⁹⁷ Vaşl: a.g.e. vuşlat

⁷⁹⁸ Söz konusu gazel Necâtî'ye aittir.

http://courses.washington.edu/otap/archive/data/arch_txt/texts/a_Necâtî1.html 03/03/ 2019, gazel söz konusu çalışmada mevcut olup mecmua ile ilgili çalışma arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

⁷⁹⁹ Dem: a.g.e. gün

5. Şol ki naqqāş-ı Lem-yezel özler
Dil-berüñ hüsünü behāne neyler
6. Şol çemende ki ide **Necātī** figān
°Andelīb-i süḥan-serā neyler

424⁸⁰⁰

(89b)

Mefāʿılün/Mefāʿılün/Mefāʿılün/Mefāʿılün

1. Belā kūhında ğam çekmek dil-i nā-şāda gelmişdür
Ki şanmañ işğ-ı kār itmek hemān Ferhāda gelmişdür
2. Raķībūñ sözine uyma benüm devletlü sulṭānum
Kim ol bu dār-ı dünyāda hemān ifsāda gelmişdür
3. Şaķın ustādur şanemūñ kimüm mecnūn-ı nā-ķābil
Baña ervāḥ-ı ʿālemde kim üstāda gelmişdür
4. Gözi bī-dād olub n'ola dökerse yerlere kanum
Gibi Nūşirevān ol cihāndār
5. Şehā gerçi ķuluñ çoķdur benüm gibi bu dünyāda
Yoluña baş cān-terkin ider üftāde gelmişdür
6. Ğamuñ tīmār idüp cānān yazup virdi berātini
Cinānī işdüp yārān-ı mübārek yāde gelmişdür

425⁸⁰¹

⁸⁰⁰ Okuyucu, **Cinānī (Hayatı, Eserleri ve Divānının Tenkidli Metni)**adlı çalışmada söz konusu gazel tespit edilemedi.

⁸⁰¹ Okuyucu, **Cinānī (Hayatı, Eserleri ve Divānının Tenkidli Metni)**adlı çalışmada söz konusu gazel tespit edilemedi.

(89b)

Fā'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Göñlümün ey yüzi gül- bülbüli gūyālīgı var
Rūz [u] şeb nālīş idüp qarşuki şeydālīgı [var]
2.nāle eyler ney gibi her dem egler āh
Mey-kede gūşesin özler gibi rusvālīgı var
3. Yüzüñi (beder) görüb qaşını ey māh-ı hilāl
Ehl-i şemsiye didi gāzele gāzalīgı var
4. Dir ıışk içre **Cinānī** n'ola taparsa aña
Haq bu kim o şanemün yegliği ra'nālīgı var

426⁸⁰²

(90a)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Şol kara hālün zehaḥdānuñda ey ḥurşīd-ḥad
Bir ḥabeşdür Mışr zindānunda maḥbūs-ı ebed
2. Mīm-i zülfün dāl ağzuñ cānum ʿömrüm dūrür
Hey elā gözlüm meded şol mīm ü dālünden meded
3. Ey boyı servüm elif gibi yoluñda doğruyam
Rā qaşuñla dāl zülfün itmesünler beni red
4. Bellüdür kim bād-ı āhumdan yanar ʿāşıklarun
Āteş-i ruḥsārı her ḥüsn ehlinün ey lāle ḥad
5. Ey gönül bir sen degülsin derd-i ıışka⁸⁰³ mübtelā

⁸⁰² Söz konusu gazel Necâtî'ye aittir.

http://courses.washington.edu/otap/archive/data/arch_txt/texts/a_Necâtî1.html 03/03/ 2019 gazel söz konusu çalışmada mevcut olup mecmua ile ilgili çalışma arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

Bu cihānda bu belādan kurtulmaz hīç aḥad

6. Her kişi bir mesned ile irişür bir ʿiřrete⁸⁰⁴
Pādiřāhum eşiğündür **Necātī**ye sened

427⁸⁰⁵

(90a)

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/Fāʿilün

1. Dōstum⁸⁰⁶ niçün ola sevmek seni ʿuřřāka şuç
Ben bu şuç ile cemālünden ırāğ olmak ne güç
2. Qatlüme kaşd itmeseün tīr-i müjeñ⁸⁰⁷ ikide bir
Miḥnet-i cevır ü cefā bī-dillere bir iki üç
3. Ḥasret eyyāmunda laʿlün⁸⁰⁸ ārzü itsem n’ola
Tatlu yinür ey yüzi bayram ola çün kim oruc
4. Ağzı ğonca beli ince dil-rübā yok dimez
Ey **Necātī** dimedüm saʿy-i riyāzunla gerekse göge uç

428⁸⁰⁹

(90a)

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/Fāʿilün

1. Halk-ı ʿālem ʿiřķumı āh [ü] fiğānumdan tıyar
Gice āteř řuʿlesi gündüz duḥānumdan tıyar

⁸⁰³ ʿIřķa: a.g.e. yāra

⁸⁰⁴ ʿIřrete: a.g.e. devlete

⁸⁰⁵ Söz konusu gazel Necātī’ye aittir.

http://courses.washington.edu/otap/archive/data/arch_txt/texts/a_Necātī1.html 03/03/2019 gazel söz konusu çalışmada mevcut olup mecmua ile ilgili çalışma arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

⁸⁰⁶ Dōstum: a.g.e. dil-berā

⁸⁰⁷ Müjeñ: a.g.e. gamzeñ

⁸⁰⁸ Laʿlün: a.g.e. lebiñ

⁸⁰⁹ Söz konusu gazel Necātī’ye aittir.

http://courses.washington.edu/otap/archive/data/arch_txt/texts/a_Necātī1.html 03/03/2019 gazel söz konusu çalışmada mevcut olup mecmua ile ilgili çalışma arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

2. Dimamağ ile yeñer ol ğonce-leb ben bñlbñlñn
Her seher derd-i derñnum dāsītānumdan tñyar
3. Ağzı remzin beli sırrın şerh iderdñm mñ [be] mñ
Bir kimsene yok benñm nāz-ı nihānumdan tñyar
4. Ben **Necāti**yem didigñmdñr giriftār oldugñm
Cñmle dil-berler⁸¹⁰ beni nām u nişānudan tñyar

429⁸¹¹

(90a)

Mefāʿilñn/ Mefāʿilñn/ Feʿñlñn

1. Mñjemde katre katre çeşm-i⁸¹² hñn-āb
Dizilmiş rişteye gñyā ki ʿunnāb
2. Bu cismñm tār-ı mñ kñnñn-ı ʿışķa
Olupdur zaħm-ı naħun laʿl-i mızrāb
3. Sirişķñmden āġardı ĉihre-i zerd
Sefid eyler şarı altını sīm-āb
4. Meh-i nev şanma seyyād-ı gerdñn
Şalupdur nil-gñn ĉarħ ùzre kullāb
5. Ķurıtduñ ʿālemi āhuñla **Emrī**
Aķmaz çeşme-i hñrşiddeden āb

430⁸¹³

⁸¹⁰ Dil-berler: a.g.e. gñzeller

⁸¹¹ Saraç, **Emrī Dīvānı**, s. belirtilmemiş olup 55 no'lu gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile ilgili ĉalışma arasındaki fark aşıġıdaki gibidir:

⁸¹² Çeşm-i: a.g.e. eşķ

⁸¹³ Sñz konusu kıta **Evliyā Çelebī**'ye ait olup ilgili kaynakta kıta mñseddes olarak kayıtlıdır.
<file:///C:/Users/New%20Bilgisayar/Downloads/1448-3-2->

(90b)

Kıt'a

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Ne bāğın bāğbānı beslemiştir kadd-i şimşāduñ
Ne bir toprağıdır hākūñ ne nehrūñ şuyıdur ābuñ
2. Efendüm saña kim dirler ne yerdensūñ nedür aduñ
Cefā yı kimden örgendün a zālīm⁸¹⁴ kimdür üstāduñ

431⁸¹⁵

(90b)

Müfredāt

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Giçüb kurna kenāruna ğasil eylese bir dil-ber
°Aceb temāşā ider mi anuñ altundaki mermer

432⁸¹⁶

(90b)

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Tırāş eyler bu gün gördüm raķıbi yürür seker
Cihān ol hālete varmış ki dil-berler de

433⁸¹⁷

(90b)

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

[Gunumuz Turkcesi ile Evliya chelebi Seyahatnamesi -3.Cilt 2. Kitap%20\(2\).pdf](#) 12/05/2019

Müseddesin bir tamamı aşağıdaki gibidir:

1. Ne gülzârın nesîmidir hevâ-yı unsur-pâkin
Ne şerri'in şû'lesidir nâr-ı rühsâr-ı arak-nâkin
Ne nehrin suyudur âbın ne yer toprağıdır hâkin
Ne hilkatsin ki kırsan halkı yokdur kimseden bakın
Efendim sana kim derler ne yerdensin nedir adın
Cefâyı kimden öğrendin a cânım kimdir üstâdın

⁸¹⁴ Zālīm: a.g.e. cânım

⁸¹⁵ Söz konusu beyitin müellifi tepit edilemedi.

⁸¹⁶ Söz konusu beyitin müellifi tepit edilemedi.

⁸¹⁷ Söz konusu beyitin müellifi tepit edilemedi.

1. Gice gündüz ağlamakdan yanuna gelsem gerek
Yine bu derdi çeke çeke ʿākıbet olsam gerek

434⁸¹⁸

(90b)

Mefāʿılün/ Mefāʿılün/ Mefāʿılün/ Mefāʿılün

1. Giçüb kurna kenāruna gısl eylese bir dil-ber
ʿAceb temāşā ider mi anuñ altındaki mermer

435

(90b)

3+4 hece ölçüsü

1. Kaşları karası var
Gözleri ālāsı var
Dil-ber sevmek kolay mı
Biñ dürlü belāsı var

436⁸¹⁹

(91a)

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Faʿlün

1. Şubḥ şalub mihr ruḥuñda niķāb
Çık ki temāşāya çıķa āftāb
2. Rişte-i cānum yeter it pür girih
Şalma ser-i zülf-i semen-sāya tāb
3. Mest çıķub şalma nazar her yana
Görme revā kim ola ʿālem ḥarāb

⁸¹⁸Söz konusu beyit aynı verakta tekrar edilmiş olup müellifi tespit edilememiştir.

⁸¹⁹Gölpınarlı, **Fuzûlî Dîvânı**, s. 22’de gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu çalışma arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

4. Kesme nazār cānib-i ʿuṣṣāḳdan
Nāle-i dil-i sūzdan et ictināb
5. Şāmlar⁸²⁰ encüm sayaram şubḥa dek
Ey şeb-i hecriñ baña yevm-i ḥisāb
6. Dūzaḥa girmez sitemindeñ yanan
Ḳābil-i cennet degil ehl-i ʿazāb
7. Şaldı ayağdan ğam-ı ʿālem beni
Vir baña ğam defʿine sāḳī şarāb
8. Raḥm kıl üftādelerin ḥālüne
Hīç gerekmez mi saña sevāp
9. Yār suʿāl itse ki ḥālūñ nedür
Ḥaste **Fuzūlī** ne virsin cevāb

437⁸²¹

(91a)

Fāʿilātün/Fāʿilātün/ Fāʿilātün/Fāʿilün

1. Ramazānum nice bir sāʿim-i hicrān olayum
ʿİyd-ı vaşlunı ulaştır ki saña ḳurbān olayum

438

(91a)

Maʿnī

4+3 hece ölçüsü

1. Dağlarda lāʿlesisin
Güzellerüñ aʿlāsısun
Gel yavrum doğru söyle

⁸²⁰Şāmlar: a.g.e. giceler

⁸²¹ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

Sen kimün belâsısun

439⁸²²

(91a)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilün

1.⁸²³

Ḳābil-i cennet degil ehl-i ʿazāb

2. Şaldı ayağdan ğam-ı ʿālem beni

Vir baña ğam def'ine sāķī şarāb

3. Raḥm kıl üftādelerün ḥālüne

Hîç gerekmez mi saña sevāb

4. Yār su'āl itse ki ḥālün nedür

Haste **Fuzûlî** ne virsin cevāb

440⁸²⁴

(91b)

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Bahār irdi yine gösterdi ruḥsārın ʿayān ğonçe

Çemen mülkünde oldı pādîşāh-ı ḥüsn ü ān ğonçe

2. Zebān olmuş saña ketm-i ʿademden geldüğün söyler

Zihî mecmû'a-i aşār-ı sāğar-ı mestān ğonçe

3. Nesīm esdikçe eyler tā dimāğ-ı cāna te'sîri

Virir keyfiyet-i bûy-ı behişt-i cāvidān ğonçe

⁸²²Gölpınarlı, **Fuzûlî Dîvânı**, s. 22'de gazel olarak mevcut olup aynı gazelin tamamı aynı varakta tekrarlandığından tamamını tekrar alma gereği duymadık.

⁸²³Söz konusu beyit mecmuada yer almamaktadır.

⁸²⁴Söz konusu gazelin müellifi tespit edilemedi.

4. Anunçün daldan dala konar kederli zārī
Çeküpdür kaşdına gūyā ḥadeng-i ḥōş-feşān ḡonçe
5. Ayağ üzre tutar bezminde nergis sāḡar-ı zerrīn
°Ulüvv-i şānıyla olmuş hem devr-i zamān-ı ḡonçe
6. Hezāran sözün ḥār-ı cefāyı vire şancılmışı
Dil-zār-ı naḥīfidür meger ey bāḡbān-ı ḡonçe

441⁸²⁵

(91b)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Dağlar kim zeyn olupdur çeşm-i şad-çāk üstüne
Berg-i güllerdür ki düşmiş gūyiyā ḥāk üstüne
2. Sīnem üzre görünen kanlu⁸²⁶ elifler şanmañuz
Sāye-i ḡaddi o servün düşdü ben ḥāk [üstüne]
3. Her biri bir keştī-i girdāb-ı baḡr-i ḡam geçer
Kaşların kim yer edüpdür çeşm-i nem-nāk üstüne
4. Gelme idi şaḡfa-i ruḡsāruna ḥaṭṭ-ı ḡubar
Konmaz idi gerd-i ḡam mir'āt-ı idrāk üstüne
5. Derd-i fūrkat bu **Ḥayāliyi** kim bīmār eyledi
Bir ḡadem başşan yeridür çāk-ı⁸²⁷ ḡam-nāk üstüne

442⁸²⁸

⁸²⁵Tarlan, **Hayālî Bey Dîvânı**, s. 347/348'de gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu çalışma arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

⁸²⁶Kanlu: a.g.e. yer yer

⁸²⁷Çāk: a.g.e. çeşm

⁸²⁸Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

(91b)

Ferd

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fec'ülün

1. Dünyāda denilerden olursun ʔa'm-ı hām
Ey hām-ı ʔa'm niçe bir dest ʔam'c-ı hām

443⁸²⁹

(92a)

Murabba'

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Gülşen-i ğamda açılmış taze tane güllerüñ
Sīnemizde cā-be-cā feryād ider bülbüllerüñ
Sīnede dāğ-ı derün-ı dūd-ı āh eksik degül
Dā'imā pejmürde olmaz güllerin sünbüllerüñ

444⁸³⁰

(92a)

Ḳıṭ'a

Fec'ilātün/ Fec'ilātün/ Fec'ilātün/ Fec'lun

1. Tene dir nā diyü meclisde sürüd itseñ sen
Başlar ey rüh-ı revān ditremege durur ten
2. Ḳul ʕuşşāka gelüp bezme şaklar dirseñ
Nāleden nāye döner ditreyecek durur ten

445⁸³¹

(92a)

Ḳıṭ'a

Fec'ilātün/ Fec'ilātün/ Fec'ilātün/ Fec'ilün

1. Her kaçan bād-ı şabā diredicek pirehenüñ

⁸²⁹Söz konusu murabba'nı n müellifi tespit edilemedi.

⁸³⁰Aydemir, **Ramâzân Behiştî Dîvânı**, s. 434'te matlalar başlığıyla kayıtlıdır.

⁸³¹Söz konusu kıtanın müellifi tespit edilemedi.

orarım ey l-i nk ola erezde ten

2. Sye-i add-i nihln rb ey once-dehen
Yz srer b-ı revna pyua srdi emen

446⁸³²

(92a)

Mfred

Fltn/ Fltn/ Fltn/ Fln

1. Mbtelsı olma her hbın birin sev ey l
Bir meeldr rif olan iiye bir l yeter

447⁸³³

(92a)

Fltn/ Fltn/ Fltn/ Fln

1. Cn-ı lem sret okdur vel cnmı bir
Nice yz bn enecm olur meh-i tbnı bir

448⁸³⁴

(92a)

Fltn/ Fltn/ Fltn/ Fln

1. Yr-ı ebrsı arak-rz olsa h-ter sterr
Zlansa nitekim emr her sterr

449⁸³⁵

(92a)

Mefl/Flt/Mefl/Fln

1. anum dkerse amzeler ey per-ıfat
rn lebnden eyleme n a ziynet

⁸³²Sz konu beyit **Revn**'nin be beyitlik gazelinden bir beyittir.

http://courses.washington.edu/otap/archive/data/arch_txt/texts/a_rgaza.html 13/08/2019

⁸³³ Tarlan, **Hayl BeyDvnı**, s. 154'te 67 no'lu gazel olarak mevcuttur.

⁸³⁴ Sz konuu beyitin mellifi tespit edilemedi.

⁸³⁵ Sz konuu beyitin mellifi tespit edilemedi.

450⁸³⁶

(92a)

Fā'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Māh mı girdi ʿaceb ʔoynuna yā sīne midür
Yoksa bir şāf mücellā gümüş āyīne midür

451⁸³⁷

(92a)

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/Fe'ilātün /Fe'ilün

1. Saña öykünmege cānā ŝanemüñ cānı mı var
Yā seni ʔoyup aña ʔapanuñ ĩmānı mı [var]

452⁸³⁸

(92a)

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ul

1. Meded öldürdi beni ey şanem-i şehr-āŝüb
O levendāne revīŝler o Hüdāyī üslüb

453⁸³⁹

(92a)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fa'lun

1. Cānumuñ cānısun ey kiŝver-i hūsnüñ hūbı
Yārimüñ sevgilisi sevdügümüñ mecnūnı

454⁸⁴⁰

(92a)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fa'lun

⁸³⁶ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁸³⁷ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁸³⁸ Söz konusu beyit 16. Yüzyıl şairlerinden **Zineti/Zeynî**'ye aittir.

<http://www.turkedebiyatisimlersonzlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5107> 12/08/2019

⁸³⁹ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁸⁴⁰ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

1. Şāh-ı dehre n'ola baş egmezsem dünyāda
Şimdi dīvār-ı göñül ʿālem-i istiğnāda

455⁸⁴¹

(92a)

Mefʿülü/Fāʿilātün/Mefʿülü/ Fāʿilātün

1. Zülfüñ şebünde virdüm dil zülfüñe gören dir
Mağrībde bir Kālerder āyine şanmuş aye

456⁸⁴²

(92a)

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

1. Dostum zülfüñ gibi şalındı kolum boynuña
Yā beni al koynuna yāhūd günāhum boynuña

457⁸⁴³

(92a)

Mefāʿilün/Mefāʿilün/ Mefāʿilün/Mefāʿilün

1. Gelüb geçmek dilermiş sīneden peykānı cānānuñ
Şaķın ey zaķm-ı zinhār aç gözin o yār-i cānānuñ

458⁸⁴⁴

(92b)

Kıṭʿa

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

1. ʿAzimet deminüñ idüp şāh-ı muʿazzam çi sene
Ceng düşmez bize Sührāb ile Rüstem çi sene

⁸⁴¹ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁸⁴² Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁸⁴³ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁸⁴⁴ Söz konusu kıtanın müellifi tespit edilemedi.

2. Sākīyā vahşeti kıoymış ol âdem çi sene
Şun şarāb lebūñi ağzuma emsem çi sene

459⁸⁴⁵

(92b)

Müfred

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Mīvelerle toptolıdur bāğ-ı bostānuñ senüñ
N'ola bir şeftālū virseñ görsün ihsānuñ senüñ

460⁸⁴⁶

(92b)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Göñül levhüñ kıoyub dīvān yazmış naķş-ı Şīrīn
Hele ādāb-ı ʿaşkı bilmemiş Ferhād neylersün

461

(92b)

1. Eyā zābayāti'l-kā-i ķulne lenā
Leylāyi min künne em Leylā mine'l-beşeri

462⁸⁴⁷

(92b)

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. Leylāyi ʿarūs itdigi dem bu zen-i dünyā
Mecnūn işidüp didi kim

463⁸⁴⁸

⁸⁴⁵Söz konusu kıtānın müellifi tespit edilemedi.

⁸⁴⁶Söz konusu kıtānın müellifi tespit edilemedi.

⁸⁴⁷Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁸⁴⁸H. İbrahim Yakar, **Gelibolulu Sun'î Dîvânı**, T.C. Kùltür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, (2018). e-Kitap. s. 498'de 131 no'lu gazel olarak mevcuttur. Söz konusu gazel adı geçen çalışmada beş beyitten oluşmaktadır.

(92b)

Ferd

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fec'ilün

1. Hâtm eyleyen ey h'vâce menem muşhaf-ı ışkî
Ve'l- leylüye dek okumuş ancak anı Mecnûn

464⁸⁴⁹

(92b)

Ferd

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Āyîne her dem koyar dil-dârı tenhâ koynuna
Şalınurum Yûsuf girer gûyâ Züleyhâ koynuna

465⁸⁵⁰

(92b)

Ferd

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Mâyiliz duhter-i bezm-i şahnuña girmez ele
Sâkiyâ hû diyelüm şâyed bir ayağıyla gele

466⁸⁵¹

(92b)

Ferd

1. Devrân keştî-i Nûha necât virmiş işitdük⁸⁵²
O da bir zamânlar rûzigāruña düşmiş

467⁸⁵³

⁸⁴⁹Tarlan, **Hayâlî Bey Dîvânı**, s. 367'de 49 no'lu gazel olarak mevcuttur. İlgili gazel söz adı geçen esrde beş beyitten oluşmaktadır.

⁸⁵⁰Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁸⁵¹Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁸⁵²Vezin kusuru

⁸⁵³ Söz konusu ferdin müellifi tespit edilemedi.

(92b)

Ferd

Mef'ülü/Mefā'ılün/Mefā'ılün/Fā'ilün

1. Sen gezdüğün bu felâket ile der-be-der biz
Yanuñca gezdürdigi bu hırs-ı Hudâ nedür

468⁸⁵⁴

(92b)

Ferd

Mefā'ılün/Mefā'ılün/ Mefā'ılün/Mefā'ılün

1. Belâ tûfānuña şabr eyleyen mānend-i Nûh ahır
Çıkar deryā-yı gāmdan bir kenāra rûzigārıyla

469⁸⁵⁵

(92b)

Ferd

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ülun

1. Yār çāh-ı zeķanum ʿayn-ı vefādur derse
Şaķın ey ʿāşık şūrīdeye inanma çekme der

470

(93a)

⁸⁵⁴Söz konusu ferdin müellifi tespit edilemedi.

⁸⁵⁵Söz konusu ferdin müellifi tespit edilemedi.

روز	تاریخ هجری	میدول سال	تاریخ شمسی	میدول سال	تاریخ هجری
۱	۱۱۰۴	۱۹	۱۳۳	۹	۱۱۰۴
۲	۱۱۰۵	۱	۱۳۴	۱۰	۱۱۰۵
۳	۱۱۰۶	۲	۱۳۵	۱۱	۱۱۰۶
۴	۱۱۰۷	۳	۱۳۶	۱۲	۱۱۰۷
۵	۱۱۰۸	۴	۱۳۷	۱۳	۱۱۰۸
۶	۱۱۰۹	۵	۱۳۸	۱۴	۱۱۰۹
۷	۱۱۱۰	۶	۱۳۹	۱۵	۱۱۱۰
۸	۱۱۱۱	۷	۱۴۰	۱۶	۱۱۱۱
۹	۱۱۱۲	۸	۱۴۱	۱۷	۱۱۱۲
۱۰	۱۱۱۳	۹	۱۴۲	۱۸	۱۱۱۳
۱۱	۱۱۱۴	۱۰	۱۴۳	۱۹	۱۱۱۴
۱۲	۱۱۱۵	۱۱	۱۴۴	۱	۱۱۱۵
۱۳	۱۱۱۶	۱۲	۱۴۵	۲	۱۱۱۶
۱۴	۱۱۱۷	۱۳	۱۴۶	۳	۱۱۱۷
۱۵	۱۱۱۸	۱۴	۱۴۷	۴	۱۱۱۸
۱۶	۱۱۱۹	۱۵	۱۴۸	۵	۱۱۱۹
۱۷	۱۱۲۰	۱۶	۱۴۹	۶	۱۱۲۰
۱۸	۱۱۲۱	۱۷	۱۵۰	۷	۱۱۲۱
۱۹	۱۱۲۲	۱۸	۱۵۱	۸	۱۱۲۲
۲۰	۱۱۲۳	۱۹	۱۵۲	۹	۱۱۲۳
۲۱	۱۱۲۴	۱	۱۵۳	۱۰	۱۱۲۴
۲۲	۱۱۲۵	۲	۱۵۴	۱۱	۱۱۲۵
۲۳	۱۱۲۶	۳	۱۵۵	۱۲	۱۱۲۶
۲۴	۱۱۲۷	۴	۱۵۶	۱۳	۱۱۲۷
۲۵	۱۱۲۸	۵	۱۵۷	۱۴	۱۱۲۸
۲۶	۱۱۲۹	۶	۱۵۸	۱۵	۱۱۲۹
۲۷	۱۱۳۰	۷	۱۵۹	۱۶	۱۱۳۰
۲۸	۱۱۳۱	۸	۱۶۰	۱۷	۱۱۳۱
۲۹	۱۱۳۲		۱۶۱		۱۱۳۲

471⁸⁵⁶

(93b)

Müfred

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ülun

1. Bezme gel bu gice ey 'âlem hüsnuñ mâhı
Yoksa yirden göge dek incinirüm billâhi

472⁸⁵⁷

(93b)

Müfred

Mef'â'ilün/Mef'â'ilün/ Mef'â'ilün/Mef'â'ilün

1. Senünle mâhı vezn itdüm terâzû-yı hayâlde
O büryân göge ağdı kıo ma'üm oldı mıkdarı

473⁸⁵⁸

(93b)

Ferd

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ülun

1. Seni bir görmege bahâr u cihân
Bir dağı görmege bahâr gerek

474⁸⁵⁹

(93b)

Ferd

Mef'ülü/ Fâ'ilâtün/Mef'ülü/ Fe'ilâtün

1. Seni görünce aylar ağyâr ile ne dirler

⁸⁵⁶ Aydemir, **Ramâzân Behiştî Dîvânı**, s. 406'da 538 numaralı gazel olarak mevcuttur. Ulvî de Behiştî'nin:

1. Bezme gel bu gice ey 'âlem-i hüsnuñ mâhı
Yohsa yerden göge dek incinürüz vallâhi

beytiyle başlayan Divânın 538. gazelini: Kıl nazar hâlûme ey kişver-i hüsnuñ mâhı Gâh cevır eyler iseñ bâri esirge gâhi Koma tenhâda vü gurbetde dil-i gümrâhı İrmesün çarha dir iseñ bu garîbüñ âhı Bezme gel bu gice ey 'âlem-i hüsnuñ mâhı Yohsa yirden göge dek incinirüz vallâhi şeklinde beş bend olarak tesdis etmiştir.

⁸⁵⁷Söz konusu müfredin müellifi tespit edilemedi.

⁸⁵⁸Söz konusu ferdin müellifi tespit edilemedi.

⁸⁵⁹Söz konusu ferdin müellifi tespit edilemedi.

Mef'ülü fâ'ilâtün mef'ülü fe'ilâtün

475⁸⁶⁰

(93b)

Ferd

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ülün

1. Neler çeker güzelüm nerdibân-ı aşkuñda
Ayır nice kaşr-ı vişâle ayak ayak

476⁸⁶¹

(93b)

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

1. Eger ân Türk-i Şirâzî be-dest âred dil-i mâ râ
Be-ḥâl-i Hindüyeş baḥşam Semerḳand u Buḥārâ râ

477⁸⁶²

(93b)

Ferd

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

1. Germ olub meclisde dil-ber gögsün açub didi kim
Hâzâ cennât-ı Adnin fedḥulūhâ ḥâlidîn

478⁸⁶³

(93b)

Ḳıṭ'a

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

1. Eger sen kerem olub dirsən mu-^canber-kākülüm vardır⁸⁶⁴
Benüm de düd-ı âhumdan başumda sünbülüm vardır

⁸⁶⁰ söz konusu adreste beyitin şair **Feyzî**'ye ait olduğu belirtilmiştir.

<https://mustafakayihan.com/index.php/2018/03/25/misrayi-bercester/> 05/06/2019

⁸⁶¹ Kazım Mutlak, **Hâfız Dîvânı**, Ufuk-ı Farda Yayınları, 2018, s. 3'te dokuz beyitten oluşan gazelden bir beyit. Söz konusu beyit İranlı şair Hâfız'a aittir.

⁸⁶² Söz konusu ferdin müellifi tespit edilemedi.

⁸⁶³ Söz konusu kıta'nın müellifi tespit edilemedi.

⁸⁶⁴ Söz konusu mısra da vezin fazlalığı vardır

2. Gül açıldı sen açıldıñ gül-istân-ı cihân içre
Göñül dirler benüm de bir nevâziş-bülbülüm vardır

479⁸⁶⁵

(93b)

Mef'ülü/ Mefā'ılü /Mefā'ılü /Fa'ülün

1. İsterse n'ola haste göñül yāre şarılmağ
Mecrūh olıcağ lāzım olur yara şarılmağ

480⁸⁶⁶

(93b)

Müfred

Fā'ilātün/Mefā'ilün/Fā'ilün

1. Tevbe itdüm ki itmeyem tevbesün
Tevbeye tevbe-i nāsūh olsun

481⁸⁶⁷

(93b)

Müfred

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Tevbe meyden **Bâkiyâ** āsāndur ammā kırkırın
Döymeyem sākī-i sīmīn-sā'idūñ ibrāmına

482⁸⁶⁸

(93b)

Müfred

Mefā'ılü/ Fā'ilātün/ Mefā'ılü /Fā'ilātün

⁸⁶⁵Küçük, **Bâkî Dîvânı**, s. 185'te 247 no'lu gazel olarak mevcuttur. Söz konusu gazel ilgili kaynakta beş beyitten oluşmaktadır.

⁸⁶⁶Söz konusu müfredin müellifi tespit edilemedi.

⁸⁶⁷Küçük, **Bâkî Dîvânı**, s. 276'da 457 no'lu gazel olarak mevcuttur. Söz konusu gazel ilgili kaynakta beş beyitten oluşmaktadır.

⁸⁶⁸Söz konusu müfredin müellifi tespit edilemedi.

1. Gelür olur cefâ-cû ser-hõş kılıcı elinde kanlu
Şavul ey gönül yolundan ki yaman gelen dürür bu

483⁸⁶⁹

(93b)

Müfred

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

1. Severüm sevdüğümü sevmezem anı seveni
Severüm cân-ı gönülden sevdüğüm sevse beni

484⁸⁷⁰

(93b)

Kıṭ'a

Müstef'ilün/Müstef'il/Müstef'ilün/fa'

1. Şîrîn be dilem zed müje âteş ten neşod âgâh
Nâzem be sebük-i şu'le-i nâvek fikendeş
2. Binger be-ḥaṭṭ-ı yâr-ı Ḥalîlî ki z'icâr-ı nefesî
Ez âteş-i sūzân remîde çemeniş

485⁸⁷¹

(93b)

Müfred

Fa'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

1. Diye gördüm ki sūzımı eslemedi
Düşdi bend oldı gönül zülf-i perişân ne maḥal

486⁸⁷²

⁸⁶⁹Söz konusu müfredin müellifi tespit edilemedi.

⁸⁷⁰Söz konusu kata tespit edilemedi.

⁸⁷¹Söz konusu müfredin müellifi tespit edilemedi.

⁸⁷² Muhsin Macit, Şâh İsmail Ahmet Pâşâ Dîvânı'nı Okudu mu?, Bilig Kış/2017/Sayı 80, s. 273-274'te üç beyit mevcuttur. Diğer iki beyit yer almaktadır.
<http://bilig.yesevi.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/1590-published.pdf> 2019 söz konusu adreste

(94a)

Mef'ülü/ Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

Berg-i semenüñ lāle

1. Berg-i semenüñ lāle gibi hūb olacaḳdur
Meh-tāb yüzün gün gibi maḥbūb olacaḳdur
2. Çevgān idicek zülfüñi meydān-ı cemāle
Ser-geşte olub ay u güneş tap olacaḳdur
3. Kaşuñla gözün gördin didi mūncemid
Bu ğussede çok fitne vü āşūb olacaḳdur
4. Didüm ki ruḥuñda bula mey raġbet ḥalūñ
Virmesin Ḥoten Rūmda mergūb [olacaḳdur]
5. Sen Ḥüsrev-i hūbānuñ öger şîrini **Aḥmed**
Kim nazm-ı ḥüsn gibi ḥōş üslūb olacaḳdur

487⁸⁷³

(94b)

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Dilde yetmez mi ğamuñ başumda sevdālar nedür
Çeşm-i uşşāka görünmezken bu ğavġālar nedür
2. Cānı ḳurbān itdükçe sen çetr-i teni yaḳtıñ
Öldüğüm yetmez mi yoluñda ya buralar nedür
3. Gün gibi rūşen senüñ ḥalk içre vaḥdāniyetüñ
Nefyi işbāt itmege bilsem bu elālar nedür
4. Kışsasın izḥār idüpinsānda

⁸⁷³ Mehmet Akkaya, **Şemsî Pâşâ Dîvânı**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1992 adlı çalışmada gazel tespit edilemedi.

Çeşm-i zîbâlar nedür ebrû-yı ʿazâlar nedür

5. ʿÂlem-i nâsûda bir haţta göz bırakmağla
Gördüğün rüyâda ey Şemsî temâşâlar nedür

488⁸⁷⁴

(94a)

Faʿilâtün/Faʿilâtün/Faʿilâtün/Faʿilün

1. ʿÂlem-i nâsûda bir haţta göz bırakmağla
Gördüğün rüyâda ey Şemsî temâşâlar nedür

489⁸⁷⁵

(94a)

Qālū Rabbenā ātinā fiʿd-dünyā ḥaseneten ve fiʿl-aḥireti
ḥaseneten fe inneke enteʿl-vehhāb

490⁸⁷⁶

(95a)

Müfred

Mefʿülü/Faʿilâtün/Mefʿülü/Faʿilâtün

1. Gördüm rakīb oturmuş ol gülʿizāre karşı
Berdeʿl-acūze beñzer evvel bahāra karşı

491⁸⁷⁷

(95a)

Müfred

Mefāʿilü/Mefāʿilü/Fecilün

⁸⁷⁴ Mehmet Akkaya, *Şemsî Pâşâ Dîvânı*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1992 adlı çalışmada beyit tespit edilemedi.

⁸⁷⁵ Qālū Rabbenā ātinā fiʿd-dünyā ḥaseneten ve fiʿl-aḥireti ḥaseneten fe inneke enteʿl-vehhāb(94a): “Rabbimiz, bize dünya ve ahirette iyilik ve güzellik ver. Şüphesiz ki sen çokça ihsan ve lütufta bulunansın.”

⁸⁷⁶ Söz konusu beyit “Lā” başlığıyla kayıtlıdır.

<https://mustafakayihan.com/index.php/2019/04/09/misravi-bercesteler-1/> 30/08/2019

⁸⁷⁷ Söz konusu müfredin müellifi tespit edilemedi.

1. Raķībūñ yüzi ķara sözi acı
Hemān ķaz daĝa vurmaķdur  il acı

492⁸⁷⁸

(95a)

M fred

Fe il t n/Fe il t n/Fe il t n/Fe il n

1. Ne rev dur ki raķ bi ipe ber-d r ideler
Yab n aŗması  orarken ipi murd r ideler

493⁸⁷⁹

(95a)

M fred

Mef  l n/Mef  l n/ Mef  l n/Mef  l n

1. Tır ŗ it leŗker-i h t  n ser ne k k l  n dursun
 ırılrsa ĝam deg l leŗker hem n ser-d r  aĝ olsun

494⁸⁸⁰

(95a)

 ı  a

M stef l n/M stef l n

1.  end ey mu allim her r z t   eb
Baŗed ĝaz lim ma b s-ı mekteb
2.  od farŗ z b  ez sebze sa r 
Ersele ma n  yerta  ve yel ab

495⁸⁸¹

⁸⁷⁸ S z konusu m fredin m ellifi tespit edilemedi.

⁸⁷⁹ S z konusu beyitin m ellifi tespit edilemedi.

⁸⁸⁰ S z konusu k ta tespit edilemedi.

⁸⁸¹ S z konusu kısım okunamadı. (95a varaĝı)

496⁸⁸²

(95a)

Mu‘ammā b’ism-i 3014020

Mefā‘ilün/Mefā‘ilün/Fe‘ülün

1. Gülün ortasında şu gelse ey cān
Olur bir dil-ber adı anda pinhān

497⁸⁸³

(95a)

Mu‘ammā b’ism-i 410503

Mefā‘ilün/Mefā‘ilün/Fe‘ülün

1. Dedenün beline soķıcaķ dūdıñ
Anı bir dil-ber adıdur didün

498⁸⁸⁴

(95a)

Fe‘ilātün/Fe‘ilātün/Fe‘ilātün/Fe‘ilün

1. O nihāl-i bāğ-ı işve saña da ider meyl
A gönül şitāb itme buña rūzigār dirler

499

(95a)

1. Kallimū ezāfirekum ‘ala’s-sünneti ve’l-edeb
Mine’l-yumna havvāsi ve nine’l-yusra uḥsab

500⁸⁸⁵

(95b)

Mef‘ülü/Fā‘ilātü/Mefā‘ilü/Fā‘ilün

1. Ey nahl-i nāz bād-ı bahāristemez misün

⁸⁸² Söz konusu muamma tespit edilemedi.

⁸⁸³ Söz konusu muamma tespit edilemedi.

⁸⁸⁴ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁸⁸⁵ Müellif İydi ve gazeli tespit edilemedi.

Yār niyāz-ı ʿāşık-ı zār istemez misün

2. Bir hānde ile giryemüz ileey şevk
Faşl-ı şitāda cūşar hezār istemez misün
3. Kıl çīn-i hūn-ı çeşm bir eşkümde heft renk
ʿAks-i ruḥuḥda nakş ü nigār istemez misün
4. Haṭṭ geldi tīg-i zen olub ʿizāruḥa
..... ḥaṭāya ḥüsnüñ nişār istemez misün
- 5..... zūlf ü şevk-i ruḥ-ı yāre var ki
Ey hʿāce ʿayş-ı leyl ü nehār istemez misün
6. Gördüm o şūḥı dün gice ḥancer be-leb
Didi gül idi karşı şikār istemez misün
7. Yārūñ egerçiluṭfudur ʿarż
ʿİydi düşerse bu sırra kenār istemez misün

501⁸⁸⁶

(95b)

Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün

1. Penbe-i dağ-ı cünün içre nihāndur bedenüm
Diri oldukça libāsum budur ölsem kefenüm
2. Cānı cānān dilemiş virmemek olmaz ey dil
Ne nizāʿ eyleyelüm ol ne senündür ne benüm

⁸⁸⁶ Gölpınarlı, **Fuzûlî Dîvânı**, s. 103'te gazel olarak mevcuttur. Gazel söz konusu kaynakta yedi beyitten oluşmaktadır. Mecmuada yer almayan beyitler şu şekildedir:

1. Daş deler āhum oḥu şehd-i lebün şevkünden
Nola zenbūr evine benzese beyt-ül ḥazenüm

2. Edemem terk Fuzûlî ser-i kūyun yārun
Ne kadar zulm yeriye mana ḥōşdur vaṭanum

3. Tavḳ-ı zencîr-i cünûn dâ'ire-i devletdür
Ne revâ kim beni andan çıkara za'f-ı tenüm
4. 'İşk ser-geştesiyem seyl-i sirişk içre⁸⁸⁷
Bir ḥabābum ki hevādan doludur pîrehenüm
5. Gülbül-i ğam-zedeem bâğ-ı bahārum sensün
Dehen ü ḳadd u ruḥuñ ğonce vü serv ü semenüm

502⁸⁸⁸

(95b)

Mefā'ılün/Mefā'ılün/Mefā'ılün/Mefā'ılün

1. Dimek derd ü belāya şabr yok 'āşık fenâ eyler
Benüm cānum muḥabbet onun bağı ған eyler⁸⁸⁹

503⁸⁹⁰

(96a)

1. Kūh-ı 'āşkıñ baña bir Tūr-ı tecellî görünür yâ Resûlallāh
Ḳalbime 'ıyd vişāliyle tesellî görünür yâ Resûlallāh
2. Cevher-i zıkr-i Ḥudā ile ser-ā-ser 'ālem yâ Resûlallāh
Baña firdevs-i cinān ile tecellî görünür yâ Resûlallāh
3. Sâlik-i ḥaḳḳ olsenuñ vaż'la eṭvārından maḥallî [yâ
Resûlallāh]
Cenāb-ı Ḥazret-i Muştafāya tolı görünür yâ Resûlallāh
4. Rûz [u şeb] sāḥa-i vaḥdetde kıyām eylerler

⁸⁸⁷: a.g.e. yerim

⁸⁸⁸ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁸⁸⁹ Söz konusu mısra beyit açısından eksiktir.

⁸⁹⁰ Ayhan, **Nakşî Dîvânı**, s. 90'da fazel olarak mevcuttur; ancak "ya Resulallah" kısmı mevcut değildir. Bu kısımdan ötürü gazel serbest vezin ile yazılmış oluyor.

Cümle eşcār-ı çemen şaṅki muşallī görünür yā Resūlallāh

4. Tolidur ʿaşk-ı muḥabbet içre bu kevn [ü mekân]
Baña her müşkil işde keşfle celī görünür [yā Resūlallāh]
6. **Nāḫsiyā** ʿālem-i bākīde üli'l-ebşāra⁸⁹¹
Herkesün ḥālī maḳāliyle maḥallī görünür yā Resūlallāh

504⁸⁹²

505⁸⁹³

(97b)

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

1. Bil ʿavāmil yüzdür fi'z-zāhir
Şunuñ üzre düzdi ʿAbulḳāhir
2. Baʿzı lafziyyedür senün baʿzı hem
Maʿneviyye oldı yā ḥasır hem
3. Oldı zarbın üzre lafziyye daḥi
Birisi senün semāʿidür aḥi
4. Şālişi senün kıyāsı oldu pes
Muḥterem olasın oḳu kıl heves

⁸⁹¹Söz konusu beyit adı zikredilen kaynakta yer almamaktadır.

⁸⁹²Söz konusu kısım okunamadı. (96b-97a varakları)

⁸⁹³“Abdülkâhir el-Cürcânî ile Birgivi Mehmed Efendi'nin el-ʿAvâmil adlı eserleri, Arap dilinde önem atfedilen iki önemli çalışmadır. Bu eserler, Arap nahvinin temel kaidelerini özet bir şekilde ele almaktadırlar. Eskiden olduğu gibi günümüzde de önemini muhafaza eden bu eserlere, birçok tekmile ve şerh yapılmıştır.” Daha geniş bilgi için bk. Ahmet Gemi, “Avamile Yapılan Şerhler Bağlamında İbrahim Elkurani'nin Avamil Tekmilesi”, **e-Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi** Nisan-2017 Cilt:9 Sayı:1 (17),

5. Oldı akas bir  av mil evveli
Hem kıy sın yerid r   mili
6. Ma nev  iki oldı bi'n-niz  
On    oldı da i env  's-sem  
7. **Nev -i evvel**den olurdan  arf-i cer
 ıf  kıl kim t  olasın mu teber
8. On yedid r  arf-i cer bir bir sa a
 Ad ide ben m stemi  ol ıl ba a
9. V v b  u t -i k f l m rubbe mun  muz
F   al   atta       ad  min  am   ll 
10. **Nev -i s n d r** m  ebbeh bi'l-fi il
Bunların mecm    arfdir  yle bil
11. Altıdur  amusı ismi na b ider
V cib oldur ki ide ref -i  aber
12.  nne'd r da i k ne inne'd r
Hem la alle leyse ve likend r
13. **Nev -i s li ** m  v  l 'dur ey ric l
Leyse'ye oldı m   bih k ll-i   l
14.  smine bunlar veliken ref  ider
V cib oldur ki ideler na b  aber
15. **Nev -i r bi ** yidi  arfd r b -g m n

İsmi naşb ider kamu anlar ʿayān

16. Vāv illā daḥi yā hemze āyā

Ey verir hem aḥeri senūñ şaya

17. Kamusı dört oldu fiʿili naşb ider

Biri enʼdir bākisi key len izen

18. Bād-ı kāf min illā hatta ʿalā

Fī daʿn ḥāşā ʿadā rubbe ḥālā

19. Münz müz vāv elif tā velā

Biri lāmʼdur ḥarf-i cerūñ ey saḥmī

(98a)

20. Fiʿil cāzim virir mā vū lām

Lā verir fī nehyī en yā ḡulām

21. Maʿnī-i enʼde olan fiʿl-i cezm

Eyleyen toḡuz isimdür kıl fehmi

22. Men ü ey eyne inni enni ḥayşümā

Mehmāʼdur izmā mettāʼdur hem demā

23. Nevʿ-i şāmin şol isimlerdür ʿaziz

Naşb ider esmāyı ider biʼt-temyiz

24. Küllü dörtlüdür rāʼnın ey pür-hüner

Birisi anuñ aḥdīdur biʼl-ʿaşer

25. Pes anuñ aḥāvātı daḥi hem-cinān

Naşb ider terkīb oluna bī-gümān

26. Birisi kem'dür gāhī hem kezā
Haṭıruñda şakla olmasun cezā

27. **Tāsi**u esmā-yı e'āldür necāt
Ba'zı dāfi' oldı ba'zı nāşibāt

28. Cümlesi toközdu anuñ bī-gümān
Nāşib altıdur idem saña 'ayān

28. Belhe'dür daḥi rüveyde'dür heyyā
Düneke'dür hem 'aleyke şehā

29. Birisidür daḥi anlaruñ heyyahelā
Her biri bir fi'ile bunlar isim ola

30. Rāfi' üçdür biri şettānedür
Biri heyhāte birisi sür'ānedür

31. İsmi fi'il olmaḥdur anlarıñ hemīn
Meşeldür kılma terdīd ol hemīn

32. 'Aşir e'āl-i nākış oldu ad
Küllü on üçdür edelüm

33. İsmiñi bunlar ḫamusı ref' ider
Vācib oldur olurlar hem ḫaber

34. Kāne şārā edḥā eşbehe'dir
Zelle bāte'dür daḥi emsā verür

35. Birisi mādāme biri ḫāfetā

Hıfz kıl kim gide cehlũ

(98a)

36. Biri m̃a z̃ale biri m̃a infeke daḥi
Leyse'dür hem m̃a beriḥe'dür ey aḥi

37. Daḥi taṣarruf olunur
Anlarıñ macmũ bunlardan kılur

38. Bunlara fi'il-i muẓāri'dür ḥaber
Dörtür mecmũ senũ ey piser

39. Kāde'dür biri °asā oldu aḥi
O ṣekle girüb ye baḳ daḥi

40. On ikinci medḥ oldu vü zem
Fā'il-i bā lām mu°arrif oldu hem

41. Yā mu°arrif oluna oldu muẓāf
Yā gerek muẓmer ola ol bī-ḥilāf

42. Maḥma'dur senũ biri hem ḥubzen
Sā'i biri ye's'dir ey keḥebbezen

43. On üçüncü oldu ef'āl-i elif 'b'
Hıfz kılğıl imdi onları bilüb

44. Yedi ef'āl oldu ḳāmūs anuñ
°Ad idin diñle ṣād ola cānuñ

45. İki isim daḥi olur ḳāmūsı
Evvelindendür °ibāret ṣāliṣi

46. Bil asibtu hem anentu aşa'dur
Hem allimtu hem vecedtu ra'eytu'dur

47. Aeri oldu ne'imtu ey ricāl
Vārid ola ikisine itimāl

48. Hem kıyāası bil yedi āmil durur
Fi'ıl-i muṭlaḳdur hem dai fā'ıl durur

49. İsm-i mef'ūl durur mařdar hem muṣāf
Hem müşebbih bi-şıfatı bi-ḫilāf

50. İsim tām oldu dai bil azīz
İkṭişāb eyledi liken o temeyyüz

51. Beş amzeden ider nasīb ey allām
Çün evlādur vesilādur ol tamām

52. Ma'nevī yaya idelüm ibtidā'
Biri ā mildür anuñ fi'l-mübtedā'

53. āmil olan oldur hem fi ḫaber
İkisünde dai oldur mu'teber

54. Biri ā mildür muṣārri'de yaḳīn
Muvakḳi'-i ism vuḳū'dur ola hemīn

55. İş bu yüz āmil durur hīç bir řaġīr
Ne vażī' müstaġnī oldu ne kibir

(99a)

56. Hamd idelüm çün kitāb oldı tamām
Hem Nebīye idelüm yüz biñ selām

57. Temme'l-idrāku bi-ʿavni'l-meliki'l-hallaḡ
Er-Rabbu'l-kerimu'l-lezī ḡāsimu'l-erzāk

506⁸⁹⁴

507⁸⁹⁵

508⁸⁹⁶

(99b)

Eşref Oğlu

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ey göñül bir derde düş kim anda dermān gizlidür
Gel qarış bir kaçreye kim anda ʿUmmān gizlidür
2. Degme bir derviş faḡīri ḡör diyü kılma nazar⁸⁹⁷
Ḳalbimün⁸⁹⁸ her güşesinde ʿarş-ı Raḡmān gizlidür
3. Terk idüp nāmūsı ʿārı giy melāmet⁸⁹⁹ hırḡasın
Bu melāmet⁹⁰⁰ hırḡasında nice sultān gizlidür

⁸⁹⁴1. Emzikli ʿavretiñ südi kesilse içe. Kökini kaynadup içse yine südi yerine gele. (99b)

⁸⁹⁵Söz komusu kısım okunamadı. (99b varak)

⁸⁹⁶Mustafa Güneş, **Eşrefoğlu Rûmî ve Dîvânı (İnceleme Metin)**, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya, 1994 adlı eserde s. 223'te beş beyitlik gazel olarak mevcuttur. Mecmuada yer almayan beyit şu şekildedir:

1. Muḡīb ise cān u dil bulur ḡayāt-ı cāvidān

Dervişün her bir sözünde āb-ı ḡayvān gizlidür

⁸⁹⁷Diyü kılma nazar: a.g.e. görüp ḡor bakma kim

⁸⁹⁸Ḳalbimin: a.g.e. göñlümün

⁸⁹⁹Melāmet: a.g.e. ferāḡat

⁹⁰⁰Melāmet: a.g.e. ferāḡat

4. Gör bu **Eşref Oğlu Rûmî** baħr-ı ʿaşqdan neyledi
Cân [u] başı terk idüp yanında cânân gizlidür

509

(100a)

Merhûm Ebu Suʿûd Efendi'den menkûldur izâle-i fakr için bunu okıyalar:
Allâhumme erzuķnî ʿamelen bâren ve rizķen dâren ve ʿaşıyyen ķaren.

İbn-i ʿAbbâs rivâyet ider ki her kimse bu duʿâyı günde üç kez okusa Hakk
teʿâlâ ʿilm-i şerîf keşf ide inşaâllahu teʿâlâ.

Duʿâ budur:

Bismillâhi'r-raḥmani'r-raḥim. Allâhumme ʿallini mâ yenfaʿni mimmâ
ʿallemenî ve ruzuķnâ ʿilmen nâfiʿen bi raḥmetike yâ erḥame'r-raḥimîn. Ğaflet
olunmaya.

Fî ķirâe hazâ'd-duʿâ-i ķable'd-dersi şelâse merrete yekûn:

Bismillâhi'r-raḥmani'r-raḥim. Allâhumme efteḥlî ḥikmete ve'n-şurnî
raḥmetek. Allâhumme ḥarecni fî zulumâtî el-vehmi ve ekremni bi'n-nûri'l-ġam.
Allâhumme fetḥen ʿaleynâ ebvâbe raḥmetike ve'n-şur ʿaleynâ ḥazâini bi raḥmetike yâ
erḥame'r-raḥimîn.

Her kim bu ġarîb duʿâyı her kim her şabâḥ gün toġmadan okusa ʿacâyib göre.
Bismillâhi'r-raḥmani'r-raḥim;

Men ķaraʿe bende'd-duʿâ-i şelâse merreten fî vakti şubuʿi baʿda ferâġi'l-fecri
lem yerḍa ʿaleyhi nisyâni ʿaşlen. Bismillâhi'r-raḥmani'r-raḥim; yefʿalu'l-lâhu men
yeşâu bi ķudreti ve yaḥķum mâ yurîd bi-ʿizzeti yâ muķallibe'l-ķulûb ve'l-ebşari ve yâ
muķaddime'l leyli ve nehâr bi-raḥmetike yâ erḥame'r-raḥimîn. Temme'l Kitâbu.

(101a)

Evrādi Merḥūm Ebu Su'ūd Efendi

Allāhumme nazzim aḥvāli ve ḥassin ef'āli ve ḥalliṣni a'lamü'l-fakri ve zülî ve ḥalliṣni 'ale'l-belāi ve'l-kaḍā-i ve'l-vebāi ve 'an şuruü'l-a'dāi ve's-şeyāṭine'l-muḍallin ve'n-nefsi'l-emmāreti'l-bi's-süi. Allāhümme'ca'alni mine'l-şulaḥāi'l-'āhidine ve'l-ağniyāi's-şākirine ve yessi'r-lenā intizāme fî cemi'î'l- umûri'd-dîniyye ve'd-dünyeviyye ve'ca'al murādenā fi'l-ḥayri ve ba'id mine's-şerri ve'l-işyāni ve'z-zunûbi fî saġāiri ve'l-kebāiri ve ḳaribni bi'l-āmeli şāliḥi ve's-şıdḳi ve'l-işmeti vece'alni mine's-şāliḥîn. Allāhümme ye'sir lene'l a'mare bi'l-a'māli's-şāliḥati ve bi'l-me'ārifi'l-ilāhiyyeti ve'l 'ilmi ve'l faḍli nāfi'î bi'l-ḥaḳāiḳi ve'd-daḳāiḳi ve nevvir ḳalbi bi envāri tilke'l-me'ārifi ve'l-'ulūmu'l-meşrûre beyne'l-'ārifine ve 'āmiline'l-ḥaḳîḳine bi envāri'l-îmāni ḥale'n-naz'î fî ahiri 'ömri bi en 'aḳûle eşhedü enlā ilāhe illallāh ve eşhedü enne Muḥammeden 'abdühü ve Resûlühü ve şallallāhü te'ālā 'aleyhi ve sellem ve 'alā alihi ve şaḥbihi ecma'in bi faḍlike ve kibriyāike yā bedi'a's-semāvati ve'l-'arḍ yā zü'l-celāli ve'l-ikrām. Bi raḥmetike yā erḥame'r-raḥimîn ve şallallāhü 'alā seyyidinā Muḥammedin ve alihi ve şaḥbihi ecma'in. E't-tayyibîn e't-tāhirîn.

Evrād-i Merḥūm Ebu Su'ūd Efendi raḥmetullāhi 'aleyhi.

Ziyāde nāfi'

Cā'e'l-a'rābiyyu ile'n-nebiyi şallallāhu 'aleyhi ve sellem. Fe ḳāle yā Resûlallāh. İnni reculun keşirin nisyanî fe ḳāle nebiyun şallallāhu te'ālā 'aleyhi vesellem. İḳra' fî külli yevme selāse merrat. Allāhümme ca'al nefsi muṭmainneten tuminu bi liḳāike ve taḳna'u bi aṭāike ve tarḍā bi ḳaḍāike ve taşbiru li belāike. Şadaḳe Resûlallāh.

Fî kāne tes'elu illā insāne ḥācetehu eḥabbe ḳaḍāha fe'l-yakra' fî vechihi elem tere innellāhe saḥḥare lekum mā fi'l-arḍi cemi'an ve'l-fülke tecri fi'l-baḥri bi emrihi

ve yemsiku's-semāen taḳa'a ʿale'l-arḍi illā bi iznihi innellāhe bi'n-nāsi le-raʿufun raḥim.

Baʿde't-ṭaʿām

Allāhümme ḥassin ahlākenā ve ṭayyīb erzākenā ve bāriklenā fi mā razeḳtenā ve erzuknā min naʿimi'l-cenneh bi raḥmetike yā erḥame'r-raḥimīn. Baʿde't-ṭaʿām bunu okuyalar.

Duʿā-i Şavm

Allāhümme leke şuntu ve bike amentü ve ʿaleyke tevekkeltü ve ʿalā rızḳike eḫartu ve li şavmi ğadin erdetu vektubli ecvedi's-şāimīn. Bi raḥmetike yā erḥame'r-raḥimīn. Temme'l-kitābu.

511

(102a)

Tablo: 7.

Taḫşīl-i kemāl içün / Yā Vehhāb > 140	Defʿ-i belā içün / Yā Laṭīf > 139	Cemʿ-i māl içün / Yā Ğanī /isim > 2160	Ḥuşūl-i murād içün/ Yā (.....)>139
Ḳahr içün / Yā Ḳahhār > 296	Cezb-i ḳulūb içün /Yā Vedūd > 30	Zelīl içün / Yā Muzill /isim>7609	Ḥalāş içün / Yā (.....) >1030

512

(102a)

Her kim bu ğarīb duʿāyı her şabāh gün toğmadan okusa ʿacāyib göre;
Bismillāhi'r-raḥmani'r-raḥim. Allāhümme yā fettāh yā men biyedih külli fettāh ifteḥ
lenā ebvābi ḥayrāti ve's-saʿādāt ve ʿalā cemi'i'l-müslimīne ecma'in. Bi raḥmetike yā
erḥame'r-raḥimīn.

Evrād-i diger

Bismillāhi'r-raḥmani'r-raḥim. Allāhümme yā müfettiḥe'l-ebvāb. Yā kerimu
yā vehhāb. Yā muḳallibe'l-kulūbi ve'l-evşār. Yā ḥaliḳe'l-leyli ve'n-nehār. İftaḥ lenā
ebvābe feyzike ve luṭfike bi raḥmetike ve ğufranike ve faḍlike bi ḥürmeti lā ilāhe
illallāh Ādem şafiyyullāh. Ve bi ḥürmeti lā ilāhe illallāh İbrāhīm ḥalīlullāh. Ve bi
ḥürmeti lā ilāhe illallāh Dāvūd ḥalīfetullāh. Ve bi ḥürmeti lā ilāhe illallāh Süleymān
emīnullāh. Ve bi ḥürmeti lā ilāhe illallāh Nūḥ necībullāh. Ve bi ḥürmeti lā ilāhe
illallāh ʿİsā ruḥullāh. Ve bi ḥürmeti lā ilāhe illallāh Mūsā kelimullāh. Ve bi ḥürmeti lā
ilāhe illallāh Muḥammed Resūlullāh. Ve bi ḥürmeti elfi ismun bi esmāike ʿaliyyetü'l-
rafiʿatü'l-kebire. Ve bi ḥürmeti Tevrāti ve İncīle ve Zebūre ve'l-Furḳāne bi raḥmetike
yā erḥame'r-raḥimīn ve'l-ḥamdülillāhi rabbi'l-ʿālemīn. Ve'l-ʿākibetü li'i-mutteḳīn.

513⁹⁰¹

(102b)

Rūḥi Bağdādī

Mefʿülü/Mefāʿilü/Mefāʿilü/Feʿülün

1. Ey şāḥib-i kudret ḳanı inşāf [u] mürüvvet
Rindān-ı mey-āşāma niçün olmaya rağbet
2. Kısmetleri dırsen ezeli cevri ü cefādur
Cevri ola niçün zevḳ ü şafā olmaya kısmet
3. Dırsen ki bu gün eylemeyen yarın ider zevḳ
Çok mı iki gün bendelerin eyleye ʿişret

⁹⁰¹Erten, **Kayseri Raşit Efendi Eski Eserler Kütüphanesi'ndeki Bağdāth Rūḥi Dīvānı**, s.116'da
terkib-i bent olarak kayıtlıdır.

4. Hacetlerümüz kādür igen kılmāğa hāşıl
Şalmağ keremünden bizi ferdāya ne hacet
5. Nā-çār çeker halk bu miñnetleri yoğsa
Ādem kara tağ olsa getürmez buña tağat
6. Hālūñ kime açsañ saña dir hikmeti vardur
Öldürdi bizi āh bilinmez mi bu hikmet
7. Bīhūde dönüp neyler ola başımız üzere
Halkuñ bu felek didigü dolāb-ı meşakḳat
8. Bīhūde yeter döndi hemān terkini kılsa
Kim ʿaksine devr eylemeden yegdi yıkılsa

514

(103a)

Behr-i yevm kırāʿat oluna. Ziyāde ğinā gelüb ğayrı

Bismillāhiʿr-raḥmaniʿr-raḥim. Allāhümme inni ḍaʿifun feḳavvini. Allahümme inni zelīlun fe aġnīnī fe ʿaznī. Allahümme inni faḳīrun fe aġnīnī. Bi raḥmetike yā erḥameʿr-raḥimīn.

Ve kāle ʿaleyhiʿs-selām li ʿAlī raḍiyallāhu ʿanhu fī kırāi külli yevmin ḥamşetin merre ve ʿaşrīne merre ḥafīze fe samiʿa velā yensa fe hafīzeʿl-bette. Allāhümme ʿanni bi zikrike ve ḳablī bi ḥaşyetike ve yesirnā bi t̃aʿatike leyse.

Her kimin nisyānı olsa bu duʿāyı okuyalar. Resūl-i Ekrem şallallāhu ʿaleyhi ve sellemden menḳūldür. Her gün üç kerre okuyalar.

Allāhümme ec°al nefsi muṭma°inne bağı bi'l-liḳāi bike ve teḳanni° bi °aṭāike ve tarḳī bi ḳazāike.

Ḳāle Şeyḫ Ebu °Alī e't-Tirmīzi raḥimehumullahi °aleyhi. Men ḳarā°e haze'd-du°ā °aḳībe külli şalavāt yeşirren °ālimen elbettete. Bismillāhi'r-raḥmani'r-raḥim. Rabbi zidni °ilmen ve ves°a rizḳi ve bārik fimā rezaḳteni ve'ca°alni maḥbūben fi ḳulūbi °ibādike ve °azīzen fi °uyunihim. Vecce°alni fī-dāreyni mine'l-muḳarrebīn. Yā keşiren nevvāl. Yā ḥüsne'l-fi°āl. Yā ḳāimen bilā zevāl. Yā mübdüyen bilā ḳitāl. Veleke'l-ḥamdu ve şerefu fi külli ḥālin tüsellem.

Allāhümme Rabbe hażihi'l-da°veti tāmmeḥ. Ve şalati'l-ḳāimeḥ. Ve ati Muḥammeden el vesilete ve'l-faḍileḥ. Ve'd-derecete'l- °āliyet'e'r-rafiyeh. Ve ba°aşhu'n-meḳame'l-maḥmūd el ḥavḍe'l-mevrūd ve zāye'l-ma°ḳūd. el-lezi ve°addehu ve yeşfe°u finā ve fī cemi'i'l-mürselīne ve'l-müslimāt. Bi raḥmetike yā erḥame'r-raḥimīn. Verḍe °anni ve °an vālidī. Riḍāen lā teşḥeṭu ba°den ebeden. Ezān okunurken okuyalar.

515⁹⁰²

(103b)

Rubā'i

Mef°ülü/Mefā°lün/Mefā°lün/Fa°

1. Her derde virüb vücūd nālān olmam
Eṭfāl-şıfat bahāne cūyān olmam
Çāk-ı zirve-i bā-hem āsmāndan düşmem
Minnet-keş mümiyān-ı nādān olmam

516⁹⁰³

(103b)

Mefā°lün/ Mefā°lün/ Mefā°lün/ Mefā°lün

1. Saña hicrān bil her beyt bu çarḥ-ı bī-vefānuñdur

⁹⁰²Söz konusu rubainin müellifi tespit edilemedi.

⁹⁰³Söz konusu müseddesin müellifi tespit edilemedi.

Şefâat merhamet şefkat Resûl-i kibriyânuñdur

2. Haṭā vü derd-i baḥş-ı Hâlık günâhkârınuñdur
Dilâ bîhûde şanmasun bu söz bir nüktedânuñdur
3. Erenlerden ümîdüñ kesme himmet evliyânuñdur
Tevekkül kıl vişâl-i yâre virmek şon Hudânuñdur

517⁹⁰⁴

(103b)

Mefâ'ılün/Mefâ'ilün/Fe'ülün

1. Qanı İdrîs Ya'qûb ile Yûsuf
Baña göster bulardan bir nişânı
2. Qanı İskender n'oldı sebebi ne
Ki muḥkem itmedi ins ü cânı
3. Hazer kıl nîş-i cevruñden bu dehrüñ
İşitdük neyledi Nûşirevân'ı
4. Yer altunda yatur Şidâd ile °Âd
Zebân-ı ḥâliyle eyler figânı
5. Qanı Efrâsiyâb-ı Tûs-ı Tāvûs
Qanı ne oldı o nâzûk cânânı
6. Qanı Cemşîd ile ḥâkân-ı Fağfûr
Tutavuz şandılar mülk-i cihânı
7. Ecel kımadı buhîç
Kerem itdi

⁹⁰⁴Söz konusu kıta-yı kabirenin müellifi tespit edilemedi.

8. Dil-āverdür bu çarḥ-i pīre-zen kim
Başıpdur nice yüz biñ pehlivānı

518⁹⁰⁵

(104a)

Ḳabūlī

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

1. Yatur pīr-i muḡān evḡār olup destī ḳabaḳ tutmaz
Şu deñlü bāde-nüş olmuş ki el dıtrēr ayak tutmaz
2. ʿAşāyile içerdi dime zāhid-i pīr-i mey-ḥāne
Elünde ihtiyāruñ başuna kimse çomaḳ tutmaz
3. Zeri bir sīm-ten maḥbūba şarf it yoḥsa ey ḥoca
Seni ol rüz [u] şeb ḳoynuñda yatsa ısıcaḳ tutmaz
4. **Ḳabūlī** şimdi yaz armaḡanı bī-revāc oldı⁹⁰⁶
Anuñçün dürr-i pāk-ı nazmuna kimse ḳulaḳ tutmaz

519⁹⁰⁷

(104a)

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün

1. Sāyesün dervīş-i bī-berg ü nevādan dūr eden
Şaḳlasın ārāyiş-i tābūta naḥl-i ḳāmetün

520⁹⁰⁸

⁹⁰⁵Erdoğan, **Kabūlī İbrāhīm Efendi, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dīvānı (İ-TM-Di.)**, s. 597/598’de gazel olarak mevcuttur. Söz konusu kaynakta gazel beş beyitten oluşmaktadır. Mecmuada yer almayan beyit ve mecmua ile söz konusu eser arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

1. **Semend-i ḥāṭırum ʿışḳa tūtıldı dime ey zāhid**

Ḥār-ı nā-pāydār u nā-pesendi ḥōd ulaḳ tutmaz

⁹⁰⁶Ḳabūlī şimdi yaz armaḡanı bī-revāc oldı: a.g.e. Ḳabūlī gevher-i ḳan-ı maʿarif bīrevāc ancak

⁹⁰⁷Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

(104a)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Biz ki çekdük hırkaya ceyb-i seri şimden girü
Başına çalsın felek zıll-i hümā-yı devletün

521⁹⁰⁹

(104a)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün

1. Dilde fikr-i vaşl-ı dil-ber dil-ber ise biçer
Bir ıaceb sevdāya düşmiş derd-mend ol çüp-ı döñer

522⁹¹⁰

(104b)

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1. Eger müstelzim-i ihsān ise feryād kâbildür
Kerem mebzûl olursa ıarz-ı istidād kâbildür
2. Nigāhuñ menı iderdi istese hep ğamzesin cevrin
Hemān hikmet murād itmekde yoħsa dād kâbildür
3. Ben itsem bī-sütūna himmet etmem tıseyi maħrem
Anı nevk-i müjeyle yıķmak ey Ferhād kâbildür
4. Dil-i derd āşinā cām-ı neşāta eylemez minnet
Ġubār-ı ğamla da bir laħza olmak şād kâbildür
5. Rızā yoķ intikāma mezheb-i ıuşşākda yoħsa
Bir āh ile cihānı eylemek zār kâbildür

⁹⁰⁸ Mantıkî'nin beyiti ilgili adreste mevcuttur. https://edebiyatvesanatakademisi.com/edebiyat-terimleri-mazmunlar/huma-edebiyatta-hum-umay-hum-y-kusu/43249#_ftn7 20/02/2019

⁹⁰⁹ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁹¹⁰ Mermer, **Vecdî ve Dîvançesi**, s. 77/78

6.⁹¹¹
.....

523⁹¹²

524⁹¹³

(105a)

Fe'îlâtün/ Mefâ'îlün/ Fe'îlün

1.⁹¹⁴
.....

2. Rind olan cām alur elüne müdām
Lāle-veş nev-bahāre kıatlanmaz

3. Gül-i maksūd ele getürmez ol kim
Zahmet-i zahm-ı yāre kıatlanmaz

4. Kıullanur zevrak-ı mey-i sākī
Çekdürür rüzigāre kıatlanmaz

5. Tevbe āsān idi velī 'āşık
Bāde-i hōş-güvāre kıatlanmaz

6. Belki dil şabr ideydi
Va'de vaşl-ı yāre

7. Bir çākım kāv olur gamuñda göñül

⁹¹¹ Mecmuada söz konusu beyit okunaklı değildir. Okunamayan beyit şu şekildedir:

1. Bu feyz ile sözüñ sihri eylemek müşkil değil Vecdî

Huşûşa tab'ı çālākūñ ide imdād kıabildür

⁹¹² Söz konusu kısım okunamadı. (104b)

⁹¹³ Küçük, **Bâkî Dîvânı**, s. 164'te 200 no'lu gazel olarak mevcuttur. Boş bırakılan yerler söz konusu mecmuada okunaklı değildir.

⁹¹⁴ Söz konusu beyit mecmuada okunaklı olmayıp Küçük, **Bâkî Dîvânı**'da şu şekilde geçer:

1. Dil teb-i hecr-i yāre kıatlanmaz

Kimse iḥrāk-i nāre kıatlanmaz

525⁹¹⁵

(105a)

Ferd

Müfte'ülün /Mefā'ilün /Müfte'ülün/ Mefā'ilün

1. Nevbet-i iştihārumuz bām-ı felekde çalınur
Gulgüle şaldı ʿāleme velvele-i neḳāremüz

526⁹¹⁶

(105a)

Mef'ülü/ Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fa'lün

1. ʿĀşıqlara çün derd ü belā zevḳ ü şafādur
Yā zevḳ [ü] şafā derdüne düşmek ne belādur
2. Abdāllaruz n'eyleyelüm tāc ü ḳabāyı
Dervīşlerün tācı fenā başı ḳabādur
3. Dünyāda çeker miḥneti⁹¹⁷
Ey şūfī bu gün baña ise

527⁹¹⁸

⁹¹⁵Küçük, **Bâkî Dîvânı**, s. 203'te 202 no'lu gazelden bir beyit olarak mevcuttur.

⁹¹⁶Küçük, **Bâkî Dîvânı**, s. 121'de yedi beyitlik gazel olarak kayıtlıdır. Boş bırakılan yerler söz konusu mecmuada okunaklı değildir. Okunamayan beyitler şu şekildedir:

1. Bâğ-ı ʿarab u ʿayşa mey-i nāb u dem-i nāy
Ḥaḳḳa bu ʿaceb ḥūb u laṭif āb u hevādur

2. Geh kulkul-i mey gönlüm açar gāh dem-i nāy
Maḳsūd benüm pādişehüm hüsn-i edādur

3. ʿUşşāḳ iniler güm güm öter günbed-i gerdün
Ḥaḳḳā bu güzel ḥūb u şafā-baḥş şadādur

4. Bâkî n'ola pervāz-ı bülend itse gazelde
Bāl ü per aña himmet-i yārān-ı şafādur

⁹¹⁷ Boş bırakılan yerler mecmuada okunaklı değildir.

(106b)

Güfte-i Fehîm-i Nâ-murâd

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

1. °ibâdet-hâneye îmandan şöra
Gelür mest-âne başımı secdeye îmandan şöra
2. Benüm ol rûh-ı meşreb nuḡk-ı sâķîdür ğıdâ cānā
Baña lâzım degül şunmak meze peymāneden şöra

528⁹¹⁹

(106b)

Fā'îlātün/ Fā'îlātün/ Fā'îlātün/ Fā'îlün

Fehîm-i Zār

1. Rehne ver esbābı rind ol geçme zāhid bâdeden
Hem ḫalāş ol ol sebeble şıķlet-i seccādeden
2. Ārzū-yı kevşer eyle geçme meyden zāhidā
°Ārif isen geç ümîd-i bahşîş-i nādāneden
3. Kayd-ı teşvîş-i ridā vü subḫdan bulup rehā
Himmet-amûz-ı ferağ ol bir dil-i āzādeden
4. İstimā° it n'iydüĝin sāmān-ı rind-i şūfiyā
Ben **Fehîm**-i mest-i °aşķ u bî-dil-i üftādeden

529⁹²⁰

⁹¹⁸Üzgör, **Fehîm-i Kadîm, Hayatı, Sanatı, Dîvânı ve Metnin Bugünkü Türkçesi**, adlı çalışmada söz konusu kıta tespit edilemedi.

⁹¹⁹Üzgör, **Fehîm-i Kadîm, Hayatı, Sanatı, Dîvânı ve Metnin Bugünkü Türkçesi**, s. 612/614'te söz konusu şiir gazel olarak mevcuttur. Mecmuadaki gazelin beyit sayısı dördtür. Mecmuada yer almayan beyit aşağıdaki gibidir:

1. Sade kalb ol kim yine bî-reng ü naķs-ı feyz ider

Ser-şikeste-pāre-i mir°āt-ı kalb-i sâdeden

⁹²⁰Üzgör, **Fehîm-i Kadîm, Hayatı, Sanatı, Divânı ve Metnin Bugünkü Türkçesi**, s.552'de gazel olarak mevcuttur. Söz konusu gazel ilgili kaynakta dokuz beyitten oluşmaktadır. Mecmuada yer almayan beyit aşağıdaki gibidir:

(106b)

Mef'ülü/ Mefā'ülü/ Mefā'ülü/ Fe'ülün

Fehīm

1. Ey bād-ı şabā zülfüne yārūñ güzer eyle
Gāhī dil-i 'uṣṣāka belādan ḥayr eyle
2. Pervāne iseñ şu'le-i ruḥsāruna ey dil
Ḥurşīd ü mehūñ şa'şasın bāl ü per eyle
3. Tīg-i nıgehūñden serūñi kırtaramazsın
Ey fitne-güher dest-i belāyı siper eyle
4. Ey cādū-yı ḥūn-rīz yeter sīne-i cāna
Müjgānuñı geh nāvek ü geh nişter eyle
5. Şāyeste-i şemşīr-i teğāfūl mi hele gör
'Uṣṣāk-ı melāmet-zedeye bir nazar eyle
6. Ğamzeñ yine sevdā-ger-i kālā-yı dil olsun
Ārāyış-i dükkān-ı kazā vü kader eyle
7. Çeşmūñ ki ider ğamzeñi de ḥavf ile lertzān
Ayīneye bakma ḥazer eyle ḥazer eyle
8. Ḥūy-gerde lebūñ resm idüp āteşle **Fehīmā**
Her safḥa-i cān üstüne naķş-ı şerer eyle

530⁹²¹

(107a)

1. Āsār-ı tebessümle verüp her sözüñe cān
Feyz-i dem-i Rūḥu'l-Ḳuddüse ḥandeler eyle

⁹²¹ Necâtî gazellerinin bulunduğu çalışmadasöz konusu müseddes mevcuttur.
https://archive.org/stream/NecâtiBeyDivânSzl/235079_djvu.txt 03/03/2019

Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'ülün

1. Cefâ vü şîve vü nâz öğrenirsün
Eyü varmaz yaramaz öğrenirsün
2. Maķâmâtı ser-â-ser seyr edersün
Gelirsın bizde şeh-nâz öğrenirsün
3. O çok çok sevdigimün şîvesini⁹²²
Bir  aşık sende az az öğrenirsün

531⁹²³

(107a)

Mef'ülü/Fâ'îlâtü/Mefâ'îlü/Fâ'îlün

1. Diyem cenâb-ı hâzret-i yevmi'l-su'âl eger
Luţfuyla merĥametüyle ĥolundan cevâb ala
2. Dünyâ evüne ĥonduĥ oturdug bir iki gün
Lâyık mıdur kerîm ĥonugdan ĥisâb ala

532⁹²⁴

(107a)

Mef'ülü/Mefâ'îlü/Fe'lün

1. İçinde ne riyâ var ne telbis
Şî're ne içün yalan diye ĥalk
Yalan ise de tefâvütü var
Bir ola mı hîĥ zinâ ile calĥ

⁹²² Söz konusu beyit **Necâtî Bey** gazellerinin bulunduğu ĥalıřmada tespit edilemedi.

⁹²³ Gölpınarlı, **Fuzûlî Dîvânı**, s. 194'te söz konusu kıta

1. Yevm-üs suâl hazrete arzeyleyim eğer
Eltâf ü merĥametle kulundan cevap ala

2. Dünya evinde konduk oturdug bir iki gün

Lâyık mıdır kerime konugdan ĥisab ala

şekliyle mevcuttur.

⁹²⁴ Necâtî'ye ait rubai ilgili adreste mevcuttur:

<http://www.phil.metu.edu.tr/ahmet-inam/guya3.htm> 03/03/2019

533⁹²⁵

(107a)

Ferd

Mefāʿlün/ Mefāʿlün/ Mefāʿlün/ Mefāʿlün

1. Şarāb iç taze dil-ber sev cihānda herçi bād-ā-bād

Fehīm inşāf pesdür pes ferāgat kıl şikāyetden

534⁹²⁶

(107a)

Rūhī-i Belā-keş

Mefʿülü/ Mefāʿlū / Mefāʿlū/ Feʿülün

1. Evc-i felege başdı kadem cāh ile cāhil
Erbāb-ı kemālün yiri yok zīr-i felekde
2. Yā Rabb bize bir er bulunur himmet ider mi
Yohsa günümüz böyle felāketle giçer mi

535⁹²⁷

(107a)

Rūhī

Mefʿülü/ Mefāʿlū / Mefāʿlū/ Feʿülün

1. Et loğması lāzım mı toyurmaz mı seni nān
Zehr olsun o loğma k’ola māʿide-i dūnān

536⁹²⁸

⁹²⁵ Özgen Felek, **Fehīm-i Kadīm Dīvânı’nın Tahlili**, Fırat Üniversitesi oysal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 2007, s. 160’ta beyit olarak mevcuttur.

⁹²⁶ Erten, **Bağdâtlı Rûhî Dîvânı Nüshası**, s. 126’da terķib-i bentten iki beyiti mecmuada yer almaktadır.

⁹²⁷ Erten, **Bağdâtlı Rûhî Dîvânı Nüshası**, s. 120’de terķib-i bentten bir beyit mecmuada yer almaktadır.

⁹²⁸ Necâtî’nin gazellerinin yer aldığı çalışmada söz konusu gazel yedi beyitten oluşmaktadır.: http://courses.washington.edu/otap/archive/data/arch_txt/texts/a_Necâtî1.html 03/03/2019
Mecmuada yer almayan beyit aşağıdaki gibidir:

1. Elif-i kâmetûn ile kaşuña râ diyeli

(107b)

Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlün

1. Dime kim yârda yok cevır ü cefâdan ğayrı
Ne dilerseñ bulınur mihr ü vefâdan ğayrı
2. Beni ağlañ beni kim üstüme gelmez öliceğ
Bir avuc toprağ atar bād-ı şabâdan ğayrı
3.vir buña hâl ü haṭṭuñ âşüfteleri
Çeke hecr âteşini bunca belâdan ğayrı
4. Dūd-ı âhum ne °aceb göklere tutsa yüzünü
°Âşıkun kimisi var ola Hudâdan ğayrı
5. Ne ğarağ eyleye °uşşâğ cemâlün⁹²⁹ var igen
Ne murâd idene⁹³⁰ bîmâr devâdan ğayrı
6. Yüzne tutsa **Necâtî** ne °aceb haclet elün
Nesi var yüzüne gelür dest-i du°âdan ğayrı

537⁹³¹

(107b)

Fā'îlâtün/ Fā'îlâtün/ Fā'îlâtün/ Fā'îlün

1. Avlayalum bir semen-sîmāyî⁹³² bayram irtesi
Eyleyelüm bir daḥî bayramı bayram irtesi
2. Gözin aç ey ğobce-leb °ayş ü bahâr eyyāmıdur
Çünkü şehrüñ açılur bādāmı bayram irtesi

Gönlümi egleyimez kimse bu rādan ğayrı

⁹²⁹ Cemâlün: a.g.e. vişâlün

⁹³⁰ İdene: a.g.e. eyleye

⁹³¹ Necâtî'nin gazellerinin bulunduğu çalışmada gazel olarak mevcuttur:

http://courses.washington.edu/otap/archive/data/arch_txt/texts/a_Necâtî1.html

çalışma ve mecmua arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

⁹³² Sîmāyî: a.g.e. endāmı

3. Sāz u söz °ayş [u] nūş zevk [u] şevkūñ çağıdur
Eylemek lāzım degül ibrāmı bayram irtesi
4. °Ayş u nūşuñ mevsimidür añma tecrīd olmağı
Koma elden ey qalender cāmı bayram irtesi
5. Tañrı cānum alsun ey çeşme-i Āb-ı Hayāt
Şuya şalmayınca neng ü nāmı bayram irtesi
6. Ey **Necātī** uş göresin ta°n ider cām-ı Ceme
Rūzigārīñ rind ü derd-i āşāmı bayram irtesi

538⁹³³

(108a)

Şi°r-i **Terkīb-i °Aşık-āne**

Fe°ilātün/ Fe°ilātün/ Fe°ilātün/ Fe°ilün

I

1. Ey nigāh-ı ğazāb-ı mest-i mey-i naḥvet-i nāz
Ġamzesi sāķī-i cām-ı ecel-i ehl-i niyāz
2. Ey fūrūğ-ı rūḥ-ı hūy-gerdesi ḥurşīd gūdāz
Ey leb-i nādire gül-berg-i gül-i gülşen-i rāz
3. Korkaram rāzumı fāş ide o çeşm-i ğammāz
Āşinā oldu dile ğamze-i peykāne-nevāz
4. Şeb ü hıcr ü ğām-ı zūlf ü dil-i sevdā-perdāz
İhtiyārī degül āh eyler isem dūr u dırāz
5. Āh idersem n'ola sevdāñ ile dolmuş göñlüm
Haberūñ yok ki senūñ °aşıkuñ olmuş göñlüm

II

1. Hüsñüñ evvel bakışumda beni itdi meftūn

⁹³³Tahir Özgür, **Fehîm-i Kadîm Hayatı., Sanatı. Divânı ve metnin Bugünkü Türkçesi**, Yüksek Lisans Tezi, Muğla, 2006, s.264/265/266/267/268 adlı çalışmada terkeb-i bent olarak mevcuttur.

- Eyledi sāhir-i çeşmüñ baña biñ mekr ü füsün
2. Zülfüñ itdi dilümi silsile-cünbân-ı cünün
Âhîru'l-emr bu sevdâ ile oldum mecnûn
 3. Gördüñ oldum elem-i aşkuñ ile zâr u zebûn
Şerbet-i luţf ile derd-i dilüm itdüñ efzûn
 4. Doldı Tâ derd-i maḥabbetle derûn u bîrûn
Başladuñ zehr-i sitemle cîgerüm itmeğe hûn
 5. Rûy-ı dil gösterüp itdüñ beni çün divâne
Oldum ey âhû-yı vaḥşı giderek bîgâne

III

1. Bi-mürüvvet ne idi ʿarż-ı maḥabbet evvel
Ne idi eyledüğüñ luţf u mürüvvet evvel
2. İtmek idi ğarazun çünki ferâġat evvel
Ne idi tâ bu kadar germi-i ülfet evvel
3. Üns idi elde igen şânuna ʿâdet evvel
Şâh-bâzum yoġ idi sende bu vaḥşet evvel
4. ʿAfv kıl ḥüsnüñe küstâḥ nigâh itdüm ise
İhtiyâr elde degül girye vü âh itdüm ise

IV

1. Gerçi ben ser-ḥōşı aşkuñla şarâb itmez idüñ
Âteş-i cevr ile baġrumda kebâb itmez idüñ
2. Evvel âlüftene tâ böyle ʿitâb itmez idüñ
Biñ suʿâl eylese bir tünd cevâb itmez idüñ
3. Luţf iderdüñ ġazâb-âlûde ḥitâb itmez idüñ
Beni gördükçe ser-i rehde şitâb itmez idüñ
4. Çeşümümi âteş-i ḥasretle pür-âb itmez idüñ
Dil-i virânemi tekrâr ḥarâb itmez idüñ
5. Şimdi kurbânuñ olam söyle nedür n'oldı sebeb
Âşinâ-yı ezeliye bu tecâhül bu ġazâb

(108b)

V

1. H̱d-perestüm revîş-i dîniñe kurbân olayum
°Āşık-âyînesin âyînüñe kurbân olayum
2. Pîçîş-i turre-i müşkîñüñe kurbân olayum
Reşkden bister ü bālinüñe kurbân olayum
3. Çeşm-i °ayyār-ı sūhan-çîñüñe kurbân olayum
O kemān ebrū-yı pür-çîñüñe kurbân olayum
4. Nāvek-i ğamze-i pür-kîñüñe kurbân olayum
Zehr-ḥand-i leb-i şîrîñüñe kurbân olayum
5. Sîneñi kîñeden ey âyîne-ruḥ şāf eyle
Öleyim mi ele mir°āt alup inşāf eyle

VI

1. H̱snüñi görse eger Yūsuf olur bende saña
Ḥayl-i °uşşāk nice olmasun efgende saña
2. °Āşık olurduñ eger görse idüñ sen de saña
Ba°dezin bendeyem ey şāh-ı cihān ben de saña
3. Ḥande it ağlasa ḥālin dil-i nālende saña
Böyledür kısmet-i Ḥāk girye baña ḥande saña
4. Bir naşîḥatdur ider °āşık-ı şermende saña
Korkaram yār olur ağyār-ı firibende saña
5. Girde-bālîn gül-āgende idüp pūte-i ḥār
Derd-i ğayretle helāk ola **Fehîm**-i bîmār

539⁹³⁴

(109a)

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

1. Rūz u şeb ile eyyāmım siyeh-fām itdüler
Bu perî-ruḥsārlar şubḥum menüm şām itdüler

⁹³⁴ Söz konusu kıtanın müellifi tespit edilemedi.

2. Yār olmuş sāye-kīş ḥalkā-i bezm-i raḳīb
Ol hūmāyī ʿāḳıbet-dām itdiler rām itdüler

540⁹³⁵

(109b)

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

1. **Rūḥiyā** ʿālem zarīf oldı ʿaceb ḥayretdeyüz
ʿAyb-cūyān-ı cihānuñ her biri şu dil-pesend

541⁹³⁶

(109b)

Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün

1. Söz ile nāme yazarsam saña ʿālem tutışur
Gül olur ḥāme vü kâğıd dil-i pür-gam tutışur
Söylesem ger sözümün sūzı ile fem tutışur
Nice fem bileñ sözüm işiten ādem tutışur
ʿArz-ı ḥāl itmege cānā seni tenhā bulımam
Seni tenhā bulıcaḳ kendümi aşla bulımam

542⁹³⁷

(109b)

Mefʿülü/ Fāʿilātü/ Mefāʿilü/ Fāʿilün

1. Ey şöḥbet eyledüm diyen ol dil-sitān ile
Yalanı şöyle şöyle ki bir az inanıla

⁹³⁵ Saniye Rukiye Erten, **Bağdâtlı Rûhi Dîvânı Nüshası (Metin-İnceleme)**, Yüksek Lisans Tezi, Yozgat, 2018 adlı çalışmada söz konusu beyit tespit edilemedi.

⁹³⁶ Çetin, **Derzî-zâde Ulvî (Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Divânının Transkripsiyonlu Metni)**, s.1744'te 30 beyitlik müseddes olarak kayıtlıdır.

⁹³⁷ Necâtî Gazelleri adlı çalışmada söz onusu gazel yedi beyitten oluşmaktadır: http://courses.washington.edu/otap/archive/data/arch_txt/texts/a_Necâfî1.html 03/03/2019, Mecmuada yer almayan iki beyit ve mecmua ile ilgili çalışma arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

1. Öldürme beni bir yaña sen bir yaña zemân
Şāyed ola ki bir gün añasın zemân ile
2. Bir kez yüzüm ayaḡuña sürmege irse el
İzüñ tozını datar idüm zaʿferân ile

2. Zülfüñ қоһуsуyla muқaттар⁹³⁸ olur nesīm
Margüb olur misāfir olan armağan ile
3. Қан ағlayup günehde bulunduқsa dōstum⁹³⁹
Öldürme ben қолunı yuma қанı қан ile
4. Baғlarlar ise durmaya cennetde de zāhidi
Görse yüzüñi sünbül-i ʿanber-feşān ile
5. Tutdı cihānı şöhret-i şîʿrüñ **Necātiyā**
Dünyāya sıғmaz olduñ o bir kaç yalan ile

543⁹⁴⁰

(110a)

Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün

1. Zāhidā⁹⁴¹ nār ʿazābıyla beni қорқutma
Şol cehennem dedüğüñ bes hicrān degül a

⁹³⁸ Muқaттар: a.g.e. muʿteber

⁹³⁹ Bulunduқsa dōstum: a.g.e. Bulundumsa ey perī

⁹⁴⁰ Necāti'nin gazellerinin yer aldığı çalışmada söz konusu iki beyit rubai başlığıyla verilmiştir. Ancak rubai olarak verilen iki beyit mevcut çalışmada altı beyitlik gazel olarak yer almaktadır. http://courses.washington.edu/otap/archive/data/arch_txt/texts/a_Necāti1.html 25/12/2018, Mecmuada yer almayan diğer dört beyit ve mecmua ile ilgili çalışma arasındaki fark aşağıdaki gibidir:

1. Sāḳiyā cām-ı maḥabbet gine raḥşān degüla
Bāğ-ı ḥüsnünde vefā gülleri ḥandān degüla
2. Leb-i cān-perver-i yār olmayıcaқ Āb-ı Ḥayāt
Yire geḥşün nideyin dirlügüm andan degüla
3. Fitne-i ḥālūñ ile bir pula oldu biñ baş
ʿAbes ol zülf-i sitem-gār perişān degüla
4. Ḥār-i ḥasretle gönül ḡonca-şıfat pür-ḥündür
Meger ol ḥüsn bahārı gele dermān degüla
5. Ey Necāti güc imiş ʿāşığı terk eyleme yār
Bedene rūḥ vedāʿ eylemek āsān degüla

⁹⁴¹ Zāhidā: a.g.e. Vāʿizā

2. Beni içer diyü bilsem neye sevmez řöfi⁹⁴²
Meydir arada nizā^c itdügümüz an degül a

544⁹⁴³

(110a)

Mef‘ülü/ Mefā‘ilü/ Mefā‘ilü/ Fe‘ülün

1. Yakış⁹⁴⁴ olıma cevır ü cefā eyleme okluk
Ey māh yaraşmaz güneşe ide şovukluk
2. A gün yüzüñi a ki yağmurı dinsün
Bāřed ki gözümüz göre bir pāre řaukluk⁹⁴⁵
3. Gül ruhlarıññ şevki yaşum ana boyadı
İrişdi bahār oldu⁹⁴⁶ şularda bulanıkluk
4. Biñ sihr ide nağmede bülbul gül amaz
Bād-ı seher itdi meger ortada şavukluk
5. Cān virdi add ü zülfüñe dil mekteb-i amda
Güyā ki Elif Lāma çıkup itdi onukluk
6. Ağzuñla belüñ uřřadur hışşamuz ancak⁹⁴⁷
Var ise naşıb olurdu ezelde bize yokluk
7. amzeñ dir imiş hecrden ağladı **Necātī**
O kāfiri gör nice virür ana şonukluk

⁹⁴² Söz konusu beyit ilgili çalışmada tespit edilemedi.

⁹⁴³ Necātī'nin gazellerinin yer aldığı çalışmada gazel olarak mevcuttur.
http://courses.washington.edu/otap/archive/data/arch_txt/texts/a_Necātī1.html 25/12/2018,
Mecmua ile çalışma arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

⁹⁴⁴ Yakış: a.g.e. göster yüzüñi

⁹⁴⁵ şaukluk: a.g.e. aukluk

⁹⁴⁶ İrişdi bahār oldu: a.g.e. olur ü bahār irse

⁹⁴⁷ İlgili çalışmada söz konusu beyit yerine

1. Fikr-i dehenüñ öñlümi zülfüñe düşürdi

Küfre iledür dirler idi ādemi yokluk

beyiti yer almaktadır.

545⁹⁴⁸

(110b)

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Sürb-i cāndur dudağın ey perī
Deste-i güldür yanağın ser-be-ser
2. Mest oluben gözlerin kanum içer
.....

546⁹⁴⁹

(110b)

Vefā

Mefā'ilün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Giderse kimse yolunda serine pā diyerek
Murādı qarşular elbetde merhabā diyerek
2. Fezā-i büt-gede-i hamde bihamdillāh
Sücūdın ol putuñ itdüm Hudā Hudā diyerek
3. Neçeküp gelse hançerin nā-gāh
Yetişdi cānuña eykazā diyerek
4. Tarīk-i aşkda reh-zendür evvelüñe reh-berdür
Bu yolda Hızıra sağın uyma reh-nümā diyerek
5. Bir elünde cām u bir elünde seri.....
O zīr-i halka diyerek
6. Devā-yı derd-i dil-i bī-devā içün o tīb
Bī-derd kim viresün cān revā revā diyerek

⁹⁴⁸ Söz konusu kıta tespit edilemedi.

⁹⁴⁹ Müellif Vefā'nın gazeli tespit edilemedi.

7. Hōş ol zamānuña benüm kıtlüme çekib

O bī-vefā güle kim **Vefā** diyerek

547⁹⁵⁰

(110b)

Ferd

Mefā'ülü/Müstef'ülü/Mef'ülün/Mefā'ilü

1. Şeker be-terāzū-yı vezāret ber-keş

Şohem-reh-i bülbülbül-i meh-i meh-veş

548⁹⁵¹

(110b)

Naẓīm

Mef'ülü/Mefā'ülü/Mefā'ülü/Fe'ülün

1. Bir nīm nigāh etse alır biñ dil [ü] cânı

Destinde o hūn-rīz tutub hançeri neyler

549⁹⁵²

(110b)

Recāyī

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Dil-berā būs eyleyüb la'l-i lebün emsem didüm

Nāz ile geldi didi ağzından ammā çıkmasun

550⁹⁵³

⁹⁵⁰ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁹⁵¹ Söz konusu beyit tespit edilemedi.

⁹⁵² Başına Recāyī mahlası bırakılan beyit tespit edilemedi. Ancak

1. Dil-berā emr eylesen la'l-i lebün emsem didüm

Didi emr etdüm gel em ağzundan ammā çıkmasun şekliyle söz konusu adreste tespit edildi. http://docs.neu.edu.tr/library/nadir_eserler_el_yazmalari/Edebiyat/tezkiireler/seyyid_azim_si_rvani_tezkiretus_suara/gmb.pdf 20/05/2019

⁹⁵³ Söz konusu beyit tespit edilemedi.

(110b)

Fā'īlātün / Fā'īlātün / Fā'īlātün / Fā'īlün

1. °Aşk ile cān virdügiyçün añılur °ālemde Kays
Yoksa şāh-ı dehr olanlar hep ferāmūş oldılar

551⁹⁵⁴

(111a)

Vefā

Mefā'īlün/Mefā'īlün/Mefā'īlün/Mefā'īlün

1. Şıkılsun baħr ile berr āh °uşşāk oldığı yerde
Berr-i ħuşk ile ter elbette iħrākolduğı yerde

552⁹⁵⁵

(111a)

Fuzûlî rā

Fā'īlātün / Fā'īlātün / Fā'īlātün / Fā'īlün

1. °Ālem oldu şād senden men esīr-i ğam henüz
°Ālem etdi terk-i ğam bende ğam-ı °ālem henüz

553⁹⁵⁶

(111a)

Vefā

Fā'īlātün/Fā'īlātün/Fā'īlātün/Fā'īlün

1. Āsitānuñda bu gün minnet-i Ĥudāmuñ içün
Yūsuf-ı Mışrī-yi bāzāra giden itdi mesrūr

554⁹⁵⁷

(111a)

⁹⁵⁴Müellif Vefā'nın beyiti tespit edilemedi.

⁹⁵⁵Ali Nihat Tarlan, **Fuzûlî Dîvânı Şerhi**, Akçağ yay. yıl belirtilmemiş olup s. 285'te 101 no'lu gazelin matla beyti olarak mevcuttur.

⁹⁵⁶Müellif Vefā'nın beyiti tespit edilemedi.

⁹⁵⁷Bilkan, **Nâbî Dîvânı**, C. 1, s. 798'de 445 no'lu gazelin bir beyti olarak mevcuttur.

Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlün

1. Hâṭ ber-âverde olan tâze dem-i vuşlatda
Başka bir zevk virür geçdi zamānum diyerek

555⁹⁵⁸

(111a)

Faṣîḥ

Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlün

1. Kākül-i yâre bu demler güzeriñ var mı şabā
Dil-i güm-geşteden âyā haberin var mı şabā
2. Biz giriftâr-ı kafes bülbül-i müştâk-ı gülüz
Gül-sitânda bize bir berg-i teriñ var mı şabā
3. Bey^e idersiñ Allāhum nafḥasun biñ cāna
Nükte-i kākül-i müşgîn eserün var mı şabā
4. Dil-i bî-tâb-ı **Faṣîḥ**âda perişânlık var
Kākül-i yâre bu demler güzeriñ var mı şabā

556⁹⁵⁹

⁹⁵⁸ Mustafa Çıpan, **Fâsih Ahmed Dede Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divânının Tenkidli Metni**, Doktora Tezi, Konya, 1991 adlı çalışmada s. 34/35'te beş beyitlik gazel olarak mevcuttur. Mecmuada yer almayan beyit aşağıdaki gibidir:

1. Biz ki hâr u hâş-ı şeh-râh-ı ri'yâz-ı ışkuz
Dilde bizden 'acaba bir kaderün var mu şabā

⁹⁵⁹ Necâtî'nin gazellerinin yer aldığı çalışmada söz konusu beyitler yedi beyitlik bir gazel olarak mevcuttur.

http://courses.washington.edu/otap/archive/data/arch_txt/texts/a_Necâtî1.html03/03/20Mecmuada yer almayan diğer beyitler aşağıdaki gibidir:

1. Aşinâlık vire diyu ey fakîr
Nice yüzlerden göründi Hâk saña

2. Ey 'azîzüm Yûsuf-ı bâzâr-ı hüsni
Kendüyi şatmak diler aylak saña

3. Buyurubdur dört mezheb dört kitâb
Gayrı koyub Tañrıya bakmak saña

(111b)

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

1. Zülf-i dil-ber dolamış ayak saña
Hây miskîn olmuş olıcak saña
2. Ben saña Hâkdan yaña ey bülheves
Nice kerre dimedüm mi bak baña

557⁹⁶⁰

(111b)

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

1. Aldum ağzuñ ölçüsini zerre deñlü yok vefā
Pür cefāsın hey güneş yüzlü habībüm Muştafā
2. Luṭfuña itdüm binā yapdum muḥabbet hānesin
Rence kılursañ kadem ehlen ve sehlen merḥabā
3. Nāmeye sığmaz dil-i zārīñ muṭavvel⁹⁶¹ kıışsası
Göz yaşı ile kapuna ʿarz ola bākī mācerā
4. ʿĀşık olduğum duyalıdan yüzüme bakmaz habīb⁹⁶²
Yöresine uğramaz ölümlü bīmāruñ ṭabīb
5. Çīn-i zülfümünden çekilsün dir imişsün dōstum⁹⁶³
Hey maʿāzallāh ne çāre işde boğaz işde ib

4. Iрмаk itme serv-i kıaddün dōstum
Kıanlu yaşum ideyim ırmağ saña

5. Kime şeydādur Necātī dir iseñ
Çak saña ey gül-ʿizārüm çak saña

⁹⁶⁰ Necātī'nin söz konusu gazelisten üç beyit ilgili çalışmada tespit edildi.
http://courses.washington.edu/otap/archive/data/arch_txt/texts/a_Necātī1.html 03/03/2019 Ayrıca
a.g.e.de gazel beş beyitten oluşmaktadır.

⁹⁶¹ Muṭavvel:a.g.e. oransuz

⁹⁶² Söz konusu beyit ilgili çalışmada tespit edilemedi.

⁹⁶³ Söz konusu beyit ilgili çalışmada tespit edilemedi.

6. Acır iseñ gel **Necâtî** derd-mende acı kim⁹⁶⁴
Ne leb-i dil-ber naşîb oldı ne halvâ-yı rakîb

558⁹⁶⁵

(112a)

Ferd

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

1. Nâle kıl kim alasıñ nâ-merd-i dünyâdan murâd
Ana süd virmez aña tâ kim ki oğlan ağlamaz

559⁹⁶⁶

(112a)

Müfred

Mef'ülü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fe'ilün

1. Hış geldi baña mey-kedenüñ âb u havâsı
Va'llâhi güzel yerde yapılmış yıkılası

560⁹⁶⁷

(112a)

Müfred

Mef'ülü/Fe'ilâtün/Mefâ'ilü/Fe'ilün

1. **Bâkiyi** mey-i nâba yemîn itdi dimişler
Gül gibi ele sâgar alup içmez ol andı

361⁹⁶⁸

⁹⁶⁴ Söz konusu beyit ilgili çalışmada tespit edilemedi. Mecmua ile ilgili çalışma arasındaki farklı beyitler aşağıdaki gibidir:

1. **Tığ-i ğam** boynum muharref çalub eylerse kalem
Yaza akan kanum işigünde âyât-ı vefâ

1. **Gide mi ey** seng-dil zülfün hayâli sîneden
Çün bilürsin muhkem olur kâfir itdüğü binâ

⁹⁶⁵ Adlı çalışmada Necâtî'nin mevcut beyiti yedi beyitlik bir gazelde yer almaktadır.
http://courses.washington.edu/otap/archive/data/arch_txt/texts/a_Necâtî1.html 03/03/2019

⁹⁶⁶ Küçük, **Bâkî Dîvânı**, s. 297'de 508 nolu gazelin matla beyti olarak mevcuttur.

⁹⁶⁷ Küçük, **Bâkî Dîvânı**, s. 303'te 524 no'lu gazelin makta beyti olarak mevcuttur.

(112b)

Fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. Sevme şehri güzeli ger meh-i tábân ise de
Virme hercâyîye dil mihr-i dırâhşan ise de
2. Saña ser-keşlik idüp gayriye mâ'il olanuñ
Geç hevâsından eger serv-i hırāmân ise de
3. Hâr ile hem-dem olup baġruñı pür-hûn idenüñ
Güle bakma yüzine bir gül-i handân ise de
4. Seni bîmâr idüp il derdüne tîmâr idene
Mübtelâ olma şakın âfet-i devrân ise de
5. Ey **Nihânî** ruḥı her cem^c-i münevver idenüñ
Olma pervânesi ol şem^c-i şeb-istân ise de

362⁹⁶⁹

(112b)

Fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. Her kaçan ol bî-vefâ aġyâr ile sâġar çeker
°Āşık-ı dil-ḥasteler kanlar yudar ġamlar çeker
2. Dōstlar bilsem günāhum neyledüm ol dil-bere
Hışm idüp mest-âne çeşmi katlûme hançer çeker
3. Ḥasret-i la'lüñe rânâ dil bezmünde âh
Dem-be-dem kan aġlayup kanlar yudar semler çeker
4. Âh-ı âteş-nākümi kim görse başum üzredür

⁹⁶⁸Kaplan, **Nihânî (İbrâhîm Çelebî) ve Gazelleri**, Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 5/4 Fall 2010, s.1273

⁹⁶⁹Çaylı Cankurt, **Figânî Dîvânı Gramatikal İndeksi**, s.43'te gazel olarak mevcuttur.

Bende-i maḳbūlıdur ṣāhuñ livā-yı zer çeker

5. ʿĀlemūñ sultānıyam dirse **Fiḡānī** vechī var
Ḥāk-ı pāyuñdan efendi başuna āh sır çeker

563⁹⁷⁰

(113a)

Müseddes-i ʿUlvī

Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilün

1. Sevdūñ ey dil ne bir tāze gül-i raʿnāyı
Arturursañ n'ola bülbül gibi vāveylāyı
Mesken it künc-i ḥarābātı olub rüsvāyı
Defʿ-i ḡam kıлмаğ için al elüñe ṣaḥbāyı
ʿAyš [u] nüş eyle bu gün añma ṣaḡın ferdāyı
Saña ıṣmarlamadular bu yalan dünyāyı
2. Ḳānīʿ-i fūrḳat olub vuṣlat-ı cānāndan geç
Mayıl-i zillet olub dut ʿunvāndan geç
ʿĀrif-i vaḥdet olub keṣret-i akrāndan geç
Rām-ı kısmet oluben ḡayret-i ʿunvāndan geç
ʿAyš [u] nüş eyle bu gün añma ṣaḡın ferdāyı
Saña ıṣmarlamadular bu yalan dünyāyı
3. Zevḳ-i dünyā ile ṣād olma ḡam ancak ötesi
Derhemüm yok diyü ḡam çekme ḡam ancak ötesi
Şeh-i ʿālemde alursıñ alüm añıcaḡ dōstı
ʿĀḳıbet-i rāh-ı vücdıñ ʿadem ancak ötesi
ʿAyš [u] nüş eyle bu gün añma ṣaḡın ferdāyı
Saña ıṣmarlamadular bu yalan dünyāyı
4. Çekeyüm dirseñ eger sīnede bu dünyā ḡamunı
Bāde iç bāde ḳomaz ḳiṣinūñ aṣlā ḡamunı

⁹⁷⁰Çetin, **Derzî-zâde Ulvî**, 168'de tesdis olarak kayıtlıdır.

İbn-i vakt ol be-göñül añmaya ferdâ ğamunı
°Aşık olan getirür mi dile ferdâ ğamunı
°Ayš [u] nüş eyle bu gün añma şaķın ferdâyı
Saña ışmarlamadular bu yalan dünyâyı

5. °Ulviyâ hırķa giyüp kendüñi °uryân eyle
Dest-i şevķ ile yakub çāk-ı giribân eyle
Ber-ķarâr ola gezüb °âlemi seyrân eyle
Her gice kendüñi bir güşede mihmân eyle
°Ayš [u] nüş eyle bu gün añma şaķın ferdâyı
Saña ışmarlamadular bu yalan dünyâyı

564⁹⁷¹

(113b)

Nâzire-i Müî

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

1. Ey göñül diñle sözüm ķo bu °ayş-ı sevdâyı
Dar kenâr eyleyi gör bir şanem-i zîbâyı
Diñleme zâhid-i nâ-dân hüsrev-höd
Sözi öġretme yûri eyleme çok ġavġâyı
°Ayš [u] nüş eyle bu gün añma ġam-ı ferdâyı
Saña ışmarlamadular bu yalan dünyâyı
2. Fırşat el virmişken yûri ayaġı baġı
Çü bilirsün bu cihân kimseye kıalmaz bâķı
Şöyle mest ol ki yıķa na°ralaruñ âfākı
Mey dürür bilme misin dehr-i ġamuñ tiryākı
°Ayš [u] nüş eyle bu gün añma ġam-ı ferdâyı
Saña ışmarlamadular bu yalan dünyâyı
3. Yâr-ı nâzik ola eyyâm-ı bahâr bâde
Fevt idüp fırşatı küll-i °ömrüñi vire bâde

⁹⁷¹ Mûî'nin naziresi tespit edilemedi.

Nice bir bende olursın ğam ol āzāde
Bir daḥi bu gelmez yūri ey ūftāde
°Ayš [u] nūş eyle bu gün añma ğam-ı ferdāyı
Saña ıřmarlamadular bu yalan dūnyāyı

4. °Āşık ol bir güle bülbul gibi it āh [u] fiġān
Şaklama rāzuñı andan ir gör cümle °ayān
Aç gözün yeter uyuduñ dil-i güm-geşte uyan
Her zamān çarḥ-ı cefā-pīşe saña virmez emān
°Ayš [u] nūş eyle bu gün añma ğam-ı ferdāyı
Saña ıřmarlamadular bu yalan dūnyāyı

5. İde gör bir şanemün müy-ı miyānını kenār
Ola ol şartla kim virmeye anı aġyār
Gitti eyyām-ı şitā geldi çü eyyām-ı bahār
Nice bir gice bu °ömriñ ğamla leyl ü nehār
°Ayš [u] nūş eyle bu gün añma ğam-ı ferdāyı
Saña ıřmarlamadular bu yalan dūnyāyı

565⁹⁷²

(114a)

Mef°ülü/Mefā°lü/Mefā°lü/Fe°ülün

1. Ey °āşıkunı öldürücü şāh-ı levendüm
Ey bende senün ḥālüne raḥm itmez efendüm
2. Reftāruña güftāruña vü la°l-i sitāruna baġdum
Bu ḥüsn bu şīve vü bu tarzı begendüm
3. Bā der-i gül-i endüh-ı ğam kıldum ayakda
Dāmānuña irişmez ey siper ü bülendüm

⁹⁷² Müellif **Hâtemî** vegazeli tespit edilemedi.

4. Bir mertebe ger meyyiti var âteş-i aşkuñ
Sırruma baǵdum şemʿ-i pür-âteş gibi yandum
5. İnkâr iderüz **Hatemî** bendün gerek oldur
Vallâh sevüpdür Yâsini sulţānum efendüm

566⁹⁷³

(114a)

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

1. Yay gibi egri bögri sīneye çekdi o Nigar
Ok gibi toğrı olan ehl-i kabur olsa ne var
2. Ney gibi toğrı olanların işi nāle vü āh
Çek nāveş eger olanlarla olur şoĥbet-i yār
3. Yas idüp toğ saçun çözinür idi ʿālemde
İstikāmetle kişi olsa eger ber-hördār
4. Kāra aĥşāmlara dek pāyına düşdüm yüridüm
Kodı ol serv beni sāye gibi aĥer-i kār
5. Ehl-i ʿirfānuñ olur cānuna şad tır-i belā
Hāverîhānenün içinde olur nāle [ü] hezār

567⁹⁷⁴

(114b)

Mefāʿilün/Fāʿilātün/ Mefāʿilün/Fāʿilün

1. O şīvelerle tepsem o nāzlarla ʿitāb
O ĥandelerle tekellüm o ʿişvelerle ĥitāb

⁹⁷³ Berat Açıl, “Haverî (Ö.1565) ve Dîvânçesi”, **Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 2016, 14.04.2016 adlı çalışmada Müellif Haverî’nin gazeli tespit edilemedi.

⁹⁷⁴ Söz konusu gazelin müellifi espit edilemedi.

2. O meh-cebîn-i münevver o Keyhüsrev ebrûlar
O ca'd-ı zülf-i mu'aber o kâkül-i pür-tâb
3. Meded meded o revîşler nedür o cünbüşler
O ğamzeler o bakışlar o nergis-i pür-hâb
4. O hâl-i misk-feşân o hatt-ı 'anber-efşân
O la'l-lebler o rindân o güher-i nâ-yâb
5. Kirişmelerle nigâh idicek o şehr-i âşüb
Kalur mı sîreti dil ki etmeye harâb u yebâb

568⁹⁷⁵

(114b)

Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'ülün

1. Kanâ't kıl gönül pâ-büs-ı yâre
Elünden buse alunmaz ne çâre
2. Miyân-ı baħr-i istiğnâdan ahir
Gelürsün rûzigâr ile kenâre
3. Belâdur gel bu sevdâdan geç ey dil
Dolaşma halka-i zülf-i nigâre
4. Kıyâmı kâmet-i bâlâña eyler
Anuñ çün mescide girmez menâre
5. Saña açmaz efendi gerçi **Bâkî**

⁹⁷⁵Küçük, **Bâkî Divânı**, s. 280'de gazel olarak mevcut olup söz konusu kaynaktaki gazel yedi beyitten oluşmaktadır. Mecmuada yer almayan iki beyit şu şekildedir:

1. Saña tasvîr-i mâhî beñzedince
Ne gözler nûrını dökdi sitâre

2. Yıkar bünyâd-ı çarhı bād-ı âhum
Efendi nesne döymez rûzgâra

Ġamuñdan gögsin itdi pāre pāre

569⁹⁷⁶

(115a)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Cāme-h^vāb ol āfeti oldukça tenhā koynuna
Şanuram ebrün girür mäh-ı şeb-ārā koynuna
2. Şubḥ-dem ey fāḥte bīhūde efgān eyleme
Çün girürsin her gice bir serv-i bālā koynuna
3. Niçün ağlarsın felekden bilsem ey şeb-nem seni
Çün girürsin her zamān bir verd-i ra'na koynuna
4. Dür dişün vaşfinda şî'rüm defterüm gördi meger
Kim şadef mecmū'asını şaldı deryā koynuna
5. Ruḥların şevkıyla pür-dāğ itdi **Bākī** sīnesin
Bir avuç berg-i gül-i ter koydı gūyā koynuna

570⁹⁷⁷

(115a)

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ġam-ı zūlfūnle siyeh şāla bürünsün yürüsün
Sāye-veş 'aşk eri ysenün ca sürünsün yürüsün
2. 'Ākıbet çarḥuna doḡunmazsa seyl-i sirişk
Āsiyāb-ı felegün varsun ögünsün yürüsün
3. Cām-ı gül-i gül-fāmla sākī yine reftāre gelüb
Bezmi-i gülşende nihāl-i güle dönsün yürüsün

⁹⁷⁶ Küçük, **Bākī Dīvānı**, s.264-265'de gazel olarak mevcuttur.

⁹⁷⁷ Söz konusu şiirin müellifi tespit edilemedi.

4. İrmeyüp siper ü vişāline çekme mâtem-i ʿaşk
Cûy-ı eşki gibi taşlarla döğünsün yürüsün
5. Yād kıl u ilahîyâ vaş-ı hatt ü reftārın
Ġazelüñ ger dilerseñ geh okunsun yürüsün

571⁹⁷⁸

(115b)

Mefʿülü/ Fāʿilātü/ Mefāʿlū/ Fāʿilün

1. Yilsün yoluñda yıllar ile dil şabā gibi
Görsüñ cefānı cānuma cānā vefā gibi
2. Her gün güneş kapuñda yüzün yirlerce sürer
Sen māha bencileyin ol da mübtelā gibi
3. Çokdur cihānda hüsñ ile meşhûrlar velî
Yokdur kemāl-i hüsñ ile sen meh-liķā gibi
4. Ben ağladum didüm қо cefāyı vefālar it
Sen güldüñ ol söze gülüşüñden rızā [gibi]
5. Gördi **Figānî** rā kaşuñı fıkır idüp didi
Kaddüm iki büken benüm ahır bura gibi

572⁹⁷⁹

(115b)

Mefāʿlün/ Mefāʿlün/ Mefāʿlün/ Mefāʿlün

⁹⁷⁸ Gülşen Çaylı Cankurt, **Figānî Dîvânı Gramatikal İndeksi**, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yayınlanmış Yüksek Lisans, 2015, s. (belirtilmemiş) olup gazel olarak kayıtlıdır.

⁹⁷⁹ Çetin, **Derzî-zâde (Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Divânının Türkçe Metni)**, s.496-497'de gazel olarak mevcut olup mecmua ile mukayesesi yapılan kaynak arasındaki farklar aşağıdaki gibidir:

1. Yetiřdi⁹⁸⁰ nev-cevānum serv-i bālā oldu gitdükçe
Açıldı gül gibi ol ğonçe ra'cā oldu gitdükçe
2. Şalınursa cem' olur ol serv-ķaddūñ seyrine 'uřřāk
Diñlemez vaşf-ı reftārı temāřā oldu gitdükçe
3. Gözümden ķatre ķatre dökülen eşk-i güher-bārum
Dürildi bir yire irgildi deryā oldu gitdükçe
4. Ayakdaşınım bulunmazken beyābān-ı muħabbetde
Reh-i 'ařķ iķre sāyem baña hem-pā oldu gitdükçe
5. Ğamuñ afyūnı 'Ulvinūñ řu denlü oldu 'aķlın kim
Yitürdi gitdigi yolın muħerrā oldu gitdükçe

573⁹⁸¹

(116a)

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Fe'ülün

1. Ruħuñsuz lāle-i nu'mān gerekmez
Lebūñsüz ğonce-i ħandān gerekmez
2. Ĥaťt-ı ħōř-būyuña āřüfteyüz biz
Getürsin ķokuyı reyħān gerekmez
3. Ne deñlü ħāk olursa ħāli artar
Ğedā-yı kūyuña 'unvān gerekmez
4. Ĥayālūñ meskenidür ķalbi yıķma
Mekān-ı pād-şeh virān gerekmez

⁹⁸⁰Yetiřdi: a.g.e irişdi

⁹⁸¹Kaplan, **Nihānī (İbrāhīm Ćelebi) ve Gazelleri**, Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 5/4 Fall 2010, s. 1287'de gazel olarak mevcuttur.

5. Sevilmez ey **Nihānī** ehl-i ṭabʿa
Cihān içre güzel nā-dān gerekmez

574⁹⁸²

(116a)

Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿülün

1. Yine gül bir güzel cemʿiyyet etmiş
Şabā ortada bilüp ẖidmet etmiş
2. Çemende kadd-i yāre siper ü bālā
Ayağ üstüne turup ʿizzet etmiş
3. Kōnsa da ḥabs olma nesīm-i bülbül
Gül-i ter dāmen ile şoḥbet etmiş
4. Benevşe hırka çekmiş
Tutub kuhsār-ı etegīñ ʿuzlet etmiş
5. **Kerīm**iden şakınmış ḥançerin yār
Bir içim şuya daḥi minnet etmiş

575⁹⁸³

(116b)

⁹⁸² Müellif **Kerīmī** gazeli tespit edilemedi.

⁹⁸³ Erdoğan, **Bursalı Rahmī Dīvānı**, s. s. 91'de gazel olarak geçmekte olup sadece birinci beyit benzerdir. Geriye kalan beyitler tamamen farklıdır. Gazelin ilgili kaynaktaki hali şu şekildedir:

1. **Görinmez ise baña kākūli perīşānum**
Çemende sünbül-i zülf-i nigāri neyleyeyüm

2. Ne hoş zamān idi eyyām-ı vuşlat-ı cānān
Şoñında hecr gibi zehr-i mārı neyleyeyüm

3. Güzellere daḥi dil vormeyem direm ammā
Sever görünce gözüm ıztırārı neyleyeyüm

4. Ne kārūm idi benüm Rahmīyā güzel sevmek
Göñül didükleri bī-iḥtiyārı neyleyeyüm

Mefāʿilün/Feʿilātün/Mefāʿilün/Feʿilün

1. Firāk-ı yār ile zārem bahārı neyleyeyin⁹⁸⁴
Gözüme⁹⁸⁵ āteş olan⁹⁸⁶ lāle-zārı neyleyeyin
2. Birisi bir deli kanlu birisi ehl-i hevā
Sirişkiyle merd-i āh u zārı neyleyeyin
3. Huzūr-ı Hakkā varup mahşer olduḡda
O demin bilmezem ol şīve-kārın neyleyeyin
4. Baña o kāmēt-i serv-i sīmi gerek yoḡsa
Çemende gölgesi gökçek çenārı neyleyeyin
5. Ne kārūm idi benüm **Rah̄miyā** güzel sevmek
Göñül didükleri bī-iḡtiyārı neyleyeyin

576

(116b)

Evvel mūʿmin biri vaşf-ı īmān şifāt-ı īmān altıdır. Evvelkisi “**amentü billāhi**”. İkincisi “**ve melāiketihī**”. Üçüncüsü “**ve kütübühi**”. Dördüncüsü “**ve resūlihī**”. Beşincisi “**ve’l-yevmi’l-aḡiri**”. Altıncısı “**ve bi’l-ḡaderi ḡayrihi ve şerri minellāhi teʿālā**”.

İcmālen maʿnā-yı şerīfleri budur ki; Allāhu Teʿālā’ya inandım. Nokşān şifatlardan münezzehdir. Ve kemāl şifatlarıyla mavşūfdur. Ve daḡı Hakk Teʿālā ḡaḡḡında bilmesi vācib olan şifāt-ı şubūtiye sekizdir. **Ḥayat, ʿilm, semīʿ, başar, irade, ḡudret, kelām, tekvīn** şifātları kelām Hakk Teʿālā’nuñ söylemesi (.....) tekvīn.

⁹⁸⁴ Neyleyeyin: a.g.e. neyleyeyüm

⁹⁸⁵ Gözüme: a.g.e. görince

⁹⁸⁶ Olan: a.g.e. olur

(117a)

Hicāz-ı Nakş**Semāhī**

1. Nedendür çeşm-i fettānum
 urutdıñ cevır ile anum
 Benüm ey māh-ı tābānum

Amān amān ey atl-i aneründen
 Amān amān ey atl-i aneründen

2. Gölşen-i üsnüñde hezārıñ sevdüm
 Bu üsn-i leāfetle bahārın sevdüm

Amān amān amān amān ey
 Amān amān amān amān eyā yār

3. Sen beni bilmez misin ben saña ayrān olam
 Sen beni bilmez misin ben saña urbān olam

Yār yār yār yār velet
 Devlet devlet devlet ey amān amān anlı aneründen

4. Revā mı böyle istignā-amuñla alarum tenhā
 ılursa böyle vāveylā amān amān ey anlı aneründen

Aşınım sürme beni bāından
 Hem çeşmle hem att u izārıñ sevdüm
 Amān amān amān amān
 mükerrer

⁹⁸⁷Söz konusu şiirin türü türkü olup serbest vezin ile yazılmıştır. Müellifi tespit edilemedi.

578⁹⁸⁸

579⁹⁸⁹

(118b)

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

1. Ezelden şāh-ı ʿaşkuñ bende-i fermānıyuz cānā
Maḥabbet mülkinün sultān-ı ʿālī-şānıyuz cānā
2. Seḥāb-ı luṭfuñ ābun teşne-dillerden dirîğ itme
Bu deştüñ bağrı yanmış Lāle-i Nuʿmānıyuz cānā
3. Zamāne bizde gevher sezdügiçün dil-hırāş eyler
Anuñ çün bağrımız hūndur maʿārif ʿānıyuz cānā
4. Mükedder kılmasun gerd-i küdüret çeşme-i cānı
Bilürsin āb-ı rûy-ı milketi ʿOşmānıyuz cānā
5. Cihānı cām-ı nazmum şiʿr-i **Bâkî** gibi devr eyler
Bu bezmüñ şimdi biz de Cāmî-i devrānıyuz cānā

580⁹⁹⁰

(118b)

Mefāʿil/Mefāʿil/Müstefʿilün

1. Çün ʿārız-ı to māh nebāşed rûşen
Hem-reng-i ruḥet gül nebūved gülşen

⁹⁸⁸ Defteri budur ki Aḥmer ʿAbdullāh’a verildi. Akçe

Bir boğası viridi

Gurūş (118a)

⁹⁸⁹ Küçük, **Bâkî Dîvânı**, s. 78’de gazel olarak mevcuttur.

⁹⁹⁰ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

(118b)

Mefāʿlün/ Mefāʿlün/ Mefāʿlün/ Mefāʿlün

1. Ayağun toprağun bulurken gökde yir kevkeb
İşigün cānibin gözler zehī ʿālī-naazar kevkeb
2. Egerçi gökyüzünde ahter-i ferhunde-fer çokdur
Kanı hāl-i ruhuñ mānendi bir rüşen güher kevkeb
3. Ne bilsünler karañuda añuñ göz kıpduğın iller
Gice hāl-i ruhuñla bahş için gelmiş meger kevkeb
4. Ne taşlar başdı seng-endāz-ı āhum deyr-i gerdūna
Düşen altın kayalardur degül vaqt-i seher kevkeb
5. Maḥabbet dağı yak sīnede ferr-i devlet isterseñ
Bilürsin olmaz ey **Bāḳī** saʿādet-bahş her kevkeb

(118b)

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿlün

1. Gülşen isterseñ işte mey-hāne
Gül-i handān gerek peymāne
2. Tālib-i şemʿ-i vaşl olunca kişi
Oda yanmağdan aña pervā ne

⁹⁹¹Küçük, **Bâkî Dîvânı**, s. 80'de gazel olarak mevcuttur.

⁹⁹²Küçük, **Bâkî Dîvânı**, s. 282'de yedi beyitlik bir gazel olarak mevcuttur. Mecmuada yer almayan beyit ve mecmua ile söz konusu eser arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

1. **Bāḳiyā tarz-ı şiʿr böyle gerek**
Hem zarîfâne hem levendâne

2. **Bāḳiyā tarz-ı şiʿr böyle gerek**
Hem zarîfâne hem levendâne

3. Kîşden çok çıkarduñ ey kaşı yā
Oķ gibi bārī⁹⁹³ atma yābāna
4. Hāk-ı rāh olduğım görüp ayağın
Yirlere başmaz oldu cānāne
5. Süm-i esbine ruħ süren o şehüñ
°Arşa-i dehrde oldu ferzāne
6. Süz-ı °aşķuñla bir şeb āh idicek
Korkaram o da yanar ķāşāne

583⁹⁹⁴

(119b)

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

1. Yār ez yār koned kesb-i kemāl
Yār ez yār bord cāh-ı celāl

584⁹⁹⁵

(119b)

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

1. Seng ez pertev-hōr gīred tāb
Gerded ez şöhet-i gül āb gül-āb

585⁹⁹⁶

(120a)

Müfte°ilün/Müstef°ilü/Fe°ülün

1. °Üzlet⁹⁹⁷-i ađyār bāyed ne z'yār

⁹⁹³ Bārī: a.g.e. bār

⁹⁹⁴ Söz konusu beyit İranlı şair **Molla Camī**'ye aittir.
<https://ganjoor.net/jami/7ourang/7-4/sh106/> 21/06/2019

⁹⁹⁵ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁹⁹⁶ Söz konusu beyit Mesnevi-i Şeriften bir beyit. <https://ganjoor.net/moulavi/masnavi/daftar2/sh1/>
25/05/2019

Püstîn behr-i dey âmed ne bahâr

586⁹⁹⁸

(120a)

Fâ'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ül

1. Pîr-i ħarâbât der ĩn köhne dîr
Tarĥ beyândaĥt ki el-şulĥ-ı ĥayr

587⁹⁹⁹

(120b)

Mef'ülü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

1. Kân aĥladı fîrâķ-ı lebûñle şarâblar
Gör nice döndi üstüne anuñ ĥabâblar
2. Yâd-ı lebûñle ĥayli döküldi şaçıldı dün
Bezm-i şafâda cür'a-i cām-şarâblar
3. Girdâb-ı baĥr-ı ʿaşķa çü şalmadı rûzigâr
Yâ fûlk-i dilde nedür böyle ıztırâblar
4. Bu muṭrıb-ı yeg-âneye meclisde dün gice
Çaldırdı cümle varını çeng [ü] rebâblar
5. Nâr-ı derûn-ı sînem-i görüp Ümîdiyâ
Ser-geşte oldu bezm-i belâda kebâblar

588¹⁰⁰⁰

(120b)

Mef'ülü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fe'ülün

⁹⁹⁷ ʿÜzlet: a.g.e. ĥalvet

⁹⁹⁸ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

⁹⁹⁹ Buyruk, *Ümîd Ahmed Dîvânı (İnceleme-Metin-Özel Adlar Di.)*, s.209'da gazel olarak mevcuttur.

¹⁰⁰⁰ Buyruk, *Ümîd Ahmed Dîvânı*, s. 291'de gazel olarak mevcuttur. Söz konusu çalışmada mecmua ile ilgili çalışma arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

1. Bir gördi meger Ka'be ile işigün anuñ
Mîl çekdüler ey dil gözine kıble-nümānuñ
2. Cān nakdūni erbāb-ı şafā kıılmağa teslīm
Aradılar ey gonca bulunmadı dehānuñ
3. Rez-duhterünü cān virirüz olmağa ammā
Alınmaz elünden n'idelüm pîr-i muğānuñ
4. Yek¹⁰⁰¹ cānla bir buseye ikrārını aldık
İbrāma dilā döymedi nāz nāzük lebi anuñ
5. Şād eyledüñ ol yāri virüp yolına cānı
Şād ola **Ümîdî** göreyin rûḥ-ı revānuñ

589¹⁰⁰²

(120b)

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Fe'ülün

1. Olaldan ḥaste [dil] ıışkıyla şeydā
Gelüpdür¹⁰⁰³ başına biñ dürlü gavḡā
2. Bu gün ıaşk ıla ben¹⁰⁰⁴ Mecnūn-ı dehrem
Görinür kıanda bakısam rüy-ı Leylā
3. Reh-i ıışk içre ölsem topraḡımı
Alup küḥl idene cennetde ḥavrā
4. Müdām aķar cîger kıanı¹⁰⁰⁵ gözümnden

¹⁰⁰¹ Yek: a.g.e. biñ

¹⁰⁰² Keemal Yavuz, Orhan Yavuz, **Muhibbî Dîvânı**, Bilnet Matbaacılık ve Ambalaj Sanayi A.Ş., İstanbul, 2016, s. 137'de gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile ilgili çalışma arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

¹⁰⁰³ Gelüpdür: a.g.e. olupdur

¹⁰⁰⁴ Ben: a.g.e. çün

Uraldan kirpük akın kaşı yā

5. İçüb rûz-ı ezelde¹⁰⁰⁶ cām-ı ʿışkı

Senün çündür **Muhibbi** böyle rüsvā

590¹⁰⁰⁷

(120b)

Mefʿülü/Fāʿilātü/Mefāʿilü/Fāʿilün

1. Mābeynimüzde olmaz ise tañ mı ittiḥād

Sen pādişāh-ı ʿālem u ben izʿafuʾl-ʿibād

591¹⁰⁰⁸

(121a)

Ey hilāl

Fāʿilātün/Fāʿilātün/ Fāʿilātün/Fāʿilün

1. Diñle bir garrā naṣiḥāt **Zâtiden**

Kendüñi görme cihānda zinhār

2. Görmedügiçün begüm göz kend’özin

Her kişinün yüzi üzre yiri var

592¹⁰⁰⁹

(121a)

Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilün

1. Yüregün acısa şāyed¹⁰¹⁰ çak çak

Başarup söyle hāzer kıl sözüñi

¹⁰⁰⁵Kanı: a.g.e. ḥūnı

¹⁰⁰⁶Rûz-ı ezelde: a.g.e bezm-i elestd

¹⁰⁰⁷Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

¹⁰⁰⁸Orhan Kurtoğlu, **Zâtî Dîvânı (Gazeller Dışındaki Şiirler)**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2017, e E-Kitap. s.301’de kıt’a olarak mevcuttur.

¹⁰⁰⁹Kurtoğlu, **Zâtî Dîvânı**, s. 309’da kıt’a olarak mevcuttur. Mecmuanın orijinaline bağlı kalınmış ilgili farklılıklar aşağıdaki gibidir:

¹⁰¹⁰Şāyed: a.g.e. gāyet

2. Göz yumup urma¹⁰¹¹ her mühlikeye
Şaḡın üftāde açarlar gözüñi

593¹⁰¹²

(121a)

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Didi dil başa nedür ḥālūñ eyā üftāde
Virdi ol dem bu cevābı dile biñ luṭf ile bāş

2. Çekmezin derd-i ta'ab zaḥm-ı elemden bir isen¹⁰¹³
Sen eger bulduḡını söylemezseñ ḡardaş

594

(121a)

1. Lī 'alā maḥbūbī deynun külle yevmin buseyeyn
Evvelen fī şaḡni vechin şāniyen fī şefeteyn

595¹⁰¹⁴

(121a)

Müfred

Fā'ilātün/Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Güşe-i ḥatdan ḥaṭṭuñ didüm olmuş aşikār
Didi muşḡafdur ki yazılmışdur āyet ber-kenār

596¹⁰¹⁵

(121a)

Ḳıṭ'a

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ilün

¹⁰¹¹Urma: a.g.e. uğrama

¹⁰¹²Kurtoḡlu, **Zâtî Dîvânı**, s. 309'da kıṭ'a olarak mevcut olup ikinci beyitin yeri boş bırakılmıştır.

¹⁰¹³Söz konusu beyit Divānda mevcut değildir.

¹⁰¹⁴Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

¹⁰¹⁵Söz konusu kıtanın müellifi tespit edilemedi.

1. assām-ı ezel oprağı ünkü el urdı
Ol dehre beni āb-ı bād ile yoğurdı
2. Yā ben gamuñ atasıydım
Yā hūn beni āhum ğamla bile oğurdı

597¹⁰¹⁶

(121a)

Mef‘ūlü/Mefā‘ilü/Mefā‘ilü/Fe‘ūlün

1. N’ola isterse haste göñöl yāre şarılmağ
Mecrūh olıcağ lāzım olur yara şarılmağ

598¹⁰¹⁷

(121b)

‘Anhā Mihri Raḥimehullāh

Mef‘ūlü/Fā‘ilātü/Mefā‘ilü/Fā‘ilün

1. Cānı gerekmez ehl-i dile dil-beri gerek
Dil-berden özge her ne ise dil-beri gerek
2. Cān oynamağsa bu dil-i cān-bāz-ı dil-berüñ
Müjgān-ı hançer ile saçınuñ çenberi gerek
3. Zārlığ itmez aşşı harīdār vaşla āh
Kişinüñ elde gerek ya zeri gerek
4. Ben tūṭī-i muğānum ammā kelāmsa
Lezzet bağışlamaga lebüñ şekeri gerek
5. Vaşlın ṭālib isteyecek meh-i cebīn gerek
Mihriye āfitābī gibi müşteri gerek

¹⁰¹⁶Küçük, **Bâkî Dîvânı**, s. 185’te beş beyitten oluşan bir gazel olarak mevcuttur.

¹⁰¹⁷ Mehmet Arslan, **Mihri Hatûn Dîvânı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2018, e-Kitap adlı kaynakta söz konusu gazel tespit edilemedi.

599¹⁰¹⁸

(121b)

Ca'fer Fermāyed

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Söylemek kaçd ittügümce yāre derd ü hasretüm
Ağlamak tutar beni güftāra kalmaz kudretüm
2. Görmedüm çok baqdum al mähı aşağı yukarı
Yirde gökde yıldızum yokdur gidüpdür devletüm
3. Ben nice sen şem°-i tābāna revān cān vormeyem
Yok midur °ālemde bir pervāne deñlü gayretüm
4. Komazam ey cān elümden tā ölünce dāmenüñ
Cevrüñi çekerem gerekdür tağ olunca tağatüm
5. Rüz-ı mahşerde diyem Mecnūna **Ca'fer** hālūmi
Kim dilūmi ol bilür ancak ol añlar hāletüm

600¹⁰¹⁹

(121b)

Revānī

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün¹⁰²⁰

¹⁰¹⁸İsmail E Erünsal, **Tâcî-zâde Ca'fer Çelebî Dîvânı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2018, e-Kitap. s. 427'de gazel olarak mevcuttur. Lakin mecmuada gazelin beş beyiti yer alırken söz konusu kaynakta yedi beyit yer almaktadır. İlgili kaynakataki iki beyit şu şekildedir:

1. Kāpuña iltüp götürdi ben ğubārı hākdan
Var durur yirden göge bād-ı şabāya minnetüm

2. Rişte-i cāna tolaşup kaldı ıışkuñ sinede
Şayd-ı 'anķā itdi dām-ı peşse ile himmetüm

¹⁰¹⁹Ziya Avşar, **Revānî Dîvânı**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları Ankara, 2017, E-Kitap. s. 393'te gazel olarak mevcuttur. Söz konusu eserde gazel beş beyitten ibarettir. Mecmua ve ilgili çalışma arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

¹⁰²⁰Divānda olup da mecmuada yer almayan üç beyit şu şekildedir:

1. Bahār oldı yine lāle ele cām aldı rindāne
Benefşe şeb-külāhını kıvrımışdur levendāne

1. Dutup meclisde dil-dâri güç ile bûsesin alur
Kosun billâhi ey sâķī ħarāmīlgi peymâne
2. **Revānī** ʿārif ol elden düşürme ħatem-i cāmı
Bilürsin ħalmamışdur çün cihān mülk-i Süleymâne

601

(122b)

Bismillahirrahmanirrahim

İlem inne'l ʿamile fi'n-nehvī mietu ʿāmilen ve hiye tenķasimu ila lafziyetin ve maʿneviyetin ve lafziyetu tenķasimu ila semāʿiyyetu ve ķiyāsiyyeh fe semāʿiyyetu aħadu ve't-tiķķūn ʿāmilen. Ve'l-ķiyāsiyetu sebʿatu ʿavāmile. Ve'l-maʿneviyetu işnāni. Fe'l-cümletu mietun ʿāmilun. Ve's-semāʿiyyetu şelāti eşnāfi. Ferufun ve esmāʿun ve efʿālu. Ve'l-ħurūfu sitteti aķsami. Ve'l-esmāʿi şelāseti'n-aķsāmi. Ve'l-efʿālu erbāʿati aķsāmi. Fe'l-mecmūʿu şelāsete ʿaşre ķismen. El-ķismu evveli fi'l-ħurūfi. Ĥurūfu'n-teczimu'l-isme'n müfrede. Ve hiye sabʿaten ʿaşre ħarfen. El-bāʿu naħu marartu bi zeydin. Fi neħussirreti ile'l-Kufeti. Ve min neħussirtu mine'l-Başrati. İle'l Kufeti. Ve fi naħu'z-zeydun fi'd-dāri. Ve ʿalā neħu'z-zeydun ʿalā saķķi. Ve ʿan naħu rameytu sehme ʿani'l- ķavsi. Ve'l-kāfu naħu zeydun ke'l-esedi. Ve muz ve munz naħu mā raʿaytu muz ve munzu yevme'l-cumuʿati. Ve ħatta naħu ekeltu semekete ħatta reʿsihā. Ve vāvu'l-ķasami naħullāhi. Ve bāʿu'l-ķasami naħu billāhi. Ve taʿu'l-ķasami naħu tallāhi. Ve ħaşā naħu sāʿelu'l-ķavmu ħaşā zeydi ve ħalā naħu mā cāʿenī'l-ķavmu ħalā zeydin. Ve ʿadā naħu cāʿenī'l-ķavmu ʿadā zeydin ķasemu. El-ķismu's-şāni fi'l-ħurūfi. Fi'l-ħurūfi'l-müşebbeheti bi'l-faʿil. Ve hiye sittetun inne naħu inne zeyden ķāʿimu. Ve enne naħu balaġati enne zeyden zāhibi. Ve keʿenne naħu keʿenne zeyden ile'l-esedu. Velā kinne naħu mā cāʿenī'l-ķavmu lā kinne ʿamren ħāfe ve leyte

2. **Habāb-ı mey gibi zāhid şarāba vireli tācın**
İçer rind-i cihān olmuş gezer mey-hāne mey-hāne

3. **Murabbaʿlar geyüp sūfi müselles nūş ider dāyīm**
Geçüp mey-hāne sadrında oturmuşdur emīrāne

naḥu leyte zeyden munṭalīkun ve laʿalle naḥu zeyden cālisun. El-ḳismu ṣālīṣu ḥarfanī. Terfaʿānī'l-isme ve taṣībānī'l-ḥabere. Vehumā mā velā müşebbihetānī bi leyse naḥu mā zeydun ḥādiren ve lā reculun ḳāʿimen. El-ḳismu rābiʿun ḥurūfun. Taṣību'l-isme müfrede. Ve hiye sabʿatun elvāvu bi maʿni maʿe'n-nemu isteve'l-māʿu ve'l-ḥaṣebete. Ve illā naḥu cāʿenī'l-ḳavmu illā zeyden. Veyā naḥu yā reculen ve eyā naḥu eyā reculen. Ve heyā naḥu heyā reculen. Ve ey naḥu ey reculen. Ve'l-ḥamzetu naḥu reculen.

602¹⁰²¹

(123a)

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

1. Āh kim oldum henüz şimden girü düçār-ı ʿaşḳ
Ḳoymadı cezmime aşla beni her bār-ı ʿaşḳ

603¹⁰²²

(123b)

Der Güfte-i Hüseyin Cān

Feʿilātün/Mefāʿilün/Feʿilün

1. Yine ey cāme ḳıl dürr efşānı
İdelüm vaşf-ı ḥātem-i ṣānī
2. Niçe ḥatem o dāver-i devrāna
Seyr-i serān-ı şūfī-i zī-şāna
3. Yine ey göñül-i ʿanberīn-tuḡrā
Ṭurma ḳıl vaşf-ı ḥazret-i pāṣā
4. Nice pāṣā ki asitān-ı deri
Olmadan buse-kār ins [ü] perī

¹⁰²¹Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

¹⁰²²Müellif Hüseyin Cān'a ait güfte tespit edilemedi.

5. Yine ey gönül şūh-ı şirîn-kār
Hāk-ı pâyuna dŭrler it nisār
6. Eyledüñ çünkü kaç-ı rā-ba'īd
Der-i pāşādan itme kaç-ı ümīd
7. Senüñ ile bir °arz-ı hāl idelüm
°Arz-ı bāl-üz-zamīr-i bāl idelüm
8. Derdümüz yana yana söyleyelüm
O der-i ümīd kim °aşa eylerüm
9. Senüñle biraz da ağlayalum
Belki derd-i dile devā eyler
10. Eylediñ kaç-ı rāh-ı der ü dırāz
Hāk-ı pâyından ümīd ile niyāz
11. Olmaz ol dergehüne gelen maḥrŭm
Umarın bende olmayan maḡmŭm
12. Dehrüñ oldur dil-ber-i mümtāzı
Cümle pāşālarun ser-efrāzı
13. Hem odur güher-i ḥabīb-i tabīb
Ma'rifetde yeg-āne derde ṭabīb
14. Pederi Seyīdī ḡāzī-i meşhŭr
Kendü mānendi bir zī-i pŭr-zŭr
15. Pederi öyle vezīr-i dilīr

Kendü rüz-ı ğazāda hem-çün şir

16. Cünbüş?-i cümle qahramān idi¹⁰²³

.....

17. Bir de yādınca ol dürr-i yektā
Bunuñ ömrün ziyāde ide Hūdā

18. Bu daḥi qahrāmān-ı ālemdür
Maʿrifetle daḥi müsellemdür

19. Pederi ceng içinde evren idi
Ḥaḳ bu kim dehre bir kelender idi

20. Bu daḥi olmağın o şibl-i esed
Tīğ-i hūnı turur ser-i ḥadd

21. Pederi ḥaşma tīğın eyledi sed
Bu da ğāzī dūrür ey ağı ḥadd

22. Şeş-per-i qahrı ḥākim-i yek-darb
Ḥaṇçeri qahramāna kāsēm-i zarb

23. Pāşālar içre serverdür
Söz budur kim er oğlu bir erdür

24. Qahr ile çün ḥavāle itsen gürz
Deşt-i fincāna olur tır-i Elbürz

25. Farḳı mirriḥa çarḥunda çoḳdur
Qılıcun üstüne kılıc yoḳdur

¹⁰²³ Söz konusu beyitin ikinci mısrasının unutulduğu kuvvetle muhtemeldir.

26. Āb-ı rüyıyla yalan rüy-ı zemīn
Daḥi pāṣā mı mekremet āyīn

27. Kişver-efrüz-ı ʿadl refʿet ü dād
Luṭfu vīrān dili ider ābād

28. Eylese devlet ile ʿazm-ı şikār
Ne vāḳiʿ düşerdi şeb-pere-vār

29. Cünbiş-i şādīye eyleseñ āgāz
Baḥr-i milḥ ola cāniş-i perdāz

30. Devri Rūm iline oldur devlet
Buldı ḥalk içre luṭf-ıla şöhret

31. Ḥalka cūd [u] saḥāsı vaşf olmaz
Yaʿnī bezl u ʿatāsı vaşf olmaz

32. Ehl-i tıbbı ider ġarīḳ-i niʿam
Aña dāʿim ṭabīʿat oldı kerem

33. Keffe-i keff-i gevher-efşānı
Ṭutar el üzre ehl-i ʿirfānı

34. ʿÖmri ʿadl ü ḥaydarī ʿirfāna
Yüregi bezl ü caʿferī iḥsāna

35. Nice bī-kes benüm gibi ḥālā
İtdi Ḥıfzī aḥrete seni meʿvā

36. Devr-i ḥıfzıyla idemez pervāz

Başını çekdi hırkaya şeh-nāz

37. Duhter-i rez gibi cihān-peymā
Haylī ʿiffetle añılur hālā

38. Dil-rübālar iderse de bī-dād
Diñlenür şimdi nāle vü feryād

39. **Hüseyn Cān** derd-vār ise eger
Şaşdıgunda tekerleme söyler

40. Ki o bī-çāre cānun aldırđı
Tāze gör bir cevānun aldırđı

41. Budur ümmīdi anı şād idesün
Kapuña geldi ber-murā idesün

42. Ser-firāz-ı dilr-i mümtāza
ʿArz-ı hālüm bu ey Hudāvendā

43. Derd-i dilde şikāyetüm vardur
Saña pek çok hikāyetüm vardur

44. Ey benüm ser-firāz-ı devrānum
Diñle aḥvāl-i tāb-ı sāmānum

45. **Hüseyn Cān**-ı nā-tüvānum ben
Şimdi ʿālemde lā-mekānum ben

46. Kātibāna gürüh-ı mevķūfāt
Hased eylerler idi bi'r-rifʿāt

47. Bu fakîr idi maʿrifetle be-nâm
Daḥî olmuşdı kâtib-i aḡnâm

48. Maʿrifet-i dilde elde bî-câne
Ehl-i dîvâne içinde bir dâne

49. Yaʿnî bir maʿrifetlü âdem idüm
İltifât ile hem mükerrem idüm

50. Fenn-i târîḥ ü şîʿr-i pâk-i selîs
Görmiş idüm nice kitâb-ı nefîs

51. Halkuñ içinde şöhretüm var idi
Nice fende mahâretüm var idi

52. Cemleden beri ehl-i Qurʾānam
Anda maḥsûd cümle aḡranam

53. Mûsîkî-dānam ʿandelîb-âsâ
Beni ser-geşte itdi âh hevâ

(124a)

54. Gökde yıldızlar aḡkāmun
Ḥaylî teşḥîs iderdüm encāmun

55. Şanʿatum olmaḡ-ıla ʿilm ü ḥisâb
Yazmışdum o fende nice kitâb

56. Fenn-i inşâda şöhretüm var idi
Şîʿrle ḥaylî ülfetüm var idi

57. ʿÂrif idüm kitâb hükmince

Vaqt-i fikrüm inceden ince

58. Lücce-i güher-i ma'ārif idüm
Nüktedān-ı zarīf-i 'ārif idüm

59. Şoḥbetüñ bā'is-i fütūḥı idüm
Hep kibāruñ ğıdā-yı rūḥı idüm

60. İltifāt eyleyüp sıġar [ü] kibār
Baña in'ām iderdi defter-dār

61. Sābıķānduḥteri olan pāşā
Nāmı Aḥmed o zāt müstesnā

62. Eyleyüp nice nice luṭf-ı kerem
Beni itmişdi hem debīr-i ğanem

63. Kārüm oldu ferişter yazmaķ
Beni gördi o ḥazemde elyaķ

64. Beg efendi gibi vücūdı şerīf
Nice beg nüktedān-ı zārīf

65. Olmuş idi baña velī-yi ni'am
Eylemişdi hezār luṭf-ı kerem

66. Cümlesi yāverüm olurdu benüm
Ḳudretümi cümlesi bilürdi benüm

67. Nāgehān olıcaķ ol ma'zūl
Ben de oldum hemān dem-i maḥzūl

68. Oldı bāzār-ı rifātüm kāsîd
Hased itdi baña iki hāsîd

69. Nice hāsîd ki kepsi buğz u nifāk
.....

70. İtdiler baña gūn-a-gūn meger
Eylediler fakīri zār-ı zebūn

71. Nān-pārem elūmden aldular
Beni baħr-ı belāya şaldular

72. Çok görüb biri baña o nānı
Virdi dāmāduna alub anı

73. Üç yüz akçe rūsūmum itdi telef
Kızı sūruna eyledi maşrūf

74. Ola haqq şarīhūm oldur benüm
Çengiler deffüne ola muraħhūm

75. Nice bunuñ gibi sitemler eyle
Şad hezār āh ılaelemler eyle

76. Derd ü sevdāya uğrādum billāh
Oldı virdüm dilümde yā Allāh

77. Vesvese aldı çün giribānum
İster öldürmege dökeler kanum

78. Yārdan uçmağ istedüm gāhī
Hinde dek kaçmağ istedüm gāhī

89. Biri kuzu besledüm olub rāğib¹⁰²⁴
.....

90. Ehl-i mi'yar idemem hayrı
Hüseyn Cāna bir kuzu çok mı

91. Kuzumı şimdi gürge kapdurdım
Size mensüb Türke kapdurdım

92. Kūh u şahrāyı geşt idüp yelerin
Hasret ile kuzu gibi melurin

93. Görgi buldum esed kenārunda
Kimseler görmesün menāmunda

94. Yememiş gerçi kuzumı ammā
Zāhir eylemiş dūrür rüsvā

95. Küçükden çeküb belāsın sen¹⁰²⁵
Meyve-i vaşluñ yiye düşmen

96. Böyledür ʿādet sipihr-i eşir
Mīvenün hūbın ekl ider hıznır

Velehu

97. Yemesün sağlıkla meyvesini
..... söylesem gürg anasını

98. Ne bilürdüm cihānda ben anı
O da bilmez cihān içinde beni

¹⁰²⁴Söz konusu beyitin ikinci mısrasının unutulduğu kuvvetle muhtemeldir.

¹⁰²⁵Söz konusu beyitin ikinci mısrasının unutulduğu kuvvetle muhtemeldir.

99. Neden itdi bu iktizā bilmem
Nereden geldi bu kazā bilmem

100. Hāşılı °aqlumı alan cānān
Şimdicek bu kaçagı oğlan

101. Sefer olsa ben itsem idi
Hāzer olduḡda hem-celīsim idi

102. Kuş sözün isterse bulur fi'i-hāl
Hāzır eylerdüm olmasaydı muḡāl

103. Giydügi perniyān ü atlas idi
.....āleler gibi mülebbes idi

104. Ben çekerdüm hezār renc ü ta°ab
Kār u kesbüm anuñ içün idi hep

105. Sīm-i sā°atle ḡançer-i zerdün
Der-miyān idi kūh-ı sīme yakın

106. °Aqlum alub o gözleri āhū
Didi bir ḡired-yeg-āne yā hū

107. Bilirüm gerçi kim degildür ḡūb
İle çirkīn velī baña maḡbūb

(124b)

Velehu

108. Dīde-i za°ifde olub Me°sūr
Dünyāda kışsa-i °Arab meşhūr

109. Büyüyüp ser-veş idünce hırām
Ser-keş oldu o gözleri bādām
110. Ben anı yār-ı mihribān şandum
Bir haḳīkatlu nev-cevān şandum
111. Dir idi tā ölince ayrılımam
Olsa dervīş küçüğümüz taşarum
112. °Aqlum alan u līk o gözlerdür
Ādemi öldüren bu sözlerdür
113. Bilirüm cürmi yokdur oğlanuñ
Haḳḳ cezāsın vire şeyṭānuñ
114. Boyın kıpsun ayırdanuñ dilerün
Bir kaç aydur ki ben buña yilerün
115. Kethudāñuz olan ağā-yı kerīm
Nice ağā ki ol ḥālīm ü selīm
116. Çendā mekremetlü ādem imiş
Nīk-ḥaşlet-i ağā-yı kerem imiş
117. İbtidādan aña getürmişler
Elinüñ şol cevānısız dimişler
118. Göricek böyle zīb-i zīnet ile
Müte°addid libās ü ḥil°at ile

Velehu

119. Dimiş ol demde bir velī-ni°am

Ki seni böyle giydire her-dem

120. Bundan a°lā daḥi saña ne gerek
Anı terke büyük bahāne gerek

121. Almaḡı görmemiş o dem ma°kūl
Qalmıř ol demde nāzun maḥlūl

122. °Ömrin efzūn ide Ḥudā dilrūn
Mazhar-ı iltifātun ola hemīn

123. Eyüden dā°imā gelür eylük
Kimseler yese bulur yine kemlük

124. Līk-i sulṭānumun emīn cūyı
Mu°ayyen ol şeyḥ-zinde pür-ḳavī

125. Göricek gitmiş °aqlı başunda
Gicemez çeşmi ile ḳaşunda

126. Göricek o libāsı fāḥir ile
Zeyb-i zīnet ile tefāḥür ile

127. Çārdeh şalalar meh-i ġarrā
Telli pullı gelin gibi zībā

128. Gele bir böyle devlet nā-gāh
Ki senüñ bendeyüm diye ol māh

129. Yoġigen zerre ḳadar ḥatırda
Gökde arar igen bula yirde

130. °Acabā didi ola ol merkeb
Düşüm ise bu hayr ola yā Rabb

Velehu

131. Dimiş ol demi hazīndār iderüm
Hem küheylān ata süvār iderüm

132. Şūfīlere bir kula atum vardur
Ötede haylī rifʿatüm vardur

133. Hakk belā virsün ol ata zīrā
Göñli oğlanun andadur hālā

134. Eylemiş daḥi nice lāf ü güzāf
Haylī istemiş şormuş o lifāf

135. Böyledür hūb şayd iden ekşer
Nīk-hāha vaʿzlar eyler

136. Aldadur kimi kethudāluk ile
Kimi dirlik kimi aḡālīk ile

137. Kimi luḳb-ı ḥasīretle eyler kār
Daḥi şayd-ı şikār dime

138. Bu egerde ne zehr-i kātīl var
Ki aña şayd olur hemān dil-dār

139. Gündüz olsa döker üzengi ile
Gice ammā yatur o zeng ile

140. Ol gice haylice fesād itmiş

Cümlesin birin sevdā itmiş

141. Tāvar her birin mişāl-i gül-āb
Öpmüş o nāzenīn şap şap
142. Talmış ol Ermenī-i kāfir-yād
Kār-ı zen çü yomçu mı? murād
- Velehu**
143. Ger diline külüngini şalmış
Bu hayligönlünce ber-murād olmuş
144. Āh ol kāfir Ermeni gidisi
Eşvā derdüne denī gidisi
145. Hāşılı neyledi ise itmiş o her
Qaldı yanında derdimüz dil-ber
146. Ertesi gün olurlar  arız āh
Altı gün sonra vākıf oldum āh
147. Nice mekt b alup a ıbb dan
Lu f-ı  m di ile ya n  p   dan
148. İtm ş rev n  mekt b  oldem
Ki g rem neye r y-ı ma b b 
149. Nice r z u     beden sonra
Gitdi mekt blar neden sonra
150. İltiz m eylemi  idi mer -  y
Ki gele   k-ı p yu na s re r y

151. Sine i'elām ideyüm nīm hālüm
°Arz ide hāk-ı pāya ahvālüm

152. Ne mekātübde haber aldum
Yā ne maḥbūbda eşer aldum

153. İntizār eyledi beni bī-zār
Bir şeye benzemez ol nār

Velehu

154. Gideli ol perī nevey şimşād
Kārum oldı cihān cihān feryād

(125a)

155. Menzilüm şadr igen serāb oldı
Deli gönlüm gibi harāb oldı

156. Bī-çāk idüp derd ile giribānum
Āşikār oldı rāz-ı pinhānum

157. Derd-i aşkla oldı ahir-i kār
Şöhre-i şehir u sahrā-i bāzār

158. Kalmadı belki kudretüm āha
Za'if ile kaldı kārum Allāha

159. Oldı mümtedī kalıram şām-ı firāk
Dilerüm kim yoğ ola nām-ı firāk

160. H'vāb gelmez bu hasretle muṭlaḳ
Göz yumarsam da yaş gelür ancak

161. Āh [u] vāh eyleyüp muḥabbetle
Nice gün geĉdi böyle miḥnet ile

162. Bir gün aḥbābum eyleyüp elbir
Ḥayr-ḥ^vāhāna itdüler tedbīr

163. İtmege rāh-ı ʿaqlı irşādı
Görmege geldüler bu nā-şādı

164. Baḳdular böyle derd-i miḥnetüme
Ḥasta oldı gelen ʿiyāduma

165. Gördiler ʿaşḳ-ı cānuma yetmiş
Almış ʿaqlum işüm tamām itmiş

166. Ḳaldılar bir zamān muḥāverede
Bāʿiṣ-i ʿaşḳdan müzākerede

Velehu

167. Āh u efsūn terk idüp aḥir
Çāre-i fikr itdiler baña vāfir

168. Ebleh-āne gehi idüp pendi
Sıdḳuna vāfir itdi sevgendi

169. Döndi teʿsirde o pendi girān
Süḥan-ı vāiʿzāna ʿaşra hemān

170. Kimi dir ḳalmadıysa tende mecāl
Eylesün rüyān-ı pāye ḥāk her ḥāl

171. Evliyā dergehüñi maṭāf itsün
Faḳra Ka°besün ṭavāf itsün
172. Ƙaraca Aḥmed mezārına bārī
Götürüñ bir gice bu bīmārı
173. Def° olursa bu şıfalı mertān
Şarı Şaltuḳ pāyān beş ḳurbāna
174. Kim dir °azm olursa kūhsāra
Bre birdir hevāsı bīmāra
175. Aḳ bayanuñ içilürse ābın
Tīg-i pīrān gibi keser tābın
176. Kim dir eşk-i dīde-i gül-gün
Gösterür baḡrı olur pür-ḥün
177. Olalum şıdḳla meded-ḥūyān
Gerçek erdür ḳızıl Velī sultān
178. Kim dir sefer mübārekdür
Gerçek erler kelām-ı gerçekdür

Velehu

179. Oldı efkār içinde ehl-i sefer
Hem-cevānı sāye-bālāter
180. Üsküdārı geçer üç menzil
Bu eller olurdu hep zā°il
181. Ḥāşılı itdiler bu sözde ḳarār

Sefer ide bu bī-nevā nāçār

182. °Aşıka şabr veyā sefer dirken
Şabra hōd çāre yok göründi

183. Yāş bākī olan Meḥmed Ağā kulu
Ol maḥal oldu ańsızın pāşā....

184. Olmağın yanumuzda °ömr-i qadīm
Varub oldum ol ğam-sāra nedīm

185. °Arz idüp ḥālūmi aña yek yek
Bile gitmege idince dilūñ

186. Cāna minnet bilüp o merd-i be-nām
.....efzūn eyledi ikrām

187. Eyledi luṭfunı baña tekrār
Eseñle ḥidmetün idüp ikrār

188. İdüp imdād rāh-ı Asfāre
Luṭuf ıla itdi zaḥme çāre

189. Līk-i zaḥmum qabūl itdi °ilāc
Yola çıķduķda daḥi buldı revāc

190. Üsküdāra geçüp nigāh itdüm
Cānib-i Rūma baқdum āh itdüm

191. Şūfiye şehründe ola cānānum
Ne olur şark ilinde dermānum

Velehu

192. Anda olmağla ol siyāh büküm
Şu gibi aqđı şūfiye göñlüm
193. Şūfide  alem eyleye dil-ber
G r bu maħb bı r h-ı şarka gider
194. Cesed m r h-ı şarka   zim olur
C n ise ş fide m l zim olur
195. G nderir menzil iderdim  ayyı
 teş-i  aşkum
196. Nağ m t eyler gice mehterler
Dil-i z rum i ler i ler i ler
197.  abl u  urn ya idicek    z
Ben iderd m hez r s z u g d z
198.  an a ıdunca d de-i h n yaş
Bile fery d iderdi  ağla  aş
199. N lemi c mle halk di lerdi
K h şahr  ben mle i lerdi
200. Yola d ş nce arturub z rı
Derd m ye ilendi deşt   kuhs rı
201. Si r-i y r u diy r u dağ  eker
Bu kadar mi netde olmada ser r
202.  avl id p g  l mi h k met-i  aşk

Natıka tākat ҡomadı aillet-i ʿaşk

203. Gelicek gāhī tereddüd
Şoĥbet içün olunca hem-sāye

(125b)

Velehu

204. Geh tevārīḥden söz açardum
Gāh şīʿr-i laṭīf şaçardum

205. Unudub kendümi būyun güm-rāhe
Şaçıma söylermişim geh ü bī-gāne

206. Menzili söyledi gāziye itdüm
Merķad-ı pākūñ ṭavāf itdüm

207. Ağlayu ağlayu idüp feryād
Rūḥ-ı pākūnda itdüm istimdād

208. Didi ol demde baña bir derviş
Ey ğam-ı ʿaşkla olan dil-rīş

209. Eyledi derd-i ʿaşkıñ ey abdāl
Saydı ğazī ḥikāyesin batṭāl

210. Seyyidī ğārında ey fūrū-māye
Yüri seyyidī Raķķa pāşāya var

211. Şāḥib-i cūd u mekremetdür ol
ʿĀrif ü ehl-i maʿrifetdür ol

212. Saña dermān olursa anda olur

Lutf [u] ihsân olursa anda olur

213. Varsun şūfīye varub dil-şād
Açılur saña anda bāb-ı murād

214. Nice gün geçdi böyle hāletle
°Azm iderdüm hezār miḥnetle

Velehu

215. Bir °aceb derde uğramış dil-zār
Derd ammā geh çāresi düşvār

216. Gördi pāşā ger ne olur beter
Āzād mi olur bu daḥi beter

217. Didi lutfınla baña
Bārī tahsīle bezl ü himmet kılar

218. Kālıcak koynuna iki menzil
Cām-ı °aşķile olmuş kandil

219. Kalmadı bide/bile? zerrece ḥareket
Ol maḥalden hemān idüp ric°at

220. Çarḥ-ı rāh eyledi baña
Beni koşdı evvelā kılar ol āh

221. Didi hem bende olsa cānānuñ
Sürer miydi işbu derd-i dermānuñ

222. Bende olsaydı ger iç oğlana
Şimdi teslīm iderdüm ana

223. anda aldı ki tab umda ola
Y  bir edn  tevv bumda ola
224.  l ne eyled k e
 te -gede  olur lerz n
225. R m ili  kimi de bir erd r
Nice bir er bir dil r-i serverd r
226. G r ne o d ver-i devlet
Budur  m d  ne yeleye  efkat
227. Y zi v r  k-ı p yu na y z s r
Der-i devlet-i m ylene y z s r
- Velehu**
228. Ra m ider sa a o   hib-i  d
Ola her demde t li -i mes  d
229.   r b eylese cezel-i i t b
Da i c n ndur iderse     b
230.  sr  ıldum yine b d r 
andırursun yine ula y r 
231. Bu imi  anca  keremden   ıldur
 ayrı sevd  bu i de b  ıldur
232. M l u e y  deg l sa a ma l b
Sa a l z m olan hem n ma b b

233. Çünkü taḥḳīḳ-i fā'il-i muḥtār
Kimi isterse ḥākim aña uyar
234. Bī-vefādur çün meh-i ḥübān
Böyledir āh ḳāsem-i maḥbūbān
235. Yüzine toğrı baḳdıǵı bürrān
Ucın iyleşdür nicedür müjgān
236. °Aşık önüne dutdurub fi'l-muḥāl
Oynadur yürür ādemi etfāl
237. Āh u zārūn ḳulaǵına girmez
Baḳanum vardur dir velī virmez
238. Dil-berān çünkü bī-vefālardur
İstemem dirse ḥālī bedterdür
239. Örgedirler aña nice san°at
Eyler ol da aña göre ḥareket
240. Buña detbīr fā°ide itmez
Ya°nī da°vā ile bu iş bitmez

(125b)

Velehu

241. Göñli olursa ol mehüñ ne güzel
Arada ne nizā° olur ne cedvel
242. Līk olmazsa ḥālī müşkildür
Luṭf başa olursa ḳābildür

243. Olur sâ'at eylese fermân
Ol murâd idicek olur insân
244. Ketḥudâda mu'ayyen olursa saña
İş biter saña müjde olsun hâ
245. Böyle diyüp baña itdi
Ben girü girdüm ol ota gitdi
246. Reca'a'l-kaḥkarı diyüb gitdüm
Bu kadar deşt ü kühı tayy itdüm
247. Ortalık qar ile buz tölmasun
Cümle eṭrâfıalmasun
248. İder ğam u şaḳın saña ey dānā
Çekdüğüm zaḥmeti bilür mevlā
249. Ğam u ğuşşa ile nice zehr içdüm
Ben Köroğlını şimdi çok geçdüm
250. O bir āvāz içün göñül ezmüş
Yolı tağlarını birer gezmüş
251. Bezenmiş ḥāne içün velī tenhā
Geşt idelüm cihānı ser tā pā
252. İtmez nice ber-ā-ber olur
Benüm aşḳum daḥi fūrū mı olur

(126a)

Velehu

253. İmdi ey kân-ı mekremet sultānum
Ey efendüm benüm sultānum
254. Der-i devlet pāyuña geldüm
Luṭf-ı ümīd ile pāyuña geldüm
255. Boynumı yürümüſüm ſurāhı var
Rāz-ı ḫayrān miſāl-i bīmār
256. Der-gehüñdür ferī° olan baña
Keremiñdür ſefī° olan baña
257. Kimse yokdur baña ſefā°at ider
Benüm ancak iſüm keremle biter
258. °Aſıķum °aſıķum qarārım yok
Neyleyeyin elde ihtiyārım yok
259. Kūh-kenlikler eyledüm vāfir
Ben acır ğamı gören acır
260. Derdüme idemez ṭabīb devā
Gördüĝi bildüĝi degül zīrā
261. Dāĝ-ı dildür baķan bu ſitāyı
Qalb qalbde olmaz bāķī
262. Urdı bir taſ yürekli cānān
Qan oturdı duran nālān
263. Müſķil olur °ilāc-ı ḫasta ey dil
Gerek cāna qaſd ola mı qātil

264. Çāre tiryāk-ı laʿl-i cānāndur
Derde dermān ol laʿl-i zamāndur

Velehu

265. Hāliyā ʿaşk āfetüm oldı
Ten-i zārumda bir nefes qaldı

266. Derd irmezse hāl bedterdür
Derdle olma hōd muḳarrerdür

267. Merḫamet kıl ki zār-ı bīmārum
Derdle müstaḫaḳ-ı tīmārum

268. Oldı derdi derūnuma vāḳıf
Dil ü cān baʿzı tıyan ʿārif

269. Maraḫım oldı derd-i ʿaşk u hūn
Görmişdür bu fenn-i Eflāṭūn

270. Seni ol kılsın devr-i zamān
Senden olur bu derdüme dermān

271. Hükemānuñ bülend ḳadrisün
Ehl-i ʿaşḳuñ şifāsı şadrisın

272. ʿĀşıḳuñ yāver ü delisisin
Fenn-i ʿaşḳun Ebū ʿAlī’sisin

273. Çünkü sen ol perīye yār bildüm
Dest-i ʿāşıḳla hercā kıldum

274. Luṭfuñ olmazsa ben helāk oldum
Ol sehi ḳadd-i ḡamile ḳāk oldum
275. Cāna geleni nāyil-i merām eyle
Vaşl-ı yār ile şād-kām eyle
276. Eyle derd-i derūnuma dermān
Senün ṭaḡa ki bulunur oḡlan
277. Eyle fermān virilsün oḡlanum
Yā bu derdün hemān benüm ḳanum

Velehu

278. Böyle olmazsa ger efendüm bil
..... nehrin aḳıda ḥūn-ı seyl
279. Kendümi aña iderin liḳā
Çeşmüm olsun ḳoma hebā ne ḡarā
280. Yā serüm eyle tiḡile ḡaltān
Yā budur eyle oḡlanum iḡsān
281. Bunlar yek biri biri olmalıdır
Servīmün yazısu görülmelidür
282. Ḳanun ḥilāl olsun sultānum
Çekme tek sen vebāl sultānum
283. Baña lāzım degül ḡayāt ansız
Neyleyeyin ḡayātı cānānsız
284. Çünkü sevdāsın anuñ aldum

°Arz nāmusı yerlere çaldum

285. Oldum akrān içinde çün pā-māl
Vasl-ı cānān olmaz ise muhāl

286. Kapuna geldüm it hemān fermān
Tīgi bir anla yirüm sultān

287. Ğayrı İstanbula gidile muhāl
°Arabistāna hōd gidile muhāl

288. °Āşık-ı cānān çünkü deridür
Öyle olmak da olmaz yeñidür

289. Pederüñ rûḥ-ı pākı hürmetüne
°Āşıkun yine ḥākimi hürmetüne

Velehu

290. Ol °izādaki şu eşk için
Hem sa°ādfetlü kütlu başun için

291. Yā beni vaşl-ı yār ile güldür
Yā bu derdesti kaḥr ile öldür

292. **Hüseyn Cān** yeter bülend-murād
Seni pāşā efendüm eyler şād

293. Nice bir °arz-ı bed-du°ā idelüm
Gel hemān cānla du°ā idelüm

294. Haşre dek devlet ile var olsun
Pāye-i kadri üstüvār olsun

295. Devletün bir devām kı1l yā Rabb
°Ömrin müstedām kı1l yā Rabb

627¹⁰²⁶

(127b)

Ferd

Mef°ülü/Mefā°lü/Mefā°lü/Fe°ülün

1. °Uşşāka şaķın cevri o māh itmesün efzün
°Azline çıkar bir gün anuñ haţı-ı hümayün

628¹⁰²⁷

(127b)

Ferd

Mef°ülü/Mefā°lü/Mefā°lü/Fe°ülün

1. Miķraş-ı ğamuñ baĝrumı biñ pāre iderse
Ser virmek olur sırrı °ayān itmek olmaz

629¹⁰²⁸

(127b)

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

1. Ey dirīĝā ben bu aķrabāda gördüğüm
Aķreb itmez aķrabāda gördüğüm

630

(128a)

1. Çeşmüñ ile zülf aĝzıñ-ıla yā boy-ı müntehā
Bü hadd-i cihānda dil dise ger cem°-i müntehā

¹⁰²⁶Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

¹⁰²⁷Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

¹⁰²⁸ Söz konusubeyitin müellifi tespit edilemedi.

2. Nisbet-i elif boyuña ger ola
Çün °ömr-i vedāyı olur hālet naşbunda cüdā
3. Ağzuñ ki mehiyem sākin dil-i °arabdur şafuñ
Bu tarafa dır ki cem° ola i°rāb ile binā
4. Niçün müdām-ı cer iderdi dōst seni raķīb
Lā yunşerifde halet-i cer hūd degül devā
5. Ol zülf ü kıadd ile igen o meh-i raķībüm kim
Olmaz izāfet ne ki lam u elif ola
6. Hūdüm içinde verdügi
İgdām olur hurūf ki bürcünden o kıadd
7. Mā cāe fī ceybike ile'l-ķimāri leduķūr
Cāmī raķīb geldüğini görse

631¹⁰²⁹

(128b)

Mef°ülü/Mefā°lū/Mefā°lū/Fa°

1. Ey dil heme esbāb-ı cihān h°vāste gır
Bāğ-ı tarābet be-sebze ārāste gır

632¹⁰³⁰

(129a)

Mef°ülü/Mefā°lū/Mefā°lū/F°ülün

1. Mıķraş-ı ğamıñ bağrumı biñ māye iderse
Ser virmek olur sırrı °ayān itmek olmaz

¹⁰²⁹ Söz konusu beyit İranlı şair Ömer Hayyām'ın rubaisinden bir beyit.

<https://ganjoor.net/khayyam/robaee/sh103/> 04/08/2019

¹⁰³⁰ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

633¹⁰³¹

(129a)

Mef'ülü/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fe'ülün

1. °Uşşāka şakın cevri itmesün efzün
°Azline çıkar bir gün hatt-ı hümayün

634

(129a)

Bir gün evvel tarafınıza gūşe-i hātıra ferāmūş buyurduñuz çü şimdi hemān sağ olasız. Şarāya bekri dimegle meşhūr olmağla veled-i Hasan kuş olub timāri olmağı °āliyelerinden buyurulub bu kullarını zemzemesine ilhak buyurularak yanında emr-i fermān himāyetlü °ināyetlü efendüm sultānum hazretlerinündür. Muhammed Beg.

635¹⁰³²

129b

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Fe'ülün

1. Didüm cānā kuluñ dīvāna gelmiş
Didi zencir gör dīvāna gelmiş

636¹⁰³³

(130a)

Fe'ilātün/Fe'ilātün /Fe'ilātün/Fe'ülün

I

1. Luţf iderdüñ ğazab-ālūde hitāb itmez idüñ
Beni gördükde ser-i rehūñde şitāb itmezdüñ

¹⁰³¹ Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

¹⁰³² Söz konusu beyitin müellifi tespit edilemedi.

¹⁰³³ Üzgör, **Fehîm-i Kadîm, Hay., Sa., Dîvânı ve Metnin Bugünkü Türkçesi**, s. 266-268-270'de musammat olarak yer almaktadır. Mecmuanın aslına bağlı kalınmış olup söz konusu çalışma ile mecmua arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

2. Cismümi¹⁰³⁴ âteş-i hasretle turâb itmez idüñ
Dil-i virânemi tekrâr harâb itmez idüñ
3. Şimdi kurbānuñ olam söyle nedür n'oldı sebeb
Âşinā-yı ezeliye bu tecāhül bu ğazab
4. Mest-i şîrîn sühanum telh-i güftār nedür
Luţfuñ ola ne idi şimdi bu āzār nedür
5. Pür-teġāfül nigeḥ-i nergis-i bīmār nedür
Ġonca-i gül gibi la'lin-i şeker-bār nedür

II

1. Beni gördükçe şitāb ile o reftār nedür
Sitem-i ğamze yeter çeşm-i cefākār nedür
2. Rencîş-i bî-sebeb-i ğamze-i perġar nedür
Mübtelāna nedür ey şüh bu eṭvār nedür
3. Sitem itmekde yine kādür iseñ eyle baña
°Āşıkım °āşıkum ey şüh-ı cefākār saña
4. Büt¹⁰³⁵-peresptüm reviş-i dīnüne kurbān olayum
°Āşık-āyīnesin āyīnüne kurbān olayum
5. Pīçîş-i turre-i müşkīnüne kurbān olayum
Reşkden bister ü bālīnüne kurbān olayum

III

1. Çeşm-i °ayyār-ı sühan-çīnüne kurbān olayum

¹⁰³⁴ Cismümi: a.g.e. çeşmümi

¹⁰³⁵ Büt: a.g.e. hōd

O kemān-ebrū-yı pür-çīnüne kurbān olayum

2. Nāvek-i gāmze-i pür-kīnüne kurbān olayum
Zehr-ḥande-leb-i¹⁰³⁶ şīrīnüne kurbān olayum

3. Sīneñü kīneden ey ayīne ruh şāf eyle
Olmayam mı ele alup da mirātı inşāf eyle

4. Ḥüsnüñi görse eger Yūsuf olur bende saña
Ḥayl-i ʿuşşāk nice olmasun efgende saña

5. ʿĀşık olurduñ eger görse idüñ sen de saña
Baʿd ez īn ey şūḥ-ı cefākār saña

IV¹⁰³⁷

1. Ḥande it ağlasa ḥālūñ dil-i nālanda saña
Böyledür kısmet-i Ḥaqq girye baña ḥande saña

2. Bu naşihatdur ider ʿāşık şermende saña
Korkarım yār ola ağyār-ı karīb benden saña

3. Girye bālin-i gül igen kendün idüp büte-i ḥār
Derd-i ḥasretle helāk ola **Fehīmī** bīmār

637¹⁰³⁸

(130b)

¹⁰³⁶ Ḥande-leb: a.g.e. ḥand-i leb

¹⁰³⁷ A.g.e.'de

1. Gerçi ben ser-ḥōşı ʿaşkuñla şarāb itmez idüñ
Āteş-i cevır ile bağrumda kebāb itmez idüñ

2. Evvel ālüfteñe tā böyle ʿitāb itmez idüñ

Bīñ suʿāl eylese bir tünd cevāb itmez idüñ

beyitleri yer almamaktadır.

¹⁰³⁸ Aksoyak, **Gelibolulu Mustafâ Alî Dîvânı**, s. 424-425'te muaşşerler kısmında Muʿaşşer-i Mergüb adıyla kayıtlı olup mecmuanın aslına bağlı kalınmış olup farklılıklar aşağıdaki gibidir:

Tercî-i Bend-i ʿAlî

Mefʿâîlün/ Mefʿâîlün/ Mefʿâîlün/ Mefʿâîlün

I

1. Yine bir serv-i belâya kûl oldum ihtiyârumla
Görünmez derde düşdüm dîde-i gevher nişârumla
2. Duyurdum râz-ı pinhânum cihâna âh u zârumla
ʿAdû oldum dil-i dîvâne gibi yâr-ı gamuñla
3. Müyesser olmadı¹⁰³⁹ hem-bezm olam şabr u qarârumla
Göñül bir yana gitdi kaldı çeşm-i¹⁰⁴⁰ nazârumla
4. Barışmaz yıldızum hayfâ o mihr-i tâb-dârumla
ʿAceb hâlüm n’olur âhîr benüm bu intizârumla
5. Eger haşr olmazsam ol kıyâmet-kağ nigârumla
Gezem maşşerde sînem¹⁰⁴¹ döğerek seng-i mezârumla

II

1. Niçün ser-keşlik eyler bilmem ol serv-i hırâmânum
Ne kanlar dökdüğün görmez mi her dem çeşm-i giryânum
3. Niçe bir hâr-ı miñnet birle şad pâre¹⁰⁴² ola dâmânum
Alınmaz mı ölince dest-i miñnetde giribânum
3. İşitmez mi giceler¹⁰⁴³ tâ şehir feryâd [u] efgânum
Yâ hûd görmez mi âh itdükçe dūd-ı âteş-efşânum
4. Bu gamdan hâk olursam ayrılırsa sînden cânım

¹⁰³⁹ Olmadı: a.g.e. olmadum

¹⁰⁴⁰ Çeşm: a.g.e. cism

¹⁰⁴¹ Sînem: a.g.e. göğsüm

¹⁰⁴² Pâre: a.g.e. çâk

¹⁰⁴³ Giceler: a.g.e. şeb

Mezārum sengine naķş eylesün bu beyti yārānum

5. Eger haşr olmazsam ol kıyāmet-ķad niġārumla
Gezem maķşerde sīnem dōgerek seng-i mezārumla

III

1. Şeb-i hicrān-ı yāra hergiz ey dil ĥadd u ġāyet yok
O meh-rū saña rām olmaġa baĥtuñdan °ināyet yok
2. Ne kevkebdür bu kevkeb kim nüĥūset var sa°ādet yok
Ne maķşūd idinürseñ māni°üñ çok ehl-i himmet yok

(131a)

3. Dilerseñ ur taşa başuñ ki başuñda devlet yok
İhānet ķaşd ider aġyār yāruñdan ri°āyet yok
4. Hele ben bildüğüm bu kim firāķa hīç nihāyet yok
Ölürsem şimdilük ĥātırdā bundan ġayrı fikret yok
5. Eger haşr olmazsam ol kıyāmet-ķad niġārumla
Gezem maķşerde sīnem dōgerek seng-i mezārumla

IV

1. Usanmaz mı °aceb ol bī-vefā cevır ü cefāsundan
Ĥicāb itmez mi Ĥaķķuñ maķzarından mübtelāsundan
2. Dehānı gibi hergiz bir °alāmet yok vefāsundan
Ṭotalum şāh imiş lāyık mı °ār itmek gedāsundan
3. Kūlından şermsār olmazsa ĥavf itsün Ĥudāsuñdan
Ĥalāş itsün dil-i dīvānemi hicr-i edāsundan

4. Ferāḡat eylemezmiş çünkü bu ben ḥāke ezāsundan
Şakınsun ehl-i maḥşer eşk-i çeşmüm mā-cerāsından
5. Eger ḥaşr olmazsam ol kıyāmet-kad niḡārumla
Gezem maḥşerde sīnem dögerek seng-i mezārumla

V

1. Gören yüzüñ o māhun mā'il olmaz ḥūr u ḡılmāna
Rızāsın gözleyen bakmaz riyāz-ı ḥuld-ı Rızvāna
2. Eger dünyāda derd ile firaḡ irmezse pāyāna
Ziyā virmezse mihr u vaşl-ı dil-ber şām-ı hicrāna
3. Zebānum bir nefes yād eylemez¹⁰⁴⁴ feryād u efgāna
Su'āl itsün melekler çekdügüm ālāmı mīzāna
4. Niçe bir¹⁰⁴⁵ zaḥm irişsün bu dem içre cism-i uryāna
Benüm bu 'ahdüm ey 'Ālī irişdür cemle yārāna
5. Eger ḥaşr olmazsam ol kıyāmet-kad niḡārumla
Gezem maḥşerde sīnem dögerek seng-i mezārumla

637¹⁰⁴⁶

(131b)

Bākī

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

1. Açılsa gönca mānend-i leb-i la'l-i niḡār olsa

¹⁰⁴⁴ Eylemez: a.g.e. itmezin

¹⁰⁴⁵ Bir: a.g.e. biñ

¹⁰⁴⁶ Küçük, **Bākī Dīvānı**, s.273-274'te gazel olarak mevcuttur. Mecmuanın aslına bağlı kalınmış olup farklılıklar aşağıdaki gibidir:

Şaşılsa hürde-i pîrûze şahrâ sevze-zâr olsa

2. Getürsem pendini yirine bir bir vâ'iz-i şehrün
Bahâr olsa cevân¹⁰⁴⁷ olsa şarâb-ı hōş-güvâr olsa
3. Elünden sâķī-i dehrün ne kanlar yatduğum görseñ
Açılsa lâle-veş dâğ-ı derūnum¹⁰⁴⁸ âşikâr olsa
5. Olur ber-hem¹⁰⁴⁹ bir sengîn-dil cefâ-cū¹⁰⁵⁰ tünd u ser-
keşden
Göñüller inlese şūh olsa dil-ber şīve-kâr olsa
5. Pişāle döñse ey **Baķī** yine gül devrini görsek
Kenâr-ı cūda 'ayş itdükçe dil-ber der-kenâr olsa

638¹⁰⁵¹

(131b)

‘Ālī

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şanma āhumdan şeb-i hecrūñde 'ālem tār olur
Lem'a şem'a şu'le şem'a şem'ana pür-envār olur
2. Dürr-i dendānuñ ğamdan girye kılsa gözlerüm
Kaṭre nehr ü nehr baḥr u baḥr cevher-dār olur
3. Haṭṭ ü hālün nefḥasın her kanda olursa şabā
Zerre 'ud u 'ud müşğ ü müşğ 'anber-bār olur
4. Tutsa rüyın haṭṭ u zülfüñ alsam lebünden būseler

¹⁰⁴⁷Cevân: a.g.e. nigâr

¹⁰⁴⁸Derūnum: a.g.e. nihānum

¹⁰⁴⁹Olur ber-hem: a.g.e. n'olur bī-raḥm u

¹⁰⁵⁰Cefâ-cū: a.g.e. cefâ-hū

¹⁰⁵¹Aksoyak, **Gelibolulu Mustafâ Alī Dīvânı**, s.725-726'da gazel olarak mevcuttur.

Ravza sebze sebze devha devha ber-hör-dâr olur

5. Yârsuz gülşen-i¹⁰⁵² bâğ itdükçe °Âlî °aynuma¹⁰⁵³
Nîze serv ü tîğ süsen hâr hancer-dâr olur

639¹⁰⁵⁴

(132a)

Bağdâdî

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün /Fe'ilâtün/Fe'ülün

1. °Âşık-ı şâdık benüm Mecnûnun ancak adı var
Şayarum cevruñe dehrûñ her ne deñlü cevri var
3. Eyledüm cevri destümden şemer-i hûd terk-i vañan
Hûd vañan sevek gerekdür her kimüñ a'yânı var
3. Zûlm-i zâlim bî-mühâbâ yâ şaldı bizi gurbete
Vâr ümîdüm hem Hudâdan kim baña ihsânı var
4. Umudum kıomaya bizi bu gûrbetde müdâm
Ger ecel ayırmışsa gûrbetde şehâdet hâkimi var
5. Sen mu'ayyen ol yâ ilâhi bî-nevâ **Bağdâdî**
Kalmaya gûrbetde dâ'im intizâr-ı evlâd var

640¹⁰⁵⁵

(132a)

Velehu

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/Fe'ülün

¹⁰⁵²Gülşen: a.g.e. gül-geşt

¹⁰⁵³°Aynuma: a.g.e. çeşmüme

¹⁰⁵⁴Müellif Bağdadi tespit edilemedi.

¹⁰⁵⁵Müellif Bağdadi tespit edilemedi.

1. Cihānda her ne fitne ola ḥādiş
Sebeb her fitneye zulm oldu bā'is
2. Nice biñ ḥānumān kim oldu vīrān
Cihānda zulümdür ümmü'l-ḥabā'is
3. Bu zulmüñ vāzi'i Fir'avn ü Şeddād
Daḥi Ḥaccā[c]-ı zālīm olur sālīs
4. 'İbāda zulm iden cümle melā'īn
Olur beter zulm ile bunlara vāris
5. Bu **Bağdādī** temennāsı Ḥudādan
Ola mazlūmlara luṭfıyla ḥāris

641¹⁰⁵⁶

(132b)

Güfte-i Bağdādī

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Ey semm-i faḥr-i 'ālem şāḥib-i tab'-ı selīm
Menba'-ı ḥilm saḥāsın 'āleme luṭfuñ 'amīm
2. Münḥaşır zāt-ı şerīfünde ḥişāl-ı nāzenīn
Sālīk-i rāh-ı ḥaḳīḳatsün tarīḳ-i müstaḳīm
3. Ḥālīḳın ḥavfıyla nehy itdüñ hevādan nefsüñi
Cennet-i a'lāyı va'detdi saña Rabb-i Raḥīm
4. Ḥayl-i demdür dār-ı gūrbetde ḥazīnüm ey saḥī
Şimdi muḥtācı zekātum ḥālüne Mevlā 'alīm

¹⁰⁵⁶Müellif Bağdadi tespit edilemedi.

5. Mübtelā-yı derd-i hicrānum ḥazīn u derd-nāk
Ḥabs olunmaḵ dār-ı ḡurbetde cev-r-i ʿazīm
6. Ümīdüm senden ʿaṭā ey şāhib-i luṭf u saḥā
Hem şefiʿüm bu arada ola Ḳurʿān-ı ʿazīm
7. Bir ḡarīb bī-nevāyum kimseden yokḍur meded
Ġayrdan yokḍur ümīdüm ʿālemi buldum leʿim
8. Kimseden yoktur ümīdüm ḥazretüñdendür recām
Devlet-i dādın ile alsun seni Mevlā muḵīm
9. Kimse bilmez ḥālümü ʿarz eylesem yok fāʿide
Siz efendüm siz ḳadīm bu duʿācuñdur ḳadīm
10. Ḥālīş muḥlis duʿācuñdur bu **Baḡdādī** ḡarīb
Sāili nehre eylemez hergiz suʿālünden kerīm

642¹⁰⁵⁷

(132b)

Velehu

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

1. Ey ḡoñül meddāḥı ol medḥe sezādur Muştafā
Gül gibi ḡülmüş açılmış ḡüyā ol Muştafā
2. Ruḥları gül saçı sünbül ḳāmeti serv-i revān
Āfet-i devr-i zamān rūḥ-ı revānum Muştafā

(133a)

3. Çeşm-i āhū neyleri fülful-leb ḳand ü nebāt
Bülbül-i bāḡ-ı leṭāfetde ḥōş-elḥān Muştafā

¹⁰⁵⁷Müellif Baḡdadi tespiti edilemedi.

4. Bursa şehri dil-beriyle müştehir olmuş velî
Ser firâz-ı cümleñüñ şâh-ı cihānum Muştafâ

4. Şad hezâr üftâdesi vardur velîken cümleden
Âşık-ı şâdık kuluñ **Bağdâdî**dür bil Muştafâ

643¹⁰⁵⁸

(133a)

Velehu

Mef'ûlü/Mefā'îlü/Mefā'îlü/Fe'ûlün

1. Düştü güzerüm Bursaya gördüm güzeli çok
Ammâ ne güzel her birisi bir meh-i rûdur
2. Didüm bir teh-i bûse olur mu dehenüñden
Didi ne teklûf ki vücûdum da senüñdür
3. Her gûşede bir âb-ı revân ıssı vü şâvuğ
Şükr eyle Hudâya di ki yâ Rabb keremüñdür
4. Etrâfun anuñ hem bürümüş bağ ile bōstân
Hem kablıcalar aña gir def 'i alamuñdur
5. Dil-berleri çok her biri bir âfet-i devrân
Bir berberi gördüm ki bu şehrüñ çiçekidür
6. Her gören olur meh yüzüni vâllah hayrân
Bilmem o melek-i kâğı kedinüñ püseridür
7. Şehr içre bulunmaz bedeli hōd o perînün
Bu nüh feleküñ şehri kim ol kameridür

¹⁰⁵⁸Müellif Bağdadi tespiti edilemedi.

7. Öz kadrünü bilmez veli ol server-i hūbān
O zāgīsenūñ ġāyetle mübtezelidür
9. **Bağdādī** yeter medhīn kılduñ o perīnūñ
Çün muhlīşūn söylediler şehr-i ʔosundandur
10. On beş yaşuna girse olur maḥlaş-i tebdīl
Her gören añı söyleye bir hoşça añuzdur

644¹⁰⁵⁹

(133b)

Bağdādī

Fāʿilātūn/Fāʿilātūn/Fāʿilātūn/Fāʿilūn

1. Eskişehirūñ dil-beri çok gerçi cümle nā-tırāş
Şoḥbet iderken senūñle şanasın eyler şavaş
2. Cümle maḥlūk-ı muḡlim gençleri cümle geñez
On yaşuna giricek ana vüata eslemez
3. ºAvratı her rûz-merre seyr-i gül-zār itmede
Eşleri hem baña da her birisi g.t.s.kmede
4. S.k.leri var anlaruñ ʔomruk gibi
Yārum arşun ʔolı vardur hem başı yumruk gibi
5. Bu geñezler ol y.r.kl.rla müdām
Alışıklar yemege anı tamām
6. Adlu yayan girilir hem s.kilir maṭrak gibi
Tükrük urmaz durmahāşumaḡdadur metrek gibi

¹⁰⁵⁹Müellif Bağdadi tespit edilemedi.

7. Mu'ānid vardur ma'rifetden bî-ḥaber
°İlm °irfānı şorarsın bu kadar asla eş
8. Dil-ber anı vardur ammā put gibi
Nāz şīve bilmezler yatur merkeb gibi
9. Yoktur aşla dil-berün de rûy-ı dil
Eylesün °arz-ı muḥabbet ol seni eyler ḥacl
10. Āşinālîk itseler **Bağdādi**ye virmez cevāb
Budur der-i ma'ḳûl olan vallāhi'l-a'lem bi's-şevāb

645¹⁰⁶⁰

(134a)

Velehu

Fā'ilatün/Fā'ilatün/Fā'ilatün/Fā'ilün

1. Kalmadı şabr u qarārūm yādigārūm gel yeriş
Göñüllere çıkdı fiğānum nāle-zārūm gel yeriş
2. Rûz [u] şeb fikr ü ḥayālūm sendedür ey meh-liḳā
Göñlümün egleñcesi rûḥ-ı revānum gel yeriş
3. Tār-ı hecrün yaḳtı bağrum kalmadı şabra mecāl
Dār-ı gûrbetde ḥazīnūm emel-i rāhum gel yeriş
4. Bulmadum dehr-i fenāda kimseden bûy-ı vefā
Ey ḥaḳīḳat ma'deni şāh-ı cihānum gel yeriş
5. Seyr-i gül-zār itmege varmaz dizüm ağlar gözüm
Cennet-i Firdevs olursa gitmezem tez gel yeriş

¹⁰⁶⁰Müellif Bağdadi tespiti edilemedi.

6. Dilerüm bārī Hudādan irmedün ʿömre zevāl
Varken bu tende cānum himmet eyle gel yeriş
7. Bu deli maḥzūn mı gūrbetde koymasun ḥazīn
Devlet-dāruña mazḥar olasın tez gel yeriş
8. Çün firaḳuñ dile baḡrum kıla ʿaqlum tār-mār
Ey mürüvvet maʿdeni şīrin-zebānum gel yeriş
9. Rehberūñ Hızır ola dāʿim ḥāfızuñ perverde-gār
Sen bilirsün yok benüm senden özge gel yeriş
10. Koma **Baḡdādī** ḡarībi dār-ı gūrbetde ḥazīn
Senden ırak kimsesi yok gül-i Süleymānum [gel] yeriş

646¹⁰⁶¹

(134a)

Velehu

Fāʿilātūn/Fāʿilātūn/Fāʿilātūn/Fāʿilūn

1. Gel ḥaber vir ey şabā n'oldı Süleymānum benüm
Yādigārum dil-nevāzum māh-tābānum benüm

(134b)

2. Sūḥte-i hicrānum ben çāresüz kaldum şehā
İhtiyārum elde yok ey şāh-ı ḥübānum benüm
3. Bulmadum dehr-i fenāda şimdi ʿālemde vefā
Derde düştüm gel yiriş ey derde dermānum benüm
4. Her ne deñlü āh idersem dōstlar ʿayb itmegiz

¹⁰⁶¹Müellif Baḡdadi tespiti edilemedi.

Ḳandadur hīç bilmezem ol vird-i ḥandānum benüm

5. Ayru düşdüm ḥaylī demdür ol ḥabībümden cüdā
Bilmezem kim Ḳandadur şimdi o sulṭānum benüm
5. Ḳanda ise şaklasun mül-i ḥaṭālardan anı
°Ayş u °işretde ola dā°im o ḥünkārum benüm
7. Tev°em olmuştur baña sensüz hemīşe derd ü ğam
Zevḳde ol sen dā°imā ğam ola miḥmānum benüm
8. Olmadun ol meh-cemālün görmek ister bu göñül
Görmedün ol gül-°izārı çıkmaya cānum benüm
9. Eyle **Bağdādī** temennāsın İlähī sen ḳabül
Vuşlat-ı cānunla def° ola ihzānum benüm

647¹⁰⁶²

(134b)

Velehu

Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilün

1. Ḳadr-i dil-ber bilmeyen aḥmaḳ gidi fikr eylese
Revnaḳ-ı devlet olur mu nev-cevānān olmasa
2. Bir vezīrūñ ḥizmetinde olsa şīr-zer nerresi
Şān-ı şevḳet hīç olur mı iç aġāsı olmasa
3. Bir serāda her ne deñlü zīb ü zīnet eyleseñ
Ola mı anda ḥalāvet dil-ber anı olmasa

(135a)

4. Böyledür dünyāda ammā gör bunı °uḳbāda hem

¹⁰⁶²Müellif Bağdadi tespiti edilemedi.

Cennetüñ hüsni olur mı anda ğilmān olmasa

5. İtirāz itse mu°ariz-i cennetüñ havzālarun
Kim ider yā hizmeti ğilmāna anlar olmasa
 6. Dünyede dil-berlere hizmet iden hem-zennedür
Kim skerdi anları hizmetleri ger olmasa
 7. Zen-perestüñ bir sözi var yok aña hergiz kelām
Dil-berler olur mı cihānda zenler doğurmasa
 8. Rāzıyuz biz bu kelāma dul içindür hūd zenān
Öyle olsa gāhī gāhī lik-i zīr zīr olsa
 9. Muğlim olan hem gerekdür devlet qadrüni
Dil-ber olur muydı °ālemde evler hem olmasa
 10. Zaḥmeti anlar çeke bunlar hemān ḥāzır bulur
Müşkil idi ḥāl-i muğlim ol qadd-veşler olmasa
 11. °Avratuñ qahrını çekmez ādem illā dul için
Ol daḥi maqbūle geçmez tā ki oğlan olmasa
 12. Vardur evlādum dimez °aklı olanlar dünyede
Olsa on kız şenlük olmaz tā ki oğlan olmasa
 13. Yüz kız evlādı olursa pādişāhuñ kim bilür
Hīç donanma emr olur mı tā ki oğlan olmasa
- (135b)**
14. °Avrata meyl eylemez ol kim ola ṭab°-ı selīm
Bir arada hem yatur mı tā ki Mecnūn olmasa

15. Eridür tākāt kıomaz erlerde  avrat nefesi
B yle zulmi kim ider nefesine mesl b olmasa

16.    ıl olan  avrat ile yılda bir eyler cim  
 ki    l -ye s olur ger  amli z  hir olmasa

17.  amli z  hir olıca  yakla ma eyle ictin b
Sen boşat ol f r  kı kim bu tavra r  zı olmasa

18. Zen-perest n ba u a  . sa sez dur    ler
 ok s z m s yler id m s ylemek  ayb olmasa

19. D rl  d rl  si r iderler erler n  ahr itmege
 atl ne hem  aşd iderler si r a a k r itmeye

20.    ılı    lı olan  avratla  ılmaz i til t
Men  ider miyd  beni bu  ul ma    l olmasa

21. Y   l  h  sen em n it  erler nden   l mi
  lemi ifs d ider   lemde  eyt n olmasa

22.  tme y  Rabb bir fa  ri bunlara sen m btel  
M btel  y  fehm iderler kendi iz  ar itmese

10.    lı olan g ster r mi  avrata hem r  y-ı dil
Yok mu bir erkek e ek  lemde o lan olmasa

(136a)

23. Hi  sez  mı nefes i  n eza ola bir  or a es r
 alk  ma     var mı ya  ayrı y zden olmasa

24. Er olan kişi cihānda  avrata olmaz zeb n
Olsa s.ki  keseler ismi da ı er olmasa
25.  tme y  Rabbi bu **Ba d d **  ar bi sen zeb n
Zenneye meyl itmes n d ny da dil-ber olmasa

648¹⁰⁶³

(136a)

Velehu

F  il t n/ F  il t n/ F  il t n/ F  il n

1. Ey dir    v  anum z lmiyla ber-b d oldu
 urbet ellerde i  m  hla fery d oldu
2. Y z on altıda musalla  olub ol Ba d da
 addin a tı giden   z lmi fir v n oldu
3.  an Yez d    alefi oldu k y     lemde
Hem  ur runda dı v ri -i  edd d oldu
4.  tmedi ittig ni d nyede  acc c-ı la in
K rir   z lmi hem n dillere dest n oldu
5. Kime fery d idel m yok  l h  mel  nu  
P di  h ile vez r n da ı saymaz oldu
6. G ricek  a t-ı h m y nı o merd d-ı pel d
Kazf id p yazdur anı   kmine redd d oldu
7.  ekme **Ba d d ** elem ola ki Nemr d gibi
Bir  opal g recesin   sen    atl ne cell d oldu

¹⁰⁶³M ellif Ba d d  tespit edilemedi.

(136b)

Güfte-i Nâbî**Fā ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün**

1. Gülsitân-ı dehre geldük reng yok bû kalmamış
Sāye-endāz-ı kerem bir naḥl-i dil-cū kalmamış
2. Eylemiş dil-beste¹⁰⁶⁵ dükkânın ṭabīb-i rûzgār
Ḥokḳa-i pirûze-i gerdūnda dārū kalmamış
3. Kadrün añlar yok bilür yok her dūr-i sencīdenün
Çār-sūy-ı kabilīyyetde terāzū kalmamış
4. Teşne-gānuñ çāk çāk olmuş leb-i ḥvāhiş-geri
Çeşme-sār-ı meḥametde bir içim şū kalmamış
5. Ceyş-i ğamda kanda itsün ilticā ehl-i niyāz
Ḳal'a-i himmetde **Nâbî** burc u bārū kalmamış

(136b)

Velehu**Fā ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün**

1. Şanmañuz dil-dare iḥsān eylemek mümkün degül
Belki maḥzūn perişā[n] eylemek mümkün degül
2. Bî-sebeb ʿāşık niyāze cür'et itmek mümteniʿ
Bî-ṭaleb cānāna dermān eylemek mümkün degül

¹⁰⁶⁴ Bilkan, **Nâbî Dîvânı**, s. C. 2, 720'de gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu çalışmaarasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

¹⁰⁶⁵ Dil-beste: a.g.e. der-beste

¹⁰⁶⁶ Bilkan, **Nâbî Dîvânı**, söz konusu gazel adı geçen eserde tespit edilemedi.

3. Āh kim sen beste olunca niyāz u iltifāt
Bir girihdür hulk-ı insān eylemek mümkün degül
4. Mahz-ı lutfuñdan bahāne tarh ide dil-ber meger
Yoksa ʿāşık rāzun iʿlān eylemek mümkün degül
5. Himmet-i ʿālī gerek **Nābī** vişāle irmege
Sen ğamuñla refʿ-i hicrān eylemek mümkün degül

651¹⁰⁶⁷

(137a)

Velehu

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün

1. Atar tīr-i nigāhun ʿāşıkā bī-gāneden şoñra
Yine eyle hedef dir sīnenü ammā neden şoñra
2. Olur aġyār yanuna dil-i dīvāneden şoñra
Yine cevre taḥammül ile dir ammā neden şoñra
3. Olur dil-ber mülāʿim hatt-ı dilīr şāneden şoñra
Vişālün bezl ider ʿāşıklara ammā neden şoñra
4. Gelür miḥnet sarāya şoḥbet-i bīgāneden şoñra
Yine taḥşış-i mihr izhār ider ammā neden şoñra
5. Vücūdın şemʿ-i ʿaşka şīve-i pervāneden şoñra
Görür **Nābī** yine ol şemʿ imiş ammā neden şoñra

652¹⁰⁶⁸

(137a)

Velehu

¹⁰⁶⁷ Bilkan, **Nabi Divānı**, söz konusu gazel adı geçen eserde tespit edilemedi.

¹⁰⁶⁸ Bilkan, **Nabi Divānı**, s. 797-798’de gazel olarak mevcuttur.

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Yāri açtım açıl ey ğonce-dehānum diyerek
Bezme geldi gel ey servī revānum¹⁰⁶⁹ diyerek
2. Pāyine yāri bu taqrīb ile düşsem bārī
Āh kalmadı meded tāb ü tīvānum diyerek
3. N'ola bir kerre miyānını alup ağūşa
Sineye çeksem o sīmīn-teni cānum diyerek
4. Hatt-ı ber-averd olan tāze dem-i vuşlatda
Başka bir zevk virür geçdi zamānum diyerek
5. Yār söyletdi baña bu gazeli ey Nābī
Söyleye söyleye ey tāze-zebānum diyerek

653¹⁰⁷⁰

(137b)

Rūhī-i Bağdādī

Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilün

1. Mest olup bezmde ağyāra dimekden öp elüm
Bize ey şūh icāzet vir ayağūñ öpelüm
2. Mey-i gül-reng degül kevşer olursa içelüm¹⁰⁷¹
Lebünūñ cāmını emmekdür ezelden emelüm
3. Sākiyā tab'a kesel virdi ğubār-ı hatt-ı yār
Yāre şun bāde ki def'e eyleye şāyed keselüm

¹⁰⁶⁹Servī revānum: a.g.e. şūh-ı cihānum

¹⁰⁷⁰Erten, Kay. R. Ef. Es. Eser. Kütüphanesi'ndeki Bağdatlı Ruhi Divānı Nüshası s. 351'de gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu çalışmaları arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

¹⁰⁷¹İçelüm: a.g.e. içmem

4. Nām-ı ğayrı nice bir zıkr idesin bî-takrîb
Ğaražuñ bendeñe izhâr-ı cefâ mı güzelüm
5. Ğam yimem kadeh-i ʿadûdan ki ey **Rûhî**
Bildürür rûtbemi erbâb-ı kemâla ğazelüm

654¹⁰⁷²

(137b)

Nazire-i Bâkî

Feʿilâtün/ Feʿilâtün/ Feʿilâtün/ Feʿilün

1. Levh-i hâtırdâ hattıñ naķşunı yazmak ʿamelüm
Künc-i halvetde senüñ fikr-i lebüñdür emelüm
2. Yitişinceydi hemân derdine ben bîmāruñ
Mîve-i vaşlına yāruñ n’ideyin irmez elüm
3. Bülbülüñ medh idüp ol şāh-ı gül-i ter didügi
Bir ʿömür dörpüsidür kaddüñe nisbet güzelüm
4. Ādemüñ ehl-i riyâ sözleri kanın kıridur
Sāķiyā doldura ol kan olacağı içelüm
5. Bāde-i mihr ü vefâ sāğarıdur ey **Bâkî**
N’ola devr eyler ise bezm-i cihānı ğazelüm

655¹⁰⁷³

(138a)

Rāmî

¹⁰⁷² Küçük, **Bâkî Dîvânı**, s.221-222’de gazel olarak mevcut olup söz konusu eserde gazel altı beyitten oluşmaktadır.

1. Benem ol şāh-ı nihāl-i çemen-i mihnet kim

Mîve-i maʿrifet ü fażl u hüner bükdi bilümbeyti mecmuada mevcut değildir.

¹⁰⁷³ Fatma Zehra Kavukçu, **Rāmî Dîvânı**, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 2000, s.193-194’de gazel olarak mevcut olup gazelin bir kısmı boş bırakılmıştır.

Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlün

1. Sifle dünyâ ile biz terk-i huzûr eylemişüz
Dilimiz cur'a-keş-i bezm-i umûr eylemişüz

2. Düşeli dām ile biz hân-kāh-ı¹⁰⁷⁴ ma'şyete
Virdimiz zezzeme-i Rabb gāfûr eylemişüz

3. Dilimiz gavṭa-hôr lücce-i envār-ı cemāl
Cismimiz aḥter-i hākister-i şûr eylemişüz

4. Gice mest-âne-i ğam-ı dehre olup āzürde
Bezmimizden ol sitem-dāde-idûr eylemişüz

5. Biz nihān-hāne-i iḳlīm-i ʿademden **Rāmī**
Nîk ü bed-çāre nedür böyle zuhûr eylemişüz

656¹⁰⁷⁵

(138a)

Rāsîḥ

Mefā'îlün/ Mefā'îlün/ Mefā'îlün/ Mefā'îlün

1. Serîñden ger tırāş itmek istersen mû-yı sevdâyı
Makām-ı ḥazret-i Selmān pāk kıl cebîn-sāyı

2. Ki ʿaynı ğuşşe vü ğamdan rehā-yāb olmaḵ istersen
Ziyāret kıl bu dükkān-ı ferruḥ-baḥşā-yı zībāyı

3. Buña dükkān demek lâyıḳ degüldür bir gül-istāndur
Temāşā kıl nuḳûş-ı lāle-i gül-berg-i ra'nāyı

¹⁰⁷⁴Ḥan-kaḥ: a.g.e. Ḥalîkâ

¹⁰⁷⁵Abdullah Bulut, **Sofyalı Yûsuf Rasîḥ, Hayatı Edebi Şahsiyeti Divânının Tenkitli Metni**, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Ensiüsü, Elazığ, 1998, Söz konusu gazel adı geçen eserde tespit edilemedi.

4. Kimüñ başı ağursa bu şifā-gāhe şitāb eyler
Muḥakḳaḳ er ocağı olduğundan bil bu muḡāmı
5. Tırāşı bī-bedel tarḥı güzel üstād-ı cān-perver
N'ola vaşf itsem ey **Rāsih** bu dükkān-ı dil-ārāyı

657¹⁰⁷⁶

(138b)

Ġazel-i ‘Ālī

Mef‘ülü /mefā‘lün/ Mef‘ülü Mefā‘lün

1. Hübāna nihāyet yok bilmem ne temāşādur
Her ḳanda naẓar ḳılsam bir āyīne peydādur
2. Sāḳī mey-i la‘lūnle ‘uşşāḳı tesellā güç
Biñ mest-i ḥarābātı bir cām-ı muşaffādur
3. Dīvāne göñül ṭurma sevdā-yı vişāl eyle
Bezm ise müheyyādur cānān ise tenhādur
4. Her şūḥ-ı perī-peyker āyīnesidür yāruñ
Her çihrede cānānuñ dīdārı hüveydādur
5. ‘İşḳuñ eleme yegdür dünyā ile ‘uḳbādan
‘Ālī bilür ol zevḳī bir ‘ālem-i uḥrādur

658¹⁰⁷⁷

(138b)

¹⁰⁷⁶ Aksoyak, **Geliblulu Mustafā Alī Dīvānı**, s. 635’te gazel olarak mevcuttur ve adı geçen eserde gazel yedi beyitten oluşmaktadır. Söz konusu

1. Cūy itdi yaşum seylin gül-çihre sehī-ḳadler

Gūyā saçı sūnbüller ben bendeye cūyādur

beyitler Divānda mevcut değildir.

¹⁰⁷⁷ A. İrfan Aypay, **Nahîfî Süleymân Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divânı’nın Tenkitli Metni)**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ,Konya, (1992). s.289’da gazel olarak mevcuttur.

Naḥīfī

Fə'ilātün/ Fə'ilātün/ Fə'ilātün/ Fə'ilün

1. ʿArz-ı ḥāl eyledüm ol āfete cānum diyerek
Baḳ benüm ḥālūme ey ṣāḥ-ı¹⁰⁷⁸ cihānum diyerek
2. Ẹaddümi reh-güzer-i yāra varup dāl itdüm
Beni pīr eyledüñ ey tāze cevānum diyerek
3. Bāğdan bāğa güzer itmedeyüm ḥasretl ile
Ẹandadur Ẹandadur ol serv-i revānum diyerek
4. Sīnemi nāvek-i müjgānına tıtdum yāruñ
Ben de mecrūḥuñam ey ḳaşı kemānum diyerek
5. Eyledüm yāre **Naḥīfī** yine biñ ʿarz-ı niyāz
Seni n'eyler göresin āḥ u fiğānum diyerek

659¹⁰⁷⁹

(139a)

Ġazel-i ʿĀlī

Fā'ilātün /Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. İster iseñ kes başum isterseñ anı ḳıl terāş
Ser-terāşam bağrı taşam işte tīğüñ işte baş
2. ʿĀşıkla¹⁰⁸⁰abdāl olanlar görmemiştür ḥāşılı
Böyle gīsü böyle müjgān böyle gözler böyle ḳaş
3. İtmezseñ¹⁰⁸¹ terk-i ser der-bend-i ʿışḳa uğrama
Nice baş terkīdedür ol yolda sen ġāfil me-bāş

¹⁰⁷⁸Şāḥ: a.g.e. şūḥ

¹⁰⁷⁹Aksoyak, **Geliblulu Mustafā Âlî Dîvânı**, s.791-792'de gazel olarak mevcuttur. Mecmua ile söz konusu eserin mikayesesı yapılmış olup farklılıklar aşğıdaki gibidir:

¹⁰⁸⁰Āşıkla: a.g.e. çār-ḳarb

¹⁰⁸¹İtmezseñ: a.g.e. eylemezseñ

4. °Ayn-ı °ışkı gördi bir ıarf ile remz eyler o göz
İki satır ile maıabbet sırrun ol ıaş itdi fâş
5. Bir ırı ğavğādur ey °Ālî belā-yı hecr-i yār
Bilmezin ammā nedendür °āşıkunı çeşmunıde yaş

660¹⁰⁸²

(139a)

Ġazel-i Vecdî

Mef°ülü / Mefā°ilü/ Mefā°ilü/ Fe°ülün

1. Tekmîl-i cünün itmege hāmün ele girse
Āvārelige vādî-i Mecnün ele girse
2. Hāk¹⁰⁸³-ı dil-i Mecnūna °ilāc itmek olurdu
Bir kerre ğirîbān-ı Felāṭun ele girse
3. Ser-tā-be-ıadem hār gibi nice olurdu
Çāk eylemege dāmen-i ğerdün ele girse
4. Mest-āne igen zülf-i ğirih-ğire şarılısam
Ser-rişte-i zevk-i dil-i maıızün ele girse
5. El virmedi çün şübıa be-dest olmağa ṭālî°
Bārî bir ayağ-ı mey-i ğülgün ele girse
6. El çekdi o şūı eşkümi silmekden uşandı
Ġan ağlamaga dīde-i pür-hün ele girse
7. Hübān-ı Sitanbul’a yetişmez yine **Vecdî**
Bezî itmege ser-māye-i Ġārün ele girse

¹⁰⁸²Mermer, **Vecdî ve Dîvânıesi**, 133/134

¹⁰⁸³Hāk: a.g.e. çāk

(139b)

Tercî-i Bend-i Fehîmî**Fecîlâtün/ Fecîlâtün/ Fecîlâtün/ Fecîlün****I**

1. Ey nigâh-ı gâzabı mest-i mey-i mahvet-i nâz
Ğamzesi sâķī-i cām-ı ecel-i ehl-i niyâz
2. Ey fūrūğ-ı ruh-ı hūy-gerdesi hūrşid-güdâz
Ey leb-i nâdire gül-berg-i gül-i gülşen-i râz
3. Korkaram râzımı fâş ide o çeşm-i gammâz
Âşinâ oldı dile ğamze-i peykâne-nevâz
4. Şeb-i hicr ü ğam-ı zülf ü dil-i sevdâ-perdâz
İhtiyârî degül âh eyler isem tûl¹⁰⁸⁵ u dirâz
6. Âh idersem n'ola sevdâñ ile tölmiş göñlüm
Haberüm yok ki senüñ aşkuñ olmuş göñlüm

II

1. Hüsnuñ evvel bakışumda beni itdi meftün
Eyledi sâķir-i çeşmüñ baña biñ mekr ü füsün
2. Zülfüñ itdi dilümi silsile-cünbân-ı cünün
Aķirü'l-emr bu sevdâ ile oldum Mecnün
3. Gördüñ oldum elem-i hicrünüñ¹⁰⁸⁶ ile zâr u zebün

¹⁰⁸⁴Üzgör, **Fehîm-i Kadîm, Hay., Sa., Divânı ve Metnin Bugünkü Türkçesi**, .s.264'te terķib-i bend olarak mevcuttur. Mecmuanın aslına baēlı kalınmış söz konusu eser ile mecmua arasındaki farklılıklar ařaēıdaki gibidir:

¹⁰⁸⁵Tûl: a.g.e. dūr

¹⁰⁸⁶Hicrünüñ: a.g.e. aşkuñ

Şerbet-i luṭf ile derd-i dilüm itdüñ efzün

4. Doldı tã derd-i muḥabbetle derün u bîrün
Başladuñ zehr-i sitemle cîgerüm itmege hün

5. Rûy-ı dîl gösterüp itdüñ beni çün dîvâne
Oldum ey âhû-yı vaḥşî giderek bî-gâne

III

1. Bî-mürüvvet ne idi ʿarz-ı muḥabbet evvel
Ne idi eyledüğün luṭf u mürüvvet evvel

2. Neye virdüñ dile nezzâreye ruḥsat evvel
Niçün itdüñ dil-i bî-çâreye şefkat evvel

3. İtmek idi ğaražuñ çünki ferâgat evvel
Ne idi tã bu kadar germ-i ülfet evvel

4. Üns idi elde igen şānuña ʿâdet evvel
Şāh-bāzum yoğ idi sende bu vaḥşet evvel

5. ʿAvf kıl ḥüsnüñe küstāḥ nigāḥ itdüm ise
İhtiyār evde degül girye vü āḥ itdüm ise

IV¹⁰⁸⁷

1. Gerçi ben ser-ḥōşı ʿaşkuñla şarāb itmez idüñ
Āteşi cevri ile bağrumda kebāb itmez idüñ

¹⁰⁸⁷ Söz konusu terkiḳ-i bentin üç beyiti mecmuada mevcut değıldir. Bu üç beyit şu şekildedir:

1. Çeşmümi ateş-i ḥasretle pür-āb itmez idüñ
Dil-i virānemi tekrār ḥarāb itmez idüñ

2. Luṭf iderdün ğaḫab ālûde ḫitāb itmez idüñ
Beni gördüçe ser-i rehde şitāb itmez idüñ

3. Şimdi kurbānuñ olam söyle nedür n’oldı sebeb
Āşinā-yı ezeliye bu tecāḫül bu ğaḫab

2. Evvel ālūfteņe tā böyle i'tāb itmez idūñ
Biñ su'āl eylese bir tünd cevāb itmez idūñ

SONUÇ

Her şiir mecmuası, gerek dili gerekse muhtevası açısından yazıldığı dönemin izlerini taşır. Bu bağlamda dönemin genelde edebiyat, özelde ise dil hususiyeti hakkında bilgi verir. Çalışmamızın konusu olan mecmuanın en belirgin özelliği 13. ve 18. yüzyılları arasında yaşayan Divan şairlerinin şiirlerini ihtiva etmesidir. Yüzyıl olarak bu denli geniş bir zaman dilimini kapsayan mecmua doğal olarak şair, şiir ve nazım şekli çeşitliliği bakımından zenginlik arz etmektedir. Mecmuada Arapça ve Farsça nazım türleri de yer almaktadır.

Divan edebiyatının nazım şekilleri açısından oldukça zengin olduğu bilinen bir gerçektir. Bunun yanında tematik olarak da Divân edebiyatı, dini, ictimai, siyasi, aşk gibi bir çok konudan ilham alarak kendi dünyasını oluşturmuştur. Şüphesiz günümüzde bu dünyayı aydınlatan ve dönemin edebi zevkleri hakkında bilgi vere kaynakların başında mecmualar gelir. Söz konusu mecmuada Nesimi, Baki, Fuzuli, Ruhi, Necati, Nefi, Nabi gibi usta şairler yanında her seviyeden bir çok şâirin şiirlerine de yer verilmiştir. Bu çerçevede mecmuada tespit edilen şair sayızsı yüz otuz bir (131)'dir. Bu şairlere ait toplamda 270 gazel, 16 kaside, 31 güfte, 11 tahmis, 4 müseddes, 9 terki-i bent, 1 terci-i bent, 1 müstezat, 23 rubai, 17 kıta, 1 müsemmen, 1 tesdis, 9 muamma, 1 murabba, 31 müfred, 9 ferd, 149 beyit, 2 detürkübulunmaktadır. Bu sayıyı verirken Arapça nazım şekillerini dahil etmedik.

Mecmua, ihtiva ettiği şair ve şiir sayısı bakımından oldukça zengindir. İsmi zikredilen şairlerle beraber adı ve sanı duyulmamış şâirlerde mecmuada mevcuttur. Aynı şekilde Divan edebiyatının mihenk taşı olan şâirlerin divanlarında tespit edilemeyen gazelleri de mevcuttur. Ayrıca mecmuada mahlassız ve kime ait olduğu belli olmayan gazeller de vardır. Mahlassız şiirlerin mecmuayı yazanlara ait olması muhtemeldir. Gazel ve diğer nazım türleri dışında mecmuada bir çok mefred ve beyite de yer verilmiştir.

Söz konusu mecmuada yer alan şiirler tematik olarak farklılık arz etmektedir. Genel anlamda mevcut şiirlerde ilahi ve beşeri aşkı konu alan şiirler yer almaktadır. Ayrıca tematik olarak müstehcen olan şiirler de söz konusudur.

Zengin içeriğiyle yeni şâir ve şiirleri de ihtivâ eden bu mütevazı çalışmamız edebiyat alanına bir katkıda bulunursa kendimizi bahtiyâr addedeceğiz.

KAYNAKÇA

AÇIL, Berat , “Haveri (Ö.1565) ve Divançesi”,**Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 2016.

AKKAYA,**Mehmet**, **ŞemsîPâşâ Dîvânı**, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul,1992.

AKKUŞ, Metin,**Nef’îDîvânı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, E-Kitap, Ankara,2018.

AKSOYAK, İ.Hakkı,**Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvânı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, E-Kitap,Ankara, 2018.

ANIL, Ayşe,**Edebiyat-ı Umumiyye Mecmuasındaki Dil ve Edebiyat Yazıları**, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,Edirne,2006.

ARSLAN, Mehmet,**Mîhrî HâtunDîvânı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, E-Kitap,Ankara, 2018.

ARSLAN, Ömer, **Ubeydî – Hayatı- Edebi Kişiliği ve Divânının Tenkitli Metni**, Doktora Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2013

AVŞAR, Ziya,**RevânîDîvânı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, E-Kitap,Ankara, 2017.

AYAN, Hüseyin,**Nesîmî Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divanının Tenkidli Metni II. Cilt**, Türk Tarih Kurumu Basın Evi,Ankara, 2002.

AYDEMİR, Yaşar,**Ramâzân BehiştîDîvânı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, E-Kitap, Ankara, 2018.

AYHAN, Emrah , **Nakşî Dîvânı**, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2000.

AYPAY, A. İrfan, **Nahîfî Süleymân Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanının Tenkitli Metni)**, Doktora Tezi (Cilt-I), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1992.

BAYRAM, Yavuz, **Adlî Dîvânı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, E-Kitap, Ankara, 2018.

BELLİBAŞ, Ahmet, **Milli Kütüphane 06 HK 319/1 NO'lu Şiir Mecmuası (İnceleme-Metin-Dizin)**, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adıyaman, 2014.

BİLKAN, A. Fuat, **Nâbî Dîvânı**, Akçağ Yay., C.I-II, Ankara, 2011.

BULUT, Abdullah, **Sofyalı Yûsuf Rasîh, Hayatı Edebi Şahsiyeti Divanının Tenkitli Metni**, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 1998.

BUYRUK, İ. Etem. (2009). **Ümîdî Ahmet Dîvânı (İnceleme-Metin-Özel Adlar Dizini)**, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1945.

CANIM, Rıdvan, **Türk Edebiyatında Sakinameler ve İşretname**, Akçağ Yayınları, Ankara, 1998.

ÇAYLI CANKURT, Gülşen, **Figânî Dîvânı Gramatikal İndeksi**, Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa, 2015.

ÇETİN, İsmail, **Derzî-zâde Ulvî (Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni)**, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 1993.

ÇETİNKAYA, Bekir, **İlmî Dîvânı**, Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli, 2003.

- DEMİREL, H. Gökçe, **XVIII. Yüzyıl Şairlerinden Belîğ Mehmed Emîn Dîvânı: İnceleme-Tenkitli Metin-Tahlil**, Fırat Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2005.
- DEMİREL, Şener, **ŞehrîDîvânı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, E-Kitap, Ankara, 2017.
- DİNÇER, Sedanur, **Hafî, Hayatı, Sanatı, Şiirleri**, Yüksek Lisan Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale, 2010.
- DOĞAN, M. Nur, **Avnî (Fâtih) Dîvânı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, E-Kitap, Ankara, Tarih Belirtilmemiş
- DURMUŞ, T. Işinsu; CANIM, Rıdvan, **ŞevkîDîvânı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, E-Kitap, Ankara, 2018.
- EFLATUN, Muvaffak, **Fevzî-i Kefevî Dîvânı**, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2003.
- ERDOĞAN, Mustafa, **Bursalı Rahmî Dîvânı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, E-Kitap, Ankara, 2017.
- ERDOĞAN, Mustafa, **Kabûlî İbrâhîm Efendi, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin)**, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2008.
- ERTEN, S. Rukiye, **Kayseri Raşit Efendi Eski Eserler Kütüphanesi'ndeki Bağdatlı Ruhi Divanı Nüshası (Metin-İnceleme)**, Yüksek Lisans Tezi, Yozgat Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yozgat, 2018.
- ERÜNSAL, İsmail. E., **Tâcî-zâde Ca'fer Çelebî Dîvânı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, E-Kitap, Ankara, 2018.
- GIYNAŞ, K. Ali, "Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası", **Selçuk Üniversitesi/Seljuk University Edebiyat Fakültesi Dergisi**/Journal of Faculty of Letters Yıl/ Year: 2011, Sayı/Number: 25.

GÖLPINARLI, Abdalbaki, **Fuzûlî Dîvânı**, İnkılap Yay.,İstanbul, 2016.

GÜNEŞ, Mustafa, **Eşrefoğlu Rûmî ve Dîvânı (İnceleme Metin)**,Doktora Tezi,İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya, 1994.

GÜRGENDERELİ, Müberra,**Mostarlı Hasan Ziyâ’îDîvânı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, E-Kitap,Ankara, 2017.

HARMANCI, M. Esat,**Süheyfî Dîvânı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, E-Kitap,Ankara, 2017.

HÜRREMŞÂHÎ, Bahâeddin, **Hayyâm Rubaileri**, Nâhid Yayınları, Tahran, 2005.

İPEK, Abdullmuttalip,“Nedîm Şahsında Şühâne Tarz Üzerine Bazı Değerlendirmeler”, **HİKMET-Akademik Edebiyat Dergisi**, Prof. Dr. Mine MENGİ Özel Sayısı, Yıl 2, Sayı 5, 2016.

İPEKTEN, Haluk,**Nâilî Dîvânı**, AKÇAĞ Yay., Ankara,1990.

İSEN, Mustafa,**Usûlî Dîvânı**, Akçağ Yay.,Ankara, 1990.

KADIOĞLU, İdris, **Solak-zade Mehmed Hemdemi Çelebi’nin Fihrist-i Şahan’ı ve Diyarbakırlı Şairler Lebib ve Mülhem Efendi’nin Zeyilleri**, İlmi Araştırmalar 17, İstanbul, 2004 /1.

KAPLAN, Mahmut, **NeşâtîDîvânı**, Akademi Yay., İzmir, 1996.

KAVUKÇU, F. Zehra, **Râmî Dîvânı**, Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 2000.

KAYA, Bilge,**17. Yüzyıl Divan Şairi Mantıkî Ahmed Efendi ve Dîvânçesi**, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1991.

KURTOĞLU, Orhan,**Zâtî Dîvânı (Gazeller Dışındaki Şiirler)**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, E-Kitap,Ankara, 2017.

- KÜÇÜK, Sabahattin, **Bâkî Dîvânı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, E-Kitap, Ankara, Tarihsiz.
- LEVEND, A. Sırrı, **Türk Edebiyatı Tarihi**, Dergah Yayınları, İstanbul, 2015.
- MENGİ, Mine, **Eski Türk Edebiyatı Tarihi**, Akçağ Yayınları, Ankara, 1995.
- MERMER, Ahmet, **Mezâkî, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkitli Metni**, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara, 1991.
- MERMER, Ahmet, **Vecdî ve Dîvânçesi**, MEB Yay., Ankara, 2002.
- MOHAMMEDZADEH SADIGH, **Divân-ı Eşâr-ı Türki**, Hossein, Exter Yay., Tebriz, 2005
- MUTLAK, Kazım, **Hâfız Dîvânı**, Ufuk-ı Ferda Yayınları, 2018.
- OKUYUCU, Cihan, **Cinânî (Hayatı, Eserleri ve Divanının Tenkidli Metni)**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1994.
- ÖZER, Sait, **Nâtıkî Dîvânı (Karşılaştırmalı Metin – İnceleme)**, Yüksek Lisans Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas, 2006.
- ÖZYILDIRIM, A.Emre, **Sâbit'in Türk Edebiyatı Üzerine Bazı Sorular**, Türkbilig, 2012/23:1-10.
- PALA, İskender, **Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü**, Kapı Yayınları, İstanbul, 2013.
- SARAÇ, M. A. Yekta, **Emrî Dîvânı**, E-Kitap, (Tarihsiz).
- SARIÇİÇEK, Ramazan ,Diyarbakır İhtisas Kütüphanesinde Bir Şiir Mecnûası “Çizgili Defterden Notlar-I-II, **Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic**, Volume 8/1, Winter 2013, ANKARA-TURKEY p. 429.
- SELÇUK, Engin , **Hasmî Dîvânı (İnceleme-Metin)**, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2007.

ŞENTÜRK, A. Atilla, KARTAL, Ahmet, **Eski Türk Edebiyatı Tarihi**, Dergah Yayınları, İstanbul, 2016.

TARLAN, Ali Nihat, **Hayâlî Bey Dîvânı**, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yay.

TAŞ, Hakan, **Vusûlî Dîvânı (İnceleme-Metin-Çeviri-Açıklamalar-Dizin)**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, E-Kitap, Ankara, 2010.

TOSKA, Zehra, **Veysî Dîvânı**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1985.

UYSAL, Adem, **Hâfız Ahmed Pâşâ Dîvânı (Metin-İnceleme)**, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2010.

ÜZGÖR, Tahir, **Fehîm-i Kadîm, Hayatı, Sanatı, Divanı ve Metnin Bugünkü Türkçesi**, Atatürk, Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını-Sayı:44, Ankara, 1991.

YAKAR, H. İbrahim, **Gelibolulu Sun'î Dîvânı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, E-Kitap, Ankara, 2018.

YAVUZ, İbrahim, **Türk Edebiyatında Terakib-i Bend ve Terci-i Bendler (XVII-XIX. YY.)**, Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla, 2006.

YAVUZ, Kemal, YAVUZ, Orhan, **Muhibbî Dîvânı**, Bilnet Matbaacılık ve Ambalaj Sanayi A.Ş., İstanbul, 2016.

YÜKSEL, Serdar, **İsmetî Dîvânı'nın Gramer İndeksi**, Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2005.

YUNUS, Kaplan, **Nihânî (İbrâhîm Çelebî) ve Gazelleri**, Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 5/4 Fall 2010.

ZÜLFE, Ömer, **On Altıncı Yüzyıl Şairi Seliki ve Şiirleri**, T. C. Kùltür ve Turizm Bakanlığı Kùtùphaneler ve Yayınlar Genel Mùdùrlùđù, E-Kitap , Ankara, 2009.

Elektronik (web) Kaynaklar:

<http://mecmualar.tr.gg>

<http://yazmalar.tr.gg>

<https://islamansiklopedisi.org.tr>

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi>

https://archive.org/details/university_of_toronto

<https://acikerisim.tbmm.gov.tr>

<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr>

<https://dijital-kutuphane.mkutup.gov.tr>

<https://dergipark.org>.

EKLER
MECMUANIN ASIL METNİ

منه
مکویا و فیروزه را از افغانان
ایزد و دروالم ایامه بنویسند
با کمال کرم و صاندم هر جا نقد
پان بار در خارج برینا نقد
سکه و کلاه و کلاه و پان
و نه چندی
که کوزی و بنویسند
نعمید که در کمال کرم
ایلمطحات است ایلمطحات
صالح و ماه و در کمال کرم
اکرم و در کمال کرم
ایلمی و در کمال کرم
فوش و در کمال کرم
مست جنوب و در کمال کرم
چو کوه احسن افغانان
دوست و در کمال کرم
ایلمی و در کمال کرم
کسمه نظر حاجب و در کمال کرم

[illegible][illegible]

۱۶
 غل مغربی
 یا رسول
 ای قاضی یا جان آفرین
 یا کرمی کوی جانان ایل سلطان بینی
 محنت هیر از طاق قلمدی کل خیر ایل
 عید وصل کن شهاطف افرین بینی
 کل نیت عشاق ایچید ایتلا اولار
 صفدن محشر کوفی خیرل شهیدان بینی
 اولونم آشفته خاطر تن سوز لنگر کورد
 کاکار کوسرتنه یا غدن برینان بینی
 جرمه وان معرفت سن نظمالی مغربی
 کل کجون اسرار حق دن مست حیران بینی
 ای قاضی یا جانم
 حضرت
 ای جناب حضرت
 الحاضرات حضرت الامام الاعظم

[illegible][illegible]

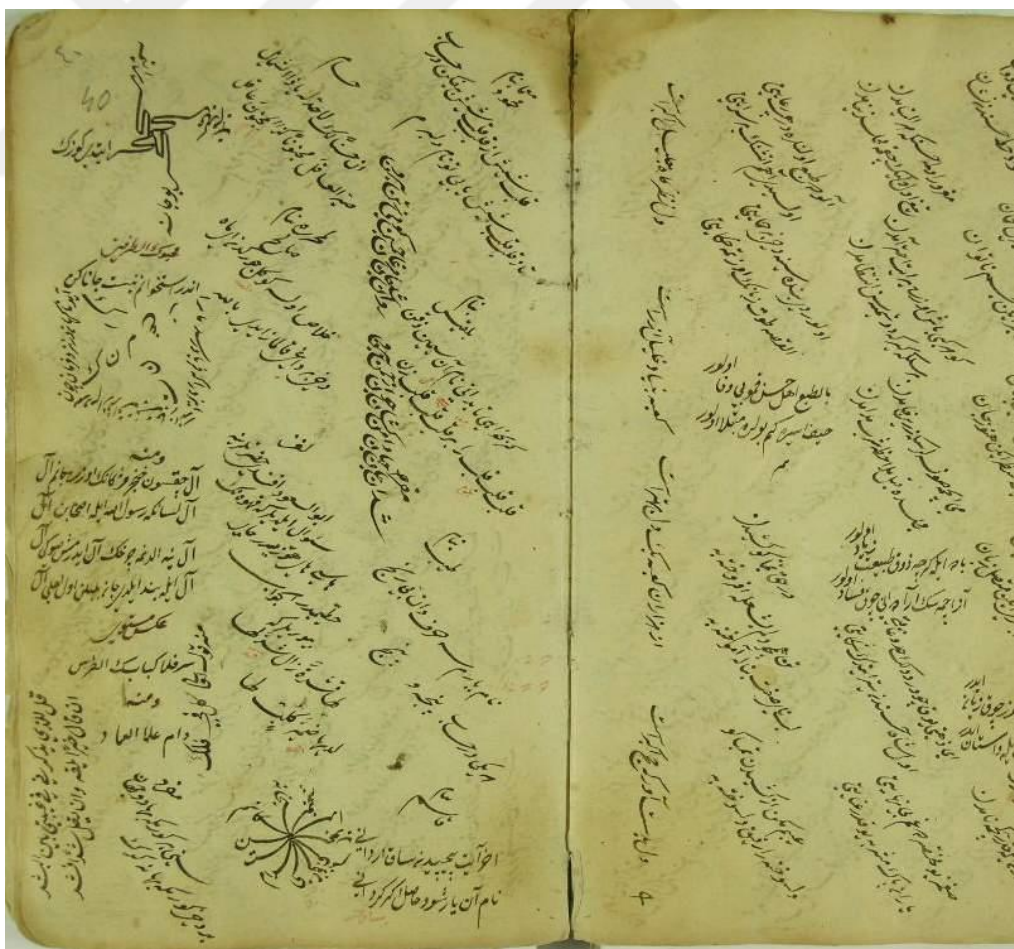
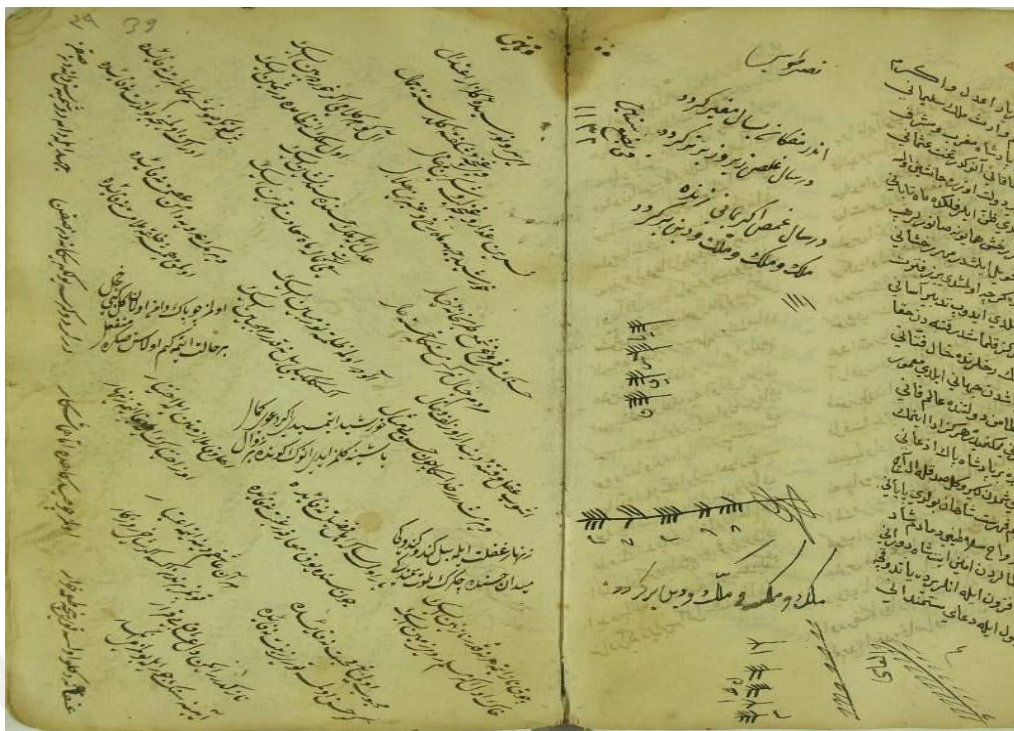
کتاب
چهارده صدهای نیلوس
نقش کار و الفبوس عنوان نیلوس
یونان اوله شهرت و دیوانی نیلوس
و اوده طاقی کشید کردانی نیلوس
بر زمین اولور بلند ایونیه نیلوس
یونوس بلسه آیا اولور دیوها
میرا دیو خدیوان و دیا و اللم
ها و ونوس و تانسان خاق نام
لکینه بکون یا لکتر کش کر خاق نام
شدی قواله یور یور عنوان نیلوس
برین ابتدای اهل دنیا بر اولور راغب
مهرین جان و ولدان دولت دنیا برین
لر بود و ادم اولرین اولورک غالب
یورین غیرت اولورک ای طالب صعب
نیلوس
و دنیا مراتب قطع اید و اولور

۱۶
 نه خونی و دله نه تو کوکن نه زیا وقت ساعده
 اول مجلسه ساز و سوز و دلبره یاده
 لبی خونی چمنی لبی آری و زی بوسف دوزی عدل
 عجب تر عجب خاکی عجب تر عجب در شرف
 هکومتل شجاعت و جاهلک عدالت
 او فو شوان و فتح رخ غصه فرسنگ در
 سلیم خان کم اولی حسن خلق عدل و داد
 اسد علی بی برین حسن صورت ملک نظر
 صد اقل و مایل و خاکی شجاعت
 خراسان امیر و عمر غزان دم حیات
 اولیده در دمنگ دستنک زندک انگارک
 بچر دار و بچر خان بچر و بچر بچر
 بویان و بویان و بوعینی و نوری کوه
 اولور افرا سید و قصه و جملدیم جاگر
 سیم ایشک اولور و زوق و شو و عشق و بیک
 فلک سفر ملک ساقی یار افکش ساغر
 نه خونی و دله نه تو کوکن نه زیا وقت ساعده
 اول مجلسه ساز و سوز و دلبره یاده
 لبی خونی چمنی لبی آری و زی بوسف دوزی عدل
 عجب تر عجب خاکی عجب تر عجب در شرف
 هکومتل شجاعت و جاهلک عدالت
 او فو شوان و فتح رخ غصه فرسنگ در
 سلیم خان کم اولی حسن خلق عدل و داد
 اسد علی بی برین حسن صورت ملک نظر
 صد اقل و مایل و خاکی شجاعت
 خراسان امیر و عمر غزان دم حیات
 اولیده در دمنگ دستنک زندک انگارک
 بچر دار و بچر خان بچر و بچر بچر
 بویان و بویان و بوعینی و نوری کوه
 اولور افرا سید و قصه و جملدیم جاگر
 سیم ایشک اولور و زوق و شو و عشق و بیک
 فلک سفر ملک ساقی یار افکش ساغر

[illegible]

۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

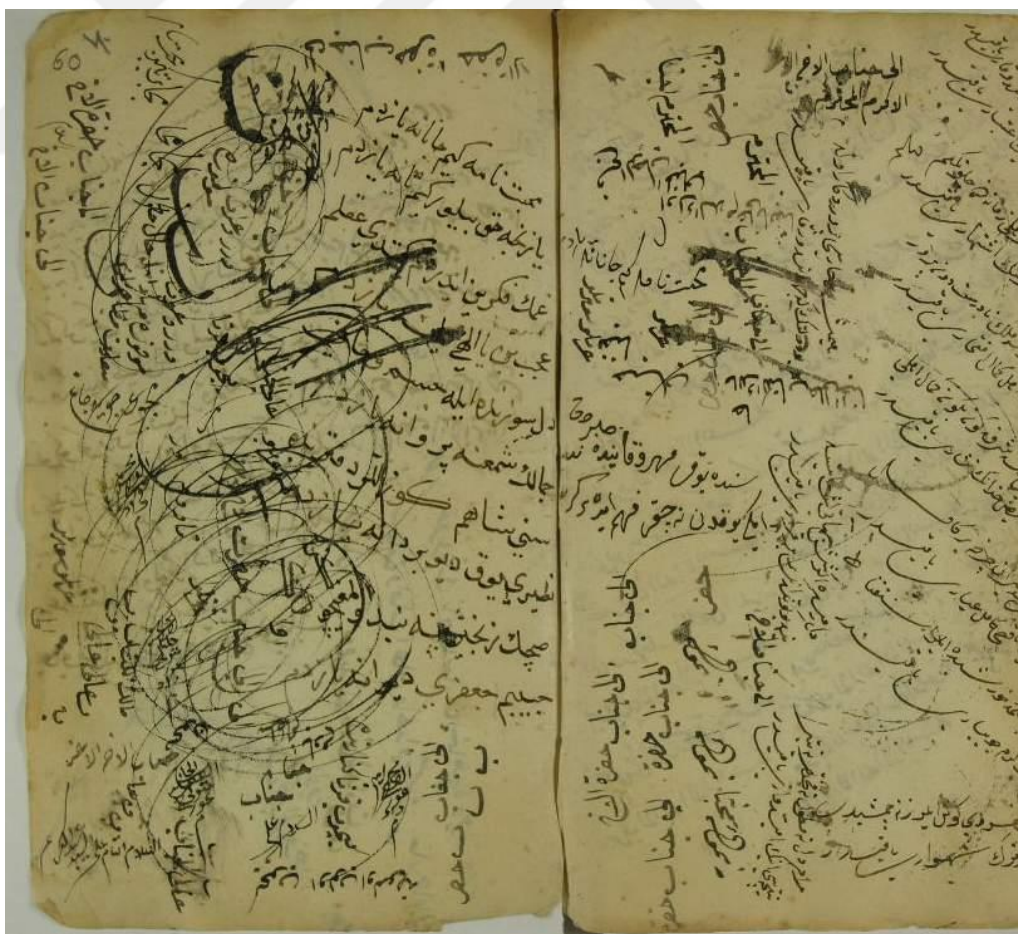
۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

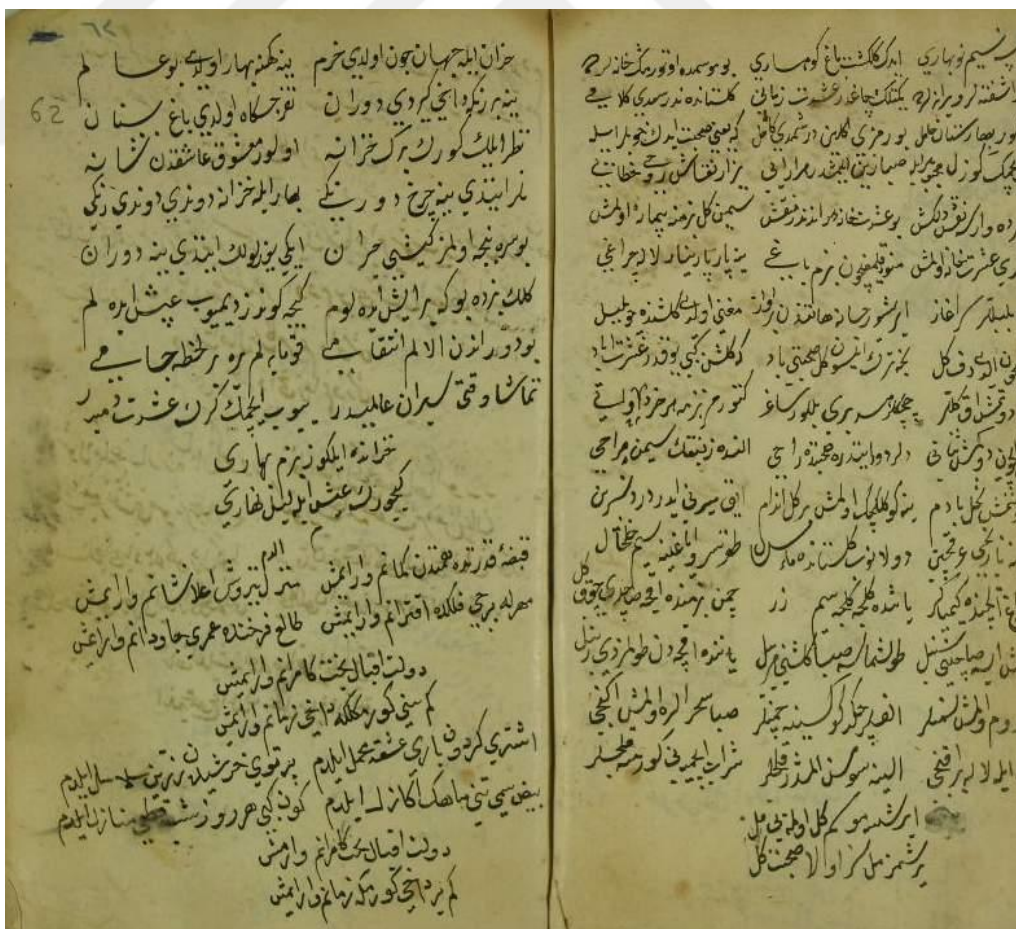
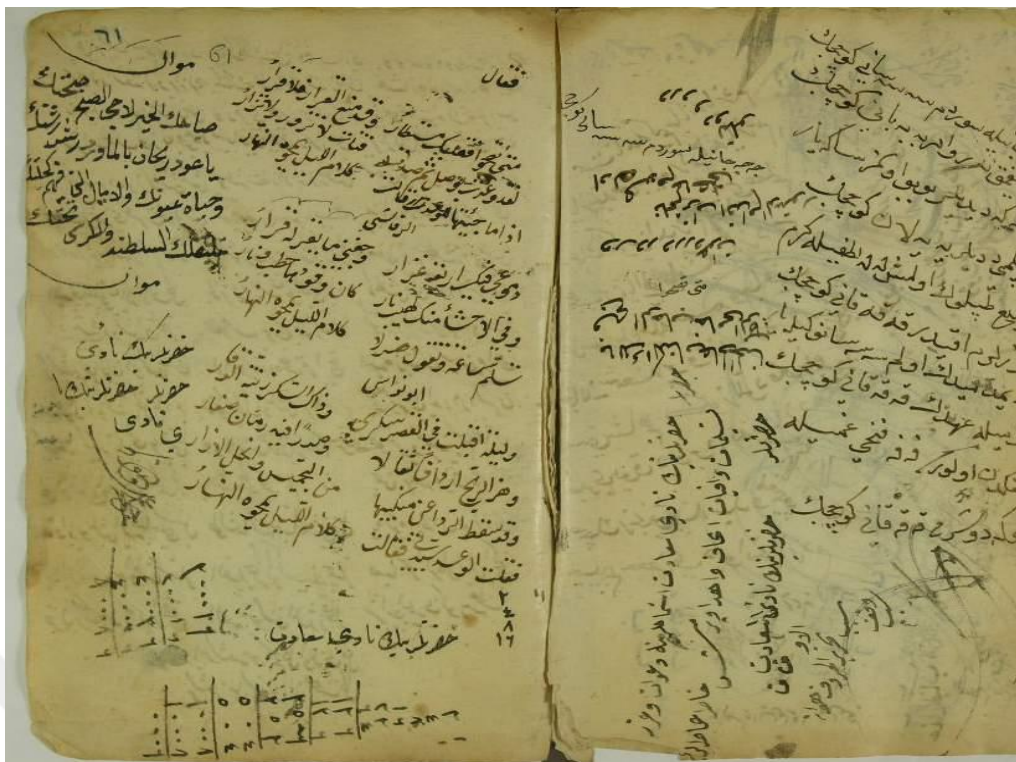
۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

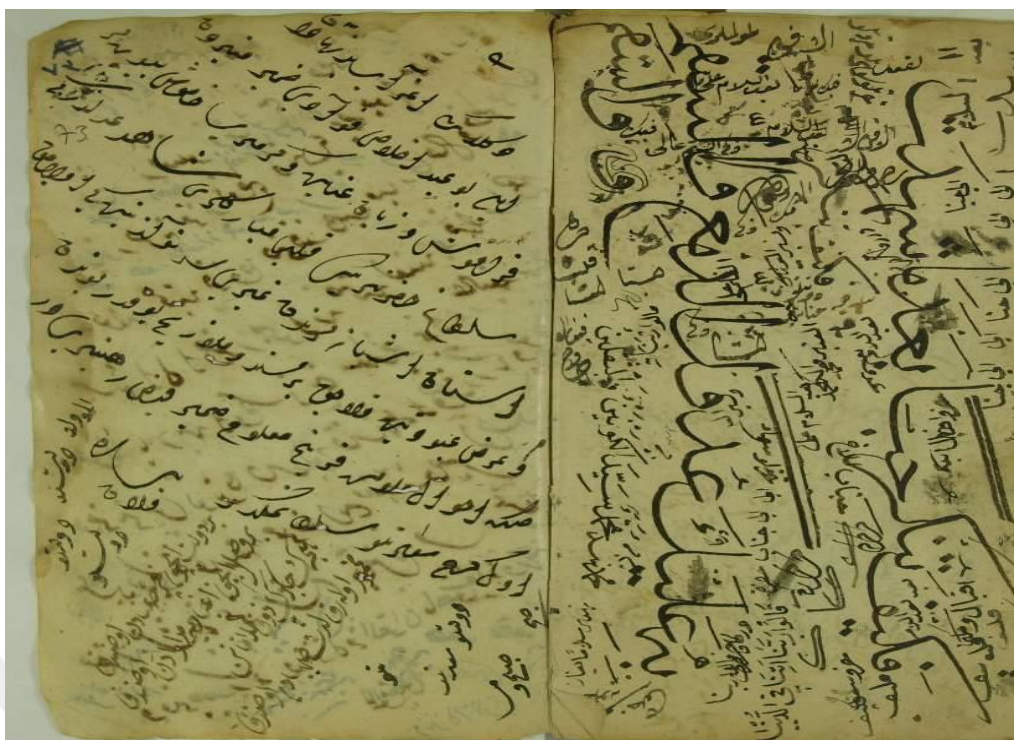
۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰

92

93

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

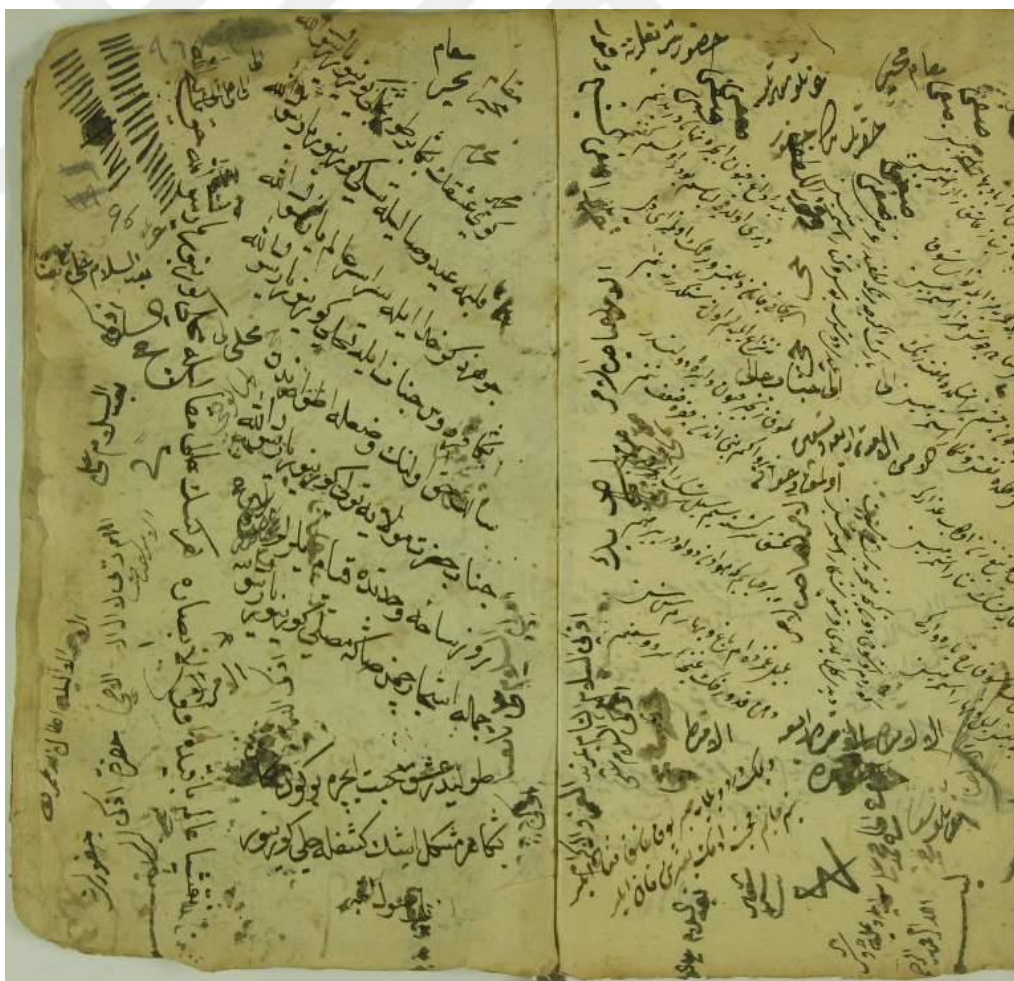
Handwritten text in Persian script is visible on the right side of the page, including phrases like "و در این کتاب" and "و در این کتاب".

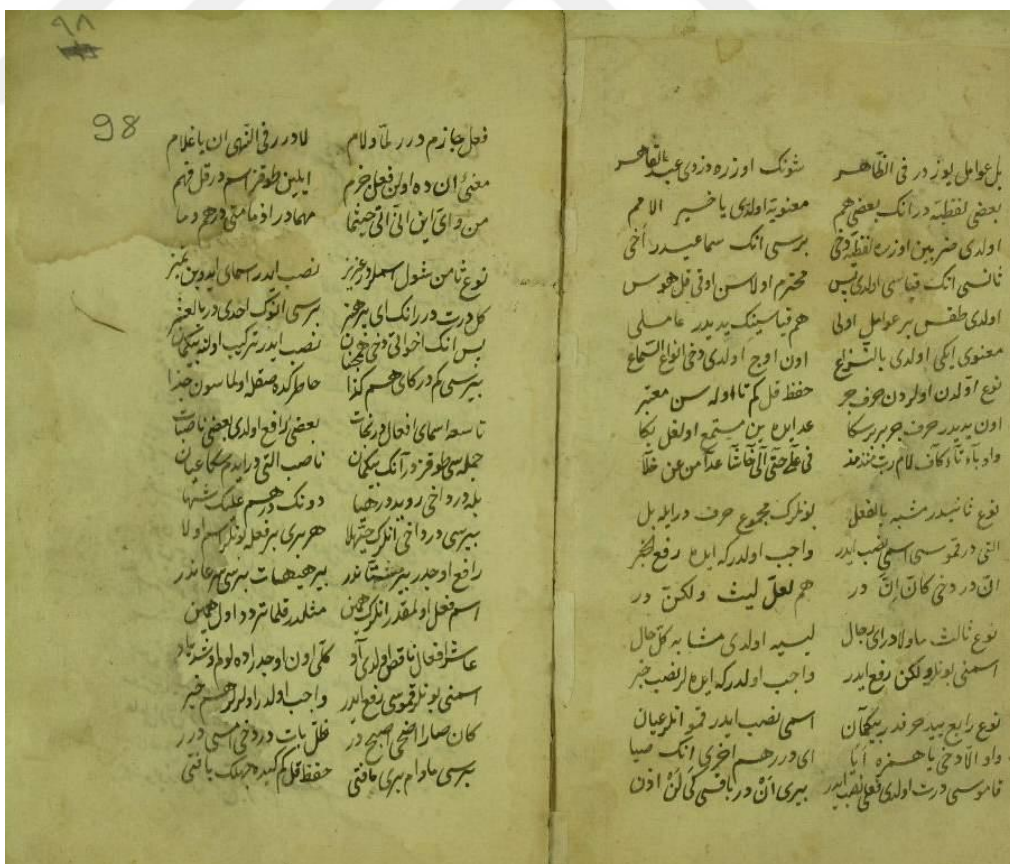
94

95

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

Handwritten text in Persian script is visible on the right side of the page, including phrases like "و در این کتاب" and "و در این کتاب".

بری با مال و ساری ما انگ دخی
 دخی ناسته نغرت اولور
 اولور وضا قدر خبر
 کاده در بهی ساری اولدی
 او ان کنی مع اولدی و زم
 یا معرف اوله اولدی
 نعم در انک بری حیز
 اولن ایجنی اولری افعل اولور
 سیدی افعل اولری مامی
 انکی اسوداجی اولور فاموسی
 بی حسرت غفلت نایجاد
 اخی اولدی زلف ای خاوار
 حق سلی بی اولور در
 اسف معقول در مضاعف
 اسف معقول در فنی اولور
 بس حیز اولر لیب ای افلا
 معنوی سید ابدن ماست اول
 عامل اولن اولور حسرت فخر
 بری کمال وضا قدر اولور
 سید یوزن عامل در بهی برضی

ثم الادواق بعون الملك الحلاف
حمدا يصح لمجون ككتاب اولدي قيام
الرب الكريم الذي فاضلنا
هم نفعي بيارع لمجونك سلام 99

فانما دوس ايجي بيگودر برينه الكه جي پير
اچي کونين

الحمد لله الذي جعلنا من هذه
الجزيرة جزيرة من جزيراته

اشرف اوغلی

بر دره دوشکم اندر مان کز دل
 بر قضا بکم انز عثمان کز دل
 دکه برد ویش فقیر خورد یوقله نظر
 قلبین هر گوشه سنده عرش رحمان کز دل
 وب ناموسی عاری کی مایه است حرقین
 ت حرقند بجه سلطان کز دل
 کور بواشرف اوغل روی بحر شقدن نیل دی
 جان باشی ترک آندوب ناند جانان کز دل

رحمهم بوسعك اذ قد صدقوا قول الله تعالى ثم اجعلهم يوقن
اللهم ارزقني علما بارا ووزقا دانا وعيشا قارا آمين

100

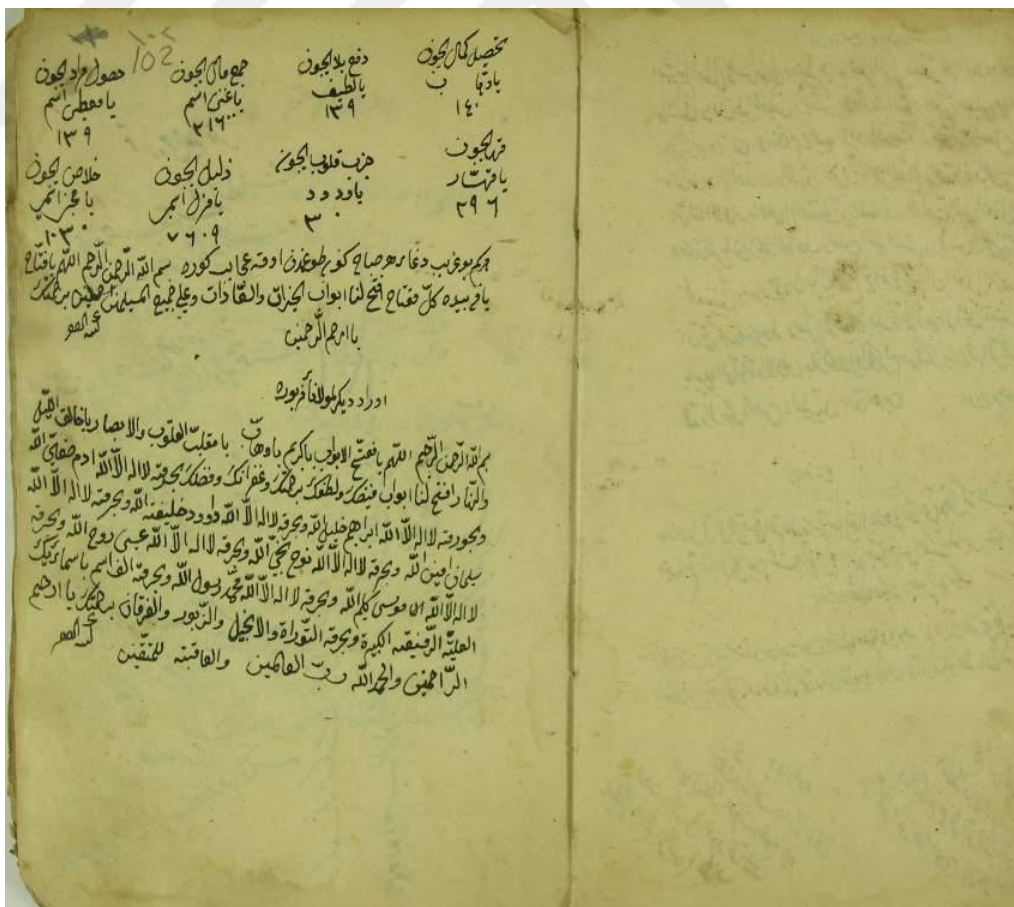
این بر عیسی روایت بود که هر که بیود دعا بخونده او را حج کمر او را
حق نماید او را که علم شریع کشف ایوه باشد که او را حق نماید
دعا او را

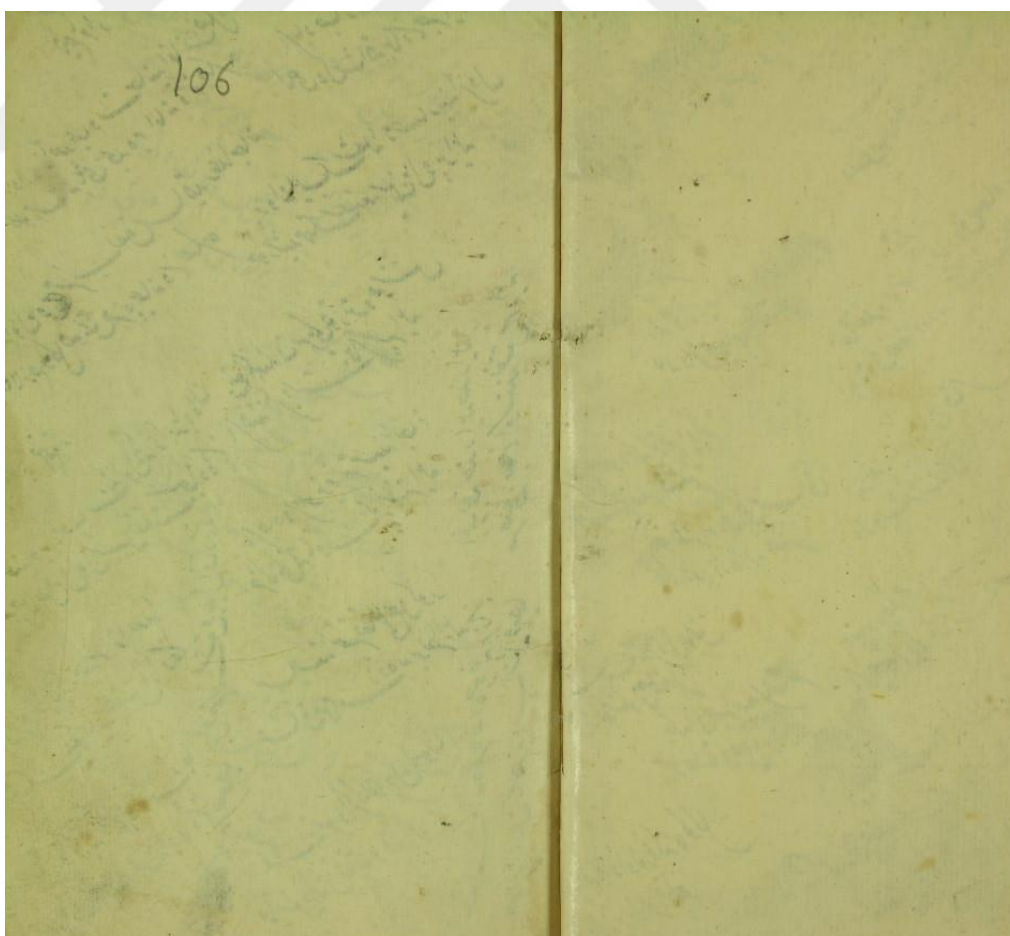
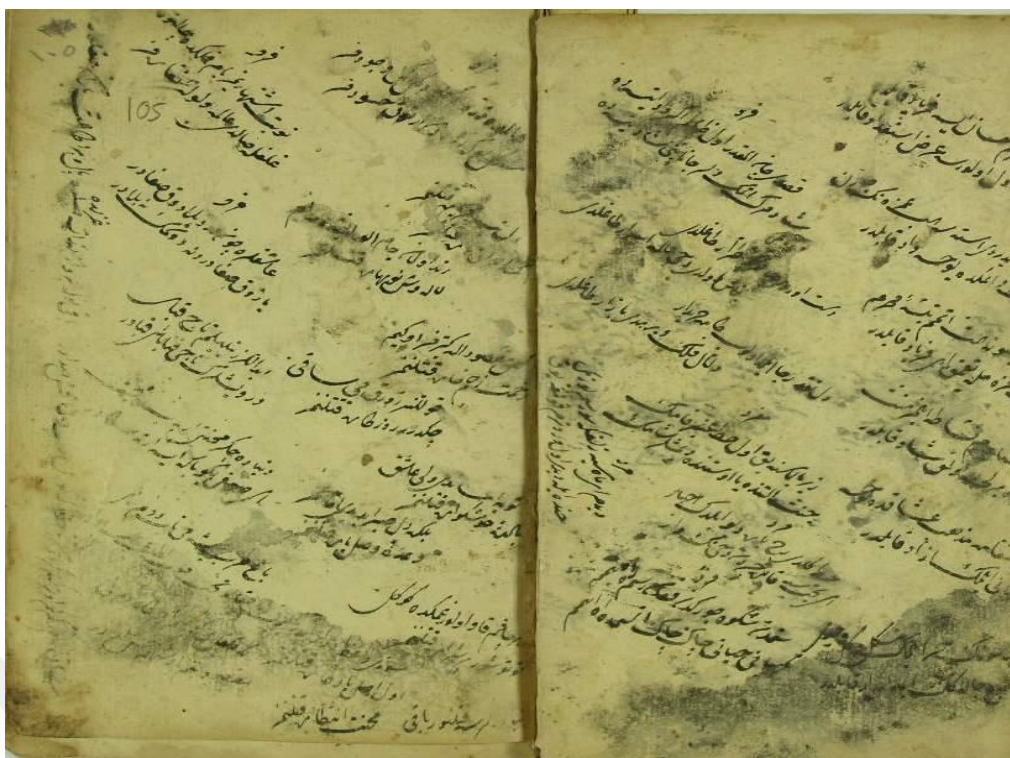
بسم الله الرحمن الرحيم اللهم علمنا ما ينفعنا وفعينا عما علمنا وارزقنا
علما نافعا برحمتك يا ارحم الراحمين

خبر مراد الدعاء على الدرس والله اعلم ان يكون المستمع قد اقبل الى الله تعالى
حلياً وافرغ قلبه من كل شغل دنيوي وادخل في نور الفهم اللهم اغفر لنا
ايماناً وحقاً وانزل علينا اذن ربك يا ارحم الراحمين

کرم بگویند دعا و کرم هر صاحب کون طوع و نذر دفعه عیاب کرده بمهر داد آفرین ارج
الهم بافتاح ما بین میده کو فتوح ان ابواب الخیرات واستعاده و طهر جمیع المسجونین بحضرت
مولا محمد باقر الحائری

[illegible]

و در پنجم روز نیکو فرمایم اولیم
 طهره مسکین که فرمایم اولیم
 هم عیادتیم که فرمایم اولیم
 آن غمزه و نیکو فرمایم اولیم
 سندی که بجه امر الله روح صاف باشد
 اولی الحركات الوک انصاف الیه
 جلی عن قنیه ان یهون الفکر و کما
 بعده ان یهون الیهم ان یهون الیهم
 یوبه و در قنیه ان یهون الیهم
 فخر فرمایم اولیم اولیم اولیم
 کرمه و بالیق که اندک بود بود حار
 در غیر نیکو که اولیم اولیم

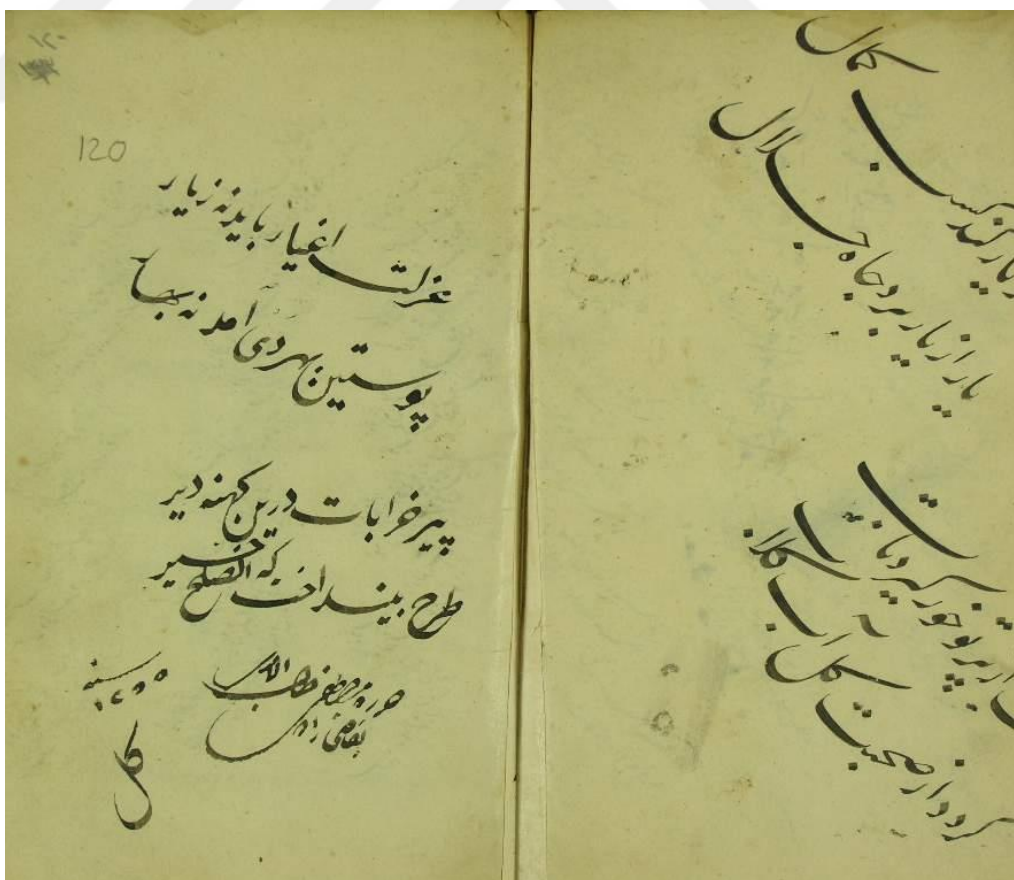
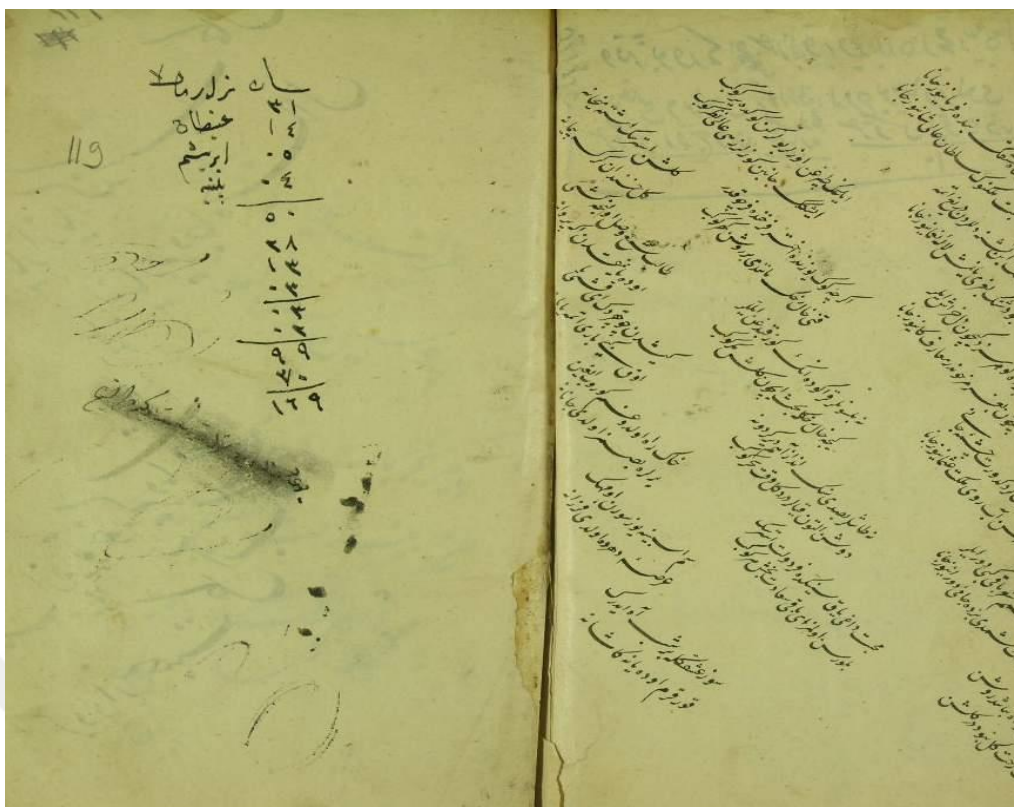
زود است ایامیم سیفام اندید
 بوی بر حار را صبحم شوم اندید
 یار الوکس بجهت حلقه بزم قنیه
 اول نماز عاقبت و ام ایستاد را ام اندید

109

در پنجم روز نیکو فرمایم اولیم
 طهره مسکین که فرمایم اولیم
 هم عیادتیم که فرمایم اولیم
 آن غمزه و نیکو فرمایم اولیم
 سندی که بجه امر الله روح صاف باشد
 اولی الحركات الوک انصاف الیه
 جلی عن قنیه ان یهون الفکر و کما
 بعده ان یهون الیهم ان یهون الیهم
 یوبه و در قنیه ان یهون الیهم
 فخر فرمایم اولیم اولیم اولیم
 کرمه و بالیق که اندک بود بود حار
 در غیر نیکو که اولیم اولیم

زود است ایامیم سیفام اندید
 بوی بر حار را صبحم شوم اندید
 یار الوکس بجهت حلقه بزم قنیه
 اول نماز عاقبت و ام ایستاد را ام اندید

410

ای سہلاں

121

کله بهر نه دانه
که کور و مېرمن او نور
کوچنې ولس
په کابل کې لویو دروښانو
دیکو آغا شاه که یک
بهری دی اوسه سوړو
کورنیو بیا ورید پکې
مهدی آغا اجاړه سوړو

دیدی دل بشنید حالکایان
ویرود اولم نوبت اولم خوش بختی
چکین در وقت زهر اندکین
سن آکر نوله و قلم سیک قردش

عَلَى الْحَبِيبِ كُلِّ يَوْمٍ يُسَبِّحُ
أَوَّلًا فِي تَحْنٍ وَخَشْيَةٍ فِي الشَّقِيَّةِ
كَوْثُ حَقِّكَ وَحَقِّكَ دِيمَمٌ أَوْ شَرُّكَ
وَبِكْرٌ مَعْنَدٌ كَوْنُهُ شَدِيدٌ رِجَالُ

[illegible]

فصل اول در بیان کلیات مباحث

[illegible]

122

- 5.
 - 81.
 - 411.
 - 45.
 - 19.
 - 19.
 - 44.
 994.
 - 8.
 - 25.
 - 25.
 - 40.
 - 115.
 - 100.
 - 15.
 - 21.
 - 100.
 - 10.
 - 7.
 - 15.
 - 15.
 - 195.
 - 195.
 - 195.
 - 195.
 1850.

[illegible]

۲
 ۷
 ۵۵۲
 ۵۶۷
 ۲۰۵
 ۵۵۲

 ۱۱۹۰

 ۶۰۵۹
 ۷۱۰۲
 ۱۶۵۷
 ۵۱۷۵
 ۵۶۷۶

 ۱۱۸۵۷
 ۱۰۸
 ۸۰
 ۷

129

مقاصد غزوة بغری مکہ یاہ ایدر
سرور مکہ اولوہ شریک ہایہ ایتک اولوہ

[illegible]

قائت معلوم
۱۵۷

دیدم جانا قولک دی انہ کلکشی
دیدي زنجر کوردی وانہ کلکشی

بیتبیه در ری غقه الامام یار محمد

130

۱۳۰
 لطفه در غضب و در خطا و در
 بنویسد که در حکایت و در
 چشم خود و در حکایت و در
 زلفه و در حکایت و در
 میگوید که در حکایت و در
 الهی و در حکایت و در
 حشمت و در حکایت و در
 غفور و در حکایت و در
 عاشق و در حکایت و در
 بعد از و در حکایت و در
 خداوند و در حکایت و در
 بوی و در حکایت و در
 بر و در حکایت و در
 فزونی و در حکایت و در
 که و در حکایت و در
 در و در حکایت و در

در شرف طاعتی که در این روز است
 احسانت و عفو و بخشش و رحمت
 هدایت و توفیق و نصرت و یاری
 اول و آخر و میانه و هر چه در میان
 است و هر چه در این روز است
 در شرف طاعتی که در این روز است
 احسانت و عفو و بخشش و رحمت
 هدایت و توفیق و نصرت و یاری
 اول و آخر و میانه و هر چه در میان
 است و هر چه در این روز است
 در شرف طاعتی که در این روز است
 احسانت و عفو و بخشش و رحمت
 هدایت و توفیق و نصرت و یاری
 اول و آخر و میانه و هر چه در میان
 است و هر چه در این روز است

در شرف طاعتی که در این روز است
 احسانت و عفو و بخشش و رحمت
 هدایت و توفیق و نصرت و یاری
 اول و آخر و میانه و هر چه در میان
 است و هر چه در این روز است
 در شرف طاعتی که در این روز است
 احسانت و عفو و بخشش و رحمت
 هدایت و توفیق و نصرت و یاری
 اول و آخر و میانه و هر چه در میان
 است و هر چه در این روز است
 در شرف طاعتی که در این روز است
 احسانت و عفو و بخشش و رحمت
 هدایت و توفیق و نصرت و یاری
 اول و آخر و میانه و هر چه در میان
 است و هر چه در این روز است

مجانبینم چایز قالدشها
 مالدیوقای کتوایز نیم
 اده فناده عدعالمده ویا
 دوشتم کل پیش ای درده وای نیم
 وده ایدریم دوشتم نیم
 هیچ نیم اول در فخلانیم
 هم خانی مهر اول حبیبی جدا
 فاده رستدای ولسا نیم
 صلوات موی خالردن ای
 تده اول وایم وختکایم نیم
 قدردی بیلینا احمی کای کای
 رونق دولت اولور یوزبان اولسه
 بوزیر خدوشنده اولوشور نیزهی
 شان توکین هیچ اولور ای عاسی وک
 بپساره هنر کورنیز نیت ای کد
 اولور ای نوه حلاوت دله ای اولسه

[illegible]

در معبد ابدی اول کرم اول طی بسم
 ز رودی که از آرد از آرد از آرد
 قنانه هم تهر از آرد از آرد
 حاصل علی ابن عقیله و ابن عقیله
 منع از آرد از آرد از آرد
 یا الهی من این این این این این
 علی و ابن عقیله و ابن عقیله
 ایته یارب بیتی و بیتی و بیتی
 مبتلا فی غم از آرد از آرد
 علی و ابن عقیله و ابن عقیله
 یقینی بر آرد از آرد از آرد

۱۳۶
 همه چیزهای منجین آنرا اولی و ثانی
 جمله مانع و اوجای غیر ازین اولی
 آنرا اولی شمی جابده و در اولی و ثانی
 اولی که در اسمی خفی را اولی
 اندر این بیوفتاری غیری که درین
 زنی میل آهسته در دایره دایره اولی
 ای در دنیا و ظنم که در دایره اولی
 غریب الله و ایشم آهسته در دایره اولی
 بوزن و التیبه مثل اولی و ثانی
 حدیث شفی که در ظاهر و اولی و ثانی
 چنانکه در اولی و ثانی
 بیوفتاری که در همه سنگها و سنگها در دایره اولی

لغه نابی
 استان دهر و کلک و رنگد بوق و قابلمش
 پیدان از اقامت هم بر بخت لبخونامش
 دل بستند کاین طیب روزگار
 بیرون زد گردونه داروقا بمش
 بکام بوق لبخونامش مردم مستند کرد
 بوق قابلمش نازوقا بمش
 شکاک جاک جاک و شل جوبابی
 می ران محمد به لبخونامش
 من خنده خنده استون التی اهل ناز
 خنده نابی بیج و باروقا بمش

صدنیز دلداران ای که محکم کل
 صندرز دلداران ای که محکم کل
 بکد کزین پیران ای که محکم کل
 بکد کزین پیران ای که محکم کل

هفت عالی کردی وصال او نمک
 سن عمکد هجران ای که محکم کل
 محض الطغیان به نرطج ایدو لرد و کمر
 بیوسه عاصی از ان اعاد نال ای که محکم کل

[illegible][illegible][illegible]

[illegible]

